

MEMÒRIA DEL PROJECTE PER A LA CONVOCATÒRIA
D'AJUTS A ACCIONS PER MILLORAR EL CONEIXEMENT,
LA SALVAGUARDA I LA DIFUSIÓ DEL PATRIMONI
HISTÒRIC DE MENORCA

CONSELL INSULAR DE MENORCA

BOIB n.82 (14 de maig de 2020)

**Processos electorals, iniciatives polítiques
i realitzacions dels representants de
Menorca a les institucions democràtiques
(1977-2019)**

REGISTRE

GE/012905/2020

Índex

NOTA	3
INTRODUCCIÓ 1975-1977	4
MANDAT 1977-1979	15
MANDAT 1979-1983	41
MANDAT 1983-1987	55
MANDAT 1987-1991	69
MANDAT 1991-1995	101
MANDAT 1995-1999	133
MANDAT 1999-2003	184
MANDAT 2003-2007	232
MANDAT 2007-2011	264
MANDAT 2011-2015	287
MANDAT 2015-2019	327

NOTA

La següent memòria correspon al projecte *Processos electorals, iniciatives polítiques i realitzacions dels representants de Menorca a les institucions democràtiques (1977-2019)*, fruit de la convocatòria d'ajuts a accions per millorar el coneixement, la salvaguarda i la difusió del patrimoni històric de Menorca (BOIB n.82 de 14 de maig de 2020). El número de registre corresponent és GE/012905/2020.

En les següents pàgines trobam una síntesi i anàlisi dels processos electorals i de les iniciatives polítiques dels representants de Menorca a les institucions democràtiques (Consell Insular de Menorca, ajuntaments, Consell General Interinsular, Parlament autonòmic, Govern de les Illes Balears, Congrés dels Diputats i Senat,) entre l'any 1977 i el 2019.

El projecte s'emmarca a l'àmbit dels estudis històrics, documentals i arxivístics sobre l'època contemporània i se planteja des de la perspectiva interdisciplinària. Destaca la voluntat de recuperar, preservar i difondre la història recent de Menorca, especialment des d'una perspectiva d'Història política, social, cultural i econòmica.

Es pretén enfortir la memòria democràtica a partir de l'anàlisi dels processos electorals i de les iniciatives dels representants del poble de Menorca i els seus resultats.

El treball es presenta seguint un criteri cronològic.

INTRODUCCIÓ 1975-1977

Xavier Jiménez González

INTRODUCCIÓ. LA CONSTRUCCIÓ D'UN NOU ESTAT DESPRÉS DE LA DICTADURA FRANQUISTA. CONTEXT A L'ESPANYA DEL PERÍODE 1975 - 1977.

El general i dictador Francisco Franco va morir oficialment el 20 de novembre de l'any 1975, encara que la fi del règim franquista i el procés de transformació cap a un estat democràtic no va ser ni immediat ni fàcil. La successió en el príncep hereu, en aquell moment Juan Carlos I de Borbón, va suposar el retorn de la monarquia, però tant la presència de la figura de Carlos Arias Navarro com a president del govern i l'encara existència de les Corts Franquistes no varen permetre l'impuls de democratització que necessitava el país que, a més a més, es trobava immers en un període d'una marcada elevada inestabilitat econòmica i social.

Després d'uns mesos d'immobilisme i tanteig, Adolfo Suárez González va ser anomenat per Juan Carlos I com a president del govern en funcions el 5 de juliol de 1976 substituint a Arias Navarro. Suárez va començar un procés de legislació que va incloure mesures de normalització com ara la supressió del Tribunal d'Ordre Públic (mes de gener de 1977), la legalització de partits i sindicats, sent la del Partit Comunista d'Espanya la pedra de toc d'aquesta nova política (mes d'abril de 1977) o la Llei d'Amnistia Espanyola (mes d'octubre de 1977¹). Aquestes mesures pretenien establir fins a un cert punt una tabula rasa per a poder construir un nou concepte d'Espanya, duent a terme la passa definitiva i aconseguir així un canvi que permetés caminar des d'un règim autoritari resultant de la Guerra Civil de 1936-1939 cap a un sistema democràtic amb llibertat política i d'expressió com a elements essencials homologables a la majoria de països del continent europeu de mitjans de la dècada dels setanta.

Dins d'aquesta idea de canvi, de transformació, etc., les persones més identificades amb l'antifranquisme i l'arribada d'un nou temps a Menorca varen començar a generar una certa normalitat social, com per exemple a la localitat de Maó, on es va inaugurar la seu oficial de Comissions Obreres el mes de novembre de 1976 quan el sindicat encara era il·legal, o el 5 d'abril de 1977, data de gran valor simbòlic perquè es va produir el primer acte públic emparat per la Llei d'un partit polític com va ser el míting del Moviment Socialista de Menorca (Casasnovas, 2005, p. 497).

Entre la mort de Franco i la convocatòria de les primeres eleccions es va desenvolupar tot un moviment en forma de reunions, de propaganda, de mítings..., en definitiva, de

¹ La Llei d'Amnistia Espanyola va incloure les accions considerades delictives de presos vinculats actes polítics, actes de rebel·lió, actes de sedició, etc., comesos amb anterioritat al 15 de desembre de 1976.

l'expressió lliure d'uns ideals, un posicionament ideològic públic que a les Illes, i en el cas que ens ocupa Menorca, va estar marcat pels condicionants propis de la insularitat.

Evidentment, aquell procés conegut com la Transició, va implicar oblits, “pactes de silenci”, que reclamarien una anàlisi més específica que el desenvolupament del projecte d'investigació que presentem aquí, i que gira al voltant dels processos electorals i les iniciatives polítiques promogudes pels representants de l'illa de Menorca a les institucions democràtiques.

La situació política a Menorca prèvia a les primeres eleccions democràtiques: 1975-1976.

Abans de la mort de Franco, l'activisme predemocràtic va començar a prendre forma. Antonio Casero, una de les figures polítiques d'esquerres clau dins aquest període, recorda a una recent entrevista publicada el 7 d'abril de 2022 al *Menorca* que el 26 de gener de 1975 es va constituir la Junta Democràtica de Menorca² a la parròquia de Fornells amb la participació d'un heterodox grup conformat per integrants del Partit Comunista d'Espanya -des d'ara PCE-, de Comissions Obreres -des d'ara CCOO-, independents, republicans i socialistes -que derivarien en un futur pròxim en el Moviment Socialista de Menorca- o fins i tot cristians que formaven part de grups independents dins del Moviment Cristians per al Socialisme.

La Junta Democràtica de Menorca va ser el primer moviment que va articular -i que va formar part-, d'un intent d'acció comuna entre Mallorca, Menorca i Eivissa pel que fa a reivindicacions que es consideraven essencials en aquell temps: llibertat, amnistia i autonomia (aquest darrer especialment vinculat al territori menorquí).

El filòleg i polític Joan F. López Casasnovas descriu el context d'aquells moviments antifranquistes de començaments de la dècada dels setanta, que varen derivar, entre altres elements, en la creació de la citada Junta Democràtica de Menorca:

A començaments dels anys setantes tenien lloc a la sagristia de l'església del Carme de Maó reunions clandestines de grups de treballadors i gent d'esquerres, la majoria d'inspiració marxista, i alguns d'ells afiliats al Partit Comunista. Aquella “Pia Unió de Santa Teresita”, que era com s'anomenava la diguem-ne confraria per tal de defugir la policia política franquista, va esdevenir un brou de cultiu de debat polític i conscienciació social. Hom aprofitava les estades esporàdiques a l'illa de persones lligades a les lluites obreres, intel·lectuals i, en general, de l'oposició antifranquista de la Península (bàsicament de Catalunya) per tenir contactes i rebre'n informació. De fet, en una d'aquelles reunions, a la qual assisteix Joan Garcia Nieto, l'any 1973, es funden les Comissions Obreres de Menorca. Precisament, la Junta Democràtica de Menorca es va congriar en aquell àmbit clandestí de la parròquia del Carme [de Maó]. La Junta Democràtica de Menorca

² Les juntes democràtiques de les illes de les Balears es varen constituir com a rèpliques de la Junta Democràtica de les Illes Balears (creada a l'estiu de 1974), que tal com recorden Buades i Serra (p. 237), es varen construir imitant el model de la Junta Democràtica d'Espanya, posada en marxa a l'exili de París el 29 de juliol també de 1974.

suposa el primer intent seriós de coordinar forces polítiques i individus de pensament democràtic. Es constituí a la parròquia de Fornells, dia 21 de gener de 1975 a les 16 hores mitjançant una convocatòria força curiosa, ja que era redactada com si fos una crida d'un grup de cristians amb motiu de l'Any Sant, any de la Reconciliació. Sembla que hi hem de veure en la redacció la mà prudent, sàvia i compromesa del senyor Josep Seguí, que d'aquesta manera esquivava la vigilància del règim. La Junta Democràtica de Menorca aglutinava el PCE [Partit Comunista d'Espanya], CCOO [el sindicat Comissions Obreres] i independents. Alguns demòcrates que havien estat represaliats després de la guerra n'estaven assabentats i hi daven un recolzament moral, però tenien por de participar-hi, per això esdevé just valorar les persones que optaren per aquell compromís unitari, com Josep Seguí, Antoni Casero, Jaume Vidal, Adrià Carreras, Mevis Pons, Diocleci Albis, Miquel Vanrell, Paco Pons, Miquel Sintès, Edilberto Marí, Francesc Martí Camps...

Pràcticament un any després, el vint-i-sis de gener de 1976, es va constituir l'Assemblea Democràtica de Menorca, que implicava una modernització de l'anterior Junta Democràtica de Menorca. El debat per a la creació d'aquesta assemblea va incorporar veus de tota mena, aglutinant agrupacions i partits polítics que anaven des del PCE, el Moviment Socialista Balear, CCOO, l'Associació de Vesins de l'extraradi de Ciutadella i grups independents procedents dels distints municipis de l'illa (Sant Lluís, Es Castell, Ciutadella, Es Mercadal...), de caràcter federalista, republicà, etc.

Una de les primeres accions de rellevància i participació activa dutes a terme per part de l'Assemblea Democràtica de Menorca va ser quan assistir en representació de l'illa a la trobada de plataformes unitàries de Catalunya, el País Valencià i les Illes Balears, que es va celebrar al monestir de Cura el 31 de gener del 1976. Des de Menorca varen assistir, entre altres, Juli Mascaró i Miquel Vanrell, representants del Moviment Socialista de Menorca (encara no presentat en societat oficialment) i del Partit Comunista d'Espanya respectivament³.

Després de la reunió a Maó i la participació a Cura, l'Assemblea Democràtica de Menorca es va reunir novament, en aquest cas a Ciutadella, el 2 de febrer on va quedar aprovada la seva constitució i exposant els punts bàsics d'acció, tal com recull Joan López Casanovas al llibre *La transició a les Illes Balears* (1996, p. 189):

- 1r. Amnistia general.
- 2n. Llibertat d'expressió, reunió i associació, i llibertats sindicals.
- 3r. Obertura d'un procés constituent.
- 4t. Reconeixement del fet específic de Menorca.
- 5è. Mantenir contactes amb les futures assemblees democràtiques de Mallorca, Eivissa, així com amb les instàncies unitàries de Catalunya, País Valencià i la resta de l'Estat.

³ Nel Martí: "Menorca i l'Estatut de Cura": <https://www.illaglobal.com/opinion/nel-marti/menorca-i-lestatut-cura/20220315085720002816.html>

Segons el mateix Casasnovas, es va acordar un sisè punt programàtic, que va consistir a donar suport al Congrés de Cultura Catalana, iniciativa popular que s'havia posat en marxa el gener de l'any 1975⁴.

Un altre element essencial per entendre la rellevància de l'Assemblea Democràtica de Menorca és que després de la reunió de Ciutadella va començar a comptar amb més participació: representants de l'Assemblea Democràtica de Sant Lluís, el Moviment Socialista de Menorca, el Partit Comunista d'Unificació, Grup d'Independents de Maó i Ciutadella, les Joventuts Comunistes, representants del Moviment Feminista i per tancar el Partit del treball d'Espanya.

A més de l'evolució que suposava l'Assemblea Democràtica de Menorca versus la Junta Democràtica de Menorca, es va assumir que el moviment necessitava una major participació social per aconseguir les reivindicacions proposades, i evidentment, un canvi substancial inherent: el febrer de 1976 Franco ja era mort, i el plantejament de la lluita d'aquestes forces polítiques i sindicals canviava de paradigma. Un dels objectius cabdals en aquell moment per l'Assemblea Democràtica de Menorca era assolir una presència a tota l'illa o en tot cas a la majoria de les seves poblacions.

Paral·lelament a l'Assemblea Democràtica de Menorca també existia des de 1975, l'Associació Democràtica Menorquina, conformada per integrants i elements de tendències més conservadores: centristes i de dretes, i de la que formava part, entre d'altres, Francesc Tutzó Bennàsar⁵, un dels polítics de referència d'aquesta etapa política, ja que ostentar els càrrecs de president del primer organigrama del Consell Insular de Menorca (entre els anys 1979 a 1983) i de president del Consell General Interinsular (des del mes de setembre de 1982 fins al juny de 1983) succeint a Jeroni Albertí Picornell. L'Assemblea Democràtica de Menorca finalment es va acabar integrant

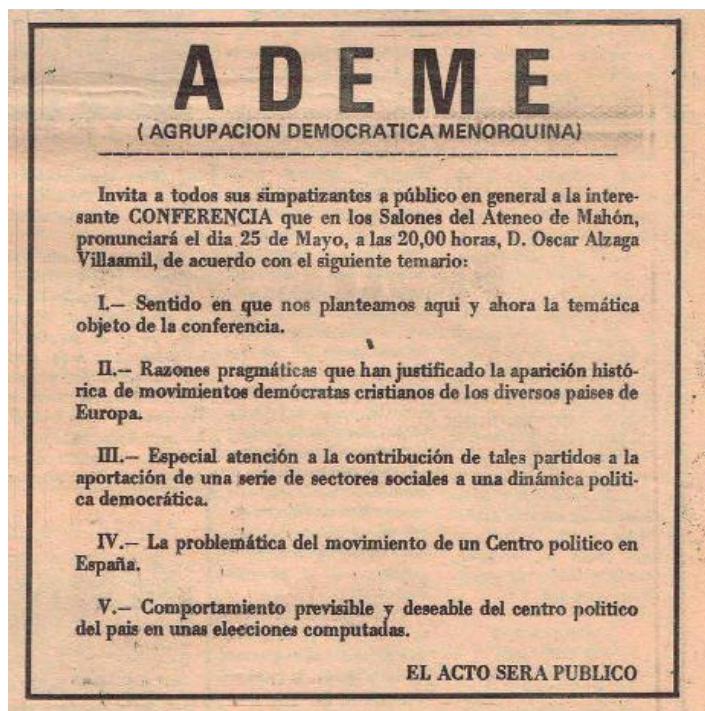
⁴ A l'enciclopèdia catalana en línia: nasqué d'una iniciativa aprovada, el gener del 1975, per la junta de govern del Col·legi d'Advocats de Barcelona. La convocatòria rebé immediatament l'adhesió de diverses entitats i personalitats, de resultes de les quals fou constituït un secretariat provisional, fins que a l'octubre d'aquell mateix any fou creada la comissió permanent integrada per un total de vuitanta-cinc entitats de tots els Països Catalans. Jordi Rubió i Balaguer fou nomenat president d'honor del Congrés, amb quatre vicepresidents d'honor: Joan Miró per Catalunya, Joan Fuster pel País Valencià, Francesc de B. Moll per les Illes Balears, Pere Ponsich per la Catalunya del Nord i Joan Martí i Alanis per Andorra. Prèviament a la presentació oficial a Barcelona (8 de desembre), el Congrés fou presentat a València el 6 d'abril de 1976, a Perpinyà el 12 de juny, a Palma el 27 del mateix mes i a Andorra la Vella el 10 de novembre. A banda, s'hi feren presentacions exteriors a Madrid (1 de desembre) i a París (3 de desembre), aquesta sota la presidència de Josep Tarradellas:

<https://www.enciclopedia.cat/diccionari-del-cinema-catalunya/congres-de-cultura-catalana>

⁵ Tutzó va intervenir, a més del seu paper com a polític, a la redacció del «Pacte del Toro» (juliol de 1977) i a la «Comissió dels Onze» (1980-81), el nom amb el qual es va conèixer el grup que va redactar el definitiu l'Estatut d'Autonomia aprovat el 1983.

al partit de la Unió de Centre Democràtic, partit al qual va pertànyer Francesc Tutzó durant tota la seva trajectòria política.

Fins i tot es va crear una tercera associació / grup, conegut sota el nom d'Agrupación Democrática Menorquina, ADEME, de la mà de Rafael Timoner Sintes⁶, el mes d'abril de 1976, que va reunir reformistes, cristians-demòcrates, lliberals i social-demòcrates⁷.

Captura de la pàgina 7 del diari *Menorca* del 25 de maig de 1976, on s'anunciava un acte públic d'ADEME.

⁶ Al diari *Menorca*, Alfons Méndez Vidal i Juan Hernández Andreu (24 de juliol de 2011: <https://www.menorca.info/opinion/firmas-del-dia/2011/07/24/1406214/rafael-timoner-sintes.html>), exposaven la part més política de l'empresari Timoner Sintes: "Timoner fou regidor de l'Ajuntament de Maó de 1961 a 1967 i el 1971 en va assumir l'alcaldia, que exercí fins al 1973, any en què va ser nomenat diputat provincial i procurador en Corts. A l'alcaldia va impulsar el Pla Maó 75, amb més de quaranta projectes de millora de la ciutat. Va organitzar les setmanes culturals, que conduïren a la creació dels Amics de l'Òpera. El 1967 va ser director de l'Hospital Municipal de Maó i el 1979 fou elegit president de la Comissió de Ports de les Balears. El 1976 fundà l'Agrupació Democràtica Menorquina (ADEME)".

⁷ El diari *El País* publicava el 6 de maig de 1976 un comunicat de la Agrupación Democrática Menorquina que feia referència al concepte de representativitat de Menorca davant Mallorca: "la Agrupación Democrática Menorquina considera urgente y necesario que las islas de Ibiza y Menorca puedan tener un representante en la Cámara legislativa del país, al igual que Ceuta y Melilla. También considera conveniente que en los nuevos estatutos de gobernadores civiles, se prevea la figura de un subgobernador para las islas menores, en sustitución del previsto delegado gubernativo, y con la jefatura de los servicios técnicos insulares último la Agrupación Democrática Menorquina que el presidente del futuro órgano insular tenga la investidura de diputado en Cortes".

S'articulaven a través d'aquests moviments socials de caràcter assembleari i polític tot un seguir de reivindicacions de diferent naturalesa dins un marc de canvis i transversalitat. I no només agrupacions o moviments assemblearis, ja que per exemple el 9 de juny de l'any 1976 es va presentar oficialment el Moviment Socialista de Menorca de la mà de Bartomeu Pons Huguet, Tirs Pons Pons, Joan Pons, Juli Mascaró, Andreu Murillo, Jaume Febrer o Antoni Anglada entre d'altres.

De fet, el Moviment Socialista de Menorca havia nascut com una continuació una vegada que el Partit Socialista de les Illes es va posar en marxa a Mallorca, creant-se una sort de filials, el Moviment Socialista de Menorca i el Moviment Socialista d'Eivissa i Formentera. L'experiment de concórrer plegats a les primeres eleccions generals convocades pel 15 de juny de l'any 1977 sota el nom d'Unitat Socialista, i representar d'aquesta manera una opció a l'esquerra del PSOE, va resultar un fracàs encara que es va intentar ampliar l'espectre amb una aliança que també va incloure al Partit Socialista Popular.

Presentats els elements assemblearis que varen confeccionar una cohesió social i unir sensibilitats, i amb temps encara al davant perquè arribés la convocatòria de les eleccions generals de 1977, el panorama polític i social de Menorca de 1976 també es va caracteritzar per protestes i denúncies vinculades a interessos fixats en entorns mediambientals com els d'Es Freginal o l'albufera des Grau.

El resum en ambdós casos és similar: l'especulació urbanística. En el cas d'Es Freginal, una zona verda de referència del centre de la localitat de Maó, es volien construir el 1976 uns aparcaments mentre que a l'albufera des Grau la intenció era encara més impactant:

Foto estreta del blog d'Alfons Méndez Vidal (Institut Menorquí d'Estudis).
<http://amendezvidal.blogspot.com/2016/11/histories-del-turisme-de-menorca-el-29.html>

edificar una zona residencial anomenada Shangri-La que incloïa fins i tot un camp de golf i la transformació de la llacuna en un port esportiu.

De fet, aquesta problemàtica urbanística serà una constant a l'illa de Menorca durant tot el període de la Transició. El diari *El País* va publicar el gener de 1977 una extensa notícia que es feia eco de la situació a l'albufera des Grau on avançava part de la problemàtica futura pel que fa als interessos turístics d'empreses i grups d'inversors a l'illa de Menorca. La notícia completa es pot consultar a través del següent enllaç:

https://elpais.com/diario/1977/01/05/sociedad/221266801_850215.html

Així, durant les festes de la Mare de Déu de Gràcia de Maó celebrades el mes de setembre de 1976, varen ocórrer una sèrie d'incidents provocats precisament per aquest ambient d'especulació urbanística, i a on es demanava, més a més, la dimissió del batle de Maó, José María Escudero Monjo (dimissió que no va arribar fins al 1979), i al que acusaven de consentiment amb els interessos econòmics com a representant màxim de les autoritats polítiques maoneses del moment.

Novament el diari *El País* es feia ressò d'aquesta situació, i José Antonio Rodríguez parlava de la complexa situació que estava vivint l'illa de Menorca i més concretament a Maó: https://elpais.com/diario/1976/09/11/espana/211240815_850215.html

I no només existia aquesta mirada de protesta i de defensa del territori, sinó que a més se celebraven actes culturals de caràcter reivindicatiu, com per exemple el Festival de la Cançó del poble menorquí, tal com es publicava a la secció de Països Catalans el diari *Avui* en una data anterior, concretament el 30 de maig de 1976 (p. 10):

Dins d'aquest context de mobilització social i de reivindicació cultural, resulta ben interessant la mirada de Joan Cantavella, director del *Menorca* en una etapa essencial per a entendre l'evolució de la societat menorquina com va ser la de la Transició (des del mes d'abril de 1976 fins al mes de novembre de 1978), quan comentava el 17 de maig de 2019 (pàgina 12): <http://www.ime.cat/Documents/Documents/15277doc4.pdf>) que Menorca el 1976 encara era franquista i que res havia canviat, exposant que les autoritats que realment comptaven eren encara pròximes al règim, citant diferents exemples: Pedro Pons Coll (falangista i delegat del govern a Menorca des de l'any 1972), Manuel Parrizas (general i governador militar), José María Ulldemolins (delegat insular dels sindicats) i el mateix José María Escudero Monjo, batle de Maó.

El canvi de mentalitat i d'etapa era imparable, encara que el ritme de consecució de fites des del mes de novembre de 1975 no acabava d'arrancar de manera oficial, precisament per les, encara, lleis en funcionament del règim franquista, una normativa basada en una impunitat legal que s'arrossegava des de dècades i que el 1976 (no hem d'oblidar que Espanya es trobava en un procés constituent sense una data de convocatòria d'eleccions generals ni municipals a la vista.

Des del punt de vista jurídic, les estructures varen començar a canviar arran de la convocatòria del referèndum del 15 de desembre de l'any 1976, on es dilucidaria la posada en marxa de la *Ley de Reforma Política*. Aquesta convocatòria electoral plantejada pel govern en funcions d'Adolfo Suárez, va suposar una fita, ja que la *Ley de Reforma Política* implicava la supressió de les estructures jurídiques encara existents pròpies de la dictadura franquista⁸.

A continuació es mostren els resultats globals a Menorca del referèndum de la Llei de Reforma Política. La primera taula segons les dades procedents del Ministeri de l'Interior (Direcció General de Política Interior) en xifres generals per totals de vots i categories, i la segona proporcionades per la Junta Provincial del Censo, taula apareguda al diari *Menorca* el 31 de desembre de 1976, una classificació que en aquest cas es presenta pels municipis de l'illa i la naturalesa del vot⁹:

⁸ La Llei per a la Reforma Política (lleí 1/1977 del 4 de gener), va ser una de les mesures històriques desenvolupades durant el període històric de la Transició, que va permetre l'eliminació l'arquitectura franquista des del punt de vista jurídic. La llei va ser aprovada encara per les Corts franquistes el 18 de novembre de 1976, reben el vot favorable de 425 procuradors sobre un total de 531. Finalment, el 15 de desembre la llei es va sotmetre a una votació en referèndum, rebent una aprovació massiva del 94,17% dels vots emesos i amb una participació sobre el cens electoral del 77%.

⁹ Es poden apreciar petites diferències entre les dues taules, com el nombre de votants (28.070 - 28.072) o el nombre de vots a favor (26.225 - 26.227). Pel que fa als vots nuls, en blanc i en contra, les dades coincideixen i on existeix una contradicció major és el número del cens (33.589 - 33.357) i en les abstencions (5.513 - 5.265), encara que els resultats pràcticament són iguals.

Cens electoral	33.589	
Abstenció	5.513	16,4%
Votants	28.070	83,6%
Vots nuls	58	0,2%
Vots vàlids	28.012	99,8%
Vots en blanc	1.059	3,8%
Vots afirmatius	26.225	93,6%
Vots negatius	728	2,6%

Font: Ministeri de l'Interior. Direcció General de Política Interior.

Taula extreta del llibre Recursos i materials per a l'estudi de la història de Menorca, obra de Miquel Àngel Casanovas Camps (Ciutadella de Menorca. IES Josep M. Quadrado, 2006).

RESULTADOS DEL REFERENDUM NACIONAL EN MENORCA							
	Censo	Votantes	Abstención	SI	NO	Blanco	Nulos
MAHON o/o	12.635	10.099 79,93	2.536 20,07	9.456 74,84	225 1,78	393 3,11	25 0,19
VILLACARLOS o/o	1.740	1.427 82,01	313 17,99	1.319 75,80	36 2,07	65 3,73	7 0,40
SAN LUIS o/o	1.517	1.332 87,80	185 12,20	1.177 77,59	68 4,48	84 5,53	3 0,19
ALAYOR o/o	3.635	3.230 88,86	405 11,14	2.987 82,17	119 3,27	118 3,25	6 0,17
MERCADAL o/o	1.836	1.685 91,78	151 8,22	1.577 85,89	29 1,58	79 4,30	0 0,00
FERRERIAS o/o	1.594	1.407 88,27	187 11,73	1.337 83,88	38 2,38	30 1,88	2 0,13
CIUDADELA o/o	10.380	8.892 85,66	1.488 14,34	8.374 80,67	213 2,05	290 2,79	15 0,14
TOTAL o/o	33.337	28.072 84,21	5.265 15,79	26.227 78,67	728 2,18	1.059 3,18	58 0,17

(Fuente: Acta de la Junta Provincial del Censo).

Encara que les xifres que apareixen en les dues taules no coincideixen al 100%, la majoria a favor de l'aprovació del referèndum va ser aclaparadora. Crida l'atenció que a les poblacions de l'interior (Es Mercadal, Ferreries i Alaior), el sí sobrepassi el 80%, mentre que a les litorals (Maó, Ciutadella i Villacarlos -Sant Lluís-) només Ciutadella va arribar a un 80 % de vots afirmatius.

Per tant, a partir de 1977 s'obria simbòlicament el mecanisme que duria a la societat espanyola en general i menorquina en particular cap a un procés caracteritzat per una

democratització definitiva una vegada quedaven dissoltes oficialment les estructures jurídiques del règim de Franco.

Exemples de cartells utilitzats durant la campanya:

El referèndum de desembre de 1976 va corroborar el votat a les Corts Franquistes un mes abans. A continuació podem veure dues captures, la primera la del titular del diari falangista *Arriba* (19 de novembre de 1976, p. 9), i la segona la corresponent a la pàgina 170 del BOE del 5 de gener de 1977 a on s'oficialitzava la victòria del sí al referèndum.

APROBADA LA LEY DE REFORMA POLITICA

(por 425 votos a favor, 59 en contra y 13 abstenciones)
● ADOLFO SUAREZ: «Tenía total confianza en el pueblo español y, por supuesto, en los Procuradores»

«Yo tenía total confianza en el pueblo español y por supuesto en los Procuradores», declaró el Presidente del Gobierno, don Adolfo Suárez González, minutos después de ser aprobado el proyecto de ley de Reforma Política.

El señor Suárez, que en ese momento recibía numerosas felicitaciones, añadió que evidentemente estaba muy satisfecho, pero lo cual entró en el despacho del Presidente de la Cámara.

La votación nominal terminó a las 11.24 horas, cuyo resultado leyó el secretario de la Cámara a las 11.38, y que, en detalle, es el siguiente:

Total de Procuradores de las Cortes españolas, 533.

Mayoría absoluta, 267.

Procuradores presentes, 497.

Quiérense secretaría para aprobar esta ley, 500.

Votos favorables, 425.

Votos negativos, 59.

Abstenciones, 13.

Previamente a la votación final del proyecto, fue aprobada la modificación introducida por la ponencia en relación con la disposición transitoria primera de dicho proyecto, referida al sistema proporcional que regirá en las próximas elecciones. Esta modificación fue aprobada con dos votos en contra y cincuenta y siete abstenciones.

La histórica sesión de ayer comenzó a las diez y diez de la mañana, con las intervenciones de los miembros de la ponencia. A las diez y cinco de la tarde se levantó la sesión para poder almorzar y fue reanuda a las cinco y cuatro de la tarde.

El titular de la Cámara, don Torcuato Fernández-Miranda, abrió la sesión condecorando la palabra a don Noel Zapión, primer ponente que habría de responder a las preguntas planteadas a los artículos 1.º y 6.º del citado proyecto de ley.

pueblo, así como su obligación constitucional de respeto a los derechos fundamentales del hombre, en el segundo apartado se constata que esa expresión democrática tiene en las Cortes su mecanismo más correcto y responsable más correcta, dado que a la altura de nuestro siglo es imposible establecer la democracia directa de la mejor tradición clásica griega.

Finalmente afirmó que la ponencia se ratifica en el texto presentado por entender que en él se confirman los objetivos de la ley en cuanto a que ésta responde a la precisa y necesaria reforma política.

Belén Landáburu

A las diez y veinte de la mañana inició su intervención, de

I. Disposiciones generales

JEFATURA DEL ESTADO

165 LEY 1/1977, de 4 de enero, para la Reforma Política.

Remitido a consulta de la Nación y ratificado por mayoría de votos en el referéndum celebrado el día quince de diciembre de mil novecientos setenta y seis el Proyecto de Ley para la Reforma Política, de rango Fundamental, que había sido aprobado por las Cortes en sesión plenaria del día dieciocho de noviembre de mil novecientos setenta y seis.

DISPONGO:

Artículo primero

Uno. La democracia, en el Estado español se basa en la supremacía de la Ley, expresión de la voluntad soberana del pueblo.

Los derechos fundamentales de la persona son inviolables y vinculan a todos los órganos del Estado.

Dos. La potestad de elaborar y aprobar las leyes reside en las Cortes. El Rey sanciona y promulga las leyes.

Artículo segundo

Uno. Las Cortes se componen del Congreso de Diputados y del Senado.

Dos. Los Diputados del Congreso serán elegidos por sufragio universal, directo y secreto de los españoles mayores de edad.

Tres. Los Senadores serán elegidos en representación de las Entidades territoriales. El Rey podrá designar para cada legislatura Senadores en número no superior a la quinta parte del de los elegidos.

Cuatro. La duración del mandato de Diputados y Senadores será de cuatro años.

Cinco. El Congreso y el Senado establecerán sus propios Reglamentos y elegirán sus respectivos Presidentes.

Seis. El Presidente de las Cortes y del Consejo del Reino será nombrado por el Rey.

Artículo tercero

Uno. La iniciativa de reforma constitucional corresponderá:

- a) Al Gobierno.
- b) Al Congreso de Diputados.

Dos. Cualquier reforma constitucional requerirá la aprobación por la mayoría absoluta de los miembros del Congreso y del Senado. El Senado deliberará sobre el texto previamente aprobado por el Congreso y, si éste no fuere aceptado en sus términos, las discrepancias se someterán a una Comisión Mixta, bajo la presidencia de quien ostentara la de las Cortes y de la que formarán parte los Presidentes del Congreso y del Senado, cuatro Diputados y cuatro Senadores, elegidos por las respectivas Cámaras. Si esta Comisión no llegara a un acuerdo o los términos del mismo no merecieran la aprobación de una y otra Cámara, la decisión se adoptará por mayoría absoluta de los componentes de las Cortes en reunión conjunta de ambas Cámaras.

Tres. El Rey, antes de sancionar una Ley de Reforma Constitucional, deberá someter el Proyecto a referéndum de la Nación.

Artículo cuarto

En la tramitación de los Proyectos de Ley ordinaria, el Senado deliberará sobre el texto previamente aprobado por el Congreso. En caso de que éste no fuere aceptado en sus términos, las discrepancias se someterán a una Comisión Mixta, compuesta de la misma forma que se establece en el artículo anterior.

Si esta Comisión no llegara a un acuerdo o los términos del mismo no merecieran la aprobación, por mayoría simple, de una y otra Cámara, el Gobierno podrá pedir al Congreso de Diputados que resuelva definitivamente por mayoría absoluta de sus miembros.

Artículo quinto

El Rey podrá someter directamente al pueblo una opción política de interés nacional, sea o no de carácter constitucional, para que decida mediante referéndum, cuyos resultados se impondrán a todos los órganos del Estado.

El objeto de la consulta se referirá a materia de competencia de las Cortes y éstas no tomarán la decisión correspondiente de acuerdo con el resultado del referéndum, quedarán disueltas, procediéndose a la convocatoria de nuevas elecciones.

DISPOSICIONES TRANSITORIAS

Primera

El Gobierno regulará las primeras elecciones a Cortes para constituir un Congreso de trescientos cincuenta

El sí a les urnes va provocar que la nova llei per a la Reforma política es convertís en la peça clau de la Transició per canalitzar la democràcia a Espanya, una llei que per damunt de tecnicismes i mecanismes jurídics va permetre la convocatòria d'uns comicis per primera vegada des de febrer de 1936, mesos previs a l'aixecament militar del bàndol nacional i el posterior esclat de la Guerra Civil.

El mateix mes de desembre de l'any 1976 es va produir un dels esdeveniments històrics fonamentals dels procediments polítics sorgits a la Menorca de la Transició¹⁰. En un acte organitzat a l'Ateneu de Maó, els partits polítics de l'illa es varen declarar favorables a l'autonomia; aquesta autonomia, en un primer moment, s'enfocava cap a Menorca, encara que el moviment pretenia implicar i representar el punt de partida no només del concepte d'autonomia sinó de la redacció de l'avantprojecte del futur Estatut d'Autonomia pel conjunt de les Illes Balears. Aquesta trobada a l'Ateneu de Maó va suposar el primer impuls de la futura qüestió de la identitat balear, amb Menorca com a pedra de toc.

¹⁰ Miquel Àngel Casasnovas Camps: "Història de Menorca". Editorial Moll, p. 498.

MANDAT 1977-1979

Xavier Jiménez González

AUTONOMIA I DEMOCRÀCIA. LA PUBLICACIÓ DE L'AVANTPROJECTE DE L'ESTATUT D'AUTONOMIA (1977).

Seguint les petjades presentades al capítol anterior, i ja l'any 1977, el 13 de març es va presentar l'avantprojecte de l'Estatut d'Autonomia per a totes les Illes Balears. Aquesta fita es va celebrar al Santuari de Cura situat al centre de l'illa de Mallorca.

L'avantprojecte va suposar un document que contenia uns punts mínims sobre els quals començar a treballar; un inici de discussió a partir del qual arribar a acords, etc., de cara a materialitzar-lo en un futur concepte d'autonomia. Un dels elements més delicats que el text havia d'emprendre des del primer moment de la seva confecció i redacció era atorgar el paper que li corresponia a cada una de les illes (rellevància, interlocució, protagonisme...), mantenint un equilibri i sent conscients per part de les persones que subscrivien l'acord d'evitar qualsevol intenció centralitzadora (de fet, al títol tercer, article setze, es feia incidència directa en aquest aspecte).

Dos elements més que el mateix document destacava era la preocupació de proveir d'òrgans de poder -representatius i autonòmics-, que apareixia al títol tercer, article dinou, o l'opció de deixar oberta en tot moment la possibilitat de posar fi a l'acord per part d'alguna de les illes (títol primer, article nou), i dur a terme la dissolució del pacte en cas que els ciutadans interessats així ho votessin.

Altres aspectes extraterritorials del mateix arxipèlag era, per exemple, la menció al marc històric i cultural dels territoris de parla catalana, deixant la porta oberta a una possible creació pel que fa a una mancomunitat estatutària que juntes al Principat de Catalunya i el País Valencià en un plebiscit amb un resultat de majoria absoluta sorgida des dels pobles mallorquí, menorquí, eivissenc i formenterer.

Text complet presentat al Santuari de Cura el 13 de març de 1977, sota el nom: Avantprojecte d'Estatut de Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera¹¹:

PREÀMBUL:

El present avantprojecte d'Estatut d'Autonomia ha nascut com a fruit de la necessitat que tenen en aquests moments els pobles de les illes de Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera, de comptar amb un document que contengui uns mínims punts de discussió, a partir dels quals puguin enllestir el seu futur autòmic.

Aquest document contempla dues vessants. Una serà les relacions de la Generalitat amb l'Estat espanyol i l'estructura dels òrgans de govern d'aquella; l'altra, l'enumeració de les competències

¹¹ Font: https://ca.wikisource.org/wiki/Estatut_de_Cura

que seran pròpies de la Generalitat i que permetran als illencs escometre la pròpia realització com a comunitat lliure.

Una de les idees més obsessionants a l'hora d'enllestir aquest avantprojecte ha estat aquella que contempla les relacions, protagonisme i igualtat de drets entre les diverses illes, conscients de la necessitat de defugir tota intencionalitat centralitzadora i prioritària d'una illa sobre les altres. Creim que tota maledicència sobre aquest tema pot quedar superada amb l'esmentat avantprojecte, car especifica clarament la necessitat de no minvar el protagonisme dels ciutadans de cada illa sobre llur territori —títol tercer, article setze— a la vegada que se'ls proveeix d'uns òrgans de poder representatius i autonòmics —títol tercer, article dinou— i es deixa en tot moment oberta la possibilitat a de decidir i rectificar el seu futur a qualsevol de les illes, car existirà una disposició —títol primer, article nou— que permetrà la prompta dissolució del pacte autonòmic per part d'una o més illes, si els ciutadans que les habiten així ho exigeixen.

Per altra banda, aquest avantprojecte, donada la nostra inclusió dins el marc cultural i històric de la comunitat catalana, deixa oberta la possibilitat d'una mancomunitat estatutària amb el Principat de Catalunya i el País Valencià —títol primer, article vuit— sempre i quan el poble ho demani per majoria absoluta en un plebiscit.

Aquest document, susceptible de moltes matisacions, pretén esser una eina de treball amb la qual els poble mallorquí, menorquí, eivissenc i formenterer puguin començar a teixir l'entramat burocràtic que faci possible la recuperació i manteniment d'un govern autònom, derrocat per la força de les armes, l'any 1715. Per altra banda, surt al pas a l'esdevenidor democràtic de l'Estat espanyol, que no podrà produir-se sense un autèntic reconeixement de la voluntat nacional de les comunitats que actualment l'integren.

Les persones que hem redactat o que assumim aquest document som conscients de les dificultats que entranya arribar a la redacció definitiva d'un estatut i de l'esforç que suposa unificar criteris ideològics entorn de la tasca prioritària del reconeixement nacional, però cal imaginar que entre tots farem el possible perquè no es faci malbé aquest avantprojecte, tal i com, malauradament, va ocórrer amb el redactat de l'any trenta-u.

TÍTOL PRIMER: EL TERRITORI I ELS CIUTADANS

Article 1. Les illes de Mallorca, Menorca, Eivissa, Formentera i altres de menors, en exercici del dret a l'autodeterminació dels pobles, es donen el present Estatut per a la regulació de la seva vida política i administrativa.

Article 2. Les illes esmentades es constitueixen en territori autònom dins l'Estat espanyol. Cada illa tindrà organismes de poder propis i autonomia plena per als seus assumptes interns, però per a les qüestions que afectin el conjunt de les illes, aquestes es presentaran com una sola entitat.

Article 3. El poder de les illes emana de la voluntat popular, que serà expressada mitjançant eleccions democràtiques dels òrgans de govern i mitjançant el plebiscit. El seu òrgan representatiu és la Generalitat.

Article 4. Són ciutadans del territori autònom totes les persones que hi tinguin veïnatge administratiu en el moment de la promulgació d'aquest Estatut i les que hi adquireixin ciutadania per raó de residència, d'acord amb la legislació.

Article 5. La Generalitat garantirà l'exercici dels drets humans de tots els ciutadans, així com la seva igualtat jurídica i de tracte. Seran nul·les totes les normes que promoguin la discriminació entre ciutadans.

Article 6. La llengua oficial de les illes és la catalana. El seu coneixement serà obligatori per a tots els funcionaris públics que operin a l'arxipèlag. Totes les publicacions oficials de la Generalitat seran en català, així com els rètols i indicadors públics. S'usarà també el català com a vehicle d'ensenyament a tots els nivells i a tots els mitjans de comunicació oficials. Els ciutadans de parla no catalana tindran dret a adreçar-se a les autoritats en castellà, oralment o per escrit; recíprocament tots els ciutadans insulars podran adreçar-se a les autoritats de l'Estat espanyol en català. Els organismes de la Generalitat podran usar el català en les seves relacions amb l'Estat espanyol.

Article 7. La bandera oficial de les illes serà la tradicional de les quatre barres vermelles sobre un fons groc.

Article 8. La Generalitat Insular establirà les relacions oportunes amb les del Principat de Catalunya i les del País Valencià, podrà mancomunar-s'hi per a l'exercici d'una o més de les competències estatutàries i podrà arribar a federar-s'hi si el Parlament de les illes ho aprova i el poble ho ratifica en plebiscit per majoria absoluta.

Article 9. Si una o més de les tres entitats territorials (Mallorca, Menorca i Eivissa i Formentera) volen separar-se del territori autònom serà necessari que ho proposi el respectiu Consell General per majoria de dos terços i ho aprovi en plebiscit el seu cos electoral per majoria absoluta.

Article 10. La Generalitat assenyalarà les classes i nombre dels Ens territorials, i en determinarà els límits geogràfics i règim local. La llei de règim local reconeixerà als organismes locals autonomia plena per al govern i direcció de llurs interessos particulars. L'illa de Formentera podrà tenir, si així ho demana, un règim especial. Les corporacions municipals seran elegides per sufragi universal.

TÍTOL SEGON: GARANTIES DELS CIUTADANS

Article 11. És reconegut com a propi de les illes el Dret de Gents, recollit a la Declaració Universal dels Drets de l'Home.

Article 12. La Generalitat protegirà plenament la vida i la llibertat de tots els ciutadans residents al seu territori, els quals seran iguals davant la llei, sense distinció de naixença, llengua, sexe, ideologia o religió. Així mateix aportarà els mitjans materials per tal que no es faci discriminació jurídica per causes econòmiques o socials.

Article 13. L'ensenyament serà obligatori i gratuït fins a l'edat que assenyali la llei. La Generalitat facilitarà l'accés a la l'ensenyament secundari i superior a la joventut de les illes. Cada illa serà autònoma per a l'establiment i manteniment de qualsevol tipus de centre d'ensenyament o Facultat universitària. La Generalitat aportarà els mitjans necessaris per a la formació permanent dels adults, i, especialment, per a la promoció tècnica i cultural dels treballadors.

Article 14. A totes les escoles primàries de les illes serà obligatori l'ensenyament de la llengua castellana. La Generalitat mantindrà escoles primàries i parvularis en aquesta llengua en tots els nuclis de població immigrant de parla castellana. En aquestes escoles i parvularis serà obligatori l'ensenyament de la llengua catalana.

Article 15. La Generalitat protegirà especialment el treball i garantirà la llibertat d'associació i sindicació per a la defensa i millorament de les condicions de treball i de la vida econòmica. Igualment afavorirà el creixement del control obrer i popular sobre els mitjans de producció i distribució. Totes les convencions o mesures que tractin de restringir o dificultar aquesta llibertat són contràries a dret.

Article 16. Mentre el servei militar no sigui voluntari els ciutadans insulars el podran prestar, en temps de pau, a la seva illa respectiva. En els casos que no sigui possible per raons tècniques, la prestació es faria a les altres illes.

TÍTOL TERCER: ELS ÒRGANS DE LA GENERALITAT

Article 17. La Generalitat estarà integrada per:

- a) El President.
- b) El parlament de les illes, o Gran i General Consell.
- c) Els Parlaments particulars de cada illa, o Consells Generals Insulars.
- d) Els Govern Insulars, amb el seu President.
- e) El Tribunal Superior de Justícia.

Article 18. El President de la Generalitat tindrà la suprema representació de les illes, especialment en les relacions amb l'Estat espanyol, i la representació d'aquest dins el territori insular. Serà elegit per sufragi universal entre tots els ciutadans majors de divuit anys i el seu mandat serà de quatre anys. En acabar aquest, es dissoldran els Govern Insulars, els Consells Generals Insulars i el Gran i General Consell.

Article 19. El Gran i General Consell, o Parlament de les illes, serà la reunió dels Consells Generals Insulars. Serà la seva competència la legislació sobre aquelles qüestions d'interès comú a totes les illes. En serà President el de la Generalitat.

Article 20. Els Consells Generals Insulars seran tres: El Consell General de Mallorca, el Consell General de Menorca i el Consell General d'Eivissa i Formentera. Cada un durà a terme la labor legislativa sobre els assumptes d'interès exclusiu per a l'illa respectiva. Els consellers seran elegits per sufragi universal entre tots els ciutadans majors de divuit anys de cada illa respectiva, d'acord amb les lleis orgàniques corresponents.

Article 21. Cada Consell General elegirà entre els seus membres un President, el qual formarà i presidirà el Govern Insular.

Article 22. El Tribunal Superior de Justícia serà elegit pel Gran i General Consell o d'acord amb les lleis que aquest aprovi. Serà independent del poder executiu i regirà l'administració de justícia al territori insular d'acord amb les lleis elaborades pels Consells Generals i pel Gran i General Consell.

TÍTOL QUART: COMPETÈNCIES DE LA GENERALITAT

Article 23. Correspon a l'Estat espanyol la legislació exclusiva i l'execució directa en les funcions següents:

- a) Les relacions internacionals.
- b) L'exèrcit, la marina de guerra, l'aviació militar i la defensa de l'exèrcit.
- c) La declaració de guerra, el restabliment de la pau i la fixació de les fronteres de l'Estat.
- d) La fixació dels drets constitucionals i les condicions per a ésser ciutadà de l'Estat.
- e) Les finances de l'Estat.
- f) La sanitat exterior.
- g) La immigració i l'emigració; els passaports i 'extradició.
- h) L'abanderament de la marina mercant.

Article 24. Correspon a l'Estat espanyol la legislació i a la Generalitat l'execució en les funcions següents:

- a) La planificació econòmica general.
- b) Els pesos i les mesures i el sistema monetari.
- c) La legislació penal, processal, hipotecària i mercantil.
- d) La propietat industrial.
- e) Els serveis de Correus, telèfons i telègrafs
- f) El règim aranzelari i de duanes.

Article 25. La Generalitat podrà dictar lleis i reglaments de vigència transitòria sobre les matèries enumerades a l'article anterior, mentre l'Estat espanyol no ho faci, els quals quedaran sense efecte quan, d'acord amb les facultats constitucionals, legisli l'Estat espanyol.

Article 26. En qualsevol moment, el President de la Generalitat, d'acord amb el Gran i General Consell, podrà presentar projectes de llei a l'Estat espanyol, sobre matèries la legislació de les quals correspon a aquest.

Article 27. Correspon a la Generalitat la legislació exclusiva i l'execució directa en les funcions següents:

- a) La cultura, investigació, ensenyament a tots els nivells, belles arts, arxius, museus, biblioteques i propietat intel·lectual.
- b) El règim municipal i la divisió territorial de les illes.
- c) El Dret Civil i el registre de l'estat civil.
- d) La legislació laboral i de seguretat social.
- e) El Dret administratiu
- f) L'organització dels tribunals de justícia i nomenament de notaris, registradors de la propietat i regulació de la fe pública.
- g) La Hisenda, deute públic i tresoreria de la Generalitat. L'establiment de centres de contractació de mercaderies i valors. La regulació del crèdit i de l'estalvi, de les caixes d'estalvi i rurals i de les entitats d'economia i finances.
- h) L'expropiació forçosa i socialització.
- i) La planificació econòmica industrial i turística i la institució i regulació d'organismes per a estudiar i coordinar aquestes activitats.
- j) El règim del sòl, habitatge i ordenació urbana.
- k) La legislació de camins, canals, ports i obres públiques en general, inclosa l'aviació civil.
- l) Els serveis forestals agrònomicos i pecuaris; els sindicats i cooperatives agrícoles, la política i acció social agrària. Defensa de la naturalesa i lluita contra la contaminació.
- m) La policia i l'ordre interior.
- n) Les associacions, reunions i espectacles.
- o) La informació, premsa, ràdio i televisió.
- p) La beneficència i sanitat interior.
- q) Les relacions amb l'Església catòlica i altres cultes.
- r) En general, les matèries que afectin exclusivament a la vida interior de les illes, que no siguin assignades a l'Estat o compartides amb ell.

Article 28. El poble de les illes es dicta el seu propi Dret Civil i podrà unificar-lo amb el del Principat de Catalunya i el del País Valencià, si així ho creu convenient.

TÍTOL CINQUÈ: LA HISENDA I EL PATRIMONI DE LES ILLES

Article 29. La Hisenda de la Generalitat substituirà la Hisenda de l'Estat espanyol en la liquidació, recaptació i distribució de les contribucions directes. També recaptarà les indirectes amb la facultat de percebre'n el premi de recaptació segons la legislació respectiva.

Article 30. Una part dels impostos serà lliurada a la Hisenda de l'Estat espanyol. El percentatge lliurat serà establert de comú acord entre la Generalitat i l'Estat Espanyol. La base per a les negociacions del percentatge a lliurar es basarà en:

- a) La part proporcional de les illes respecte a les despeses generals de l'Estat.
- b) Les despeses estatals que hagin de revertir a les illes.
- c) La part proporcional de les reserves dedicades al desenvolupament de les illes.

Article 31. Els acords seran promulgats en forma de llei pe ambdós Parlaments, el de la Generalitat i el de l'Estat.

Article 32. La legislació referent als impostos directes passa a dependre de la Generalitat. Igualment, cada illa es podrà dotar de nous sistemes impositius, d'acord amb les seves necessitats específiques.

Article 33. Els drets de l'Estat en territori insular relatius a la mineria, mar territorial, aigües, caça i pesca; els bens d'ús públic i els que, sense esser d'ús comú, pertanyin privativament a l'Estat i siguin destinats a algun servei públic o al foment de la riquesa social, passaran a esser propietat de la Generalitat.

Article 34. La Generalitat controlarà i intervindrà tota classe d'entitats financeres que operin a les illes. Aquestes estaran obligades a revertir-hi una part dels beneficis obtinguts, segons les quotes que determini la Generalitat.

TÍTOL SISÈ: LA MAGISTRATURA I ELS FUNCIONARIS

Article 35. Els funcionaris i autoritats que hagin d'exercir al territori de la Generalitat hauran d'acreditar prèviament el domini de la llengua catalana i el coneixement de la legislació en vigor a les illes.

Article 36. Als funcionaris i professionals de l'ensenyament se'ls exigirà un coneixement aprofundit de la llengua i la cultura catalanes, així com de les característiques humanes i socials del territori.

Article 37. La Generalitat proveirà dels mitjans necessaris perquè els funcionaris puguin adaptar-se a la normativa legal del territori.

Article 38. Els tribunals de les illes coneixeran en totes les instàncies els assumptes civils, mercantils i penals, i també contenciosos administratius, contra actes de l'Administració insular.

Article 39. Les condicions de treball dels funcionaris que passen a ser dependents de la Generalitat seran les que regeixin al territori, independentment de la seva situació laboral de l'àrea de procedència.

DISPOSICIÓ TRASITÒRIA 1

Una vegada plebiscitat i aprovat aquest Estatut pel poble de les illes, es formarà un govern provisional que iniciarà les negociacions amb l'Estat espanyol i convocarà les primeres eleccions, municipals, a Consells Generals i presidencials, seguint aquest ordre.

DISPOSICIÓ TRASITÒRIA 2

Mentre el Parlament o Parlaments de les illes no legislin sobre matèries de la seva competència, continuaran en vigor les lleis actuals de l'Estat, però la seva aplicació correspondrà a la Generalitat. Així mateix, mentre els Governos insulars no dictin les disposicions que els correspon d'acord amb aquest Estatut, continuaran en vigor les emanades pel poder de l'Estat.

DISPOSICIÓ TRASITÒRIA 3

Per a modificar aquest Estatut serà necessari que ho aprovi el Gran i General Consell per majoria de dos terços i que ho ratifiqui el poble en plebiscit per majoria absoluta, llevat dels casos previstos específicament a l'article 9.

Abans de la presentació de l'avantprojecte hem destacat una sèrie de conceptes, encara que des del punt de vista de les particularitats illenques, hem d'insistir en la idea de respectar la sobirania de cada illa balear, tant en l'àmbit legislatiu (parlaments o consells generals insulars) com executiu (governos insulars), però hi ha una qüestió de rerefons. Menorca no va ser present a l'acte de Cura encara que la reunió a l'Ateneu de Maó uns mesos abans va ser el punt de partida.

Els motius d'aquesta no presència, històricament, s'ha atribuït a dos fets específics. El primer era que des de Menorca es reclamava un equilibri des del punt de vista de la representativitat institucional, i que Mallorca signifiqués sempre la suma de Menorca, Eivissa i Formentera per igualar la influència del territori major. Al text de l'avantprojecte es parlava de mínims, encara que sense marcar una xifra o percentatges.

El segon aspecte, més evident, va ser la protesta en forma d'absència dels partits polítics i associacions de caràcter progressista de Menorca a la trobada de Cura precisament per la falta de participació en la redacció del text, on s'evidenciava d'una manera molt gràfica el perill d'una centralització procedent de la influència de Mallorca.

El polític Nel Martí remarcava un tercer fet: la precària situació de les forces menorquines de caràcter autonomista i partidàries de l'autogovern, que en aquell moment (març de 1977) encara s'estaven pràcticament organitzant, posant d'exemple la creació del PSM, que a Menorca es va fundar a partir de la fusió del Moviment Socialista de Menorca (MSM) i el Moviment Federalista de Menorca (MFM), naixent el mes de setembre de 1977, més tard que la trobada a Cura (de fet el Moviment Socialista de Menorca havia començat a donar les seves primeres passes poc abans de finals de 1975 sense una estructura definida, i el Moviment Federalista de Menorca s'havia constituït al mateix temps que es presentava l'avantprojecte¹². <https://www.illaglobal.com/opinion/nel-marti/menorca-i-lestatut-cura/20220315085720002816.html>

Independentment de la postura dels partits i associacions menorquines davant el moment històric, l'avantprojecte va ser rebutjat per la resta de forces pel seu caràcter pancatalanista, d'esquerres i nacionalista. D'alguna manera va resultar la base simbòlica per posar en marxa el "Pacte Autonòmic" uns mesos després, que si va comptar amb una aprovació generalitzada.

¹² Tal com recorda Romà Pinya Homs a "La lluita per l'Autonomia de les Balears", abans de l'avantprojecte de Cura, el partit Comunista de les Illes Balears -reunit a Formentera per dur a terme la seva tercera Conferència el mes d'octubre de 1976-, va proposar les bases d'un futur estatut d'Autonomia, que basava l'assoliment de la plena democràcia en el reconeixement del caràcter multinacional i multiregional de l'Estat espanyol.

Coberta de l'Avantprojecte d'Estatut. Fotografies (autor Vicenç Matas) de l'acte de presentació desenvolupat el 13 de març de 1977.

Autonomia i democràcia. Les primeres eleccions democràtiques a l'Estat espanyol després del final de la dictadura franquista. 15 de juny de 1977.

Pocs dies abans de la celebració de les primeres eleccions generals, previstes pel 15 de juny de 1977, es va oficialitzar el conegut com a Pacte Autonòmic, un acord al qual varen arribar la pràctica totalitat de les forces polítiques de les Illes Balears i que va ser subscrit el 4 de juny de 1977¹³.

¹³ Tal com assenyalen Mosquera i Nadal, el pacte va ser acceptat per tots els partits polítics amb les excepcions de l'extrema dreta i la dreta clàssica: Aliança Popular, Aliança Nacional 18 de juliol-Força Nova i el Cercle Doctrinal José Antonio. Pel que fa a excepcionalitats, Abel Matutes, d'Aliança Popular, el va signar a títol personal i el Front de Treballadors s'hi va adherir més tard (p. 18).

Els partits polítics participants intentaven establir un nou punt de partida de cara a la gestió i consecució de l'autonomia balear després de l'intent de Cura, comprometent-se a reclamar un reconeixement institucional de la identitat de les Illes Balears i a defensar la posició d'aconseguir un estatut d'autonomia per l'arxipèlag.

Per evitar els problemes d'equilibri entre les illes, especialment el que es reclamava des de Menorca, el pacte assolit incorporava la condició que la qüestió paritària havia de tractar-se sense atendre al nombre d'habitants o influència política.

Tal com es presenta en aquest punt 4, el mes de juny de l'any 1977 va representar una fita històrica, celebrant-se les primeres eleccions democràtiques a Espanya de des de l'any 1936, una convocatòria electoral que va tenir la seva llavor amb l'aprovació del referèndum del mes de desembre de 1976 sobre la llei per a la Reforma Política i que ja hem analitzat anteriorment. A la circumscripció electoral de les Illes Balears es varen presentar un total de desset candidatures -si sumem les dues càmeres de representació del Congrés dels Diputats i del Senat-.

El dia 15 de juny varen concórrer les següents onze candidatures a les Illes Balears pel que fa a la representació de la cambra baixa (aparició per ordre alfabètic): Alianza Popular (AP), Círculos José Antonio (CJA), Frente Democrático de Izquierdas (FDI), Front de Treballadors de les Illes (FTI), Partit Comunista d'Espanya (PCE), Partit Socialista Obrer Espanyol (PSOE), Reforma Social Española (RSE), Unió Autonomista (UA), Unió del Centre Democràtic (UCD), Unió Democràtica de les Illes Balears (UDIB) i Unitat Socialista (US).

A Menorca va guanyar la UCD de Suárez, aconseguint un 43,26% del vot. Les esquerres, a l'afrontar les eleccions per separat, no varen treure un òptim resultat, i sumant el PSOE, la coalició d'Unitat Socialista i el Partit Comunista d'Espanya es varen quedar, pràcticament, amb un 35% dels vots emesos.

Resultats de les eleccions al Congrés dels Diputats l’any 1979. Font IBESTAT.

	TOTAL CANDIDATURAS		UCD - UNION DE CENTRO DEMOCRATICO		PSOE - PARTIDO SOCIALISTA OBRERO ESPAÑOL		AP - FEDERACION DE PARTIDOS DE ALIANZA POPULAR		PSP-US - PARTIDO SOCIALISTA POPULAR - UNIDAD SOCIALISTA	
	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos
MENORCA	28433	99,76	12329	43,26	4622	16,22	4062	14,25	3460	12,14
07002 Alaior	3226	99,78	1617	50,02	303	9,37	550	17,01	326	10,08
07015 Ciutadella de Menorca	8917	99,74	4113	46,01	1797	20,1	1244	13,91	859	9,61
07023 Ferreries	1484	99,93	714	48,08	173	11,65	363	24,44	126	8,48
07032 Maó	10409	99,74	3964	37,98	1802	17,27	1212	11,61	1609	15,42
07037 Mercadal (Es)	1628	99,69	812	49,72	208	12,74	203	12,43	182	11,15
07052 Sant Lluís	1298	99,85	676	52	86	6,62	300	23,08	90	6,92
07064 Castell (Es)	1471	99,86	433	29,4	253	17,18	190	12,9	268	18,19

	PCE - PARTIDO COMUNISTA DE ESPAÑA		UAB - UNIO AUTONOMISTA		UDIB - UNION DEMOCRATA DE LAS ISLAS BALEARES		RSE - REFORMA SOCIAL ESPAÑOLA		FDI - FRENTE DEMOCRATICO DE IZQUIERDAS		AET - AGRUPACION ELECTORAL DE TRABAJADORES	
	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos
	1793	6,29	156	0,55	1104	3,87	80	0,28	563	1,98	177	0,62
07002 Alaior	122	3,77	22	0,68	235	7,27	3	0,09	43	1,33	1	0,03
07015 Ciutadella de Menorca	478	5,35	31	0,35	218	2,44	26	0,29	48	0,54	80	0,89
07023 Ferreries	22	1,48	3	0,2	37	2,49	0	0	2	0,13	44	2,96
07032 Maó	871	8,35	74	0,71	416	3,99	42	0,4	348	3,33	35	0,34
07037 Mercadal (Es)	58	3,55	3	0,18	112	6,86	4	0,24	31	1,9	4	0,24
07052 Sant Lluís	71	5,46	11	0,85	25	1,92	2	0,15	25	1,92	5	0,38
07064 Castell (Es)	171	11,61	12	0,81	61	4,14	3	0,2	66	4,48	8	0,54

CJA - ASOCIACION CIRCULOS JOSE ANTONIO		
	Núm. votos	% votos
	87	0,31
07002 Alaior	4	0,12
07015 Ciutadella de Menorca	23	0,26
07023 Ferreries	0	0
07032 Maó	36	0,34
07037 Mercadal (Es)	11	0,67
07052 Sant Lluís	7	0,54
07064 Castell (Es)	6	0,41

Dins el projecte d'investigació presentat, la particularitat del vessant de la cambra alta ens interessa més, ja que l'any 1977 es va decidir -acord vigent en l'actualitat-, que cada illa de les conformen les Balears escolliria als seus representants directes, així que les candidatures presentades al Senat no varen coincidir obligatòriament amb les que concorrien al Congrés dels Diputats.

D'aquesta manera, les candidatures al Senat que es varen presentar foren (illes per ordre alfabètic) per Eivissa i Formentera: Alianza Popular (AP), Bloc Autonomista (BA), Partit d'Eivissa i Formentera (PEiF) -que va comparèixer com a Moviment Autonomista Pitiús (MAP)-, Unió del Centre Democràtic (UCD) i la Unió Democràtica de les Illes Balears (UDIB).

A les illes d'Eivissa i Formentera apareixien, per tant, dues opcions autonomistes: el Bloc Autonomista (BA) i el Moviment Autonomista Pitiús (MAP).

Per Mallorca es varen presentar: Alianza Popular (AP), Alianza Popular 18 de Julio-Frente Nacional (AP18J-FN), Círculos José Antonio (CJA), Partit Comunista d'Espanya (PCE), Partit Socialista Obrer Espanyol (PSOE), Unió Autonomista (UA), Unió del Centre Democràtic (UCD), Unió Democràtica de les Illes Balears (UDIB) i Unitat Socialista (US).

A Mallorca només existia un canvi respecte a les candidatures del Congrés dels Diputats a través de la candidatura d'extrema dreta d'Alianza Popular 18 de Julio-Frente Nacional (AP18J-FN).

Finalment per Menorca es varen presentar: Alianza Popular (AP), Candidatura Democràtica Independent (CDI), Menorca Problemàtica Insular i Autonomia (MPiA), Partit Socialista Obrer Espanyol-Històric (PSOE-H), Partit Socialista Obrer Espanyol, Unió del Centre Democràtic (UCD) i la Unió Democràtica de les Illes Balears (UDIB).

El cas de Menorca va ser el més transversal, perquè va existir una diferència de tres partits entre les candidatures del Senat i el Congrés dels Diputats: la Candidatura Democràtica Independent (CDI), Menorca Problemàtica Insular i Autonomia (MPiA) i el Partit Socialista Obrer Espanyol-Històric (PSOE-H).

D'aquesta manera, els noms candidats a representar a Menorca a la cambra alta a Madrid varen ser:

Alianza Popular (AP): Antoni Cardona Sans.

Partit Socialista Obrer Espanyol (PSOE): Josep Moll Marqués.

Unió del Centre Democràtic (UCD): Guillermo de Olives Pons.

Unió Democràtica de les Illes Balears (UDIB): Ferran Rubio Tudurí.

Només al Senat: Candidatura Democràtica Independent (CDI). Aquest partit, també conegut com a Bloc Democràtic i Social Independent, es va constituir com una plataforma específicament creada pel Senat que va unificar els interessos del Moviment Socialista de Menorca (MSM) i el Partit Comunista d'Espanya amb la intenció de reunir al conjunt de l'esquerra menorquina, fet que no es va aconseguir en presentar-se en altres candidatures com per exemple el PSOE i el PSOE-Històric. La persona en representació del CDI va ser Antoni Anglada Anglada.

Només al Senat: Menorca Problemàtica Insular i Autonomia (MPiA). Candidatura independent que defensava la llibertat d'acció de Menorca davant els partits estatals des del punt de vista dels serveis públics: assistència, drets dels treballadors, educació, etc. També destaca el seu interès autonomista i el plantejament d'un nou pla urbanístic per l'illa. Des del punt de vista de la futura creació dels consells insulars, eren partidaris d'una configuració triple (Mallorca, Menorca i Eivissa i Formentera), conjuntament amb la posada en marxa d'un Consell Interinsular a més que fossin òrgans supramunicipals integrants pels regidors i/o batles dels municipis. El seu candidat va ser Antoni Triay Llopis.

Només al Senat: Partit Socialista Obrer Espanyol-Històric (PSOE-H): Josep Caules Juan.

Tal com hem comentat anteriorment, la decisió de què cada illa pogués decidir el seu senador va provocar un canvi en el vot amb relació al Congrés, un fet a més condicionat per les aliances establertes de cara al Senat. La línia centrista es va alçar amb la victòria de la mà del candidat de la Unió de Centre Democràtic en la figura de Guillermo de Olives Pons, que va superar a Antoni Anglada Anglada de la Candidatura Democràtica Independent, per només 144 vots de diferència: 9.248 vots del primer per 9.104 vots del segon.

El tercer candidat més votat, Antoni Cardona d'Alianza Popular es va quedar a més de la meitat de vots (4.355), sent l'ordre complet Josep Moll (3201), Antoni Triay (1354), Ferran Rubio (666) i Josep Caules (594). Menorca, encara que per poc, va mantenir la tònica dels resultats del congrés, on també va rebre més vots la UCD.

Resultats de les eleccions al Senat l'any 1979. Font IBESTAT.

	MENORCA
TOTAL CANDIDATS	28.522
GUILLERMO DE OLIVES PONS (UCD - UNION DE CENTRO DEMOCRATICO)	9.248
ANTONIO ANGLADA ANGLADA (CDI - INDEPENDIENTES)	9.104
ANTONIO CARDONA SANS (AP - FEDERACION DE PARTIDOS DE ALIANZA POPULAR)	4.355
JOSE MOLL MARQUES (PSOE - PARTIDO SOCIALISTA OBRERO ESPAÑOL)	3.201
ANTONIO TRIAY LLOPIS (MPIA - MENORCA PROBLEMÁTICA INSULAR Y AUTONÓMICA)	1.354
FERNANDO RUBIO TUDURI (UDIB - UNION DEMOCRATA DE LAS ISLAS BALEARES)	666
JOSE CAULES JUAN (PSOE-H - P. SOCIALISTA OBRERO ESPAÑOL(SECTOR HISTORICO))	594

Si desglossem els comportaments per municipis (ordre alfabètic), trobem que el guanyador, Olives, aconseguix la victòria a Alaior, Ferreries, Maó, Es Mercadal i Sant Lluís, mentre que Anglada el va superar a Ciutadella i Es Castell.

Alaior: Olives, Cardona, Anglada, Moll, Triay, Rubio i Caules.

Es Castell: Anglada, Olives, Cardona, Moll, Caules, Rubio i Triay.

Ciutadella: Anglada, Olives, Cardona, Moll, Triay, Rubio i Caules.

Ferreries: Olives, Cardona, Anglada, Moll, Triay, Caules i Rubio.

Maó: Olives, Anglada, Moll, Cardona, Caules, Rubio i Triay.

Es Mercadal: Olives, Anglada, Cardona, Moll, Rubio, Triay i Caules.

Sant Lluís: Olives, Cardona, Anglada, Moll, Rubio, Caules i Triay.

La figura de Guillermo de Olives durant el primer mandat constituent del Senat (15 de juny de 1977 - 2 de gener de 1979) va ser activa, participant en diferents comissions com per exemple la de Competència legislativa, l'especial de Medi ambient o la de Suplicatoris, encara que la més rellevant va ser la referent a l'autonomia (especial d'autonomies)¹⁴; de fet, Olives va ser una de les figures cabdals dins la promoció de l'autonomia menorquina i balear per extensió, ja que el 10 de juliol va convocar als principals representants dels partits polítics menorquins per aconseguir una acció comuna en pro de l'autonomia de la qual va sorgir el conegut com el Pacte del Toro.

El primer delegat del govern central a Menorca va ser Francisco Tutzó Bennàssar, que va substituir a l'antic responsable franquista, Pedro Pons Coll.

¹⁴ Segons consta a la pàgina web oficial del Senat, Olives va participar en aquestes comissions durant els següents períodes:

<https://www.senado.es/web/composicionorganizacion/senadores/composicionsenado/fichasenador/index.html?legis=0&id1=12141>

Vocal. Comissió de Competència Legislativa (17/11/1977 al 02/01/1979).

Vocal. Comissió de Suplicatoris (17/11/1977 al 02/01/1979).

Vocal. Comissió especial de Medi Ambient (01/12/1977 al 02/01/1979).

Vocal. Comissió especial d'Autonomies (22/02/1978 al 02/01/1979).

Estiu de 1977. El Pacte del Toro.

Poc temps després de la celebració de les eleccions generals, i més concretament el 10 de juliol de 1977, es va celebrar al Casal del Toro (Es Mercadal) una reunió composta per les forces polítiques menorquines, que varen acudir a la convocatòria realitzada pel senador que havia obtingut el representant de l'illa per la cambra alta, en Guillermo de Olives d'UCD. Novament Menorca agafava la capdavantera i tornava a liderar -després de la reunió de desembre de 1976 a l'Ateneu de Maó- el camí cap al procés autonòmic de les Illes Balears després dels capítols de l'Avantprojecte de Cura o la posada en marxa del Pacte Autonòmic.

A través del Pacte del Toro, Menorca pretenia articular d'una manera pràctica la teoria que implicava el desig d'un estatut d'autonomia per a les Illes Balears. Els partits presents a la reunió del dia 10 de juny i que varen aprovar el text varen ser:

Alianza Popular, el Moviment Socialista de Menorca, el Partit Comunista d'Espanya i evidentment per la Unió de Centre Democràtic. Posteriorment també es varen adherir la Unió Democràtica de les Illes Balears, el Partit del Treball d'Espanya i el Moviment Federalista de Menorca¹⁵.

Pel que fa als noms dels representants de cadascun dels partits polítics citats, aquest varen ser:

Per Aliança Popular: Jesús Camps Cardona i Antoni Cardona Sans.

Per la Unió del Centre Democràtic: Guillermo de Olives Pons, Juan Antonio Seguí Mercadal, Mateu Seguí Mercadal i Francesc Tutzó Bennàssar.

Pel Partit Socialista Obrer Espanyol: Fernando Serrano.

Pel Moviment Socialista de Menorca: Juli Mascaró i Josep Maria Quintana.

Pel Partit Comunista d'Espanya: Antonio Casero i Miquel Vanrell.

Per la Unió Democràtica de les Illes Balears: Joan Casals.

El text resultant d'aquella reunió és el que segueix:

PACTE DEL TORO SOBRE L'AUTONOMIA DE MENORCA

A les sis del capvespre del dia 10 de juliol de 1977, convocats i presidits pel Senador de Menorca senyor Guillem d'Olives Pons, s'han reunit al Casal del Toro representants dels partits polítics que al final se relacionen per tractar de l'Autonomia de les Illes Balears. Informats pel Senador de la reunió que demà s'ha de celebrar a Ciutat de Mallorca sobre el mateix tema i a la qual participaran els diputats i senadors elegits i altres representants de les forces polítiques illenques, els reunits han acordat per unanimitat, que el Senador per Menorca defensi els tres punts següents:

¹⁵ Josep Maria Quintana Petrus: "Els plantejaments autonòmics de Menorca durant la Transició", a *La Transició a les Illes Balears*. Institut d'Estudis Baleàrics, 1998, p. 64.

1.- Demanar que es constitueixi oficialment l'Assemblea de Parlamentaris de les Illes Balears, que serà la que coordinarà i aprovarà el Projecte d'Estatut de Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera, i assumirà provisionalment la representació política de les Illes.

2.- Proposar que el règim autonòmic es fonamenti en les bases següents:

1ª Donam suport a un règim autonòmic per a les Illes Balears perquè consideram que, dins les actuals coordenades historicopolítiques, és aquest el marc territorial més adient.

2ª L'Estatut que reconegui i fixi el règim autonòmic de les Illes haurà de reconèixer també la personalitat politicoadministrativa de Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera, ja que el fet de la insularitat modifica i condiciona el règim politicoadministratiu de la nostra regió tot diferenciant-lo considerablement del que pot establir-se a una regió contínua, no formada per illes.

3ª La característica principal del règim autonòmic de les Illes serà la constitució a cadascuna d'un òrgan politicoadministratiu (el Consell General) autònom i de base democràtica.

4ª Dels respectius Consells Generals insulars hauran de sorgir els elements que integraran un òrgan interinsular (el Gran i General Consell), que representarà la regió nomenada avui província de les Balears.

5ª El règim autonòmic per a les Illes Balears haurà de reconèixer la cooficialitat de la llengua catalana.

3.- Proposar la creació d'una Comissió Tècnica formada per elements de cadascuna de les illes. Aquesta Comissió elaborarà el Projecte d'estatut a partir de les propostes de les diferents forces polítiques que de cada illa li presentaran.

Abans de cloure la reunió, els presents han manifestat al voluntat decidida de Menorca a obtenir l'autonomia i de constituir, a l'efecte, el Consell General Provisional de Menorca en una pròxima reunió.

A la foto superior (apareguda a l'anuari Menorca, 75 anys d'Història d'Es Diari Menorca, p. 34.), es poden veure a algunes de les persones de referència que participaren en la reunió del Toro, com varen ser, per exemple, en Mateu Seguí, Francesc Tutzó, Josep Maria Quintana i el senador i convocant Guillermo de Olives Pons.

Un dels acords de més rellevància històrica i simbòlica sorgits de la reunió a El Toro el 1977 va ser la petició de posar en marxa l'Assemblea de Parlamentaris de les Illes Balears, que hi havia d' estar composta per tots els representants sorgits de la circumscripció electoral de les Illes Balears una vegada celebrades les eleccions del 15 de juny amb un total de 12 persones: cinc senadors i set diputats.

Paral·lelament a la qüestió autonòmica, es va demanar que es creés un òrgan polític i administratiu per a cada una de les illes (els futurs consells insulars), i a la mateixa vegada un altre de naturalesa interinsular -en aquest cas pel conjunt de l'arxipèlag, el Consell General Interinsular-; fins i tot es va reclamar la cooficialitat de la llengua catalana i la proposta de configurar una comissió tècnica amb representació de cada una de les illes per a redactar un altre avantprojecte d'Estatut.

Encara que semblés una rèplica a esdeveniments recents, el Pacte del Toro es va acceptar de bon grau a escala comunitària, i a més a més es va acordar la creació de tres comissions per cada illa (Mallorca, Menorca i Eivissa i Formentera i de naturalesa jurídica, econòmica i cultural), amb un objectiu molt clar: redactar un text que aproximés l'autonomia a la ciutadania balear.

La reunió i pacte sorgit d'El Toro va provocar que només sis dies després, el dissabte 16 de juliol, es reuniren a la seu de l'entitat del Foment del Turisme de Menorca per a continuar treballant la senda autonòmica, quedant un grup compost per la següent proporció i representativitat política: 12 vots per a la UCD; 5 per al PSOE; 4 per a l'US (futur PSM); 4 per a AP; 1 per a l'UDIB i 1 per al PTE i Josep Quintana com a secretari a més de la presidència de Guillermo de Olives; un total de 29 persones integrants i representants dels diferents partits polítics que varen formalitzar el primer intent oficial en la cerca de l'autonomia menorquina, creant el 18 de juliol l'Assemblea Autonòmica de Menorca, un organisme pont entre l'actual situació de construcció d'estructures democràtiques i l'arribada tant dels consells per a cada una de les illes com del Consell General Interinsular.

JOSEP PONS FRAGA

Después de las primeras elecciones generales del 15-7 de 1977, en las que fue elegido primer senador por Menorca Guillermo de Olives Pons (UCD), este impulsó el Pacte del Taro. El 10 de julio firmaron este acuerdo Alianza Popular, Moviment Socialista de Menorca, Partido Comunista, PSOE, UCD y UDIB. Después se adhieron el PTE y el Moviment Federalista de Menorca, porque aún no se ha fundado el PSM.

Las fuerzas impulsaron la preautonomía en Baleares al liderar la redacción del

La Asamblea Autonòmica de Menorca

Redactó, durante el verano de 1977, el texto del régimen preautonómico

texto que después permitiría aprobar el Régimen Preautonómico, con la disolución de la Diputación Provincial de Baleares y la creación, *ex novo*, de los consejos insulares. Nacieron primero como entes de Administración Local y después fueron consagrados, por el Estatut, como instituciones

autonómicas. La Asamblea Autonómica de Menorca aprobó el 1 de octubre el texto que fue entregado tres semanas después al entonces ministro de las Regiones, Manuel Clavero Arévalo.

La comisión jurídica que redactó la Propuesta de Régimen Transitorio per a les Illes

Balears, que reconegui el Consell General de Menorca, elegit per sufragi universal, directe i secret, al mateix temps que s'inicien els treballs per elaborar l'Estatut d'Autonomia, estuvo integrada por los abogados Miguel Hernández Pons, Josep A. Pons Roca, Josep Maria Quintana y Albert Saborido.

Foto extreta del suplement 40 anys del Consell Insular de Menorca, p. 35.

L'estiu de 1977 va resultar, una vegada celebrades les primeres eleccions lliures i democràtiques pràcticament en quaranta anys, un punt d'inflexió per a la realitat política i social de Menorca.

Ja a la tardor, el treball per les comissions presentades anteriorment (jurídica, econòmica i cultural) va aconseguir els seus fruits, i el dia 1 d'octubre del mateix 1977 Miguel Hernández Pons¹⁶, Josep Antoni Pons Roca¹⁷, Alberto Saborido García i Josep Quintana varen presentar un informe que plantejava les bases d'un futur estatut per les Balears. El mateix Quintana reconeix (1996, p. 66), que d'alguna manera, els integrants d'aquella assemblea eren conscients de les seves limitacions, i en comptes de muntar una arriscada aposta que hagués estat pràcticament impossible d'obtenir, optaren per una estratègia encaminada a l'obtenció d'un règim transitori que facilités l'accés a una autonomia plena tot d'una que fos possible.

Dins d'aquest ambient d'il·lusió i treball conjunt per la conquesta de l'autonomia, Quintana recorda (1996, p. 68-69), les sentides paraules de Mateu Seguí a la reunió

¹⁶ Notari vinculat a l'associació Foment del Turisme de Menorca. Va assessorar l'Assemblea Autonòmica de Menorca entre els anys 1977 i 1979:

<https://www.menorca.info/menorca/local/2010/01/20/1355116/calido-homenaje-del-ateneu-notario-miguel-hernandez.html>

¹⁷ Mestre de música i impulsor de l'associació Joventuts Musicals:

<https://www.menorca.info/menorca/local/2013/10/15/1459708/pons-roca-mestre-musica-cultura.html>

mantinguda amb Manuel Clavero Arévalo, ministre de les Regions, el 22 d'octubre on es varen exposar els anhels autonomistes de l'illa:

«Es evidente -deja jo al ministre de les Regions- que la autonomía plena de nuestra región, como de las demás regiones españolas, no será posible hasta que la Constitución esté vigente, como reiteradamente usted ha recordado, por lo que un régimen preautonómico no será sino una primera etapa en el camino de la autonomía, una primera etapa que, no obstante, es fundamental porque ha de sentar las bases de lo que queremos y necesitamos para un próximo futuro. Un régimen preautonómico para las Islas Baleares deberá, pues, tener como premisas fundamentales las siguientes: 1ª) Basarse en la legalidad vigente. 2ª) Reconocer a la isla como entidad de derecho público. 3ª) Crear de las instituciones políticas representativas de la isla y de la región. Y 4ª) Reconocer la lengua catalana, que hablamos todos los ciudadanos de este territorio, como lengua cooficial. Es evidente, señor ministro, que -como se le ha dicho en reiteradas ocasiones- el camino hacia la autonomía de la región pasa indefectiblemente por la creación de los órganos políticos representativos del territorio insular, es decir, por la creación de los Consells Generals de Mallorca, Menorca e Ibiza-Formentera. Una autonomía, por amplia que fuera, que no contemplara la creación de estos tres órganos de ámbito insular, no nos serviría, sería una autonomía apta, quizá, para una región peninsular, pero no para territorios insulares. Como dijo usted en su reciente viaje a las Canarias, la autonomía pasa por las islas y allí- evidentemente por los Cabildos Insulares que, de haberse constituido aquí en su momento, nos evitarían en la actualidad considerables problemas. A pesar de ello -y adecuándonos a la normativa vigente- las Baleares tienen una posibilidad que quizá no tenga otra región española. Las Baleares son la única región a la cual la Ley de Bases del Estatuto del Régimen Local de 19 de noviembre de 1975 dedica un texto concreto, el de la Base 19-tres, que señala con toda claridad que se establecerá en el plazo de un año desde la promulgación del texto articulado de esta ley, un régimen para las islas Baleares. Tenemos, pues, que el Gobierno no ha de encontrarse con problema alguno para poner en práctica este texto de la Ley de Bases ya que, si bien es cierto que el texto articulado de la ley no ha sido promulgado aun a pesar del mandato de la misma, también lo es que la disposición final primera-dos permite al Gobierno -con el simple trámite de un informe del Consejo de Estado, dictar las disposiciones precisas para la inmediata puesta en vigor de aquellos puntos de la Ley de Bases que así resulte aconsejable, en el supuesto de que ésta sea usada para la configuración del régimen preautonómico para las Islas Baleares. Así pues, mientras el Gobierno ha tenido que hacer filigranas interpretativas de la legislación vigente para crear la Generalidad provisional de Cataluña y se ha visto imposibilitado de suprimir las cuatro diputaciones catalanas, el Gobierno no tiene problema legal alguno para estructurar las Islas Baleares de una manera diferente a la actual, es decir, para suprimir la Diputación Provincial y para crear los Consells de Mallorca, Menorca e Ibiza-Formentera, así como el Gran i General Consell, como órgano aglutinador y coordinador de los intereses regionales. Dos peligros -vaig continuar dient al ministre- tenemos que superar en este momento: el primero, que el régimen preautonómico se intente basar en unas instituciones que no sean de utilidad para el futuro (em referia, naturalment, a la Diputació Provincial); el segundo, que se use como fórmula transitoria la creación única de un Gran i General Consell de las Islas Baleares, no suprimiendo la Diputación, iniciándose una etapa de traspasos sin la creación inmediata de los Consells Generals de Mallorca, Menorca e Ibiza-Formentera. Ninguna de estas dos fórmulas nos sirve, porque nadie debe olvidar, señor ministro, que el régimen ha de ser transitorio y que -como he dicho- la autonomía no pasa primordialmente por el Gran i General Consell, sino por los Consells Generals Insulars. Olvidar esto sería un monstruoso error que no podemos cometer y que, además, no cometeremos. El éxito y las ventajas del camino propuesto por esta Asamblea están precisamente en que, ajustándolos a la vigente legislación, podríamos construir el marco y las instituciones que queremos para la futura autonomía, aun cuando en esta etapa provisional, estos órganos tuvieran tan sólo las competencias que ostentan, en la actualidad, las diputaciones y aquellas que, mediante una generosa interpretación de la Ley de Bases puedan traspasárseles; y al decir generosa pienso evidentemente en aquella Base 48 que prevé la posibilidad -inédita en la

legislación anterior- de transferir funciones, servicios y obras propias de la competencia del Estado con cargo a los presupuestos del mismo, lo cual podría configurar una verdadera preautonomía hasta el día en que las Cortes del Reino hayan legislado acerca de las autonomías regionales. El régimen preautonómico que la Asamblea Autonómica de Menorca solicita del Gobierno del presidente Suárez está configurado en el documento que le ha sido entregado y que se completa con el dictamen de la Comisión Jurídica, que puede ser utilizado como documento de trabajo. En síntesis cabría decir que la preautonomía de las Baleares podría dividirse en dos etapas:

1ª) La creación inmediata de los Consells Generals de Mallorca, Menorca e Ibiza-Formentera, así como del Gran i General Consell de les Illes Balears, a la vez que se suprime la Diputación Provincial, todo ello sobre la base de la posibilidad legal que ofrece la legislación vigente. Y

2ª) La constitución definitiva de estos Consells en las próximas elecciones municipales mediante elecciones por sufragio universal de la manera que establecerá la Ley electoral que -evidentemente deberá contemplar el caso específico de las Islas Baleares. Concretándonos en el Consell General de Menorca, en esta primera etapa provisional, anterior a las elecciones, debería estar presidido por el Senador por Menorca, única persona legitimada por las urnas en las pasadas elecciones, componiéndose además de una Comisión, nombrada por el Gobierno, a propuesta del Presidente, hecha de acuerdo con los partidos políticos sobre la base de los resultados de las pasadas elecciones.

Esta comisión gestora sería, evidentemente, la encargada de realizar los traspasos y las negociaciones con la Diputación Provincial, en etapa de liquidación. La segunda etapa del régimen preautonómico se iniciaría con las elecciones municipales y duraría hasta la promulgación del Estatuto de Autonomía para nuestras Islas. La importancia, pues, del régimen preautonómico estriba, señor ministro, en que la consecución del Estatuto de autonomía no significaría para Menorca ni para ninguna otra de las Baleares y Pitiusas modificación alguna de la estructura regional ni de los órganos que ahora serían creados, sencillamente el Estatuto significaría el autogobierno y la investidura de nuestras instituciones con todas aquellas funciones que en la actualidad son de la exclusiva competencia del Estado y después lo serán de la región. El dictamen de la Comisión jurídica contempla otros aspectos que sería prolijo destacar aquí, baste decir que deberán ser tenidos en cuenta en el Decreto-Ley que pedimos dicte el Gobierno para establecer un régimen preautonómico en nuestras islas que nos devolverá la personalidad que un día nos fue arrebatada injustamente y que será la base para conseguir la autonomía que todos deseamos el día en que el derecho de los pueblos al autogobierno no sea simplemente un principio que se mueva en el terreno de "lege ferenda", sino un principio de "lege data" que esté contenido en nuestra Constitución. Menorca, señor ministro, tiene derecho a la personalidad y el Gobierno puede y debe hacer que ésta le sea reconocida.»

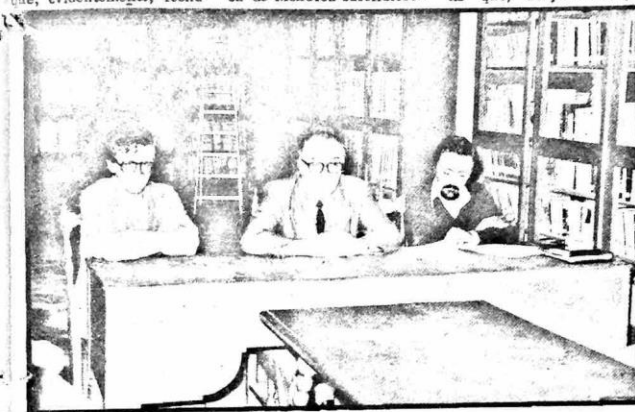
Per a comprovar gràficament les intencions de cada una de les illes, l'11 de novembre de 1977, el diari *Menorca* publicava la següent notícia, evidenciant les diferències i l'interès sobre l'evolució de la idea de l'autonomia, quan l'Assemblea Autònica de Menorca es va reunir a Alaior el 10 de novembre per debatre la postura que arribava des de Mallorca, oposant-se a la paritat en el futur Consell General Interinsular.

LA ASSEMBLEA AUTONOMICA DE MENORCA URGE UNA REUNION PARLAMENTARIOS- COMISION TECNICA INTERINSULAR

Correspondiendo al clamor popular generalizado en toda Menorca motivado por la noticia de que las fuerzas políticas mallorquinas se oponen a una representación paritaria de las islas en el Gran i General Consell, ayer noche, y con carácter extraordinario y de urgencia, se reunió en el Ayuntamiento de Alayor la Asamblea Autonómica de Menorca. Don Mateo Seguí Mercadal, Vicepresidente de la Asamblea, ostentó la Presidencia en funciones por encontrarse en Madrid el Senador don Guillermo de Olives asistiendo a las sesiones del Senado. Estuvieron también presentes en la "mesa" don Francisco Martí Camps, Vicepresidente Segundo, y don Emilio de Balanzó, Secretario de la "Asamblea". Representantes de todas las fuerzas políticas, a razón de un asistente por voto, además del correspondiente asesor técnico y miembros de la comisión técnico-jurídica, designada por la Asamblea. No asistió (por residir en Barcelona) don Miguel Hernández Pons. Como invitado de excepción estuvo presente don Francisco Tutó Benassar, Delegado del Gobierno en Menorca.

La reunión se prolongó por espacio de dos horas, intervinieron representantes de todas las opciones políticas. El diálogo resultó muy animado, manteniéndose en todo momento muy presente un espíritu de unidad que presidió todo el desarrollo de la reunión. Se puso de manifiesto que este mismo espíritu es el que debe alentar a Mallorca para conseguir entre todas las islas el Régimen Preautonómico ahora, y después, el Estatut d'Autonomía. La conclusión a que se llegó es la de que existe desconocimiento en Mallorca de la realidad interinsular, provocada por el centralismo, que ha desunido a los pueblos. Se insistió

en que no debe caerse en el peligro de enfrentar a las islas. Quedó muy claro que la Asamblea Autonómica de Menorca está sorprendida y decepcionada por algunas declaraciones vertidas en la última reunión del Pacte Autonomí, concretamente por Miguel Durán Pastor de UCD y Félix Pons Irazábal, del PSOE, declaraciones que, evidentemente, rechaza.

FOTOS JAVIER

Ahora bien, se tiene el convencimiento de que la postura de los partidos mallorquines no es de oposición ni ir contra Menorca.

Se discutieron varias fórmulas y soluciones para salir de la situación planteada en estos momentos, llegándose a la conclusión unánime de que ya es hora de que los Parlamentarios se definan claramente sobre la autonomía, y sobre el establecimiento del Régimen Preautonómico. Por ello, se ha remitido un telegrama a don Jerónimo Alberdi Picornell, Presidente de la Asamblea de Parlamentarios de Baleares, urgiéndole para que convoque una reunión conjunta de la Asamblea de Parlamentarios con la Comisión Técnica Interinsular redactora del Estatut d'Autonomía, para que, conjun-

tamente, y de una manera definitiva se elabore el texto final del Régimen Preautonómico para las Islas Baleares.

COMUNICADO CONJUNTO

Por unanimidad todas las fuerzas políticas integrantes de la Asamblea Autonómica de Menorca suscribieron

sentatius de Mallorca, Menorca i Eivissa-Formentera, la que es pronuncii sobre el text definitiu de la preautonomia.

5.- Urgir del President de l'Assemblea de Parlamentaris que convoqui una reunió conjunta de l'Assemblea de Parlamentaris amb la Comissió Tècnica Interinsular redactora de l'Estatut, per tal que, conjuntament, i

preciso, pues, afrontar esta nueva situación y trabajar entre todos a fin de hallar soluciones válidas para el conjunto de las islas.

UDIB: PARIDAD TOTAL

Don José Casals, de UDIB, defendió una paridad total en la composición del Gran i General Consell, esgrimiendo el ejemplo de que Luxemburgo se encuentra en igualdad de condiciones frente a la República Federal de Alemania dentro del Mercado Común. "La actual situación —señaló— no se debe a ningún sentimiento mallorquín que vaya contra los intereses de Menorca. Se debe a la inercia de los años, y sobre todo, a un desconocimiento de la realidad de Menorca y de todas y cada una de las islas. El problema ahora planteado es político y no jurídico".

Contestó Josep Maria Quintana: "teóricamente ésta es la realidad, pero práctica y políticamente, no. El ejemplo de Luxemburgo no es aplicable a la realidad menorquina. Democráticamente decidimos una representación basada en la fórmula 12-6-6. Si esta ya ha causado problemas, ¿qué pasará si ahora proponemos la 6-6-6?"

Replicó Casals arguyendo que encontraríamos otros ejemplos, además de Luxemburgo, para defender esta paridad total, señalando los casos de Soria y Avila con respecto a Barcelona dentro del Senado. "He vivido veinte años en Mallorca, conozco y aprecio a los mallorquines, y sé bien que no existe ninguna animadversión ni contra Menorca ni contra los menorquines. Defiendo una representación justa, no quiero provocar situaciones de ruptura".

Al plantear el ejemplo del puerto franco de Palma, don Mateo Seguí intervino señalando que "esgrimir que el Gran i General Consell lo aprueba, el puerto de Palma contará con un estatuto de autonomía, demuestra que no se acaba de comprender a la autonomía, ya que el puerto de Palma es competencia exclusiva del Consell General Insular de Mallorca. Existe una confusión mental. Y como expresa Ramón Fina Homs, el Gran i General Consell únicamente aseguraba vínculos de cooperación y defensa entre las islas."

(Continúa pág. siguiente)

d'una manera definitiva s'elabori el text final del règim preautonòmic per a les Illes Balears".

HALLAR SOLUCIONES POSITIVAS

Don Mateo Seguí felicitó a las fuerzas políticas menorquinas por la postura solidaria y de unidad expresada a través de las páginas del diario "MENORCA". Nos encontramos ante una nueva situación que nos ha sorprendido a todos, por ello se impone el reflexionar en común, serenamente y sin abdicar de nuestros principios, para hallar unas soluciones positivas.

En el Régimen Preautonómico y en la autonomía plena cada isla ha de contar con sus propias entidades plenamente autónomas, y debe existir un organismo territorial de unión y coordinador, pero su composición no debe suponer el predominio de una isla sobre otras. La Asamblea Autonómica de Menorca aprobó una fórmula de paridad, no entre las islas, sino entre la isla mayor y las islas menores, basado en el sistema 12-6-6.

Esta cuestión es vital para Menorca, y no podemos aceptar cambios de nombres y que continúen organismos cuya composición no sea paritaria, y por tanto, antidemocrática. Es

y aprobaron el siguiente comunicado conjunto:

"Reunida l'Assemblea Autonòmica de Menorca, en sessió extraordinària celebrada a l'Ajuntament d'Alayor, el 10 de novembre de 1977 ha acordat per unanimitat els següents punts:

1.- Reafirmar que l'autonomia de les Illes Balears només serà justa si l'organisme interinsular que coordini els òrgans de govern i de representativitat de cada illa està compost de tal manera que cap illa tingui un predomini absolut damunt les altres.

2.- Rebutjar algunes declaracions vertides a la reunió del Pacte Autonomí, sobre la necessitat que el Gran i General Consell sigui format en base al nombre d'habitants de cada illa, ja que en la nostra concepció de l'autonomia el dit organisme interinsular no ha de ser representatiu dels habitants de la regió sinó dels òrgans territorials de cada illa, és a dir, dels Consells Generals de Mallorca, Menorca i Eivissa-Formentera.

3.- Negar representativitat a l'Assemblea del Pacte Autonomí reunida a Palma, per a parlar en nom de totes les illes Balears, ja que de fet i de dret només representa les forces polítiques mallorquines.

4.- Exigir que sigui la Comissió Tècnica Interinsular nomenada democràticament pels organismes repre-

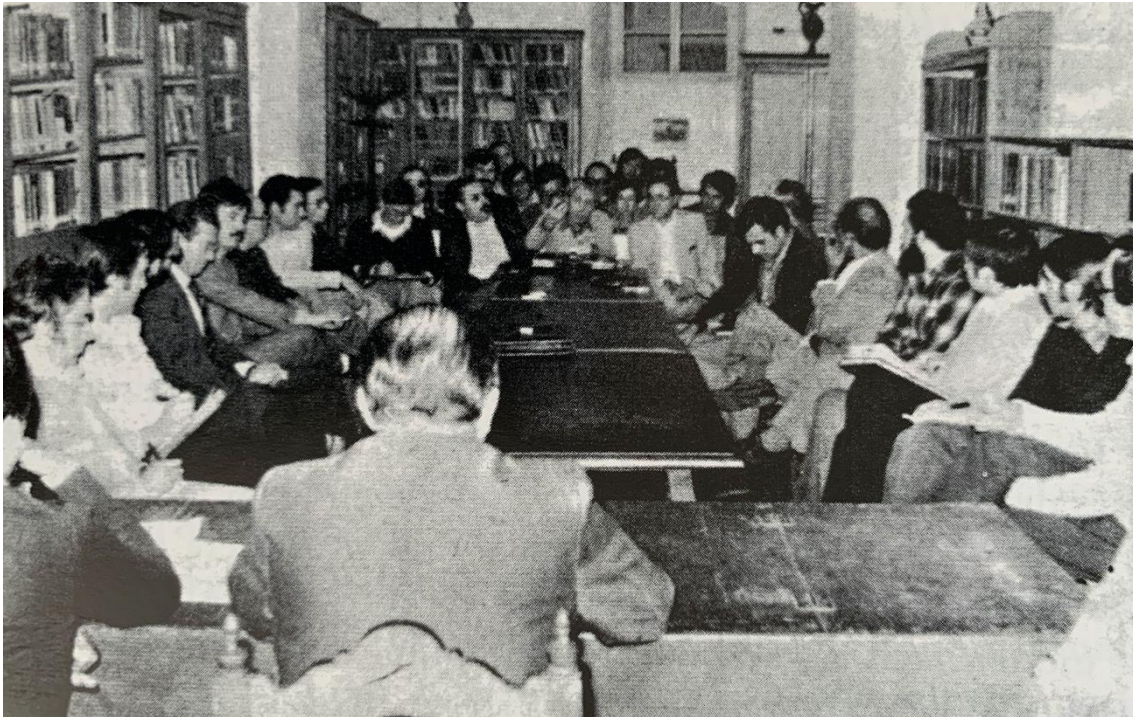
situación de la misma, citando como ejemplo el que si bien el Ayuntamiento de Ciudadela dispone de unos terrenos aptos para la edificación de la Residencia, que ya ofreció a la Diputación, y que mantiene la postura de destinatarios a tal fin, es preciso pensar si los mismos se encuentran en lugar considerado apto, o si convendría más una permuta, al objeto de que los ancianos no se encuentren a disgusto.

También se trató de los posibles inconvenientes y gravosas cargas en que po-

dría verse involucrado el Consell General de Menorca cuando se llegue a la autonomía y desaparezca la Diputación.

Pero, en definitiva, la conclusión fue la de que la Residencia proyectada por la Diputación no cubre la mitad de las necesidades, por lo que hay que intentar conseguir por todos los medios la que sea solución definitiva, construyendo otra residencia en Ciudadela.

D.M.
Fotos HERNÁNDO

Al llibre de Mosquera i Nadal s'aporta una foto d'aquella reunió

A més de l'evident mobilització institucional que acabem d'assenyalar, la societat menorquina es va començar a moure en l'àmbit econòmic, constituint-se mesos després tant la Federació de la Petita i Mitjana Empresa de Menorca (PIME), amb Juli Mascaró -del Moviment Socialista de Menorca-, com a primer president i l'advocat Pablo Seguí com a secretari general (mes de novembre de 1977) com també la Confederació d'Associacions Empresarials de Balears (CAEB), posada en marxa el desembre de 1977.

Un tercer element social, vinculat amb la protecció i conscienciació pel medi ambient, va ser la fundació de la secció insular del Grup d'Ornitologia Balear i Defensa de la Naturalesa (GOB) a Menorca, cobrint d'aquesta manera un aspecte essencial per la fisonomia i paisatge de les illes. De fet, el GOB va ser la primera institució que va mostrar una lluita directa contra l'urbanisme descontrolat i l'especulació, que va conjuntar amb la labor de divulgació i d'estudi del medi ambient i la natura.

Ja hem comentat anteriorment alguns casos d'especulació urbanística, que a partir del final dels anys 70 i especialment de la dècada dels vuitanta, entrarà en el debat de la política local i autonòmica -ja amb un perfil democràtic-, on es comença a discutir públicament al voltant de la gestió del territori, un tema sempre controvertit a Menorca pel model de turisme a mantenir, projectar o potenciar. El paper jugat pels ajuntaments, pels consells insulars i per la comunitat autònoma, cadascuna de les administracions amb un ritme diferent pel que fa a la seva creació començaran a assumir competències plenes per dur a terme la regulació del territori.

L'any de la Constitució (1978).

El debat al voltant de la idea de l'autonomia va continuar a Menorca l'any 1978, però calia que la mobilització política arribés a un entorn social més ampli, que interpel·lés a una representativitat major de la població menorquina. La següent passa, encara dins 1977, va ser quan l'Assemblea de Parlamentaris de les Illes Balears va enllestir el text de la Comissió Tècnica Interinsular el 30 de novembre, i molt poc temps després, el 12 de desembre, s'aprovava a la localitat de Ciutadella l'avantprojecte del Règim Transitori, conegut com a "Document de Ciutadella", a on s'especificava no només la necessitat de crear els consells insulars i el Consell General Interinsular, sinó que també s'apuntava com quedarien conformades pel que fa al nombre de membres: Consell Insular de Mallorca 24 persones, Menorca 14 (4 per Ciutadella, 4 per Maó, 2 per Alaior, 1 per Ferreries, 1 per Mercadal, 1 per Sant Lluís i 1 per Castell) i el d'Eivissa i Formentera compost per 14 membres (13 d'Eivissa i 1 de Formentera); per la seva banda el Consell General Interinsular quedaria representat per un sistema partidari (la meitat dels escons per a Mallorca i la resta, a parts iguals, entre Menorca i les Pitiüses). Els seus membres serien elegits pels respectius consells insulars. A més, el document recollia i demanava la cooficialitat de la llengua catalana al territori balear.

Assistim d'aquesta manera a un impuls -un més- des de la societat menorquina, capdavantera des de l'any 1975 en la reivindicació de l'autonomia i de les institucions de govern per al conjunt de les Illes Balears.

La configuració de l'estat autonòmic va continuar durant 1978, encara que tal com assenyalen Mosquera i Nadal, els problemes no varen trigar gaire a aparèixer una vegada acceptat el text sorgit el mes de desembre a Ciutadella, i les sensibilitats, negociacions i ritmes no varen dur una veu unificada. Els principals punts de debat varen sorgir arran, novament, dels elements de paritat / representativitat de les Illes a cada un dels organismes; les negociacions amb Madrid s'articulaven a dos nivells: des de Mallorca es pretenia acceptar i dur un enteniment més adequat a les percepcions de l'Estat, mentre que a Menorca volien mantenir l'essència del Document de Ciutadella.

Encara que amb les qüestions exposades anteriorment, el procediment administratiu continuava, i així arribem al 30 de juny de 1978, quan el Consell de Ministres va aprovar el Decret Llei de Règim Preautonòmic de les Illes Balears, permetent que les institucions preautonòmiques -encara sense pressupost ni competències-, es constituïssin durant tot el mes de juliol de 1978.

PRESIDENCIA DEL GOBIERNO

16859 *REAL DECRETO 1517/1978, de 13 de junio, por el que se desarrolla el Real Decreto-ley 18/1978, de 13 de junio, que aprueba el régimen preautonómico para Baleares.*

El artículo once del Real Decreto-ley dieciocho/mil novecientos setenta y ocho, de trece de junio, por el que se regula el régimen de preautonomía de Baleares, autoriza al Gobierno para dictar las normas precisas para su desarrollo y ejecución. Y siendo absolutamente preciso regular los procedimientos conforme a los que hayan de utilizarse las facultades contenidas en el artículo quinto de dicho Real Decreto-Ley, a propuesta del Ministro de la Presidencia, previa deliberación del Consejo de Ministros en su reunión del día dos de junio de mil novecientos setenta y ocho,

DISPONGO:

Artículo primero.—Las normas reglamentarias de régimen interior, establecidas en el apartado a) del artículo quinto del Real Decreto-ley dieciocho/mil novecientos setenta y ocho, de trece de junio, se aprobarán previo acuerdo con los Diputados y Senadores de Baleares.

Artículo segundo.—Para la ejecución del Real Decreto-ley dieciocho/mil novecientos setenta y ocho, de trece de junio, y especialmente para el desarrollo de los apartados b) y c) del artículo quinto, se seguirá el procedimiento establecido en los siguientes artículos.

Artículo tercero.—Uno. Se crea en la Presidencia del Gobierno una Comisión Mixta de representantes de la Administración del Estado y del Consejo General Interinsular de Baleares, que propondrá al Gobierno los acuerdos sobre transferencias al Consejo General de la gestión de funciones, actividades y servicios de la competencia de la Administración del Estado.

La Comisión estará formada por treinta Vocales, quince nombrados por el Gobierno y quince por el Consejo General, y será presidida por un Ministro del Gobierno, actuará en Pleno y en Grupos de Trabajo, y deberá quedar constituida en el plazo de un mes, a partir de la constitución del Consejo General Interinsular de Baleares.

Dos. Los acuerdos de transferencia de competencias citados regularán también, en su caso, las formas de ejecución de las funciones, actividades, servicios transferidos y la situación de los funcionarios; pudiendo utilizar, a estos efectos, medios personales y materiales de la Administración del Estado.

Artículo cuarto.—El Presidente de la Comisión creada por este Real Decreto informará periódicamente al Gobierno y al Consejo General, respectivamente, sobre la marcha de los trabajos encomendados.

Artículo quinto.—El presente Real Decreto entrará en vigor el mismo día de su publicación en el «Boletín Oficial del Estado».

Dado en Madrid a trece de junio de mil novecientos setenta y ocho.

JUAN CARLOS

El Ministro de la Presidencia,
JOSE MANUEL OTERO NOVAS

Boe del 30 de juny de 1978, on queda aprovat el règim preautonòmic per les Illes Balears.

La dissolució de la Diputació Provincial de Baleares el 13 de juliol va ser la passa definitiva per a la creació tant del Consell General Interinsular com dels tres consells insulars de Mallorca, Menorca i d'Eivissa i Formentera amb l'empara de la Llei d'eleccions locals, del 21 de juliol, que configura als consells com a organismes de l'Administració local.

El 28 de juliol va ser la data de creació del Consell General Interinsular, presidit per Jeroni Albertí Picornell¹⁸.

¹⁸ Albertí és un dels polítics de referència del període preautonòmic. Va aconseguir exercir de senador formant part com a independent de la Unió de Centre Democràtic a les dues primeres legislatures: la constituent (1977-1979) i la primera legislatura plenament constitucional (1979-1982), totes dues encapçalades per la UCD. Entre altres càrrecs posteriors -va ser president del

El lloc escollit per a la presentació en societat va ser el Castell de Bellver a Palma. La rellevància del Consell General Interinsular es troba fora de tota interpretació històrica, i encara que la seva existència va ser relativament breu, la seva funció orgànica i institucional va permetre la configuració de les institucions plenament constitucionals i autonòmiques que es varen crear a partir de l'any 1979.

Les principals accions i decisions del Consell General Interinsular durant els mesos de juliol i agost de 1978 varen ser les següents (recollides al Bolletí Oficial del Consell General Interinsular de les Illes Balears):

24 de juliol de 1978. Creació de l'organigrama del Consell General Interinsular. Reunits tots els diputats i senadors elegits per les Illes Balears a les eleccions generals celebrades el 15 de juny de 1977. Es va constituir una taula d'edat presidida pel senador Manuel Mora Esteva, que va manifestar que l'objecte primer de l'acte era l'elecció dels quinze consellers que, determinats pels parlamentaris, haurien d'integrar el Consell General Interinsular Provisional. El diputat Sr. Miquel Duran va proposar, en nom de la Unió de Centre Democràtic, a Jeroni Albertí Picornell, Antoni Calafat Mayans, Raimon Clar Garau, Ricard Curtoys Escandell, Guillermo de Olives Pons, Miquel Duran Pastor, Francesc Garí i Mir, Ramiro Pérez-Maura Herrera, Santiago Rodríguez-Miranda Gómez i Joan Sintes Anglada.

En nom del Partit Socialista Obrer Espanyol, el diputat Emilio Alonso Sarmiento, va suggerir a Emilio Alonso Sarmiento, Josep Caules Juan, Manuel Mora Esteva i Fèlix Pons Irazzábal.

Finalment, el senador Abel Matutes, en nom d'Aliança Popular va presentar la seva pròpia candidatura. El número de vots rebuts va ser el següent: Jeroni Albertí Picornell, Antoni Calafat Mayans, Raimon Clar Garau, Ricard Curtoys Escandell, Guillermo de Olives Pons, Miquel Duran Pastor, Francesc Garí i Mir, Ramiro Pérez-Maura Herrera, Santiago Rodríguez-Miranda Gómez, Joan Sintes Anglada i Abel Matutes, onze vots. Per la seva part, Emilio Alonso Sarmiento, Josep Caules Juan, Manuel Mora Esteva i Fèlix Pons Irazzábal varen obtenir deu vots.

Comprovat per l'altre secretari, Fèlix Pons, la presència entre els consellers d'un mínim de tres pertanyents a cada una de les illes de Mallorca, Menorca i d'Eivissa-Formentera, el president va proclamar elegits els quinze candidats proposats a consellers. Posteriorment, Miquel Duran (UCD), va presentar a l'únic candidat a presidir el Consell General Interinsular, Jeroni Albertí Picornell, que va aconseguir onze vots a favor i quatre en blanc.

Parlament de les Illes Balears (1987-1991), va presidir des del 1978 fins al 1982 el Consell General Interinsular, òrgan d'enllaç entre l'etapa de preautonòmica i la implantació de l'Autonomia.

28 de juliol de 1978. Acta de la constitució oficial i presa de possessió del Consell General Interinsular de les Illes Balears. Al Castell de Bellver de la ciutat de Palma es varen reunir tots els consellers elegits, presidint l'acte el ministre de les Regions, Manuel Clavero. Una vegada el secretari, Félix Pons Irazazábal, va llegir el decret pel qual es creaven i regulaven les institucions preautonòmiques de les Illes Balears, va intervenir el president electe del Consell General Interinsular, el senyor Jeroni Albertí Picornell, qui va saludar a tots els presents entre el que s'hi trobaven en Josep Tarradellas (president de la Generalitat de Catalunya), Juan Antonio Foradada (president de la Diputació General d'Aragó) i Javier Aguirre de la Hoz, representant del Consell del País Valencià. Un cop finalitzat l'acte, els assistents varen cantar La Balanguera acompanyats de la Coral de Bunyola.

7 d'agost de 1978. Acceptació del símbol del Consell General Interinsular. El Consell General Interinsular va acceptar com a símbol provisional l'escut de les quatre barres roges sobre fons groc, creuades en diagonal, per una banda blava de les mateixes dimensions que les barres roges. Es fa constar que aquest escut no prejutja la bandera ni cap símbol definitiu per al Gran i General Consell, decisió efectiva des del 10 d'agost¹⁹.

Paral·lelament al disseny d'una estructura preautonòmic perquè a l'Estatut d'Autonomia encara li mancava una llarga travessia, s'aprovarà en referèndum, el 6 de desembre de 1978, la Constitució Espanyola, un text que, entre altres elements jurídics i socials, reconeixia el dret a l'autonomia de les nacionalitats i regions que formen part de l'Estat espanyol, moment en el qual va començar el procediment autonòmic real en existir una cobertura legal.

<i>Cens electoral</i>	37.800	
Abstenció	8.898	23,5%
Votants	28.902	76,5%
Vots nuls	198	0,7%
Vots vàlids	28.704	99,3%
Vots en blanc	1.284	4,5%
Vots afirmatius	25.796	89,9%
Vots negatius	1.624	5,7%

Font: Ministeri de l'Interior. Direcció General de Política Interior.

Taula extreta del llibre Recursos i materials per a l'estudi de la història de Menorca, obra de Miquel Àngel Casanovas Camps (Ciutadella de Menorca. IES Josep M. Quadrado, 2006).

¹⁹ Dies després, el 16 d'agost (oficialment des del 18 del mateix mes), es va rectificar aquesta decisió apuntant que la franja blava del símbol o de l'escut del Consell fos una mica més ampla que el que es va preveure en un primer moment.

A Menorca, els resultats a favor del referèndum de la Constitució va ser majoritari, amb gairebé un 90% de vots que referendaven el nou estat constitucional.

MANDAT 1979-1983

Xavier Jiménez González

Després de la legislatura Constituent emmarcada entre els anys 1977 a 1979, la segona legislatura no va arribar als quatre anys com conseqüència de la desfeta d'UCD, així que aquesta etapa va començar amb les eleccions generals (parlament i senat de l'1 de març de 1979) i es va tancar amb una altra convocatòria general, en aquest cas celebrada el 28 d'octubre de 1982 i que també va servir per formalitzar tant la cambra alta com la baixa. Enmig, es varen convocar les primeres eleccions municipals del 3 d'abril de 1979 d'on es va escollir els components dels Consells Insulars pel període 1979-1983. Pel que fa a les mesures més rellevants que varen afectar Menorca i a les Illes Balears per extensió, en aquesta etapa hem de destacar dos per damunt de qualssevol altres: la llei de descompte de resident, aprovada el 31 de desembre de l'any 1981, i l'inici de la tramitació de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears, que es va aprovar ja després de les eleccions generals de l'octubre de 1982, concretament l'1 de març de 1983.

Respecte a la mesura del descompte aeri, el primer moviment prové de l'any 1978, quan el senador socialista Manuel Mora Esteva va demanar un descompte per les Illes Balears similar al que gaudien a les Canàries des de l'any 1962. Aquesta primera pedra de toc va provocar un debat que va progressar fins al 26 de juny de 1980, quan es va presentar la proposta de llei: "Desplazamiento a la Península de los residentes en las Islas Baleares", aprovada finalment l'11 de juliol.

En aquesta proposta es plantejava un descompte del 33% pels vols amb la resta de l'Estat i d'un 10% entre les mateixes Illes Balears.

BOLETIN OFICIAL DE LAS CORTES GENERALES

CONGRESO DE LOS DIPUTADOS

I LEGISLATURA

Serie B: PROPOSICIONES DE LEY	11 de julio de 1980	Núm. 101-I

PROPOSICION DE LEY

Desplazamiento a la Península de los residentes en las Islas Baleares.

Presentada por don Miguel Durán Pastor y otros señores Diputados.

Durant la seva tramitació parlamentària es va proposar una reducció del 33% al 25% i mantenir el 10% entre les illes. Els menorquins Emilio Alonso i Joan Francesc Triay varen participar del debat, que va ser acompanyat de la figura de Tirs Pons, senador en aquell moment, que a una de les esmenes quan la proposta ja era al Senat va ser que almenys el 25% de descompte també s'apliqués als vols entre les Illes. Finalment va entrar en vigor un 25 / 10 de descompte, tal com surt reflectit al BOE del 29 de desembre de 1981, posant-se en marxa l'1 de gener de l'any 1982.

JUAN CARLOS I,
REY DE ESPAÑA

A todos los que la presente vieren y entendieren,
Sabed: Que las Cortes Generales han aprobado
y Yo vengo en sancionar la siguiente Ley:

Artículo 1.º

Los españoles residentes en las islas Baleares, en la utilización de los servicios de transporte regular de pasajeros entre el archipiélago y el resto del territorio nacional, así como de los interinsulares, disfrutarán de una reducción en el precio, así como de los pasajes, en los términos que establece esta Ley.

Artículo 2.º

La bonificación de las tarifas será equivalente al 25 por 100 del total del importe de las mismas para los trayectos entre el archipiélago y el resto del territorio nacional y al 10 por 100 de los interinsulares en el archipiélago balear. Se entenderá aplicable dicha bonificación solamente a los trayectos directos, sin que en ningún caso pueda hacerse extensiva a los sucesivos.

Artículo 3.º

A partir de la entrada en vigor de la presente Ley, las empresas concesionarias aplicarán el pre-

cio de los pasajes a que se refiere el artículo 1.º en los términos establecidos en el artículo anterior.

Artículo 4.º

El Estado reintegrará a las empresas concesionarias de los servicios el importe total de la reducción aplicada que se acredite en la forma que reglamentariamente se determine.

Artículo 5.º

Por los Ministerios de Transportes y Comunicaciones, de Hacienda y de Interior se dictarán las disposiciones necesarias para el desarrollo de esta Ley.

DISPOSICION FINAL

La presente Ley entrará en vigor el día 1 de enero de 1982.

Por tanto,
Mando a todos los españoles, particulares y autoridades, que guarden y hagan guardar esta Ley.
Baquerea Beret a 29 de diciembre de 1981.

JUAN CARLOS R.

El Presidente del Gobierno,
LEOPOLDO CALVO-SOTELLO
Y BUSTELO

Pel que fa al projecte d'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears, i fins aquest moment, hem recuperat i plantejat moviments autonomistes de diferent naturalesa i procedència. Des de Menorca el Pacte del Toro i el Document de Ciutadella, i des d'un nivell més general -amb Mallorca com a eix principal-, el primitiu avantprojecte presentat al Santuari de Cura, totes iniciatives emmarcades l'any 1977, al que hem de sumar -com hem comentat anteriorment de manera breu- les bases proposades pel Partit Comunista de les Illes al mes d'octubre de 1976.

Així, l'any 1979 va posar en marxa una sort de camí paral·lel que descrivia les accions desenvolupades des del govern central, que entrava dins la primera legislatura constitucional de la seva història recent a partir de l'1 de març de 1979, mentre que el moviment autonomista a les Illes Balears passava per un període de certa inestabilitat, marcat novament per dues propostes proclamades des del PSM de Mallorca i de Menorca i des del PSOE sense gaudir d'un seguiment suficient. No serà fins al dia 8 de setembre de l'any 1980, quan el grup anomenat la "Comissió dels Onze" aconseguixi un cert nivell d'acord -en un principi-, que servirà, definitivament, per recórrer el camí cap al reconeixement de l'autonomia, que no arribarà fins a l'1 de març de 1983.

La primera data fonamental pel que fa a 1979 a unes eleccions són els comicis celebrats l'1 de març, i que serviran per configurar els diputats al congrés, i especialment, el senador que representi a Menorca després de la primera experiència amb en Guillermo de Olives Pons. El resultat de les generals de l'1 de març és clar: la victòria de la UCD a Menorca, augmentant el tant per cent del 43 al 45 confirmant per tant la seva preeminència.

Al senat sí que es va produir un canvi, i es va passar d'en Guillermo de Olives a Tirs Pons, que després es va convertir en el president del Consell Insular de Menorca durant dues legislatures consecutives (1983-1987 i 1987-1991). A continuació es poden comprovar els resultats i percentatges (per localitats i partits a les generals i per vots totals al senat):

Resultats de les eleccions generals a Menorca l'any 1979. Font IBESTAT.

	TOTAL CANDIDATURAS		UCD - UNION DE CENTRO DEMOCRATICO		PSOE - PARTIDO SOCIALISTA OBRERO ESPAÑOL		CD - COALICION DEMOCRATICA		PCE - PARTIDO COMUNISTA DE ESPAÑA	
	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos
MENORCA	27639	99,61	12573	45,31	7322	26,39	2575	9,28	1592	5,74
07002 Alaior	3093	99,94	1428	46,14	992	32,05	297	9,6	110	3,55
07015 Ciutadella de Menorca	8602	99,43	4367	50,48	2227	25,74	784	9,06	478	5,53
07023 Ferreries	1535	99,87	783	50,94	346	22,51	281	18,28	29	1,89
07032 Maó	10152	99,64	3947	38,74	2813	27,61	919	9,02	732	7,18
07037 Mercadal (Es)	1631	99,76	900	55,05	415	25,38	128	7,83	20	1,22
07052 Sant Lluís	1176	99,16	679	57,25	150	12,65	105	8,85	48	4,05
07064 Castell (Es)	1450	99,66	469	32,23	379	26,05	61	4,19	175	12,03

	SMIM - SOCIALISTAS DE MALLORCA I MENORCA		UN - PARTIDO UNION NACIONAL		PTE - PARTIDO DEL TRABAJO DE ESPAÑA		PCT - PARTIDO COMUNISTA DE LOS TRABAJADORES		PCARL - PARTIDO CARLISTA	
	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos
MENORCA	2265	8,16	393	1,42	450	1,62	130	0,47	44	0,16
07002 Alaior	149	4,81	81	2,62	14	0,45	10	0,32	3	0,1
07015 Ciutadella de Menorca	514	5,94	82	0,95	27	0,31	32	0,37	8	0,09
07023 Ferreries	22	1,43	6	0,39	8	0,52	4	0,26	3	0,2
07032 Maó	1170	11,48	132	1,3	280	2,75	51	0,5	14	0,14
07037 Mercadal (Es)	77	4,71	16	0,98	39	2,39	8	0,49	10	0,61
07052 Sant Lluís	106	8,94	60	5,06	11	0,93	7	0,59	2	0,17
07064 Castell (Es)	227	15,6	16	1,1	71	4,88	18	1,24	4	0,27

	MC-OIC - MOVIMIENTO COMUNISTA-ORGANIZ. IZQUIERDA COMUNIST		ORT - ORGANIZACION REVOLUCIONARIA DE LOS TRABAJADORES		LCR - LIGA COMUNISTA REVOLUCIONARIA		ULE - UNION PARA LA LIBERTAD DE EXPRESION	
	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos
MENORCA	157	0,57	53	0,19	31	0,11	54	0,19
07002 Alaior	4	0,13	2	0,06	0	0	3	0,1
07015 Ciutadella de Menorca	59	0,68	14	0,16	3	0,03	7	0,08
07023 Ferreries	50	3,25	2	0,13	0	0	1	0,07
07032 Maó	38	0,37	20	0,2	11	0,11	25	0,25
07037 Mercadal (Es)	0	0	11	0,67	3	0,18	4	0,24
07052 Sant Lluís	2	0,17	1	0,08	3	0,25	2	0,17
07064 Castell (Es)	4	0,27	3	0,21	11	0,76	12	0,82

Resultat de les eleccions al Senat l'any 1979. Fons IBESTAT.

	MENORCA
TOTAL CANDIDATS	26.515
TIRSO PONS PONS (CPM - CANDIDATURA PROGRESISTA MENORQUINA)	11.745
FRANCISCO TUTZO BENNASAR (UCD - UNION DE CENTRO DEMOCRATICO)	11.553
JOSE ALLES Y SERRA (CD - COALICION DEMOCRATICA)	3.217

A la revista *Pissarra* del moment - l'any 1979, número 20, p. 4-, es publicava una entrevista amb Tirs Pons, que en realitat va ser el candidat d'una coalició de les forces d'esquerres de Menorca formada pel Partit Socialista de Menorca, el Partit Comunista, el Partit Socialista Obrer Espanyol i el Partit del Treball d'Espanya, que van concórrer amb les sigles CPM: Candidatura Progressista Menorquina.

A l'entrevista es recollien els punts essencials pels quals el candidat treballaria al Senat:

1. Tirso Pons no fa ni farà mai promeses electoralment fàcils ni ha de fer concessions demagògiques. El compromís que Tirso assumeix vigorosament és el de ser portaveu davant el Senat de les necessitats i inquietuds dels menorquins.
2. La seva actuació política serà transparent. Tirso de posat cordial i ben assequible vol atracar el poble a la seva tasca en el Senat per mitjà d'una informació directa, verídica, freqüent i constant.
3. La seva actuació prioritària en el Senat serà encaminada a l'obtenció d'un màxim d'autonomia possible per a Menorca.
4. Tirso es presenta amb la denominació de "Candidatura Progressista Menorquina" perquè progressista vol dir popular i popular ve de poble. El Senat no farà enfora en Tirso Pons de la gent ni el convertirà en un personatge allunyat. Tirso és un home del poble i ho seguirà essent.

Tirso Pons Pons senador per Menorca

“Ara sí, una veu de Menorca al Senat”

Tirso Pons, de la Candidatura Progressista Menorquina, sostengut per les forces d'esquerra de Menorca (Partit Socialista de Menorca, Partit Comunista, Partit Socialista Obrer Espanyol i Partit del Treball d'Espanya) ha sortit elegit SENADOR PER MENORCA a les eleccions generals del 1 de març. Encara que ho hagi aconseguit per un escàs marge de vots (12.121 - 11.920), ha estat una gran victòria de l'esquerra menorquina.

Tirso Pons, nascut a Es Mercadal fa 39 anys, casat i amb 3 infants, és mestre d'escola. Va esser dels promotors de la creació de l'Assemblea Democràtica de Menorca, és membre actiu del Sindicat de Treballadors de l'Ensenyança de Menorca, i ha estat Director del Col·legi Nacional d'Es Castell (Villacarlos). Militant socialista durant uns anys, de 5 mesos ençà és independent de partits, la seva ferma vocació política és paral·lela al seu irrenunciable humanisme: l'home ha de ser la mesura de totes les coses i les Illes han de ser fetes per a l'home i no a l'inrevés.

L'actuació i els objectius de la seva candidatura al Senat poden ser resumides en els següents punts.

1.- Tirso Pons no fa ni farà mai promeses electoralment fàcils ni ha de fer concessions demagògiques. El compromís que Tirso assumeix vigorosament és el de ser portaveu davant el Senat de les necessitats i inquietuds dels menorquins.

2.- La seva actuació política serà transparent. Tirso de posat cordial i ben assequible vol atreure el poble a la seva tasca en el Senat per mitjà d'una informació directa, verídica, freqüent i constant.

3.- La seva actuació prioritària en el Senat serà encaminada a l'obtenció d'un màxim d'autonomia possible per a Menorca.

4.- Tirso es presenta amb la denominació de "Candidatura Progressista Menorquina" perquè progressista vol dir popular i popular ve de poble. El Senat no farà enforsar en Tirso Pons de la gent ni el convertirà en un personatge allunyat. Tirso és un home del poble i ho seguirà essent.

ENTREVISTA

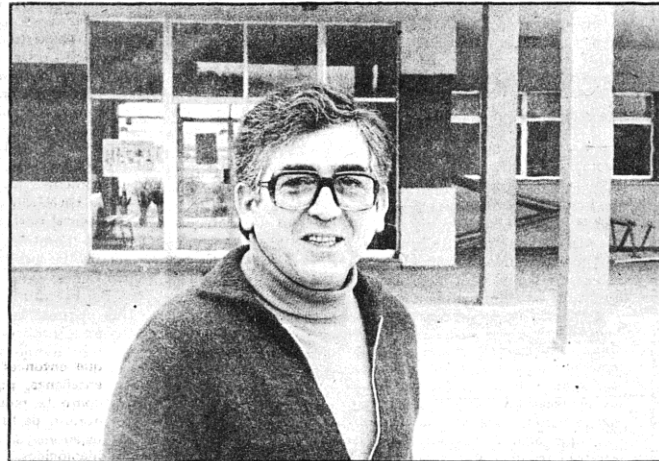
—Quins són els teus punts de vista davant els resultats del 1 de març? Quina línia i projectes tens?

L'aritmètica electoral tothom la coneix pels resultats publicats a tots els diaris. Aprofundint un poc, pareix que el país s'ha polaritzat un poc més i dona la imatge d'un bipartidisme fals.

La derrota de la dreta (CD) crec que no respon a la realitat sociològica i en certa manera fa que el partit anomenat de centre ocupi l'espai dretà. El Sr. Suárez va fer desaparèixer el centre ideològic el 15-J i ara ha fet casí lo mateix amb la dreta.

A l'esquerra, a més de la consolidació del PSOE y del PCE-PSUC s'ha produït el reforçament dels partits nacionalistes de caire socialista, que en certa manera són un avís als partits més centristes.

En quant a la meua feina concreta enca-

ra no vos puc dir res. He establert els primers contactes i d'aquests depèn bastant el futur. El que està clar és que no puc fer de franc-tirador.

La tasca per a mi més important és la de participar en la redacció del futur Estatut d'Autonomia, que dins ell es tenguin en compte la realitat illenca i que no sigui només una simple descentralització administrativa.

2.- Com veus la teua feina dins el Senat? La feina dins el Senat estarà en funció de la possibilitat de formar part d'un grup mixt o d'un altre d'espectre més aclarit. Però en ambdós casos el que és clar és que hauré de practicar el sà esport de l'oposició, que no és dir no sempre, com podeu suposar.

3.- De cara a l'ensenyança, com veus la situació a nivell estatal i a nivell d'Illes?

El panorama no és afagador, voltros, més que ningú, sabeu de totes les deficiències a tots els nivells; però el que ens ha de preocupar és l'intent d'augmentar encara més la privatització d'aquest servei públic per part de partits molt determinats. El desembre passat vaig tenir la sort de participar en el nostre Congrés del STEI. Vos puc dir que subscric la nostra alternativa educativa, ara bé, llegiu-la i compareu-la amb la situació actual, pensau en la relació de forces que ens han donat les passades eleccions del 1 de març. Només podem pensar el llarg camí que tenim davant i que per passar-lo és necessari la feina i l'esforç de tots els que creim en la nova escola pública.

Per altra banda me preocupa l'Estatut de Centres no Universitaris i que no s'hi reculleriqui i arbitri el sistema participatiu i de control de pares, professionals, etc...

Tots sabem que un dels problemes de l'escola, avui, és la manca de recursos econòmics i no sols de les Illes sinó arreu de

l'Estat Espanyol però també creim que és possible, només amb els recursos actuals i amb el potencial humà que ara tenim, donar una passa endavant cap a l'escola que volem. Per aconseguir-ho sols veig un camí que passa per unes institucions autonòmiques vertaderes que puguin donar resposta a tots els interrogants que ara tenim plantejats.

4.- Com i quan trobes que sortirà el decret del català a l'escola a les Illes?

No ho sé, però tenint en compte que al Principat es van donar el setembre de l'any passat i que varen ignorar que al País Valencià i a les Illes també xerram la mateixa llengua, podem suposar que va esser un decret polític producte de pressions dels catalans del Principat. No puc pensar que sense pressions per la nostra part, mos "regalin" aquest decret.

5.- Com integrar aquest decret dins el marc real juntament amb la cultura illenca?

No entenc que es donin classes de català a les escoles oblidant la nostra cultura. El plantejament no és el d'estudiar el català com si fos una llengua estrangera. Si no volem perdre les nostres senyes d'identitat i reforçar la nostra consciència de poble, l'estudi de la llengua l'hem de considerar com un aspecte de l'estudi de la nostra cultura.

6.- Com veus la unitat de l'esquerra menorquina dins el grup de feina que ha de sostenir la teua tasca?

A Menorca s'ha produït un acord entre els partits d'esquerra davant un fet particular. Per aconseguir l'acta de Senador no podien anar cadascú pel seu vent. La creença que és possible posar-se d'acord sobre fets o problemes concrets.

No podem parlar de la unitat de l'esquerra menorquina. Solament és un intent seriós de fer feina junts per intentar donar alternatives sobre problemes concrets.

Pel que fa a les eleccions municipals, els batles de les localitats menorquines varen ser els següents:

- **Alaior.** La UCD va aconseguir l'alcaldia amb en Cristòfol Triay Humbert després d'un pacte amb el Grup Progressista Independent, que havia guanyat les eleccions amb un 40% vers el 27% de la UCD.

- **Es Castell.** La Candidatura Progressista des Castell, encapçalada per José Tadeo Miguel, va superar àmpliament a la UCD (60% / 40%). Només es varen presentar aquestes dues candidatures.
- **Ciutadella.** La Unió de Centre Democràtic de Joan Sintes Anglada va guanyar les eleccions, amb cinc partits amb representació. La victòria, amb més d'un 40% dels vots, va ser per en Sintes.
- **Ferreries.** Antoni Riudavets Salom també va treure més d'un 40% dels vots, i es va convertir en alcalde per la UCD.
- **Maó** va continuar la tendència, i Ramón Homs Ginés, també de la UCD encara que en aquest cas amb un poc menys del 40% dels vots, va convertir-se en el batle.
- A **Es Mercadal**, Fermín Gomila, que havia exercit com a alcalde durant la Transició, va resultar el guanyador com a cap de llista de la UCD.
- A **Sant Lluís** igualment la UCD va ostentar la batllia, en aquest de la mà de Francesc Pons Olives, així que tota l'illa va ser dirigida per batles d'aquest partit excepte a la localitat d'Es Castell.

Resultats de les eleccions municipals l'any 1979 a Menorca. Font IBESTAT.

	TOTAL CANDIDATURAS		Indp/1 - Grupo Progresista Independiente		Indp/2 - Grupo Independiente de Alaïor		UCD - Unión de Centro Democrático	
	Nombre de votos	% votos	Nombre de votos	% votos	Nombre de votos	% votos	Nombre de votos	% votos
07002 Alaïor	3270	100	1339	40,95	1018	31,13	913	27,92

	TOTAL CANDIDATURAS		Agrp/1 - Candidatura Progresista des Castell		UCD - Unión de Centro Democrático	
	Nombre de votos	% votos	Nombre de votos	% votos	Nombre de votos	% votos
07064 Castell (Es)	1430	100	860	60,14	570	39,86

	TOTAL CANDIDATURAS		UCD - Unión de Centro Democrático		PSM - Partido Socialista de Menorca		PCIB - Partido Comunista de les Illes Balears		PSOE - Partido Socialista Obrero Español		CD - Coalición Democrática	
	Nombre de votos	% votos	Nombre de votos	% votos	Nombre de votos	% votos	Nombre de votos	% votos	Nombre de votos	% votos	Nombre de votos	% votos
07015 Ciutadella de Menorca	8370	100	3541	42,31	2444	29,2	1120	13,38	719	8,59	546	6,52

	TOTAL CANDIDATURAS		UCD - Unión de Centro Democrático		PSOE - Partido Socialista Obrero Español		CD - Coalición Democrática	
	Nombre de votos	% votos	Nombre de votos	% votos	Nombre de votos	% votos	Nombre de votos	% votos
07023 Ferreries	1584	100	667	42,11	498	31,44	419	26,45

	TOTAL CANDIDATURAS		UCD - Unión de Centro Democrático		PSOE - Partido Socialista Obrero Español		PSM - Partido Socialista de Mallorca		PCIB - Partido Comunista de les Illes Balears		CD - Coalición Democrática		PTI - Partit del Treball de les Illes	
	Nombre de votos	% votos	Nombre de votos	% votos	Nombre de votos	% votos	Nombre de votos	% votos	Nombre de votos	% votos	Nombre de votos	% votos	Nombre de votos	% votos
07032 Maó	9428	100	3609	38,28	2173	23,05	1601	16,98	918	9,74	808	8,57	319	3,38

	TOTAL CANDIDATURAS		UCD - Unión de Centro Democrático		Indp/1 - Agrupación de Independientes de Marratxí		CD - Coalición Democrática	
	Nombre de votos	% votos	Nombre de votos	% votos	Nombre de votos	% votos	Nombre de votos	% votos
07037 Mercadal (Es)	1638	100	926	56,53	563	34,37	149	9,1

	TOTAL CANDIDATURAS		UCD - Unión de Centro Democrático		Agrp/1 - Agrupació Progressista per Sant Lluís	
	Nombre de votos	% votos	Nombre de votos	% votos	Nombre de votos	% votos
07052 Sant Lluís	1241	100	865	69,7	376	30,3

Poc després de la celebració de les eleccions, es va conformar la primera corporació del Consell Insular de Menorca, organisme de referència per la gestió autonòmica i d'autogovern de l'illa, i que oficialment quedava reconegut a través de l'article 141.4 de la Constitució Espanyola sobre la figura dels Consells Insulars. La consciència autonomista menorquina, configurada durant els anys 70 a través de moviments assemblearis, grups minoritaris, intel·lectuals..., es feia realitat a partir del 19 d'abril de 1979, quan naixia una institució -a l'ajuntament de Maó com a primera seu-, que configuraria un primer esperit paral·lel als nous camins que s'obrien de llibertat, justícia, igualtat, educació..., sempre en una línia on la política sorgida d'aquest benvingut organisme pugues afectar en el sentit positiu a la societat menorquina.

El primer Consell Insular de Menorca basarà una estructura de concentració de poders, on els consellers nomenats varen gestionar delegacions i aspectes transversals; d'alguna manera la legislatura 1979 - 1983 es va preocupar per construir les bases que serviren per afrontar el procés preautonòmic -ja iniciat-, i per les successives etapes de definició i consolidació del mateix Consell Insular de Menorca, amb especial incidència després de la posada en marxa de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears el 1983.

Formació del primer Consell Insular de Menorca.

President:

Francesc Tutzó Bennàsar (UCD).

Vicepresident:

Antoni Casasnovas Franco (UCD).

Consellers:

Rafel de Febrer Pons (UCD).

Joan Antoni Seguí Mercadal (UCD).

Antoni Vidal Rotger (UCD), cessa el 28-05-80 i el substitueix Ramon Carreras Verdager (UCD).

Cristóbal Triay Humbert (UCD).

Andreu Murillo Tudurí (PSM).

Francesc Coll Allés (PSM), cessa el 28-05-80 i el substitueix Maria Joan Benejam (PSM).

Belarmino Menéndez Álvarez (PSOE).

Joan Francesc Triay Llopis (PSOE).

Joan Francesc López Casasnovas (PCIB).

Manuel Yebra Benavente (CD), cessa el 01-10-80 i el substitueix José Allés Serra (CD).

Seguint amb la configuració de les estructures democràtiques, el 29 de desembre es va promulgar definitivament el decret que traspassava les competències de la Diputació Provincial als recents consells insulars i al Consell General Interinsular, nascuts com hem assenyalat per prendre el relleu de l'antiga Diputació Provincial.

D'aquesta manera, la reforma política de l'Estat espanyol i el denominat procés autonòmic que afectava les Illes Balears i a Menorca agafava forma després de la legislatura constituent desenvolupada del 1977 al 1979.

El camí cap a l'autonomia continuava durant l'any 1980, però ara topava amb nous entrebancs com a conseqüència de l'aprovació de la Constitució Espanyola en referèndum el 6 de desembre de 1978. El text legal ofería dues vies d'accés per a l'autonomia a través dels articles 143 i 151. El primer d'aquests dos articles, el 143, feia referència al fet que, segons el dret reconegut en l'article 2 de la Constitució, les províncies limítrofes amb característiques històriques, culturals i econòmiques comunes, els territoris insulars i les províncies amb entitat regional històrica podien accedir al seu autogovern i constituir-se en comunitats autònomes conformement al que es preveu en aquest Títol i en els respectius Estatuts. La iniciativa del procés autonòmic correspon a totes les Diputacions interessades o a l'òrgan interinsular corresponent i a les dues terceres parts dels municipis la població dels quals representi, almenys, la majoria del cens electoral de cada província o illa. Aquests requisits hauran de ser complerts en el termini de sis mesos des del primer acord adoptat sobre aquest tema per alguna de les Corporacions locals interessades.

La norma assenyalava que la iniciativa, en cas de no prosperar, solament podrà reiterar-se passats cinc anys. Aquest procés era el conegut com la via lenta, ja que en un primer moment les comunitats autònomes formades sota aquesta fórmula accedien a una autonomia reduïda que no comptava amb totes les competències en el moment de la seva constitució, assumint les establertes a l'article 148.1 de la mateixa Constitució, i per rebre la resta de competències havien de transcórrer 5 anys i demanar la reforma dels seus respectius estatuts.

En canvi, l'article 151 suposava la via ràpida d'accés a l'autonomia. Aquest camí permetia obtenir un major nivell d'autogovern des del principi encara que amb uns requisits més exigents que la via lenta. Les comunitats que es formen mitjançant la via ràpida poden assumir les competències de l'article 148.1 i les competències que no s'estableixen en l'article 149 com a exclusives de l'Estat. La Constitució va establir que podien accedir a l'autonomia utilitzant la via ràpida totes les províncies espanyoles limítrofes que tenen elements històrics, culturals i territorials comuns, els territoris insulars, i les províncies amb entitat regional històrica.

La iniciativa del procés autonòmic mitjançant la via ràpida la tenen les diputacions provincials o capítols insulars que desitgen formar una comunitat autònoma i les tres quartes parts dels municipis la població dels quals representi almenys, la majoria del cens electoral de cada província o illa. A continuació, els diputats i senadors de les Corts

Generals triades en aquestes províncies o illes es constitueixen en assemblea i s'encarreguen d'elaborar el projecte d'estatut d'autonomia. L'han d'aprovar per majoria absoluta. Posteriorment, el text aprovat es remet a la Comissió Constitucional del Congrés per a determinar juntament amb l'assemblea la formulació definitiva del text.

Després, el projecte d'estatut ha de ser aprovat mitjançant referèndum pel vot afirmatiu de la majoria absoluta dels electors de cada província. Noti's que no és suficient obtenir el suport de la majoria absoluta dels votants, sinó que requereix la majoria absoluta dels electors en cada província. Finalment, totes dues cambres de les Corts Generals han de ratificar el projecte d'estatut.

Les regions que havien plebiscitat estatuts d'autonomia durant la Segona República Espanyola i disposaven de règims preautonòmics una vegada promulgada la Constitució, comptaven amb un avantatge procedimental: la disposició transitòria segona de la Constitució permetia a aquestes regions accedir a l'autonomia utilitzant la via ràpida però sense fer front als exigents requisits de l'article 151.1. Aquestes regions eren País Basc, Catalunya i Galícia.

A les Illes Balears, a on es va optar per la via lenta, la primera passa era redactar el definitiu avantprojecte d'un futur estatut. Per aquest motiu es va constituir l'anomenada Comissió dels Onze citada anteriorment, formada per 4 membres de la UCD (Rafel Gil Mendoza, Lluís Pinya, Joan Josep Ribas i Francesc Tutzó), 2 del PSOE (Gregori Mir i Félix Pons Irazazábal), 1 del Partit Socialista de Mallorca (Damià Ferrà-Ponç), 1 del Partit Socialista de Menorca (Andreu Murillo), 1 del Partit Comunista de les Illes Balears (Ignasi Ribas Garau), 1 d'Aliança Popular (Josep Cañellas Fons) i 1 dels independents d'Eivissa i Formentera (Vicent Ferrer Castelló).

La representació menorquina sobre 11 noms va ser de 2: Francesc Tutzó i Andreu Murillo.

La Comissió dels Onze va iniciar les tasques de negociacions i redacció del text, un grup de treball creat per iniciativa del president del Consell General Interinsular, Jeroni Albertí Picornell, el 3 de juliol de 1980 amb un objectiu clar i transparent: aconseguir un consens i un acord entre les illes, amb temes polèmics com, per exemple, la representativitat de les illes al futur parlament autonòmic, el tractament entorn a la llengua catalana o la qüestió de la bandera, entre altres elements.

La comissió, que va arribar a presentar es va diluir una vegada va esclatar la crisi interna a la UCD a Madrid²⁰, provocant un gir en les negociacions, que una vegada reprès es va reconvertir en un acord entre els dos principals partits del moment: la mateixa UCD i el PSOE.

²⁰ El procés d'elaboració de l'estatut balear es va topar amb la inestabilitat política de començaments dels vuitanta, condicionada per la presentació de la moció de censura del PSOE contra el president Suárez, els problemes derivats del procés autonòmic, el terrorisme d'ETA, una etapa que va concloure amb l'intent del cop d'estat perpetrat el 23 de febrer de l'any 1981.

La Comissió dels Onze va ser clausurada el 8 de maig de 1981 pel Consell General Interinsular que l'havia creada poc menys d'un any abans. L'estiu de 1981, el 15 de juliol, dues de les persones de més pes, Jeroni Albertí d'UCD i Félix Pons del PSOE, presentaren un acord i es va constituir l'Assemblea Mixta de Parlamentaris de Balears i Consellers, ens que finalment va redactar l'Estatut, per la via de l'article 143, aprovat per les Corts Generals el 1983.

Després de moviments contraris a l'acord, com el derivat des de l'ajuntament de Es Castell, el 16 de novembre de 1981 el Consell General Interinsular va permetre la convocatòria d'una Assemblea de Parlamentaris i Consellers, que finalment va aprovar el 7 de desembre el projecte d'Estatut d'Autonomia.

Abans de l'aprovació, la Coalició Democràtica (Aliança Popular i el Partit Liberal), liderada per Manuel Fraga es va oposar presentant un recurs en contra de l'admissió i, més tard, una esmena a la totalitat del text, que finalment va ser rebutjada pel plenari a Madrid.

L'Estatut començava amb les següents paraules, on quedava palesa la idea de pobles diferenciats, amb el reconeixement de drets històrics i nacionals, i que ara s'unien per construir una comunitat autònoma a través d'un estatut i a on es reclamava al començament una recuperació d'uns drets històrics contextualitzant la crisi territorial arran dels decrets de Nova Planta de 1715:

«Els pobles de Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera, sense perjudici dels seus irrenunciables drets històrics i nacionals, manifesten la seva voluntat de constituir-se en Comunitat Autònoma dins l'Estat espanyol d'acord amb el present Estatut i com a primera passa cap al ple exercici del seu dret a l'autogovern. Els drets històrics dels nostres pobles foren arrabassats pel dret de conquesta l'any 1715 a Mallorca, Eivissa i Formentera, i a Menorca l'any 1802, legislat pel Decret de Nova Planta. Entenem que la recuperació d'aquests drets es fa amb la perspectiva d'arribar a l'exercici del dret d'autodeterminació, dret irrenunciable per a qualsevol poble amb entitat nacional. Per tant, s'ha de partir bàsicament d'aquests dos punts: recuperar i actualitzar els drets històrics i nacionals, i constituir una societat democràtica, avançada i progressista».

Si reprenem l'anàlisi del context de crisi a Madrid, la conseqüència final va ser la celebració les eleccions generals del 28 d'octubre de 1982, amb un resultat d'èxit rotund pel Partit Socialista Obrer Espanyol de Felipe González, que va sumar més de 200 diputats, la majoria absoluta encara més elevada de la democràcia espanyola des de l'any 1977.

A les Illes Balears la sort també va canviar de bàndol, i el PSOE va resultar el partit amb més suport, en aquest cas amb un 40,6% dels vots emesos, seguit de prop d'Aliança Popular, que va rebre una bona part del vot útil de l'herència centrista d'UCD, arribant al 37,3 %. L'anterior partit de govern, la UCD va sofrir una clara derrota, i pràcticament va desaparèixer del mapa electoral amb un 10,5% dels vots.

El cas de Menorca va resultar encara més clar, i el PSOE va treure la meitat del percentatge total de vots a l'illa, arribant a un 50,5%. La coalició conservadora de dretes va quedar-se en un 32%. A continuació es pot comprovar el resultat per localitat y partit de Menorca respecte a les eleccions generals de 1982:

Resultats de les eleccions generals a Menorca l'any 1982. Font IBESTAT.

	TOTAL CANDIDATURAS		PSOE - PARTIDO SOCIALISTA OBRERO		ESPAÑOL	AP-PDP - ALIANZA POPULAR - PARTIDO DEMOCRATA POPULAR		UCD - UNION DE CENTRO DEMOCRATICO		CDS - CENTRO DEMOCRATICO Y SOCIAL	
	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos
MENORCA	31260	99,19	14328	45,47		9470	30,05	4155	13,18	1001	3,18
07002 Alaior	3310	99,55	1435	43,16		993	29,86	566	17,02	116	3,49
07015 Ciutadella de Menorca	9767	99,31	3965	40,32		3623	36,84	1079	10,97	341	3,47
07023 Ferreries	1745	99,49	634	36,15		564	32,16	393	22,41	52	2,96
07032 Maó	11608	98,99	6022	51,35		3095	26,39	1257	10,72	359	3,06
07037 Mercadal (Es)	1703	98,84	699	40,57		454	26,35	399	23,16	60	3,48
07052 Sant Lluís	1334	99,18	523	38,88		372	27,66	324	24,09	27	2,01
07064 Castell (Es)	1793	99,34	1050	58,17		369	20,44	137	7,59	46	2,55

	PSM - COALICION ELECTORAL PSM-NACIONALISTES DE LES ILLES		PCE - PARTIDO COMUNISTA DE ESPAÑA		PST - PARTIDO SOCIALISTA DE LOS TRABAJADORES		PCOE - PARTIDO COMUNISTA OBRERO ESPAÑOL		
	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	
MENORCA		1425	4,52	477	1,51	97	0,31	82	0,26
07002 Alaior		125	3,76	29	0,87	7	0,21	5	0,15
07015 Ciutadella de Menorca		588	5,98	73	0,74	24	0,24	25	0,25
07023 Ferreries		72	4,1	21	1,2	5	0,29	0	0
07032 Maó		453	3,86	245	2,09	47	0,4	35	0,3
07037 Mercadal (Es)		60	3,48	6	0,35	9	0,52	3	0,17
07052 Sant Lluís		54	4,01	8	0,59	1	0,07	5	0,37
07064 Castell (Es)		73	4,04	95	5,26	4	0,22	9	0,5

	FN - ASOCIACION POLITICA FUERZA NUEVA		UCE - UNIFICACION COMUNISTA DE ESPAÑA		SE - SOLIDARIDAD ESPAÑOLA		PCE (M-L) - PARTIDO COMUNISTA DE ESPAÑA (MARXISTA-LENINISTA)		
	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	
MENORCA		119	0,38	36	0,11	34	0,11	35	0,11
07002 Alaior		29	0,87	4	0,12	0	0	1	0,03
07015 Ciutadella de Menorca		20	0,2	8	0,08	9	0,09	11	0,11
07023 Ferreries		1	0,06	2	0,11	0	0	1	0,06
07032 Maó		54	0,46	13	0,11	13	0,11	15	0,13
07037 Mercadal (Es)		1	0,06	5	0,29	6	0,35	1	0,06
07052 Sant Lluís		13	0,97	4	0,3	2	0,15	1	0,07
07064 Castell (Es)		1	0,06	0	0	4	0,22	5	0,28

	EM - AGRUPACION DE ELECTORES ESQUERRA MALLORQUINA		FE-JONS - FALANGE ESPAÑOLA DE LAS JONS		LCR - LIGA COMUNISTA REVOLUCIONARIA	
	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos
MENORCA	0	0	1	0	0	0
07002 Alaior	0	0	0	0	0	0
07015 Ciutadella de Menorca	0	0	1	0,01	0	0
07023 Ferreries	0	0	0	0	0	0
07032 Maó	0	0	0	0	0	0
07037 Mercadal (Es)	0	0	0	0	0	0
07052 Sant Lluís	0	0	0	0	0	0
07064 Castell (Es)	0	0	0	0	0	0

Pel que fa al Senat, i després de les participacions de Guillermo de Olives (UCD) i Tirs Pons (Coalició d'esquerres), el 1982 li va tocar el torn al PSOE de la mà d'Antoni Villalonga Riudavets, que aquesta vegada sí que va aconseguir una clara diferència amb el segon candidat, la representant d'AP i PDP Victòria Florit Escrivà, de gairebé 4000 vots.

	MENORCA
TOTAL CANDIDATS	30.663
A. VILLALONGA RIUDAVETS (PSOE - PARTIDO SOCIALISTA OBRERO ESPAÑOL)	12.080
V. FLORIT ESCRIVA (AP-PDP - ALIANZA POPULAR - PARTIDO DEMOCRATA POPULAR)	8.194
J.M. QUINTANA PETRUS (INDEP. - CANDIDATURA INDEPENDIENTE PER MENORCA)	4.259
A. CASASNOVAS FRANCO (UCD - UNION DE CENTRO DEMOCRATICO)	3.655
J. MASCARO PONS (PSM - COALICION ELECTORAL PSM-NACIONALISTES DE LES ILLES)	1.977
S. SINTES ROSA (PCE - PARTIDO COMUNISTA DE ESPAÑA)	498
S. BARCELO BARCELO (FE-JONS - FALANGE ESPAÑOLA DE LAS JONS)	0
O. JUAN BENEJAM (CDS - CENTRO DEMOCRATICO Y SOCIAL)	0

Riudavets va ser vocal d'un gran nombre de comissions, com per exemple:

Comissió d'autonomies d'organització i administració territorial (27/01/1983 al 03/03/1983).

Comissió d'economia i hisenda (07/11/1984 al 23/04/1986).

Comissió d'indústria i energia, comerç i turisme (18/05/1983 al 07/10/1983).

Comissió de justícia (13/12/1982 al 17/03/1983).

Comissió de pressupostos (18/10/1984 al 23/04/1986).

Comissió de sanitat i seguretat social (13/12/1982 al 23/04/1986).

Comissió d'incompatibilitats (02/12/1982 al 09/12/1985).

Comissió especial d'investigació sobre els treballadors espanyols emigrats a Europa (29/03/1984 al 05/07/1985).

Comissió especial d'investigació sobre el tràfic i consum de drogues a Espanya (27/06/1984 al 28/11/1985).

MANDAT 1983-1987

Xavier Jiménez González

La legislatura 1983 - 1987 es va iniciar a les Illes Balears amb un govern a l'Estat espanyol, del PSOE, configurat des de l'any 1982 com a conseqüència de l'avançament de les eleccions generals, així que l'etapa de l'autonomia va començar a rodar dins d'un període legislatiu ja en marxa.

Les primeres eleccions autonòmiques es varen celebrar el 8 de maig de 1983, dos mesos després de l'aprovació de l'Estatut d'Autonomia i els resultats varen ser simptomàtics. L'empat tècnic entre la Coalició Popular (formada pels partits conservadors d'AP, PDP i UL), que va guanyar les eleccions per un resultat molt ajustat (110.922 i un 35,55% enfront dels 108.158 i el 34,67% del PSOE), es va veure reflectit a l'illa de Mallorca com a termòmetre d'aquell temps (88.545 vots, 34,59% i 11 escons versus els 88.068 vots, 34,32% i 11 escons); en canvi, a Menorca es va votar lleugerament a favor del PSOE, avançant per un escó a les forces conservadores, 5 pel PSOE i 4 per la coalició conservadora.

Menorca, per tant, continuava fidel a la seva tradició i trajectòria política progressista, i amb el resultat que es mostra a la taula següent es pot apreciar la victòria del PSOE a les localitats d'Alaior, Es Castell, Es Mercadal i Maó; per contra, la unió d'AP-PDP-UL va aconseguir imposar-se només a Ciutadella.

A Ferreries i Sant Lluís les candidatures Independents varen obtenir la victòria.

La fragmentació de Menorca és visible amb el resultat del Partit Socialista de Menorca, arribant a dos parlamentaris, i fins i tot els antics militants d'UCD, integrats també en una coalició (la Candidatura Independent de Menorca - CIM), arribant a un diputat.

Resultats de les eleccions autonòmiques l'any 1983. Font IBESTAT.

	TOTAL CANDIDATURAS		PSOE - PARTIDO SOCIALISTA OBRERO ESPAÑOL		AP-PDP-UL - ALIANZA POPULAR-PARTIDO DEMÓCRATA POPULAR-UNIÓN LI		INDEP - INDEPENDIENTES	
	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos
07002 Alaior	3214	100	1453	45,21	969	30,15	792	24,64

	TOTAL CANDIDATURAS		PSOE - PARTIDO SOCIALISTA OBRERO ESPAÑOL		INDEP - INDEPENDIENTES		PSME - PARTIT SOCIALISTA DE MALLORCA ENTESA NACIONALISTA		PCIB - PARTIDO COMUNISTA DE LAS ISLAS BALEARES	
	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos
07064 Castell (Es)	1661	100	638	38,41	600	36,12	332	19,99	91	5,48

	TOTAL CANDIDATURAS		AP-PDP-UL - ALIANZA POPULAR-PARTIDO DEMÓCRATA POPULAR-UNIÓN LI		PSOE - PARTIDO SOCIALISTA OBRERO ESPAÑOL		PSME - PARTIT SOCIALISTA DE MALLORCA ENTESA NACIONALISTA		INDEP 1 - INDEPENDIENTES 1		INDEP 2 - INDEPENDIENTES 2		CDS - CENTRO DEMOCRÁTICO Y SOCIAL	
	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos
07015 Ciutadella de Menorca	8534	100	2842	33,3	2526	29,6	1442	16,9	1071	12,55	402	4,71	251	2,94

	TOTAL CANDIDATURAS		INDEP - INDEPENDIENTES		PSOE - PARTIDO SOCIALISTA OBRERO ESPAÑOL		AP-PDP-UL - ALIANZA POPULAR-PARTIDO DEMÓCRATA POPULAR-UNIÓN LI	
	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos
07023 Ferreries	1781	100	713	40,03	570	32	498	27,96

	TOTAL CANDIDATURAS		PSOE - PARTIDO SOCIALISTA OBRERO ESPAÑOL		AP-PDP-UL - ALIANZA POPULAR-PARTIDO DEMÓCRATA POPULAR-UNIÓN LI		PSIB - PARTIT DELS SOCIALISTES DE LES ILLES BALEARS		PCIB - PARTIDO COMUNISTA DE LAS ISLAS BALEARES	
	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos
07032 Maó	9129	100	5008	54,86	2888	31,64	952	10,43	281	3,08

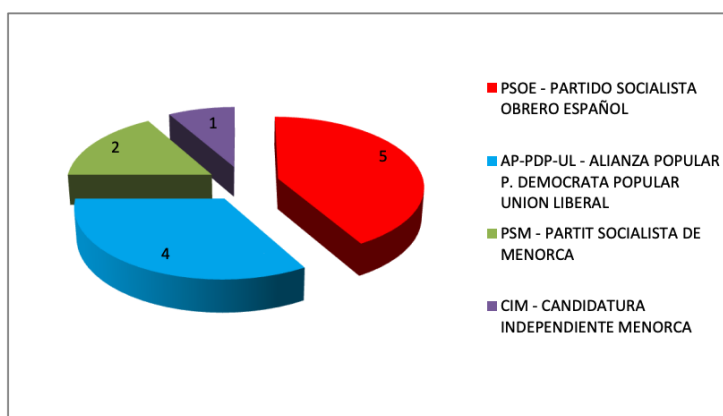
	TOTAL CANDIDATURAS		PSOE - PARTIDO SOCIALISTA OBRERO ESPAÑOL		AP-PDP-UL - ALIANZA POPULAR-PARTIDO DEMÓCRATA POPULAR-UNIÓN LI		INDEP - INDEPENDIENTES	
	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos
07037 Mercadal (Es)	1621	100	697	43	534	32,94	390	24,06

	TOTAL CANDIDATURAS		INDEP 2 - INDEPENDIENTES 2		INDEP 1 - INDEPENDIENTES 1		AP-PDP-UL - ALIANZA POPULAR-PARTIDO DEMÓCRATA POPULAR-UNIÓN LI	
	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos
07052 Sant Lluís	1379	100	884	64,1	286	20,74	209	15,16

Resultats per partits polítics a les eleccions autonòmiques a Menorca. Font CAIB²¹.

ÁMBITO INSULAR MENORCA

MENORCA			CANDIDATURAS			
Censo electoral	42.118		PSOE - PARTIDO SOCIALISTA OBRERO ESPAÑOL	VOTOS	%	ESC.
Abstención	13.980	33,19%	AP-PDP-UL - ALIANZA POPULAR P. DEMOCRATA POPULAR UNION LIBERAL	10.441	38,10%	5
Voto emitido	28.138	66,81%	PSM - PARTIT SOCIALISTA DE MENORCA	9.042	32,99%	4
Voto nulo	453	1,61%	CIM - CANDIDATURA INDEPENDIENTE MENORCA	3.732	13,62%	2
Voto válido	27.685	98,39%	CDS - CENTRO DEMOCRATICO Y SOCIAL	3.250	11,86%	1
Voto en blanco	278	1,00%	PCIB - PARTIDO COMUNISTA DE LAS ISLAS BALEARES	510	1,86%	0
Voto a candidatura	27.407	99,00%		432	1,58%	0

El primer govern autonòmic balear va quedar configurat per una coalició integrada per l'agrupació conservadora que reunia, per una banda, a Aliança Popular, el Partit Demòcrata Popular i la Unió Liberal, i per una altra a Unió Mallorquina, partit d'àmbit mallorquí creat el 1982 amb una ideologia continuista pel que fa a la UCD de Suárez encara que amb un caràcter regionalista.

La quota menorquina del govern de coalició al Parlament de les Illes Balears (encapçalat per Gabriel Cañelles Fons, que va arribar a ser investit fins a quatre ocasions abans de la seva dimissió l'any 1995 -la darrera legislatura la va abandonar al cap d'uns dies-) va venir de la mà de Joan Huguet i Rotger, nomenat vicepresident i que també va formar part del Consell Insular de Menorca.

Els representants de Menorca al primer parlament a les Illes Balears una vegada aprovat l'Estatut d'Autonomia varen ser:

PSIB-PSOE:

Benjamí Carreras Font.

Francesc Gómez Sabrido.

Guillem Seguí Coll.

²¹https://www.caib.es/sites/processoselectorals/es/resultados_al_parlamento_-_64479/archivopub.do?ctrl=MCRST10385ZI281314&id=281314

Joaquim Vivó Cortés.
Tirs Pons Pons.

AP-PDP-UL:

Fernando Saura y Manuel de Villena.
Joan Huguet i Rotger.
Josep Allès Serra.
Manuel Jaén Palacios.

PSM:

Joan Francesc López Casasnovas.
Joan Pons Moll (PSM), que va renunciar el dia 27 de setembre de 1983 i va ser substituït per Ramon Orfila Pons el 29 de setembre de 1983.

CIM:

Cristòfol Triay Humbert.

La legislatura del primer parlament autonòmic va estar caracteritzada per tota una sèrie de lleis de caràcter insular que afectaven tant a Menorca com a la resta de les illes, amb exemples com l'aprovació anual dels pressuposts generals de la comunitat autònoma, l'establiment del règim jurídic de l'administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears, l'escut de la comunitat autònoma de les Illes Balears, la declaració del 1r de març com a dia de les Illes Balears, la creació de la Companyia de Ràdio i Televisió de les Illes Balears, la llei de normalització lingüística, etc.

Algunes de les lleis aprovades pel Parlament més vinculades a Menorca varen ser l'aprovació del Reglament de la denominació d'origen formatge "Mahón" i del Consell Regulador d'aquesta, l'aprovació de la llei 4/1986, del dia 7 de maig, on es declarava a s'Albufera des Grau com a àrea natural d'especial interès: <http://boib.caib.es/pdf/1986/19860520-15.pdf> o la Llei Electoral del 26 de novembre de 1986, a on s'augmentava el nombre de diputats electes al parlament, passant de 54 a 59 escons -xifra que es manté en l'actualitat-. L'acord va ser el següent: 33 per a Mallorca (que passava de 30 a 33), 13 per a Menorca (que passava de 12 a 13), 12 per a Eivissa (que passava d'11 a 12) i 1 per a Formentera (que es mantenia), va provocar que Eivissa, una illa amb més població. L'oposició més forta va venir des dels conservadors eivissencs, que veien un greuge comparatiu que Menorca, amb menys població, tingués un representant més.

Pel que fa a la configuració del Consell Insular de Menorca acordada una vegada celebrada la votació de maig de 1983, la legislatura 1983 - 1987 va quedar conformada pels següents noms:

President:

Tirs Pons Pons (PSOE).

Consellers:

Benjamí Carreras Font (PSOE).
Francesc Gómez Sabrido (PSOE).
Guillem Seguí Coll (PSOE).
Joaquim Vivó Cortés (PSOE).

Fernando Saura y Manuel de Villena (AP-PDP-UL).
Joan Huguet Rotger (AP-PDP-UL).
Josep Allés Serra (AP-PDP-UL).
Manuel Jaén Palacios (AP-PDP-UL).

Joan Francesc López Casasnovas (PSM).
Ramon Orfila Pons (PSM).

Cristóbal Triay Humbert (Candidatura Independent de Menorca - CIM).

El pacte del PSOE amb el PSM i els independents va permetre que el socialista Tirs Pons fos president del Consell Insular de Menorca, produint-se un xoc ideològic entre un consell d'esquerres. La cohabitació entre un Consell Insular d'esquerres i un executiu autonòmic de dreta no seria senzilla.

Pel que fa al president, en Tirs Pons Pons (Es Mercadal 1939 - Palma, 2013) ja comptava amb una extensa trajectòria política a l'haver estat el segon senador de Menorca al Senat. Pons va ser el successor del primer president del Consell Insular de Menorca, en Francesc Tutzó, càrrec que va repetir a la legislatura començada el 1987, i, evidentment, va ser el primer president d'un Consell Insular de Menorca en període autonòmic. En aquest moment comença a existir una articulació jurídica entre un parlament i els seus respectius consells que passaven d'un concepte d'administració local a institució autonòmica.

Dins del disseny i desenvolupament de les competències del Consell de Menorca, a aquesta legislatura es varen posar en marxa, per exemple el "Pla d'instal·lacions Esportives de Menorca" i el "Pla Verdi", per gestionar tots els aspectes relacionats amb la prevenció d'incendis, així com el Servei per a la Recaptació de Tributs o l'empresa pública Servei d'Informàtica Local de Menorca (Silme), que va unificar els sistemes i processos dels ajuntaments i dels consells.

Pel que fa a les eleccions municipals, els batles de les localitats menorquines varen ser els següents:

- **Alaior.** La UCD va perdre l'alcaldia, i n'Antoni Pons Timoner, d'Aliança Popular, arribarà a la batllia de la mà del suport dels independents (el PSOE havia guanyat clarament les eleccions amb un 45% del vot). Pons Timoner aconseguirà

posteriorment dues majories absolutes consecutives (1987-1991 i 1991-1995), confirmant un llarg canvi de tendència política a Alaior de més de 10 anys.

- **Es Castell.** Jaume Peralta Aparicio, del PSOE, va rellevar a José Tadeo Miguel i el Partit Socialista Obrer Espanyol va obtenir la batllia per majoria simple (va superar a la candidatura independent només per poc més d'un 2%).
- **Ciutadella.** El PSOE arrancava una nova batllia, en aquest cas de la mà d'Antoni Orell Calafat, antic militant independent del Partit Socialista de Menorca que a partir dels anys 80 va formar part del Partit Socialista Obrer Espanyol.
- **Ferreries.** Antoni Riudavets Salom va repetir victòria, convertint-se conjuntament amb Francesc Pons Olives de la localitat de Sant Lluís, en els únics batles de Menorca que repetien en el càrrec. En aquest cas es va presentar amb una candidatura independent després d'abandonar la UCD.
- **Maó,** amb Borja Carreras Moysi del PSOE, va assolir una majoria absoluta clara, repetint victòria a les dues convocatòries posteriors (1987 i 1991).
- A **Es Mercadal** Antoni Pons Fuxà, cap de les llistes de la coalició AP-PDP-UL, va arribar a la batllia amb el suport dels independents, i es convertirà en alcalde durant les següents quatre legislatures (1983, 1987, 1991 i 1995).
- Finalment queda **Sant Lluís**, que de la mà de Francesc Pons Olives, va repetir mandat, en aquest cas dins una llista de candidatura independent (el mateix cas que Antoni Riudavets Salom a Ferreries).

D'aquesta manera, de 1979 a 1983 Menorca dur a terme un canvi substancial: de sis consistoris administrats per la UCD i un per independents (Es Castell), la tendència capgira cap a una transversalitat i fragmentació, que deixa un panorama de tres batllies pel PSOE, Es Castell, Ciutadella i Maó (la primera, segona i quarta localitat pel que fa al número de població), dos independents -encara que la seva arrel ideològica era la UCD-, que són Ferreries i Sant Lluís, i dos per la coalició conservadora d'AP, PDP i UL, que varen ser Alaior i Es Mercadal.

Resultats de les eleccions municipals l'any 1983 a Menorca. Font IBESTAT.

	TOTAL CANDIDATURAS		PSOE - PARTIDO SOCIALISTA OBRERO ESPAÑOL		AP-PDP-UL - ALIANZA POPULAR-PARTIDO DEMÓCRATA POPULAR-UNIÓN LI		INDEP - INDEPENDIENTES	
	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos
07002 Alaior	3214	100	1453	45,21	969	30,15	792	24,64

	TOTAL CANDIDATURAS		PSOE - PARTIDO SOCIALISTA OBRERO ESPAÑOL		INDEP - INDEPENDIENTES		PSME - PARTIT SOCIALISTA DE MALLORCA ENTESA NACIONALISTA		PCIB - PARTIDO COMUNISTA DE LAS ISLAS BALEARES	
	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos
07064 Castell (Es)	1661	100	638	38,41	600	36,12	332	19,99	91	5,48

	TOTAL CANDIDATURAS		AP-PDP-UL - ALIANZA POPULAR-PARTIDO DEMÓCRATA POPULAR-UNIÓN LI		PSOE - PARTIDO SOCIALISTA OBRERO ESPAÑOL		PSME - PARTIT SOCIALISTA DE MALLORCA ENTESA NACIONALISTA		INDEP 1 - INDEPENDIENTES 1		INDEP 2 - INDEPENDIENTES 2		CDS - CENTRO DEMOCRÁTICO Y SOCIAL	
	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos
07015 Ciutadella de Menorca	8534	100	2842	33,3	2526	29,6	1442	16,9	1071	12,55	402	4,71	251	2,94

	TOTAL CANDIDATURAS		INDEP - INDEPENDIENTES		PSOE - PARTIDO SOCIALISTA OBRERO ESPAÑOL		AP-PDP-UL - ALIANZA POPULAR-PARTIDO DEMÓCRATA POPULAR-UNIÓN	
	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos
07023 Ferreries	1781	100	713	40,03	570	32	498	27,96

	TOTAL CANDIDATURAS		PSOE - PARTIDO SOCIALISTA OBRERO ESPAÑOL		AP-PDP-UL - ALIANZA POPULAR-PARTIDO DEMÓCRATA POPULAR-UNIÓN LI		PSIB - PARTIT DELS SOCIALISTES DE LES ILLES BALEARS		PSIB - PARTIT DELS SOCIALISTES DE LES ILLES BALEARS		PCIB - PARTIDO COMUNISTA DE LAS ISLAS BALEARES	
	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos
07032 Maó	9129	100	5008	54,86	2888	31,64	952	10,43	952	10,43	281	3,08

	TOTAL CANDIDATURAS		PSOE - PARTIDO SOCIALISTA OBRERO ESPAÑOL		AP-PDP-UL - ALIANZA POPULAR-PARTIDO DEMÓCRATA POPULAR-UNIÓN LI		INDEP - INDEPENDIENTES	
	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos
07037 Mercadal (Es)	1621	100	697	43	534	32,94	390	24,06

	TOTAL CANDIDATURAS		INDEP 2 - INDEPENDIENTES 2		INDEP 1 - INDEPENDIENTES 1		AP-PDP-UL - ALIANZA POPULAR-PARTIDO DEMÓCRATA POPULAR-UNIÓN LI	
	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos
07052 Sant Lluís	1379	100	884	64,1	286	20,74	209	15,16

A finals de l'any 1985, concretament l'11 de novembre, és una data clau per la cultura menorquina, ja que el Consell Insular de Menorca va aprovar la creació de l'Institut Menorquí d'Estudis -l'IME-, que es va convertir en un organisme autònom del mateix Consell Insular de Menorca amb una finalitat prioritària: fomentar la promoció, la recerca i la recuperació i difusió de la cultura de l'illa, amb la voluntat de convertir-se en un ens articulador en la recepció i l'intercanvi del pensament científic.

Poc temps després, el 13 de gener de 1986, novament el ple del Consell Insular de Menorca va nomenar els membres fundadors de l'Institut Menorquí d'Estudis.

A partir d'aquesta data, es varen constituir diferents seccions com la de Llengua i Literatura, la de Ciència i Tècnica, la de Ciències Naturals, la de Ciències Socials i la d'Història i Arqueologia. Segons la pàgina web de l'IME, el nou organisme cultural acaba la seva configuració amb el Consell Científic i el Consell General, i començarà les seves activitats amb un pressupost de 4.000.000 de pessetes.

El 1986, el darrer any complet abans de renovar el primer parlament autonòmic de les Illes Balears, va estar caracteritzat per la política estatal, al convocar-se eleccions generals -recordem que s'havia votat l'octubre de 1982 sense esgotar el final de la segona legislatura d'UCD-, i novament es votava tant pel congrés dels diputats com pel senat.

Aquestes eleccions es varen celebrar el 22 de juny, i el PSOE va renovar la seva majoria absoluta davallant els resultats obtinguts el 1982, encara que amb un marge més que ampli sobre la segona força, la Coalició Popular encapçalada per Manuel Fraga, derrotat per 79 diputats de diferència (184 / 105).

A Menorca, el resultat va ser majoritari pel PSOE, que es va imposar a totes les localitats excepte a Ferreries, on va guanyar la coalició conservadora.

Resultats de les eleccions generals de 1986. Font IBESTAT.

	TOTAL CANDIDATURAS		PSOE - PARTIDO SOCIALISTA OBRERO ESPAÑOL		AP-PDP-PL - COALICION POPULAR		CDS - CENTRO DEMOCRATICO Y SOCIAL		PRD - PARTIDO REFORMISTA DEMOCRATICO		IU - COALICION IZQUIERDA UNIDA	
	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos
MENORCA	29037	99,03	12606	42,99	9000	30,7	2453	8,37	2237	7,63	910	3,1
07002 Alaior	3169	99,09	1341	41,93	1048	32,77	263	8,22	288	9,01	29	0,91
07015 Ciutadella de Menorca	8981	98,92	3507	38,63	3237	35,65	740	8,15	589	6,49	307	3,38
07023 Ferreries	1794	99,34	646	35,77	657	36,38	153	8,47	198	10,96	32	1,77
07032 Maó	10390	99,09	4906	46,79	2831	27	899	8,57	746	7,11	407	3,88
07037 Mercadal (Es)	1469	98,46	633	42,43	446	29,89	159	10,66	121	8,11	10	0,67
07052 Sant Lluís	1287	98,92	558	42,89	405	31,13	74	5,69	167	12,84	15	1,15
07064 Castell (Es)	1947	99,39	1015	51,81	376	19,19	165	8,42	128	6,53	110	5,62

	PSM-EN - PSM ESQUERRA NACIONALISTA		MUC - MESA PARA LA UNIDAD DE LOS COMUNIST		UCE - UNIFICACION COMUNISTA DE ESPAÑA		FE-JONS - FALANGE ESPAÑOLA DE LAS JON		UPR - UNIDAD POPULAR REPUBLICANA	
	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos
MENORCA	1288	4,39	174	0,59	104	0,35	108	0,37	54	0,18
07002 Alaior	150	4,69	10	0,31	13	0,41	7	0,22	6	0,19
07015 Ciutadella de Menorca	456	5,02	45	0,5	32	0,35	35	0,39	13	0,14
07023 Ferreries	83	4,6	5	0,28	9	0,5	1	0,06	6	0,33
07032 Maó	400	3,81	84	0,8	34	0,32	36	0,34	15	0,14
07037 Mercadal (Es)	62	4,16	6	0,4	4	0,27	7	0,47	7	0,47
07052 Sant Lluís	32	2,46	6	0,46	5	0,38	12	0,92	3	0,23
07064 Castell (Es)	105	5,36	18	0,92	7	0,36	10	0,51	4	0,2

	UPR - UNIDAD POPULAR REPUBLICANA		PORE - PARTIDO DE LOS OBREROS REVOLUCIONARIOS DE ESPAÑA		POSI - PARTIDO OBRERO SOCIALISTA INTERNACIONALISTA		PCC - PARTIT DELS COMUNISTES DE CATALUNYA	
	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos
MENORCA	54	0,18	55	0,19	47	0,16	1	0
07002 Alaior	6	0,19	5	0,16	9	0,28	0	0
07015 Ciutadella de Menorc	13	0,14	11	0,12	9	0,1	0	0
07023 Ferreries	6	0,33	2	0,11	1	0,06	1	0,06
07032 Maó	15	0,14	19	0,18	13	0,12	0	0
07037 Mercadal (Es)	7	0,47	4	0,27	10	0,67	0	0
07052 Sant Lluís	3	0,23	8	0,61	2	0,15	0	0
07064 Castell (Es)	4	0,2	6	0,31	3	0,15	0	0

Al Senat, a les eleccions de 1986 va tornar a ser elegit Antoni Villalonga Riudavets pel PSOE, que va participar en les següents diputacions permanents i comissions:

- Diputació permanent del Senat (del 15/07/1986 al 20/11/1989).
- President de la Comissió d'indústria i energia, comerç i turisme (del 17/09/1986 al 28/10/1987).
- Vocal de la comissió d'economia i hisenda (del 16/09/1986 al 02/09/1989).
- Vocal de la comissió de pressupostos (del 16/09/1986 al 02/09/1989).

A continuació es poden veure els resultats obtinguts per cadascun dels candidats a les set localitats de Menorca. Riudavets va renovar l'acta de senador, encara que aquesta vegada amb una diferència menor respecte el 1982. El contrincant proposat per la Coalició Popular composta per AP, PDP i UL, Joan Huguet Rotger, era conseller del Consell Insular de Menorca i era vicepresident del primer govern autonòmic, per tant, en aquella etapa la seva projecció pública era més alta que la de Victòria Florit el 1982. Riudavets va treure 11.268 vots pels 9646 d'Huguet.

Resultat al Senat l'any 1986. Font IBESTAT.

	TOTAL CANDIDATOS		ANTONIO VILLALONGA RIUDAV ETS (PSOE - PARTIDO SOCIALISTA OBRERO ESPAÑOL)		JUAN HUGUET ROTGER (AP-PDP-PL - COALICION POPULAR)		JOAN LOPEZ CASASNOVAS (AEEIM - AGRUPACIO D'ELECTORS ENTESA DE L'ESQUERRA MENORCA)	
	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos
07002 Alaior	3020	97,73	1166	37,73	1145	37,06	287	9,29
07015 Ciutadella de Menorca	8648	97,71	3174	35,86	3266	36,9	1468	16,59
07023 Ferreries	1760	98,71	467	26,19	914	51,26	238	13,35
07032 Maó	9845	97,18	4474	44,16	2916	28,78	1190	11,75
07037 Mercadal (Es)	1405	97,3	545	37,74	577	39,96	148	10,25
07052 Sant Lluís	1188	96,9	494	40,29	441	35,97	68	5,55
07064 Castell (Es)	1851	97,73	948	50,05	388	20,49	285	15,05

	CRISTOBAL TRIAY HUMBERT (PRD - PARTIDO REFORMISTA DEMOCRATICO)		CARLOS RICCI FABRE (CDS - CENTRO DEMOCRATICO Y SOCIAL)		MAURICIO SANTE PATON (MUC - MESA PARA LA UNIDAD DE LOS COMUNISTAS)	
	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos	Núm. votos	% votos
17002 Alaior	269	8,71	142	4,6	11	0,36
17015 Ciutadella de Menorca	335	3,78	382	4,32	23	0,26
17023 Ferreries	101	5,66	36	2,02	4	0,22
17032 Maó	563	5,56	615	6,07	87	0,86
17037 Mercadal (Es)	65	4,5	65	4,5	5	0,35
17052 Sant Lluís	121	9,87	53	4,32	11	0,9
17064 Castell (Es)	89	4,7	126	6,65	15	0,79

A més de la convocatòria al Congrés i el Senat, la població menorquina va votar per tercera vegada durant 1986, concretament el 12 de març, per decidir en referèndum la permanència d'Espanya a l'OTAN. Els resultats, com habitualment havia succeït, varen ser desiguals a les Illes Balears, i Menorca va ser el territori on el vot a favor va ser el més ajustat a l'hora de continuar amb el vincle de l'aliança atlàntica.

Els menorquins varen optar pel sí en un 53,5%, així que un poc més de la meitat de la població es va mostrar favorable, mentre que al conjunt de la comunitat autònoma la xifra va sobrepassar el 60%.

REFERÉNDUM CONSULTIVO EN RELACIÓN CON LA ALIANZA ATLÁNTICA (12 de marzo de 1986)						
RESUMEN DE LA VOTACION						
Juntas Electorales Provinciales	Electores	Votantes	Votos en pro	Votos en contra	Votos en blanco	Votos nulos
Alava	197.796	134.851	48.145	80.211	5.432	1.063
Albacete	261.531	152.534	92.538	44.208	13.685	2.231
Alicante	863.067	557.072	342.336	171.441	37.842	5.407
Almería	311.321	176.858	108.579	56.040	10.770	1.469
Ávila	150.184	84.141	39.398	31.120	11.715	1.908
Badajoz	494.148	313.762	188.380	96.604	23.216	5.562
Baleares	524.710	273.021	151.881	96.663	21.168	3.309
Barcelona	3.558.565	2.290.385	1.006.947	1.160.341	107.378	15.719
Burgos	285.066	158.797	85.520	53.694	17.875	1.708
Cáceres	329.133	196.368	116.839	62.119	14.600	2.810
Cádiz	716.189	426.320	296.581	108.431	18.334	2.974
Cantabria	402.339	239.938	140.251	79.031	17.609	3.047
Castellón	336.231	220.107	120.998	75.551	20.343	3.215
Ciudad Real	368.728	211.152	130.356	58.714	18.551	3.531
Córdoba	549.682	369.874	216.144	130.098	20.143	3.677
Coruña (La)	842.056	366.649	205.511	132.207	24.540	4.391
Cuenca	170.119	93.983	57.350	23.932	10.717	1.984
Gerona	369.485	221.805	87.078	117.385	14.751	2.591
Granada	578.287	348.522	205.306	117.836	20.382	4.998
Guadalajara	115.351	66.186	35.108	21.378	8.566	1.134
Guipúzcoa	531.388	347.447	98.820	237.386	7.891	3.350
Huelva	312.446	184.060	121.872	50.186	10.827	1.175
Huesca	175.029	103.882	56.347	37.255	8.697	1.583
Jaén	483.906	311.544	196.168	88.656	22.989	3.731
León	427.480	224.057	132.055	67.622	21.781	2.599
Lérida	281.747	150.300	62.729	76.167	10.113	1.291
Lugo	339.517	104.779	56.848	38.094	7.474	2.363
Madrid	3.591.044	2.187.464	1.135.636	864.700	164.385	22.743
Málaga	766.469	445.202	280.085	141.345	19.456	4.505
Murcia	723.287	443.997	254.572	155.469	28.687	5.269
Navarra	396.841	248.585	99.815	130.828	14.167	3.775
Orense	357.874	99.046	59.806	31.763	6.273	1.203
Oviedo	907.599	511.554	273.074	203.622	27.749	7.109
Palencia	150.271	86.329	47.739	27.764	9.810	1.016
Palmas (Las)	518.166	299.223	116.218	166.627	13.056	3.322
Pontevedra	681.239	284.817	142.938	119.745	18.247	3.887
Rioja (La)	202.523	121.444	69.405	39.174	11.383	1.482
Salamanca	291.989	173.555	90.757	57.803	21.572	3.422
Santa Cruz de Tenerife	485.219	257.400	125.797	114.012	13.198	3.550
Segovia	116.956	72.779	35.201	26.839	9.427	1.312
Sevilla	1.091.921	698.133	443.888	212.043	36.183	6.019
Soria	81.665	46.032	23.634	15.632	6.138	628
Tarragona	404.934	235.622	106.662	112.746	14.154	2.060
Teruel	125.059	68.374	37.906	21.452	8.033	983
Toledo	367.834	224.299	136.377	60.252	22.939	4.731
Valencia	1.577.056	1.064.469	564.314	417.473	72.022	10.660
Valladolid	379.795	228.543	122.572	82.171	20.748	3.010
Vizcaya	914.924	593.085	189.553	382.942	16.338	4.252
Zamora	188.003	94.857	50.757	29.606	12.441	2.053
Zaragoza	652.273	400.819	224.387	138.901	31.842	5.689
Ceuta	43.139	17.755	12.259	4.100	1.250	146
Melilla	32.913	15.103	11.072	3.042	786	203
TOTALES	29.024.494	17.246.880	9.054.509	6.872.421	1.127.673	191.849

Taula estreta de la pàgina web del Congreso de los Diputados:
https://app.congreso.es/consti/elecciones/referendos/ref_otan.htm

FONTS CONSULTADES PER A L'ESTUDI

Bibliografia:

- Casasnoves Camps, M. Àngel (2006): *Recursos i materials per a l'estudi de la història de Menorca*. I.E.S. Josep M. Quadrado. Ciutadella de Menorca.
- Colom Pastor, B. (2001). *Veinticinco años de autonomía balear. Estudios jurídicos sobre el autogobierno (1977-2000)*. Conselleria de Presidència del Govern de les Illes Balears. Universitat de les Illes Balears.
- Duran, Miquel i Marimon Riutort, Antoni (coords.) (2004). *Història de les Illes Balears. Vol. III. Del segle XVIII borbònic a la complexa contemporaneïtat*. Edicions 62.
- Duran Pastor, Miquel i Serra Busquets, S. (2008). *Les Illes Balears, un ésser viu. 25 anys d'autogovern (1983-2008)*. Institut d'Estudis Autonòmics.
- Elorduy J. i Portella, J. (2002). *Imatges de la vida a Menorca durant la Transició (1973-1983)*. Consell Insular de Menorca, Arxiu d'Imatges i de Sons de Menorca.
- Govern Balear (1998). Simposi 25 Anys Institut d'Estudis Balearics (1996: Palma). *La Transició a les Illes Balears*. Institut d'Estudis Balearics.
- Grup d'estudi de la cultura, la societat i la política al món contemporani (UIB) (2000). *El segle XX a les Illes Balears: estudis i cronologia*. Edicions Cort.
- López Casasnoves, G. i Casasnoves Camps, Miquel A. (2018). *Menorca i Eivissa. Dues illes, dos relats històrics i econòmics*. Papers.
- Marimon, A. i Nadal, A. (2003). *L'autonomia balear (1983-2003)*. Edicions Documenta Balear.
- Méndez Vidal, A. (2017). *A la recerca del paradís. Història del turisme de Menorca*. Consell Insular de Menorca, Institut Menorquí d'Estudis.
- Mosquera, R. i Nadal, A. (1994). *El procés autonòmic balear (1976-1987)*. Edicions Documenta Balear.
- Piña Homs, R. (1985). *La lluita per l'autonomia de les Balears*. Obra Cultural Balear.
- Portella Coll, J. (1999). *Geografia, història i territori. Menorca, 1999*. Menorca Segle XX.
- Quintana, Josep M^a. (1977). *Els menorquins i l'autonomia (passat, present i perspectives de futur)*. Editorial Moll.
- Salort, Joan P., Piris, L. i Cladera, E. (2011). *La imatge de Menorca. Canvis en el paisatge durant el segle XX*. Consell Insular de Menorca. Departament de Cultura, Patrimoni, Educació i Joventut.

Hemeroteca:

Diario de Mallorca.

El País.

La Vanguardia.

Menorca.

Anuari Menorca 75 anys d'Història: tota una vida, acompanyant el dia a dia dels menorquins. 1941-2016 / Menorca Diari Insular. Editorial Menorca (2016).

Suplement Consell Insular 40 anys. 1979-2019. Editorial Menorca (2019).

Última Hora.

Recursos en línia:

BOE: <https://www.boe.es/>

Congreso de los Diputados: <https://www.congreso.es/>

Consell de Menorca: <https://www.cime.es/>

Govern de les Illes Balears: <https://www.caib.es/govern/index.do?lang=ca>

IBESTAT - Institut d'Estadística de les Illes Balears: <https://ibestat.caib.es/ibestat/inici>

Ministerio del Interior: <http://www.interior.gob.es/>

Parlament de les Illes Balears: <http://www.parlamentib.es/>

Senado de España: <https://www.senado.es/web/index.html>

MANDAT 1987-1991

Joan Josep Matas Pastor

PROCESSOS ELECTORALS I CONSTITUCIÓ INSTITUCIONS

L'any 1987 només feia quatre anys que havia començat a caminar la jove autonomia amb un govern encapaçalat per la coalició popular AP-PDP-UL i que havia assolit la presidència del govern gràcies al suport d'Unió Mallorquina. Aquest va resoldre l'empat a 21 escons entre PSOE i AP-PDP-UL. En canvi, el Consell de Menorca fou liderat i governat pel PSOE, que obtingué cinc consellers, amb el suport del PSM (Partit Socialista de Menorca), que n'havia obtingut dos. Hem de tenir present que en aquelles primerenques convocatòries electorals, els consellers insulars sortien dels resultats de les eleccions autonòmiques en cada una de les circumscripcions o illes. El consell d'Eivissa-Formentera fou governat de AP-PDP-UL que havia obtingut majoria absoluta en els comicis de maig de 1983.

El dia 10 de juny de 1987 arribam a les eleccions municipals i autonòmiques amb la novetat que s'hi afegiren per primer cop en la història de la nostra democràcia unes eleccions europees. Vam arribar en el segon procés electoral de la jove democràcia amb un govern autonòmic de coalició preelectoral de dretes, AP-PDP-UL, encapaçalat pel president Gabriel Cañellas Fons. Al Consell de Menorca ens trobam amb un govern insular liderat pel socialista Tirso Pons Pons. Mentrestant, les batlies de Maó i Ciutadella havien estat ocupades des de 1983 per dos socialistes, Borja Carreras-Moysi i Antoni Orell Calafat (1935-2017), respectivament.

La segona legislatura presentà també la novetat que el Parlament augmentà el nombre d'escons respecte a la primera legislatura. Així es passà de 54 a 59. Aquest canvi es deu que l'any 1986 s'aprovà la llei electoral de les Illes Balears que atorgà tres escons més a Mallorca, un a Menorca i un més per a Eivissa. En tot cas, els resultats no foren molt diferents dels de 1983. Les dues primeres forces foren la Coalició Popular AP-PL, el PDP es deslligà de la coalició i es presentà en solitari, i el PSOE. Per altra banda, Unió Mallorquina passà de tercera a quarta força més votada. I va irrompre amb força el CDS (Centre Democràtic i Social) que no havia obtingut cap escó el 1983 i ara n'obtindrà cinc (tres per Mallorca, un per Menorca i un altra per Eivissa-Formentera), essent la tercera opció electoral més votada. Cal afegir que el CDS també obtingué la batlia de Ferreries.

Així doncs, a nivell autonòmic podem afirmar que es consolidà l'hegemonia del bipartidisme amb un lleuger creixement de la Federació Popular (AP-PL) i l'existència d'un partit frontissa com fou Unió Mallorquina. A nivell insular de Menorca, el bipartidisme encara es va igualar més, malgrat l'esquerra en el seu conjunt es consolidà com a força hegemònica. El PSOE continuà governant el consell gràcies al suport de PSM-Entesa de Menorca.

Gairebé a l'equador del segon mandat, el 1989, es celebraren comicis generals que posaren de manifest que l'electorat menorquí començava a bascular cap el centredreta, ja que per primera vegada la força més votada va ser el refundat Partit Popular (PP), que trauria un lleu avantatge sobre el PSOE i aconseguiria l'escó de senador per a Martí Escudero.

A nivell municipal, la segona legislatura aportà la constitució del municipi des Migjorn, que després d'una lluita més que secular assolí la independència respecte de Es Mercadal. El primer alcalde del vuitè municipi de Menorca fou Cristòfol Moll Huguet que ho fou fins l'any 1991.

Eleccions autonòmiques de 10 de juny de 1987

A l'àmbit autonòmic varen concórrer a les eleccions 10 candidatures. Aquestes foren les següents: AP-PL (Aliança Popular-Partit Lliberal); PSOE; Unió Mallorquina; CDS (Centre Democràtic i Social); PSM-EN (Partit Socialista de Mallorca-Esquerra Nacionalista); EU-IU (Esquerra Unida-Izquierda Unida); PDP (Partit Demòcrata Popular); PSM-Entesa de l'Esquerra de Menorca; PTE-UC (Partit del Treballadors d'Espanya-Unitat Comunista); i, finalment, VIA (Vida i Automomia).

La participació autonòmica en aquestes eleccions fou del 66,94%. La victòria fou per a la coalició AP-PL que obtingué 123.130 vots amb un 37,1% dels sufragis vàlids i 25 escons. La segona força fou el PSOE que assolí 108.910 vots, 32,82% dels sufragis vàlids i 21 escons. En tercera posició restà el CDS que obtingué 34.146 vots, 10,29% dels sufragis vàlids i 5 escons. En quart lloc es situà Unió Mallorquina amb 30.247 vots, 9,11% de sufragis vàlids i 4 escons. A continuació tenim PSM-Esquerra Nacionalista que va obtenir 16.383 vots, 4,94% de sufragis vàlids i 2 escons. I, finalment, obtingué representació parlamentària el PSM-Entesa de l'Esquerra de Menorca amb 4.376 vots, 1,32% de sufragis vàlids i 2 escons.

En aquestes eleccions, el cens electoral es va incrementar en comparació amb el del 1983. Així passam de 489.108 persones l'any 1983 a 507.258 el 1987. El nivell de participació també augmentà una mica més de dos punts percentuals. Així es passà del 64,8% l'any 1983 a un 66,94% el 1987. El nombre de candidatures fou el mateix en ambdós processos electorals, deu, encara que hi ha una sèrie de diferències en la seva composició. En primer lloc, la Coalició Popular ja no és la mateixa, malgrat Aliança Popular és la seva pedra angular. Així, l'any 1987 entra el Partit Liberal, substituint la Unió Liberal, que el 1983 s'havia presentat en solitari, i surt el PDP de la coalició presentant-se aquest cop en solitari. En segon lloc, les dues candidatures comunistes que varen concórrer l'any 1983, el 1987 ho fan amb una candidatura unitària, però sense poder aconseguir cap escó. I, en tercer lloc, la Candidatura Independent de Menorca, encapçalada per Cristòfol Triay Humbert, que l'any 1983 obtingué un escó, no va participar l'any 1987 i si hi trobam el partit Vida i Autonomia que el 1983 no existia.

Per la seva posterior rellevància i paper polític abordam un breu esbós biogràfic de Cristòfol Triay i Humbert. Va néixer a Alaior l'any 1948. A nivell professional fou empresari. Fou president, pel Partit Popular, del Consell Insular de Menorca entre els anys 1995 i 1999. Fundà l'associació empresarial de la Petita i Mitjana Empresa de Menorca el 1977, i en fou president entre 1989 i 1991. Entre 1979 i 1983 fou batlle d'Alaior i conseller del Consell de Menorca per la UCD i entre el 1983 i el 1987 ho fou per la Candidatura Independent de Menorca. El 1991 ingressà al Partit Popular i fou designat conseller de Comerç i Indústria del Govern Balear al Govern de Gabriel Cañellas (1991-1995). Entre 1995 i 1999, ocupà la presidència del Consell de Menorca. Baix la seva direcció, la Conselleria de Comerç i Indústria del Govern Balear, el 1994 va aprovar la Llei 2/1994, de 18 de maig, d'infraccions en materia de calendari i d'horaris comercials.

Els candidats o caps de llista de les candidatures que obtingueren representació parlamentària foren els següents: Gabriel Cañellas Fons (AP-PL), Joan Francesc Triay Llopis (PSOE); Francesc Quetglas Rosanes (CDS), Jeroni Albertí Picornell (UM), Sebastià Serra Busquets (PSM-Entesa Nacionalista) i Joan López Casasnovas (PSM-Entesa de Menorca). D'aquesta llista hem de fer especial menció dels dos polítics menorquins. Per una banda, Joan Francesc Triay Llopis va néixer a Ciutadella l'any 1944. Llicenciat com a enginyer de camins, a les eleccions generals espanyoles de 1979 era el número 3 de la llista del PSIB-PSOE per les illes diputats. El 1980 va substituir Emilio Alonso Sarmiento en el Congrés dels Diputats fins al final de la legislatura. Fou conseller del Consell Insular de Menorca preautonòmic del 1979 al 1983 i membre del Consell General Interinsular. Dins el partit, fou president (1985-1990) i secretari general (1982 i 1994). A nivell de Mallorca, fou conseller del Consell Insular de Mallorca i diputat al Parlament Balear del 1985 al 1999. Els anys 1987 i 1995 fou el candidat a la presidència del Govern Balear. De 1999 a 2003 fou president de l'Autoritat Portuària de les Balears. Fou nomenat per a un segon mandat de 2007 a 2011.

I, per altra banda, Joan López Casasnovas nasqué a Ciutadella l'any 1952. Es llicencià en filologia romànica i posteriorment s'especialitzà en catalana. Desenvolupà la carrera docent com a professor de secundària a l'I.E.S Josep Maria Quadrado de Ciutadella fins a la jubilació en 2013. Milità al PCIB-PCE (1978-1981) i fou conseller de Normalització Lingüística (1979-1983) i conseller de Cultura i Educació (1983-1992) al Consell Insular de Menorca, i diputat al Parlament de les Illes Balears (1983-1992), primer per l'Agrupació d'Esquerra-PSM (1983-1987) i, després, per l'Entesa de l'Esquerra de Menorca, coalició entre Esquerra de Menorca-Esquerra Unida, EU-EM i el Partit Socialista de Menorca, (1987-1992). Entre 1987 i 1991 va esser el portaveu del Grup Parlamentari PSM-EEM. Des de 2006 és membre corresponent de la Secció Filològica de l'IEC. Ha estat impulsor dels quaderns Xibau de poesia. Ha estudiat el cançoner popular menorquí. El 2007 ha rebut el Premi d'Actuació Cívica de la Fundació Lluís Carulla. Premi Josep M. Llompart 2019, juntament amb Bernat Joan, de l'OCB, destinat a premiar una persona que s'hagi distingit a les Illes Balears per la seva dedicació a la normalització de la llengua, la cultura o la identitat nacional.

Doncs bé, les eleccions donaren una nova victòria a Aliança Popular, que en aquesta ocasió es presentava en coalició a totes les comunitats amb el Partit Liberal. El 25 escons obtinguts li varen permetre augmentar el seu avantatge amb el PSOE, que conservà els 21 escons de la primera legislatura. No obstant això, el partit de Gabriel Cañellas es quedà a cinc escons de la majoria absoluta, així que fou necessari renovar el pacte postelectoral amb Unió Mallorquina de l'anterior legislatura. En aquest sentit cal destacar l'entrada en el Parlament del Centre Democràtic i Social amb 5 escons, de la que Unió Mallorquina fou la més perjudicada ja que va passar de 6 a 4 escons. Aquesta situació propicià que malgrat la suma dels escons dels populars i dels regionalistes no eren suficients per a assolir la majoria absoluta, el pas d'un diputat del CDS al grup mixt va permetre a Gabriel Cañellas governar de nou. Aquest fou investit president el dia 17 de juliol de 1987, en segona votació i en la que només es requeria una majoria simple.

Cal apuntar que la quota menorquina del Govern Balear l'ostentà Joan Huguet Rotger, en qualitat de vicepresident. Va néixer a Ferreries el 13 de març de 1954. Llicenciat en dret per la Universitat de les Illes Balears i en psicologia per la Universitat Complutense de Madrid. Fou militant d'Aliança Popular primer i del Partit Popular després, ha estat elegit diputat a les eleccions al Parlament de les Illes Balears de 1983, 1987, 1991, 1995, 1999, 2003 i 2007. Ha estat Conseller del Consell Insular de Mallorca (1983-1991), president del Consell Insular de Menorca (1991-1995), vicepresident del Govern Balear (1983-1991) i president del Parlament Balear (1995-1999). També ha estat senador designat pel Parlament de les Illes Balears de 2008 a 2011, i ha ocupat els càrrecs de vicepresident i portaveu de la Comissió Constitucional del Senat. També ha estat vicepresident d'INSULA (Organització per al Desenvolupament Sostenible de les Illes), dependent de la UNESCO. Els seus enfrontaments amb José Ramón Bauzá Díaz van provocar que no figurés a les llistes com a candidat a les eleccions al Parlament de les Illes Balears de 2011 i que fos apartat de la direcció del Partit en 2012.

CANDIDATURES	VOTS	% VOTS VÀLIDS	ESCONS
AP-PL	11.412	39,37	5
PSOE	10.472	36,13	5
PSM-Entesa	4.367	15,07	2
CDS	2.372	1,1	1
Cens electoral	43.984		
Participació	67,44%		
Vot nul	327		
Vot en blanc	281		

Taula. Resultats de les eleccions del 10-06-1987 al Parlament (circumscripció de Menorca)

A la circumscripció de Menorca es presentaren només quatre candidatures. La força més votada fou AP-PL amb 11.412 vots que suposaren el 39,37% dels sufragis vàlids i 5 escons. Amb un miler menys de vots i amb el mateix nombre d'escons es situà el PSOE, 10.472 vots i el 36,13% dels sufragis vàlids. Com a tercera força hem de situar a PSM-Entesa de l'Esquerra de Menorca amb 4.367 vots, el 15,07% del sufragi vàlid i dos escons. Finalment,

la quarta candidatura fou el CDS que obtingué 2.732 vots, l'1,10% del sufragi vàlid i un escó.

Cal remarcar que els resultats autonòmics de les eleccions al Parlament en la circumscripció de Menorca són els mateixos que el del Consell Insular. L'Estatut d'Autonomia de 1983 preveia llistes úniques per a les dues institucions. El mateix succeeix a Mallorca i Eivissa-Formentera.

Hem de constatar el gran creixement d'AP-PL que obtingué 2.370 vots més que l'any 1983, així doncs incrementà el seu vot en 7 punts percentuals. El PSOE es quedà gairebé amb el mateix nombre de vots, és a dir, només 52 més que el 1983, i un punt percentual menys. El Partit Socialista de Menorca que a la segona legislatura es presentà en coalició amb Entesa de Menorca, va obtenir 625 vots mes i quasi tres punts més percentuals, però amb els mateixos escons. Finalment, el CDS entrà per primer cop al Parlament i al Consell de Menorca amb uns resultats espectaculars. Així obtingué un increment de 2.222 vots respecte a les eleccions de 1983 i un creixement de 8 punts percentuals. Aquest creixement com el d'AP-PL es degueren a la desaparició de la ja esmentada Candidatura Independent de Menorca que a les eleccions de 1983 havia obtingut 3.250 vots.

Pel que fa a la composició del Parlament de les Illes Balears es formen 5 grups parlamentaris, atès que PSM-EN i PSM-EU s'uneixen el Grup Parlamentari PSM EEM, que el gener de 1990 passa a dir-se Grup P. Nacionalista i d'Esquerres. El Grup Popular es va anomenar Grup Parlamentari AP-PL de juliol de 1987 a abril de 1989. El maig de 1988 Carles Ricci passà del CDS al Grup Mixt. El març de 1989 la diputada eivissenca Paula Guillem passa del G. Socialista al Grup del PSM EEM. El febrer de 1991 Miguel Pascual deixa UM per fundar UIM, renuncia a l'escó que correspon a Manuel Pérez Ramos, que s'inscriu al Grup Mixt. La Legislatura acaba amb G. Popular 25, G. Socialista 20, G. Nacionalista i d'Esquerres 5, G. CDS 4, G. UM 3, G. Mixt 2.

Els diputats electes per Menorca foren els que a continuació assenyalam: Benjamí Carreras Font (PSOE), Lluís Coll Allès (AP-PL), Antoni Febrer Gener (PSOE), Antoni Gómez Arbona (PSOE), Joan Huguet Rotger (AP-PL), Manuel Jaén Palacios (AP-PL), Joan F. López i Casasnovas (Entesa), Albert Moragues Gomila (PSOE), Ramon Orfila i Pons (Entesa), Tirs Pons Pons (PSOE), Carles Ricci Febrer (CDS), Fernando Saura y Manuel de Villena (AP-PL) i Narcís Tudurí Marí (AP-PL).

Quant a les funcions dels diputats menorquins, a la Diputació Permanent trobem a Tirs Pons Pons, Carles Ricci Febrer, Fernando Saura y Manuel de Villena, com a membres titulars; i com a membres suplents hi trobem a Joan Francesc López Casasnovas, Albert Moragues Gomila i Narcís Tudurí Marí.

Durant aquesta legislatura obtingué cert ressò mediàtic el diputat del CDS per Menorca Carles Ricci Febrer. Diplomata en economia a ESADE, va crear i treballar per a diverses empreses del sector industrial a Catalunya, turístic i immobiliari de Menorca i Barcelona.

Va fundar Crea Art Ricci l'any 1963 i més tard l'agència de viatges Viajes Ricci a Ciutadella de Menorca i treballà per al departament de beques per a estudiants catalans a l'estranger de la Generalitat de Catalunya.

El 1986 fou nomenat cap del Centre Democràtic i Social de Menorca i es presentà a les eleccions al Parlament de les Illes Balears de 1987, i fou elegit diputat del consell Insular de Menorca a les eleccions al Parlament de les Illes Balears de 1987. Tanmateix l'octubre de 1987 va trencar amb el seu partit quan no va permetre que es pogués urbanitzar la platja de Cala Mitjana de la costa de Ferreries, en total discrepància amb l'Alcalde de Ferreries Biel Martí i Francesc Quetglas Rosanes, finalment passà al grup mixt, on al tenir el vot útil per crear les lleis, va fer retirar dues propostes de llei del Govern, compost pel Partit Popular i Unió Mallorquina, provocant des de la seva privilegiada posició, que el 47% de les esmenes de l'oposició, fossin incloses en les lleis que es van finalitzar durant la legislatura. Votà conjuntament amb el Partit Popular i Unió Mallorquina i fou el veritable protagonista del Parlament. De fet, actuà moltes vegades com a diputat nombre trenta a fi que la coalició postelectoral entre AP-PL i UM obtingués la majoria absoluta. El 17 de setembre de 1991 fou jutjat per calúmnies i injúries a alguns companys del Parlament, per denunciar que diversos parlamentaris, entre ells el President del Parlament Jeroni Albertí, que s'havien modificat els plànols de la Llei de Protecció de les Àrees Naturals. Finalment fou absolt, però no va aconseguir que la fiscalia actués contra els que van pretendre augmentar els límits per urbanitzar. El seu nom va aparèixer com a cobrador de xecs de la Banca Abel Matutes en relació amb el cas Túnel de Sóller, però va ser desmentit totalment.

Eleccions europees

Les eleccions al Parlament Europeu de 1987 a Espanya van tenir lloc el dimecres, 10 de juny d'aquell any, de forma simultània a les eleccions municipals i autonòmiques. Foren escollits els 60 eurodiputats que havien de representar Espanya segons els termes fixats en l'article 10 de l'Acta d'Adhesió d'Espanya a la Comunitat Europea. Segons els termes de l'adhesió, les eleccions havien de realitzar-se en un termini de dos anys des de l'adhesió, pel que els eurodiputats escollits a les eleccions de 1987 ocuparien el seu càrrec únicament el temps restant de la legislatura 1984-1989 del Parlament Europeu. Espanya, juntament amb Portugal, s'havia adherit a la Comunitat Europea l'1 de gener de 1986 i havia estat representada al Parlament Europeu per 60 delegats escollits proporcionalment d'entre els parlamentaris (diputats i senadors) de cada partit fins que se celebrassin les eleccions (corresponien a la II Legislatura, 1982-1986), segons l'article 28 de l'Acta d'adhesió. Portugal, a la qual li corresponien 24 eurodiputats, els va escollir el 17 de juny. D'acord amb el disposat a la Llei Orgànica 5/1985, de 19 de juny, del Règim Electoral General (article 214), existeix una única circumscripció electoral sense llindar electoral (percentatge mínim per a ser adjudicatari d'escons; en les generals espanyoles és del 3%).

La participació va ascendir al 68,52%. Dels vots emesos, l'1,19% va ser nul. Dels vàlids, el 0,99% fou en blanc. El nombre de vots a candidatures fou de 19.071.497. De les 35

candidatures presentades, només set van obtenir representació. La llista més votada va ser la del Partit Socialista Obrer Espanyol (PSOE), el qual, no obstant això, va perdre cinc punts respecte als resultats de les generals de l'any anterior. Un altre fet rellevant van ser els resultats d'Herri Batasuna, especialment quant als vots obtinguts fora del País Basc i Navarra. Dels 360.952 vots rebuts, HB va obtenir 110.000 fora d'aquestes comunitats, cosa que li va permetre aconseguir un eurodiputat. HB havia rebut el suport d'organitzacions com el Moviment Comunista, la Lliga Comunista Revolucionària o el Moviment de Defensa de la Terra.

Pel que fa a Menorca, l'escrutini ens donà 27.036 sufragis vàlids. La victòria fou per al PSOE amb 11.884 vots o el 43,95% del vot. La segona força fou AP amb 10.734 vots (39,7%). La tercera fou el CDS amb 3.129 dels sufragis vàlids (11,57%). I en quart lloc es situà IU (Esquerra Unida) amb 642 vots (2,37%).

Per una banda, val a dir que les quatre primeres forces obtingueren vots als set municipis de Menorca. I, per altra banda, el Partit Socialista de Menorca (PSM), que obtingué 463 vots o el que és el mateix, l'1,71% dels sufragis vàlids, fou votat a tots els municipis a excepció de Sant Lluís i Maó.

El Partit Demòcrata Popular (PDP) que estava en clar retrocés a tot l'Estat espanyol obtingué una minsa quantitat de vots, més concretament 41. Cal afegir, que Menorca també contribuï als més de 100.000 vots que obtingué Herri Batasuna (HB) fora del País Basc i Navarra, exactament foren 20.

Ja per acabar aquesta referència a les eleccions europees de 1987, cal apuntar a tall d'anècdotes la consecució de 8 vots de Falange Espanyola (FE) al municipi de Sant Lluís i el 10 vots de Convergència i Unió (CIU) en els municipis d'Alaior i Es Mercadal.

Les eleccions al Parlament Europeu de 1989 a Espanya van tenir lloc el dijous 15 de juny de forma simultània a les eleccions a Dinamarca, Països Baixos, Irlanda i el Regne Unit. Foren escollits 60 eurodiputats que havien de representar a Espanya segons els termes fixats en l'article 10 de l'Acta d'Adhesió d'Espanya a la Comunitat Europea. D'acord amb el que disposa la Llei Orgànica 5/1985, de 19 de juny, del Règim Electoral General (article 214), existeix una única circumscripció electoral sense llindar electoral (percentatge mínim per a ser adjudicatari d'escons; en les generals espanyoles és del 3%). Es van presentar 33 candidatures.

La participació fou del 54,71%, gairebé catorze punts menys que a les eleccions de 1987, un fet que podria explicar-se per no haver coincidit, com el 1987, amb altres eleccions d'àmbit estatal. Aquesta participació va ser la menor fins al moment d'un procés electoral d'àmbit nacional. Dels vots emesos, l'1,02% va ser nul. Dels vàlids, l'1,27% fou en blanc. El nombre de vots a candidatures fou de 15.657.676.

De les 33 candidatures presentades, 11 van obtenir representació. La llista més votada va ser la del Partit Socialista Obrer Espanyol (PSOE). Els tres principals partits, PSOE, PP i

CDS van perdre representants, si bé el descens va ser més acusat, en representants i en percentatge en els dos últims. L'únic partit d'àmbit estatal que va augmentar els seus vots va ser Izquierda Unida. El resultat més inesperat va ser el de l'Agrupació Electoral José María Ruiz Mateos, que va aconseguir dos escons, entre ells un per al mateix expresident de Rumasa, José María Ruiz Mateos, el que li va atorgar immunitat penal, ja que fins al moment de la seva proclamació com a electe era un pròfug de la justícia espanyola. Herri Batasuna va perdre la meitat dels seus suports fora del País Basc i Navarra, encara que va assolir conservar el seu escó.

Dels resultats a Menorca cal destacar la majoria del PP, el descens del CDS que gairebé va perdre 2/3 parts del vot respecte l'any 1987, el gran creixement de l'Agrupació Electoral José María Ruiz Mateos i el descens de Herri Batasuna que coincidí amb el descens a nivell estatal fora del País Basc i Navarra.

		1989		1987
	Vots	% vàlids	Vots	% vàlids
PSOE	7.373	35,6	12.095	43,3
PP (AP)	6.715	32,4	10.151	36,3
PSM-EP	1.497	7,2	825	2,9
CDS	1.241	5,9	3.134	11,2
IU	1.111	5,3	791	2,8
Ruiz Mateos	497	2,4	77	0,2
LVE	184	0,8	167	0,5
HB	69	0,3	107	0,3
LL.V.	324	1,5		
PDP			159	0,4

Quadre comparatiu resultats eleccions europees a Menorca de 1987 i 1989.

Eleccions generals

Les eleccions generals del 29 d'octubre de 1989 posaren de manifest que l'electorat menorquí començava a bascular cap el centredreta, ja que per primera vegada la força més votada va ser el refundat Partit Popular (PP), que traïria un lleu avantatge sobre el PSOE i aconseguiria l'escó de senador per a Martí Escudero i un escó de diputat per a Adolfo Vilafranca. Ara bé, els sis diputats es repartiren a parts iguals entre PSOE i PP. Mentre que al senat, quatre foren per al PP i un per al PSOE.

A continuació analitzam la trajectòria política dels dos menorquins que obtingueren representació política fruit del procés electoral.

Martín José Escudero Sirerol (Maó, 1942). Llicenciat en Ciències Polítiques i Econòmiques, especialitat en Economia d'Empreses. Ha estat Professor numerari de Tecnologia Administrativa d'Instituts de Formació Professional i professor de Teoria Econòmica a la UNED. A les eleccions generals espanyoles de 1989 i 1993 fou senador per Menorca pel Partit Popular, partit del que ha estat portaveu a Maó. A la cinquena legislatura (1993-1996) fou reelegit com a senador.

Adolfo Vilafranca Bosch fou president de l'Associació d'Empreses del Polígon Industrial i d'Indústries Auxiliars del Calçat. També fou diputat pel Partit Popular a les eleccions generals espanyoles de 1989 i 1993. Ha estat vocal de la Comissió d'Indústria, Obres Públiques i Serveis (1989-1996) i Secretari Segon de la Comissió d'Infraestructures i Medi Ambient del Congrés dels Diputats.

Si feim una anàlisi dels resultats per municipi observam, per una banda, que el PSOE va guanyar a Maó, Sant Lluís, Es Castell i Es Mercadal. I, per altra banda, el PP guanyà a Ciutadella, Ferreries, Es Migjorn Gran i Alaior.

		1989		1986
	Vots	%	Vots	%
PP (PDP-PL)	11.934	37,93	8.996	30,97
PSOE	11.046	35,11	12.606	43,4
CDS	2.787	8,86	2.424	8,34
IU	2.484	7,9	907	3,12
PSM	1.025	3,26	1.288	4,43
A.Ruiz	357	1,14		
PCPE	82	0,3		

Taula comparativa resultats Menorca eleccions Congrés dels Diputats de 1986 i 1989

		1989		1986
	Vots	%	Vots	%
PP (PL-PDP)	11.623	38,71	9.647	35,6
PSOE	10.329	34,4	11.268	40,35
CDS	2.632	8,87	1.385	5,03
IU	2.557	8,52		
PSM	1.638	5,46		
PCPE	72	0,24		

Taula comparativa resultats Menorca eleccions Senat de 1986 i 1989

La constitució del Consell Insular de Menorca.

Pel decret del president del Govern Balear, Gabriel Cañellas, el Consell es va constituir el dia 28 de juliol de 1987. La seva composició fou la següent: Tirso Pons Pons (PSOE), president; Albert Moragues Gomila (PSOE), vicepresident; i, com a consellers, Antoni Febrer Gener (PSOE), Benjamí Carreras Font (PSOE), Joan Huguet Rotger (AP), Narcís Tudurí Marí (AP), Manuel Jaén Palacios (AP), Lluís Coll Allés (AP), Fernando Saura y Manuel de Villena (AP), Josep Francesc López Casasnovas (EEM), Ramon Orfila Pons (EEM) i Carles Ricci Febrer (CDS).

Imatge 1: membres del Consell Insular de Menorca

A continuació farem un breu esboç biogràfic de cada un d'ells, a excepció de Joan Huguet, Joan Francesc López Casanovas i Carles Ricci Febrer dels quals ja n'hem parlat.

Tirs Pons Pons (Es Mercadal, 12 d'abril 1939-7 d'abril 2013). Estudià magisteri i fou mestre del Col·legi Nacional Mixt d'es Castell. Promotor de l'Assemblea Democràtica de Menorca i fundador del Moviment Socialista Balear, d'on va sorgir el Partit Socialista de les Illes i el Moviment Socialista de Menorca, del que va ser membre del Secretariat del Consell d'Illa. Va pertànyer al Secretariat Polític del Partit Socialista de Menorca, pel qual fou escollit senador per Menorca a les eleccions generals espanyoles de 1979 amb la Candidatura Progressista Menorquina. Ha estat portaveu del Grup Mixt i vocal de les Comissions de Treball i Seguretat Social del Senat d'Espanya. Ha participat en la creació del Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament de les Illes el 1977, del que és membre del seu Consell Insular. La legislatura 1987-1991 tingué Albert Moragues de vicepresident, que el succeí al principi de la legislatura següent. Fou elegit diputat a les eleccions al Parlament de les Illes Balears de 1983 i 1987.

Albert Moragues Gomila (Maó, 26 juny 1953). Treballà com administratiu i fou vicesecretari general de la Federació Socialista de Menorca. Ha estat vicepresident del Consell Insular de Menorca entre 1987 i 1991 sota la presidència de Tirs Pons i president de la institució entre el 5 juliol de i el 18 setembre de 1991, després de les eleccions de 1991. Perdé la presidència arran d'una moció de censura el dia 18 de setembre de 1991 que feu el PP amb el suport del trànsfuga Jaume Peralta. Fou així com accedí a la presidència Joan Huguet. Després fou elegit diputat al Congrés dels Diputats a les eleccions generals espanyoles de 1993, 1996 i 2000. Ha estat vocal de la Comissió d'Afers Exteriors del Congrés dels Diputats i portaveu adjunt de la Comissió de Defensa. En 2007 fou un dels artífex de l'anomenat Pacte de Progrés que va permetre l'accés a la presidència de les Illes al socialista Francesc Antich Oliver, i ell mateix en fou conseller de la presidència de 2007 a 2011. El juliol de 2013 fou imputat pel Jutjat número 10 de Palma per quatre delictes (falsedat, malversació de cabals, prevaricació i frau) en l'adjudicació i gestió del servei de manteniment i neteja del palau de Marivent de Palma, seu de les vacances estivals de la Família Reial Espanyola. Càrrecs que van ser arxivats uns mesos més tard pel jutge instructor. Es va retirar de la política activa l'any 2011.

Manuel Jaén Palacios (Villagordo, Jaén 29 gener de 1947). Fou conseller del Consell Insular de Menorca durant quatre mandats, això és des de 1983 fins al 1999. Des del 18 de setembre de 1991 fins al 1995 exercí de vicepresident i portaveu a la institució insular. Tot després de la moció de censura que va permetre al PP fer-se amb les regnes del Consell durant quasi tot el mandat. A legislatura de 1999 a 2003 també fou conseller, però per poc temps ja que el 17 de setembre de 1999 renuncià i el substituï Antoni Juaneda Cabrisas, que també renuncià i fou substituït per Manuel José Monerris. Fou diputat en el Parlament de les Illes Balears a la segona, tercera i quarta legislatura, és a dir, des de l'any 1987 fins al 1999. També fou senador no electe, sinó per designació del Parlament de les Illes Balears a la cinquena legislatura (1993-1996), del 6 de juliol de 1995 al 9 de gener de 1996, i a la sisena legislatura (1996-2000), del 27 de març de 1996 a l'1 d'agost de 1999. Finalment, entre l'any 2003 i 2007 ocupà el càrrec de delegat de les Illes Balears a Brussel·les, depenent de la Conselleria de Presidència i Esports encapçalada per Maria Rosa Puig Oliver.

Ramon Orfila Pons (Es Mercadal, 3 d'agost de 1949). S'inicià en política en el Partit del Treball i en la Jove Guàrdia Roja, després d'haver passat abans per l'organització Lluita de Classes i el PCU. En 1968 va patir una detenció domiciliària. El 1981 va ingressar al Partit Socialista de Menorca. Des del 1999 és alcalde d'Es Mercadal. El 1999 i el 2003 va ser elegit alcalde per la candidatura de s'Acord, una coalició electoral formada pel PSOE, el Partit Socialista de Menorca (PSM) i Esquerra Unida. En ambdues ocasions s'Acord va obtenir la majoria absoluta de regidors. El 2007, la coalició es trencà i va encapçalar la candidatura de l'Entesa per es Mercadal que va treure 4 regidors. En 2010 cedí l'alcaldia al cap de llista del PSOE, Francesc Ametller. Amb anterioritat, va ser diputat al Parlament de les Illes Balears pel Partit Socialista de Menorca i l'Entesa de l'Esquerra de Menorca. Entre altres càrrecs, va exercir de conseller d'Agricultura del Consell Insular de Menorca. En diverses ocasions, ha exercit de secretari general del Partit Socialista de Menorca. Està casat amb Tuni Allès i ha estat estretament vinculat al moviment en defensa del Poble Saharauí.

Fernando Saura y Manuel de Villena (Sant Lluís, 15 febrer 1942). Pèrit naval, que fou diputat al Parlament de les Illes Balears les dues primeres legislatures. Pertany a una família aristocràtica. Militant d'Alianza Popular, fou escollit membre del Consell Insular de Menorca i diputat a les eleccions al Parlament de les Illes Balears de 1983 i 1987.

Lluís Coll Allès (Ciutadella, 1932-2015). Els seus primers estudis foren al Col·legi Joan Benejam i després en els Salesians. Desenvolupà part de la seva activitat professional en el sector del calçat. El seu interès per la música el motivà a estudiar solfeig i violí per a incorporar-se al cor de la Capella Davidica de la Catedral de Ciutadella. També formà part del conjunt Atomium, en el que actuava com a contrabaixista. S'incorporà al món de l'esport amb el futbol, jugant amb el Jamma i el CF Ciutadella. S'inicià també en l'esport del tennis, essent un dels promotors i fundadors del Club Tennis Ciutadella, del que l'any 1965 fou elegit president. L'any 1971 fou nomenat delegat a Menorca de la Federació Balear de Tennis, càrrec que compaginà amb la vicepresidència de l'entitat. L'any 1977 va concloure la seva etapa com a president del Club de Tennis de Ciutadella.

La seva trajectòria política s'inicià quan l'any 1979 la UCD el designà delegat a Menorca del Consell Superior d'Esports, càrrec que exercí fins l'any 1982. Un any després inicià la seva trajectòria en la política local, encapçalant la candidatura Independents de Ciutadella, sortint-ne elegit regidor. Posteriorment, l'any 1987 fou elegit diputat del Parlament de les Illes Balears i conseller del Consell Insular de Menorca, càrrecs que exercí fins al final de la legislatura l'any 1991. Des de finals de setembre de 1991 fins el 1995 fou conseller de Cultura, Educació i Esports del Consell Insular de Menorca.

Narcís Tudurí Marí (Sant Lluís, 1938). Descendent de la nissaga dels Tudurí que es varen dedicar durant més de cent anys a la indústria de la construcció naval. És enginyer superior en Telecomunicacions, títol que va obtenir a Madrid. Visqué durant uns anys a Madrid on s'implicà en l'associació de veïns del barri de l'Alameda de Osuna fins que hi entrà el PCE. Enviudà i tornà a Maó per refer la seva vida. Es va tonar a casar amb Dolores Mir, infermera de l'Hospital Psiquiàtric de Ciutadella. S'involucrà a l'APA de Sa Graduada de Maó i a la de l'Institut Joan Ramis i Ramis. A nivell polític participà en el moviment de la Unió Democràtica de Menorca i després de la seva dissolució entrà a formar part d'Aliança Popular, més envant Partit Popular. Fou president de l'agrupació local d'AP de Maó a més de diputat autonòmic i conseller del Consell Insular de Menorca entre 1987 i 1991.

El pacte de governabilitat en el consell entre el PSOE i l'EEM manifestà les seves tensions a les sessions de febrer de 1989 per dictaminar els comptes del Consell de Treball. De fet, el 27 de febrer d'aquell mateix any, el PSOE anunciava en roda de premsa la ruptura del pacte. Les contínues desavinences s'entronquen en la fragilitat electoral dels socialistes, però també en les estranyes relacions de cohabitació entre aquests i els dos consellers de l'Entesa, una mena d'amor-odi que propicià que just començat el mandat Tirso Pons dimitís, però tornà a ser reelegit en una moció de confiança. La gota que feu vessà el tassó fou a l'estiu de l'any 1987 quan l'EEM no acceptà la proposta del PSOE de tenir dos alliberats més, a part del president, a càrrec del pressupost del Consell.

Eleccions municipals, constitució dels consistoris i acció de govern Maó

Les candidatures i els candidats a la batlia foren les que a continuació esmentam: Antoni Pons (AP-PL), Borja Carreras-Moisy (PSOE), Joan Josep Quetglas (CDS) i Cristòfol Mus (EEM).

Borja Carreras-Moisy fou arquitecte i urbanista per l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona (UPC). Entre els anys 1972 i 1975 treballà en el taller d'Arquitectura de Ricard Bofill. L'any 1976 inicià la seva activitat professional a Menorca redactant els Plans Generals Municipals d'Ordenació Urbana de Es Castell i d'Alaior. Obtingué el primer premi de Rehabilitació a Balears per l'edifici seu del Consell Insular de Menorca. Entre 1982 i 1983 fou l'arquitecte municipal de Maó, essent batle d'aquesta localitat durant tres mandats entre 1983 i 1993. Entre 1993 i 1996 fou Director General de Vivenda, Urbanisme i Arquitectura en el Ministeri d'Obres Públiques, essent responsable

dels Plans Estatals de Vivenda, de la Llei d'Arrendaments Urbans, LAU, (1994) i del Projecte de Llei d'Ordenació de l'Edificació, LOE, de 1996.

Els resultats de les eleccions municipals de 10 de juny de 1987 atorgaren la victòria al PSOE amb un total de 4.094 vots vàlids que li reportaren 9 regidors, seguit de molt prop per AP-PL amb 3.426 sufragis vàlids i 8 regidors. Com a tercera força hi trobam Esquerra-Entesa de Menorca que obtingué 1.200 vots i 2 regidors. I, finalment, com a quarta força tenim al CDS amb 922 sufragis vàlids i també 2 regidors.

CANDIDATURES	VOTS	% VOTS VÀLIDS	REGIDORS
PSOE	4.094	42,46	9
AP-PL	3.426	35,53	8
EEM	1.200	12,44	2
CDS	922	9,7	2
Cens	16.293		
Votants	9.642		
Índex de participació	59,17		
Vots en blanc	35		
Vots nuls	40		

Taula. Resultats de les eleccions municipals de 10 de juny de 1987

Doncs bé, els resultats deixaven obertes varies possibilitats de pactes postelectorals. Finalment, es produí un pacte entre PSOE i l'EEM que atorgaren la batllia a Borja Carreras. El primer gran repte de la legislatura fou la construcció de la necessària Via de ronda de la ciutat. Aquesta quedà aprovada definitivament en la seva primera fase l'any 1989. El sistema previst en la ronda era el de l'autoregulació del tràfic en base a la construcció de diverses rotondes.

La polèmica s'encetà perquè la via ronda anava relacionada amb la construcció de nou habitatge. Finalment, en el ple d'octubre de 1989 el PSOE i l'EEM aprovaren el projecte emprant com a argument un informe tècnic de la policia local que indicava la idoneïtat de la seva construcció per a millorar els problemes de congestió de tràfic. En canvi, l'oposició (PP i CDS) argumentaven el seu desacord en què el nou habitatge previst no resoldria els problemes de congestió vial, sinó més aviat el contrari.

L'11 d'octubre de 1990, l'ajuntament encetà el debat "Maó. Segle XXI". Es tractava d'un projecte per generar una nova il·lusió política i una mena de laboratori de projectes per a modernitzar la ciutat.

Ciutadella

Les candidatures que varen concórrer a aquestes eleccions municipals foren els següents: Josep Allés (AP-PL), Antoni Orell Calafat (PSOE), Victorí Calafat (CDS) i Llorenç Pons Bosch (EEM).

Josep Allés Serra (1937). Tècnic en Empreses Turístiques. Va ser director del setmanari *El Iris*, fundat pel seu pare. A part de la impremta, també es va dedicar a dirigir un hotel i una agència de viatges propietat de la seva família. La seva trajectòria política s'inicià l'any 1972 quan fou elegit regidor desenvolupant el càrrec de Tinent de Batle de Governació. Posteriorment, l'any 1977 fou un dels fundadors d'Aliança Popular a Menorca. L'any 1979 participà en la contesa electoral com a candidat al Senat per AP, figurant també com a número dos de la candidatura d'AP al Consell Insular de Menorca, lloc que tornà a ocupar a la candidatura d'AP per al segon mandat. Va ser conseller sense cartera del Govern Balear en la primera legislatura.

Victorí Calafat (1935). Tenia estudis primaris i va fer feina a la indústria del calçat, essent soci fundador de l'empresa Novus SA. Fins aleshores no havia participat en cap activitat política de partits. És el sogre de Josep Francesc López Casasnovas, candidat a la presidència del Consell Insular de Menorca per l'Entesa de l'Esquerra de Menorca (EEM). També és cosí d'Antoni Orell Calafat. Participà en el moviment associatiu ciutadellenc essent secretari de la Societat de Caçadors i de la Cooperativa de Sant Crispin, vicepresident del Club de Tennis de Ciutadella i gestor administratiu de l'edifici OAR, propietat del Bisbat de Menorca.

Antoni Orell Calafat (Ciutadella, 1935-Maó, 2017). Va estudiar al col·legi dels Salesians. La seva afecció al teatre el conduí a actuar a l'argrupació Talia de Ciutadella. Havia estat batle en l'anterior legislatura. Fou reelegit en el present mandat, però fou substituït per Antonio Salvador arran de la seva dimissió el 3 d'agost de 1987. Va entrar en política en plena transició, l'any 1979, quan va formar part de la llista del PSM que encapçalava Antoni Anglada. Posteriorment, l'any 2004 fou candidat del PSOE al Senat, aconseguint el 37% dels vots, en les eleccions que guanyà Josep Seguí. També fou vicepresident del Consell Assessor de TVE a les Illes Balears. Al marge de la política va participà en diverses associacions culturals, socials i musicals de Menorca. De fet, fou directiu de Joventuts Musicals del Ciutadella. A més fou una persona de profunda fe catòlica, compromesa en diverses etapes en l'activitat de l'Església diocesana, inicialment en dinamització juvenil i, posteriorment, en grups de matrimonis.

Llorenç Pons Bosch (1956). Té estudis primaris i treballà com a aprenent a un taller de maquinària agrícola. L'any 1982 obrí un taller de venda i reparació de maquinària agrícola. De la seva trajectòria política cal dir que milità a partits d'esquerra fins que l'any 1983 fou elegit regidor de l'Ajuntament de Ciutadella per al candidatura d'AE-PSM. Milità en el Partit Comunista durant la clandestinitat. Entre 1977 i 1978 es dedicà intensament a la constitució del sindicat Unió de Pagesos.

Segons els resultats de les eleccions municipals, l'Ajuntament podia continuar amb la majoria municipal d'esquerres que l'havia gestionat l'anterior legislatura. El PSOE i AP-PL obtingueren 7 regidors cada un, incrementant la seva presència en un regidor més, mentre que l'EEM obtingué dos regidors, perdent-ne un respecte a la pasada legislatura. El

CDS obtingué un regidor. Pel que fa al nombre de sufragis vàlids obtinguts, AP-PL fou amb diferència la força més votada amb 3.626 vots, 437 més que el PSOE. Ambdós partits experimentaren un notable increment de vots en comparació l'any 1983.

CANDIDATURES	VOTS	% VOTS VÀLIDS	REGIDORS
AP-PL	3.626	40,62	7
PSOE	3.189	35,73	7
EEM	1.091	12,22	2
CDS	827	9,27	1
Cens	13.227		
Votants	8.925		
Índex de participaci3n	67,17%		
Vots en blanc	149		

L'absència d'un pacte entre el PSOE i l'EEM obligava a la primera força a governar en minoria. Finalment, no fou així ja que s'arribà "in extremis" a un acord de governabilitat entre l'EEM i el PSOE que ja des del primers moments passava per successives crisis internes. Per tant, aquesta legislatura vingué marcada per la inestabilitat política. Així doncs, el dia 21 de setembre de 1989, l'executiva del PSOE de Ciutadella, encapçalada per Antoni Villalonga, presentava la seva dimissió. De fet, el 18 de desembre de 1989, el Consell Polític de l'EEM ratificà l'aplicació del pactes de governabilitat assolits amb el PSOE a la corporació municipal, malgrat la crisi interna no es resolia.

L'ajuntament aprovà el dia 10 de febrer de 1989 la urbanització de Son Blanc. D'igual manera que l'urbanisme, el consistori també feu un esforç en la millora de les infraestructures viàries. Per exemple, el dia 30 d'abril de 1990 varen concloure les obres d'ampliació de la carretera de Cala en Blanes.

Pel que fa al creixement urbanístic, el dia 17 de juliol de 1990 aprovà una modificació del Pla General, segon la qual es reduia a una quarta part el creixement urbanístic previst. Aquest fet s'explica perquè l'EEM havia assolit el comandament d'urbanisme de l'ajuntament des del dia 25 de gener de 1990.

El sanejament i tractament d'aigües fou un altre tema que preocupà i ocupà al consistori durant aquest mandat. De fet, el projecte estrella en aquesta materia fou la construcció de dues depuradores, la del nord i la de Es Rafal Amagat, amb una inversió de més de mil milions de pessetes.

Es Mercadal

A la batlia des Mercadal es presentaren tres candidats. En primer lloc, Antoni Pons Fuxà (AP-PL). Va nèixer en Es Mecadal el dia 27 de febrero de 1934. Va ser amitger de la finca de Sa Cavalleria. Inicià la seva activitat pública participant en òrgans de gestió en diverses entitats locals lligades al món del cooperativisme agrari: Cooperativa Sant Martí, Cambra Agrària Local i Cooperativa Coinga. Participà a les eleccions municipals de 1979, essent

cap de llista d'AP, en la que fou escollit com a regidor. Assumí les competències de camins i serveis, i en el darrer any de legislatura col·laborà amb la regidoria de Cultura. A les eleccions de 1983 tornà a encapçalar la llista d'AP, essent elegit batle amb el suport dels Independents.

En segon lloc, Miquel Mariano Vadell (PSOE). Va nèixer en Es Mercadal el 23 de febrer de 1950. Fuster de professió. Entre les seves activitats públiques cal destacar que fou president de l'Associació de Veïns de Es Mercadal i membre de la junta directiva de l'Associació de Pares del Col·legi Verge del Toro. L'any 1979 inicià la seva activitat política com a nombre cinc de la candidatura de l'Agrupació Progressista de Es Mercadal, encara que no en sortí com a regidor doncs la candidatura només va aconseguir quatre regidors. Posteriorment, l'any 1983 ocupà el quart lloc en les llistes del PSOE i fou elegit regidor, assumint les delegacions de les àrees d'esports, enllumenat públic i parc infantil. Participà en les comissions informatives municipals de Cultura, Hisenda i Governació i Urbanisme.

I, en tercer lloc, Cristòfol Martí Puyuelo (EEM). Va nèixer en la finca de Sierra Morena, situada en les proximitats de Maó. Quan tenia cinc anys se n'anà a viure a Es Mercadal. Es va titular com a gerent d'empreses cooperatives i exercí com a administratiu a la Transmediterrània. Fou entrenador de futbol a Es Mercadal i Ferreries. Des del punt de vista polític, cal destacar que fou militant del Partit Comunista d'Espanya en els darrers anys del franquisme. A les eleccions de 1979 ocupà els darrers llocs de la candidatura d'Agrupació Progressista.

Els resultats electorals atorgaren 7 regidors i, per tant, majoria absoluta a AP-PL. Així doncs, Antoni Pons Fuxà repetí com a batle del municipi durant quatre anys més. A l'oposició restaren el PSOE i EEM que obtingueren dos regidors cada un.

CANDIDATURES	VOTS	% VOTS VÀLIDS	REGIDORS
AP-PL	962	55,54	7
PSOE	376	21,7	2
EEM	310	17,89	2
Cens	2.266		
Votants	1.732		
Índex de participació	76,46%		
Vots en blanc	43		
Vots nuls	39		

Pel que fa a la nova corporació, cal apuntar que dels onze regidors, vuit són de nova incorporació. Només varen repetir el batle, l'aliancista Margalida Borràs i el socialista Miquel Mariano Vadell.

El més destacat de l'inici del mandat a nivell de política municipal fou la modificació puntual de les Normes Subsidiàries del Planejament Urbanístic del municipi, aprovada

provisionalment en la sessió plenària del dia 29 de desembre de 1987. Aquesta comprenia la desqualificació com a urbanitzables dels terrenys de Sa Roca, l'inici de la incorporació de mesures amb l'objectiu de disminuir les expectatives constructores de les zones de la costa, per a potenciar els nuclis urbans.

Així doncs, tot seguint aquesta tendència, l'Ajuntament sol·licità la desqualificació de la urbanització de Binimel·là, es varen aplicar criteris restrictius en diverses urbanitzacions del terme municipal; i, per altra banda, es va informar favorablement la declaració d'interès social al projecte de construcció d'un hospital-residència a la finca de Binigurdó.

També en aquest començament de legislatura, l'Ajuntament va iniciar gestions encaminades a crear una zona d'equipament industrial i comercial, i realitzar els projectes de la futura via de ronda i de la peatonalització dels carrers propers a la carretera general.

Cal apuntar que durant l'any 1989, l'assumpte de les Normes Subsidiàries del planejament urbanístic encara coejava i no es posaven d'acord les diferents forces polítiques presents a l'ajuntament, malgrat la majoria absoluta d'AP-PL. El rerefons del tema és la manca de seguretat i de normativa superior que pogués donar cobertura a les normes municipals.

En matèria urbanística, cal apuntar que el dia 31 de juliol de 1990, l'ajuntament rebutjava la proposta d'urbanitzar la Mola de Fornells i Binimel·là. Mentre, s'ampliava la urbanització de Coves Noves.

L'any 1989 també es dugueren a terme obres de sanejament i abastiment d'aigües a tota la població. I, pel que fa a l'eliminació de residus, el batle Antoni Pons oferí el dia 2 de juny de 1990 el Rafal Roig per a ubicar la planta de compost.

El fet de que el batle tengués majoria absoluta i la manca d'entesa amb l'oposició provocaren que el dia 10 de gener de 1990 el PSOE i l'EEM presentaren una querella contra el batle al que acusaren de prevaricació i falsedat en document públic.

La política vers la joventut es veié reforçada per l'apertura del Centre Juvenil l'any 1988.

Sant Lluís

Tres foren les candidatures que es presentaren a les eleccions municipals del 10 de juny de 1987. Els caps de llista foren els que segueixen: Francesc Pons Olives (Candidatura Independent), Heribert Anglada Tudurí (PSOE) i Pere Pons Vidal (AP-PL). A continuació exposam quines foren les seves trajectòries públiques i polítiques fins llavors.

Francesc Pons Olives, picapedrer de professió, era el batle de Sant Lluís des de les primeres eleccions municipals. En el primer mandat, ho fou com a militant de la UCD i en la segona com a independent.

Heribert Anglada Tudurí era vinicultor de professió. Abans de desenvolupar la seva activitat política havia estat membre de l'Associació de Veïns i de la Junta directiva de l'Associació

de Pares de l'escola de Sant Lluís. Obtingué una regidoria per l'Agrupació Progressista a les eleccions de 1983. S'afilià al PSOE l'any 1986.

Pere Pons Vidal, mestre d'Educació Física a l'escola de Sant Lluís i al Col·legi Cormar (Cor de Maria), aleshores no tenia cap experiència política, però cal remarcar que el seu pare havia estat delegat insular del govern d'Espanya. A nivell cívic, era membre del Centre Cultural de Sant Lluís.

Els resultats de les eleccions varen permetre a Francesc Pons Olives revalidar la batllia. La candidatura Independent va obtindre 719 sufragis vàlids i 6 regidors. La resta de forces polítiques es situaren a molta distància, el PSOE aconseguí tres regidors i AP-PL n'obtingué dos.

CANDIDATURES	VOTS	% VOTS VÀLIDS	REGIDORS
Independents	719	50,92	6
PSOE	381	26,98	3
AP-PL	281	19,9	2
Cens	1.978		
Votants	1.412		
Índex de participaci3n	71,38		
Vots en blanc	13		
Vots nuls	18		

De les polítiques municipals engegades en aquest mandat podem destacar, entre d'altres, la urbanitzaci3 i millora dels espais destinats a places públiques com la Plaça de ses Micoles i la Plaça de sa Pau.

També cal destacar el cinc projectes de millora de la infraestructura turística aprovades pel consistori durant l'any 1989. Aquests són fruit, per una banda, de la consciència ciutadana que l'embranchida econòmica provocada pel turisme no es podia desaprofitar per manca d'infraestructures adequades, i, per altra banda, pel consens i la voluntat polítiques de millorar la qualitat de vida dels ciutadans del municipi.

La construcci3 del poliesportiu i d'un grup d'habitatges socials foren objecte de debat municipal just a l'equador de la legislatura. El tema del poliesportiu ja venia del mandat anterior.

Es consolidà el funcionament de l'Escola d'Adults que havia nascut l'any 1986 fruit d'un conveni entre l'Ajuntament i l'INEM.

L'any 1990 es va crear una àrea de Benestar Social que depenia de les regidories de Sanitat, Serveis Socials i Educaci3 Infantil. Aquesta s'encarregava, entre d'altres, de les sol·licituds de prestacions socials d'ajut a la malaltia, pensions i LISMI (Llei d'Integraci3 Social del Minusvàlid). De totes maneres, la manca de liquiditat per la crisi turística i el polèmic camp

de gol d'Alcalfar que preveia la construcció d'un apartahotel amb 450 places marcaren el debat polític i ciutadà de l'any 1990.

El mandat finalitzà amb la inauguració de la nova depuradora el dia 2 de maig de 1991. Aquesta podia tractar 1.750 tones diàries.

Es Castell

L'oferta electoral per a les eleccions municipals de 1987 presentà poques novetats respecte a les anteriors eleccions. De fet, tres dels quatre aspirants a la batllia ja havien format part del consistori. Aquests eren en Jaume Peralta Aparicio (PSOE), Josep Pons Pons (CDS) i Josep Maria González Pons (EEM). El novell fou Sergio Collado Aliste (AP). Facem un breu esbós biogràfic de cada un d'ells fins a les eleccions.

Jaume Peralta Aparicio va néixer a Barcelona l'any 1948. Tenia estudis de mestratge industrial i fou funcionari del Consell Insular de Menorca. Des dels setze anys va participar en moviments socials i polítics. Milità en diverses organitzacions, entre elles la CSUT i el PTE abans d'afiliar-se l'any 1981 a la UGT i al PSOE un any després. Abans de presentar-se a les eleccions municipals de 1983 fou membre de la junta directiva de l'Associació de Veïns de Es Castell. Fou secretari de l'Agrupació Socialista de Es Castell i membre de la comissió executiva de la Federació Socialista Balear. L'any 1983 encapçalà la candidatura socialista que durant quatre anys governà l'ajuntament a través de successius pactes de majoria.

Josep Pons Pons nasqué en Es Castell l'any 1945. Industrial del món de la fusta, fou soci del Centre Cultural de Es Castell i directiu de l'Atlètic *Villacarlos*. Entre 1982 i 1983 fou membre de la junta directiva de l'Associació de Pares d'Alumnes. Durant quatre anys exercí de directiu de l'Associació de Fusteria i Assimilats de Menorca, ocupant-ne la seva presidència que compatibilitzà amb el Comitè Executiu de PIME. L'any 1983 accedí per primer cop a la política municipal encapçalant la llista de la candidatura del Grup Independent. Durant l'any que durà el pacte amb el PSOE i dins el segon mandat fou tinent de batle responsable d'urbanisme. El desembre de 1983 formà part de la comissió d'industrials de Es Castell que juntament amb l'exbatle Josep Tadeo promogueren la creació del polígon industrial. A principis de l'any 1987, ell i tot el Grup Independent s'integraren al CDS.

Josep Maria González Pons va néixer a Maó l'any 1956. Mestre d'escola va exercir a l'escola pública de Es Castell. La seva activitat a l'àmbit de l'educació destaca per haver estat col·laborador i organitzador de les escoles d'estiu, membre del Consell d'Illa de l'STEM (Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament de Menorca) i cofundador del Moviment de Renovació Pedagògica i de l'Escola de Natura de Trebalúger. Amb el primer ajuntament democràtic col·laborà amb el Patronat d'Esports del Municipi engegant programes d'educació esportiva i a l'aire lliure. Milita en el Partit Socialista de Menorca (PSM) des de l'any 1983.

Sergio Collado Aliste nasqué l'any 1947. Tècnic en sistemes hidràulics i combustió d'aviació. Des de l'any 1976 residí a Menorca. Fou delegat de la Federació Balear d'Automobilisme a Menorca, essent conegut per la seva projecció com a pilot de karts. No havia participat mai en cap activitat política, però si que era conegut per la seva implicació en assumptes ciutadans i socials. Per exemple, fou un dels principals impulsors del moviment iniciat l'any 1983 entre els veïns de Cala en Porter per a preservar aquest espai.

Els resultats electorals atorgaren una majoria absoluta al PSOE, això va permetre a Jaume Peralta Aparicio revalidar la batllia. La segona força fou l'EEM, la tercera el CDS i, en darrer lloc, quedà AP-PL.

CANDIDATURA	VOTS	% VOTS VÁLIDS	REGIDORS
PSOE	1.003	46,52	6
EEM	475	22,03	2
CDS	432	20,03	2
AP-PL	213	9,87	1
Cens	2.982		
Votants	2.156		
Índex de participació	72,3%		
Vots en blanc	16		

En aquest mandat, més concretament l'any 1988 es creà la primera emissora de ràdio municipal de l'illa, Ràdio Es Castell.

L'any 1989 s'implantà l'ORA (Ordenança de Regulació de l'Aparcament) per tal de solucionar els problemes de trànsit i aparcament en el nucli urbà. Aquest mateix any s'inaugurà un nou edifici per al Patronat Municipal de Cultura que ha suposat tenir més espai i recursos per a fer activitats, i s'han finalitzat les obres de la primera fase del polígon industrial.

El mandat finalitzà amb crítiques a la gestió de l'equip de Peraltaper l'excessiu endeutament del consistori i la manca de transparència en els comptes públics.

Alaior

Els candidats que es presentaren a la batllia foren els següents: Onofre Quintana Seguí (CDS), Eduard Riudavets Florit (EEM), Ilidio Paul Pons (PSOE) i Antoni Pons Timoner (AP-PL).

Eduard Riudavets Florit (1959). La seva vinculació al món de la política comença amb el PSM de Mallorca l'any 1979. Militant del partit Socialista de Menorca des del 1984, ha ocupat diversos càrrecs orgànics, entre els quals Secretari d'Organització. Eduard Riudavets ha estat també regidor a l'Ajuntament d'Alaior entre els anys 1987 i 1991. Fins a 2003 va ser el Delegat Territorial d'Educació a Menorca de la Conselleria d'Educació i Cultura del Govern de les Illes Balears. A les eleccions al Parlament de les Illes Balears de 2003 va

encapçalar la candidatura del partit Socialista de Menorca al Parlament de les Illes Balears per la circumscripció de Menorca. L'any 2007 va repetir com a cap de llista amb la coalició electoral PSM-Verds. En resultà elegit secretari primer de la institució. És mestre d'escola, una professió que ha exercit durant 19 anys a l'escoleta infantil s'Arenal de Palma, al CP Pere Casasnovas, al CP Pintor Torrent i al CP Joan Benejam.

Pel que fa als resultats electorals, cal apuntar que AP-PL obtingué la meitat dels vots i, per tant, aconseguí la majoria absoluta pel que fa al nombre de regidors. La segona força més votada fou el PSOE, quedant l'EEM i el CDS en tercer i quart lloc, respectivament, malgrat la distància entre ambdues candidatures fou de quatre vots.

CANDIDATURES	VOTS	% VOTS VÁLIDS	REGIDORS
AP-PL	1.756	50,34	7
PSOE	918	26,31	4
EEM	372	10,66	1
CDS	368	10,55	1
Cens	4.302		
Votants	3.488		
Índex de participaci3n	80,6%		
Vots en blanc	31		
Vots nuls	25		

Així doncs, el batle tornà a ser Antoni Pons Timoner d'AP-PL. En aquest mandat, cal destacar la multiplicació de serveis esportius per als ciutadans amb l'edificació del poliesportiu municipal. A nivell educatiu, cal destacar la millora de les dues escoles d'EGB i la inauguració de l'institut l'any 1989.

A l'àmbit urbanístic, s'aprovà el Pla General i es va concloure la primera fase de construcció del polígon industrial. Val a dir, que l'esmentat pla general ja preveia una segona fase del polígon. En matèria urbanística, també comentar que el dia 25 de novembre de 1989, la Comissió Insular d'Urbanisme aprovà el polèmic pla general que propicià que la urbanització de L'Argentina fos declarat espai urbà. Així es legalitzà una urbanització que es construï de manera il·legal.

Els temes urbanístics foren el cavall de batalla del desenvolupament de la vida municipal pel que fa a les tasques del consistori. De fet, l'any 1990 hi hagué tres temes polèmics pel que fa al respecte. Per una banda, la declaració d'interès social d'un terrenys situats a la zona de Llucalari, tema que fou rebutjat per l'oposició. Per altra banda, assumptes relacionats amb la finca "La Argentina" i la proposta de declaració de zona urbana i construcció d'un centre comercial, també rebutjat per l'oposició. I, finalment, el tema de Torresolí que quedà en estudi.

A l'àmbit del sanejament cal destacar la posada en funcionament de la nova depuradora l'any 1990. Aquesta fou gestionada per l'IBASAN (Institut Balear de Sanejament). I, també

el pla de sanejament de Cala en Porter que amb un cost de 600 milions de pessetes s'inicià a començament de l'any 1990.

Pel que fa a la capacitat de recaptació de l'ajuntament, cal dir que degut a l'entrada en vigor de la Llei de Costes (1990) es regularen els xibius de les platges. Això provocà pèrdues econòmiques per als propietaris i un descens a les subhastes.

El 26 d'agost de 1990, el ple de l'ajuntament informà favorablement el camp de golf de Llucalari.

Ferrerries

Les eleccions municipals foren atípiques. A diferència d'altres municipis, el batle Antoni Riudavets Salom no es presentà a les eleccions. I pel que fa als resultats, fou l'únic municipi en que la força més votada fou la candidatura centrista del CDS.

Els candidats a la batllia foren Francesc Huguet Florit (AP-PL), Biel Martí (CDS), Carles Barber Moll (EEM) i Carles Coll (PSOE).

Carles Baber Moll és autor juntament amb Joan Janer Martí del llibre *Fets i gent de ses festes de Sant Bartomeu*, editat per l'Ajuntament de Ferreries l'any 1997.

La contesa electoral no atorgà una majoria ample a cap formació política i, per tant, la batllia quedà en mans de pactes postelectorals. El CDS fou la força més votada, encara que seguida de molt a prop pel PSOE. Una mica més lluny en vots quedà AP-PL, encara que obtingué el mateix nombre de regidors que el PSOE, tres cada un.

CANDIDATURES	VOTS	% VOTS VÀLIDS	REGIDORS
CDS	650	33,4	4
PSOE	605	31,08	3
AP-PL	457	23,48	3
EEM	203	10,43	1
Cens	2.360		
Votants	1.946		
Índex de participació	82,4%		
Vots en blanc	11		
Vots nuls	15		

Per tal d'assegurar la governabilitat del municipi, es signà un pacte entre el CDS i el PSOE que atorgà la batllia a Biel Martí i, més a més permetia obtenir una majoria ample en els projectes i iniciatives polítiques engegades, sempre i quan l'entesa entre ambdues formacions polítiques fos àgil. De fet, les dues primeres accions foren, per una banda, la de posar límit a les previsible urbanitzacions de Santa Maria i Son Fonoll i, per altra banda, la de posar en funcionament la depuradora del municipi. Aquesta cohabitació entre ambdues forces polítiques es va rompre quan el CDS féu pública la ruptura amb el PSOE el mes d'abril de 1990. Però la crisi política s'havia iniciat quan el president insular del PP, Joan

Huguet, acusà en roda de premsa a l'equip municipal d'haver ofegat econòmicament el consistori. Les divergències entre el PP i el CDS es reproduïren alhora de donar suport als pressuposts municipals que no foren aprovats fins l'agost de 1990.

Cal apuntar que durant aquest mandat fou el municipi que més incrementà el pressuposts municipals en termes percentuals. Així doncs, entre 1987 i 1989 podem afirmar que els doblà, és a dir, va passar d'aproximadament 148 a 300 milions de pessetes.

A nivell cultural, s'impulsà la creació del Consell Municipal de la Cultura, Educació i Festes en el que hi participaren totes les entitats del municipi d'aquests àmbits. També es va inaugurar el nou Centre Social-Cultural i es va estrenar una nova emissora municipal.

La refundació d'AP en el PP provocà l'any 1989 la dimissió de dos dels seus tres regidors.

També fou el mandat de l'enlairament definitiu del polígon industrial amb la construcció de nombroses naus.

El mandat acabà amb l'inici de les obres de la Plaça d'Espanya després de dos intents fallats i sense els aparcaments subterranis.

Es Migjorn Gran

El Decret 87/1988, de 15 de desembre, pel qual s'aprovava la segregació d'es Migjorn Gran del municipi d'es Mercadal per constituir-ne un altre d'independent, va permetre constituir el vuitè municipi de Menorca. Vegem-ne la seva tramitació.

En el mes d'octubre de 1986 s'inicià per part dels veïnats de l'Entitat Local menor d'es Migjorn Gran el procediment per a la constitució d'aquesta en municipi independent mitjançant la segregació de Es Mercadal. En dates 9 i 29 de desembre de 1986, la Junta Veïnal de l'Entitat Local menor i l'Ajuntament Ple d'es Mercadal, respectivament, adoptaren acords aprovant l'esmentada segregació en la forma que havia estat redactada. L'expedient va ser exposat al públic pel termini reglamentari d'un mes, sense que es presentàs cap reclamació, i va ser aprovat pel Ple de l'Ajuntament d'es Mercadal a la sessió de data 12 de març de 1987 i remès a aquesta Comunitat Autònoma per continuar-ne la tramitació procedent. El Conseller de l'Interior d'aquesta Comunitat Autònoma, en data 26 de març de 1987 emeté informe favorable de la segregació. El Consell Insular de Menorca, a la sessió plenària de data 15 de febrer de 1988, acordà d'informar favorablement l'expedient, amb el vots a favor d'AP-PL, EEM i CDS, i el vot en contra del PSOE, que basà la seva oposició amb el contingut d'un informe tècnic en el que es considerava que no hi havia recursos econòmics suficients per a mantenir un municipi propi.

El Consell d'Estat, després de recaptar en diverses ocasions dades relatives a l'expedient, que li va ser remès per darrera vegada en data 13 de setembre de 1988, no va comunicar el dictamen preceptiu en el termini que establia l'article 128 del seu Reglament, per la qual cosa es va considerar emès en sentit favorable, en aplicació del que disposava l'article 86

de la Llei de Procediment Administratiu. La competència per a resoldre definitivament l'expedient fou atribuïda al Govern de la Comunitat Autònoma en virtut del que es disposava a la legislació de Règim Local i als respectius decrets de transferències i la proposta corresponia al Conseller Adjunt a la Presidència, d'acord amb el que s'establí a l'Ordre de dia 23 de juliol de 1987.

Per tot això, havent estat favorables els informes i dictàmens emesos al respecte i havent-se acomplert els tràmits que s'estableixen a la Llei 7/1985, de 2 d'abril, · Reguladora de les Bases del Règim Local, al Reial Decret 781/1986, de 18 d'abril, Text refós de les Disposicions Legals vigents en matèria de Règim Local i al Reial Decret 1690/1986, d'11 de juny, Reglament de Població i Demarcació Territorial de ·les Entitats Locals, a proposta del Conseller Adjunt a la Presidència i havent-ho considerat prèviament el Consell de Govern a la sessió de dia 15 de desembre de 1988.

Finalment, el dia 1 de gener de 1989 va tenir efectes el decret abans explicat i, per tant, es constituí oficialment el municipi de Es Migjorn Gran. L'erecció del poble de Sant Cristòfol en municipi independent fou el 9 de juliol de 1989, quan es constituí oficialment la primera junta gestora i fou escollit el primer batle, Cristòfol Moll Huguet, que ho fou fins l'any 1991. Hem de tenir en compte que el procés de segregació de Es Mercadal s'inicià ja a les primeres eleccions municipals de 1979, quan ja es parlava de la consecució de l'Entitat Local Menor i que fou constituïda oficialment el 27 de juliol de 1984.

En aquesta embranzida inicial hem de destacar la formació d'agrupacions locals de partits polítics diversos. A tall d'exemple apuntar la constitució de l'agrupació local de la USM-PSIB a finals de l'any 1990.

El mandat es caracteritzà per la posada en funcionament de l'administració municipal amb la incorporació d'una secretària. La primera feina del consistori fou la revisió de la normes subsidiàries que hauran de ser aprovades pel consistori resultant de les eleccions municipals de l'any 1991. Aquestes normes plantejaven la delimitació d'una zona industrial, una altra adreçada a habitatges unifamiliars i una zona esportiva ampliada amb 18.000 m² cedits per l'ajuntament devora el camp de futbol.

En matèria urbanística també es va gestionar i renegociar el pacte urbanístic que els promotors de Sant Tomàs havien subscrit amb l'Ajuntament de Mercadal i que mai es va complir. L'ajuntament va incloure el projecte en el Pla de Millora d'Infraestructura Turística.

En matèria cultural cal esmentar el nomenament de Francesc d'Albranca com a Fill Il·lustre del municipi. Aquest fou el primer nomenament d'aquest tipus. També es va crear una banda municipal de música.

INICIATIVES POLÍTIQUES.

Aquest mandat es caracteritzà per les transferències de la Comunitat Autònoma als consells insulars. Així cal destacar, l'aprovació per unanimitat de la Llei de transferència d'Urbanisme i Habitabilitat a les corporacions insulars. Aquesta fou publicada en el BOCAIB de 27 de juliol de 1990. El procés es va materialitzar el dia 5 de novembre de 1990 quan es va constituir la Comissió Insular d'Urbanisme. Tot plegat, podem afirmar que aquesta llei va permetre a Menorca transità de la preautonomia a l'autonomia.

El punt i seguit de tot aquest procés de transferència i dotació de continguts al Consell Insular de Menorca vingué, quan el 13 d'abril de 1989, el Parlament Balear aprovà la Llei de Consells, sense acord unànim i amb el descontent dels diputats menorquins. Precisament, quan es complien el deu anys d'aquesta institució i de la constitució de les corporacions municipals democràtiques i que, per cert, fou molt festejat per part d'aquestes.

Pel que fa a la política municipal hem de dir que en tres anys els pressuposts dels ajuntaments de Menorca s'incrementà en 2.487 milions de pessetes. Però l'any 1990, els ingressos per llicències d'obra descendiren en 123 milions de pessetes. Tot plegat, significava tenir ajuntament endeutats o amb problemes financers.

Agricultura, ramaderia i pesca.

L'any 1988 esdevingué clau perquè es transferiren les competències en aquesta matèria de la CAEB al Consell Insular de Menorca. Així doncs, Ramon Orfila fou nomenat conseller d'Agricultura, Ramaderia i Pesca. L'objectiu d'aquesta nova conselleria fou doble. Per una banda, la negociació amb la Conselleria d'Agricultura, Ramaderia i Pesca de la CAEB per tal d'assolir unes competències dotades adequadament. I, per altra banda, la reorganització del sector a través de les Jornades Tècniques Cooperativistes que pretenien optimitzar els recursos i la força del treball del sector. La primera conseqüència d'aquestes jornades celebrades en Es Mercadal fou que sis cooperatives agrícoles decidiren la seva integració a la Unió de Cooperatives Agràries de Menorca.

Els avenços en matèria cooperativa es reflectiren amb la consecució de diversos premis internacionals al Formatge de Maó. El suport per part del Ministeri d'Agricultura i Pesca al producte i els esforços pel seu reconeixement de la CEE de les denominacions d'origen esdevingueren les línies bàsiques de feina del sector. En aquest sentit les administracions insulars i autonòmiques dirigiren els seus esforços a que l'illa fos reconeguda com a zona d'industrialització agrícola per part del Consell Agrari de la CEE.

Pel que fa a la cria de cavalls, l'any 1989 l'Associació de Criadors de Cavalls de Raça Menorquina va finalitzar el primer cens i es procedí a tatuar els primers poltres.

Pel que fa a la pesca, el Ministeri d'Obres Públiques declarà la zona nord del Port de Maó com a zona d'interès marisquer

Pel que fa a aquesta matèria, el mandat finalitzà amb més dubtes que realitats. Per una banda, l'acord entre El Caserio i COINGA es quedà a la meitat. Així doncs, la cooperativa va perdre devers setanta milions de pessetes que l'haguessin permès finalitzar el seu procés de capitalització. Per altra banda, la manca de realitzacions concretes de l'ambiciosa política agrícola comú de la CEE amb l'Objectiu 5B.

Ordenació territorial.

El mandat en aquesta matèria va tenir tres protagonistes: l'aparició de nombroses expectatives de construir camps de golf; el desenvolupament i posterior retirada del Pla de Ports Esportius; i les esmenes del parlamentari del grup mixt Carles Ricci a la Llei de catalogació dels espais naturals que fou discutida en el Parlament ja a finals de la legislatura.

L'any 1987 el Parlament autonòmic promulgava la Llei d'Ordenació Territorial, que suposava una primera passa important en la protecció territorial i redoblada el 30 gener de 1991 amb la Llei d'Espais Naturals. Aquesta llei, pel que fa a Menorca, protegia devers el 40% del territori insular i fou polèmica perquè frustrà nombroses expectatives o, simplement, fou percebuda com una limitació dels drets de propietat. Arran d'això hi hagué propietaris que, amb raó o sense, reaccionaren barrant el pas, o bé cobrant peatges, per les seves propietats i pels camins que arribaven fins les platges verges o l'antic Camí de Cavalls, ja que els consideraven propietat privada. Això obrí un nou front de lluita i de mobilització ciutadana (Coordinadora del Camí de Cavalls), ara per reivindicar el dret de pas pels camins de les platges verges.

Així doncs, l'ordenació del territori i el debat urbanístic foren ben presents durant aquest mandat. Ajuntaments, Consell insular i societat civil eren conscients de la necessitat d'un pla d'ordenació del territori que permetés alhora el creixement turístic amb la protecció ecològica de l'illa. Cal esmentar que el 30 d'abril de 1988 devers dos mil persones segons el diari Menorca es manifestaren a Ciutadella sota el lema "Ja n'hi ha prou", reivindicant el control urbanístic.

El mandat s'inicià amb intents de les forces polítiques de Menorca d'arribar a un gran pacte urbanístic. Les negociacions per a tal efecte es varen rompre el maig de 1988. De fet, l'illa va viure el boom de la construcció lligat al sector turístic i comercial.

El dia 19 de novembre de 1988 s'aprovà la Llei de camps de golf. Aquest fou un debat polèmic al llarg d'aquest mandat. La pressió social i econòmica per a la seva construcció fou enorme. Aquesta llei permetia la seva construcció amb una conjunt residencial per a 450 places. Cal mencionar, tres projectes presentats a Ferreries, el de Llucalari a Alaior, un a Sant Lluís (Alcalfar), entre d'altres. En total, foren set les finques en les que es va proposar la construcció d'una instal·lació esportiva-turística com aquesta. A tal efecte, el Consell sol·licità el dia 13 de març de 1990 que fossin desestimades les declaracions d'interès social per als projectes de camp de golf. Ara bé, el dia 9 d'octubre de 1990 la CPU aprovà la declaració d'interès social del camp de golf d'Alcalfar.

La manca de consens entre les forces polítiques i, més concretament, la manca de sincronia entre PSOE i l'EEM propiciaren que a l'alçada de 1990 encara no hi hagués acord per a dotar d'un pla territorial per a tota l'illa. En debat celebrat a Ferreries el 21 de maig d'aquell any es visualitzà el desacord i la manca d'entesa.

Turisme i economia.

En aquesta legislatura ens hem de situar en un escenari de gran creixement turístic. Hem de tenir en compte que el boom turístic a l'illa de Menorca és dels anys vuitanta del segle XX. De fet, l'any 1987 el turisme va créixer un 41,8% respecte l'any anterior. A aquest increment, s'ha d'afegir l'augment del 10% de l'any 1988. Val a dir que l'augment de passatgers a l'aeroport de Menorca fruit, sens dubte, d'un increment del tràfic aeri, propicià que el dia 3 d'agost de 1989 entrés en servei la nova pista de rodadura.

La temporada turística de l'any 1989 s'inicià amb una imatge negativa de la neteja de platges en els principals mercats emissors, Gran Bretanya i Alemanya. Es culpà de tot a la inoperància dels ajuntaments i del Ministeri d'Obres Públiques. El sector hotelier també culpà als operadors d'instigar aquesta campanya per tal de negociar els preus a la baixa. El cert és que el turisme britànic caigué un 10% aquella temporada. En canvi, l'alemany va créixer un 6%, però el turisme internacional en el seu conjunt va decreixer. No obstant això, el descens del turisme estranger es va veure compensat per l'augment dels visitants estatals. El resultat final és que l'ocupació hotelera va patir un descens, tot això en un context d'increment de places hoteleres.

Per fer front a la negativa imatge, el Consell Insular i els ajuntaments de l'illa engegaren la campanya "Menorca preparada, neta ja", iniciada el dia 26 d'abril de 1990 i en la que hi participaren devers vuit mil escolars menorquins.

La temporada turística de l'any 1990 tampoc fou gaire bona. De fet, es produí un descens en tots els mercats estrangers, a excepció de l'italià. La temporada es pogué salvar gràcies al turisme nacional que vingué atret per l'encant de l'illa i un augment en el nombre de vols de la península impulsats per la companyia Aviaco. Visitaren Menorca 90.000 turistes menys que l'any 1989.

El desenvolupament del turisme fou acompanyat per un increment en el sector de la construcció que es reflectí en l'augment en l'entrada a l'illa de materials de construcció. Bona prova de l'auge d'aquest sector el trobam en l'organització de la fira Construme. Aquest fet també es reflectí en el fet que molts ajuntaments de l'illa duplicaren entre 1984 i 1990 el valors cadastrals, malgrat tenir encara pendent la seva revisió.

Hem de dir que la indústria tradicional del calçat i la bijuteria s'estancà i anava clarament a contracorrent, malgrat els ajuts i subvencions per part de les administracions públiques. El Consell insular apostà per a atorgar ajuts puntuals a diversos col·lectius industrials. Pel que fa al sector del calçat, l'any 1988 es produí el tancament la comercial francesa "Giovani"

per la que feien feina sis empreses de Menorca. Ara bé, aquest fet es compensà amb l'aposta del grup Selec Balear per atorgar més presència internacional del calçat menorquí.

El 13 d'agost de 1988, el conseller Albert Moragues va presentar els estatuts del Consell Econòmic i Social. Ara bé, aquest foro de diàleg no es va constituir oficialment fins el dia 27 de novembre de 1990.

Medi Ambient.

Un dels problemes mediambientals de l'illa en aquest mandat fou el tema de l'eliminació dels residus. De fet, el mes de maig de 1988, el Tribunal Suprem ordenà el tancament de Milà. Malgrat la sentència, l'abocador continuà essent emprat per quatre municipis: Alaior, Maó, Sant Lluís i Es Castell. A tal efecte, el Consell Insular de Menorca ordenà el seu tancament el dia 20 de novembre de 1990, oferint l'alternativa de Santa Eularieta. El 22 de novembre del mateix any, el Consell presentà un acord polític per a ubicar una nova planta de compost a Milà Nou. Mentrestant, l'abocador continuà rebent fems. Cal recordar que aquest abocador s'havia obert l'any 1981 després d'haver-se clausurat la planta de compost de Turó a causa d'un incident que demostrà que aquesta era un perill per a la navegació aèria.

El dia 19 de desembre, el ple del Consell aprovà una proposta de AP-PL per a l'eliminació del fems.

Ja a la finalització del mandat, més concretament el 14 de maig de 1991, la Comissió de Coordinació de Política Territorial de Balears aprovà provisionalment el Pla de Residus Sòlids de Menorca. El pla preveia ubicar l'abocador insular i la planta de compostatge a la finca de Milà de Darrera, a uns vuit-cents metres de l'actual abocador.

Mentrestant, de l'IME sorgí la iniciativa (1988) de promoure la candidatura de Menorca com a Reserva de la Biosfera en el marc del programa MaB (Man and Biosphere) de la UNESCO. Aquesta iniciativa també fou vista amb recel des de sectors d'empresaris i propietaris en considerar que aquesta declaració suposaria un fre al desenvolupament econòmic. Al final, però, la candidatura fou acceptada i la UNESCO designà Menorca Reserva de la Biosfera (1993) ja en el proper mandat.

No debades, les iniciatives legislatives del Consell Insular de Menorca de començaments del mandat, sobretot 1987 i 1988, es centraren quasi exclusivament a mesures de protecció de les zones ecològiques de l'illa i fetes a petició dels respectius ajuntaments. Així doncs, cal destacar Es Barranc d'Algendar, s'Albufera des Grau, Binimel·là. Ara bé, per sobre d'altres cal apuntar la proposició de llei de protecció de la costa sud que comprenia des de Son Xoriguer fins a la Serpentina, tot incloent-hi les platges de Es Talaier, Cala en Turqueta, Macarella i Macarelleta. La protecció també va incloure una franja de terreny entre 1000 i 600 metres de profunditat cap a l'interior de la costera. Aquesta llei conservacionista fou aprovada amb els vots favorables de PSOE, EEM i el CDS.

Tot plegat i seguint amb la política conservacionista del Consell, el mes d'octubre de 1988 s'aprovà la llei de protecció d'Atalis, amb la que es protegia Lluçà, la basílica de Son Bou i tot el Prat que va fins als límits de Sant Tomàs. En conjunt, el territori afectat per aquesta llei suposava més de la meitat del territori del que poc després formarà part del municipi de Es Migjorn Gran.

El dia 17 de febrer de 1988, el Consell aprovà promoure un Pla d'Ordenació del Medi Natural. A tal efecte, el dia 26 d'octubre de 1988 el conseller Benjamí Carreras presentà els criteris per a la seva redacció. El 22 de març d'aquell mateix any, el ple del Consell aprovà la protecció de Son Bou.

En matèria mediambiental, el mes de novembre de 1988, la CAEB aprovà definitivament el Pla Especial de S'Albufera des Grau que tingué un cost de més de dos mil milions de pessetes. De totes maneres, s'atribuïa a l'Ajuntament de Maó la responsabilitat del seu finançament.

Obres públiques. Infraestructures.

Pel que fa a obres públiques s'han d'esmentar les milionàries inversions del port de Maó i en el tram de Ferreries a Ciutadella de la carretera general.

Ports.

El debat polític i social d'aquest mandat es centrà en la conveniència o no de la construcció de ports esportius. De fet, l'1 d'agost de 1990 el diari Menorca publicava la notícia que cinc zones costaneres de l'illa eren aptes per a la seva construcció.

El 30 de setembre de 1990, el ple de l'ajuntament de Ciutadella va debatre sobre la construcció d'un port esportiu a Cala Degollador.

Mentrestant, el Ministeri d'Obres Públiques (MOPU) executà i inaugurà les obres de millora del Port de Maó. La inauguració fou el dia 14 de juliol de 1990.

Sanitat i benestar social.

Cal apuntar en aquest mandat el projecte no realitzat de l'hospital de Binigurdó en Es Mercadal. Aquest s'inicià en el mes de setembre de 1987 quan entrà l'estudi previ a l'Ajuntament del municipi. Un any després, el 1988, la Comissió Insular d'Urbanisme el qualificà com a d'interès social. Contra aquesta, els ecologistes i l'Entesa enviaren recursos que el Govern Balear desestimà en el mes de setembre de 1989. El projecte, el gener de 1991 obtingué la llicència municipal, però continuà essent cavall de batalla política en el consistori i que entrà de ple en la campanya electoral de les properes eleccions.

El 15 de juny de 1989 el Consell Insular aprovà la creació d'un servei de drogodependències.

Cultura i festes.

En aquest mandat es van recuperar dues infraestructures fonamentals en la cultura menorquina. En primer lloc, el dia 10 de setembre de 1988 es va reobrir a Maó la Casa de Cultura, que havia romàs tancada durant tretze anys. I, en segon lloc, el dia 9 de març de 1990 es va produir la reapertura del Teatre des Born de Ciutadella amb la presència de la reina d'Espanya.

CONCLUSIONS

En el tercer mandat democràtic del Consell Insular i de les corporacions municipals hem de destacar l'hegemonia de les esquerres (PSOE-EEM), encara que per poca diferència amb la dreta (AP-PL). Cal apuntar que l'esquerra mantingué el govern en els ajuntaments de Maó i Ciutadella. Ara bé, també és ben cert que és consolidà un electorat de centre comandat pel CDS que observam que va tenir el millors resultats de la seva història a les autonòmiques i locals: un diputat al Parlament per Menorca i la majoria i la batllia a Ferreries. Ara bé, el seu diputat, Carles Ricci, fou el gran protagonista mediàtic del mandat per haver-se passat al grup mixt després de les desavinences amb la cúpula regional del CDS. De totes maneres, els resultats de les eleccions generals de 1989 ja apuntaven cap a una basculació del vot del centre-esquerra al centre-dreta.

Cal remarcar que el pacte de governabilitat del Consell entre el PSOE i l'EEM no estigué exempt de tensions inicials i en el transcórrer del mandat. La moció de confiança a Tirs Pons n'és un bon exemple. Ara bé, les desavinences arribaren amb les qüestions transcendents d'ordenació del territorial i de polítiques mediambientals.

A nivell territorial i de política municipal, no podem passar per alt la constitució del vuitè municipi de Menorca, Es Migjorn Gran, segregat de Es Mercadal, l'any 1989. En el Consell totes les forces polítiques, excepte el PSOE hi estigueren d'acord.

Pel que fa a la procedència política i socials dels quadres polítics cal destacar que a AP-PL, alguns d'ells havien ocupat càrrecs en el règim anterior, com és el cas d'Antoni Pons Timoner que ha havia estat batle en el tardofranquisme i continuà essent-hi fins l'any 1995; i d'altres provenien del món empresarial i del cooperativisme agrari, com fou el cas d'Antoni Pons Fuxà, batle de Es Mercadal des de 1983 fins a 1995. A l'altra banda, cal mencionar la militància en l'oposició democràtica al franquisme d'alguns polítics del PSOE i de l'EEM com són els casos de Tirs Pons i Ramon Orfila. Alguns d'ells també provenien del món de l'educació com foren els casos de Joan Francesc López Casasnovas i d'Eduard Riudavets Florit, aquest darrer candidat a batle i finalment regidor de l'Ajuntament d'Alaior.

Ja per últim i pel que fa a les iniciatives polítiques cal destacar que foren quatre anys de construcció de l'autonomia de Menorca a través de l'assoliment competencial del Consell, de debat polític i social entorn al desenvolupament sostenible en que la institució insular i les institucions locals hagueren de fer front a la necessitat de regular i ordenar l'urbanisme,

l'eliminació de residus i l'ordenació turística. Tot plegat enmig del boom turístic a Menorca que arribà al seu màxim apogeu a l'equador d'aquest mandat.

FONTS CONSULTADES PER A L'ESTUDI

Bibliografia

Casasnovas Camps, Miquel Àngel: *Història de Menorca*. Palma, edicions Moll, 2005

Hemeroteca

Diari *Menorca*. Del 15 de maig al 15 de juliol de 1987.

De Llevant a Ponent. Anuari del diari *Menorca* (1987-1991)

Webgrafia

- [http://www.parlamentib.es/PageHandler/II_legislatura. Data de consulta: dia 15 de març de 2022]
- [[http://www.caib.es/Resultats_1987%20\(3\).pdf](http://www.caib.es/Resultats_1987%20(3).pdf) Data de consulta: dia 18 de març de 2002]
- [http://www.argos.gva.es/ahe/pls/argos_elec/DMEDB_ElecComunidades.informeElecDetallado?aNComuId=4&aNNumElec=1&aVTipoElec=A4&aVFechaElec=1987&aVLengua=V Data consulta: dia 25 març de 2022]

MANDAT 1991-1995

Joan Josep Matas Pastor

PROCESSOS ELECTORALS I CONSTITUCIÓ INSTITUCIONS.

Durant aquest mandat hem de fer esments a les eleccions autonòmiques i municipals del 26 de maig de 1991, a les eleccions generals del 6 de juny de 1993 i a les eleccions europees de 12 de juny de 1994, coincidint amb les eleccions andaluses. També hem de dir que es consolidà la tendència a la baixa i de desgast del PSOE, així com l'increment del suport electoral del PP. La truita es girà per complet. Arribarem a unes noves eleccions amb temes importants encara pendents, sobretot els que fan incidència en l'ordenació del territori. Camps de golf, ports esportius i l'abocador de Milà restaren pendents per aquest mandat. De totes maneres, aquest fou el mandat de la gestió mediambiental, amb la declaració de Menorca com a Reserva de la Biosfera per part de la UNESCO i l'aprovació de S'Albufera des Grau com a parc natural. El sector educatiu també va haver de fer front al repte de la implantació de la LOGSE amb totes les necessitats d'infraestructures que això comportava.

Eleccions autonòmiques

En el conjunt de les Illes Balears, per aquests comicis foren convocades a votar 565.423 persones front les 507.258 persones de les eleccions de l'any 1987. Pel que fa a Menorca, les persones convocades a votar ascendien a 50.496. Això significava que el cens havia crescut un 16,16% respecte l'any 1987. I només un 0,3% (1.619 votants més) que en les generals del mes d'octubre de 1989. Si ho analitzam per poblacions, observam que és el cens de Ciutadella (15.722) el que més ha crescut des de les eleccions locals anteriors, amb un augment de 2.435 censats més. Maó seguia essent la població amb més nombre de votants, amb un total de 18.480, és a dir, 2.187 més que en les eleccions de 1987. En sentit contrari, el cens que menys va créixer en els darrers quatre anys fou el de Es Mercadal.

Es varen distribuir i habilitar 76 col·legis electorals repartits en funció de la densitat demogràfica de cada localitat. Així destacaven Maó i Ciutadella amb 29 i 22 col·legis, respectivament. A l'altra banda es trobava Es Migjorn Gran, que era la circumscripció més petita, només integrada per 804 votants i dues taules electorals. També era la primera vegada que aquest municipi podia votar directament els seus representants municipals des de la constitució de l'ajuntament l'1 de gener de 1989. Abans s'havia constituït una comissió gestora en funció dels vots que emeteren els migjorners a la taula electoral pròpia de les eleccions locals de 1987, quan encara pertanyien administrativament en Es Mercadal.

A les eleccions per a conformar la Tercer Legislatura en el Parlament Balear varen concórrer un total de 19 candidatures. Només set d'elles obtingueren representació parlamentària. La victòria electoral fou per a PP-UM que obtingueren 31 escons i, per tant, assoliren la majoria absoluta. A continuació quedà el PSIB-PSOE que va obtenir 21 escons. La tercera força més representada fou el PSM-Nacionalistes de Mallorca amb 3 escons. La quarta

candidatura pel que fa al nombre d'escons fou l'EEM que n'assolí dos. I, finalment, amb un escó hi trobam la Unió Independent de Mallorca i la Federació d'Independents d'Eivissa i Formentera. La resta de candidatures són les que segueixen a continuació: CDS, EV-Els Verds, Esquerra Unida, Convergència Balear, FE-JONS, AR Coalició Aliança per la República, PRB (Partit Radical de Balears), PCPE (Partit Comunista dels Pobles d'Espanya), UP de Menorca, ENE (Entesa Nacionalista i Ecologista), PUI (Plataforma Unitària d'Esquerrers) i GIF (Grup Independent de Formentera).

Pel que fa al nombre de vots, la força més votada fou el PP-UM amb 160.650 vots vàlids. A continuació tenim el PSIB-PSOE amb 102.161 vots vàlids. A molta distància i en tercer lloc, hi trobam el PSM-Nacionalistes de Mallorca que sumaren 22.518 sufragis vàlids. La quarta força més votada fou el CDS amb 9.934 vots vàlids, però que per la Llei d'Hont no va obtenir representació parlamentària. La cinquena força més votada fou la Unió Independent de Mallorca amb 8.431 sufragis vàlids que com hem vist li varen permetre tenir un escó al Parlament. Fet que contrasta amb l'enorme rendibilitat electoral de l'EEM que amb 4.653 sufragis vàlids que doblà la representació dels anteriors.

En aquesta contesa electoral, per Menorca es presentaren un total de cinc candidatures, una mes que en els comicis anteriors. Així, repetiren el PSOE, el PP que sorgí de la refundació d'AP, el CDS i l'EEM. Com a novetat, va concórrer una nova força política anomenada Unió Progressista de Menorca (UPM), encapçalada per l'ex CDS Carles Ricci. Cal recordar que d'aquestes eleccions al Parlament també sortiren els consellers del Consell de Menorca. Encara no existien les llistes separades entre el Parlament i els consells insulars.

Idò bé, de les cinc candidatures només tres obtingueren escons al Parlament i, per tant, consellers al Consell Insular. La força més votada fou el Partit Popular amb 14.895 vots vàlids que li varen permetre assolir sis consellers. Aquests resultats confirmaren l'auge i el creixement del PP a Menorca que ja s'anà gestant des de l'anterior mandat, de fet el mandat anterior per molt poc ja havien estat la candidatura més votada. Val a dir que aquest augment coincidí amb la desfeta del CDS que aquesta vegada no va obtenir cap conseller, però que perdé gairebé la meitat del suport electoral. De fet, passà dels 2.372 sufragis el 1987 a només 1.355 el 1991. Joan Huguet es quedà només a 89 vots de poder aconseguir al majoria absoluta.

Així podem afirmar que el PP ocupà l'espai electoral de centre perdut pel CDS que a nivell estatal es trobava en una situació de manca de lideratge i en ple procés de lluites caïnites en el seu si. La desvinculació de Carles Ricci respecte a la direcció regional pot ser sigui la més significativa.

La segona candidatura més votada continuà essent el PSIB-PSOE que n'obtingué 11.095 i un total de cinc consellers. Mentre que els 4.653 vots obtinguts per l'EEM li atorgaren dos consellers.

Per últim, cal destacar el paper gairebé testimonial de la Unió Progressista de Menorca que només va obtenir 624 vots.

CANDIDATURES	VOTS	% VOTS VÀLIDS	ESCONS
PP	14.985	45,66	6
PSIB-PSOE	11.095	34,01	5
EEM	4.653	14,26	2
CDS	1.355	4.15	0
UP de Menorca	624	1,91	0
Cens electoral	50.500		
Participació	65,78 %		
Vot nul	207		
Vot en blanc	391		

Taula. Resultats de les eleccions del 26-05-1991 al Parlament (circumscripció de Menorca)

Com a conseqüència d'aquests resultats se formaren quatre grups parlamentaris. La presència menorquina a cada un d'ells restà com a continuació exposarem. Pel Partit Popular tenim a Carlota Alberola Martínez, que l'1 d'abril de 1992 substituï a Francesc García Olives, Lluís Coll Allès, Joan Huguet Rotger, Cristòfol Huguet Sintes, Manuel Jaén Palacios i Antoni Pons Villalonga. La quota menorquina del PSIB-PSOE la integrà Joan Barceló Martí, Albert Moragues Gomila (fins dia 8 de juny de 1993), Joan Mascaró Pons (a partir del 15 de juny de 1993), Jaume Peralta Aparicio (fins dia 9 d'agost de 1991), Antoni Gómez Arbona i Javier Tejero Isla. Encara que no fos per la circumscripció de Menorca, cal destacar el diputat ciutadellenc del PSIB-PSOE Francesc Triay Llopis. I, finalment, per part de l'EEM repetiren mandat Ramon Orfila Pons i Joan Francesc López Casasnovas que ocupà l'escó fins dia 22 de setembre de 1992, essent substituït per Joan Bosco Gomila i Barber.

Pel que fa al paper dels menorquins en els òrgans del Parlament cal apuntar que a la Mesa només hi trobam a Francesc Triay Llopis en qualitat de vicepresident segon. A la Junta de Portaveus, hi trobam com a portaveu titular del PP a Joan Huguet Rotger, que ho fou des del 26 de febrer de 1993 fins a l'11 de març de 1994, tot plegat substituint a José Maria González Ortea. A partir de l'11 de març de 1994 fins al final de la legislatura, el portaveu titular del PP fou Manuel Jaén Palacios.

Com a partaveus suplents del grup parlamentari PSM-EEM hi trobam a Ramon Orfila Pons i a Joan Francesc López Casasnovas que ho fou fins el dia 22 de setembre de 1992.

Finalment, com a membres titulars de la Diputació Permanent hi trobam la presència dels menorquins que continuació segueixen: Carlota Alberola Martínez (PP-UM, fins a dia 10 de setembre de 1993); Joana Barceló Martí (PSIB-PSOE, a partir de dia 2 de setembre de 1993); Francesc García Olives (PP-UM); Joan Huguet Rotger (PP-UM, a partir de dia 10 de setembre de 1993 fins a dia 24 de març de 1994); Manuel Jaén Palacios (PP-UM, a partir de dia 24 de març de 1994); Albert Moragues Gomila (PSIB-PSOE, fins a dia 8 de juny de 1993); i, Antoni Pons Villalonga (PP-UM). I, com a membres suplents de la Diputació

Permanent hi trobam els següents: Lluís Coll Allès (PP-UM, a partir del 8 de setembre de 1994); Antoni Gómez Arbona (PSIB-PSOE, a partir de 30 d'agost de 1991); Joan Huguet Rotger (PP-UM, a partir del 8 de setembre de 1994); Joan Francesc López Casasnovas (PSM-EEM); Ramon Orfila Pons (PSM-EEM, a partir de 9 de setembre de 1994); i, finalment, Jaume Peralta Aparicio (PSIB-PSOE, fins el dia 9 d'agost de 1991).

Quins foren els caps de llista de cada una de les candidatures presentades? El Partit Popular tornà a presentar a Joan Huguet Rotger com a candidat a la presidència del Consell. El president sortint de l'anterior mandat, el socialista Tirs Pons no es tornà a presentar a les eleccions. El seu lloc fou ocupat per Albert Moragues Gomila. Per part de l'EEM, Joan Francesc López Casasnovas repetí candidatura. El CDS presentà com a cap de llista a Antoni Anglada. Finalment, el controvertit Carles Ricci encapçalà la llista de la Unió Prograssista de Menorca.

Cal apuntar que a aquestes eleccions autonòmiques, Menorca fou la circumscripció que presentà menys candidatures, només cinc. Això contrastava amb les dotze de Mallorca i onze d'Eivissa-Formentera.

En el debat electoral tots els candidats, encara que amb matisos, estimaven urgent i necessari el traspàs de més competències del govern autonòmic als consells insulars per a que fos una autèntica institució d'autogovern de l'illa. Es tractava de dotar de contingut al Consell. On no existia consens era amb els camps de golf. De fet, el Partit Popular i UPM aconsellaven la seva construcció per tal d'ajudar a l'economia de l'illa i a la diversificació turística, encara que els projectes no havien de portar urbanitzacions encobertes. L'EEM s'hi oposava radicalment. Mentre que el PSOE i el CDS ho lligaven a l'aprovació d'un pla d'ordenació del territori i amb mesura.

Pel que fa a les enquestes i sondejos electorals de Menorca, quatre d'elles coincidien en no atorgar cap escó/conseller a CDS i UPM. Mentre que tres d'elles assenyalaven que el PP seria la força més votada i obtindria 6 consellers. Només la de la UIB li atorgaven 5 consellers, el mateix del que disposava durant l'anterior mandat. Mentre que el PSOE només guanyava a Menorca en el sondeig de la UIB que li atorgava sis consellers. Pel que fa a l'EEM, tres de les enquestes asseguraven que mantenia els dos consellers, mentre que la de Audiovisual Premsa només n'hi concedia un.

Eleccions generals de dia 6 de juny de 1993

Les Eleccions generals espanyoles de 1993 es van celebrar el 6 de juny. En elles, el PSOE tornà a guanyar malgrat patir un fort descens i un fort augment del Partit Popular. Felipe González tornà a ser investit president del govern, però el 1996 es va veure obligat a convocar eleccions anticipades. De fet, el PSOE va perdre 16 escons respecte a les anterior i el PP en va guanyar 34. S'hi presentaren un total de 52 candidatures i només 11 obtingueren representació parlamentària o rendibilitat electoral.

Per les Illes Balears, obtingueren l'acta de diputat els menorquins Adolfo Villafranca Bosch (PP) i Albert Moragues Gomila (PSOE). L'acta de senador per Menorca la tornà a ocupar el candidat popular Martín José Escudero Sirerol.

Els resultats electorals tant en el Congrés com en el Senat atorgaren la victòria al Partit Popular. La participació fou del 72,4% de l'electorat.

	Vàlids	Blancs	CDS	IU	PP	PSM	PSOE	UM	Altres
Total	36.416	529	1.244	3.347	16.615	1.003	12.503	154	1.030
Alaior	3.771	25	136	219	1.885	69	1.324	32	81
Ciutadella	11.313	166	314	1.007	5.965	310	3.174	34	343
Ferrerries	2.239	43	272	223	951	88	594	7	61
Maó	12.591	181	327	1.306	5.141	308	4.944	53	331
Mercadal	1.334	20	26	76	613	66	482	2	49
Sant Lluís	1.784	27	44	116	821	49	664	16	47
Es Castell	2.776	47	78	374	931	105	1.142	8	91
Es Migjorn	608	11	47	26	308	8	179	2	27

Taula. Resultat Eleccions generals 6 de juny de 1993 als municipis de Menorca. Congrés dels Diputats.

	Vots	% vots
Total	34.634	100
Escudero Sirero, M.J. (PP)	16.202	46,78
Barceló Martí, JM. (PSOE)	12.007	34,67
Casero Rodríguez, A.V (IU)	2.913	8,41
Martí Barber, G. (CDS)	1.521	4,39
Juan Benejam, M. (PSM)	1.440	4,16
Carreras Murillo, Ll. (ERC)	282	0,81
Xabuch Fortuny, J.F. (UM)	211	0,61
García Torres, C. (PRB)	29	0,08
Colom Covas, A. (CNPS)	29	0,08

Taula resultats eleccions Senat. Menorca

Eleccions europees

Les eleccions al Parlament Europeu de 1994 a Espanya van tenir lloc el 12 de juny d'aquest any de forma simultània a les eleccions autonòmiques andaluses. Aquest dia es van celebrar també eleccions europees a Alemanya, Bèlgica, França, Grècia, Itàlia, Luxemburg, Portugal i Regne Unit. Respecte a les eleccions anteriors, la representació espanyola havia pujat a 64 eurodiputats. El motiu era la necessitat de reflectir els efectes de la unificació d'Alemanya i preparar-se per a la futura ampliació. Així doncs, el Parlament Europeu havia suggerit, en l'informe De Gucht, d'octubre de 1992, augmentar el nombre d'escons. El Consell europeu d'Edimburg celebrat els dies 11 i 12 de desembre de 1992 ho va prendre en compte i segons una decisió del Consell d'1 de febrer de 1993 va augmentar, entre altres, el nombre d'escons corresponent a Espanya a 64.

D'acord amb el que disposa la Llei Orgànica 5/1985, de 19 de juny, del Règim Electoral General (article 214), existeix una única circumscripció electoral sense llindar electoral (percentatge mínim per a ser adjudicatari d'escons; en les generals espanyoles és del 3%). Es van presentar 35 candidatures.

La participació va ascendir al 59,14%, gairebé cinc punts més que a les eleccions de 1989. Dels vots emesos, el 0,46% va ser nul. Dels vàlids, l'1,15% foren en blanc. El nombre de vots a candidatures fou de 18.364.794. De les 35 candidatures presentades, només cinc van obtenir representació. La llista més votada va ser la del Partit Popular (PP), sent la primera vegada que el PSOE era derrotat en unes eleccions europees, perdent vuit punts respecte a les eleccions generals de l'any anterior. Era també la primera vegada que el PSOE perdia una elecció a nivell estatal des de 1982. Per contra, el PP havia guanyat més de cinc punts respecte a aquestes eleccions generals i fou la llista més votada en totes les comunitats autònomes espanyoles llevat a Catalunya, País Basc, Andalusia i Extremadura.

Un altre aspecte a destacar fou l'ascens de *Izquierda Unida*, que va obtenir més del doble dels seus vots, i la dràstica reducció de partits representats, malgrat haver-hi quatre escons més a repartir, passant d'onze a cinc. El bipartidisme s'accentua, al sumar PP i PSOE el 70,91% dels vots, enfront dels 60,98 de les anteriors eleccions europees. El partit que va quedar en tercer lloc a les eleccions anteriors, el CDS va perdre la seva representació, igual que Herri Batasuna o l'Agrupació Electoral José María Ruiz Mateos.

Aquestes eleccions europees presentaren a Menorca un elevat nivell d'abstenció que es va situar en més de la meitat de l'electorat, més concretament fou d'un 51,53%. La força més votada fou el PP amb 12.110 vots, seguit pel PSOE amb 7.006 votants. Molt lluny quedà Esquerra Unida que n'obtingué 3.510.

Constitució del Consell Insular de Menorca.

La campanya electoral vingué esquixada per l'ombra del Tribunal Superior de Justícia de Balears sobre el cas de l'abocador il·legal de Milà. En plena campanya la fiscalia feu públiques les diligències informatives que preveïen obligar a declarar a Gabriel Cañellas, Tirs Pons i Borja Carreras, presidents del Govern Balear i del Consell de Menorca, i batle de Maó, respectivament. Mentre Pau Caballero Escudero, veí de Milà, presentava escrit als quatre municipis que encara empraven il·legalment l'abocador per a que s'aturassin.

Els resultats electorals confirmaren una majoria simple al PP i, com hem dit amb anterioritat, a Joan Huguet li mancaren 89 vots per a poder ser president de la institució. El PSIB-PSOE es quedà més o menys igual que en el mandat anterior, però amb l'increment considerable del cens es va veure perjudicat electoralment parlant. L'EEM va conservar els seu dos consellers i, per tant, tornava ser decisiva per a la governabilitat de la institució. A nivell insular, també es demostrà que el CDS i la UPM es quedaren totalment fora de joc, l'aritmètica electoral els deixà sense representants al Consell.

	Maó	Ciutadella	Alaior	Es Castell	Ferreries	Sant Lluís	Es Mercadal	Es Migjorn	Total	Escons
PSOE	4.397	2.869	1.174	959	528	590	358	209	11.048	5
PP	4.192	5.383	1.909	791	910	801	578	331	14.895	6
EEM	1.433	1.563	307	482	393	117	275	83	4.653	2
CDS	215	405	222	124	300	33	26	30	1.355	0
UPM	10	310	43	20	1	40	105	3	624	0
Total	10.339	10.530	3.655	2.376	2.132	1.581	1.342	656		13

Taula. Resultats eleccions en el Consell Insular de Menorca 24 de maig de 1991 desglosats per municipis

El PP fou la força que més vots va obtenir a tots els municipis, excepte a Maó i Es Castell. Mentre que l'EEM sempre fou a tercera força amb nombre de vots a tots els municipis. També destacar els mals resultat de la Unió Progressista de Menorca de Carles Ricci que es pensava ocupar l'espai de centre que anava perdent el CDS, però que finalment va ocupar el PP. A tall anecdòtic, apuntar que a Ferreries la UPM només obtingué un vot.

Amb els resultats de les eleccions al Parlament es conformà la composició de la Corporació del Consell Insular amb els consellers que segueixen a continuació: Albert Moragues Gomila (PSOE), Antoni Gómez Arbona (PSOE), Joana Maria Barceló Martí (PSOE), Jaume Peralta Aparicio (PSOE / No adscrit), Javier Tejero Isla (PSOE), Joan Francesc López Casanovas (EEM), Ramon Orfila Pons (EEM), Joan Huguet Rotger (PP), Francisco García Olives (PP), Manuel Jaén Palacios (PP), Lluís Coll Allés (PP), Cristóbal Huguet Sintes (PP) i Antonio Pons Villalonga (PP).

A continuació feim un breu esboç biogràfic dels consellers d'aquest nou mandat i que no havíem analitzat en el mandat anterior.

Francesc García Olives va néixer a Maó l'any 1944. Casat amb tres fills. Metge de professió i especialista en cirurgia general i de l'aparell digestiu. Treballà a l'hospital de l'INSALUD Verge del Toro. Amb anterioritat havia treballat a la clínica Tres Torres de Barcelona. Fou president del Col·legi de Metges i de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Menorca. Era soci de l'Ateneu de Maó i aquesta fou la seva primera experiència política.

Cristòfol Huguet Sintes nasqué en Es Mercadal l'any 1995 i és administratiu de professió. Cursà diversos cursos d'humanitats, filosofia i dret. Abans d'arribar a les eleccions treballava en la Conselleria d'Obres Públiques de Maó. Amb anterioritat havia treballat al MOPU i com a professor d'autoescola. Des del mes de desembre de 1990 era vocal de la Comissió Insular d'Urbanisme de Menorca. Fou secretari general del Club Nàutic de Fornells.

Antoni Pons Villalonga va néixer a Maó l'any 1936. Treballà com a administratiu a les oficines d'AVIACO a l'aeroport de Menorca. Acumulà fins a 30 anys en el sector del transport aeri. Fou vocal de la junta insular del Partit Popular de Menorca i portaveu d'aquest partit a l'Ajuntament de Maó entre 1987 i 1991.

Joana Barceló Martí va néixer a Ciutadella l'any 1959. Llicenciada en Geografia. El seu passat polític es limitava a una breu etapa com a militant del Partit Socialista de Menorca. L'any 1989 fou designada per l'Ajuntament de Ciutadella com a màxima responsable de la recent creada Oficina d'Informació al Consumidor. Després de rebre varies ofertes política de l'Entesa, finalment optà per participar a les llistes del PSOE en el Consell com a candidata independent.

Antoni Gómez Arbona nasqué a València l'any 1950. Participà a les eleccions autonòmiques i locals de 1987 com a candidat independent dins les llistes del PSOE. A partir d'aquell any s'hi afilià. Fou secretari de l'executiva local dels socialistes a Ferreries i secretari general d'Alaior, a més de secretari de formació de l'executiva insular de PSOE. Entre 1987 i 1991 gestionà l'àrea de Salut i Benestar Social del Consell Insular de Menorca.

Javier Tejero Isla va néixer a Valladolid l'any 1953. Era mestre i psicòleg. Ocupà una plaça de psicòleg a la delegació insular del Ministeri d'Educació. S'afilià al PSOE a Londres on desenvolupà el càrrec de Secretari de Cultura i Educació del Regne Unit. Fou coordinador del programa 2000 i l'any 1987 fou escollit com a secretari de Cultura i Educació del PSOE, càrrec que revalidà en el congrés celebrat en el mes de gener de 1991.

Una vegada fets aquests breus perfils biogràfics del personal polític del consell, continuem amb el relat.

El dia 12 de juny de 1991 començaren formalment les reunions entre l'Entesa i el PSOE per a arribar a un acord insular de governabilitat. El PSOE oferí a l'Entesa les carteres d'urbanisme i d'hisenda si arribaven a un pacte. Mentre que l'Entesa durant les negociacions sempre exigí un creixement zero i la reconversió de les zones obsoletes.

Així doncs, després d'haver arribat a un acord de mínims entre ambdues formacions, el dia 5 de juliol el socialista Albert Moragues Gomila fou investit president del Consell Insular de Menorca en la primera sessió plenària de la institució en aquest nou mandat. La sensació de cara a l'opinió pública és que simplement es produí un acord d'investidura i que tota l'acció de govern d'haiva d'anar negociant en el decurs de la legislatura. De fet, l'editorial del *Menorca* del dia després de la investidura anava en aquesta línia, el titular deia el següent: “Ya hay presidente, però ignoramos el gobierno”.

Pocs mesos després de la constitució de la Corporació Insular, el 18 de setembre de 1991, es votà una moció de censura presentada pel PP que guanyà gràcies al vot del trànsfuga Jaume Peralta Aparicio. Però, abans d'explicar com quedà el Consell després de la moció, fem una cronologia dels fets i un intent d'analitzar quines foren les seves causes.

Primer de tot, hem d'assenyalar que dins el PSOE de Menorca, igual que a la resta d'illes existien i convivia dues corrents. Per una banda, l'oficialista, encapçalada a Menorca per Borja Carreras que aleshores era el secretari general i endemés havia tret un resultat electoral formidable. I, per altra banda, l'autonomista de la que formava part Jaume Peralta.

La crisi interna dins la Federació Socialista de Menorca va esclatar públicament el dia 29 de juliol de 1991, quan la seva comissió executiva acordà obrir expedient disciplinari a l'exbatle de Es Castell, Jaume Peralta, i a tres membres més de l'anterior equip de govern municipal, per les responsabilitats polítiques derivades de la mala gestió econòmica duita a terme en els darrers anys en aquell municipi, amb un deute municipal de més de 400 milions de pessetes, i també per les reiterades infraccions que, segons l'executiva, havia comès Peralta contra els estatuts i òrgans de direcció del partit.

Ara bé, hores abans de l'acord i amb la finalitat d'anticipar-se a l'expulsió, el conseller presentà la seva dimissió irrevocable de tots els seus càrrecs orgànics en el partit. Cal puntualitzar que dies després Peralta es donava de baixa del PSOE. Així doncs, la presidència dels socialistes en el Consell començava a trontollar. Ara només disposaven de quatre consellers, encara que comptaven amb el suport dels dos membres de l'Entesa, que votaren a favor de la investidura de Moragues després de llargues i tenses negociacions, quan Huguet reclamava la presidència per haver estat la llista més votada.

Així doncs, entre els populars es gestava la idea de presentar una moció de censura, però els hi mancava el setè vot favorable. I l'assoliren de Peralta. Era l'hora de la revenja de l'exbatle de Es Castell contra el PSOE, especialment contra Borja Carreras. El mateix Peralta reconegué davant el Ple del Consell que un dels motius que l'induíren a donar suport a la moció eren les seves ganes de revenja. D'una altra manera no es pot explicar que un conseller que assegurava mantenir una ideologia socialista anava a donar la presidència al PP, un partit que havia criticat reiteradament i que presentava un programa polític, econòmic i social diferent al que ell havia defensat durant la seva militància en el PSOE.

Tot plegat s'ha de dir que Peralta no havia estat un home estimat dins la FSM-PSOE perquè representava el sector autonomista enfront la corrent oficialista de Carreras. Però un dels acords del darrer congrés regional del PSOE, en que desapareixien les dues corrents, apuntà a que els membres d'ambdues tendències compartien les llistes electorals. Així doncs, la FSM es veié obligada a incorporar Peralta en el quart lloc de la candidatura al Consell.

Una vegada es discutí i votar la moció en el Consell, tots els partits polítics apel·laren a la paraula ètica com a argument a favor o en contra que el PP empràs un trànsfuga per a accedir a la presidència del Consell, encara que els populars s'aferraven al principi que sis consellers eren més que quatre. El PSOE no va fer cas de la proposta del PP per la que si Moragues dimitia i Huguet era escollit president es pactaria un govern de concentració.

El cas Peralta permeté a tots els grups reivindicar la modificació de la Llei electoral per a que els trànsfuges que han obtingut els seus escons perquè formen part d'una formació política, no mantinguin un càrrec que pertany al partit, no a les persones.

El cas Peralta tingué també un recorregut judicial que finalitzà el mes de gener de 1993 quan el Tribunal Superior de Justícia de Balears dictà sentència absolutòria quan no trobà indicis de prevaricació en les 86 llicències d'obres concedides per Peralta quan era batle de

Es Castell i presentades com a proves per part de l'acusació. Es dona la perplexitat que tres d'aquests expedients foren signats pels autors de la denúncia, Joan Antem i Marc Camps, regidors en l'etapa de la batlia de Peralta. Aquest decidí no querellar-se contra els seus denunciants que, segons ell, actuaren al dictat del secretari general del PSOE, Borja Carreras.

Doncs bé, després de l'èxit de la moció de censura, el PP es va fer amb la presidència i vicepresidència del Consell que varen ocupar Joan Huguet Rotger i Manuel Jaén Palacios, respectivament. A partir d'aquí i fins al final de legislatura es varen produir una sèrie de canvis en la composició del Ple del Consell. Així, Francisco García Olives (PP), presentà la seva renúncia com a diputat i, per tant, de conseller el dia 26 de març de 1992 i el substituï Carlot Alberola Martínez. Dins el grup socialista, Albert Moragues Gomila presentà la seva renúncia com a diputat el dia 8 de juny de 1993, dos dies després de sortir elegit diputat a Corts, i el substituï Joan Manuel Mascaró Pons. El darrer canvi es produí a les files del grup de l'Entesa quan el dia 22 de setembre de 1992 Joan Francesc López Casasnovas presentà la seva renúncia com a diputat, essent substituït per Joan Bosco Gomila Barber.

Cal ressenyar que Jaume Peralta quedà com a conseller no adscrit i que el 22 de setembre de 1991 es comunicà públicament que es faria càrrec de la gestió dels serveis contra incendis, protecció d'animals i cambra hiperbàrica del Consell.

Eleccions municipals, constitució dels consistoris i acció de govern

Les eleccions de 26 de maig de 1991 varen introduir alguns canvis molt significatius en el mapa polític de Menorca, sobretot pel que fa als ajuntaments. Vegem-ho. El PSOE a través de la figura de Borja Carreras recuperà la majoria absoluta que havia perdut en els anteriors comicis. En el pol oposat, cal mencionar la majoria absoluta del PP liderat per Josep Carretero a Ciutadella. Els socialistes aconseguiren arrabassar del poder als conservadors en Es Migjorn Gran. Els vot municipalista del CDS es va enfonsar, només es va salvar a Ferreries. L'experimentat Antoni Pons Timoner es va mantenir al front de la batlia d'Alaior. I després dels resultats electorals quedaven pendent dels pactes les batlies de Sant Lluís, Es Castell, Ferreries i Es Mercadal.

En una anàlisi global i comparativa de les eleccions municipals dels anys 1987 i 1991 podem destacar qüestions diverses. En primer lloc, l'augment de població durant el mandat de 1987 a 1991 provocà que s'incrementés el nombre de regidors en disputa. Així doncs, si l'any 1987 havien estat 95, l'any 1991 foren 105.

En segon lloc, constatar el gran creixement del municipalisme en el PP. De fet, l'increment considerable en el nombre de vots propicià que passàs de 35 a 49 regidors. A excepció de Es Mercadal i Alaior va créixer a tots els municipis, destacant Ciutadella per sobre dels altres.

En tercer lloc, malgrat l'estancament del vot socialista, aquesta formació l'any 1991 guanyà tres regidors respecte a 1987, és a dir, passà de 34 a 37. Malgrat l'increment de regidors,

l'EEM sembla que havia arribat al seu punt màxim de creixement. De fet, el 1987 assolí 10 regidors que només foren 11 a les darreres eleccions.

En quart lloc, cal mencionar la desfeta municipalista del CDS que perdé la meitat dels seus regidors. Això és, passà de deu a cinc. I, per últim, apuntar el fracàs de la UPM que en aquestes darreres eleccions només va aconseguir un regidor, en Es Mercadal, dels 105 en disputa. Sembla que l'espai de centre que volien ocupar aquesta formació i el CDS, finalment fos ocupat pel PP. També cal assenyalar que les candidatures independents que només es presentaven a un municipi no tingueren gran eficàcia electoral, excepte a Sant Lluís. De fet, la CISL que havia estat la força més votada l'any 1987, el 1991 es desinflà i perdé quatre dels sis regidors que havien obtingut.

	Maó		Ciutadella		Alaior		Es Castell	
	1987	1991	1987	1991	1987	1991	1987	1991
PP	3426	3899	3624	5384	1750	1734	213	826
	(8)	(8)	(7)	(12)	(7)	(7)	(1)	(5)
PSOE	4094	4823	3289	3154	918		1003	897
	(9)	(11)	(7)	(7)	(4)		(6)	(5)
EMM	1189	1261	1090	1193	373		475	509
	(2)	(2)	(2)	(2)	(1)		(2)	(3)
CDS	922	236	822	400	367	469	432	150
	(2)		(1)		(1)	(1)	(2)	
UPM		112		262				
Socialistes d'Alaior					1459			
					(5)			
CI Sant Lluís								
Altres	11		29	186				

Quadre comparatiu eleccions municipals 1987 i 1991. Vots i regidors

	Ferrerries		Sant Lluís		Es Mercadal		Es Migjorn		TOTAL	
	1987	1991	1987	1991	1987	1991	1987	1991	1987	1991
PP	457	546	291	680	982	589	295		10723	13955
	(3)	(3)	(2)	(5)	(7)	(5)	(4)		(35)	(49)
PSOE	605	509	381	618	376	354	260		10666	10615
	(3)	(3)	(3)	(4)	(2)	(3)	(4)		(34)	(37)
EMM	203	324			310	257	62		3.640	3.606
	(1)	(1)			(2)	(2)	(1)		(10)	(11)
CDS	650	768					50		3.193	2.073
	(4)	(4)							(10)	(5)
UPM					120				494	
					(1)				(1)	
Socialistes d'Alaior										
CI Sant Lluís			719	298					719	298
			(6)	(2)					(6)	(2)
Altres					31					

Pel que fa a qüestions de gènere, hem de dir que els resultats de les eleccions indicaven que 19 dones ocuparen càrrec de regidora, front als 91 homes.

Ciutadella

L'increment poblacional del municipi propicià també un augment del cens electoral. Així doncs, també va créixer el nombre de regidors municipals que passà de 17 a 21.

Sembla que en els dos anterior mandats (1983-1987 i 1987-1991) es consolidà gairebé un bipartidisme incomplet. Si el 1983 sortiren de les eleccions 6 regidors d'AP, 6 del PSOE, 3 de l'AE-PSM i 2 dels Independents encapçalats per Lluís Coll. Al cap de quatre anys, a la convocatòria de l'any 1987 sortiren 7 d'AP-PL, 7 del PSOE, 2 per a l'EEM i 1 per al CDS. Tot plegat, feia que la suma de regidors progressistes fos un punt per damunt dels conservadors.

A les eleccions de 1991 hi varen concórrer les quatre forces ja esmentades i dues novetats. Per una banda, CS (Ciutadans a la Sala) encapçalat per Quim Vivó i que sorgí com a una reacció contra el PSOE. I, per altra banda, UPM de Carles Ricci, candidat prou conegut a la darrera legislatura per la seva activitat parlamentària en el Grup Mixt i que s'escindí del CDS.

L'EEM, després de conflictes interns en la configuració de les llistes, tornà a presentar com a cap de llista de la candidatura a Llorenç Pons Bosch.

En el PP, l'anterior cap de llista Josep Allès no es tornà presentar i la candidatura fou liderada per Josep Carretero Febrer. En canvi, el PSOE repetí candidat a la batlia amb Antoni Salvador Caules que ja havia exercit el càrrec durant el mandat anterior. Cal recordar que el PSOE va governar amb suport des de 1983 fins a 1991.

Pel CDS, la candidatura fou encapçalada per Pau Gorriàs Marquès

Els resultats atorgaren una majoria absoluta a la candidatura del PP encapçalada per Josep Carretero, que sense problemes fou investit batle el dissabte dia 15 de juny de 1991.

Candidatura	Vots	Regidors
PSOE	3.154	7
PP	5.379	12
EEM	1.193	2
CDS	400	0
UPM	262	0
CalS	186	0
TOTAL	10.678	21
Cens	15.722	
Vots	10.678	
Blanc	104	
Nuls	43	
Participació	68,34%	
Abstenció	31,66%	

Si comparam els resultats de les municipals amb les autonòmiques en el municipi observam que el nombre de vots és lleugerament superior a les primeres, més concretament per 148 vots. Si ho analitzam per candidatures veim que el PP i el CDS tenen gairebé els mateix nombre de vots, només hi ha una diferència de +4 i +5 a favor de la llista del Consell, respectivament. El PSOE si que obté bastants més vots a l'ajuntament que al Consell, la diferència és de 285 vots. A l'EEM li succeeix el contrari que el PSOE, la llista del consell obtingué 370 vots més que la municipal. Finalment, UPM també obtingué més suport en el consell que a l'ajuntament, és a dir, 310 vots contra 262. Aquest darrer cas és molt curiós perquè els dos candidats són la mateixa persona, Carles Ricci. Tal vegada, s'expliqui en part per la irrupció a les municipals de Ciutadallencs a la Sala.

A continuació assenyalam el nom dels 21 regidors que integraren el ple de l'ajuntament. Per una banda, representant al PP tenim a Josep Carretero Febrer, Bartomeu Carles Gorriás, Joan Maria Camps Bosch, Ramon Sampol Antich, Guillem Bosch Gorriás, Manuel Rojo Herrero, Maria Teresa Torrent Palliser, Margalida Marquès Lluç, Antoni Vidal Cardona, Antoni Bosch Taltavull, Constantino Piñón Moldes i Bartomeu Bagur Llofriu. Per altra banda, per al PSIB-PSOE prengueren possessió de l'acta de regidor Antoni Salvador Caules, Maria Àngels Bagur Garrido, Josep Caules Benejam, Llorenç Cabrisas Pons, Josep Antoni Borràs Ricart, Anna Maria Pons Capellà i August Cortés Marquès. Finalment, la darrera força representada fou l'EEM, amb dos regidors que foren Llorenç Pons Bosch i Maria Assumpció Gorriás Pons.

La primera conseqüència política dels resultats electorals fou la dimissió de tots els seus càrrecs orgànics dins el PSOE d'Antoni Salvador el dia 1 de juny de 1991. Aquests càrrecs eren el de secretari general de l'agrupació de Ciutadella i president de la Federació Socialista de Menorca.

Tot semblava una bassa d'oli quan el 23 d'octubre de 1993 el batle, Josep Carretero, anunciava que presentava la seva baixa com a militant del PP i posava el seu càrrec institucional a disposició del partit, quan s'assabentà que la UIB havia pres la decisió d'ubicar la seu universitària a Can Salord a Alaior i no pas a Ca Sa Millonària a Ciutadella. També havia perdut confiança amb la gestió de Joan Huguet al capdavant del Consell. Tot apuntava que el mes de juny la UIB tenia ja decidida la ubicació de la seu a Ciutadella. Però la comissió de govern ajornà la decisió tres mesos i finalment es decantà per Alaior. El que sembla clar és que Joan Huguet no va saber o no va poder gestionar els interessos de dos municipis governats per batles del Partit Popular. Com es va resoldre el problema? Finalment, Josep Carretero es mantingué de batle, encara que com a independent ja que s'havia donat de baixa del PP.

Maó

A aquests comicis municipals es presentaren cinc candidatures. La del PSOE va estar encapçalada Borja Carreras i que havia governat en el mandat anterior. El PP presentà a Narcís Tudurí Marí que durant la legislatura anterior fou conseller del Consell. L'EEM presentà a Mateu Martínez. Joan Quetglas fou el candidat del CDS. I, finalment, la Unió Progressista de Menorca presentà a Catalina “Nini” Serra Tur.

Els resultats electorals permeteren a Borja Carreras ocupar per tercer mandat consecutiu la batlia, ja que el PSIB-PSOE va obtenir majoria absoluta al consistori.

Candidatura	Vots	Regidors
PSOE	4.822	11
PP	3.899	8
EEM	1.261	2
CDS	238	0
UPM	112	0
TOTAL	10.332	21
Cens	18.482	
Vots	10.502	
Blanc	170	
Nuls	43	
Participació	57.06%	
Abstenció	42,94%	

Si feim una anàlisi comparativa entre els resultats de les autonòmiques i les locals observam que a les primeres hi hagué 7 vots més que les segones. Cal destacar que Borja Carreras se'n duqué 425 vots més que Albert Moragues, candidat a la presidència del Consell. En canvi, en el PP va succeir a la inversa. Joan Huguet, candidat a la presidència del Consell se'n portà 293 vots més que Narcís Tudurí. A l'EEM també li passà quelcom semblant, encara que amb menys proporció. De fet, la candidatura al Consell sen va dur 172 vots més. Els dos partits que no obtingueren representació municipal, CDS i UPM, coincideix que tampoc en tingueren al Consell. Aquí cal destacar que Catalina “Nini” Serra d'UPM obtingué 102 vots més que Carles Ricci, candidat a la presidència del Consell.

Atesos els resultats abans plantejats en el quadre obtingueren acta de regidor els candidats que a continuació citam: Borja Carreras Moysi (PSOE), Fèlix Fernández Terrés (PSOE), Artur Bagur Mercadal (PSOE), Maria Cristina Rita Larrucea (PSOE), LLeonard Sintes Bagur (PSOE), Francesc Guerrero Mora (PSOE), Lluís Miquel Gomila Crespo (PSOE), Francesc Josep Fernández Terrés (PSOE), Maria Pilar Juan Pérez (PSOE), Ernesto Ribalaiga Briones (PSOE), Onofre Janer Sansaloni (PSOE), Narcís Tudurí Marí (PP), Ernest Galmés Rebaque (PP), Pere Orfila Carreras (PP), Salvador Botella Mantolán (PP), Joaquim García Alonso (PP), Gabriel Tutzó Bennassar (PP), Josep Ignasi Seguí Chinchilla (PP), Ramon Tejedor Mercadal (PP), Mateu Martínez Martínez (EEM) i Remigio Lora Buzón (EEM).

El dia 24 de setembre de 1993, el Consell de Ministres anomenava Borja Carreras nou director general per a la Vivenda i Arquitectura del Ministeri d'Obres Públiques. Tres dies després va haver de renunciar a la batlia de Maó per seguir la seva carrera política. Fou substituït per Artur Bagur Mercadal, regidor els darrers cinc anys i que s'havia significat per la seva gestió al capdavant de l'àrea social. Assumí el càrrec el 8 d'octubre de 1993 en una conjuntura econòmica difícil i amb tres assumptes que Carreras no havia resolt: la segona fase de la via de Ronda, la posada en funcionament de la planta de compost de Milà i la construcció d'una depuradora.

Es Castell

A la contesa electoral s'hi presentaren quatre llistes amb 64 candidats en total. Aquestes foren les següents: CDS, EEM, PSIB-PSOE i PP.

El CDS presentà una candidatura encapçalada per Josep Pons Pons, empresari que estava fortament vinculat al món empresarial de l'illa. De fet, fou durant vuit anys membre de la junta directiva de PIME, primer com a directiu i després com a president. També durant els darrers vuit anys previs a les eleccions fou regidor del CDS, encara que el primer mandat ho feu com a candidat independent.

L'EEM presentà a Ester Riudavets Vidal com a candidata a la batlia. No tenia cap experiència política prèvia. Havia presidit l'APA de l'escola pública Ruiz i Pablo i membre del consell escolar del centre.

Cal dir que l'EEM de Es Castell va ser l'única candidatura local de la coalició que en campanya electoral explicità que no donaria suport al PSOE en cas de que fos necessari per a governar. Hem d'afegir que el grup de l'EEM de Es Castell també sol·licità una reunió urgent de la comissió d'hisenda del consistori per a tractar el tema de, segons ells, la mala situació econòmica i financera de l'ajuntament.

El candidat a la batlia per al PSOE va recaure en mans d'Antoni Fiol Gomila que des de l'any 1985 ja era regidor de l'ajuntament. Empleat d'una agència de duanes i tenia dos cursos de la llicenciatura d'Econòmiques de la Universitat de Barcelona.

Finalment, la candidatura del PP fou encapçalada per Bernat Llompart Díez.

Els resultats electorals atorgaren un empat a cinc regidors entre el PP i el PSIB-PSOE, encara que per poca diferència de vots el PSOE fou al força més votada. L'EEM obtingué tres regidors, mentre que el CDS es desplomà i no va obtenir representació municipal.

CANDIDATURES	VOTS	REGIDORS
PSOE	897	5
PP	826	5
EEM	509	3
CDS	150	0
TOTALS	2.414	13
Cens	3.942	
Vots	2.414	
Blanc	32	
Nuls	12	
Participació	61,23%	
Abstenció	38,77%	

La participació i el nombre de vots a candidatura foren una mica més elevades a les municipals que a les autonòmiques. Comparant els dos processos electorals, la Unió Progressista de Menorca no presentà candidatura municipal. En canvi, la candidatura en el Consell va obtenir 20 vots. Aquests gairebé són la diferència de vots entre ambdues llistes del PP. En aquest sentit, el PSOE i l'EEM obtingueren resultats oposats. Així doncs, mentre el PSOE fou més votat en el Consell que a l'ajuntament, l'EEM fou a l'inrevés.

A continuació vos oferim els llistat de regidors que els resultats electorals permeteren la seva entrada al Consistori. Per al PSIB-PSOE tenim a Antoni Fiol Gomila, Maria Borràs Anglada, Àngel Jesús Toral Márquez, Miquel Estévez López i Josep Ferro Prats. Per als populars entraren Bernat Llompart Díez, Joan Josep Riudavets Riera, Sergi Collado Aliste, Francesc Peral Villalonga i Rafel Fedelich Carretero. I, per a l'EEM hi tenim a Ester Riudavets Vidal, Pere Pons Marí i Francesc Moragues Gomila.

Després de llargues i tenses negociacions, un pacte de governabilitat EEM-PP va permetre accedir a la batlia a Ester Riudavets Vidal de l'EEM que ho seria els dos primers anys del mandat. Cal apuntar que fou la primera batlessa en la història de Menorca. Mentre que en els dos darrers la batlia fou ocupada pel candidat del PP, Bernat Llompart Díez. Aquest pacte també establia que les àrees d'urbanisme i cultura foren per a l'Entesa i les d'hisenda i sanitat foren per al PP.

Aquest fou el mandat de l'assecament del dèficit públic que a la meitat del mandat es situava en 180 milions de pessetes, front al gairebé 400 milions de finals del mandat anterior. Aquest fet motivà que quedessin pendent temes importants per al municipi com la construcció de la planta depuradora d'aigües, el desenvolupament de la segona fase del polígon industrial, la realització de les habitatges de protecció oficial, l'ordenació de la urbanització de Binissaida i l'aprovació parcial del Repòs del Rei.

Es Mercadal

Als comicis municipals s'hi presentaren cinc candidatures: PSOE, EEM, PP, UPM i Iniciativa per Menorca.

Jaume Villalonga Ferrer es presentà com a cap de llista i candidat a la batlia per al PSOE. Era la primera vegada que es presentava i, per tant, no gaudia de cap experiència política prèvia. És professor administratiu, empleat en un centre comptable. Quan es va presentar a les eleccions tenia dos cursos de peritatge mercantil i havia fet feina a empreses com GESA, CAMPSA i La Menorquina.

L'EEM presentà a Cristòfol Martí Puyuelo com a cap de llista de la seva candidatura. Cal recordar que ja havia encapçalat la llista de la coalició en els anteriors comicis. És administratiu empleat de la Companyia Transmediterrània. La seva militància política s'inicià en els darrers anys del franquisme quan fou part del Partit Comunista i en les primeres eleccions municipals s'integrà a la candidatura progressista, però sense obtenir representació.

Per la seva banda, el PP tornà a presentar com a candidat al batle sortint Antoni Pons Fuxà. Es presentava per quarta vegada consecutiva com a aspirant a ocupar la batlia. De fet, havia exercit de batle els vuit anys anteriors (1983-1991) i havia estat a l'oposició durant el primer mandat democràtic (1979-1983).

La Unió Progressista de Menorca presentà com a cap de llista de la candidatura a l'exmilitant del PP Josep Antoni Garriga Rosselló. Ja tenia experiència política prèvia perquè ja havia estat regidor en el govern de la UCD i a l'anterior mandat fou batle pedani del PP a Fornells, on hi residia i era professional de la restauració.

Per últim, Manuel González es presentà com a capdavanter de la llista per l'agrupació Iniciativa per Menorca.

Els resultats dels comicis no atorgaren majoria absoluta a cap candidatura. La més votada i amb més representació fou la del PP, que assolí cinc regidors. A continuació es va situar el PSIB-PSOE amb tres regidors. Dos regidors foren per a la candidatura de l'EEM. I, finalment, un per la Unió de Progressistes de Menorca que vists els resultats esdevingué la frontissa per a la governabilitat de l'ajuntament.

CANDIDATURA	VOTS	REGIDORS
PSOE	354	3
PP	589	5
EEM	257	2
IpM	31	0
UPM	120	1
TOTAL	1.360	11
Cens	1.776	

Vots	1.360	
Blanc	9	
Nuls	4	
Participació	76,72%	
Abstenció	23,28%	

Igual que a la resta de municipis, el nivell de participació i el nombre de vots foren un poc més elevats a les eleccions locals que a les autonòmiques. Cal dir que no observam grans diferències en els resultats de les candidatures. Ara bé, cal remarcar que el CDS no presentà candidatura a les municipals i obtingué 26 vots a les autonòmiques. I, en sentit invers, la candidatura municipal de la Iniciativa per Menorca que obtingué 31 vots no es presentà a les autonòmiques. Aquests 31 vots expliquen els 20 que va perdre l'EEM a les municipals respecte a les autonòmiques.

Els regidors que entraren al consistori foren el següents: Antoni Pons Fuxà (PP), Ricard Riera Garriga (PP), Francesc Salord Villalonga (PP), Margalida Borràs Villalonga (PP), Francesc Pons Triay (PP), Jaume Villalonga Ferrer (PSOE), Catalina Rosselló Riera (PSOE), Jaume Sans Rosselló (PSOE), Cristòfol Martí Puyuelo (EEM), Rosalia Florit Coll (EEM) i Josep Antoni Garriga Rosselló (UPM).

Gràcies al suport d'UPM, el PP es va poder fer amb la batlia. Així doncs, Antoni Pons Fuxà iniciava el seu tercer mandat, encara que per primera vegada ho feia en minoria.

Ferrerries

En aquests comicis es presentaren quatre candidatures: CDS, PP, PSIB-PSOE i l'EEM.

L'actual batle, Gabriel Martí Barber, es tornà a presentar com a cap de llista de la candidatura del CDS. Cal recordar que durant el mandat de 1979 a 1983 fou regidor de cultura formant part de les llistes de la UCD. En el segon mandat (1983-1987) es presentà com a nombre dos en una candidatura independent i fou regidor d'urbanisme. Finalment, i ja en el CDS fou candidat a la batlia per al tercer mandat, assolint el càrrec. A part de la política, durant dos anys ocupà la presidència del Club Hípic de Ferreries, entitat de la que fou soci fundador.

El Partit Popular presentà una llista encapçalada per Jeroni Coll Florit. Picapedrer de professió, fou president en funcions del Club de Futbol Ferreries. Havia estat regidor de l'ajuntament entre 1960 i 1972. De llavors ençà havia estat retirat de la política institucional fins aleshores.

Mentre que el PSOE presentà a Joan Coll Pons com a candidat a la batlia. És llicenciat en Psicologia per la UIB i director de l'escola pública de Fornells. Era la primera vegada que es presentava a unes eleccions, encara que havia participat en l'elaboració de programes per al PSOE en anteriors eleccions. En el moment de la presentació de la seva candidatura no era militant del PSOE, sinó que era un candidat independent. Era membre de la directiva de

la secció de bàsquet del Club de Ferreries, així com també soci de Joventuts Musicals i estava perfectament integrat en el Moviment de Renovació Pedagògica de Menorca.

I, finalment, Tuni Allès Pons com a cap de llista de l'EEM completà el quadre de candidats que es presentaren a les eleccions. Des de 1977 formava part del Partit del Treball. Després s'integrà al Partit Socialista de Menorca. És la dona del conseller de l'EEM Ramón Orfila.

La llista més votada que va obtenir major nombre de regidors fou el CDS, encara que no li eren suficients per a governar en solitari. Esdevé curiós que el nombre de vots de la candidatura a l'ajuntament fos més del doble que els vots arreplegats per al Parlament, és a dir, 768 front a 300. Això és deu sens dubte pel carisme i el lideratge del candidat, Gabriel Martí Barber, i pel fet que aquest ja havia ocupat la batlia en la legislatura anterior. De totes maneres, la batlia quedava pendent de possibles pactes.

CANDIDATURES	VOTS	REGIDORS
PSOE	509	3
PP	546	3
CDS	768	4
EEM	324	1
TOTAL	2.164	11
Cens	2.689	
Vots	2.164	
Blanc	17	
Nuls	8	
Participació	80,77%	
Abstenció	19,23%	

Es torna a confirmar el tret que hem vist a altres municipis. La participació i els vots a les candidatures són més elevades a les eleccions locals que no pas a les autonòmiques. Ja hem explicat abans l'enorme diferència de suport electoral del CDS entre unes i altres eleccions. A això hi hem d'afegir la manca de suport municipal de l'electorat del PP, és a dir, Joan Huguet obtingué 364 vots més que la llista municipal del partit. Sembla clar que aquests vots se n'anaren al CDS.

Els noms del onze regidors que entraren són els que a continuació assenyalam: Gabriel Martí Barber (CDS), Onofre Janer Coll (CDS), Miquel Pons Seguí (CDS), Eulàlia Truyol Moll (CDS), Jeroni Coll Florit (PP), Joan Coca Pons (PP), Llorenç Rotger Cardona (PP), Joan Coll Pons (PSOE), Marc Pons Sansaloni (PSOE), Lleó Florit Coll (PSOE), i Antònia Allès Pons (EEM).

El candidat del CDS, Gabriel Martí Barber fou investit batle el dia 15 de juny de 1991. Inicià el mandat començant les gestions per a implantar la delegació d'un institut a Ferreries. A tal efecte, l'any 1993 es signà un acord amb el Ministeri d'Educació. L'ajuntament atorgà prioritat a aquest tema creant una delegació d'Educació en el si de l'Àrea de Cultura i Esports, que assumí el regidor socialista Joan Coll.

Fou el mandat de l'austeritat. Cal remarcar la inauguració en el mes de maig de 1993 del mercat artesanal i agroalimentari a la Plaça d'Espanya amb caràcter experimental i amb l'objectiu de revitalitzar el sector. Altrament, el mes de juny de 1993 s'inaugurà la depuradora municipal, encara que no a ple rendiment.

Alaior

A les eleccions municipals només es presentaren tres llistes: CDS, PP i Socialistes d'Alaior. Aquesta darrera fou fruit d'una coalició electoral entre PSOE i l'EEM.

El batle de l'anterior mandat, Antoni Pons Timoner, es tornà a presentar pel PP per a reeditar la batlia del municipi. La trajectòria i experiència política d'aquest empresari de la bijuteria era prou llarga. De fet, era batle de la localitat des de 1972, per tant set anys durant el règim franquista i dotze durant els tres primers mandats democràtics. Ara bé, la seva experiència en el consistori venia de més enrera ja que fou nomenat regidor per primer cop el dia 10 de juny de 1960.

El candidat a la batlia pel CDS fou Francesc Navas García. Aquest va néixer a Barcelona i vivia a Menorca des de feia més de 40 anys. De professió era director de banc, professió que exercí durant 28 anys.

Mentre que Socialistes d'Alaior presentà una candidatura encapçalada per Vicent Petrus Villalonga que tenia un germà, Bernat, que es presentà com a nombre vuit en la llista del CDS. A diferència d'Antoni Pons, no gaudia de cap experiència en el camp de la política. Però gaudia d'una gran experiència en el camp de l'associacionisme. De fet, havia participat activament en associacions i entitats d'Alaior, especialment esportives. Així doncs, fou president del Club de Bàsquet d'Alaior entre 1975 i 1989. Era propietari d'un magatzem de distribució de begudes refrescants.

El PP amb n'Antoni Pons Timoner al seu capdavant revalidà la majoria absoluta, que el permeté tornar a ser batle del municipi.

CANDIDATURES	VOTS	REGIDORS
Socialistes d'Alaior	1.459	5
PP	1.734	7
CDS	461	1
TOTAL	3.682	13
Cens	4.756	
Vots	3.682	
Blanc	20	
Nuls	35	
Participació	78,15%	
Abstenció	21,85%	

Sembla clar que Socialistes d'Alaior, coalició electoral integrada per PSIB-PSOE i l'EEM, fracassà en l'intent de llevar la majoria absoluta al PP. De fet, si sumes el vots dels dos partits coaligats per separat són 22 vots més que la coalició. A més a més, el PP també obtingué pitjors resultats a les municipals que a les autonòmiques. De fet, és gairebé la mateixa diferència que presentà el CDS que a nivell municipal sen va dur vots del PP.

Pel que fa a la composició del Consistori, els set regidors del PP foren Antoni Pons Timoner, Sebastià Florit Olives, Misericòrdia Sugrañes Barenys, Joan Carreras Olivar, Joan Cardona Riudavets, Llorenç Mascaró Florit i Sebastià Ametller Garriga. Pel que fa als socialistes d'Alaior, el llistat és el següent: Vicenç Petrus Villalonga, Pere Jaime Alzina Seguí, Bartomeu Josep Pons Pons, Bienvenido Perea Villalonga i Anselm Barber Luz. Per últim, el regidor del CDS fou el mateix candidat a la batlia, Francesc Navas García.

Es Migjorn Gran

Aquestes eleccions municipals són molt especials per al poble ja que foren les seves primeres eleccions directes de la història. Es presentaren un total de quatre candidatures: EEM, CDS, PP i PSIB-PSOE.

El cap de llista i candidat a batle per part de l'EEM fou Josep Gomila Gonyalons. Mentre que la candidatura dels centristes del CDS fou encapçalada per Josep Bosch Casalí. Aquest era delegat sindical de l'empresa que treballava com a xofer. Gran efecionat als cavalls, fou el caixer batle de les festes de 1987 i 1988. Per altra banda, Cristòfol Moll Huguet es tornà a presentar a la reelecció com a batle, encapçalant al candidatura del PP.

El llicenciat en Filosofia i Lletres i professor d'EGB, Pere Riudavets Fayas, aspirà per segona vegada a presidir la corporació municipal, encapçalant la candidatura del PSOE en qualitat d'independent. Cal recordar que exercia de mestre a l'escola de la localitat.

Els resultats dels comicis decantaren la balança cap a l'esquerra, malgrat la força més votada fou el PP. Cinc escons sumaren entre PSIB-PSOE i l'EEM, mentre que el PP es quedà amb quatre. Mentre que el CDS amb 50 vots, no obtingué representació municipal.

CANDIDATURES	VOTS	REGIDORS
PSOE	260	4
PP	295	4
EEM	62	1
CDS	50	0
TOTAL	669	9
Cens	804	
Vots	669	
Blanc	2	
Nuls	14	
Participació	84,95%	
Abstenció	15,05%	

Es confirma la tendència a una lleugera superioritat en les municipals pel que a la participació i el vot a candidatura. La feina del PSIB-PSOE a nivell municipal es reflectí en els 59 vots més d'aquesta en comparació amb la llista autonòmica. En canvi, en el PP li va succeir el contrari, és a dir, 36 vots menys per a la candidatura municipal.

Així doncs, per al PP formaren part del Ple de l'ajuntament Cristòfol Moll Huguet, Joan Bosco Triay Pons, Andreu Moll Huguet i Manuel Triay Barber. Per al PSOE hi trobam a Pere Riudavets Fayas, Pere Goñalons Pons, Antoni Pons Florit i Sara Codina Trenzano. Mentre que Josep Gomila Goñalons fou l'únic que entrà de l'EEM.

Pere Riudavets Fayas del PSOE fou investit com a primer batle del jove municipi el dia 15 de juny de 1991. Aquest fou el mandat de les obres i les infraestructures. Així doncs, cal destacar l'asfaltat i peatonalització de diversos carrers del poble, el projecte de construcció d'un poliesportiu aprovat en el ple de 13 d'octubre de 1993, entre d'altres.

Sant Lluís

A les eleccions municipals es presentaren tres candidatures: Independents, PP i PSOE.

Cal destacar que el fins aleshores batle, l'independent Francesc Pons Olives "Quicus", després de dos mandats essent batle del municipi, no es tornà a presentar a la reelecció. Així doncs, la candidatura Independent fou encapçalada per Pere Pons Pons "Pello". Aquest era un nouvingut a la política municipal, encara que era molt conegut en la vida associativa del poble, especialment per la seva implicació en el Centre Cultural i en les tasques de manteniment del Molí de Dalt.

Pel que fa al PP, tornà a encapçalar la llista Pere Pons Vidal que havia exercit de cap de l'oposició durant el mandat anterior. Mestre d'EGB i quan es presentà a les eleccions també era gerent d'una empresa de conglomerats.

Per part del PSOE, va repetir el candidat del mandat anterior i avicultor de professió, Heribert Anglada. Gaudia de vuit anys d'experiència en la política municipal, els quatre primers en la llista progressista.

Els resultats indiquen que la força més votada i amb major nombre de regidors, cinc en total, fou el PP. A continuació, li seguí de molt prop el PSOE que n'obtingué quatre. Mentre que la Candidatura Independent que havia governat en els dos mandats anterior es desplomà cap a la tercera posició, amb un total de dos regidors. Val a dir que totes les candidatures presentades obtingueren representació institucional. Amb aquests resultats, tot quedava pendent de pactes postelectoral que decidiren qui ocupava la batlia.

CANDIDATURES	VOTS	REGIDORS
PSOE	618	4
PP	680	5
CISL	298	2

TOTAL	1.614	11
Cens	2.311	
Vots	1.614	
Blanc	18	
Nuls	14	
Participació	70,45%	
Abstenció	29,55%	

Igual que als altres set municipis, es confirma que la participació i el vot a candidatura són superiors als comicis locals que als autonòmics. Sumant el vots obtinguts pel PP, CDS, UPM i l'EEM a les autonòmiques són gairebé els mateixos que obtingueren el PP i CISL a les municipals. En canvi, la candidatura municipal del PSIB-PSOE obtingué 28 vots més que l'autonòmica. Hem de tenir en compte que els vots de l'EEM, CDS i UPM que no es presentaren a les municipals es repartiren entre les tres candidatures que varen concórrer a les eleccions municipals.

L'aritmètica electoral atorgà acta de regidor als candidats següents: Pere Pons Vidal "Pito" (PP), Diego González Sobrido (PP), Josep Barber Teixidó (PP), Joan Gomila Riudavets (PP), Bernat Bagur Pons (PP), Heribert Anglada Tudurí (PSOE), Joana Prieto Ardao (PSOE), Guillem Sintès Espasa (PSOE), Margalida Riera Torrent (PSOE), Pere Pons Pons "Peio" (CISL) i Antoni Pons Salom (CISL).

Finalment, Pedro Pons Vidal del PP fou investit batle en la sessió constitutiva de la nova corporació municipal el dia 15 de juny de 1991, amb el suport del seu grup i el vot en blanc dels dos regidors independents.

CONCLUSIONS

De l'anàlisi de tots els processos electorals abans descrits podem concloure que els candidats al Consell varen gaudir de més suports electoral que els municipals, a excepció de CDS i UPM.

El quadre adjunt ens mostra les desviacions de vot que han experimentat les candidatures i partits a les eleccions autonòmiques respecte a les municipals.

Taula comparativa resultats eleccions autonòmiques i municipals per candidatures. Maig 1991

	Maó AjCim	Ciutadella Aj Cim	Alaior Aj Cim	Es Castell AjCim	Ferrerries Aj Cim	Mercadal Aj Cim	S. Lluís Aj Cim	Es Migjorn Aj Cim
PSOE	4823 4397	3154 2869	1174	897 959	509 528	354 358	618 590	260 220
PP	3988 4192	5384 5383	1734 1909	826 791	546 910	589 578	680 801	295 331
EEM	1261 1433	1193 1563	307	509 482	324 393	257 275	117	62 83
CDS	238 215	400 405	469 222	150 124	768 300	26	33	50 30
UPM	112 102	262 310	43	20	1	120 105	40	3
Socialistes Alaior			1459					
Indep. Sant Lluís							298	

És molt significatiu el cas de l'Entesa. Els nominats a les autonòmiques han tret a tots els pobles, a excepció de Es Castell, més vots que els seus respectius candidats municipals.

En el PSOE, el seu candidat al Consell només ha superat en el seu correligionari municipal a tres districtes, i ha quedat per davall a quatre. Hem de pensar que el cas d'Alaior no és comparable en aquest cas. Mentre que en el PP, el candidat autonòmic ha superat al seu homòleg municipal en cinc districtes. Cal mencionar el ganxo electoral de Joan Huguet al seu poble natal, Ferreries, on va treure 364 vots més que Jeroni Coll Florit.

En canvi, el candidat del CDS no ha superat en vot a cap homòleg municipal, excepte a Ciutadella encara que només per cinc vots. I en el cas clamorós de Ferreries és on l'encletxa ha estat més gran, Gabriel Martí va treure 468 vots més que Antoni Anglada.

I, per últim, el cas d'UPM que només es presentà a tres ajuntaments i al Consell. A Maó i Mercadal, Carlos Ricci no pogué igualar al seu homòleg, encara que si ho feu a Ciutadella. Ara bé, com que a Ciutadella també el mateix Ricci era el cap de llista, es manifesta la curiositat que li han atorgat sufragis per anar al Consell que després els hi han llevat per a l'ajuntament.

INICIATIVES POLÍTIQUES

A nivell de consells insulars, s'inicia una etapa de desplegament. Es promulguen lleis d'atribució de competències i algunes creen comissions decisòries, com les d'urbanisme o patrimoni històric, que configuren una organització complementària dels consells insulars dins el marc de la Llei bàsica de règim local. A través d'aquestes lleis es varen atribuir a tots els consells competències tan importants com urbanisme, règim local, activitats classificades, menors, serveis socials, patrimoni històric, promoció sociocultural, animació sociocultural, dipòsit legal de llibres, esports i, a més, als consells de Menorca i Eivissa i Formentera, ordenació turística, transport per carretera, espectacles públics i activitats recreatives, agricultura, ramaderia, pesca i artesania, la majoria en concepte de pròpies i unes poques com a delegades.

En el Parlament Balear es tramità una llei fonamental per als consells insulars com fou la Llei de Transferència de Competències en assumptes de règim local. Aquesta fou aprovada en sessió parlamentària de dia 2 de desembre de 1993 i entrar en vigor el dia 23 de desembre del mateix any quan fou publicada al BOIB.

L'1 de gener de 1994 entraren en vigor quatre lleis de transferències: Règim Local, Oficines d'Informació Turística, Serveis Social i Inspecció Tècnica de Vehicles. Aquestes noves competències es sumaven a la d'Urbanisme i Habitabilitat, la única transferida durant el primers deu anys de l'Estatut d'Autonomia.

El procés esdevingué lent i farragós. A la complexitat jurídica de la Comunitat, s'hi afegia la manca de consens polític. Per una banda, el PSOE i l'Entesa donaven prioritat al principi d'autonomia financera per a exigir que les competències es transferissin amb els mitjans

materials necessaris per a garantir l'eficàcia del servei. Per altra banda, el PP considerava més important l'exercici de la competència i després ja es reclamarien els recursos econòmics en el cas de dèficit.

En el fons d'aquesta polèmica s'advertia una qüestió de gelosies polítiques. A l'oposició li molestava que fos el PP —que no votaren l'estatut— el qui marcàs el pas de l'impuls autonòmic a favor dels consells. Cal apuntar que en vuit anys de govern socialista només fou traspassada una competència. Mentre que el PP estava disposat a demostrar que l'autonomisme no era patrimoni de cap partit polític.

Administració

El govern del PP en el Consell inicià un procés de descentralització administrativa de la institució. Així doncs, el mes de novembre de 1992 es decidí obrir el procés per a l'adquisició d'uns terrenys a Maó sobre els que construï la nova seu institucional i, de manera paral·lela, la compra d'un edifici a Ciutadella per a instal·lar els serveis administratius. El Consell obrí un concurs públic al que es presentaren set ofertes per a la seu de Maó i quatre per a Ciutadella, entre las que no es trobava l'edifici del Banc Central que era el preferit per l'Ajuntament i el Consell. L'equip de govern optà per declarar desert el concurs i s'iniciaren les gestions de compra directa per part del Consell.

A nivell municipal, aquest fou el mandat en que es començà a aplicar l'Impost d'Activitats Econòmiques (IAE) com a eina impositiva, que venia a substituir les antigues llicències fiscals, capaç de convertir-se en la font principal de finançament dels consistoris. Aquest entrà en vigor l'any 1992.

Ordenació territorial

A la frontissa entre l'anterior mandat i aquest, és a dir, en plena campanya electoral ens trobam amb la notícia que la Comissió Insular d'Urbanisme del Consell no aprovà l'interès social del camp de golf de Llucalari amb els arguments de no especificar amb claretat l'oferta complementària associada, que s'havia de construir en una zona molt propera a jaciments arqueològics catalogats per la Conselleria de Cultura del Govern Balear, que estava ubicat en part a una Àrea d'Especial Interès i que no hi havia prou capital d'aigua per al reiguiu del camp.

El 18 d'octubre de 1993, el president del Consell anunciava l'inici de la redacció del Pla Director Territorial per al segon semestre de 1994. Era una eina essencial per a posar fi a la diversitat de criteris entre els diferents ajuntaments i que havia estat reclamada sense èxit en els darrers anys. Evidentment, restava el més difícil que era que tots els ajuntaments de l'illa i el Consell poguessin arribar a un acord.

La polèmica entorn a l'ús del Camí de Cavalls propicià que el Consell l'any 1993 encarregàs un informe sobre la naturalesa jurídica de la ruta. Aquest fou elaborat per Josep Maria Quintana i Carles Seguí. Abans, a finals del mandat anterior el conseller Benjamí Carreras

ja havia comanant a l'IME un estudi sobre la practicabilitat del camí que va concloure que estava al voltants del 85%, però amb enormes dèficits de manteniment. Ambdós estudis recomanaven la urgència de declarar-ho com a Bé d'Interès Cultural (BIB).

Turisme i economia

Durant aquest mandat Menorca, al igual que la resta de l'Estat espanyol, va viure un període de recessió econòmica. A Menorca afectà de manera negativa als sectors del calçat, la moda i la bijuteria. Segons dades de la UGT, l'any 1992 Menorca va perdre 300 llocs de feina només en el sector del calçat. L'any 1993, el 35% dels tancaments d'empreses corresponien a aquest malmenat sector. Per tal motiu, el govern balear impulsà el Pla de Reindustrialització que assignava 3000 milions de pessetes a la indústria menorquina durant el trienni de 1994 a 1996.

Una de les problemàtiques heretades de l'anterior mandat fou el de la mala imatge de les zones turístiques en els nuclis emissors. Per tal motiu, la Conselleria de Turisme del Govern Balear posar en funcionament el Pla Extraordinari d'Inversions per a Millores de la Infraestructura en Zones Turístiques. Aquest pla possibilità que l'any 1992 gairebé haguessin finalitzat el 90% de l'obra prevista. El plans que s'executaren foren, entre d'altres, a Cala Galdana (Ferrerries), Cala Padera (Es Castell), Cala en Porter (Alaior) i Punta Prima (Sant Lluís).

L'any 1993 es produí una devaluació de la pesseta en un 35%, aspecte que, dins el que és negatiu, afectà positivament en una bones temporades turístiques. Podem afirmar que en la segona meitat d'aquest mandat vàrem entrar en l'anomenat segon boom turístic. De fet, a finals d'octubre de 1994 es comptabilitzaren 785.000 visitants, xifra rècord a Menorca, que suposaven un 10% més dels arribats l'any anterior. D'aquests, dos terços foren britànics, la resta alemanys i italians, per aquest ordre. A nivell institucional, els esforços conjunts del Consell, IBATUR i Foment de Turisme de Menorca s'enfocaren a promocionar el turisme com a eina de desenvolupament sostenible.

Cal recordar que l'any 1991 havíem tocat fons amb la recessió turística. De fet, aquell any arribaren 387.472 turistes front els 555.383 que havien arribat l'any 1988. Durant els següent anys s'inicià la recuperació destacant els 706.745 turistes arribats l'any 1994, segons dades del Foment de Turisme de Menorca. Aquestes xifres gairebé es mantingueren l'any 1995, el darrer del mandat.

A nivell de política turística, l'any 1995 s'iniciaren els tràmits i les consultes per a la elaboració del Pla d'Ordenació de l'Oferta Turística (POOT) per part de la Conselleria de Turisme del Govern Balear. Ara bé, aquest pla afectà al Consell, ajuntaments i sector privat.

Infraestructures

El tema de les carreteres de Menorca i la seva titularitat era una tema que coejava dels mandats anteriors. De fet, quatre administracions es repartien la titularitat de les carreteres

menorquines. Dels 360 quilòmetres de carreteres insulars, 160 eren de propietat municipal, 150 de la Comunitat Autònoma, 28,5 del Consell i la resta es repartien entre l'exèrcit i particulars. Aquesta dispersió generava problemes competencials per a la seva conservació, millora i propostes de creació de noves infraestructures. Aquest tema quedava, doncs, pendent de les futures transferències de la CAIB als consells.

A començament de l'any 1994 s'iniciaren les obres de Sa Colàrsega en el Port de Maó. L'objectiu fou construir un port d'hivernada amb més de 400 amarraments. Aquest projecte fou promogut per la societat de capital privat Port d'Hivernada Maó SL i apadrinat pel grup socialista que governava a l'Ajuntament de Maó. A finals del mandat, el PP, EU i PSM varen sol·licitar la revisió de la llicència i varen suspendre de manera cautelar el projecte. Es demanà un informe al Consell Consultiu de Balears en el que es va concloure que el projecte vulnerava la Llei de Patrimoni. A la vegada, la Comissió de Patrimoni dictaminà mesos més tard el retall de quatre dels set pantalans construïts a Sa Colàrsega.

Per altra banda, el desembre de 1994 Ciutadella aprovà les bases definitives per al concurs d'ampliació del port de Cala en Busquets i la construcció d'un braç exterior. El batle Josep Carretero anuncià que les obres no començarien durant aquest mandat.

Medi ambient

De l'IME sorgí la iniciativa en el mandat anterior (1988) de promoure la candidatura de Menorca com a Reserva de la Biosfera en el marc del programa MaB (Man and Biosphere) de la UNESCO. Aquesta iniciativa també fou vista amb recel des de sectors d'empresaris i propietaris en considerar que aquesta declaració suposaria un fre al desenvolupament econòmic. Al final, però, la candidatura fou acceptada i la UNESCO designà Menorca Reserva de la Biosfera (1993). L'any 1995 l'albufera des Grau, nucli de la Reserva de la Biosfera, fou declarada parc natural.

Gairebé deu dies abans de les eleccions de dia 26 de maig de 1991, la Comissió de Coordinació de Política Territorial de Balears va aprovar amb provisionalitat el Pla de Residus Sòlids de Menorca. En el tràmit d'aprovació provisional no s'eliminaren aspectes del projecte com la ubicació de l'abocament i la planta de compostatge a la finca de Milà de Darrera, a 800 metres de l'abocador teòricament clausurat. El GOB es posicionà en contra d'aquest projecte no perquè no hi hagi necessitat, sinó que consideraven que ja naixia obsolet. Per tal motiu, proposaven la necessitat de fer una recollida selectiva de fems que optimitzaria el rendiment de la futura planta de compostatge.

L'acord polític en el tema de l'eliminació de residus sòlids no es materialitzà fins el dia 17 de desembre de 1993, data en que els vuit batles i el president del Consell constituïren el consorci de gestió del pla insular de residus sòlids, organisme que havia de vetllar pel bon funcionament de l'abocador i la planta de compost de Milà. Fins al dia de la signatura i gairebé durant tot el mandat es produí un dur enfrontament entre l'Ajuntament i el PSOE, per una banda, i els Consell, per l'altra. Els punts de fricció foren els estatuts del consorci,

el finançament del pla i les garanties mediambientals per al municipi de Maó. La tensió arribà fins al punt que el Consell faria el consorci sense comptar a l'Ajuntament de Maó i l'ajuntament amenaçà en no concedir la llicència d'activitat classificades fins no tenir garanties que el municipi no sortiria perjudicat. Finalment, després de llargues negociacions, el consorci pogué veure la llum després de ser acceptades les 13 al·legacions presentades per el PSOE i Maó. El consorci començà a funcionar l'any 1994.

Ara bé, el tema estrella en matèria mediambiental fou sens dubte la declaració de Menorca com a Reserva de la Biosfera per part de la UNESCO. Aquesta es va produir el dia 7 d'octubre de 1993 després d'un procés que no hi mancà la polèmica. Malgrat els esforços de Joan Huguet per treure endavant el projecte, no hi mancaren crítiques i recels de l'oposició. De fet, el PSOE i l'Entesa dubtaven de la capacitat del PP per a frenar els interessos especulatius i assolir un desenvolupament sostenible a l'illa.

El conservacionisme i la protecció del medi ambient eren les condicions inherents a la declaració, un distintiu que podia esfumar-se si no es complien els objectius de creixement racional i de convivència pacífica entre l'activitat humana i la naturalesa. Finalment, després de l'elaboració per part de l'Institut Menorquí d'Estudis (IME) dels informes necessaris per a la sol·licitud, l'illa es considerarà mereixedora de la declaració, igual que l'illa canària de Lanzarote.

Aquesta declaració i distintiu comportaven molts reptes de futur. El gran repte consistia en la necessitat de protegir els ecosistemes existents a Menorca, sobretot s'Albufera des Grau que havia de ser parc natural i nucli de la reserva. També requerien especial atenció els sistemes dunars, els ullastres i alzinars, així com el paisatge agrícola, en el que conviuen la vegetació natural amb zones de conreu.

Les diferències polítiques sembla que quedaren callades després de l'aprovació en el ple del Consell d'un pla estratègic sobre la reserva i la constitució d'una comissió de seguiment de les actuacions previstes. Aquesta comissió estava integrada per representants de tots el grups polítics.

De totes maneres, el tema ja venia del mandat anterior quan l'any 1989 dos vocals del Comitè Nacional del programa de la UNESCO MaB (Medi i Biosfera) contactaren amb l'IME per explorar possibles vies de col·laboració. Aquell mateix any es celebraren les Jornades sobre Conservació i Desenvolupament de Menorca en el Lazareto de Maó. A les conclusions de les jornades es proposava, entre d'altres coses, la sol·licitud de la declaració de Reserva de Biosfera a la UNESCO. Val a dir que l'any 1990, unes segones jornades feren la mateixa proposta, però indicant el necessari lideratge del Consell per tal d'activar la petició a la UNESCO. Així doncs, l'any següent el president del MaB, Tomàs Azcárate visità l'illa i aconsellà al Consell que activés la sol·licitud. Aquesta es feu efectiva en un ple del Consell de l'any 1992.

L'acta de presentació oficial de la declaració fou el 26 de novembre de 1993. Mentre que l'acte de lliurament del diploma acreditatiu es produí el dia 12 de maig de 1994 en una cerimònia a la Sala Augusta de Maó i amb presència de la Infanta Cristina que lliurà al diploma al president del Consell, Joan Huguet.

Com ja hem assenyalat la primera funció del distintiu era el de protegir determinats ecosistemes i espècies, tant animals com vegetals, que siguin representatius de la regió en la qual es troba el territori. Per dur endavant aquesta tasca, Menorca ja comptava amb un 40% del seu territori protegit per la Llei d'Àrees Natural d'Especial Interès de la Comunitat Autònoma. A més, ja s'apuntava que S'Albufera des Grau es transformaria en un parc natural, la qual cosa li atorgaria un estatus protecció integral. En principi, aquestes circumstàncies havien de ser suficients, juntament amb una Llei d'Ordenació de les Àrees Naturals d'Especial Interès que en aquells moments es trobava en tràmit en el Parlament de les Illes Balears.

La segona funció d'una Reserva de la Biosfera era la logística. Aquesta consistia en la realització d'eines d'investigació en el territori amb les quals, a més d'estudiar la situació dels seus propis ecosistemes, es doni suport a la vegada a una sèrie d'investigacions d'abast internacional. Per tant, se suposava que cada reserva havia de prendre part en el corresponent intercanvi d'informació entre totes les altres reserves de la xarxa internacional. Hem de tenir en compte que Menorca fou la nombre 12 de l'Estat Espanyol i una de les 323 existents a tota la xarxa internacional. Amb aquesta funció, el MaB volia fomentar la cooperació internacional entre regions diverses amb problemàtiques ambientals semblants mitjançant l'intercanvi de metodologies de treball entre territoris, o l'assaig de les solucions de problemes concrets que han funcionat a un lloc o a un altre on semblin aplicables.

Doncs bé, el mandat acabà amb la notícia el mes de maig de 1995, encara que esperada no menys alegre i satisfactòria, de la qualificació de S'Albufera des Grau com a parc natural, que atorgà la màxima protecció possible a les 1.790 hectàrees de superfície que conformen l'entorn de la llacuna. Val més tard que mai, però el cert és que el decret del Govern Balear, que reconegué S'Albufera des Grau com a parc natural, s'aprovà en uns moments en que la llacuna patia de la disminució general de recursos hídrics de l'illa, amb la conseqüent salinització de les aigües i la disminució de les aus i la fauna, que no troba l'abundància l'aliment d'anys enrere. La protecció i ordenació dels recursos naturals de S'Albufera s'imposaven com a una acció prioritària dins l'estructura de la Reserva de la Biosfera, que té el seu nucli principal precisament en aquest paratge.

Val a dir que és l'únic parc natural de Menorca. Aquesta figura suposava el reconeixement al patrimoni natural, paisatgístic i etnològic de la zona i establia com a objectius prioritaris la seva preservació i la difusió amb finalitats didàctiques dels seus valors, així com fer compatibles els usos recreatius, científics i culturals. Per aquest motiu, el mateix decret del Govern Balear ja esmentat també aprovà el Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals del prat i el llac de S'Albufera, l'Illa den Colom i la zona de Favàritx-Morella, àrees totes elles

incloses en els límits de protecció. L'esmentat pla proposava la divisió de la superfície del parc en zones d'ús públic intensiu, moderat i limitat; a aquestes darreres es varen incloure els punts de nidificació de les aus en època de cria. La gestió del parc corresponia a la Conselleria d'Agricultura i Pesca del Govern Balear, al Consell Insular de Menorca i a l'Ajuntament de Maó.

Educació

L'aplicació de la LOGSE suposà l'extensió de l'ensenyament obligatori fins als 16 anys i la construcció de nous centres escolars, en particular instituts d'ensenyament secundari, que per primera vegada sortien fora dels principals municipis de l'illa (IES Josep M. Guàrdia d'Alaior i IES Biel Martí de Ferreries).

El dèficit d'infraestructures que patia l'ensenyament mitjà a l'illa es començar a mitigar l'any 1993. De fet, aquest any el Ministeri d'Educació i Ciència (MEC) iniciava les obres del reclamat tercer institut de Maó, es va concloure l'ampliació de l'institut d'Alaior i es signava un conveni amb l'Ajuntament de Ferreries per a construir un centre de secundària a la localitat. L'objectiu era poder aplicar la reforma prevista en la LOGSE i que es va implantar a tots els instituts de l'illa l'any 1993, excepte al Joan Ramis i Ramis que patia greus problemes de massificació.

El nou institut de Maó tenia un pressupost de 450 milions de pessetes i una capacitat per a 800 estudiants i estava previst que entràs en funcionament el curs 1994-1995. Pel que fa al futur institut de Ferreries, l'Ajuntament es comprometé a posar l'edifici i el MEC havia de pagar el seu manteniment i assumir el cost dels professors. Entrarà en funcionament el proper mandat.

L'any 1993 es creava també la seu menorquina de la Universitat de les Illes Balears que acabà radicada a Alaior. Això motivà un conflicte amb Ciutadella, que també aspirava a la seu, per la qual cosa el seu batle, Josep Carretero, es donà de baixa del PP.

FONTS CONSULTADES PER A L'ESTUDI

Bibliografia.

Casasnovas Camps, Miquel àngel: *Història de Menorca*. Palma, edicions Moll, 2005.

Hemeroteca

- Diari *Menorca*. De l'1 de maig fins al 30 de juliol de 1991
- *De Llevant a Ponent*. Anuari del diari *Menorca*. (1991-1995)

Webgrafia

- [http://www.parlamentib.es/PageHandler/III_legislatura Data de consulta: dia 1 d'abril de 2022]

MANDAT 1995-1999

Catalina Bosch Cardona

PROCESSOS ELECTORALS I CONSTITUCIÓ INSTITUCIONS

Arribam al 1995, amb un panorama conservador en la seva gran majoria. El 1994 i 1995 van ser anys tumultuosos per a la formació que liderava Gabriel Cañellas. El PP, amb José María Aznar al capdavant, que tenia una tendència alcista a tot l'estat, proposava de model les illes com a paradigma d'un futur conservador. Les eleccions europees del 1994 van donar la victòria al PP, que per primera vegada derrotava al PSOE. Aquest panorama augurava una nova victòria de Cañellas al Govern Balear però un parell d'escàndols del partit com la fallida de l'agència de valors Brokerval havia posat al descobert una vasta xarxa de blanqueig de diner negre i de frau a petits inversors, cosa també relacionada amb l'empresa concessionària del túnel de Sóller amb la que presumptament s'haurien beneficiat de les comissions. Però tot això no atura la victòria del PP a les illes.

A les eleccions autonòmiques 28 de maig de 1995 Gabriel Cañellas aconsegueix, en el quart intent una majoria suficient per a governar amb comoditat. En el Consell de Menorca, el PP aconsegueix allò que cap partit havia aconseguit des de la creació de la institució al 1979: la majoria absoluta. En el plànol municipal, aconsegueix mantenir l'hegemonia a l'ajuntament de Ciutadella i Es Migjorn, mentre el PSOE perd la seva a l'ajuntament de Maó. La gran sorpresa fou la victòria socialista a Alaior, a Ferreries, Es Castell i Sant Lluís el PP aconseguí la majoria simple així que es decidí tot pels pactes.

Per tant, ens trobam amb la consolidació del PP tant al Parlament com al Consell de Menorca com en la majoria de consistoris de l'illa.

Cal comentar també l'augment de presència femenina en les institucions locals menorquines amb l'elecció de 31 dones, 28 (davant les 21 de les eleccions del 1991) regidores i tres diputades autonòmiques, cosa que representa la quarta part sobre el total dels càrrecs públics. Ciutadella tindrà 7 dones en el seu ajuntament.

Ens trobam davant les cinquenes eleccions municipals i autonòmiques a Espanya des de la reinstauració de la democràcia. En el plànol municipi es votarà a els batles o batlesses de 8.098 municipis i un total de 65.500 regidors. En eleccions autonòmiques del 28 de maig de 1995 es trien 1.034 diputats provincials, 139 consellers de cabildos insulars, 103 procuradors, apoderats i junteros de les Junes Generals de Territoris Històrics del País Basc i 13 consellers del Consell General del Vall d'Aran. Es van donar les autonomies d'Aragó, Astúries, les Illes Balears, les Illes Canàries, Cantàbria, Castella la Manxa, Castella i Lleó, la Comunitat Valenciana, Extremadura, Madrid, Múrcia, Navarra i La Rioja elegint a un total de 783 parlamentaris autonòmics. També elegiran la representació municipal juntament amb Andalusia, Catalunya, Galícia i País Basc. A les illes, presenten candidatura 15 formacions igual que en la Comunitat valenciana, ambdues les que més presenten després de Castella i Lleó amb 21. En total, 147

forces polítiques es disputen 786 escons en 13 parlaments. A Menorca van ser 40 les candidatures que es van presentar les eleccions locals i autonòmiques per a l'elecció de 123 càrrecs, amb de nou partits o agrupacions. Seran PP, PSOE, PSM, INME, Alternativa a la sala, UPM, Entesa de Ferreries i ERC, amb poques cares noves en general. A l'illa, un total de 52.139 persones de l'electorat van ser cridades a votar el 28 de maig de 1995, un augment de 1.643 persones en relació al 1991.

Per municipis, Maó té un total de 18.248 persones amb un descens de 232, Ciutadella on s'ha incrementat més amb 16.386 (més 664 respecte les anteriors), Ferreries 2.883, Es Mercadal 1.914, Sant Lluís 2.789, alaior 4.980, Es Castell 4.126 i Es Migjorn Gran 813, aquest darrer essent la circumscripció menor amb només un col·legi electoral i dues taules. En quant a les eleccions autonòmiques, el número de diputats i diputades a escollir es manté en 59 igual que en les tres legislatures anteriors i amb el mateix repartiment per illes: 33 per Mallorca, 13 per Menorca, 12 per Eivissa i un per Formentera.

Pel que fa al vot dels estrangers residents a Balears, són 148 procedents de Noruega, Suècia, Dinamarca i els Països Baixos, només 5 resideixen a Menorca, 3 a Maó i 2 a es Mercadal. Són les primeres eleccions locals en les que poden votar els electors estrangers que siguin nacionals de països amb els que Espanya té subscrit Tractats internacionals que permeten aquest vot, són: Holanda, Dinamarca, Suècia i Noruega.

Eleccions autonòmiques 28 de maig de 1995 (Parlament)

A les eleccions del Parlament balear es presentaren, entre les quatre circumscripcions, 29 candidatures, 2 més que al 1991. La llista del PP l'encapçalà Gabriel Cañellas que es tornava a presentar al càrrec que ja ostentava; al capdavant del PSOE hi trobam Joan Francesc Triay; al capdavant del bloc P. Socialista Mallorca - P.Soc.Menorca - Entesa Nacionalista i Ecologista es presenta Catalina Bover. A les anteriors, l'Entesa i el Partit socialista de Menorca havien format bloc amb IU, ara Eberhard Grosske encapçala la llista d'IU en solitari que aconsegueix per primera vegada representació al Parlament. Maria Antònia Munar encapçala la llista d'Unió Mallorquina que presenta candidatura per primera vegada en solitari, a les anteriors ho havia fet amb el PP.

En la circumscripció de Menorca participaren 6 candidatures, una més que quatre anys abans. El PP presentà com a cap de llista a Joan Huguet Rotger; el PSOE, a Joana Barceló Martí; el PSM-Nacionalistes de les Illes a Ramon Orfila Pons; Esquerra de Menorca a Josep I. Portella Coll; Partit Independents de Menorca (INME) a Antoni Anglada Anglada i Esquerra Republicana de Catalunya (ERC) a Joel Bagur Mellinas, aquesta darrera candidatura és la que no ho va fer als comicis anteriors. L'esquerra abans representada per EEM (Entesa de l'Esquerra de Menorca) i UPM (Unió Progressista de Menorca) passa a PSM-Nacionalistes de les Illes i EM. Mentre el centre representat per Centro Democrático y social, en aquests comicis no tindrà candidatura mentre qui sí en tindrà, i abans no, el Partit Independents de Menorca.

El guanyador de les eleccions autonòmiques per les illes fou el PP, amb 168.156 vots, el 45,39 per cent dels sufragis vàlids. Cañellas aconseguí en el seu quart intent, una majoria còmoda per governar, amb 30 escons, un menys que a les anteriors, però aquesta vegada en solitari, ja que en les anteriors s'havia presentat amb Unió Mallorquina, que per la seva banda aconseguiria ara dos escons.

En segon lloc quedà el PSOE, amb 90.0008 paperetes, un 23,03% i amb quasi la meitat dels vots que obtingué el PP. Els socialistes tragueren 16 diputats, cinc menys que al 1991. La coalició liderada pel PSM de Mallorca obtingué 45.231 vots (12,23%) i 6 escons, un menys que quatre anys enrere, si tenim en compte el bloc del Partit Socialista de Menorca.

Per la seva banda, IU aconseguí 3 diputats 24.798 vots (6,71%), un menys que en la legislatura anterior. En les anteriors que es presentaren en bloc amb Esquerra Unida-IU-Entesa de l'Esquerra de Menorca (PS Menorca-IU) aconseguint dos diputats, també en solitari sense representació. Els Verds (Eivissa) aconseguirien 1 escó, liderats per Josep R. Balanzat, amb representació per primera vegada al Parlament amb 11.598 vots (3,14%). Agrupació Popular Independent de Formentera (coalició del PP amb el grup Independent de Formentera), 1.192 vots i (0,32%) i 1 escó, que s'integrà al grup popular. Mentre ERC Esquerra Republicana de Catalunya I CB Convergència balear; Agrupación Social Independiente (ASI) Federació d'Independents d'Eivissa i Formentera (FIEF) Independents de Menorca (INME) Falange Española de las JONS Plataforma Independientes de España - Mov.Vecinal - Nuevo Partido Socialista (MV, POSI, ADS) Partit Radical Balear (PRB), es quedarien sense representació.

A la circumscripció de Menorca, el guanyador també fou el PP, amb 14.968 vots, 61 més que en 1991, gairebé els mateixos resultats, per això podem parlar de consolidació. Representa el 44,2 per cent dels sufragis (0,9 punts percentuals més que fa quatre anys) i set escons, un més. El PSOE perd un diputat i es queda en quatre, en aconseguir 9.958 vots, el 29,4 per cent dels sufragis. Els socialistes perden 1.151 vots i 4,2 punts percentuals. El PSM que lidera la Coalició entre el Partit Socialista de Mallorca, Nacionalistes de Mallorca, Partit Socialista de Menorca i Entesa Nacionalista i Ecologista a Eivissa, empitjorà els resultats de 1991, amb 4.013 paperetes, amb les que retingué un escó, un menys que quatre anys enrere. IU: Esquerra Unida de Mallorca, Esquerra de Menorca, Esquerra Unida d'Eivissa, amb 2.926 vots, un 8,6% aconsegueix un escó, a les anteriors no havia presentat candidatura per a la circumscripció de Menorca. Esquerra Republicana de Catalunya i Partit Independents de Menorca., no arribaren el 5 per cent necessari.

La ruptura de l'Entesa de l'Esquerra posa de manifest que PSM i EM-IU aconsegueixen més vots si concurreixen per separat, aquesta desaparició no ha afectat al nacionalisme d'esquerres, electorat del qual es defineix per una admirable fidelitat. També cal comentar que es van veure beneficiats pels vots que es van fugar del PSOE, el desgast de la formació socialista ha propiciat que ambdós PSM, el de Menorca i el de Mallorca, es consoliden com a tercera força política de les illes.

Esquerra de Menorca-IU, per la seva banda, aconsegueix uns resultats més bé discrets, que no han arribat a les expectatives esperades. El partit liderat per Anguita no ha aconseguit allò esperat, tampoc a Menorca. En les autonòmiques, el PSM ha guanyat clarament la partida a EM-IU en la captació del vot socialista descontent o desconcertat.

CANDIDATURES	VOTS	% VOT VÀLID	ESCONS
PP	14.968	44,2%	7
PSOE	9.958	29,4%	4
PSM	4.013	11,7%	1
IU	2.926	8,6%	1
INME	987	2,9	-
ERC	228	0,7	-
Cens electoral	51.134		
Participació	34.128	65,5%	
Vot nul	265	0,8%	
Vot en blanc	783	2,3%	

Taula. Resultats de les eleccions del 28-05-1995 al Parlament (circumscripció de Menorca)

Segons l'IBESTaT, a les eleccions autonòmiques de 1995 hi participa un cens de 591.261 persones a totes les illes i a la circumscripció de Menorca unes 51.908. La participació a nivell autonòmic és d'un 63,80%, mentre a Menorca és del 65,66% un poc més elevada. Per municipis menorquins: Es Migjorn Gran compta amb un 84,24%, el valor més elevat, mentre que els municipis més nombrosos de l'illa, compten amb els valors més baixos: Maó 61,44% i Ciutadella 61,69%. Si ho comparam amb la resta d'illes, Menorca té el valor més elevat després de Formentera que compta amb un 66,93% mentre que Eivissa tindrà el valor més baix amb un 55,26%.

A les anteriors, teníem un 60,40%, a nivell autonòmic, per tant ara puja la participació uns quatre punts. a Menorca, que va ser d'un 65,78%, un valor molt similar.

- Constitució del Parlament

El Parlament de la IV legislatura es constituí el 21 de juny de 1995, amb un clima de crispació política arrel de les investigacions de les presumptes comissions il·legals cobrades pel PP. Prengueren possessió els 13 diputats menorquins: Per part del PP, Joan Huguet Rotger; Antoni L. Juaneda Cabrisas; José Simón Gornés Hachero; M. Carlota Alberola Martínez; Manuel Jaén Palacios; Alejandro Pax Dolz del Castellar i Andreu Avel·lí Casanovas Coll. Pel PSOE foren Joana Barceló Martí; Miquel Gascón Mir; M. del Carme García Querol i Javier Tejero Isla. El PSM-Nacionalistes de les Illes fou representat per Ramon Orfila Pons i Esquerra de Menorca per Josep I. Portella Coll

La Mesa del Parlament la presidí de nou Cristòfol Soler Cladera fins el 21 de juliol de 1995 substituït per Joan Huguet Cardona (PP) a partir del 27 de juliol de 1995. La Mesa estava integrada pels vicepresidents primer Pere Palau Torres (PP) i segon Andreu Crespí Plaza

(PSOE), i com a secretària primera M. del Pilar Ferrer Bascuñana (PP) i segona, la menorquina Joana Barceló Martí (PSOE).

Es constituïren cinc grups parlamentaris, el Popular, el Socialista, el Nacionalista-PSM (que va canviar la seva denominació per PSM-Entesa Nacionalista dia 11 de setembre de 1998), el d'Esquerra Unida de les Illes Balears i el Mixt.

Quant a les funcions dels diputats menorquins, a la Mesa hi trobam com a president a partir del 27 de juliol de 1995 a Joan Huguet Rotger i com a secretaria segona a Joana Barceló com ja s'ha comentat. A la Junta de Portaveus hi trobam com a membre titular a Joan Huguet Rotger i com a suplents a Ramon Orfila Pons (fins al 19 de novembre de 1997) substituït a la seva vegada per Joan B. Gomila Barber (a partir del 27 de novembre de 1997) i a Josep Portella Coll. A la Diputació Permanent trobem a a Ramon Orfila Pons (fins al 19 de novembre de 1997) substituït a la seva vegada per Joan B. Gomila Barber (a partir del 27 de novembre de 1997) i Manuel Jaén Palacios com a membres titulars, i a Carlota Alberola Martínez, José Simón Gornés Hachero i Javier Tejero Isla com a suplents.

Pel que fa a les comissions parlamentàries, Joan Huguet Rotger participa en la d'Assumptes Institucionals i Generals, la d'Hisenda i Pressupost i la de Reglament. Antoni L. Juaneda Cabrisas participa a la d'Hisenda i Pressupost, la de Turisme, i la de Reglament; José Simón Gornés Hachero a la d'Assumptes Socials, la de Cultura, Educació i Esports; Carlota Alberola Martínez participa a la d'Assumptes Institucionals i Generals, a la d'Assumptes Socials i presideix la Mesa de la de Cultura, Educació i Esports; Manuel Jaén Palacios participa a la d'Assumptes Institucionals i Generals, la de Turisme i la de Reglament; Alejandro Pax Dolz del Castellar participa en la d'Ordenació Territorial i la d'Economia; Andreu Avel·lí Casasnovas Coll és el secretari de la Mesa de dues comissions, la d'Ordenació Territorial i l'Economia; Joana Barceló Martí participa en la d'Hisenda i Pressuposts, la d'Ordenació Territorial i la de Reglament; Miquel Gascón Mir participa en la d'Assumptes Socials i és vicepresident de la Mesa de la Comissió de Peticions; M. del Carme García Querol participa en la d'Economia i és vicepresidenta de la Mesa de la Comissió de Turisme; Javier Tejero Isla és vicepresident de la d'Assumptes Institucionals i Generals i participa en la de Cultura, Educació i Esports; Ramon Orfila Pons participa en la d'Assumptes Institucionals i Generals, en la de Turisme, en la d'Economia, en la d'Assumptes Socials i en la de Reglament, essent el menorquí amb més participació les comissions parlamentàries. Josep I. Portella Coll participa en la d'Assumptes Institucionals i Generals, en la de Cultura, Educació i Esports i l Comissió de l'Estatut dels Diputats. Tenint representació menorquina totes les comissions parlamentàries.

- Constitució del Govern

Amb 31 vots favorables i 28 contraris, Gabriel Cañellas va ser investit president de la comunitat autònoma per quarta vegada consecutiva, però abans, va haver de fer front a les dures crítiques de l'oposició contra ell en un dels debats d'investidura més llargs i tensos que es recorden en el Parlament Balear. Arrel de les acusacions del presumpte cobrament de comissions il·legals rebudes per alguns membres del PP de l'empresa concessionària del túnel de Sóller. Tema que

al dia següent empra Felipe González al Congrés dels Diputats contra Aznar, per fer contrast amb el desprestigi generat pels escàndols socialistes (Filesa, Roldán, Rubio, De la Concha, etc.)

El 4 de juliol de 1995, es constitueix el cinquè i darrer govern de Gabriel Cañellas per majoria absoluta. Cañellas no preveu grans canvis. Pere Joan Morey, relacionat amb l'escàndol del presumpte cobrament de comissions il·legals procedents del túnel de Sóller. Serà substituït per Mariano Socias enfront de la Conselleria d'agricultura, director general d'urbanisme. Mariano Matutes, serà substituït en la conselleria sense cartera per Lucas Prats, un dels suplents de la llista de candidats presentada pel PP d'Eivissa al Parlament en les eleccions autonòmiques. També es podria substituir a Bartomeu Rotger al front de la conselleria de cultura per un altre diputat eivissenc, Joan Marí Tur, podria sortir del govern el menorquí Cristobal Triay de la Conselleria d'Indústria i Comerç. El ple d'apertura de la quarta legislatura autonòmica, va ser elegit el diputat menorquí Manuel Jaen Palacios com a senador autonòmic, càrrec ocupat per l'ex parlamentari d'Unió Mallorquina, Guillem Vidal.

- Constitució Govern balear. Consellers menorquins i àrees delegades, petit perfil.

Durant la quarta legislatura es van succeir tres presidents del govern: Gabriel Cañellas Fons (PP) (des de 1 de juliol de 1995), Cristòfol Soler Cladera (PP) (des de 1 d'agost de 1995) i Jaume Matas Palou (PP) (des de 18 de juny de 1996).

Els càrrecs foren: Rosa Estaràs Ferragut (PP) (vicepresidència fins al 20 de maig de 1996, després ocupa presidència); Catalina Cirer Adrover (PP) ocupa Governació fins el 18 de juny de 1996; Jaume Matas Palou (PP) ocupa Economia i Hisenda fins que és president, el substitueix Antoni Rami Alós (PP); la Conselleria de Funció Pública fou ocupada per Josep Antoni Berastain Díez (PP) (fins 18 de juny de 1996), per Manuel Ferrer Massanet (PP) (fins 12 de juny de 1997) i per Pilar Ferrer Vanrell (PP); la Conselleria de Cultura, Educació i Esports la va dur Bartomeu Rotger Amengual (PP) (fins al 20 de maig de 1996) substituït per Joan Flaquer Riutort (PP) (fins 12 de juny de 1997) i finalment ocupada per Manuel Ferrer Massanet (PP); Marià Socias Morell (PP) dugué la Conselleria d'Agricultura i Pesca fins al 20 de maig de 1996; la Conselleria de Comerç i Indústria per la seva banda l'ocuparen Cristòfol Triay Humbert (PP) fins que fou investit president i Guillem Camps Coll (PP) que el va rellevar; després s'anomena Conselleria d'Agricultura, Comerç i Indústria amb Josep Juan Cardona (PP) al capdavant; Bartomeu Cabrer Barbosa (PP) dugué Sanitat i Seguretat Social rellevant per Francesc Fiol Amengual (PP) el 18 de juny de 1996; Guillem Camps Coll (PP) va dur Treball i Formació al mateix moment; la Conselleria d'Obres Públiques i Ordenació del Territori fou dirigida per Bartomeu Reus Beltran (PP) fins el 20 de maig de 1996, substituït per Joan Verger Pocoví (PP); la cartera de Turisme fou responsabilitat de Joan Flaquer Riutort (PP), substituït per José María González Ortea (PP); finalment la Conselleria de Medi Ambient, Ordenació del territori i Litoral, a partir del 18 de juny de 1996 per Bartomeu Reus Beltran (PP) substituït per Miquel Ramis Socías (PP).

El líder del PP José María Aznar és qui força la dimissió de Cañellas (no acceptada pel partit balear) dels càrrecs de President del Govern i del Partit Popular de les Illes Balears el 17 de juliol de 1995, si bé Cañellas no deixa l'escó del Parlament ni la presidència del PP balear.

Cristòfol Soler, un home de la seva confiança, fou elegit president el 28 de juliol de 1995, amb els 31 vots del Grup Popular. Els regionalistes d'UM es van abstenir i van votar en contra el PSIB-PSOE, PSM, EU i Els Verds. Joan Huguet el va substituir com a president del Parlament, per tant, cessa en la presidència del Consell de Menorca càrrec que havia investit dia 7 de juliol, a la vegada, també accedia a la presidència del PP balear.

El menorquí Guillem Camps va ser la única novetat en l'executiu com conseller de Comerç i Indústria, substituint a Cristòfol Triay, que es va fer càrrec de la presidència del Consell de Menorca. Camps el 9 de juny del 1996 fou nomenat per Jaume Matas Conseller de Treball i Formació.

Si parlem de menorquins i menorquines en el govern, cal remarcar que han estat elegits per quarta vegada consecutiva en unes eleccions autonòmiques, tres parlamentaris: Joan Huguet i Manuel Jaén Palacios del PP i Ramon Orfila del PSM. També conserven el seu escó Carlota Alberola (PP), Joana Barceló (PSOE), Javier Tejero Isla (PSOE).

En direccions generals a Juan Manuel Lafuente Mir per a Comerç i Indústria (5 juliol 1996 – 4 maig 1999), nascut a Maó a 1963, advocat, fou regidor de l'ajuntament de Maó. Cristòbal Huguet a d'Ordenació del Territori i Litoral des del 16 gener 1998 fins al 4 maig 1999 (renúncia). Nascut a Es Mercadal, al 1945, és funcionari de l'Administració de Ports de l'Estat i cap de secció a l'Administració de la CAIB. Entre 1991 i 1995 fou el President de la Comissió Insular d'Urbanisme de Menorca.

Diego Llabrés a Personal, a Pilar Mir Clar en la Comissió Interdepartamental de la Dona. La presidència del Parlament ocupada per Joan Huguet. Després tenim a Bernat Fortuny, que ha anat saltant de llocs, des de la Promoció Industrial a la gerència de l'escola d'hoteleria i el pas pel Park-Bit. Alejandro Pax Dolz de Castellar també és assessor de la conselleria d'agricultura i pesca del govern balear dirigida per Socies.

- Canvis durant legislatura

Els canvis més importants de la legislatura es donen a la presidència, amb tres presidents diferents, i el joc de canvis de càrrecs que això provoca.

El menorquí Ramon Orfila Pons, renuncia al seu escó el, 19 de novembre de 1997 i fou substituït per Joan B. Gomila i Barber. Ell mateix denuncia que arran de la crisi de govern pels escàndols del PP, al Parlament es dona un ambient de gran crispació. També amb el tema de la llengua, que ha estat un dels principals en defensa del president entrant Soler. El nou president es caracteritzarà pel diàleg amb l'oposició i la societat civil, i manifestà la seva voluntat d'impulsar la cultura autòctona. Es destaca la creació d'una Direcció General de Política Lingüística. També fou partidari d'una política més restrictiva en temes de Medi Ambient. Tot

això l'allunyà del gruix del partit. Cañellas acaba aconseguint la retirada del suport popular a Soler i aquest presenta la dimissió al Parlament. Aquesta destitució provoca una crisi important al PP, però cap diputat abandona el partit. S'elegí al conseller d'Economia i Hisenda, Jaume Matas, com a candidat a la presidència, havia estat perjudicat per la remodelació de Soler, amb una conselleria amb menys pes polític. El 12 de juny de 1996, es procedí a la seva investidura, que no va poder ser elegit president en la primera votació per l'abstenció de dos diputats del seu partit: Joan Marí Tur i Joana Aina Vidal, el 14 de juny fou elegit per 30 vots, ja que Tur tampoc vota a favor. El seu govern es forma amb els que li donaven suport com José Gonzalez Ortea (Turisme), també a Cañellas i a Joan Verger (Foment).

Es critica el manteniment de José Antonio Berastain, un dels polítics més implicats al Sóller, al capdavant de la Conselleria de la Funció Pública. Es limita el coneixement del català per l'accés a la funció pública i abandona el proteccionisme.

Un nou escàndol, relacionat amb la compra de la seu de la Conselleria d'agricultura al 1991, per un presumpte delictes de malversació de fons, era el tercer front penal obert contra Cañelles, que finalment s'arxiva per manca de proves.

Els casos i escàndols contra l'home que havia dirigit l'autonomia balear des del 1983 fins al 1995 marquen el context polític de la legislatura i per això, hi hem d'aprofundir. IU denúncia prevaricació sobre la que el Tribunal Superior de Justícia va obrir diligències prèvies, per determinar si el govern de Cañellas va actuar de manera injusta i il·legal en la concessió i pròrrogues de les obres i explotació del túnel de Sóller, a Mallorca. La denúncia, cita quatre supòsits penals que afavoreixen una malla real de corrupció, tractes a favor i irregularitats, per la qual cosa creu IU que existeix un delictes de prevaricació, actuacions arbitràries adoptades injustament, sabent-ho, aquests supòsits serien: no donar la concessió del túnel a l'empresa que presentava un projecte més avantatjós per l'administració, atorgant-lo a l'opció número tres, a l'empresari Antoni Cuat, soci del president Cañellas a Salinera Española, acusat entre d'altres, de falsedat documental i apropiació indeguda per la seva gestió del túnel. L'obra hauria d'haver estat acabada fa quatre anys. Altres supòsits penals són: falta de control governamental de la concessionària, pròrrogues no justificades i sotmetiment de les avaluacions tècniques a criteris polítics. La fiscalia creu que hi ha indicis d'un delictes de prevaricació continuada, per ser membres del govern, que atorgaren les obres del túnel a Antoni Cuat en una reunió del consell. Fins a aquest moment, totes les denúncies de corrupció contra Cañellas no han tingut efectes negatius contra ell (juny de 1995). Els adversaris el veuen ja com un cadàver polític, però els resultats del 28M no ho demostren.

Al juny de 1995, es va acusar al secretari general del PP de Balears, José Antonio Berastain, i als presidents dels consells insulars de Menorca i les Pitiüses, Joan Huguet (que era vicepresident del govern en el moment en què es va dur a terme, nega fer declaracions al respecte) i Antoni Marí Calbet, d'estar relacionats amb el cas en descobrir-se varies comptes del PP on apareixen els tres d'apoderats sumant un conjunt de 45 milions de pessetes, que podrien estar relacionats amb el cobrament de comissions il·legals. Després d'això, l'oposició

demana que Cañellas i Huguet no siguin investits (aquest darrer afirma tenir la convicció moral d'haver actuat sota la legalitat). L'oposició demana que renunciï a presidir el consell de Menorca però el PSOE va més enllà, proposant que també renunciï a l'acta de diputat. PSOE i PSM també es van personar al sumari per poder seguir el cas. També apareixen Pere Joan Morey, conseller en funcions d'Agricultura; la diputada Maria Salom; Mariano Matutes, conseller sense cartera. A Mallorca, IU, Unió Mallorquina, PSOE i PSM demanen una explicació abans de la constitució del Parlament.

Finalment, Cañellas es va veure obligat a dimitir, tot i seguir amb la seva innocència arrel de les pressions de la direcció nacional del partit, amb dues vies obertes, la del Tribunal Superior de Justícia i la del Tribunal de Comptes. Després d'aquests fets, les institucions s'han vist golpejades, ara amb el pas de la diputada Joana Aina Vidal al grup mixt i una majoria, la del PP que es manté en la corda fluixa tot i la decisió de Soler i Joan Marí Tur de permaneixen en el partit i en el grup que sustenta a l'executiu autonòmic, tot això amb Cañellas, l'autor del "cop d'estat" als soleristes al capdavant dels conservadors de la cambra.

El març de 1997 dimiteix com a president del Grup parlamentari del PP. Joan Verger va sorgir elegit president del partit substituint Joan Huguet. Els problemes de Mallorca van arribar al PP de Menorca, primer per l'aplaçament de tots els congressos, dictat per Madrid, cosa que va fer que la interinitat de Cristobal Triay com a President del Consell s'allargués i, en segon lloc, per les aliances i enfrontaments sorgits arrel de la crisi regional. El president del partit a l'illa sera Antoni Juaneda que no va aconseguir aglutinar als crítics: Martín Escudero, Manuel Jaén, Ernesto Galmes, Pau Lluç i Pedro Pons Vidal.

El maig de 1997, el Tribunal de Comptes, no detecta cap tipus de finançament irregular en les comptes del Partit Popular a Balears entre els anys 1988 i 1992. I el juliol de 1997, Cañellas és absolt del delictes de prevaricació en el cas "Sóller", perquè ja havia prescrit.

Eleccions autonòmiques 28 de maig de 1995 (Consell de Menorca)

Joan Huguet, del PP, es presenta per renovar el càrrec aconseguit el 1991 després de la moció de censura amb el suport del trànsfuga socialista Jaume Peralta. Al partit se li critica la manca d'autogovern en el Consell i les contradiccions del partit en quant a la teoria i la practica del desenvolupament sostenible. Després de 12 anys d'autonomia, els consells gestionen una molt petita part de recursos econòmics de la comunitat i els plans insulars dels usos del territori i ordenació turística no han estat elaborats. Al Consell Insular es presenten també les mateixes sis candidatures que les de la circumscripció de Menorca per al Parlament. El PP presentà com a cap de llista a Joan Huguet Rotger; el PSOE, a Joana Barceló Martí; EM-IU Josep Portella; INME Antoni Anglada; PSM Ramon Orfila Pons i ERC Joel Bagur. El candidat del PP cerca renovar la presidència enfront als aspirants de l'esquerra que són majoria. Defensen:

Joan Huguet (PP), actual president del Consell es presenta per a la reelecció, assegura que el consell té presència activa en la societat per haver-se convertit en el coordinador de la política

municipal. Defensa la planta de compost, el pla de telefonia rural i la reserva de la biosfera com a exemple de la feina feta.

Joana Barceló (PSOE): participació (real de la ciutadania en la institució), autogovern (amb un major traspàs de competències i dotació econòmica) i cohesió territorial (amb igualtat d'oportunitats per tots els habitants de les illes i la millor relació ajuntaments-consell) són els eixos del programa socialista. També parlen de no més urbanitzacions turístiques al litoral i accés lliure i gratuït a totes les platges, compensant als propietaris amb ajudes públiques. Es garantiria l'ús lliure i gratuït del camí de cavalls amb una proposició de llei ja redactada de servidumbre de pas acompanyada d'un pla especial de protecció del camí inclosa la seva rehabilitació, ús i gestió.

Joel Bagur Mellinas (ERC) demana el concert econòmic per a l'illa, així com l'exigència a l'estat espanyol de les diferents competències que encara no han estat transferides. Defensen que el Consell ha de ser la seu sobirana de Menorca, allà on s'ha de cercar les solucions als problemes de l'illa.

Antoni Anglada (INME), defensa que el Consell ha de ser el coordinador dels assumptes municipals, reclamar el traspàs de totes les competències al govern; en el pla urbanístic, no crear més urbanitzacions i redactar el Pla d'Ordenació Territorial de Menorca; desestacionalitzar el turisme i elaborar un pla hidrològic de l'illa.

Ramon Orfila, aboga per una protecció del territori i planificació de l'activitat urbanística. En contra de les noves urbanitzacions proposades per el PP: Coves Noves, Cala en Busquets i Llucalari. Essent conscient que el turisme és el motor de l'illa però que no ha de ser sinònim de destrucció, volent llocs de feina en el sector més estables. També critiquen els plans especials de la costa sud de Ciutadella als accessos de les platges, mentre veuen amb bons ulls la servidumbre pública del Camí de Cavalls. La preocupació per l'entorn, el menorquinisme i la política d'esquerres, els grans eixos.

Josep Portella (IU), defensa la reforma de l'estatut per aconseguir l'autonomia financera; redactar el Pla Insular d'Ordenació Territorial, frenar l'expansió territorial i els ports esportius, guanyant terreny a la peatonalització; aconseguir una economia social; crear el Consell Menorquí de les Cultures i les Arts, compromís de normalització lingüística; potenciar un model turístic propi amb la conservació del Medi i la no terciarització de la ruralia; sol·licitar la declaració de l'illa com a Zona d'Especial Conservació dins de la Directiva Habitats de la Unió Europea i accés lliure a les platges de les ANEIS i prohibit vehicles a motor.

CANDIDATURES	VOTS	% VOT VÀLID	ESCONS
PP	14.952	44,2	7
PSOE	9.939	29,3	4
EM-IU	2.925	8,7	1
PSM	4.008	11,9	1
INME	983	2,9	
ERC	228	0,7	
Cens electoral	51.905		
Participació	33.818	65,66	
Vot nul	265	0,77	
Vot en blanc	783	2,3	

Taula. Resultats de les eleccions del 28-05-1995 al Consell de Menorca

El PP aconsegueix allò que cap altre partit havia aconseguit des de la creació del Consell Insular des de 1979, obtenir la majoria absoluta.

La formació, liderada per Joan Huguet ha aconseguit 7 escons, un més que a 1991 i 57 vots més, cosa que converteix a n'aquesta candidatura en la més votada d'unes eleccions autonòmiques, molt a prop dels 15.000 vots (xifra superada per l'actual senador popular Martín Escudero amb 16.202 vots al 1993). És clar que això permetrà al PP governar tranquil·lament els pròxims quatre anys aquesta institució.

Aquesta majoria, segons Cristobal Triay, secretari general del PP a Menorca, no només aportarà estabilitat a la formació sinó que també al Parlament Balear.

Els socialistes, per la seva banda, sofreixen un retrocés a les urnes a nivell insular amb la pèrdua d'un conseller i la considerable xifra de 1.109 vots. Es queden amb 4 escons. Joana Barceló, secretaria general del partit, declarava que el PP ha arribat al límit de possibilitats de creixement, amb 14.952 vots i la política estatal al seu favor. La paradoxa, comenta, que amb uns millors resultats de l'esquerra que al 1991, el govern del consell insular sera, per majoria absoluta pel PP.

Pel que fa al resultat de l'anterior Entesa de l'Esquerra de Menorca, es manté amb un conseller del PSM i un altre d'Esquerra de Menorca-Izquierda Unida. S'ha de destacar però que el PSM ha superat amb 1083 vots als seus anteriors socis de coalició, cosa que no s'esperava. Queda com a tercera força política tot i els desfavorables pronòstics anteriors. Es queda a 266 vots d'obtenir un segon escó.

Els Independents de Menorca, no han obtingut bons resultats i ERC tampoc.

EM-IU entra a quatre institucions, en el Consell Insular i els ajuntaments de Maó, Ciutadella i Es Castell.

Pel que fa a la participació, és del 65,66%, amb un cens de 51.905 persones, una xifra molt similar en les eleccions anteriors on la participació fou del 65.35% amb un cens de 50.496 persones.

- Constitució Consell.

Joan Huguet va ser investit dia 7 de juliol de 1995 com a president del Consell de Menorca per segona vegada consecutiva. Era la única candidatura que es presentava i l'oposició va recordar insistentment davant la presència de Gabriel Cañellas, el cas del túnel de Sóller. Es constitueix el Consell en sessió plenària extraordinària on els Diputats elegits per al Parlament de les Illes Balears a l'illa de Menorca el proppassat 28 de maig, es constituïren en el Consell Insular de Menorca, de la següent manera:

President:

Joan Huguet Rotger és president del Consell Insular des de 1991 per tant, repeteix com a president del consell insular però ara aconseguint una majoria absoluta. És diplomad en ciències socials i humanes i té 41 anys.

És la seva quarta elecció consecutiva com a diputat autonòmic. Durant vuit anys va ser vicepresident del Govern Balear. És president insular del Partit Popular des de fa dotze anys i sota el seu mandat s'ha passat de 4 consellers a 1983 als 7 obtinguts en les eleccions de diumenge. En el moment de la reelecció fa dotze anys que presideix el partit, amb l'objectiu de convertir-lo en la primera força política a nivell insular. afronta la presidència com el compliment d'una etapa, cosa que suggereix el fi de la seva carrera política a Menorca.

Cosa que no implica l'abandonament del càrrec abans del final del mandat però sí es pot veure afectat davant un possible salt a la política nacional si es donés la doble situació que el PP guanya a les eleccions generals i rebés una oferta per a formar part de l'administració de l'estat.

Huguet compaginarà el Consell amb el càrrec de portaveu del Parlament. Arrel de la substitució de Gabriel Cañellas per Cristòfol Soler com a President del Govern de les illes Balears, Huguet en data 27-08-95 és elegit President de la Mesa del Parlament de les Illes Balears, produint-se el seu cessament i substituint-lo el Sr. Cristóbal Triay Humbert (PP). Decidit també a presidir el PP balear en contra de l'altre candidat Joan Verger, president del Consell de Mallorca durant vuit anys.

Vicepresident

- Antoni L. Juaneda Cabrisas (PP). Ciutadella, 1964. Llicenciat en Ciències Econòmiques i Empresarials. Conseller delegat d'Economia i Règim intern.

Membres de la Comissió de Govern:

- Antoni L. Juaneda Cabrisas (PP), José Simón Gornés Hachero (PP), Carlota Alberola Martínez (PP) i Andreu Avel·lí Casanovas Coll (PP).

Consellers i conselleres i les àrees que gestionen.

- José Simón Gornés Hachero (PP). Llicenciat en Geografia i història, funcionari, 27 anys, nou diputat. Conseller delegat de Cultura, Educació i Esports.

- Carlota Alberola Martínez (PP). Psicòloga, 46 anys, diputada autonòmica en el Parlament des de 1992. Consellera delegada de Sanitat i Acció Social i el servei de cambra hiperbàrica.

- Manuel Jaén Palacios (PP). Llicenciat en filosofia i ciències de l'educació, 48 anys, quarta legislatura consecutiva. Conseller delegat de Formació.

- Alejandro Pax Dolz de Castellar (PP). Enginyer tècnic agrònom, funcionari, 31 anys, primera legislatura com a diputat. Conseller delegat d'Agricultura i Medi Ambient, de contra incendis i de salvament i de protecció animal. També és assessor de la Conselleria d'Agricultura i Pesca del Govern Balear dirigida per Socies. És el coordinador de la comissió mixta per a l'encomana de la gestió ordinària d'agricultura i pesca. El febrer de 1997 aconsegueix la direcció del PP de Maó, sumit en una profunda crisi.

- Andreu Avel·lí Casasnovas Coll (PP). Llicenciat en dret, 29 anys, accedeix al parlament per primera vegada. Conseller delegat d'Ordenació municipal i urbanisme.

A l'oposició hi tenim:

- Joana Maria Barceló Martí (PSOE). Llicenciada en geografia i història, administrativa, 36 anys, repeteix com a consellera.

- Miguel Gascón Mir (PSOE). Metge uròleg, 45 anys, primera legislatura.

- Maria del Carme Garcia Querol (PSOE). Llicenciada en econòmiques, funcionària, 33 anys. Nova en el Parlament.

- Javier Tejero Isla (PSOE). Psicòleg, funcionari, 42 anys, diputat autonòmic en el Parlament des de 1991.

- Ramon Orfila Pons (PSM). Comerciant, 45 anys, quarta legislatura consecutiva al Parlament. Presenta renúncia com a diputat el 19-11-97 i el substitueix el Sr. Joan Bosco Gomila Barber (PSM)

- Josep Ignasi Portella Coll (EM_IU). Llicenciat en història, funcionari, 40 anys, primera legislatura en el parlament.

Cristóbal Triay, després de substituir a Huguet en el càrrec a l'agost, defensà que les grans línies d'aquest mandat seran: col·laboració amb tots els nivells de l'administració, posada en marxa del pla de desenvolupament sostenible i el compliment del programa d'assumpció de noves competències. El gener de 1996 està previst que es transfereixin les competències en matèria d'activitats classificades i el compromís d'assumir aquests quatre anys les d'agricultura, ramaderia i pesca; ordenació turística; transports; protecció de menors; artesanía i cooperatives i cambres agràries.

El setembre de 1996 el president assumeix la gestió del territori, al maig de 1997, el Pla territorial divideix a l'equip del consell i Cristobal Triay amenaça amb dimitir. El president del

PP balear refrenda el suport de la junta insular a Triay un dia després que els consellers populars acordessin presentar 45 esmenes als criteris del pla.

El febrer de 1999, la moció d'esquerra de Menorca favorable al trasllat de la seu de la conselleria d'agricultura a Ciutadella divideix l'equip de govern del consell, que per segona vegada s'aplaça la sessió plenària.

Tenim set conselleries: economia i règim intern; cultura, educació i esports; sanitat i acció social; ordenació territorial i urbanisme; formació; agricultura i medi ambient, de contra incendis i de salvament i de protecció animal.

Hi ha dues comissions informatives permanents:

- Política Econòmica i Territorial i Règim Intern: membres Antoni L. Juaneda Cabrisas (PP), José Simón Gornés Hachero (PP), Manuel Jaén Palacios (PP), Alejandro Pax Dolz de Castellar (PP) i Andreu Avel·lí Casanovas Coll (PP); Joana Maria Barceló Martí (PSOE) i Maria del Carme Garcia Querol (PSOE); Ramon Orfila Pons (PSM) i Josep Ignasi Portella Coll (EM-IU).
- Política social i Cultural: membres Antoni L. Juaneda Cabrisas (PP), José Simón Gornés Hachero (PP), Carlota Alberola Martínez (PP), Alejandro Pax Dolz de Castellar (PP) i Andreu Avel·lí Casanovas Coll (PP); Miguel Gascón Mir (PSOE) i Javier Tejero Isla (PSOE); Ramon Orfila Pons (PSM) i Josep Ignasi Portella Coll (EM-IU).

Es crea també la Comissió Especial de Comptes, formada pels mateixos membres que componen la Comissió informativa de Política Econòmica i Territorial i Règim Intern.

Els portaveus dels grups polítics al Consell seran: el propi conseller Josep I. Portella Coll (IU); el propi conseller també pel PSM, Ramon Orfila Pons; pel grup del PSOE; tenim com a portaveu titular a la consellera Joana Maria Barceló Martí i el conseller Miguel Gascón Mir com a suplent; per al PP, José Simón Gornés Hachero i Alejandro Pax Dolz de Castellar seran suplents.

- Canvis durant legislatura.

Atès que el president Joan Huguet Rotger, és elegit el 27 d'agost de 1995, president del Parlament de les Illes Balears, es produeix el seu cessament com a conseller insular i conseqüentment de la presidència del Consell, l'únic vicepresident, el substitueix temporalment, Antoni L. Juaneda Cabrisas. Per tant, es nomena a Maria Carlota Alberola Martínez, vicepresidenta segona del Consell Insular de Menorca.

Dia 4 d'agost de 1995, va prendre possessió del càrrec de conseller del Consell Insular de Menorca Cristóbal Triay Humbert. En la mateixa sessió i elegit en primera votació, pren possessió de la presidència del Consell Insular de Menorca. No es modifica la composició del Consell Insular.

Ramon Orfila Pons (PSM). Presenta renúncia com a diputat el 19-11-97 i el substitueix el Sr. Joan Bosco Gomila Barber (PSM). Va tancar la seva dilatada carrera política al novembre de 1997 en el Consell i Parlament que es va iniciar al maig de 1983, va anunciar la seva dimissió al gener, per a que entres gent nova.

- Context polític durant mandat

El mes de febrer de 1999, es celebra a Maó, una manifestació en defensa d'un ús racional del territori, unes 6.000 persones, 4.700 segons la policia local, convertint-se en la convocatòria més nombrosa de la història a l'illa. Tot i que va concórrer en un ambient festiu, hi va haver reivindicació. Les principals crítiques van anar cap al PP del Consell Insular i en la necessitat de canvis en la política d'ordenació del territori. Són uns anys caracteritzats per una gestió del Consell bastant grisa i mancada d'iniciativa política, alguns ho atribueixen a la manera en què Joan Huguet havia hagut de deixar la institució. També es van donar problemes interns, com es fa palès en el fracassat intent del president Triay d'impulsar el consens enfront del Pla Territorial Parcial (PTP).

Eleccions generals de març 1996

A nivell autonòmic, a les eleccions generals al Congrés dels Diputats, una vegada més, els dos grans partits espanyols es repartiren els escons de la circumscripció balear.

El Partit Popular és a Menorca la força més votada des de 1991, aquest any fou la més votada en les eleccions municipals i autonòmiques, èxit que va repetir en les generals de 1993 (tant al Congrés com al Senat), en les europees de 1994 i en la doble convocatòria del 28 de maig quan van avantatjar als socialistes en 8.36 punts en les municipals i 14.9 punts en les autonòmiques. Des de l'inici de la democràcia veim un creixement de suport als populars, hereus de l'extinta UCD (Unión de Centro Democrático) i perquè a diferència de l'esquerra que esta fraccionada en tres opcions, la centre-dreta no.

Menys algunes excepcions que no han tingut èxit com UPM i INME. En contra, i després del seu gran triomf a 1983, el PSOE s'ha estabilitzat en número de vots amb algun daltabaix. La diferència més petita entre ambdós es va produir el passat 28 de maig i la més àmplia, en les eleccions europees de 1994. En quant a la tercera plaça, se la disputen IU i Partit socialista de Menorca. ambdues, que van concórrer sota la coalició de l'Entesa de l'esquerra al 1987 i 1991, sumen més vots per separat que quan han anat junts, suposa per un bon nombre d'electors d'esquerres que no són compatibles.

- Context polític en que arriben eleccions

Felipe Gonzalez i el PSOE es veuen tocats arrel dels escàndols de corrupció, els Gal, Roldan i altres assumptes, a més de l'incompliment de compromisos electorals en temes com l'econòmic i laboral. Cosa que des del partit descarten.

La valoració política augmenta en els mesos previs a les eleccions, el PP compta amb els sondejos al seu favor. És el moment en que ETA assassina Gregorio Ordóñez, líder del PP a Guipúzcoa i que atempta contra José María Aznar dimecres 19 d'abril de 1995. A l'acte central del PP a Menorca, Aznar va fer incís tot el temps en forçar un canvi polític a nivell estatal i va posar com a exemple les illes Balears com exemple de prosperitat e iniciativa. Julio Anguita es l'altre gran candidat.

Així molta gent va veure les eleccions autonòmiques i municipals del 28 de maig de 1995 com una prova per a les posteriors eleccions nacionals, posant a prova la continuïtat o no del govern socialista.

L'actual legislatura, serà la més curta de la història democràtica recent d'Espanya, a excepció de la constitucional. Han estat dos anys i mig de vida política en permanent convulsió a causa dels escàndols i les dificultats de govern dels socialistes, obligats a pactar amb Convergència i Unió (CiU) fins que, també els nacionalistes catalans, es van sumar a la petició d'eleccions anticipades igual que altres membres de l'oposició, deslligant-se així de la seva aliança en el moment d'aprovar els Pressupostos Generals.

Albert Moragues, parlamentari menorquí ha participat en les comissions de política social i feina, i d'agricultura i pesca. ha estat portaveu en matèria pesquera, coneixent d'aprop els conflictes amb Canadà, els acords de pesca en política europea i les negociacions dels acords amb el Marroc. Tant ell com el diputat popular Adolfo Vilafranca destaquen el paquet de reformes jurídiques aprovat pel congrés, incloent el nou codi penal, una fita històrica.

El senador per Menorca, Martín Escudero ha destacat que per primera vegada, el PP va tenir majoria en aquesta institució. Fins al 9 de gener de 1996, serà el Senador per Menorca, que es posiciona contra Huguet (líder regional) i a favor del partit. El mallorquí Felix Pons és l'actual president del Congrés dels Diputats, abandona la política abans de les eleccions.

- Llistes/candidats menorquins que es presenten Congrés:

Tenim els següents: Cristòfol Pons Franco (PP), Rubén Marí Carreras (IU), Joan Bosco Gomila Barber (PSM-ENE), Ester Riudavets Vidal (PSM-ENE), Bartomeu Pons Huguet (PSM-ENE), Pere Manel Triay Portella (ERC), entre d'altres.

- Llistes/candidats menorquins que es presenten Senat circumscripció Menorca
S'hi presenten sis candidatures amb els representants següents:

- PP: Bernardo Llompart Díaz, suplent: Llorenç Cardona Seguí
- PSOE: Tirso Pons Pons, suplent: Pere Riudavets Fayas
- IU: Josep Maria Foguet Coll, suplent: Sergi Marí Pons
- PSM-ENE: Joan Manuel Llufiru, suplent: Pilar Pons Goñalons
- INME: Pedro Roman Bordera, suplent: Onofre Janer Coll
- ER: Joel Bagur Mellinas, suplent: Joan Josep Juanico Fedelich
- Resultats electorals Congrés

A les Illes Balears, van votar 433.386 persones, amb una participació del 71,94%, amb l'elecció corresponent de set diputats.

El partit popular va obtenir el 45,07% dels vots, corresponen a 194.201 vots i quatre dels set diputats a elegir per al congrés a Balears. El triomf electoral no va tardar en tornar-se amarg per la dimissió de Cañellas. Els socialistes, quedaren en segon lloc amb un 36,03% dels vots, 155.243, i tres dels set diputats.

La resta de partits no aconseguiren diputats al Congrés, els resultats van ser: Esquerra Unida de les Illes Balears, 33.169 vots (7,70%); Coalició Electoral PSM-EN, 24.658 (5,72%); Els Verds de les Illes Balears, 9.344 (2,17%); Unió Mallorquina, 6.928 (1,61%); Esquerra Republicana de Catalunya, 1.802 (0,42%); Unió Centrista, 444 (0,10%); Coalició Republicana 417 (0,10%), Alianza balear, 367 (0,09%).

Les eleccions generals del dia 3 van tenir un clar guanyador a l'illa: el PP. Els populars van obtenir victòries parcials en tots els municipis menys en Es Castell. Cinc són les opcions més votades per al Congrés a Menorca (PP, PSOE, IU, PSM i ERC):

El PP és la força més votada a tots els municipis menys a Es Castell on ho serà el PSOE amb un 40,64% dels vots, enfront al 34,90% del PP. En el cas de Maó, cal dir que la diferència entre ambdós partits és minoritària i mentre el PP treu un 41,58% dels vots, el PSOE un 39,79%, el cas de sant Lluís és similar amb un 42,77% del PP front al 39,22% del PSOE. a la resta la diferència és bastant major.

Es Castell és on treu millors resultat IU, amb un 15,99% dels vots, seguits de Maó amb un 11,81% mentre que Es Mercadal serà el que menys amb un 6,53% seguit per Es Migjorn amb un 6,80%. Essent la tercera força en conjunt a l'illa.

El PSM, que representa la quarta força en tota l'illa, serà a Ferreries (8,79%) on per molt poquet serà la tercera força, IU compta amb un 8,35% dels vots al municipi; i Es Mercadal (7,81%) on també serà la tercera per un poc més d'un punt de diferència amb IU (6,53%) i Es Migjorn (1,85%) i Maó (3,56%) on els treu pitjors amb molta diferència respecte IU. ERC treu menys d'un punt a tots els municipis, amb Ciutadella al capdavant amb un 0,80% dels vots i Alaior el que menys amb un 0,31%.

En total, segons l'IBESTAT a l'illa els vots es repartiran entre: 44,5% (PP), 36,21% (PSOE), 10,25% (IU), 5,28% (PSM-ENE), 0,90% (EVIB), 0,60% (ERC), 0,07% (UM), 0,33% (UC), 0,05% (CR), 0,07% (ABA).

- Participació eleccions Congrés de Menorca

A nivell autonòmic, segons l'IBESTAT, tenim una participació del 71,63% amb un cens de 606.329 persones, a Menorca amb un cens de 52.870 persones, un tenim una participació del 71,03%, un valor molt similar. Mallorca serà l'illa amb un percentatge més elevat, 72,44% mentre Eivissa serà la que participa menys amb un 68,43%. Per municipis menorquins,

Ferrerries serà el municipi amb una participació més elevada, amb un 78,64% seguida de Es Migjorn amb un 78,39%, mentre Maó serà el municipi amb la menor amb una participació del 69% seguit de Ciutadella amb un 69,35%. Si ho comparam amb les anteriors, la participació del total de l'illa va ser d'un 72,40%, per tant ara, a 1996, tenim un punt i mig menys de participació.

Per tant, s'estabilitza entorn del 65% després del 28 de maig i de l'eufòria de la primera convocatòria de 1979. Si ens fixam en eleccions generals, aquest percentatge augmenta, ja que al 1977 i 1982 els índexs van superar el 80%, mentre que a les de 1979 i 1993 sobrepassen el 70%. Només les del 86 i 89 es van quedar per sobre el 66,14 i 64,52 respectivament. Les participacions més baixes s'han donat en les convocatòries del Parlament Europeu de 1989 amb un 43,22% i de 1994 amb un 48,47%.

- Resultats electorals a Menorca del Senat

El PP de Bernardo Llompart, és la força més votada a tots els municipis, (essent el més votat a l'illa amb un 43,51%) menys a Es Castell on ho serà el PSOE (amb Tirso Pons Pons al capdavant) amb un 39,84% dels vots, enfront al 35,84% del PP. En el conjunt de l'illa els socialistes treuen un 35,17% dels vots. En el cas de Maó, cal dir que la diferència entre ambdós partits és minoritària i mentre el PP treu un 40,87% dels vots, el PSOE un 39,38%, el cas de Sant Lluís és similar amb un 40,74% del PP front al 36,56% del PSOE a la resta la diferència és bastant major. Es Castell és on treu millors resultat IU, amb un 14,56% dels vots, seguits de Maó amb un 11,58% mentre que Ferreries serà el que menys amb un 5,14% seguit per Es Mercadal amb un 5,34%. Essent la tercera força en conjunt a l'illa.

El PSM de Joan Manel Martí Llufríu, que representa la quarta força en tota l'illa amb un 6,65% dels vots, serà a Ferreries (15,51%) on serà la tercera força amb deu punts de diferència amb IU que compta amb un 5,14% dels vots al municipi; i Es Mercadal (10,03%) on també serà la tercera amb cinc punts de diferència amb IU (5,34%) i Es Migjorn (2,22%) i Maó (3,89%) on els treu pitjors amb molta diferència respecte IU. Cal comentar el cas de Ciutadella, municipi en el qual la tercera i quarta força tenen uns resultats similars, IU amb un 9,6% i PSM amb un 8,96%.

Pedro Roman Bordera, d'INME, representa la cinquena força amb bastanta diferència de la quarta (amb un total de 1,55%), tindrà més percentatge de vots a Ferreries amb un 5,01% seguit de Sant Lluís amb un 4,83% mentre baixaran del punt de representació a Es Migjorn amb 0,79% i Es Mercadal amb 0,88%. ERC de Joel Bagur Mellinas (amb un total de 0,73%), treu menys d'un punt a tots els municipis, amb Ciutadella al capdavant amb un 0,92% dels vots i Es Migjorn amb un 0,32% seguit d'Alaior el que menys amb un 0,39%. Tot i que podríem dir que són uns resultats similars pel que fa als dos partits principals si ho comparem amb les eleccions del Congrés, en les altres forces si trobem més canvis.

- Participació eleccions Senat circumscripció Menorca

La participació al Senat és molt semblant a la del Congrés, així, a nivell autonòmic, tenim un 71,19%, i a Menorca un 69,81% un poc inferiors al Congrés però gairebé res. Per illes, Mallorca compta amb un 72,27% mentre Eivissa i Formentera amb un 64,08%. Per municipis menorquins, Ferreries sera el municipi amb una participació més elevada, amb un 78,68% seguida de Es Migjorn amb un 78,39% (mateix valor que al congrés) mentre Es Castell sera`el municipi amb la menor amb una participació del 57,65%, sorprèn que al Congrés el valor sigui d'un 70,81% per al municipi. Si ho comparam amb les anteriors, a nivell autonòmic baixa en gairebé dos punts, al 1993 fou d'un 72,81% mentre a Menorca és molt similar, amb un 70,19% al 1993.

- Perfil diputats i senador menorquins.

Cristòbal Pons Franco (PP) i Albert Moragues (PSOE) van ser elegits diputats i Bernat Llompart (PP) es va fer amb l'acta de senador, aquest darrer serà substituït per Lorenzo Cardona a la seva mort el juny de 1999.

Cristòbal Pons Franco (PP), ocupà el càrrec fins al 18 de gener de 2000. Casat i amb dos fills és advocat especialitzat en dret urbanístic i president del PP de Ciutadella. Va defensar al consistori de Ciutadella arran la denúncia per negligència a causa de la mort d'un jove barceloní trepitjat per un cavall a les Festes de Sant Joan de 1993.

Albert Moragues Gomila (PSOE), Maó, 1953, casat i amb una filla. Vicesecretari General de la Federació Socialista de Menorca. Diputado Regional del Parlament Illes Balears (1987-1993). Portaveu en temes d'agricultura. Vicepresident (1987-1991) i President (1991) del Consell Insular de Menorca.

Martín Escudero, candidat al senat a les eleccions de 1989 en les que va llevar la majoria absoluta del PSOE, va ser reelegit en les de 1993 i va ocupar el càrrec fins al gener de 1996. Nascut a Maó, casat i amb dos fills és llicenciat en Ciències polítiques i econòmiques i es professor al Pasqual Calbó.

Bernat Llompart, natural de Es Castell, d'on va ser batle entre el 1993-95, casat i amb tres fills, militar de professió. Al 1991 va concórrer com a independent de les llistes del PP a l'ajuntament on va ser regidor d'hisenda des de juny de 1991 fins al juny de 1993 i esgotà el mandat com a batle. Al 1995 va passar a ser cap de l'oposició, ocupant la secretaria general del PP i ja al 1996, en les eleccions de març, va ser elegit senador, passant a integrar les comissions de Defensa i Economia, a darrera hora fou diagnosticat amb un càncer, del que morí al juny de 1999, malaltia que no li va deixar desenvolupar les seves funcions com hagués volgut. Fora de la política, també va ser president i membre d'associacions veïnals i colabora altruïstament en causes benèfiques.

Lorenzo Cardona, es va quedar a les portes de ser regidor a l'ajuntament de Maó, té 34 anys i milita en el partit des que va arribar a la majoria d'edat i de la que va ser president de les noves joventuts. Funcionari interí de la CAIB, actualment és membre de l'executiva insular, en la que va suplir a Francisco Tutzó.

En el darrer mandat també fou regidors com a relleu d'un dels dos regidors que van cesar pel problema de la "H" i que havia ocupat la cadira municipal a l'equip de Pons Villalonga, quan va substituir a Paco Sanz. Ocupa el càrrec de senador després de la mort de Bernat Llompart dia 18 de juny de 1999 fins el 18 de gener del 2000. Pren el càrrec del seu antecessor amb les mateixes comissions: economia i defensa, encara que la seva pertinença queda pendent del nou mapa de senadors autonòmics. Per aconseguir mantenir el lloc, haurà de medirse als quasi 16.000 vots que va aconseguir Llompart en les del 96. Entre el parèntesi de l'inici del segon període de sessions i les generals, s'ha marcat el doble objectiu d'acatar la disciplina interna del seu grup parlamentari, segons comenta a un reportatge del Diari Menorca publicat el 27 de juny de 1999. Anuncia que la seva activitat en el Senat tindrà preferència absoluta damunt la de coordinador del grup municipal a Maó i defensar els interessos de l'illa.

Fins ara havia desenvolupat càrrecs a l'organigrama del PP i a la ingrata tasca de l'ajuntament de Maó durant el darrer mandat municipal.

El diputat i conseller menorquí Manuel Jaen Palacios, que durant la passada legislatura va ocupar la vicepresidència del Consell i portaveu del Grup Popular en la Càmera de les illes queda designat Senador en representació de la Comunitat Autònoma de Balears des del 11 de juliol de 1995 fins l'agost de 1999.

Pel que fa a canvis o renúncies, apart del que s'acaba de comentar: Delegació de govern: ocupada per Fernández Terres fins que es va treure plaça a l'ajuntament de Maó, l'abril de 1996. Catalina Cirer nova delegada del govern a Balears. Clemente Rios, nou delegat insular del govern el 15 de juny. El març de 1999, Carmen Díez de Rivera, l'"eurodiputada menorquina", abandona el seu escó per motius de malaltia.

Eleccions municipals 28 de maig de 1995

Les suposicions electorals per al 28 de maig a Menorca (extretes de l'editorial del Diari Menorca del 2 de maig de 1995), donaven una pujada de vots al PP i una baixada al PSOE, assumint que serien les forces polítiques no majoritàries qui jugarien un paper decisiu en el resultat final. En el plànol municipal, era el cas, per tant les batllies podrien dependre del vot que emetin els regidors electes de EM-IU, INME, inclús el PSM. En els ajuntaments de Ciutadella, Es Mercadal, Alaior i Es Castell, era previsible que el PP obtingués victòries per majoria absoluta. En canvi, pot haver-hi sorpreses a Maó, Es Migjorn, Ferreries i Sant Lluís. Els pactes postelectorals determinarien el color polític del govern. La clau per les batllies socialistes de Maó i Es Migjorn podria estar en mans de EM-IU. El PSM podria decidir les batllies de Maó i Sant Lluís. Els independents de Menorca aspirarien a conservar la batllia de Ferreries amb el suport del PSOE i Entesa, a condició de votar a l'alcalde socialista de Sant

Lluís si els independents de Pons Olives no obtinguessin uns resultats satisfactoris. anem a veure si això fou així.

El resultat de les eleccions municipals fou resumidament: la victòria del PSOE a Alaior amb Antoni Gómez Arbona com a batle, gran sorpresa electoral; el PSOE de Maó amb Artur Bagur necessitarà el suport de EM-IU o PSM per a governar.

A Ciutadella, Gabriel Allès del PP conserva els dotze regidors; seran necessaris els pactes a Ferreries, Es Castell i Sant Lluís, essent el PP la força més votada. El PSM desafia les enquestes i obté millor resultat que EM-IU. Les eleccions consoliden les majories absolutes a Ciutadella (PP), Alaior (PSOE) i Es Migjorn (PP). A Maó, el PSOE s'ha quedat a manca d'un regidors per governar en solitari, a Ferreries, Es Castell i Sant Lluís la majoria simple del PP pot veure's alterada pels pactes i a Es Mercadal es previsible que es repeteixi la situació anterior i que el PP governi amb el regidor de UPM. És a dir, els conservadors guanyen a sis dels vuit municipis menorquins.

Les forces polítiques minoritàries, han tingut diversa sort en aquestes eleccions però algunes seran decisives pels futurs pactes. En el bàndol de l'esquerra, tant Alternativa a la sala, en Es Mercadal com l'Entesa de l'Esquerra de Ferreries han aconseguit important representació en els nous consistoris.

La segona candidatura, EEF inclús podria desenvolupar responsabilitats en el cas que no fos Antoni Coll Pons (PP) el batle. En el centre polític, mentre Unió Progressista de Menorca (UPM) conserva el seu únic regidor gràcies a la seva implantació a Fornells, la participació electoral de Independents de Menorca (INME) ha estat un fracàs. El centrisme només es manté a Ferreries i a Sant Lluís, i no per la novetat de les segles, sinó pel carisme i feina d'uns polítics locals. Les llistes liderades per Onofre Janer i Francisco Pons també semblen cridades a exercir una funció arbitral i moderadora en uns ajuntaments que encara no es sap si seran regits pel PP o per les forces de centre i esquerra. La gran sorpresa fou la derrota del PP a Alaior, cosa tant inesperada que va eclipsar la majoria absoluta aconseguida al Consell, també la pèrdua de 1000 vots del PSOE a les autonòmiques.

La participació a nivell autonòmic va ser del 64,19%, segons l'IBESTaT, essent Formentera l'illa amb més vots, 66,49% mentre Eivissa fou la que menys amb un 55,18%. Menorca compta amb el 65,37% dels vots i un cens de 52.139 persones. El municipi amb més participació fou Es Migjorn Gran amb un 84,38% dels vots, seguit d'Alaior amb un 80,12% mentre els dos municipis més grans foren els menys participatius: Maó amb un 60,89% seguit de Ciutadella amb una participació del 61,34%. Si ho comparam amb les anteriors, a nivell autonòmic s'augmenta en quatre punts la participació ja que fou del 60,36% mentre a Menorca es manté un valor molt similar ja que al 1991 fou del 65,78%.

Maó

Abans de les eleccions, comptam amb un consistori presidit pel PSOE. Candidatures:

- PP: Francisco Tutzó, Antoni Pons Villalonga, Maria Gracia Seguí Puntas, Salvador Botella..., manifesta que les condicions són favorables per a aconseguir la majoria absoluta i amb això els 11 escons que són necessaris per governar. Destaquen del programa, la part en la que donen suport a la vida cultura maonesa.
- PSM: després de la ruptura amb ESquerra de Menorca EM-IU, Pilar Pons Goñalons (ex directora d'escola i dins el moviment pedagògic de Menorca), Cristòfol Mus Reynés (comerciant i anterior portaveu al consistori per EEM), Jordi Gutiérrez (psicòleg i educador), Diego Dubón (professor d'ensenyament secundari).
- INME: Josep Xabuch Fortuny (actual conseller i president del partit a Maó), Pere Sintes, Joaquin Comeche, Isabel Petrus, La majoria integrants d'aquesta llista treballen a l'àrea de l'educació, el comerç, o les tasques administratives.
- EM-IU: Sergi Marí, Antonio Casero, Chelo Cachot...
- PSOE: Arturo Bagur (actual batle) defensa les seves actuacions i aposta per una pràctica esportiva per tothom, línies educatives no obligatòries, una ciutat culta i una política de diàleg, participació ciutadana i una batllia de portes obertes.

Els resultats electorals, provoquen que el port d'hivernada aparegui com a referent necessari en la negociació per a un pacte de govern ja que EM-IU i PSM s'hi oposen. L'actual batle Artur Bagur (PSOE) perd la majoria absoluta, tot i que va guanyar en 17 de les 24 meses electorals i als quatre districtes de la ciutat, seguint essent la força més votada però la pèrdua d'un regidor obliga a pactar amb EM-IU o PSM. Ell ho atribueix a la forta pressió externa i als mals temps que corren pel socialisme en general però es mostra satisfet amb els resultats, valorant que el regidors perdut se'n vagi a l'esquerra.

Per tant, i previsiblement amb aquest suport, Artur Bagur seguirà essent el batle del municipi. Per la seva banda, el PP repeteix el mateix número de regidors per tercera vegada consecutiva.

CANDIDATURES	VOTS	% VOT VÀLID	REGIDORS
PP	3.923	35,3	8
PSOE	4.863	43,8	10
EM-IU	1.227	11,1	2
PSM	646	5,8	1
INME	264	2,4	-
Cens electoral	18.248		
Participació	11.102	61,28%	
Vot nul	80	0,71	
Vot en blanc	179	1,6%	

Taula. Resultats de les eleccions municipals del 28-05-1995 a Maó

Si ho comparam amb les anteriors eleccions, el PP manté el número de regidors, el PSOE passa de 11 a 10 i l'antiga EEM abans amb 2, ara es veuen representats amb els 2 del EM-IU i en del PSOE passa al PSM que n'aconsegueix un. La participació també augmenta ja que passa d'un 57,06% al 1991 al 61.28% d'ara. I es dupliquen els vots nuls. Comparant amb altres municipis, Maó ha estat el que té més abstenció amb un 38,72% seguit per Ciutadella amb un 38,54%.

El possible batle, Artur Bagur Mercadal, entrevistat pel diari Menorca dia 1 de juny de 1995, el 28 de maig va guanyar les seves primeres eleccions, va entrar en política de manera casual com a número 13 de la llista de Carreras i 10 anys després va arribar a les seves mans la vara de batle. Nascut a Maó el 1948, abans de dedicar-se a la política, treballava com a auxiliar de farmàcia, davant el seu segon mandat, es proposa “seguir cuidant la ciutat”, afirma també que el projecte del port de Maó no té marxa enrere. Sobre la pèrdua de la majoria absoluta, comenta que la situació nacional era difícil i que la resta de partits tenien com a objectiu als socialistes.

De cara als pròxims quatre anys defensa la infraestructura de la ciutat: que la via de ronda entra en funcionament, solucionar la depuració d'aigües residuals, seguir avançant en la rehabilitació del casc antic i seguir mantenint l'estil d'aquests anys: contacte permanent amb la ciutadania. I sobretot el compromís amb què es van presentar a les eleccions: no cremar territori, no obrir urbanitzacions de costa i potenciar els camins rurals i les rutes arqueològiques del municipi.

Finalment, el socialista Artur Bagur, haurà d'afrontar el nou mandat sense majories ja que no ha arribat a acords amb cap dels dos partits d'esquerrers del municipi: EM-IU o PSM. Durant l'acte d'investidura del 17 de juny, uns joves irrumpiren la sessió estenent una pancarta on s'hi llegia “per un port de tots” contra el port d'hivernada.

La corporació, segons els resultats, amb vint-i-un membres és la següent: Artur Bagur mercadal (PSOE, batle), Maria Cristina Rita Larrucea (PSOE, tinent de batle i regidora de serveis socials així com de la delegació temàtica de la dona).

Francisco J. Fernandez Terres (PSOE, tinent de batle i regidor d'Urbanisme i Benestar Comunitari), Juan José Quetglas Deonato (PSOE, tinent de batle i regidor d'Activitat Econòmica.), Ernest Ribalaiga Briones (PSOE, tinent de batle i regidor de l'àrea de Serveis generals i de Festes), Luis Miguel Gomila Crespo (PSOE, tinent de batle i regidor d'Esports), María Pilar Juan Pérez (PSOE, regidora de l'àrea de Salut, Sanitat i Medi Ambient), María Isabel Riera Llambías (PSOE, tinent de batle i regidora de Cultura), Juan Junyent Mascaró (PSOE, regidor de Joventut i Turisme). Onofre Janer Sansaloni s'encarregarà de la delegació d'Educació i Promoció de l'Esport als Barris. A l'oposició hi trobam: Francisco Tutzó Bennassar (PP), Antonio Pons Villalonga (PP), Maria Gracia Seguí Puntas (PP), Salvador Botella Mantolan (PP), Francisco Félix Bosch (PP), Juan Manuel Lafuente Mir (PP), Antonio Mercadal Arguimbau (PP), Ernesto Galmés Rebaque (PP), Sergi Marí Pons (EM-IU, portaveu), Antonio Casero Rodríguez (EM-IU), Maria Pilar Pons Goñalons (PSM).

A mitjan juny de 1995, van dimitir 6 membres de l'executiva del PP de Maó, que es queda amb quatre càrrecs. Presentaren la dimissió al president Antonio Pons Villalonga (que no vol dimitir

tot i les pressions), es tracta del secretari general, Gabriel Fernández, i els vocals Ernesto Galmés, Francisco López, Bueno Del amo, Ignacio de Juan y Roberto Soler. Cosa que s'interpreta com un gest d'inconformisme amb la direcció del partit, més que per als resultats del 28M allò que es pretén és una renovació de l'estructura directiva del partit.

Després de la sortida d'Ernest Galmés al 1995, el març de 1996 es produeix el rebuig per part dels afiliats del PP-Maó al canvi de topònim de la ciutat originant dues baixes de dos regidors del grup municipal independents: Francisco Felix Bosch i Maria Gracia Seguí, ambdós partidaris de la normalització lingüística del topònim de la ciutat, una proposta presentada per la portaveu del partit socialista de Menorca, Pilar Pons. També va perdre el PP un altre regidor, Juan Manuel Lafuente que va ser nomenat director general de comerç.

Però EM-IU també ha sofert canvis i conserva menys la seva composició original: Sergi Marí va abandonar el càrrec de portaveu per treure plaça interina a l'ajuntament com a interventor. al setembre Antonio Casero també dimití al·legant motius personals i professionals. així en menys de mig mandat, el grup s'hauria renovat en la seva totalitat.

Durant el 1996 es duen a terme: via de ronda, rehabilitació del teatre principal, millora de la façana marítima, zona del museu de menorca i plaça miranda.

El gener de 1997, dimiteix Francisco Tutzó arrel de les crítiques sofertes sobre la seva tasca per persones del mateix partit, quedant així només tres persones de la llista de 1995: Salvador Botella, Antoni Pons Villalonga i l'independent Antoni Mercadal. Mentre sembla que el pacte d'esquerres governa junt i unit.

El 31 d'abril de 1998, el ple aprova la concessió d'ús privatiu de l'illa del Rei a Fractal Design & construction company amb els vots del PSOE, PP i EM-IU i l'abstenció del PSM, amb la intenció de construir-hi un hotel de luxe. Operació donada per fallida pel consistori el febrer de 1999.

Ciutadella

Josep Carretero Febrer és el batle (PP), va aconseguir la primera majoria absoluta pel PP, el partit li va oferir continuar en el lloc cosa a que ell va renunciar perquè tenia massa coses a negociar i després de quatre anys a l'ajuntament constata allò seu no és la política.

Va presentar la baixa del partit quan no li van donar suport per ubicar la seu universitària a Ciutadella enlloc d'Alaior però no abandonà el lloc de batle perquè tenia un compromís amb la gent.

Cal comentar la crisi viscuda pels integrants del partit socialista a només dos mesos de les eleccions. Quatre regidors del PSOE-Ciutadella presenten la baixa del partit divendres dia 31 de març, seguint però al càrrec municipal, arrel de les tenses relacions amb el comitè local. Unes divergències i enfrontaments que van provocar l'obertura d'un expedient disciplinari contra els edils, encara que finalment, no es va proposar cap mesura de sanció. Una crisi que duien arrossegant des que van perdre les eleccions anteriors, que es va veure accentuada per els

diferents punts de vista de les obres d'ampliació del port a la que els regidors donaven suport i per la queixa que no s'actua amb altre persones corruptes del partit i si ho fan contra ells. Sembla ser una decisió presa per provocar un cop d'efecte contra la direcció davant la proximitat de les eleccions. Els regidors independents del consistori integrats en el grup municipal socialista respalden aquesta decisió, mentre l'edil Augusto Cortés assumeix la carta (on s'expliquen els motius de la renúncia) però no firma la baixa. Des del consistori ciutadellenc, els donen les gràcies per la seva feina, comentar també que afiliats històrics com Antoni Orell també abandonen el partit.

Per tant, en les noves eleccions, la llista del PSOE ser tota nova.

El PSM és el partit que espera beneficiar-se electoralment d'aquesta situació, esperant convertir-se en la segona força política del consistori, durant el primer ajuntament democràtic en els anys 1979-1983 el Partit socialista de Menorca aconseguí cinc regidors, tot i que els moments no són comparables, el partit espera aconseguir bons resultats. Per la seva banda el PP pretén repetir la majoria absoluta abogant per una política de continuïtat respecte del mandat actual.

A les eleccions municipals es presenten cinc propostes amb programes més austers destacant la protecció del medi ambient. Les llistes i candidatures que es presenten

- INME (Independents de Menorca) amb Antoni Anglada anglada al capdavant
- PP: Gabriel Allés Vázquez; Juana Maria Camps, Enrique Jiménez, Santi Bock; José Antonio Aparicio...
- PSOE: Antoni Febrer Gener, defensa igualtat d'oportunitats, solidaritat en defensa dels més dèbils i consecució de l'estat del benestar pels qui ho necessiten més. Conscient d'una candidatura totalment renovada, volen aconseguir una Ciutadella de tots.
- PSM (Partit socialista de Menorca): Bosco Gomila Barber, Joana Triay (forma part del Grup Sanitari de Ciutadella entre 1977 i 1978 i presidí l'associació de consumidors "La Defensa"), Maria Juan (que ja fou regidora pel PSM entre 1983 i 1987 i consellera en el mandat 1979-1983), Nel Martí (forma part dels primers llocs en la candidatura del partit pel consell, és professor de secundària, llicenciat en biologia i membre de "ateneu alternatiu la sala)
- IU-EM Izquierda Unida-Esquerra de Menorca: Joana Pons Moll (primera vegada que es presenta a unes llistes, llicenciada en ciències empresarials i programadora d'ITM, Juan del Valle (també es presenta per primera vegada a unes llistes municipals, treballador del sector de la pell i membre de CCOO), artur fullana (comerciant), Joana Pons Mercadal i Francesc Marquès.
- El coordinador general del partit, Josep Portella, defensa la candidatura d'una dona en una societat on no està normalitzada la participació de la dona en la política. (esperen treure tres regidories)

La tònica general insular del partit és presentar candidatures de gent que no s'havia presentat mai a unes llistes.

Gabriel Allès va obtenir la majoria absoluta que permet el govern del municipi quatre anys més, repetint l'èxit aconseguit per Josep Carreras al 1991. El PSOE torna a perdre terreny (659 vots) mentre que el PSM aconsegueix més vots i un regidor més que el seu antic soci EM-IU. Els 5300 vots aconseguits pel PP Ciutadella, resulten decisius, segons el batle, per a la majoria absoluta de l'ajuntament i del Consell i per a obtenir els 7 diputats que Menorca aporta al grup popular del Pp en el pròxim parlament balear.

CANDIDATURES	VOTS	% VOT VÀLID	REGIDORS
PP	5.294	53	12
PSOE	2.495	25	6
EM-IU	714	7,1	1
PSM	1.119	11,1	2
INME	153	1,6	-
Cens electoral	16.386		
Participació	10.001	61,46%	
Vot nul	70	0,68%	
Vot en blanc	226	2,2%	

Taula. Resultats de les eleccions municipals del 28-05-1995 a Ciutadella

Si ho comparem amb el resultat de les eleccions anteriors, el PP manté els 12 regidors, el PSOE passa de 7 a 6, perden-ne un, aquest juntament amb els dos aconseguits en les anteriors per EEM (després de 12 anys) passen ara al PSM que n'obté dos i a EM-IU que es queda amb un. La participació en aquest cas, disminueix, passant d'un 68,24 per cent a un 61,46 al 1995. Sembla ser que es pot deure al poc atractiu de les llistes dels partits majoritaris i programes sense novetats rellevants, si hi afegim que es sabia qui guanyaria la batalla electoral.

El batle Gabriel Allès Vazquez, entrevistat al Diari Menorca el dia 31 de maig. Després de guanyar les eleccions diu que està disposat a ser un batle popular, a potenciar el desenvolupament de l'ampliació del port i les dues vies de ronda, sense oblidar l'atenció al ciutadà i la millora dels barris de la ciutat. Té aparença d'home dèbil però ell defensa que no està disposat a cedir davant les exigències de ningú. Duu 10 anys en el PP ocupant un càrrec orgànic. Al 1985 va decidir filiar-se a l'antiga Aliança Popular i immediatament li van proposar ser el secretari de l'agrupació local. Tres anys més tard fou elegit president, lloc que encara ocupa en l'actualitat. Fins a data d'avui no havia participat en la gestió de cap administració, ara ha decidit entrar en la vida institucional "perquè crec que compte amb la maduresa suficient i perquè tenc el suport unànime de tota la Junta de Ciutadella".

Allès està casat i amb dos fills, durant els tres darrers tres anys ha treballat com a gerent del geriàtric, càrrec que pensa compaginar sense cobrar. A Ciutadella Gabriel Allés Vázquez (PP) es investí el 17 de juny.

La corporació amb vint-i-un membres, és la següent: Gabriel Allès Vazquez (batle, PP), Juana Maria Camps Bosch (PP, primera Tinent de batle; regidora d'Hisenda); Enrique Jiménez Morales (PP, segon Tinent de batle, encarregat dels temes de Mercat, Recollida de Fems, Neteja viària, escorxador i Obres municipals i gestió Ordinària dins l'àrea d'urbanisme); Santiago Bock Florit (PP, cinquè Tinent de batle, regidor de protecció civil; i Turisme), Jose Antonio Aparicio Poza (PP, tercer tinent de batle, regidor de Serveis Socials i Sanitat), Bartolomé Gonzalo Bagur Llufríu (PP, sisè tinent de batle, Regidor d'Esports); Sebastian Llabrés Pons (PP, duu temes de Policia i Consum, actes administratius que afectin a tercers, en relació a llicències d'obertura, infracció de les normes de tràfic, seguretat vial i circulació) i Francisco Javier Salord Osés (PP, Regidor de Personal i Disciplina Governativa); Manuel Rojo Herrero (PP, quart tinent de batle, regidor a Cultura, Festes, Educació i Escoles Municipals); Assumpta Vinent Barceló (PP, duu la gestió Ordinària dins l'àrea d'urbanisme) Antonio Bosch Taltavull (PP, responsable de la brigada municipal d'obres i continuarà com a regidor de cementiris i matadero) ; Margarita Marquès Lluç (PP duu assistència social) A l'oposició hi trobam Antonio Febrer Gener (PSOE), Lorenzo Pons Bosch (PSOE), José Fernando Pérez Pacheco (PSOE), Joana Maria Catala Coll (PSOE), Bartomeu Servera Moll (PSOE), Ana Maria Pascual Mercadal (PSOE), Joan Gomila Barber (PSM), Joana Triay Vidal (PSM), Joana Pons Moll (EM-IU).

Com veim, s'estructura l'organització dels serveis administratius de l'Ajuntament en quatre àrees: Àrea d'Hisenda i Governació, Àrea d'Urbanisme, Àrea de Sanitat i Esports i Àrea de Cultura i Educació.

Els membres de la Comissió de Govern, nomenats dia 18 de juliol de 1995 alguns que a la vegada tenen Presidència de les Comissions Informatives Permanents: Juana María Camps Bosch (Comissió Informativa d'Hisenda i Governació), Enrique Jiménez Morales (Comissió Informativa d'Urbanisme), José Antonio Aparicio Poza (Comissió Informativa d'Esports i Sanitat), Manuel Rojo Herrero (Comissió Informativa de Cultura i Educació), Santiago Bock Florit i Bartolomé Bagur Llufríu.

Augusto Cortés, l'únic regidor sortint del PSOE que encara mantenia la seva afiliació, va presentar la baixa del partit per desavinences entre el grup municipal actual i l'executiva. Manel Mascaró, secretari general del PSOE a Ciutadella (dimiteix l'agost de 1995, essent substituït per Antoni Febrer), defensa que pel bé del municipi s'ha de començar de zero, deixant enrere aquests temes.

A l'octubre de 1995, la situació del consistori es va complicar arrel de que quatre tinents de batle i un ex regidor demanin la dimissió de Gabriel Allès. El 4 d'octubre va dimitir el tinent de batle Santi Bock, exposant el seu malestar front la resta de regidors i el batle, que no es va fer efectiu fins dia 11. Els altres són Juana Mari Camps, Enrique Jiménez (encarregat de l'àrea d'urbanisme a qui no es va informar dels plans de El Parico).

José Antonio Aparicio i Manolo Rojo que l'acusen de mentides, enganys, frauds i gestions fetes a les seves espatlles. Es creu que també té a veure amb les sospites d'interessos urbanístics en

la compra-venta de El Parico. Des de la direcció del PP insular, Cristobal Triay defensa al batle i culpa als altres d'aprofitar-se de l'estat de salut del mateix, que fins que no s'arregli no es dura a terme cap opció. De fet, Bartolomé Bagur, substituirà al batle mentre no es recuperi dels problemes de salut, l'únic dels tinents de batle que no ha qüestionat la seva figura. Els detractors amenaçar en anar-se'n al grup mixt, amb la por de perdre l'ajuntament. Finalment renunciaren a les seves àrees de gestió, no així a la seva acta com a regidors, després de la decisió que Allés seguís en el càrrec fins la seva completa recuperació. El PP de Ciutadella decideix, després de dues votacions, cosa que fa palesa la crisi interna del partit, que els quatre tinents de batle han d'entregar la seva acta com a regidors de l'ajuntament. El PSM demanara que s'investiguin les irregularitats del PP amb el cas de al Parico.

El novembre de 1995 Assumpta Vinent assumeix ser batlessa interina ja que Bagur es casa i estarà absent unes setmanes.

El 20 de novembre de 1995, la junta local del PP de Ciutadella aprova la remodelació del consistori amb aquests canvis: Bartolomé Bagur sera el primer tinent de batle i responsable d'hisenda i esports; Assumpta Vinent, segona tinent de batle i delegada de l'àrea d'urbanisme; Sebastià Llabrés, tercer tinent de batle, governació i interior; Jaume Marquès Ramis, quart tinent de batle, cultura, educació i festes. Margarita Marquès serà la vicepresidenta del Patronat de l'hospital; Antoni Bosch, obres, cementiri i matadero; Javier Salord, via pública i personal. Finalment, la renúncia dels quatre edils crítics del PP a deixar les seves actes de regidor provoca que siguin expulsats del partit i que el govern del PP a l'ajuntament quedi en minoria, i governarà així. El 21 de febrer de 1996, el batle Gabriel Alles es reincorpora al càrrec després de quatre mesos i mig de baixa, tensa sessió plenària sobre el cas de El Parico dia 5 de març.

El 3 d'abril, Gabriel allès dimiteix com a batle i regidor de Ciutadella. Dia 29 del mateix mes, Assumpta Vinent fou elegida batlessa amb el suport dels crítics, que acceptaren a canvi de quedar-se les àrees de gestió d'abans de la crisi.

Al maig de 1997, la compra de terrenys del port divideix al consistori. al juliol de 1997, el regidor del PP de Ciutadella Bartomeu Bagur, renúncia a les seves delegacions.

L'octubre de 1997, és vist per a sentència el judici contra Gabriel Allès, pocs dies després el tribunal el condemna a pagar 5 milions per suborn, per haver dit al regidors Santi Bock que si es posicionava a favor de al Parico seria compensat.

Al 1998, el projecte del port és el tema que centra l'interès municipal d'aquest any, amb abanderat per la batlessa Assumpta Vinent, provocant un distanciament entre els edils populars. Diu que és impossible que el tercer intent surti malament mentre l'oposició critica la desmesura del projecte i diu que es una excusa per al desenvolupament urbanístic de la zona. així com la coordinadora de Defensa Del Port qui ha interposat un contenciós impugnant les bases del concurs davant del Tribunal Superior de Justícia de les Illes Balears. El febrer de 1998, es dona una resposta ciutadana massiva sobre el pla del casc antic de Ciutadella amb més de 114 al·legacions, cosa que desborda al consistori. Entrarà en vigor l'abril de 1999.

Alaior

Tenim un consistori conservador amb Antoni Pons Timoner al capdavant, repetint en el càrrec des de 1983, amb tres legislatures seguides. Hi ha quatre candidatures:

- EM-IU: Esquerra de Menorca, Joan Francesc Sintes (administratiu), Juan Guasch (alimentació), Miquel Perea (bijuter), Lourdes Genestar (educadora infantil), Llorenç Marcel·lí Vinent (forner)... Defensen: austeritat en les finances municipals, creació d'un consell municipal, peatonalització d'algunes zones, millora de les urbanitzacions, recuperació del patrimoni històric, aprovació d'un reglament de participació ciutadana...
- INME: Joana López Mercadal, regidora fa quatre anys amb el PP lloc del que dimití per discrepàncies amb l'equip de govern, proposa reduir els sous dels regidors per millorar la situació econòmica del municipi, congelar l'IAE...
- PSOE: Antoni Gómez Arbona defensa la reorganització dels serveis i personal municipal, reducció del 30% a la batllia i regidories, aprovació d'un reglament de participació ciutadana...
- PP: Antoni Pons Timoner, batle actual, defensa la perfecta infraestructura del municipi i les accions dutes a terme en els darrers quatre anys.

En aquest municipi es va donar la gran sorpresa electoral ja que es va produir el relleu del batle més veterà de la política menorquina, Antoni Pons Timoner, amb dotze anys a la batllia del municipi vençut pel PSOE d'Antoni Gómez per majoria absoluta. La diferència la van marcar 450 vots. La corporació municipal només tindrà representació d'aquests dos partits amb 7 i 6 regidors respectivament.

CANDIDATURES	VOTS	% VOT VÀLID	REGIDORS
PP	1.567	39,5	6
PSOE	2.025	51.5	7
EM-IU	129	3.3	
INME	193	4,9	
Cens electoral	4.980		
Participació	3.961	80,12%	
Vot nul	29	0,87%	
Vot en blanc	40	1,2%	

Taula. Resultats de les eleccions municipals del 28-05-1995 a Alaior

Respecte de les eleccions anteriors, a Alaior, el PP perd un regidors que guanya el PSOE, i els 6 restants a les anteriors es repartiren entre Soc. d'Alaior (5) i CDS (1). Ara, el consistori ser bipartidista ja que les altes forces no han aconseguit representació suficient. Pel que fa a la participació, ha augmentat en dos punts respecte dels comicis anteriors amb un 78,15 per cent, mentre ara és d'un 80,12%.

Antoni Gómez Arbona, entrevistat al Diari Menorca el dia 31 de maig, després de les eleccions, afirma que el canvi a Alaior es basarà en el consens, essent el batle de tots. Diu que es va veure molt afectat per la moció de censura del Consell i que per això va decidir bolcar-se en la vida municipal d'Alaior. Defensa que oferir serveis a les persones majors serà un objectiu urgent i prioritari, construint una residència per a gent gran i un club de jubilat ja que el municipi compta amb l'índex d'envelliment major de les illes. Metge de professió, de fet té com a pacient l'ex-batle del municipi. El carisma el defineix així com ser una persona culta, humil, simpàtica, molt humana envers el pacient i amb una trajectòria com a diputat del Parlament balear mai no qüestionada ni desgastada. acompanyat d'una candidatura jove, en la majoria, i una intensiva i ben organitzada campanya electoral, l'han duit a n'aquesta victòria que ha sorprès a molts.

El socialista Antoni Gómez Arbona va prendre possessió el 17 de juny, en una sessió d'investidura on el PP no presenta candidat a batle per considerar que el resultat del PSOE havia estat molt superior. Es configura així un ajuntament bipartidista amb 7 regidors del PSOE i 7 del PP. Amb sis regidores i de forma equitativa en ambdues formacions. La corporació amb tretze membres és la següent: Antoni Gómez Arbona (PSOE) serà el batle; Vicent Petrus (PSOE, segon tinent de batle, regidor de l'àrea d'Educació i Cultura), Pau Morlà Florit (PSOE, primer tinent de batle, regidor d'agricultura, Obres, Urbanisme i Turisme), Maria Juana Paul Pons (PSOE, tercera tinenta de batle, regidora de Benestar Social), Antonio Mir Vidal (PSOE, quart tinent de batle i responsable de Policia i Esports), Angela Caules (PSOE, regidora de l'àrea de Governació), Almadina Melia Sintes (PSOE, responsable de Cementiri, Jardins i col·labora amb Festes). A l'oposició tindrem: Antoni Pons Timoner (PP), Misericordia Sugrañés (PP), Bartolomé Mascaró (PP), Sebastian Florit Olives (PP), Juan Cardona Riudavets (PP), Maria Elsa Pons Fortuny (PP).

Després dels resultats, l'anterior batle, Pons Timoner, decideix abandonar la corporació municipal després del 17 de juny quan serà constituïda. Seguirà amb la seva feina de militant dins del partit i de suport a les tasques d'oposició del grup municipal. Serà substituït per Juana Maria Cardona Juanico, que ocupa el número set en la candidatura popular.

Debat de l'1 d'octubre de 1996 al plenari d'Alaior on s'acorda amb els vots en contra del grup popular, la declaració d'extinció d'urbanitzar Lluçalari II amb una encesa intervenció del portaveu del PP Sebastià Florit.

Es Castell

El darrer mandat fou conflictiu ja que va sorgir d'una majoria absoluta socialista amb el trànsfuga Jaume Peralta com a batle per passar al pacte subscrit entre PP i l'extinta Entesa. Les eleccions anteriors foren excepcionals ja que el resultat fou una aliança entre el PP i Entesa de l'esquerra. Ara, partits com el PSM es mostren disposats a pactar amb els partits de l'esquerra per a aconseguir la governabilitat. Un dels objectius del partit és eliminar la crispació de la vida política municipal. La situació financera de l'ajuntament és un dels principals problemes.

Després d'un mandat peculiar, PP, PSOE i els ex-socis de l'Entesa, PSM i EM-IU aspiren fer-se amb l'alcaldia de la localitat. Candidatures:

- EM-IU, Esquerra de Menorca: Miquel Pons Velasco; Clemen García Cruz, Lazaro Criado Gornés, que esperen tenir tres regidors arrel del transvasament del vot socialista cap a la seva candidatura. es presenta per primera vegada.
- PSM: Ester Riudavets, Miquel Moll (que va ser tinent d'alcalde durant el primer mandat democratic), Amador Marí Puig.
- PP: Bernardo Llompart Díaz (batle actual)
- PSOE: Maria Borrás Anglada

CANDIDATURES	VOTS	% VOT VÀLID	REGIDORS
PSOE	1.067	40.3	5
PP	725	27.4	4
EM-IU	371	14	2
PSM	427	16.1	2
Cens electoral	4.126		
Participació	2.647	64,39%	
Vot nul	10	0,38%	
Vot en blanc	57	2,2%	

Taula. Resultats de les eleccions municipals del 28-05-1995 a Es Castell

Comparant amb les eleccions anteriors, el PP manté el mateix número de regidors mentre que el PSOE en perd un, passant de 5 a 4. Els tres de EEM més el del PSOE passen ara als dos d'EM-IU i els dos del PSM. L'opció més probable és un pacte d'esquerres cosa que bloquejaria la batlia de Bernat Llompart, posant a Maria Borrás com a possible batlessa, la segona de Es Castell i de Menorca.

La participació augmenta en tres punts, passant del 61,54% de 1991 al 64,39% al 1995.

A Es Castell serà investida María Borrás del PSOE, gràcies al pacte entre PSOE, PSM IU-EM, pel qual el PSM gestionaria l'àrea de cultura i EM-IU benestar social i el manteniment de les infraestructures del municipi. Una comissió controlarà el compliment de l'acord firmat. Es centraran bàsicament en quatre coses: apertura al públic de les comissions municipals, frenar el consum de territori mitjançant la modificació del pla general, resoldre la qüestió de la depuradora conjunta amb Maó i realitzar una auditoria amb ajuda del tècnics del Consell. Maria Borrás, serà la segona batlessa de Es Castell així com de Menorca, després de prendre possessió el 17 de juny, després de l'abstenció del PP i el vot favorable dels vuit edils de l'esquerra. en les anteriors, al 1991, es va donar el mateix cas però a la inversa, amb l'abstenció dels vots de l'esquerra i el suport a Bernat Llompart del PP. Borrás afirma en el seu discurs el caràcter progressista del pacte, la participació ciutadana i l'àrea social.

La corporació amb tretze membres és la següent: Maria Borrás anglada (PSOE, batlessa), Ángel Jesús Toral (PSOE, delegació d'esports i Turisme), Gabriel Carreras Albiol (PSOE, tercer tinent de batle, delegació d'Hisenda, Personal i Ordre Interior), Benjamin Carreras (PSOE, quart tinent

de batle, delegació d'Urbanisme i Obres Públiques), Ester Riudavets Vidal (PSM, primer tinent de batle, delegació d'Educació Cultura i Joventut), Miquel Mont Carreras (PSM, delegació de Medi Ambient), Miquel Pons Velasco (EM-IU, delegació de Parcs, Jardins i Entorn Ciutadà).

Clementa Garcia Cruz (EM-IU, segona tinent de batle, delegació de Sanitat i Assumptes Socials). A l'oposició: Bernat Llompart Díaz (candidat més votat, PP), Juan José Riudavets (PP), Rafael Frederic Carretero (PP), Bartolomé Mercadal (PP), Antoni Ferralles (PP).

La comissió de govern es publica el juliol de 1995: Ester Inocencia Riudavets Vidal, Clementa Garcia Cruz, Gabriel Carreras AlbioL i Benjamín Carreras Font.

Al 1996 es va passar del consens a la unanimitat entre les forces polítiques a l'hora d'aprovar els pressupostos i el pla financer al enfrontament entre govern i oposició en temes com l'operació de suplement de crèdit, la modificació de preus públics o la supressió de la taxa de residus sòlids, incrementant l'IBI. Al 1997, no s'ha pogut tirar res important al davant per la manca de recursos econòmics.

Sant Lluís

Cinc forces polítiques opten al govern d'aquest ajuntament, Pons Olives regresa pels independents i per primera vegada es presenten per aquest municipi PSM i EM-IU.

Presidit per Pedro Pons Vidal del PP que es torna a presentar a les eleccions.

- PP: Pedro Pons Vidal (actual batle del municipi), Diego Gonzalez, Paco Pons Olives. La construcció d'una residència, habitatges socials, un centre d'acollida i una piscina municipal són els principals projectes electorals.
- EM-IU (Esquerra de Menorca): Mateu Llabrés es presenta a les eleccions locals del municipi per primera vegada, tenint així veu a tots els municipis de l'illa.
- INME: Francisco Pons Olives.
- PSOE: Heribert Anglada.
- PSM: Bartomeu Pons Huguet, que es centra en la reducció del dèficit municipal, l'augment de participació ciutadana.

CANDIDATURES	VOTS	% VOT VÀLID	REGIDORS
PP	755	40	5
PSOE	434	23	3
EM-IU	98	5,2	-
PSM	157	8,3	1
INME	404	21,4	2
Cens electoral	2.789		
Participació	1.886	68%	
Vot nul	10	0,52%	
Vot en blanc	38	2%	

Taula. Resultats de les eleccions municipals del 28-05-1995 a Sant Lluís.

Si ho comparam amb les anteriors, a Sant Lluís, el PP manté el número de regidors, 5; el PSOE en perd un, passant de 4 a 3; EM-IU no aconsegueix representació mentre el PSM sí amb un regidor i INME també amb dos. A les anteriors, aquests es veien repartits entre el del PSOE i dos de CISL. Pel que fa a la participació, ha disminuït en un punt i mig, essent de 70,45% al 1991, mentre que al 1995 fou del 68%. Després d'una campanya electoral amb moltes desqualificacions, es veu difícil un pacte entre PP i INME.

Que ha tingut un creixement espectacular de vots, de fet el líder dels independents va manifestar que el govern de Pons Vidal havia fet moltes acusacions sobre la seva persona que hauria de regular per fer el pacte.

A Sant Lluís serà Francisco Pons Olives de INME (agrupació d'independents), ja que és fa un pacte entre PSOE, INME i PSM. Durant els dos primers anys, la batllia serà ocupada per candidat d'INME, mentre els dos anys restants ho farà el candidat socialista Heribert Anglada. Mentre el tinent de batle serà durant els quatre anys, el representant dels nacionalistes Bartomeu Pons Huguet. Pons Vidal, actual batle del municipi i el candidat és votat diu sentir-se marginat a l'hora dels pactes. Francisco Pons Olives, fou elegit batle el 17 de juny, després de quatre anys d'abandonar la política activa després d'haver estat la màxima autoritat local durant els 12 primers anys de la reinstauració de la democràcia.

La corporació amb onze membres, és la següent: Francisco Pons Olives (INME, batle), Heribert Anglada Tudurí (PSOE, primer tinent de batle i regidor de l'Àrea d'Urbanisme i Infraestructura), Lorenzo Carretero Tudurí (PSOE, regidor de l'Àrea de Cultura, Esports, Educació i Festes), Guillem Sintès Espasa (PSOE, tercer tinent de batle, regidor d'Economia i Hisenda.), Pedro Pons Pons (INME, Medi Ambient, Recursos Naturals i Turisme), Bartomeu Pons Huguet (PSM, segon tinent de batle i regidor de Serveis Socials, Sanitat i Joventut). A l'oposició: Pedro Pons Vidal (candidat més votat, PP), Diego Gonzalez Sobrido (PP), Francisco Pons Olives (PP), Bernardo Bagur Pons (PP), Candelaria Moreno Portella (PP).

Una de les primeres mesures aprovades pel consistori fou la disminució de sous dels regidors en un 30%. Serà un consistori amb molta tensió, cosa que demostra el fet que el setembre de 1995 un regidor del PP Diego González denunciés a un del PSOE, Llorenç Carretero per un presumpte intent d'agressió després de finalitzar una comissió. El 1996 es caracteritza pel dèficit de l'ajuntament, xifrat en 450 milions a finals de l'any anterior.

El juny de 1997, Heribert Anglada és el nou batle de la localitat. Casat i amb dos fills, Heribert va formar part i va presidir l'associació de veïns i es va presentar per primera vegada a unes eleccions al 1983 en les files de la candidatura progressista. En els anys electorals de 1987 i 1991 va ser cap de llista del PSOE, encara que els resultats el van deixar en l'oposició. Fa uns mesos i amb 59 anys va aconseguir allò que era el gran repte de la seva vida, segons va afirmar en l'acte d'investidura com a batle de Sant Lluís. És la primera vegada al municipi que hi presideix un batle d'esquerres en els darrers 60 anys.

El juny de 1998, dimiteix el regidor del PSM Bartomeu Pons Huguet per diferències internes respecte a la política urbanística perquè defensa coses que no quadraven amb el partit, rellevat per Marta Cardona. Això provoca la ruptura de govern amb el PSOE, el PSM passa a l'oposició dient que els seus socis havien traïdonat l'esperit del pacte de govern de 1995. amb la voluntat de posar a la venda 115 parcel·les per a construir-hi habitatges.

Es Mercadal

A n'aquest ajuntament es presenten quatre candidatures amb l'objectiu de recollir les principals necessitats dels veïns de Fornells, s'ha creat a finals d'abril de 1995, una gestora integrada per 11 persones i presidida per Luis Triay Riera.

Que actuarà de forma paral·lela als futurs representants de la candidatura de UPM a l'ajuntament des Mercadal. Associació que es reunirà una vegada cada mes per debatre els temes. Els representants del partit serien els responsables de fer seus els acords i presentar-los en sessió plenària en forma d'escrit de moció.

- PSOE: Josep Pons Fullana, es mostra preocupat per la situació financera del municipi, vol impulsar la participació ciutadana i la conscienciació sobre l'estalvi d'aigua
- PP: Antoni Pons Fluxa, Margarita Borrás (actual regidora de serveis socials, Antoni Riera Sanz (representant de Fornells). Una llista majoritàriament renovada. Proposen la creació d'un poliesportiu, la regidoria de joventut, creació d'un club hípic i dotar d'utilitat els terrenys de Binimel·là i les instal·lacions militars de Es Mercadal.
- Alternativa a la sala: Ramon Orfila (actual parlamentari), Sebastià Fluxà, Rosalia Florit. Destaquen potenciar la participació ciutadana, el canvi de model urbanístic de defensa del medi ambient i el turisme cultural, la normalització lingüística i la creació d'un patronat municipal de cultura.
- UPM (Unió Progressista de Menorca): José A.Garriga Rosselló (actual regidor de turisme), Pau Llull Triay, Catalina Pons Gelabert, Alejo Fluxà Carreras... LLuis Triay Riera sera l'únic present en ambdues formacions. Garriga creu que podrien arribar a aconseguir 3 representants, cosa que si fos així els permetria reclamar l'autonomia de Fornells si es decideix en referèndum. Destacant la bona gestió municipal i es conformen en conclur els projectes ja iniciats.

CANDIDATURES	VOTS	% VOT VÀLID	REGIDORS
PP	593	41,9	5
PSOE	269	19,1	3
alt. a la sala	378	26,7	3
UPM	161	11,4	1
Cens electoral	1.914		
Participació	1.414	74,2%	
Vot nul	7	0,48%	
Vot en blanc	13	0,9%	

Taula. Resultats de les eleccions municipals del 28-05-1995 a Es Mercadal

En comparació amb els anteriors comicis, a Es Mercadal el PP aconsegueix el mateix número de regidors, 5; el PSOE en perd un, passant de 3 a 2. Alternativa a la sala, que al 1991 no es presentava, n'aconsegueix 3 mentre que UPM es quedara amb 1, igual que a les anteriors. Aquests tres sortiran del del PSOE i els dos aconseguits per EEM a les anteriors, Pel que fa a la participació, es produeix un descens de dos punts i mig, passant d'un 76,72% al 1991 a un 74,2% al 1995. UPM manté el seu regidor gràcies al vot de Fornells, on aquesta formació ha estat la més votada incrementant el mateix un 25% respecte de les eleccions anteriors, les de 1991, superant a la resta de forces en un 30%. Destaca el resultat aconseguit per alternativa a la sala que sera la segona força del municipi encapçalats per Ramon Orfila, el líder del PSM.

Per al PP es torna a repetir la situació del 1991 amb una majoria simple que l'obliga a pactar, confirmat que Antoni Pons Fluxà serà el capdavanter del quart i darrer mandat.

Està disposat a dialogar amb les tres formacions restants per aconseguir pactes. Sembla que serà UPM que li donarà el suport així com ja va passar al 1991.

Antoni Pons Fluxà, batle probable, a una entrevista feta pel diari menorca dia 1 de juny de 1995, comenta que afronta el seu quart i darrer mandat a n'ES Mercadal, decidit a impulsar el consens a l'ajuntament. Diu que en els propers quatre anys, les prioritats seran executar i potenciar el polígon industrial així com promocionar Es Mercadal com a nucli turístic, creant una ruta d'interès turístic que inclogui Sanitja, el far de Cavalleria i altres punts, així com incentivar la rehabilitació d'antics habitatges del municipi. Amb dotze anys d'experiència en el consistori, i reelegit per quarta vegada consecutiva, Pons Fluxà parla de final i culminació de la seva carrera política. Defensa arribar a aconseguir un clima de diàleg i consens en el consistori, imprescindible per a la governabilitat. Sobre pactes, encara no es pronuncia sobre l'oferta de UPM.

Es Mercadal serà el primer municipi en constituir el seu ajuntament el 17 de juny, votant al batle popular Antoni Pons Fluxà tot i no obtenir majoria absoluta, comptarà amb el suport de l'únic regidor electe de la candidatura de UPM, Unió Progressista de Menorca.

La corporació, amb onze membres és la següent: Antoni Pons Fluxà (batle, PP), Margarita Borrás Villalonga (PP, primer tinent de batle, regidora de les àrees de Cultura i ensenyament, Sanitat i assumptes socials, joventut), Antoni Riera Sans (PP, Segon tinent de batle i batle de la localitat de Fornells), Llorenç Riudavets (PP, regidor de les àrees d'esports, festes, tasques de seguiment del polígon industrial i futur club hípic), Joan Campins (PP, regidor àrees d'Hisenda, Personal, circulació; carrers, places i jardins; xarxes d'Aigua Potable, xarxes d'enllumenat públic, cementiris i embelliment urbà.), J. Antonio Garriga Rosselló (UPM, Tercer tinent de batle, regidor de les àrees de Turisme, neteja de platges i urbanitzacions; infraestructures en zones turístiques; relacions amb entitats i persones relacionades amb el turisme). A l'oposició: Ramon Orfila Pons (alt. sala), Sebastia Fluxà Carreras (alt. sala), Rosario Florit Coll (alt. sala), Josep Pons Fullana (PSOE), Catalina Rosselló Riera (PSOE).

Ferrerries

Quatre formacions es presenten a les eleccions municipals. Candidatures:

- Independents de Menorca CIF (Centre Independent de Ferreries): Onofre Janer (actual batle), Eulàlia Truyol (regidora de Cultura i Sanitat), David Alzina, Joana Allès.
- PP: Antoni Pons Coll, Joan Coca Pons, Maria del Carmen Martínez, Llorenç Rotger Cardona
- PSOE: Jaume Febrer Rotger, amb quatre independents completen la candidatura: Agustín Rodríguez Arroyo, Catalina Benejam Marquès, Antoni Coll Coll. Defensen aspectes nous com “el pacte per la natura” i “el foment del voluntariat”, política participativa i amb visió de futur.

CANDIDATURES	VOTS	% VOT VÀLID	REGIDORS
PP	730	32.2	4
PSOE	318	14.0	1
CIF	624	27.5	3
Entesa Ferreries	572	25.1	3
Cens electoral	2.878		
Participació	2.270	79,22%	
Vot nul	10	0,46%	
Vot en blanc	26	1.2%	

Taula. Resultats de les eleccions municipals del 28-05-1995 a Ferreries

Respecte de les eleccions anteriors, el PP guanya un regidor, passant de 3 a 4, el PSOE en perd dos, passant de 3 a 1 i els 4 de CDS i 1 de EEM es reparteixen entre els 3 de CIF i 3 entesa de Ferreries. La participació és més o menys la mateixa descendint un punt respecte les anteriors, passa de 80,77% a 79,22%.

Toni Allès, la número ú de l'Entesa de l'Esquerra de Ferreries, ha confirmat que el seu grup donarà el seu suport al centrista Onofre Janer com a nou batle del municipi. A més, la candidatura independent es votarà a ella mateixa. Onofre Janer serà investit batle el 17 de juny amb els tres vots del edils de l'Entesa de Ferreries.

La corporació, segons els resultats, amb onze membres és la següent: Onofre Janer (CIF, batle), Eulàlia Truyols Moll (CIF, primer tinent de batle regidor de sanitat i serveis socials), Octavio Fernandez Garcia (CIF, regidor de Governació i Turisme); Toni Allès (EEF, segon tinent de batle, regidora d'Operació Territorial Integrada (Oti).), Josep Carreras Coll (EEF, regidor d'educació i cultura), Joana Ferrer Rotger (EEF, regidora de festes i joventut), Jaume Ferrer Rotger (PSOE, regidor de Neteja. -Medi Ambient. -Control i Seguiment del funcionament de l'estació depuradora d'aigües residuals). A l'oposició: Antonio Pons Coll (candidat més votat, PP), Joan Coca Pons (PP), Maria del C. Martínez (PP), Llorenç Rotger Cardona (PP), Els bons resultats de EEF, que segons la seva líder poden venir en reconeixement de la feina ben feta en aquests quatre anys, obren les portes a un pacte amb CIF que esperava millors resultats, pacte

al que es podria afegir el regidor del PSOE. Dia 24 d'agost es publiquen els membres de la comissió de govern: Eulàlia Truyol Moll., Antònia Al·lès Pons i Antonio Pons Coll.

Es Migjorn

Es presenten tres opcions polítiques al municipi, al debat previ el PP no assistí per haver convidat al primer i segon candidat a la llista enlloc de només els alcaldables.

- PP: Manuel Triay Barber.
- PSOE: Pere Riudavets Fayas (actual batle del municipi), que defensa l'aconseguint dels principals objectius marcats al 1991, amb el partit millor preparat per governar el municipi.
- EM-IU: Magdalena Seguí Jover, destaquen els valors de justícia social i integritat que volen introduir a la corporació municipal.

Així com l'augment de la participació ciutadana. També els nous valors ecologistes de conservació de recursos i medi ambient. Destacant la presència majoritària de dones.

Per un estret marge de vots, EM-IU es queda sense representació al municipi, cosa que el seu líder atribueix al poc temps de feina de la formació al municipi, només 6 mesos. El candidat popular Manuel Triay es va fer amb el triomf per un marge estret (19 vots) que també configura un ajuntament bipartidista de PP i PSOE.

CANDIDATURES	VOTS	% VOT VÀLID	REGIDORS
PP	322	47,3	5
PSOE	303	44,6	4
EM-IU	49	7,2	-
Cens electoral	813		
Participació	680	84,4%	
Vot nul	6	0,9%	
Vot en blanc	0,9	0,9%	

Taula. Resultats de les eleccions municipals del 28-05-1995 a Es Migjorn.

Si comparem el resultat amb les anteriors, el PP guanya un regidor que abans tenia EEM, en les de 1995, EM-IU no aconsegueix representació. El PSOE manté els seus 4 regidors. La participació és pràcticament la mateixa, es produeix un descens de mig punt respecte les anteriors passant del 84,95% al 1991 a una del 84,4% al 1995. Es Migjorn, és el municipi de l'illa que registra una participació més elevada.

El batle, Manuel Triay Barber, a una entrevista feta pel Diari Menorca el dia 31 de maig, comenta que governaran amb una postura dialogant. Va rebre la notícia en boca del seu predecessor, el socialista Pere Riudavets. Està al front d'un equip de govern caracteritzat per la manca d'experiència dels altre quatre regidors del partit. Segons ell, quatre són els projectes prioritaris per a la formació: activar la construcció del poliesportiu, l'execució definitiva del projecte de millora aprovat per a la urbanització de Sant Tomàs i les reformes de l'avinguda del Mar així com la posada en marxa del nou centre de dia, després d'haver-ne estudiat el projecte

inicial. Defensa que estudian la seva proposta i la de l'anterior consistori pel que fa al camp de futbol. Que no durà a terme cap modificació en quant al tema de personal laboral i que durà a terme una rígida política urbanística. Té 36 anys i és electricista de professió, pensa compaginar aquesta tasca amb les futures funcions de batle i pel moment, no ha decidit el repartiment de regidories si bé pensa analitzar la possibilitat de crear una nova àrea dedicada al medi ambient. As Migjorn Gran Manolo Triay Barber (PP) és investit batle el 17 de juny.

La corporació, segons els resultats, amb nou membres és la següent: Manuel Triay Barber (batle, PP), Juan Bosco Triay Barber (PP, primer tinent de batle Regidoria d'Hisenda i Règim Interior, delegació d'Esports), Jaume Riudavets Moll (PP, delegació de Cultura i festes, brigada d'obres, manteniment i cementiri), Antoni Sales Pons (PP, segon tinent de batle - Regidoria de Cultura, Sanidad i Serveis Socials:, delegació especial d'enllumenat, policia i comerç), Antoni Borrás Pons (PP, tercer tinent de batle Regidoria d'Urbanisme, Turisme i Medi Ambiente), Pere Riudavets Fayas (PSOE), Pere Antoni Pons Moll (PSOE), Pedro Goñalons Moll (PSOE), Marta Orfila Moll (PSOE).

Comissió de batles

Durant la legislatura 1991-1995, aquest òrgan que reuneix els 8 batles de l'illa i el president del Consell, s'ha reunit 24 vegades, tractant temes importants. Ara, repetiran Onofre Janer, batle de Ferreries (que en l'anterior entrà com a substitut de Biel Martí per la seva mort) Artur Bagur, batle de Maó i Pons Fluxà (batle de Es Mercadal).

INICIATIVES POLÍTIQUES.

Durant aquesta legislatura, els consells insulars van rebre noves transferències (tutela de menors, agricultura, ramaderia i pesca, espectacles públics, transport...). El Govern Balear, rebé les importants transferències d'Educació des de l'Estat. Però l'ordenació territorial segueix essent un problema com veurem, s'aproven dues lleis importants: la de Sòl Rústic i la de Directrius d'Ordenació Territorial (DOT). arrel de les pressions de certs promotors urbanístics, com és el cas de al Parico a Ciutadella.

Al setembre de 1995, els vots del PP i del PSOE impedeixen la reforma de l'estatut d'autonomia. El Parlament aprova la reforma de l'estatut d'autonomia el març de 1998, que inclou la formula de renúncia a una de les condicions de conseller o diputat. Aprovat al congreso el maig de 1998, el mateix més que el Régimen Especial de Baleares, que reconeix la insularitat. El juny de 1998 l'aprova el senat per majoria. El desembre de 1998, el senat aprova la reforma de la que s'ha eliminat el terme nacionalitat històrica introduït pel PSOE per error en el Congrés. La llei Orgànica 3/1999 de 3 de gener, serà per a la reforma de l'estatut d'autonomia.

En aquesta legislatura, i per llei estatal, la província de Balears passa`a denominar-se oficialment Illes Balears.

Territori i Medi Ambient

Propostes electorals més rellevants

Els dos temes més importants en aquesta legislatura sobre territori i medi ambient seran el lliure accés del camí de cavalls i la gratuïtat de l'accés a les platges. La planificació del creixement urbanístic i l'enfrontament entre propietat pública i privada són qüestions eternes amb poques solucions reals. També la compra de patrimoni natural de Menorca per part del govern balear. el 1998 no es va fer cap passa per solucionar aquests temes ni a llarg termini-

Propostes plenàries més rellevants

L'ajuntament de Es Migjorn entrega a demarcació de costes una proposta per a garantir el lliure accés a les platges de Trebalúger, Cala Fustam i Cala Escorxada després dels acords aconseguits amb els propietaris dels terrenys, a l'octubre de 1995. Al Consell Insular es reobrirà el debat iniciat al 1988, amb mocions presentades pel PSOE i PSM (novembre de 1995) per a augmentar la protecció de Macarella, intentant retornar als límits de protecció proposats per a la corporació insular, quan governaven en coalició socialistes i EEM. Ara la proposta és incloure la zona de "al Parico", exclosa al 1988, arrel dels darrers esdeveniments de l'ajuntament de Ciutadella. A l'ajuntament el PSOE també presenta una moció per protegir "al Parico", cosa que encara perjudica més la ruptura PP-Ciutadella.

Finalment, la moció fou aprovada a l'ajuntament amb el vot del 4 crítics, per tant, es donarà suport a qualsevol iniciativa que impliqui augmentar la protecció de la zona de Macarella i al Parico, a la vegada que es rebutja qualsevol projecte d'urbanització en aquella zona. Les mocions van ser rebutjades per la majoria del PP al Consell. Per tant, PSOE i PSM duen el debat al Parlament per a ampliar la ANEI 14, Costa sud de Ciutadella, el 22 de desembre de 1995. Al febrer de 1996 s'aproven per silenci administratiu els plans especials de les ANEIS.

El Consell Insular pensa remetre abans de dia 9 de desembre a Brussel·les el pla de desenvolupament sostenible de Menorca.

En el ple de l'ajuntament de Es Migjorn del 29 de maig de 1996 s'oposa a la urbanització de Trebalúger, ja que el Tribunal suprem donava legalitat a un projecte de construcció de 19 habitatges. Vuit anys després de les protestes ecologistes, el consistori es transforma en el centre d'atenció. a més, van involucrar al govern, demanant-li informes que aportessin la perspectiva legal i jurídica.

El juny de 1996, neix la coordinadora per a la defensa del camí de cavalls. al juny de 1997, més de 100 propietaris de finques han presentat un recurs contra la declaració del camí com a BIC: El març de 1997, es conclou la delimitació del traçat, amb una avalança d'al·legacions dels propietaris afectats, del camí de Cavalls però acaba l'any sense un possible acord per a aconseguir el lliure trànsit Per la ruta. Per primera vegada, el conflicte arriba als tribunals, quan

propietaris denuncien a representants de la coordinadora. El BIC caduca l'octubre de 1997 i s'han d'esperar ara 3 anys per incoar-lo.

Pel que fa a l'accés gratuït de les platges, passa 1997 i no es fa res per canviar la situació. Al juny de 1998, 500 persones participen a l'excursió a la Vall essent gravades pel programa 30 minuts.

Setembre de 1996, setze entitats integren en el Consell de la Reserva de la Biosfera. L'octubre de 1996, defensa ofereix l'estació naval de Maó com a base per a la OTAN.

Desembre de 1996, el govern central financia el tram pendent de la carretera Maó-Fornells, les rondes de Ciutadella i el desviament de Ferreries (a l'agost de 1997 es dona una protesta per demanar-lo). El mateix mes aprovat el pla de usos i gestió de l'Albufera des grau, la zona humida més important de Menorca, va ser qualificada parc Natural el passat maig de 1995, protegint 1.790 hectàrees. Moment en que arrel de la disminució dels recursos hídrics, la salinització de les aigües i la disminució de l'avifauna. es constitueix així el primer parc natural de l'illa.

Durant el 1996, l'ajuntament d'Es Mercadal, duu a terme accions en la línia de protecció del territori: en ple ordinari del mes de març, s'inicia el procés de modificació de les normes subsidiàries del planejament urbanístic amb el fi de protegir la zona de Tirant i al juliol aprova un conveni amb el GOB per a la protecció i restitució paisatgística de la pedrera d'arena de Cala Tirant; al setembre acorda la suspensió de llicències d'edificació i parcel·lació que va afectar a ANEIS o a terrenys de naturalesa rústica (S'albufera de Fornells).

Ferreries modifica puntualment el PGOU al 1996 per fixar mesures protectores de la primera línia de la façana costera de la platja per tal de reduir l'impacte de les habitatges de l'entorn i el projecte presentat per Direcció general de costes.

El consell de govern reunit el setembre de 1996 a Menorca també dóna llum verda a l'ampliació del vial que uneix Es Migjorn amb la carretera general, una reivindicació històrica per 172 milions de pessetes.

Al febrer de 1997, el ple del Consell insular aprova el document de criteris per a l'elaboració del Pla Territorial Parcial (PTP). La proposta va obtenir el vot favorable de PP, PSOE i EM-IU i l'abstenció del PSM, fou un dels temes més controvertits de l'any ja que es va donar una revolta dels propis consellers crítics contra el president, liderats pel diputat i senador autonòmic Manuel Jaén Palacios. Fou un document molt controvertit, el mateix any, els ecologistes del GOB posaren més de 100 denúncies per delictes contra espais protegits de Menorca, duent les seves queixes davant la UNESCO, considerant que s'havia vulnerant la Reserva de la Biosfera. El maig de 1997 el Parlament aprova els criteris. Seguint amb aquesta línia, el 1998, el Consell aprova l'avanç de les Directrius d'Ordenació Territorial (DOT) amb unes modificacions a darrera hora del PP.

Que van ser vistes per l'oposició inconsistent en matèria territorial i de cedir les pressions del col·lectiu de propietaris Meloussa. Mentre l'octubre, el govern aprovaria un projecte de llei pel qual s'estableixen mesures cautelars per congelar el creixement urbanístic i l'especulació sobre el territori, que es mantindrà fins que s'aprovin les DOT. El govern les aprova el gener de 1998, amb un avantatge per Menorca de 2 punts de sostre de creixement.

El març de 1997, el Consell aprova el plec de condicions per a la redacció i contractació del projecte de la nova seu de la institució, que s'ubicarà en Jardins de Malbúger i que costar entre 700 i 750 milions. Defensa anuncia el tancament de l'estació de telecomunicacions de s'Enclusa l'abril de 1997 i la seva posada a la venda.

El Consell de Govern aprova, l'abril de 1997, l'avantprojecte de llei de sòl rústic, així, els terrenys classificats com a sòl no urbanitzable tindran caràcter rústic i s'estableix per a Menorca una superfície mínima de 14.000 metres quadrats.

L'abril de 1997, el govern balear anuncia que invertirà 720 milions en la compra i gestió de 21 àrees naturals a les illes.

El juny de 1997, El Tribunal superior de Justícia de Balears ratifica l'ordre de desallotjament de Cales Coves. L'agost de 1997, es decreta l'ampliació de les aigües territorials de Balears. L'octubre de 1997, el MAB confirma l'illa com a seu de la xarxa estatal de reserva de la Biosfera.

A principis del mes de març de 1999, el parlament inicia el debat del projecte de les Directrius d'Ordenació del Territori (DOT), la proposta fou el desencadenant de la dimissió com a diputat de l'expresident Gabriel Cañellas.

El març de 1999, la direcció general de costes arriba a un acord de compra amb els propietaris dels terrenys de la costa sud de Ciutadella. això resol l'accés a cinc platges i el pas per un ampli tram del camí de cavalls.

El maig de 1999, el govern declara reserva marina la costa nord, entre Punta de s'Escullar i Cap Gros.

Execucions més rellevants

El febrer de 1996 es constitueix l'autoritat de gestió del Parc Natural de s'Albufera.

Al juny de 1996, la UE dona 8 banderes blaves a l'illa, al 1997 són 7. El juny de 1998, el govern està disposat a invertir 425 milions per a l'accés de les platges si el concurs de l'IBanat es declara desert.

A es Migjorn, es van finalitzar les millores del vial principal al 1996 però també un projecte d'ordenació de la zona dunar de Sant Tomàs i San Adeodato de la direcció general de costes fixa en més de 460 milions la inversió a càrrec dels fons de cohesió de la Unió Europea, tirant el bar-restaurant a primera línia i la urbanització d'un aparcament que es troba dins un ANEI.

L'església dels Socors de Ciutadella va acollir el dia 23 d'abril de 1997, la cerimònia inaugural de la Primera Conferència Europea sobre el Desenvolupament sostenible de les illes. Presidit per la ministra de medi ambient , Isabel Tocino i amb la participació de 275 representants de 80 regions insulars del món.

L'octubre de 1997, la ministra de Justícia, Margarita Mariscal inaugura els nous jutjats de Maó.

A Ferreries, el 1998 és l'any de diverses inauguracions: obres d'adequació paisatgística de Cala Galdana, apertura del Museu de la natura de Menorca, les infraestructures del polígon municipal.

Benestar Social

A tots els municipis fan especial esment a la tercera edat i la manca de residències, mentre que al Consell de Menorca es fa especial esment als centres de menors.

Propostes plenàries més rellevants

El PSOE proposa unes bases per a l'aplicació urgent del salari social (Suport Transitori Comunitari) al Consell al 1995 que es va aprovar amb els vots contraris de PSOE, PSM i EM-IU que volen portar al·legacions de com es va aprovar. Josep Portella Coll defensa que aquest arriba tard i malament, essent la darrera comunitat que l'aprova, aprovada pel govern el 6 d'abril de 1995. Per això, el partit fa vuit esmenes perquè aquest salari sigui real i lluiti contra l'exclusió social com toca. Es tracta d'una espècie de sou que es rep a canvi que el perceptor s'esforci per preparar la seva inserció en la societat. El partit critica els criteris pels quals es donen aquestes concessions, segons el que ha aprovat el PP al Consell, acompanyant les bases i que no s'ha discutit.

Execucions més rellevants

Residència geriàtrica i club de jubilats, ambdós inaugurats al 1998, a Alaior.

El Consell crea al juny de 1998 la xarxa d'atenció a la dona, la infància i la família, ubicada a la casa de la infància.

El maig de 1999, Es Migjorn Gran estrena nou centre de dia per a jubilats.

Salut

Les infraestructures i serveis sanitaris són un tema que preocupen a totes les administracions.

Propostes plenàries més rellevants

Conveni amb INSALUD per a l'aportació de l'antic ambulatori de Ciutadella a la xarxa d'assistència per a malalts mentals així com el conveni amb els ajuntaments per a la informatització dels serveis socials. El Govern a l'octubre de 1996 ratifica un conveni formalitzat amb la Conselleria de Sanitat, per la construcció d'un centre de dia amb l'aportació de 31 milions.

L'agost de 1997, la conselleria de Sanitat del govern presenta un pla estratègic de prevenció i control del sida, Balears acumula 1.228 casos.

Al 1997 es va dur a terme l'etern debat sobre si reformar la vella Residència de la Seguretat social o construir un hospital nou, sembla que ha anat guanyant força la segona opció. L'equip del consell va presentar una moció demanant estudis de viabilitat del nou centre, cosa aprovada per majoria quan els dos grups majoritaris defensaven la reforma. També cal dir que ja s'havien pressupostat 1200 milions per la mateixa. L'abril de 1998 es crea una coordinadora en defensa de l'hospital nou amb una vintena d'entitats.

Al setembre del mateix any arriba l'esperada notícia, al 2006 entra en funcionament el nou hospital de Menorca, el 4 de setembre ho anuncia el director insular d'INSALUD mentre l'antic hospital públic es convertiria en un centre de cures sociosanitàries.

Execucions més rellevants

El febrer de 1997 s'inicien les obres del centre de salut de Sant Lluís en un solar de "Ses canaletes". A Alaior, al 1998 es va construir un nou centre sanitari i a Ferreries, la unitat bàsica de salut.

Polítiques econòmiques i transports

Tal volta si parlem de transports, les propostes electorals més rellevants, van encaminades al projecte del port de Ciutadella i el Port d'Hivernada de Maó.

Propostes plenàries més rellevants.

El projecte d'ampliació del port de Ciutadella, amb la promotora "Formentera Mar" tot i que segueix endavant, es veu amenaçat per la crisi interna del PP de Ciutadella al novembre de 1995. al juliol de 1998, el consell de govern aprova les bases del tercer concurs per a l'ampliació del port de Ciutadella. Al 1998, era clar que no es podia potenciar la comunicació marítima amb Mallorca sense un dic exterior i molls comercials a la badia, el problema és haver plantejat l'obra per a iniciativa privada i unes propostes d'urbanització residencial i camp de golf que accentuaran l'impacte negatiu a la zona, que no tenen a veure amb les necessitats portuàries que s'haurien d'haver afrontat amb fons de les administracions central i autonòmica.

El Govern balear va publicar l'ordre en data de 28 d'octubre de 1995, per la qual es regula el turisme rural, és la normativa que desenvolupa el decret 62/1995 del mes de juny, és necessari

per a que les finques que vulguin acollir-se a les modalitats d'agroturisme, hotel turístic, turisme d'interior i altres ofertes complementàries. Segons la normativa, l'hotel rural no podrà tenir cap altre ús. El març de 1999, s'aprova la Llei General Turística a fi d'ordenar i promoure el turisme a les Illes Balears, i també de modernitzar les infraestructures territorials i urbanístiques. Aquesta llei incorpora un pla de modernització permanent i limita la creació de places turístiques de nova creació, ja que primer s'havien d'eliminar les obsoletes.

Al maig de 1995 esta prevista, l'aprovació per part de la conselleria de turisme del POOT per Menorca, el pla d'ordenació de l'oferta turística, segons afirma el director general d'ordenació turística Josep Aloy.

Esquerra Unida proposarà al Parlament una proposició de llei per a la creació del CEES (Consell Econòmic Ecològic i social).

El govern presenta al gener de 1996 el Plan Q per a millorar la qualitat de l'oferta turística.

El port d'hivernada de Maó, al febrer de 1996, patrimoni desbloqueja els plans.

L'abril de 1997, el Consell anuncia la creació de 6 comissions de treball per a cadascuna de les matèries que formen part de la competència d'ordenació turística, transferida a principis d'any. El govern aprova l'abril de 1997, un pla de xoc amb el qual es preté salvar la profunda crisi del sector làctic balear i al que es destinen 1.700 milions de pessetes.

El juliol de 1998, el consell rep les competències en transport per carretera, dotades amb 38 milions. El novembre de 1995, Madrid paralitza la modificació del descompte aeri.

El Govern aporta 600 milions per a la nova seu del consell a Maó.

El desembre de 1996, s'aprova el Pla Director d'Equipaments Comercials, el juny de 1997, el Pla Director de Pedreres i l'octubre de 1998 el pla Director de Carreteres. El Congrés aprova al novembre de 1997, mesures per a millorar el transport a les illes.

El desembre de 1998 el consell de govern aprova el projecte de la Llei General de Turisme. Menorca és la única illa balear on es permet un marge de creixement. al març de 1999 s'aprova al Parlament amb el rebuig en bloc dels partits de l'oposició menys Unió Mallorquina que s'absté.

Execucions més rellevants

El govern balear expedienta a la naviera Flebasa per haver deixat de cobrir de manera unilateral el trajecte Alcúdia-Ciutadella. Dia 11 de desembre de 1995, es va obrir al trànsit la variant d'Alaior, de la carretera general passant pel municipi, amb 5 mesos de retard.

El Govern Balear, el Ministeri d'obres públiques i els ajuntaments de Sant Lluís i Maó aporten per a la construcció de la depuradora d'ambdós municipis.

Educació i cultura

Les propostes van encaminades al plànol universitari amb la seu d'Alaior i a l'augment de les places escolars. Propostes plenàries més rellevants:

Creació de la Comissió de Patrimoni històric de Ciutadella, dia 9 de novembre de 1995 i presidida per Cristobal Triay.

Alaior aprova la creació d'un Consell Municipal d'Educació, el ple del 7 de novembre per una moció presentada pel PSOE.

L'octubre de 1996, després d'un llarg procés negociador, les Illes Balears reberen la transferència de la Universitat de les Illes Balears.

Execucions més rellevants

El 30 d'octubre de 1995 s'inaugura l'Institut d'ensenyament secundari de Ferreries. El 24 d'abril de 1996 150 persones es manifestaven per a la seva ampliació arrel de l'adscripció dels alumnes de Fornells i Es Mercadal. i al 1998 s'elegí el nom de Biel Martí, persona que sempre havia reivindicat la seva construcció. Els fons de l'1% cultural reportaran a Menorca 775 milions amb què es financien 8 projectes al 1995: obres de plaça Miranda i entorn del museu de Menorca, el Castell de Sant Felip (Es Castell); la plaça de l'almirant Farragut (Ciutadella); entorn del Mercat del Claustre i el Teatre principal de Maó, El Molí de baix (Sant Lluís) i Can Salort. El Consell de Menorca i el Instituto de Turismo de España firmen el Plan Piloto de Turismo cultural pel qual es recuperaran tres importants monuments històrics al 1996: la Torre de Fornells, el fort de Marlborough (que adquirirà el Consell, obert al públic el novembre de 1997) i el poblat talaiòtic de Trepucó.

El govern transferirà al consell la titularitat de les dues escoles infantils que gestiona a Menorca, la "Magdalena Humbert" de Maó i "Francesc de Borja Moll" a Ciutadella. Per la seva banda, el MEC firma el protocol sobre el finançament d'aquestes escoles el gener de 1996. El gener de 1998, el govern balear aprova la gratuïtat del segon cicle d'educació infantil, mesura que s'aplicarà progressivament a partir de 1999 i beneficiarà a 9.000 alumnes d'entre 3 i 6 anys. al setembre de 1998, la gratuïtat de les escoles de Ciutadella s'estén als tres anys.

Al febrer de 1996, el consell aprova la declaració de BIC per al port de Maó, a l'octubre del mateix any, el TSJB el suspèn. Era un projecte que havia rebut llum verda per l'anterior corporació. És l'any també, del traspàs de les competències universitàries i l'any en que l'aplicació de la nova llei de començar la ESO, substituint 7 i 8 d'EGB posi de manifest les mancances de l'illa en quant a la infraestructura dels instituts. De fet, això provoca que la comunitat educativa insular, sobretot la zona de Ciutadella provoqués un fort enfrontament contra la Direcció Provincial del Ministeri d'Educació i Cultura (MEC) al 1997, per les dificultats detectades a l'inici del curs: errors en les adjudicacions de docents, increment de ràtios, retalls pressupostaris, augment de tasques burocràtiques... queixes de les associacions de pares i organismes veïnals. ja que el director provincial d'educació va dir, que no havien

pogut cobrir els llocs per manca d'especialistes i desconeixement del català, que les ràtios eren correctes i que els problemes eren més virtuals que reals. No es sap si al 1998 amb el traspàs de competències al govern la situació millorarà, fins i tot s'ha plantejat la creació d'una plataforma en defensa de l'ensenyament públic.

El març de 1997, l'associació de Sanisera, obre en la finca de Santa Teresa un ecomuseu, que es nodreix del elements etnogràfics, entre els elements talaiòtics i romans trobats a la Península de Cavalleria.

L'abril de 1997, el MEC ratifica el conveni de gratuïtat per les escoles infantils de Ciutadella.

El novembre de 1997 es firma la transferència d'educació no universitària.

El març de 1998, el govern aprova la creació de 24 nous cicles de formació professional que es duran a terme durant el curs acadèmic 98-99.

Execucions més rellevants (totes administracions)

Creació al 1996 de la Universitat Internacional de Menorca Illa del rei (UIMIR), aquell setembre acollí 142 estudiants al Llatzaret, 90 de Menorca, amb la por que es transformi en un acte localista, i 50 membres del professorat. Però sí es pot dir amb un èxit de matrícules, cosa que es consolidaria en la segona edició de 1997.

A Alaïor, la universitat de les illes balears crea al 1996 una aula educativa a l'extensió universitària de Can Salort, que comença a mostrar una gran activitat acadèmica durant l'octubre. L'1 d'octubre de 1997 va ser un moment històric ja que es començaren a impartir per primera vegada estudis universitaris: magisteri i educació infantil. I al 1998 acaben definitivament les obres de millora. També es va traslladar la seu de la UNED al Claustre del Carme de Maó. L'escola d'adults de Ciutadella impartirà estudis d'ensenyament secundari a partir de 1998. El museu de Menorca es reinaugura després de 23 anys tancat per la ministra de cultura Esperanza Aguirre l'abril de 1998, cosa que constitueix un fet històric per a la cultura insular. Neix també l'associació "amics del museu de Menorca".

Esports i oci

Propostes plenàries més rellevants

Ferrerres aprova en el plenari de festes celebrat el dijous 16 de novembre de 1995, la participació de la dona en la junta de Caixers de les festes de Sant Bartomeu, diferenciar els càrrecs de caixers i cavallers i fixar un total de cinc requisits per a participar en la qualcada. Firma el gener de 1999 a Menorca d'un conveni entre la Generalitat de Catalunya i el govern balear de cedir la senyal de TV3 i Canal 33 a les illes.

Execucions més rellevants

El febrer de 1997 s'inaugura el poliesportiu de Ess Migjorn amb un cost de 85,5 milions, una reivindicació històrica del municipi.

Fornells, estrena al primer jaleo de 1996 una gualdrapa amb l'escut oficial del poble després que el 13 de juliol, el local social de l'ajuntament, acollia el primer acte institucional. El setembre de 1997 s'inaugura la piscina municipal de Ciutadella, projecte que va començar al 1994 i ha costat 180 milions.

CONCLUSIÓ

En conclusió, veim que la quarta legislatura democràtica a les illes i Menorca, està marcada per un triomf i a la vegada una crisi dels conservadors, que guanyen les eleccions municipals i autonòmiques del 28 de maig però es veuen inmersos en escandols de corrupció que provoquen que al Govern Balear es succeeixin tres presidents diferents. De fet, les Balears són utilitzades com exemple de triomf, a nivell estatal, abans de les eleccions, pel representant José María Aznar, cosa que confirma la teoria que les eleccions municipals i autonòmiques són un assaig per les estatals, que també guanyen al 1996. Però també es citen les illes al Congrés per part de Felipe González, en referència a Gabriel Cañellas.

A l'illa, aquesta crisi també afecta i la presidència del Consell de Menorca es veu alterada tot just a l'inici de la legislatura. A més, pateix aquests darrers quatre anys, una sèrie de problemes polítics que han fet que no destaquen massa a nivell insular, amb la majoria absoluta del PP. Així, ens trobam amb la consolidació del PP tant al Parlament com al Consell de Menorca com en la majoria de consistoris de l'illa. Hem constatat la sorpresa electoral a l'ajuntament d'Alaior que canvia de color polític i destrona al polític menorquí amb més anys a un consistori. Destaquen els problemes polítics del consistori ciutadellenc, tant en el sé dels socialistes, moment abans de les eleccions com en els populars, amb la crisi de Gabriel Allès al capdavant, amb la compra dels terrenys de al Parico.

En matèria política, propostes i execucions, en destaquen el traspàs de competències, en la de medi ambient i territori, la gratuïtat de l'accés a les platges i el camí de cavalls. Neix la Coordinadora per a la defensa del Camí de Cavalls, contra qui posen les denúncies els propietaris afectats i a la costa sud de Ciutadella es dona accés a cinc platges però en general,

Tot i ser objecte dels programes polítics electorals, no es solucionen a nivell insular. Fins i tot, el GOB posa 100 denúncies per delictes contra espais protegits, duent les queixes davant la UNESCO en considerar que s'havia vulnerat la Reserva de la Biosfera.

En matèria educativa la creació de la UIMIR, la Universitat d'Estiu de l'illa del Rei així com s'augmenta Can Salord. La inauguració de l'Institut d'Ensenyament Secundari Biel Martí a Ferreries i problemes entre els docents de l'illa pel mal inici de curs, quan s'implanta la ESO.

En matèria econòmica tenim l'aprovació autonòmica del Turisme Rural, entre altre.

Per tant, esteim en davant un panorama polític que pot dur grans canvis per a les pròximes eleccions.

FONTS CONSULTADES PER A L'ESTUDI

Bibliografia:

- Casanovas Camps, Miquel àngel: *Història de Menorca*. Palma, edicions Moll, 2005. p. 514-516
- Duran, Miquel i Marimon Riutort, Antoni (coords.): *Història de les Illes Balears. Vol. III. Del segle XVIII borbònic a la complexa contemporaneïtat*. Barcelona, Edicions 62, 2004 p. 436-440

Consulta dels anuaris del *Diari Menorca* entre els anys 1995 i 1999 així com consulta documental dels diaris d'aquells anys.

Webgrafia:

Candidatures al Parlament de les Illes Balears

- http://www.juntaelectoralcentral.es/cs/jec/documentos/BALEARES_1995_Candidaturas.pdf

Resultat de les eleccions al Parlament de 28 de maig de 1995

- <http://www.historiaelectoral.com/abalears.html>
- http://contingutswb.parlamentib.es/juntaelectoral/7/RESULTATS%20OFICIALS%20OPER%20LEGISLATURA_NOU.pdf
- <http://contingutswb.parlamentib.es/juntaelectoral/7/Resultats%201995/Resum%20Menorca.pdf>
- https://ibestat.caib.es/ibestat/estadistiques/92895bcf-7053-4cea-b9a6-afa3aaae7c23/6bad7136-e2f9-4b89-b8f4-8a6ab1454c48/es/I3101_410095.px
- https://ibdigital.uib.es/greenstone/sites/localsite/collect/debatsInvestiduraCCAA/index/assoc/IllesBal/ears_res.dir/IllesBalears_resultados_Electorales.pdf
- https://www.caib.es/sites/processoselectorals/ca/resultats_al_parlament_-64479/

Parlament de les Illes Balears: Diputats i diputades i senadors i senadores /Òrgans /grups/comissions p 1995

- http://contingutswb.parlamentib.es/protocol/4/4_diputats_senadors_catala.pdf
- http://contingutswb.parlamentib.es/protocol/4/4_organes_catala.pdf
- http://contingutswb.parlamentib.es/protocol/4/4_ggpp_catala.pdf
- <http://web.parlamentib.es/repositori/PUBLICACIONS/4/bopibs/bopib-04-006.pdf>

Resultat de les eleccions municipals de 28 de maig de 1995

- https://ibestat.caib.es/ibestat/estadistiques/92895bcf-7053-4cea-b9a6-afa3aaae7c23/6bad7136-e2f9-4b89-b8f4-8a6ab1454c48/es/I3101_410095.px
- <https://www.datoselecciones.com/elecciones-municipales-1999/illes-balears>

Composició ajuntaments

- <http://boib.caib.es/pdf/1995/19950824-106.pdf> (Ferrerries)
- <http://boib.caib.es/pdf/1995/19950803-97.pdf> (Es Mercadal)
- <http://boib.caib.es/pdf/1995/19950718-90.pdf> (Ciutadella)
- <http://boib.caib.es/pdf/1995/19950715-89.pdf> (Sant Lluís)
- <http://boib.caib.es/pdf/1995/19950713-88.pdf> (Es Migjorn Gran)
- <http://boib.caib.es/pdf/1995/19950708-86.pdf>;
- <http://boib.caib.es/pdf/1995/19950704-84.pdf> (Es Castell)
- <http://boib.caib.es/pdf/1995/19951130-149.pdf> (Maó)

*En el cas dels ajuntaments d'Alaior i Es Mercadal, la informació ha estat proporcionada per les persones que duen l'arxiu.

Consell Insular de Menorca 1995-1999

- <https://www.cime.es/Contingut.aspx?IdPub=1296>
- <http://boib.caib.es/pdf/1995/19950909-113.pdf> (constitució)

Candidatures ,eleccions al Congrés i Senat del 3 de març de 1996

- http://www.juntaelectoralcentral.es/cs/jec/documentos/GENERALES_1996_Candidaturas.pdf

Resultats estatals, eleccions al Congrés i Senat del 3 de març de 1996

- https://ibestat.caib.es/ibestat/estadistiques/0e10e457-26ee-42ef-a84e-4483dfd9b023/6be58b94-9dd8-4720-9e32-9a23667f574b/es/I3101_200296.px (Congrés)
- https://ibestat.caib.es/ibestat/estadistiques/aa722797-190a-461d-8378-da23a27611ec/826241cd-83c9-4034-a713-5011eac4c55c/es/I3101_302296.px (Senat)

Diputats i diputades al Congrés

- <https://www.congreso.es/busqueda-de-diputados>

Senadors i senadores per Menorca

- <https://www.senado.es/web/composicionorganizacion/senadores/composicionsenado/senadoresdesde1977/consultaorden/index.html#Comunidad%20Aut%C3%B3noma%20de%20las%20Illes%20Balears>

Participació

- https://ibestat.caib.es/ibestat/estadistiques/fe2dd1c6-f06e-45fc-af93-bc61d5f1e2f0/81d06cd4-13d4-40be-9b2e-a199d0b4e427/es/I3101_501095.px (Autonòmiques 1999)

- https://ibestat.caib.es/ibestat/estadistiques/92895bcf-7053-4cea-b9a6-afa3aaae7c23/6bad7136-e2f9-4b89-b8f4-8a6ab1454c48/es/I3101_410095.px
(Municipals 1999)
- https://ibestat.caib.es/ibestat/estadistiques/0e10e457-26ee-42ef-a84e-4483dfd9b023/4b41bd09-b21e-4c80-9af3-e26c3a9e27b3/es/I3101_200196.px
(Congrés 1996)
- https://ibestat.caib.es/ibestat/estadistiques/aa722797-190a-461d-8378-da23a27611ec/e26e915d-06e2-4f08-b6a2-ca547d286686/es/I3101_301096.px (Senat 1996)

MANDAT 1999-2003

Catalina Bosch Cardona

PROCESSOS ELECTORALS I CONSTITUCIÓ INSTITUCIONS

A les eleccions del 13 de juny de 1999 que foren pot ser les més crispades de l'autonomia balear, el PP de Jaume Mates, que guanya en nombre de vots i escons a totes les illes, no aconseguí la majoria absoluta, per tant li donaren una derrota. Al Parlament de les Illes Balears, tots els partits excepte el PP van arribar a un acord de govern, inspirat en el que s'havia duit a terme quatre anys abans al Consell de Mallorca. Un esdeveniment històric, amb la signatura del Pacte de Progrés (PSOE, PSM i Esquerra Unida-Verds, amb el suport d'UM), que acaba amb els conservadors per primera vegada a l'oposició. al Consell Insular de Menorca, Guillem Camps, que havia estat el candidat més votat (PP, 6 consellers), no en seria el President ja que el PSOE (5 consellers) va signar un acord amb els partits d'esquerra amb el PSM (1 conseller) i EU-V (1 conseller). La presidenta en seria Joana Barceló. També es va donar la situació inèdita que el PP havia perdut totes les batlies, governades ara per pactes de centreesquerra.

55.788 persones podran votar a les eleccions municipals a Menorca hi haurà 38 col·legis electorals, podran votar quasi 56.000 persones en els comicis locals, autonòmics i europeus en la circumscripció insular. El total de votants al Parlament Balear es de 639.320, dels quals 55.235 són de Menorca. El número d'electors varia segons els comicis, i els municipals són els que tenen més votants potencialment censats. Les eleccions europees tenen 55.748 votants. Les raons d'aquestes variacions són que els residents europeus no poden votar en les autonòmiques i que en les altres dos comicis, se'ls hi ha donat l'opció de si volen votar o no. El primer escrutini serà el de les europees, després les municipals i per últim les autonòmiques. Per primera vegada, el Govern Balear s'encarrega del recompte de les eleccions autonòmiques mentre que la Delegació de Govern de Balears s'encarregarà de les altres dues. Uns 37.000 joves s'incorporen al cens balear, un 7% més respecte les de 1995 amb la novetat que un 20% dels estrangers empadronats en les illes ha sol·licitat poder votar.

Les eleccions de 1999 es caracteritzen per donar un tomb al panorama polític espectacular. El PP perd el Consell, passant de 7 a 6 diputats. En els ajuntaments, el PSOE recupera la majoria absoluta de Maó i el PP la perd a Ciutadella, quedant condicionat per pactes amb INME. Els canvis arriben també a Es Mercadal i Es Migjorn, on guanyen els "acords".

Eleccions autonòmiques 13 De juny de 1999 (Parlament)

Segons una enquesta del CIS, el PP fregaria la majoria absoluta en les autonòmiques de Balears.

Context polític en que arriben eleccions.

Ens trobem en un moment en què el PP ha patit la fugida de Joan Huguet a Mallorca, les trifulgues polítiques i personals que desencadenaren les confeccions de les candidatures, tant a

Menorca com a Eivissa i la repetició a les Pitiüses de la coalició que va guanyar el Senador al Partit Popular. Això preveia la pèrdua dels consells de Menorca i Eivissa i la necessitat de pactar amb UM al govern autonòmic però no la pèrdua de l'hegemonia política del PP a les illes després de 16 anys.

Pel que fa als partits minoritaris, la “debacle” de IU a tot el país era cantada després de la sagnant escissió de l'any passat i de l'actitud de la coalició en el País Basc que no va ser entesa per una gran part del seu electorat. La baixada del PSM a nivell autonòmic amb un diputat menys, sembla explicar-se pel bipartidisme.

Llistes/candidats que es presenten

Els candidats a la presidència de la comunitat varen ser: pel Partit Popular, Jaume Matas, que malgrat ser ja president se sotmet per primera vegada al veredict de les urnes; pel PSIB-PSOE, Francesc Antich; pel PSM-EN, Pere Sampol; per Unió Mallorquina, Maria Antònia Munar, presidenta del Consell de Mallorca; per Esquerra Unida-Els Verds, Eberhard Grosske. Per Menorca, es presenten cinc candidatures:

Encapçala la llista dels populars, Guillem Camps Coll, Joan Bosco Gomila Barber encapçala la del PSM-Entesa Nacionalista, Josep Ignasi Portella Coll la d'Esquerra de Menorca (Esquerra Unida), Bartolomé Seguí Fiol al capdavant d'Unión del Pueblo Balear (UPB) i Joana Maria Barceló Marí al front del PSOE.

Vicente Garau, president de UPB (Unión del Pueblo Balear) explica al diari Menorca de dia 4 de juny què és aquest partit i quines intencions tenen. Segons les seves paraules, és un partit polític regionalista, independent i liberal que s'organitza sobre l'àmbit de les illes balears. Vol promoure un progrés socioeconòmic sostingut, crear feina, riquesa i benestar.

Resultats electorals Illes Balears en general i circumscripció de Menorca

Les eleccions donen un gir polític i el PP es queda sense poder governar en les illes menors i a dos diputats de la majoria absoluta. I a expenses d'un pacte amb UM (amb tres escons) per poder formar un govern de coalició. Per primera vegada, perd el Consell d'Eivissa i Formentera.

També, per primera vegada des del 83, el PP podria veure's apartat del govern regional ja que perd la majoria absoluta en el Parlament. Es podria repetir el pacte de Progrés que ha mantingut al Consell de Mallorca o per repetir la coalició del 87 amb el PP per al govern regional. La clau de la pèrdua de la majoria absoluta ha estat les illes menors, com comentava ja que a Menorca passa de 7 a 6 escons i el de Formentera on ha guanyat la Coalició d'organitzacions progressistes.

Els resultats electorals van ser, repartint els 59 escons de la següent manera:

- PP: 43,9% dels vots, essent la força més votada, aconseguint 28 diputats i diputades.
- PSOE: 22% dels vots, essent la segona força més votada, aconseguint 13 diputats i diputades.
- El Pacte: 4,5% dels vots, aconseguint 6 diputats i diputades.
- PSM: 11,8%, amb cinc diputats i diputades.
- Unió Mallorquina: amb un 7,3% amb tres representants,
- EU-IU: 5,4% dels vots, amb tres diputats i diputades.
- COP: 0,4% dels vots amb un diputat.

Amb els resultats del 13J la ciutadania de les illes, surt de l'avorriment polític que patien amb tant d'anys de comandar el mateix partit i d'una manera absoluta. Tot queda pendent d'allò que decideixi Maria Antònia Munar per a inclinar la balança cap al PP o cap a una àmplia coalició d'esquerres (emulant el pacte de progrés del C. de Mallorca), i que no té cap frissera per a la governabilitat de les illes, el seu ascens a les urnes ha estat espectacular.

La negociació PP-UM segurament incidirà en la infinitat ideològica d'ambdós partits i en l'avantatge que suposa el fet que un Govern balear en mans d'una opció de centre-dreta sempre tendra d'entrada en una relació més fluida amb el govern central, qüestió aquesta de summa importància a l'hora de negociar el traspàs de competències i dotació financera. Cal destacar l'espectacular creixement de vots en els municipis de Mallorca, amb un total de 68 edils, convertint-se en la quarta força amb major presència en els ajuntaments de l'illa.

L'anàlisi electoral és que UM ha arrancat vots tant del PP com del PSM, incorporant un nou diputat al Parlament durant la pròxima legislatura. L'entrada d'UM a l'ajuntament de Palma, amb un equip de govern en el que s'assegura la majoria absoluta del conservador Juan Fageda i l'empat en nombre de regidores entre PP i UM a Alcúdia, són dos elements que poden condicionar la permeabilitat de Munar a les propostes del PP, que ja ha començat a utilitzar la paraula "pacte" i també pot oferir a la candidata d'Unió Mallorquina, la presidència del Consell de Mallorca.

CANDIDATURES	VOTS	% VOT VÀLID	ESCONS
PP	13.287	40,3%	6
PSOE	12.487	39,7%	5
PSM-EN	3.239	9,8%	1
EM-EU	2.390	7,3%	1
UPB	576	1,7	-
Cens electoral	55.242		
Participació	33.260	60,02%	
Vot nul	315	0,9%	
Vot en blanc	966	2,9%	

Taula. Resultats de les eleccions del 13-06-1999 al Parlament (circumscripció de Menorca)

Com veim, a Menorca, la situació és similar a la del conjunt de les illes. El PP és qui treu més vots, amb un 40,3% i 6 escons, perdent-ne un en relació a les anteriors, El PSOE, amb el 39,7%

dels vots augmenta en un escó la seva representació, passant de 4 a 5. El PSM tot i sofrir un descens de gairebé dos punts, manté el seu escó. EM-IU també descendeix i també manté el seu escó. Mentre que UPB no aconsegueix representació.

Les illes menors, on ha triomfat l'esquerra, també es un element per a tenir en compte per un possible pacte d'esquerres al govern. aquest pacte seria entre el PSOE (Francesc Antich), Pacte Progressista (Pilar Costa), PSM (Pere Sampol), IU-Els Verds (Eberhard Grosske) i COP (Coalició d'Organitzacions Progressistes de Formentera amb Santiago Ferrer) que han dissenyat una estratègia conjunta, pendents de la decisió d'UM. El partit imposa la qüestió nacionalista com a prioritat pel pacte del pròxim executiu.

Participació

Segons L'IBESTAT, el cens de balears per a les eleccions autonòmiques és de 632.418 persones, amb una participació del 58,02 per cent. Menorca (amb un cens de 54.763) va rompre la tònica d'una baixa participació electoral a les illes, tot i registrar un descens de cinc punts respecte a 1995. Amb un percentatge del 60,57% en les autonòmiques es va superar el 54,1% de les Pitiüses i el 57,6% de Mallorca, així com el total balear. Per municipis menorquins, Es Migjorn Gran comptarà amb el major índex de participació, un 85,28% mentre el que compta amb un índex menor serà Es Castell amb un 54,17% molt seguit per Maó amb un 54,98%.

Constitució Parlament, noms dels diputats menorquins i càrrecs

Es constitueix el Parlament amb un president provisional, el socialista Antonio Diéguez, al terme dels pactes fins a dia 31 de juliol de 1999 substituït per Maximilià Morales Gómez (GP Mixt, a partir de dia 02 d'agost de 1999). El Parlament de les Illes Balears es constituí dia 12 de juliol de 1999. Els diputats electes menorquins seran: Guillem Camps Coll (PP), María Cerezo Mir (PP), José Simón Gornés Hachero (PP), Cristóbal Huguet Sintes (PP), Manuel Jaén Palacios (PP), Misericordia Sugrañes Barenys (PP), Joan B. Gomila Barber (PSM-Entesa Nacionalista).

Josep I. Portella Coll (Esquerra de Menorca (Esquerra Unida)), Joana Barceló Martí (PSOE), Félix Fernández Terrés (PSOE), Miquel Gascón Mir (PSOE), Sra. M. Luisa Dubón Petrus (PSOE), Tirs Pons Pons (PSOE). Repeteixen en el carrec: José Simón Gornés Hachero, Manuel Jaén Palacios, Josep I. Portella Coll, Joana Barceló Martí i Miquel Gascón Mir.

Els càrrecs que ocupen són; Félix Fernández Terrés fou Vicepresident primer de la Mesa, Vicepresident primer de la Junta de Portaveus; Guillem Camps Coll és membre de la Diputació Permanent i a partir de dia 16 de setembre de 1999 portaveu suplent; José Simón Gornés Hachero, Misericordia Sugrañes i Tirs Pons Pons Barenys suplents de la Diputació Permanent; Manuel Jaén i Palacios membre de la Diputació Permanent; Joan B. Gomila Barber ser portaveu titular i membre de la Diputació Permanent; Miquel Gascón Mir Vicepresident primer de la

Diputació Permanent i suplent de la junta de portaveus, a partir de dia 13 de setembre de 1999. Veim que la representació menorquina predomina a la Diputació Permanent.

Joan Huguet i Rotger tot i ser menorquí es presenta com diputat electe per Mallorca i ocupa el càrrec de Vicepresident segon de la Diputació Permanent.

Pel que fa a les Comissions Parlamentàries, Guillem Camps Coll participa en la d'Economia i la d'Hisenda i Pressuposts; Maria Cerezo Mir participa en la d'Assumptes Socials i en la de Cultura, Educació i Esports; José Simón Gornés Hachero participa en la d'Assumptes Socials i en la de Cultura, Educació i Esports; Cristóbal Huguet Sintes participa en la d'Ordenació Territorial, en la d'Economia i en la de Reglament; Manuel Jaén Palacios participa en la d'Assumptes Institucionals i Generals i en la d'Hisenda i Pressuposts; Misericordia Sugrañes Barenys participa en la d'Assumptes Institucionals i Generals, és el vicepresident de la Mesa de la de Turisme i membre de la de Reglament; Joan B. Gomila Barber participa en la d'Assumptes Institucionals i Generals, en la d'Hisenda i Pressuposts, en la d'Ordenació Territorial, és president de la Mesa de la Comissió d'Economia, en la d'Assumptes Socials i en la de Reglament, essent el diputat menorquí que participa a més comissions; Josep I. Portella Coll participa en la d'Assumptes Institucionals i Generals i en la de Cultura, Educació i Esports; Joana Barceló Martí la única que no participa en cap; Félix Fernández Terrés participa en la d'Assumptes Institucionals i Generals, en la d'Hisenda i Pressuposts, en la de Reglament i és vicepresident de la Mesa de la Comissió de Peticions; Miquel Gascón Mir participa en la d'Ordenació Territorial, en la d'Economia i en la d'Assumptes Socials; M. Luisa Dubón Petrus participa en la d'Assumptes Institucionals i Generals, en la d'Ordenació Territorial i és presidenta de la Mesa de la Comissió d'Assumptes Socials; Tirs Pons Pons participa en la d'Hisenda i Pressuposts, en la de Turisme, en la de Cultura, Educació i Esports i és vicepresidenta de la Comissió d'Estatut dels Diputats.

Constitució Govern balear. Consellers menorquins i àrees delegades, petit perfil.

Finalment, el “pacte de progrés” es va formalitzar, després d'una llarga i dura negociació, investint a Francesc Antich (PSIB-PSOE) com a president de la comunitat. Dia 23 de juliol, prenent possessió dia 27 de juliol de 1999. Integren finalment aquest pacte, totes les forces polítiques que van participar en les eleccions (PSOE, PSM i Esquerra Unida-Els Verds, amb el suport d'UM) a excepció d'un PP que passa a l'oposició, i d'Unió Mallorquina, que dona suport però no participa del govern i que ha centrat el seu interès en el Consell de Mallorca, presidència del qual ocupa Maria Antònia Munar. Implica la formació d'un Govern minoritari constituït per socialistes, nacionalistes d'esquerra, ecologistes i comunistes, amb el suport d'UM, com s'ha comentat, que conservarà el govern del Consell de Mallorca.

Amb la participació, al final incòmoda dels nacionalistes d'esquerra. A nivell autonòmic, es tractava d'una forma de política nova a tot l'Estat i sobretot a les Balears, que només havien conegut governs autònoms conservadors i on la dreta continua tenint una força i representativitat, com evidenciaren els resultats de les eleccions generals de l'any 2000.

El Govern es composarà de deu consellers executius i de dos consellers sense cartera. El nombre de consellers executius fou ampliat a 13 el març de 2000, després d'una modificació de la Llei de règim jurídic de l'Administració de les Illes Balears (14 de març de 2000). Pere Sampol Mas (PSM-EN) ocuparà la Vicepresidència i la Conselleria d'Economia, Comerç i Indústria en la reestructuració de març de 2000 substituint a Joan Mayol Serra que durà la cartera ara la d'Agricultura i Pesca, substituït al febrer de 2001 per Mateu Morro Mayol; Antoni Garcias Coll (PSIB-PSOE) durà Presidència; Joan Mesquida Ferrando (PSIB-PSOE) Hisenda i Pressuposts que en la remodelació de març se subdividirà amb la d'Innovació i Energia que duita per Maria Misericòrdia Ramon Juanpere (PSIB-PSOE), substituïts per Príam Villalonga Cerdà (PSIB-PSOE) el febrer de 2001; Eberhard Grosske Fiol (EU) era l'encarregat de Treball i Formació substituït per Miquel Rosselló del Rosal (EU) al 2002, que al març, a la vegada, es subdividirà en Benestar Social que dura Fernanda Caro Blanco (EU); D'obres Públiques, Habitatge i Transports Josep Antoni Ferrer Orfila (PSIB-PSOE) substituït per Francesc Quetglas Rosanes (PSIB-PSOE); Celestí Alomar Mateu (PSIB-PSOE) serà l'encarregat de Turisme; Damià Pons Pons (PSM-EN) de Cultura; Aina Salom Soler (PSIB-PSOE) de Salut i Consum; Margalida Rosselló Pons (ELS VERDS) de Medi ambient i Interior Josep Maria Costa Serra (PSIB-PSOE).

Antoni Ferrer, nascut a Maó al 1950, és l'únic representant menorquí al Govern és Llicenciat en enginyeria industrial i va ser tinent de batle i regidor a l'ajuntament de la ciutat. Dimiteix al setembre de 2001, és el tercer canvi en dos anys del gabinet d'Antich, després de la sortida de Joan Mayol i Misericòrdia Ramon.

Joana Maria Petrus és nomenada directora general d'Esports de l'executiu autonòmic. Petrus de 38 anys, és la primera menorquina que ocupa aquest càrrec.

El febrer de 2000, el menorquí Manuel Gómez és nomenat director general de biodiversitat del Govern.

Al setembre de 2000, Joana Barceló es nomenada secretaria de política territorial, havia abandonat el mateix mes el càrrec de secretaria general de la Federació Socialista de Menorca, passant el testimoni a Albert Moragues.

Canvis durant legislatura

El 27 de setembre de 2001, el conseller d'obres públiques, Antoni Ferrer dimiteix com a conseller. La dimissió arriba quan ultimava la reforma de les DOT i dies després que un sondeig revela que part de la ciutadania de Balears avalua negativament la gestió de les seves àrees de govern. Sembla ser que ja volien que sortís abans però Joana Barceló havia aconseguit que el mantinguessin al govern, però que finalment cau per les pressions d'UM contra la reforma de les DOT. Aquesta sortida, deixa a la illa sense representació directa en el Govern Balear. S'enduu per davant el pacte, mai escrit però respectat pel que Menorca sempre havia tingut sempre una plaça reservada en el govern.

És el tercer canvi en dos anys del gabinet d'Antich, després de la sortida de Joan Mayol (PSM-EN, conseller d'Agricultura i Pesca el 30 de maig del 2000) i Misericòrdia Ramon (PSIB-PSOE, consellera d'Innovació i Energia, el 16 de febrer de 2001). Posteriorment, el 23 d'octubre de 2002, dimitirà el Conseller de Treball i Formació, Eberhard Grosske (EU-Els Verds).

Context polític durant legislatura

El nou executiu es va proposar donar un tomb a la política conservadora de fins aleshores, sobretot en els camps social, cultural, territorial i mediambiental, però havia d'afrontar greus problemes. Un problema era intern: conciliar els interessos, en ocasions contraposats dels partits que donaven suport al Pacte. Però els externs foren encara més greus: el bloqueig del Govern central a les iniciatives més importants del Govern de les Illes Balears; la posició ambigua de la presidenta del Consell Insular de Mallorca, Maria Antònia Munar; l'oposició dels grups dominants de les illes (hotelers, promotors urbanístics i els propietaris rurals) i finalment la campanya de desprestigi engegades des dels mitjans de comunicació, tant insulars com estatals.

L'enfrontament entre el Govern i els grups fàctics marcarà aquesta legislatura, mentre que el mateix executiu autonòmic donava una imatge de divisió interna i indecisió. La batalla més dura fou l'ecotaxa (Llei sobre l'Impost sobre les Estadades a Empreses Turístiques d'Allotjament), però també les restriccions urbanístiques i la creació de nous espais naturals a Mallorca. El govern anuncia al novembre de 1999 que aplicarà la ecotaxa turística a partir de 2001, amb un import de 1.000 i 1.500 pessetes que probablement es gravaran en paisatge. El març de 2001 s'aprova, amb els vots en contra del PP, a Madrid, el Govern anuncia que recorrerà l'impost si es demostra que grava conceptes que són carregats per altres figures tributàries. El setembre de 2001 el Tribunal Constitucional admet a tràmit el recurs i suspèn cautelarment la llei, finalment aixeca la suspensió el gener de 2002. El govern balear aprova el decret d'aplicació que s'aplicarà a partir de maig de 2002. Les primeres accions presentades pel Govern en càrrec a l'ecotaxa a l'octubre de 2002 són: Canutells, Camí de Cavalls, Torre d'en Galmés, s'Hostal, la rehabilitació del Palau Saura i la recuperació de les platges. Després de la constitució del Govern, tal volta fou la decisió política més polèmica, ja que va suposar un xoc frontal entre el Govern i el sector turístic de les illes.

El govern aprova el febrer de 2000, el projecte de llei de consells insulars, que per primera vegada faculta a les corporacions a constituir-se en òrgans executius en els que es puguin integrar representants no electes, a l'octubre és aprovada la llei amb els vots en contra del PP. A mitjans del mandat, s'han aplaçat l'aprovació de la Llei de Transferències en matèria de serveis socials o la Llei de Financiació Definitiva dels Consells, són dues fites importants.

L'oposició conservadora també es va veure afeblida per un presumpte espionatge electrònic a l'expresident de la Comissió Insular d'Urbanisme del Consell de Mallorca, per una presumpta trama de captació il·lícita de vots d'emigrants a l'Argentina i L'Uruguai, i per la residència a Madrid, del seu cap visible, Jaume Matas.

Eleccions autonòmiques 13 de juny de 1999 (Consell)

El Consell Insular, ha patit aquests darrers quatre anys, una sèrie de problemes polítics que han fet que no destaquen massa a nivell insular, amb la majoria absoluta del PP. Amb la dependència del PP del govern balear i una manca de criteri i de decisió que hagués pogut mostrar el caràcter i la unitat política davant tots els menorquins i menorquines i no ha estat així: Camí de Cavalls, platges verges... Idò les poques expectatives del PP eren males d'arrossegar per qualsevol candidat, campanya i candidatura que tampoc han resultat molt encertades.

Els sondejos electorals, donen 5-6 escons al PP, 4-5 per al PSOE i 1 per IU.

Llistes/candidats que es presenten:

- PP: Guillem Camps, nascut a Ciutadella al 1946, abans de dedicar-se a la política institucional va ser president de PIME. Actualment és conseller de Treball i Foment del govern balear per designació del president Matas. Al llarg d'aquesta legislatura ha estat també responsable de Comerç i Indústria. El president Soler li havia encomanat l'àrea d'ordenació del territori i medi ambient que no va arribar a exercir. Acompanyen Maria Cerezo Mir, Simón Gornés Hachero, Cristobal Huguet Sintes... Defensa la renegociació de les transferències, millor capacitat de gestió i un model de creixement en el que sigui abundant el benestar.
- PSOE: Joana Barceló, nascuda a Ciutadella al 1959, llicenciada en geografia i diplomada en consum, abans de dedicar-se a la política institucional, aconseguí plaça com a inspectora de consum de l'ajuntament de Ciutadella. Va entrar en política com a independent en la llista del PSOE en les eleccions de 1991. Des de 1994 essent secretaria general de la FSM-PSOE, en aquell any va ser candidata del partit al senat. De 1995-99 ha estat portaveu del grup al Consell i ha estat en la mesa del Parlament. L'acompanyen Félix Fernández, Miguel Gascón, Maria Lluïsa Dubón... Defensa que el Consell ha de guanyar lideratge i iniciativa política, fent especial èmfasi també en polítiques d'ocupació i feina entre d'altres.
- PSM: Joan Bosco Gomila, qui ha exercit de portaveu del grup del PSM en el Consell en substitució de Ramon Orfila. Nascut a Ciutadella i pare de dos fills, abans de dedicar-se a la política era treballador de l'ajuntament d'Alaior d'on està d'excedència especial. És militant del Partit Socialista de Menorca des de l'any 1983 i va entrar a formar part de l'executiva al 1987, per ser-ne secretari general entre 1992 i 1997. al 1992 va substituir a Joan López Casasnoves com a conseller de l'Entesa de l'esquerra de Menorca i al 1997 a Ramon Orfila com a parlamentari. Es la primera vegada que es presenta com a candidat a la presidència del Consell Insular. Defensa en matèria de competències, que tot allò que es pugui s'ha de fer des de Menorca, la recuperació del PTP i la recuperació també de l'esperit de reserva de la biosfera. L'acompanyen: Ester Riudavets, Eduard Riudavets, Cristòfol Mus...

- EM-IU: Josep Portella, nascut a Ciutadella, casat i pare d'una filla, és llicenciat en història i autor de varis llibre sobre literatura, història i antropologia. Actualment es troba en excedència de la seva feina sota el servei de cultura de l'ajuntament de Maó. Va començar a interessar-se per la política als anys 70. Va pertànyer a l'agrupament Sant Jordi d'escoltisme, al 1976 ingressa en les joventuts del PSIB. En 1990 va estar vinculat a l'Entesa de l'esquerra de Menorca, al 1995 fou elegit conseller i diputat per Esquerra de Menorca (EM-IU). L'acompanyen Assumpta Gorrias, Antonia Vilchez, Miquel Melià... Defensa la qüestió territorial com a tema bàsic pel diàleg, mitjançant la reducció de pressió turística sobre el medi així com el pla de desenvolupament sostenible. Ha estat especialment crític amb aquest tema amb l'actual equip del PP. Els altres dos eixos principals són l'autogovern dels menorquins i les polítiques socials i culturals.
- UPB: Bartolomé Seguí, nascut a Maó al 1951, casat i amb quatre fills. Tota la seva activitat professional ha estat com a empresari, primer de la construcció i després de l'hosteleria, actualment té un restaurant a Maó. Ex militant del PP, partit liderat per Vicens Garau de fa poc més d'un any. S'autodefineix com un dels desencantats del PP i ara plenament identificat amb una opció "liberal, independent i regionalista". L'acompanyen Antonio Carretero Gramage, Vicente Garau Juan, José Manuel de Olives... Defensa un urbanisme extensiu en el mitjà rural, en pro de petits hotels al camp que evitaria l'abandonament de finques, un model d'autonomia més descentralitzat i el diàleg entre forces minoritàries.

CANDIDATURES	VOTS	% VOT VÀLID	ESCONS
PP	13.232	40,2	6
PSOE	12.484	37.9	5
PSM	3.233	9.8	1
EM-IU	2.418	7.3	1
UPB	568	1,7	-
Cens electoral	54.815		
Participació	33.214	60.59%	
Vot nul	314	0,77	
Vot en blanc	965	2,3	

Taula. Resultats de les eleccions del 13-06-1999 al Consell de Menorca

L'apatia del governants del CIM en aquests darrers temps no sembla haver passat per alt als votants i la victòria dels partits progressistes és clara i contundent. un total de 18.135 vots d'esquerra (PSOE, PSM, IU, EM) superen als de la dreta en 4.335 vots, que n'han obtingut 13.800 (PP +UPB). Si comparam els dos partits majoritaris, veim com en quatre anys, una diferència de 5.013 vot hagi quedat reduïda a 748 al 1999. La llista de Joana Barceló ha passat dels 9.939 vots al 1995 als 12.484 del 1999 (creixent 2.545 vots), mentre el PP passa de 14.952 a 13.232 vots. a les enquestes, l'expectativa era la que s'ha complert, es donava per perduda la majoria absoluta del PP passant de 7 a 6 escons, i fins i tot es dubtava si serien dos, cosa que al

final no ha estat així. En aquestes condicions, el candidat Guillem Camps havia de remuntar aquesta manca de credibilitat.

El PP perd un escó i passa de 7 a 6, perdent dos punts de vots passant d'un 44.2% a un 40.2% al 1999. El PSOE guanya aquest escó passant de 4 a 5, guanyant un 8.6% de vots, passant d'un 29.3% a un 37.9%. La tercera força, el PSM manté el seu escó però disminueix en dos punts el tant per cent de vots, ara amb un 9.8%.

EM-IU també manté el seu escó i també disminueix gairebé dos punts, ara amb un 7.3%. Els de UPB no aconsegueixen representació, no ho faran a cap de les institucions de la illa. Es queden amb un 1.7% dels vots.

Comparant amb 1995, en aquestes autonòmiques INME no es presenta, encara pesa damunt els representants de Ferreries i Sant Lluís, la retirada a darrera hora de la candidatura del partit a les autonòmiques arrel de la manca de suport del col·lectiu de Ciutadella. Per a Onofre Janer, el secretari general de la formació, és lamentable no haver aspirat a comptar amb un representant al Consell ja que això hagués representat la credibilitat i consolidació del partit a nivell insular. La visita de Javier Arenas i Jaume Matas al domicili del representant Pau Lluch és un precedent que segueix essent motiu de preocupació.

El PSOE, llavors, va aconseguir sortir de la foscor del 95 aconseguint el cinquè conseller, quedant-se només a dos punts del PP, que es va mantenir com la força més votada en les eleccions autonòmiques tot i el gran revés de les municipals. Tant el PSM com EM-IU mantenen els seus resultats. UPB culpa dels mals resultats a l'abstenció, segons el candidat al Consell Bartomeu Seguí. Josep Portella, coordinador insular d'EM-IU, diu que la perspectiva de canvi en aquesta institució és molt positiva i va destacar la capacitat del PSOE i de la candidata Joana Barceló, d'atraure no només el vot de l'esquerra sinó també en alguns casos votants del centre-dreta. El resultat final era previsible, allò que sí va sorprendre va ser el descens en percentatges tant del seu partit com del PSM.

Com hem vist, al Consell de Menorca, els escons s'han repartit de la següent manera segons els vots: PSOE (5), PSM (1), Esquerra de Menorca (1), PP (6). Podrien repetir el pacte igual que van fer en els dos mandats presidits per Tirso Pons el del 83 i el del 87.

El coordinador insular d'EM-IU, Josep Portella, que segueix com a diputat i conseller, declara al Diari Menorca uns dies després de les eleccions que no veu dificultats per un pacte amb PSM i PSOE tot i que s'han de negociar els programes.

Bosco Gomila, defensa que el temps que han estat a l'oposició els ajudarà a arribar a acords i Joana Barceló que tenen més punts en comú que diferències, per tant el pacte és obligat i que la representació obtinguda ha de ser el criteri bàsic. El PSM ha fixat uns mínims a nivell programàtic i l'aspiració de poder participar en el govern del Consell almenys en la gestió d'una àrea, per part de Bosco Gomila. La mateixa situació que es va donar durant el mandat de Tirso Pons, on estaven integrats dins Entesa, vol veure fins on arriba el PSOE, ja que volen que el Consell sigui més ecologista, nacionalista i progressista.

EM-IU critica a Joana Barceló per manca d'humilitat quan ja es presenta com a presidenta quan encara no s'ha formalitzat el pacte. Demana més autogovern i menys malbaratament al Consell. Austeritat i transparència en la gestió, límits al creixement urbanístic i augment de la capacitat d'autogovern, sobretot en la vessant normativa.

Per al PSM per arribar al pacte amb el PSOE, els aspectes programaris prioritaris són reclamar una major normativa per a l'administració insular, revisar totes les dotacions econòmiques de la transferència de competències i fixar un sistema definitiu de finançament pel Consell.

La capacitat executiva per competències com educació o ordenació del territori i màxima prioritat per a la redacció del PTP. A més d'augmentar els plans de cooperació i resolucions pel camí de cavalls i l'accés a les platges verges del litoral.

Participació

Per les eleccions al Consell de Menorca de 1999, amb un cens de 54.815 persones, la participació fou del 60,59% uns cinc punts menys que en les eleccions anteriors que va ser del 65,66%. si ho comparam amb el altres dos consells insulars, és la participació més elevada de les illes ja que per al consell de Mallorca va ser del 57,61% i pel d'Eivissa i Formentera del 54,1%, el valor més baix de l'arxipèlag.

Constitució Consell

Després de la constitució d'un govern autonòmic de drete, Joana Barceló accedir a la presidència del Consell insular dia 3 d'agost de 1999, gràcies a un pacte de govern amb amb el Partit socialista de Menorca i Esquerra de Menorca. Així, l'organigrama és el següent:

Presidenta

- Joana M. Barceló Martí (PSOE)

Vicepresidenta

- Maria del Carme García Querol (PSOE), Consellera delegada d'Hisenda, Règim intern, Personal, Treball i Formació.

Consellers i conselleres:

- Miguel Gascón Mir (PSOE), Conseller delegat en Salut, Benestar social i Cambra hiperbàrica.

- Maria Lluïsa Dubón Pretus (PSOE), Consellera delegada d'Ordenació del territori, Urbanisme i Medi ambient. Presidència de la Comissió Insular d'Urbanisme de Menorca.

- Javier Tejero Isla (PSOE), Conseller delegat en Cooperació local, Servei de contra incendis i salvament, Protecció animal, Serveis d'activitats classificades, Espectacles i activitats recreatives i Servei de protecció de menors.
- Ester Riudavets Vidal (PSM), Consellera delegada d'Economia (matèries d'agricultura i comerç, indústria, transports i servei d'inspecció tècnica de vehicles).
- Josep I. Portella Coll (EM), Conseller delegat de Cultura, Educació, Esports i joventut.
- Guillem Camps Coll (PP), oposició.
- Maria Cerezo Mir (PP), oposició.
- José Simón Gornés Hachero (PP), oposició.
- Cristóbal Huguet Sintès (PP), oposició.
- Manuel Jaén Palacios (PP), oposició, renuncia com a conseller el 17-09-99.
- Misericordia Sugrañes Barenys (PP), oposició.

En el nou organigrama, el PSOE es queda amb 5 de les 7 conselleries, a més de la vicepresidència . PSM i EM assumeixen Economia i cultura, respectivament.

El juliol de 1999, Joana Barceló pren possessió com a presidenta del Consell Insular. Les principals línies d'actuació són posar en marxa la Reserva de la Biosfera i assumir les competències de turisme.

La comissió de Govern, aprovada el 2 d'agost de 1999, va ser formada per Maria del Carme García Querol (PSOE), Javier Tejero Isla (PSOE), Ester Riudavets Vidal (PSM) i Josep I. Portella Coll (EM).

L'equip de govern manté el sou aprovat al 99 per la presidenta i puja les retribucions als tres consellers amb dedicació exclusiva però que no cobren com a diputats del parlament. El govern aprova l'augment d'un 31% de la seva aportació al Consell.

Joana Barceló, entrevistada al Diari Menorca el 18 de juny de 1999 abans de ser nomenada oficialment presidenta del Consell, destacava que si als consells és possible el pacte i la diversitat, al govern de la comunitat també haurà de ser possible. Diu, en referent als resultat dels populars al Consell, que el seu error ha estat dependre dels líders regionals. Defensa que els temes que requereixen normes clares per al pacte són l'ordenació territorial i el medi ambient. Veu urgent la redacció del pla territorial, així com la participació. Per ella, l'assignatura pendent en el Consell insular és donar contingut a la institució, que encara està allunyada dels administrats. Defensa treballar colze amb colze amb els ajuntaments, així com la participació ciutadana i els sectors econòmics. S'han d'evitar els enfrontaments personals, en especial els institucionals, i impulsar projectes col·lectius per Menorca.

Com a curiositat, la presidència dels tres consells insulars serà ocupada per tres dones: Joana Barceló a Menorca que presidirà l'entitat menorquina amb el beneplàcit de PSM i EM, Maria Antònia Munar a Mallorca que té la clau del govern autonòmic, i Costa a que ha quebrat l'hegemonia històrica del PP a Eivissa. Són la imatge de l'èxit de les eleccions.

- Canvis durant legislatura

Manuel Jaén Palacios (PP), oposició, renuncia com a conseller el 17 de setembre de 1999. El substitueix el Sr. Antoni L. Juaneda Cabrisas, el qual renuncia com a conseller i el substitueix el Sr. Manuel José Monerris Barberà (PP).

- Context polític durant mandat.

L'equip del Consell Insular sembla que resulta prou cohesionat per tirar endavant la seva política sense gaire entrebancs, entre altres coses perquè les resistències dels grups fàctics foren molt menors que no a Mallorca o a les Pitiüses. Tot i que no hi mancaren les crítiques a la gestió del Pacte, la política menorquina fou una bassa d'oli en comparació a la de balears, que fou ben agitada. En aquesta legislatura, a més, s'enforceixen els consells insulars gràcies a la llei de 2000, que els converteix en els òrgans de govern de cada illa. a més, reben importants competències en qüestions d'ordenació de territori, serveis socials i carreteres i camins, alhora que s'aprova el sistema de finançament definitiu dels mateixos. L'acció política del Consell de Menorca durant aquesta legislatura es va centrar sobretot en qüestions d'ordenació de territori i medi ambient, amb el decret de moratòries urbanístiques i la redacció del Pla Territorial Insular (aprovat definitivament l'abril de 2003), tot i no tenir una acollida unànime. També s'impulsa la Reserva de la Biosfera i s'ha exercit, per primera vegada, la iniciativa legislativa amb la Llei del Camí de Cavalls (2000).

El febrer de 2003, el Consell resol desestimar la proposta per segregar Fornells i 70 persones es manifesten en la seu en desacord.

Eleccions generals 12 de març de 2000

Tenim un PP triomfant en el Parlament Europeu, que a Espanya també va consolidar la seva hegemonia mentre, a costa del cop sofert per IU, el felipisme millorava posicions beneficiant-se del traspàs de vots. Per primera vegada en 20 anys, el Partit Popular es converteix en la primera força al Parlament Europeu amb més de 20 escons d'avantatge damunt els socialistes. Espanya, la candidatura de Loyola de Palacio va aconseguir tres diputats més que la de Rosa Díez. A Menorca, voten unes 32.840 persones, on la primera força és el PP amb 14.376 vots, la segona el PSOE amb 11.881 vots, IU la tercera amb 1.888 vots i PSM amb 1.057. En total hi va haver 1.221 vots en blanc i 1.990 a altres partits.

Julio Anguita dimiteix i la crisi pels resultats de les europees, la gent del partit creu problemàtic també que a Europa s'hagin mantingut els resultats davant l'ascens generalitzat de la dreta.

Els resultats del 13J són molt significatius de cara a les eleccions estatals ja que si bé abans, semblava no haver-hi possibilitat d'una altra alternativa que no fos la dels populars, ara s'obria un nou horitzó arrel del descens del suport a n'aquest partit en les eleccions. Per tant, el panorama s'obria a una possibilitat perduda de guanyar. Ja que s'esperava que el PP guanyés les eleccions generals i ara no és segur, torna el joc democràtic. Inclús hi ha veus que diuen que José María Aznar hauria d'avançar les eleccions generals per tal que el PSOE no tingués temps de cercar candidat o candidata, sense més remei que posar a Felipe González.

Tot i que el creixement del PP estatal era un fet, que es plasma en la majoria absoluta aconseguida. Els conservadors arrasaren a les Illes Balears i, a Menorca, aconseguiren inesperadament l'escó de senador per al seu candidat Josep Seguí (amb coalició amb l'INME), contra el candidat unitari de l'esquerra, Sergi Marí.

Llistes/candidats menorquins que es presenten Congrés

Joan Salord Torrent, candidat del PP al Congrés, amb el disgust, expressat en forma de dimissió com a president de la junta local de Ciutadella, de l'ex diputat Cristòfol Pons Franco. Jaime Brunicardi Martínez és candidat d'UPB al congrés l'acompanyen tres menorquins més a la llista: Manuel Gonzalez Ruiz, Francisco Serra Tur i José Paul Esteve Hind ; Albert Moragues Gomila candidat de la FSM-PSOE. Per la coalició Unió Mallorquina, Independents de Menorca (UM-INME) es presenten per al segon: Antoni Domínguez Domínguez, Joaquín Sánchez Navarro, Eulalia Truyol Moll i de suplent: Miquel Pons Victory.

- Llistes/candidats menorquins que es presenten Senat circumscripció Menorca
- PP-INME: Josep Seguí Díaz, suplent: Antonio Lluch Mesquida.
- UPB: Vicente Garau Juan, Suplent: Bartolomé Seguí Fiol
- Progressistes per Menorca (acord entre EM i Els Verds) per a designar un candidat conjunt al senat, en la figura de Sergi Marí Pons, Suplent: Catalina Florit Calafell
- La Falange (LF): Juana Teresa Soria Bravo, suplent: Pedro Vallinas González.
- Resultats electorals congrés a Espanya i Balears i resultats Menorca

Rotunda victòria del Partit Popular en les eleccions generals del 13 M, Aznar arrasa en el Congrés i en el Senat.

Sembla que la bona gestió econòmica, i el talant moderat mostrat pel govern d'Aznar en el seu mandat anterior, amb obligats pactes parlamentaris amb els nacionalistes, va calar entre els ciutadans i va merèixer un premi electoral. A diferència de les eleccions de 1996, en les del 2000, el PP aconseguí la majoria absoluta al Congrés, cosa que li va permetre oposar-te a les reivindicacions nacionalistes.

Per primera vegada a Balears, una única força política aconsegueix cinc dels set escós per a la cambra baixa, on va entrar pels pèls arrel d'un canvi en l'ordre de la llista a costa de Costa, Albert Moragues en la seva tercera legislatura.

Els resultats electorals per Menorca són: PP (17.198 vots, 49,79%), PSOE-prog. (11.493 vots, 33,27%), PSM-EN (1.745 vots, 5,05%), EU (1.598 vots, 4,62%), EVIB (793 vots, 2,23%), UM-INME (369 vots, 1,06%), ERC (128 vots, 0,37%), UPB (58 vots, 0,16%), EC (20 vots, 0,05%), UC-CDS (23 vots, 0,06%), LF (24 vots, 0,06%), FEI-FE 2000 (14 vots, 0,04%), PRIB (14 vots, 0,04%), TD (7, 0,02%), ES 2000 (4 vots, 0,01%).

Joan Salord (PP) i Albert Moragues (PSOE) són els diputats menorquins. En el conjunt de les illes, els conservadors aconseguixen el cinquè diputat en detriment del PSOE, que es queda amb dos. L'IMNE per la seva banda, aconseguix entrar en la història de la cambra alta per dret propi.

Si ho comparam amb les eleccions de 1999, veim com el PP puja gairebé en quatre punts, el PSOE en disminueix tres i perd un diputat. La resta de formacions no aconseguiren cap representació, però més o menys els mateixos resultats, no ser el cas d'EU, que sofrí un descens de tres punts percentuals.

Participació eleccions Congrés de Menorca

Segons l'IBESTAT, el total de participació a les eleccions pel congrés les illes és del 61,43%, a Menorca és d'un 61,56 mb un cens de 56.058 persones i 34.507 vots vàlids. És a dir, dos valors molt similars, El municipi amb un tant per cent més alt de participació serà Ferreries amb un 71,73%, seguit per Alaior i Es Migjorn i amb un 68,95% i un 68,78% respectivament mentre el que el tindrà més baix és Es Mercadal amb un 57,52%, seguit de Es Castell i Sant Lluís amb un 58,57%. a totes les illes, la participació és entre el 61-62%, essent Formentera la que té un valor més alt amb 62,33% i Eivissa el més baix amb un 61,20%. Si ho comparam amb les eleccions de 1999, veim com una baixada de més de deu punts a nivell autonòmic, on teníem un 71,63% i a nivell insular amb un 71,03%.

Resultats electorals a Menorca del Senat

Al Senat, José Seguí Díaz, candidat del PP-INME (que s'inscriu el 14 d'abril com a president de la Comissió de Turisme, Comerç i Indústria), s'imposa amb 16.810 vots, un 49,95% del total al progressista Sergi Marí, de Progressistes per Menorca, que aconseguix 14.542 vots, un 43,21% del total. Cosa que no s'esperava. En tercer lloc tenim a Vicente Garau d'UPB amb 564 vots i un 1,68% del total i en quarta posició a Juana Teresa Soria Bravo de LF, amb 97 vots, un 0,29% del total. Respecte de les anteriors, els dos partits majoritaris tenen un augment de gairebé set punts percentuals. El 2 d'agost de 1999, el Parlament designa Manuel Camara (EU) com a senador representant de les Illes Balears.

Participació eleccions Senat circumscripció Menorca

Segons l'IBESTAT, En total, voten pel Senat, 34.466 persones (d'un cens de 56.589), amb una participació a tota l'illa d'un 61,13% un poc per davall del tant per cent autonòmic què és del

61,48. Per municipis, Es Mercadal és també el municipi amb menys participació, un 57,30% seguit de Es Castell amb un 58,35% i Sant Lluís amb un 58,51%. Mentre que Ferreries serà també on hi haurà un índex més alt de participació amb un 71,76%, seguit de Alaior i Es Migjorn i amb un 68,93% i 68,78% i un respectivament. a totes les illes, la participació és entre el 60-60%, essent Mallorca la que té un valor més alt amb 61,59% i Eivissa-Formentera el més baix amb un 60,90%. Si ho comparam amb les eleccions de 1999, veim com, de manera molt similar al Congrés, la participació disminueix tant a nivell insular com autonòmic en deu punts.

Perfil diputats i senador menorquins.

Els diputats i diputades de Menorca després de les eleccions de 2000 seran: Albert Moragues Gomila (PSOE) que repeteix càrrec de l'anterior legislatura; i Joan Salord Torrent (PP).

José Seguí Díaz (Maó, 1961) s'inscriu a l'abril de 2000, en el grup popular del Senat per la coalició INME-PP, cedint a la pressió del PP, a canvi de presidir la comissió de turisme de la Cambra alta. És elegit senador per la circumscripció de Menorca.

Ha estat membre de la Diputació Permanent del Senat d'Espanya i president de la Comissió d'Economia, Comerç i Turisme (2000-2004).

De professió és advocat i serà senador per Menorca en la VII i VIII Legislatures Va obtenir un màster en Assessoria Jurídica d'empresa per l'IESE de Madrid. Ha exercit el dret en el Col·legi d'Advocats de Balears, però també en els de Madrid i Barcelona. Ha estat president de Foment del Turisme de Menorca (1997-2000) i de la Fundació Turística i Cultural de les Illes Balears (Fundatur-Balears) (1999-2000). Militant del Partit Popular, va ser conseller del Consell Insular de Menorca des de 2003 fins a la seva renúncia el 7 d'octubre de 2008.

Joan Salord Torrent (PP), nascut el 1948 a Ciutadella, casat i amb dos fills, Conseller Delegat d'empreses de Joyeria-Bisuteria. "Juan Varela, S.A." "Manufacturas Industriales Menorquinas, S.L.". En política, fou vocal del Comitè Executiu del Partit Popular a Menorca.

Cal comentar el cas de Jaume Matas, qui serà nomenat ministre de Medi ambient mentre també és president del PP a les illes. En la pràctica es converteix en la punta de llança del Govern d'Aznar, qui entre 2001 i 2003 estiu a Menorca, per a la reconquesta política de les illes. A Menorca, l'actuació de Matas es canalitza des de la Direcció General de Costes, amb iniciatives com ara el sender del litoral, que generaren polèmiques amb el Consell Insular. Deixarà el càrrec el març de 2003 per ser candidat pel PP a les illes.

El juliol de 2000, és nomenat Guillermo de Olives director insular de l'administració de l'estat, substituïnt a Clemente Ríos Rico.

Canvis durant legislatura

Sembla ser que la majoria absoluta de la dreta va provocar un canvi de model polític amb menys talant. La victòria es veuria afectada per la crisi de l'euro, l'augment del preu del petroli, la pujada de la inflació i la caiguda de la borsa. ETA torna a assassinar.

Eleccions municipals 13 de juny de 1999

Els resultats de les mateixes provoquen quatre batles de majoria socialista, en dues governen els independents i en les altres dues, els respectius “acords de l’esquerra”. Maó, Alaior, Es Migjorn i Es Mercadal tindrien majoria absoluta mentre Ciutadella, el PP necessita el suport de INME, que es castigat pels votants i es queda només amb nou regidors posant de manifest la fragmentació de la dreta. El PP perd les batllies de Es Mercadal i Es Migjorn, aquests dos municipis han estat la sorpresa electoral ja que han guanyat els “acords” que s’han alçat amb la majoria absoluta. L’estrena de UPB en les urnes ha obtingut un gran fracàs ja que tot i presentar llistes a totes les circumscripcions no ha aconseguit representació. El PP perd totes les batllies, ara governades per pactes de centreesquerra. Després de la composició dels consistoris, Maó és el municipi que millor retribueix als seus càrrecs i juntament amb Alaior, Es Castell i Sant Lluís augmenten els sous als seus polítics.

Destaca el resultat de l’INME a nivell municipal ja que s’ha de tenir en compte que va aconseguir vuit edils quan només es presentava a tres municipis. El mateix passa a Mallorca, són els partits petits que es situen en el centre de l’espectre polític, en aquest cas és Unió Mallorquina.

Consultant l’IBESTAT, la participació a nivell autonòmic va ser del 57,68% i a l’illa va ser del 60,96% va disminuir 5 punts respecte del 95, ja que fa quatre anys, va ser del 65,37%. Aquests descens significatiu, era una de les circumstàncies més comentades pels partits, tenint en compte que les municipals solen ser les que susciten més interès. Ni tan sols la incorporació dels estrangers al cens ha bastat per quebrar una tendència bastant preocupant. Per municipis menorquins, Es Migjorn Gran té una participació del 85,68%, la més alta, mentre que És Castell compta amb un 55,4%, la més baixa, seguit per Maó amb un 55,04%. Per illes, Formentera té més participació amb un 68,92%, i Eivissa la que menys amb un 55,74%.

Maó

Segons les enquestes, els socialistes obtindrien entre 11 i 12 regidors i podrien tornar a governar en solitari. Ara amb Artur Bagur al capdavant i amb varis canvis soferts durant la legislatura, els socialistes governen en el consistori. Les candidatures seran:

- PP. Martin Escudero, s’estrena com a candidat a la batllia del municipi, però té passat polític com a senador durant dues legislatures, les que van del 89 al 96. Proposa construir un parking en el subsòl de l’alcàsser, la IV fase de POIMA i crear un museu a l’illa del rei. L’acompanyen Domingo Pons Alvarez, Mónica Vinent Pons, Cristóbal Torrent Marquès...
- PSM-EN: Pilar Pons, únic escó del PSM a l’ajuntament, es presenta per segona vegada com a candidata a la batllia, intenció de fer la ciutat sostenible mitjançant l’equilibri entre els tres eixos: econòmic, social i mediambiental.

- PSOE: Artur Bagur, 50 anys, és la seva segona candidatura, ingressa a l'ajuntament com a independent en la llista del PSOE al 1984. Ha estat regidor i tinent de batle, al 1993 accedí a la batllia rellevant a Borja Carreras que després va validar en les eleccions. manté com a objectius el foment de recursos com l'ús civil de l'Estació Naval i la recuperació de la Mola. L'acompanyen Francisco Fernandez, Erens Ribalaiga, Joan Quetglas...
- EM-EU: Ruben Marí Carreras, 31 anys, segon en la llista d'EU al Congrés en el 96 i regidor a Maó des de mateix any, entre d'altres, defensa una ciutat per vianants potenciant el transport col·lectiu.
- UPB: Vicente Garau, ex membre d'AP que va aspirar a la presidència de l'agrupació de Maó, defensant una política d'expansió pel territori.

Com veim no presenta candidatura a les eleccions INME i sí ho fa UPB.

CANDIDATURES	VOTS	% VOT VÀLID	REGIDORS
PSOE	5.471	55.97	12
PP	3.079	31.5	7
PSM	567	5,8	1
EM-IU	500	5.12	1
UPB	158	1.62	-
Cens electoral	18.330		
Participació	10.045	54.4%	
Vot nul	68	1,09%	
Vot en blanc	202	0,36%	

Taula. Resultats de les eleccions municipals del 13-06-1999 a Maó

El PSOE aconsegueix de nou la majoria absoluta al consistori amb dotze regidors. Artur Bagur situa al PSOE en el seu millor nivell històric, amb gairebé un 56% dels vots (5.471) en tornar a aconseguir la majoria cosa que el permet governar en solitari però que és probable que integri en les responsabilitats del govern als dos regidors de EM i PSM, Pilar Pons i Rubén Marí respectivament, tot i que encara no es sap quina en serà la fórmula, grups que fins ara li han donat suport en les tasques de govern. A les anteriors va aconseguir 10 regidors i un 43.8% dels vots. És el mateix número de regidors obtingut per Borja Carreras al 1983, confirmant allò que deien les enquestes.

Pel que fa al PP, perd un regidor, a les de 1995 en va aconseguir 8 i un 35.5% dels vots mentre ara n'aconsegueix 7 i un 31.55% de vots.

PSM i EM-IU aconsegueixen un escó, en el primer cas amb el mateix tant per cent de vots en ambdues convocatòries (5.8%) mentre en el segon, perd ja que passa de 11,1% al 95 al 5.12% d'ara perdent un escó. El coordinador insular, Josep Portella, en fa una valoració negativa, atribuint-ho a la força de la candidatura d'Artur Bagur i la manca de comunicació a l'electorat dels projectes que han estat propiciats per a la coalició i executats per l'equip de govern socialista, van ser algunes de les raons atribuïdes a aquest descens, xifrat en més de 700 vots.

La lectura idò seria que el PSOE guanya un escó al PP i l'altra a EM-IU No es presenta INME però sí ho fa UPB que arriba al 1.62% dels vots, sense aconseguir representació al consistori.

Crida l'atenció la baixada de participació de gairebé 7 punts respecte a les eleccions anteriors que va ser del 61.28%. És el municipi amb la participació més baixa.

Els 21 regidors i regidores de l'ajuntament seran: Artur Bagur Mercadal (PSOE, batle), Francisco Fernández Terrès (PSOE, tinent de batlia i regidor de l'àmbit de l'àrea de serveis d'urbanisme i benestar comunitari); Ernest Ribalaiga Briones (PSOE, tinent de batle i regidor a l'àmbit de Serveis Generals), Joan Quetglas Deonato (PSOE, tinent de batle, regidor de Serveis Econòmics; manteniment de la ciutat, parcs i jardins); Margarita Petrus Melia (PSOE, tinenta de batle, regidora de Serveis Socials), M Isabel Llambias (PSOE, tinenta de batle i regidora de Cultura), Pilar Juan Pérez (PSOE, regidora de Sanitat, Salut, Medi Ambient i Consum), Joan Junyent Mascaró (PSOE, tinent de batle i regidor d'Esports), Gracia Muñoz Salva (PSOE, regidor d'Educació). Miquel Quetglas Viliatoro (PSOE, regidor de Turisme i Activitats Econòmiques), Gabriel Calafat Pons (PSOE, Regidor de Festes), Catina Sbert Piza (PSOE, regidora de joventut) A l'oposició hi trbm Martín Escudero Sirerol (PP), Domingo Pons Alvarez (PP), Mónica Vinent Pons (PP), Cristóbal Torrent Marqués (PP), Alejandro Pax Dolz del Cast, (PP), Vicente Casujo Barbazan (PP), Josep Xabuch Fortuny (PP), Pilar Pons Goñalons (PSM), Ruben Marí Carreras (EU-IU).

Finalment, EM opta per l'oposició per a reafirmar el seu programa polític ja que argumenten que la seva feina durant els darrers quatre anys ha quedat diluïda i capitalitzada pel PSOE. La pèrdua de vots i d'un regidor també han influït en la decisió que atribueixen al retrocés estatal d'IU i a la força del candidat socialista. Diuen també que no volen una regidoria a Maó a canvi del suport a un pacte de Govern en el Consell.

El tres de juliol, Bagur seria investit batle del municipi, del 1948 i natural de Maó, casat i amb tres fills és tècnic de farmàcia, segueix en el càrrec, igual que a la legislatura anterior. Militar breument en el PSM, i als anys vuitanta en el Partit Socialista.

Canvis durant el mandat

Hores després de la constitució de l'ajuntament, PSM i EM presentaven per separat sendes mocions en les que demanaven el registre de Maó com a topònim oficial de la ciutat. El setembre de 1999, el grup municipal del PP, proposa un referèndum sobre el topònim oficial de la ciutat, és la primera iniciativa d'aquest tipus als ajuntaments menorquins. Rebutjat pel ple al desembre EM, PSOE i PSM van votar en contra, però el tema va atreure molt públic.

Al novembre de 1999, els batles de Maó i Ciutadella celebren la primera d'una sèrie de reunions amb les que s'inaugura una bona etapa de relacions entre ambdós municipis, signat l'agost de 2000, un pacte de germanor entre ambdues ciutats.

A Maó, el 1999 es caracteritza per les obres fetes a la ciutat com: inauguració del mercat i del parking de la Miranda i la reforma del primer tram del camí del Castell.

El 2000 es caracteritza a nivell municipal per les obres de reforma del centre i també per les complicades relacions entre l'equip de govern i el Partit Popular.

L'abril de 2001, Mateu Llabrés substitueix a Ruben Marí.

El juny de 2001, Esquerra de Menorca renuncia a participar en l'equip de govern de Maó. El juliol de 2001, mor la regidora de sanitat i medi ambient Pilar Pons als 45 anys, fou substituïda pel regidor Gerardo Pons. La segona incorporació després de Llabrés.

El gener de 2002, el PP es querella contra el batle de Maó i els germans Francisco i Félix Ferrer Fernandez Terres, regidor d'urbanisme i ex tinent de batle de Serveis Generals respectivament, per un presumpte delictes de prevaricació en la contractació al 1994 de l'arquitecte municipal Anton Pacheco. El PSOE anuncia la ruptura de relacions entre ambdós partits. El març de 2002, Gari Petru i Joan Quetglas són les peces clau en la remodelació de l'equip de govern. El juliol de 2002 el jutge archiva la querella.

El darrer escàndol abans de les eleccions fou la denúncia de presumptes irregularitats en la construcció de l'edifici Estribor incomplint els límits d'edificabilitat permesos.

Ciutadella

Hi governa un ajuntament conservador que tot i haver guanyat les eleccions amb majoria absoluta, ha patit una gran crisi interna. Segons les enquestes, la fragmentació de la dreta al municipi duria al PP a dependre del regidor d'INME o de PMQ. Es confirmen les enquestes i entra el PQM amb un edil al consistori, mentre INME en tindria dos, el PP es queda amb només 9. Les llistes o candidatures que es presenten:

- PP: Assumpta Vinent, duu tres anys com a batlessa (càrrec que va ocupar al 1996 després de ser la número deu en la llista de Gabriel Allès) de la ciutat més un que va fer de regidor, defensa que són l'únic partit amb un projecte per al port; que continuarà la legalització dels hortalers i es tancarà el problema de les platges. L'acompanyen: Santiago Pons Fedelich, Lorenzo Brondo...
- PSOE: Joana Català, participa en la política institucional des de 1995 com a regidora independent en la llista del PSOE; proposa una ampliació en la zona del moll comercial i un port esportiu a Cala'n Busquets.
- PQM (partit menorquí): Llorenç Casasnovas, 52 anys, després de ser cap de llista de UPB, va abandonar el partit per distensions amb Vicent Garau i va decidir crear la seva pròpia formació política. Defensa la recuperació de la credibilitat de la política municipal, i motivar a joves així com places per a la residència de la tercera edat.
- INME; Pau LLuc, 51 anys, metge, ha estat afiliat fins fa uns mesos al PP, que es dona de baixa per desacords amb la gestió de la cúpula dirigent. Defensa l'agilitat de les rondes, reconducció del projecte del port, solució als aparcaments, construcció d'un auditori i un palau de congressos...

- UPB: Juan Sintes, 60 anys, mestre d'escola, va ser batle amb UCD entre 1979 i 1983 i va fundar el Partido Democrático Popular (PDP), ha presidit el CT OAR. defensant posar les urbanitzacions del terme al lloc que els correspon.
- PSM: J. Bosco Gomila, repeteix com a candidat a batle, al 1991 va participar en la llista de l'Entesa. Defensa la recuperació de la ciutat pels que hi viuen.
- EM-IU: Joana Pons. Proposa un equilibri entre economia i sostenibilitat, suspent el projecte de "Gran port", incloent el Camí de Cavalls en viari públic així com la gratuïtat de l'accés a les platges.

CANDIDATURES	VOTS	% VOT VÀLID	REGIDORS
PP	3.804	37.45	9
PSOE	2.919	28.74	6
PSM	1.299	12.79	3
INME	912	8,97	2
PMQ	629	6,19	1
EM-IU	419	4.12	-
UPB	174	1.71	
Cens electoral	17.402		
Participació	10.541	60.39%	
Vot nul	117	1,46%	
Vot en blanc	268	2%	

Taula. Resultats de les eleccions municipals del 13-06-1999 a Ciutadella

Els resultats electorals al municipi provoquen frustració al PP que després de dos mandats consecutius de majoria absoluta s'ha de conformar ara amb una majoria simple (37.45% dels vots i 9 regidors, 15 punts menys i tres escons menys i 1.490 vots menys), cosa que no garanteix el govern si no pacta amb la candidatura encapçalada per Pau Lluch de INME que obté 2 regidors i gairebé un 9% dels vots mentre a les anteriors no aconseguí representació amb un 1.6% dels vots, sorgida precisament d'una escissió en el se del propi PP.

El PSOE ha crescut en 424 vots, s'ha quedat a 40 de tenir 7 regidors i fer baixar a 8 al PP, amb una candidatura i una cap de llista a qui només li ha mancat una setmana més de campanya ja que el PSOE va començar més tard la carrera.

Igualment de destacable és la irrupció de Llorenç Casasnovas "dalt la sala" amb un 6.19% dels vots i un regidor. I la decepció que ha sofert l'esquerra on el PSOE aspirava a obtenir el setèim regidor i tenir opcions de govern amb altres forces d'esquerra, mentre que ha obtingut 6 escons, els mateixos que a les anteriors, ara amb un 28.74% dels vots, gairebé 4 punts més que no li han estat suficients.

El PSM, la tercera força, guanya un escó passant de dos a tres, amb un 12.79% dels vots en contraposició dels 11.1% anteriors. UPB tampoc aconsegueix representació amb el 1.71% dels vots. Si cal destacar les dues noves candidatures que al 95 no participaren; PMQ i UPB. És dels pocs consistoris en que repeteix la candidatura d'INME.

Pel que fa a la participació, fou dels municipis amb menys variacions ja que ara participa un 76.98% del cens mentre que al 1995 va ser del 79.22%.

Segons la candidata del PP, Vinent, el descontent va alimentar la fuga de vots, apart de la fragmentació de la dreta sota quatre xifres diferents, arrel dels mals resultats perdent la majoria absoluta mantinguda durant els darrers vuit anys. També creu que pot ser arrel del descontent personal d'una part dels votants amb assumptes relacionats amb el partit. El president del PP-Ciutadella, Cristòfol Pons Franco, no va encaixar els mals resultats e inclús es va negar a fer declaracions al diari Menorca.

El representant de l'INME, Pau Lluch, valora molt positivament els resultats, dient que ha de servir per ser una cura d'humilitat pel PP, no descarta cap possibilitat de pacte, ja que es considera un partit de centre, i si no fos així i es governés en majoria simple, el partit donaria el seu suport a aspectes puntuals a la llista més votada.

Del PSM, també estan molt satisfets amb el resultat ja que en un moment de l'escrutini EM havia aconseguit un regidor que finalment passaria a la formació nacionalista. El PSOE ha aconseguit els mateixos resultats que al 1995 amb sis regidors. Balanç negatiu pels socialistes que esperaven obtenir el sèptim regidor, en alguns moments de l'escrutini semblava que l'aconseguien, però finalment no va ser així per un centenar de vots. Han rebut 420 vots més que en les eleccions anteriors, esperaven l'augment del vot de l'esquerra i no esperaven la desaparició d'EM. Reconeixen que els independents tenen la clau de la governabilitat de l'ajuntament ja que el PSOE i el PSM junts sumarien els mateixos regidors que el PP, 9.

Llorenç Casasnovas, de PQM, esperava tenir més representació però manifesta estar content per haver aconseguit el seu objectiu d'haver desbancat al PP.

Josep Portella, coordinador insular de EM-IU, considera que ha perdut les eleccions el projecte del port del PP i que destaca la feina feta en solitari per Joana Pons.

Pau Lluch, defensa a una entrevista al diari Menorca de dia 17 de juny, que el seu desig és reunir en el mateix govern a PSOE i PP. Si no s'arriba a un acord, el PP haurà de governar amb majoria simple. Dient que hi hauria la possibilitat que l'INME ocupés la batllia i repartís les àrees de gestió entre els altres partits. Comparant l'experiència del Consell amb Paco Tutzó al capdavant, que va dur a terme una experiència d'aquest tipus, repartint àrees fins i tot a gent del PCE. Una proposta que rebutgen Català i Mascaró ja que no volen asseure's amb el PP, on només els deixarien participar en comissions de govern.

Finalment, el pacte entre INME, PSOE i PSM converteix en batle de Ciutadella a l'independent Pau Lluch. En el govern tripartit, Lluch és membre de la formació que va obtenir menys nombre de vots en les eleccions municipals. El tres de juliol es constituiria el consistori.

Els 21 representants elegits seran: Pau Lluch Mesquida (INME, batle); Joana Català Coll (PSOE, primera tinenta de batle, portaveu i regidora de Comerç, Cultura, Festes, Comunicació i Relacions Exteriors); Manel Mascaró Pons (PSOE, tercer tinent de batle i Regidor

d'Urbanisme); Fernando Pérez Pachó (PSOE, s'ocupa de les àrees de Llicències d'obertura, Activitats reglamentades i classificades i Disciplina governativa; matèries relatives a Sanitat i les relatives a Escorxador, Mercat, Consum i Cementiri); Josep Carretero Niembro (PSOE, serà regidor d'Hisenda); Joan Gorrias Pons (PSOE, durà Policia i protecció civil, Seguretat vial i circulació); David López Luna (PSOE, durà Llicències d'obres menors, Canvis de contractistes, Medi ambient, Turisme, Camins rurals, Brigada d'obres i Obres Municipals); J. Bosco Gomila Barber (PSM, Regidor d'Esports), Joana Triay Vidal (PSM, segona tinenta de batle, temes de Neteja viària, Serveis socials, Hospital i la gestió de la participació ciutadana), J. Manel Martí Llufríu (PSM, Regidor de Personal, Educació, Política lingüística i Joventut); Cristòfol Capó Cerdà (INME, col·labora en Hisenda i dirigeix temes d'aigües i clavegueram); Lorenzo Casanovas Pons (PMQ). A l'oposició: Assumpta Vinent Barceló (PP, candidata més votada), Santiago Pons Fedelich (PP), Lorenzo Brondo Jover (PP), Mariana Lopez Oleo (PP), Juan Carlos Grau Reinés (PP), Antonia Benejam Anglada (PP), Ignasi Fernandez Gelabert (PP), Eulàlia Llufríu Esteva (PP), José Escandell Costa (PP).

Es nomenen com a membres de la Comissió de Govern a l'agost de 1999: Joana Català Coll, Manel Mascaró Pons, Josep Carretero Niembro, Joan Gorrias Pons, Joana Triay Vidal, J. Manel Martí Llufríu i Cristòfol Capó Cerdà. Es delega la Presidència de les Comissions Informatives Permanents en els següents Tinents de batle i Regidors: Comissió Informativa d'Hisenda i Governació a Joan Gorrias Pons; Comissió Informativa d'Urbanisme, Obres i Serveis, Medi Ambient, i Turisme a Manel Mascaró Pons; Comissió Informativa de Sanitat i Serveis Socials a Joana Triay Vidal i la Comissió Informativa de Cultura, Educació i Esports a Joana Català Coll.

Pau LLuch, es va enfrontar a la direcció del seu partit, va pregonar una forma diferent de fer política i va crear en tan sols tres mesos i amb el pressupost que altres han invertit en bolígrafs i gorres, un partit amb els orfes de UCD i els damnificats del PP. Aconseguint la clau de govern de Ciutadella i finalment la batllia. Va participar en les eleccions de 1982 com a independent i va estar afiliat al PP durant un any i mig. L'únic partit en que va estar afiliat fou el Partit Liberal, que representava l'àrea més centrada de coalició amb Democràcia Cristiana i AP. El número dos, Cristòfol Capó, va ser regidor d'UCD, el tercer, Miquel Torres milita en el mateix partit; Xim Sánchez i Antoni Anglada provenen del CDS. La seva llista, segons les seves paraules, plasmades al Diari Menorca, conjuga ambdues vessants, allò millor de la dreta i allò millor de l'esquerra.

A l'octubre de 1999, el consistori puja els impostos: un 20% a l'IBI, 8% la recollida de fems i un 100% l'ocupació de la via pública.

A l'agost de 2000, el batle Pau Lluç, posa el seu càrrec a disposició del partit per no sentir-se recolzat per la majoria del seu equip de govern en el conflicte de les terrasses del port, reduïdes pel Govern balear entorn d'una gran polèmica, el tema es tanca dies després sense conseqüències, encara que el problema de l'ocupació continua sense resoldre's. És un any complicat pel govern tripartit que es dona al municipi.

Al març de 2001, Ciutadella perd 246 milions del Pla Mirall per no adjudicar a temps nou projectes. El mateix mes és multat pel Consell amb un milió de pessetes per adoquinar el casc antic sense autorització de la Comissió de Patrimoni Històric.

L'abril de 2002 Fernando Pérez Pachó, regidor del PSOE, dimiteix per motius de salut.

A l'octubre de 2001, Joana Català dimiteix com a portaveu del PSOE a l'ajuntament.

Tanquen l'activitat política amb element pendants en cultura: Can saura, pla general de Cultura i el d'equipaments culturals...

Alaior

Tenim un govern socialista, amb representació bipartidista, governat per Antoni Arbona, que fou la gran sorpresa electoral del 1995, rellevant a Antoni Pons Timoner el polític menorquí amb més temps a un consistori. PP. Candidatures:

- PP: Sebastià Ametller Garriga, sota la batllia d'Antoni Pons Timoner va ser regidor durant el mandat del 87 al 91. proposa una reducció de l'IBI i la revisió de les taxes municipals.
- EM-IU: Joan Sintès, repeteix com a candidat després d'un període de no estar present en l'equip municipal. Proposen apropar els joves a la política i renovar el PGOU que data de l'any 1982.
- PSOE: Antoni Gómez Arbona, es presenta per revalidar el càrrec, en que ha estat batlle i metge a la vegada. Defensa la continuïtat dels projectes i d'altres nous.

També tenim la candidatura de UPB.

En aquesta ocasió, INME no presenta candidatura, sí ho va fer a les eleccions anteriors.

CANDIDATURES	VOTS	% VOT VÀLID	REGIDORS
PSOE	2.070	53.69	7
PP	1.565	40.59	6
EM-IU	193	5	-
UPB	27	0.7	-
Cens electoral	5.378		
Participació	3.952	73.48%	
Vot nul	38	0.7%	
Vot en blanc	59	1,09%	

Taula. Resultats de les eleccions municipals del 13-06-1999 a Alaior

Antoni Gómez Arbona, actual batlle, consolida la majoria absoluta socialista, amb gairebé el 54% dels vots, amb el mateix nombre de regidors que en les anteriors (7) així com el PP que en té 6, amb uns resultats molt similars a les passades. La diferència la trobem amb la resta de partits, ambdues convocatòries es presentaren EM-IU, amb un 3.3% a les anteriors i un 5% en aquestes, el coordinador insular Josep Portella ho veu positiu ja que tot i ser una pujada de 95

vots, han de valorar-se ja que és un municipi on existeix un bipartidisme molt accentuat. Però, INME (que va aconseguir els 4,9% de vots) ja no es presenta ara i si ho fa UPB que no aconsegueix ni arribar a un punt.

La participació sí que crida l'atenció de forma negativa ja que disminueix gairebé en set punts, passant de un 80.12% a les eleccions anteriors al 73.48% actual.

A una entrevista al Diari Menorca del 16 de juny de 1999, tot just després de les eleccions, el batle, celebra que les eleccions anul·lin la persecució política a Alaior i proposa que el Consell no tanqui a l'agost per a resoldre alguns assumptes pendents i es compromet a governar per a tothom. Destaca que el resultat electoral avala la política feta tot i tenir en compte que ha estat un consistori molt estricte pel que fa a l'aplicació de la legalitat en allò urbanístic, duent a terme una desqualificació, acords amb promotors per baixar altures, el tema del Camí de Cavalls...

A més tenint en compte que hi ha hagut una línia dura d'enfrontaments amb el Consell i la Comunitat autònoma, accentuada en els darrers mesos, paralitzant el Polígon Industrial, modificacions del Pla General... Diu que aglutina el vot de l'esquerra, amb la desaparició dels independents i el suport del PSM i veu la tendència al bipartidisme. Diu que no hi haurà massa canvis al consistori, a cultura seguirà Morla i la coordinació per a Caules. Les prioritats són la piscina, els pàrquings en el centre.

Diu que seguirà compatibilitzant la feina de batle amb la de metge, ja que té una reducció de l'IBSALUT i que els dos primers anys van ser difícils perquè no tenien experiència en la gestió de l'administració i de la inestabilitat del canvi, però els dos darrers tot fou més rodat.

El consistori es constituirà llavors amb la representació següent amb 13 persones: Antoni Gómez Arbona (PSOE, batle).

Pau Morlà Florit (PSOE, primer tinent de batle, gestiona la gestió de l'àrea d'Educació i cultura i la presidència del Consell municipal d'Educació i la presidència de la Comissió de Benestar Comunitari). Àngela Caules Fuentes (PSOE, segona tinenta de batle, gestiona les àrees de Serveis generals i Medi ambient i la delegació de la tramitació dels expedients sancionadors en matèria de tràfic així com la signatura dels certificats i documents administratius), Antoni Mir Vidal (PSOE, tercer tinent de batle, gestiona l'àrea de planificació i desenvolupament urbanístic i gestió d'obres, plans i projectes municipals; presidència de la Comissió d'Obres i Urbanisme), Ignasia Domènech Pons (PSOE, quarta tinenta de batle, gestiona l'àrea de sanitat i benestar social i la presidència del Consell municipal de Benestar Social), Silverio Juanico Sintes (PSOE, gestiona l'àrea d'esports i turisme i presidència del Consell municipal d'Esports), Almandina Melià Sintes (regidora la gestió de l'àrea de pares i jardins, cementiri i col·laboració en festes.). En molts casos, desenvolupen les àrees que ja duien en la legislatura anterior.

A l'oposició hi trobarem: Sebastian Ametller Garriga (PP), Antonio Camps Cardona (PP), Victor M. Martín Miró (PP), Misericordia Sugrañes Barenys (PP), Jaime Reurer Morlà (PP), Maria Elsa Pons Fortuny (PP). Tornant a tenir un consistori bipartidista.

La comissió de Govern està formada per: Pau Morla`Florit, Angela Caules Fuentes, Antoni Mir Vidal i Ignasià Domènech Pons.

El Ple de la corporació, en sessió extraordinària de dia 20 de juliol de 1999 aprovà: Crear la Junta de Portaveus integrada pel portaveu del grup municipal del PSOE i el portaveu del grup municipal del PP i presidida pel batle. Crear la Comissió de Benestar Comunitari, integrada per set membres: quatre del PSOE i tres del PP. Crear la Comissió d'Obres i Urbanisme, integrada per set membres: quatre del PSOE i tres del PP. Crear la Comissió de Serveis Generals i Hisenda, integrada per set membres: quatre del PSOE i tres del PP. Aquesta Comissió assumirà les funcions de la Comissió Especial de Comptes. Mantenir els consells municipals d'Educació, Benestar Social i Esports.

Es Castell

María Borrás del PSOE ha estat la batlessa els darrers quatre anys, gràcies al pacte entre PSOE, PSM IU-EM. Les candidatures són:

- EM-IU: Miquel Pons, ocupa el primer lloc igual que a les eleccions de 1995. Defensa l'execució d'un pla integral de pavimentació, construcció del centre de dia i club de jubilats; millora de l'acció social, recollida selectiva, carril bici...
- PSM; Paco Sanz, torna a la vida política local després de la seva experiència com a edil durant el mandat de Jaume Peralta. Defensa un model de creixement sostenible, millora de neteja de l'entorn urbà, possibilitat de construcció d'un centre d'ESO així com una residència geriàtrica...
- PSOE: Maria Borràs, actual batlessa del municipi que vol revalidar el càrrec, única candidata del municipi. defensa seguir amb els projectes actuals, recuperar l'Explanada com a centre i motor del municipi, millores al front portuari, millorar la neteja...
- PP: Juan Carrera, afiliat recentment al PP, presideix el Club Nàutic de Villacarlos després de 25 anys vinculat a aquesta entitat. Defensa elaborar un pla de viabilitat per pal·liar el deute municipal; accions de recuperació del casc urbà i les urbanitzacions...
- UPB: Francisco Serra, té experiència com a regidor i actualment presideix l'aavv. Defensa entre altres, la creació de camps de golf, per atraure turisme.

CANDIDATURES	VOTS	% VOT VÀLID	REGIDORS
PSOE	889	36,79	5
PP	826	34.18	5
PSM	386	15.97	2
EM-IU	216	8,94	1
UPB	99	4,9	-
Cens electoral	4.673		
Participació	2.531	55.46%	
Vot nul	37	0.8%	
Vot en blanc	78	1,7%	

Taula. Resultats de les eleccions municipals del 13-06-1999 a Es Castell.

Els resultats electorals no canvien massa el panorama polític, menys perquè el PP guanya un regidor i tot apunta a què es repeteix un govern de coalició amb les forces d'esquerra com en el darrer mandat. Maria Borràs, que representa la força més votada, tornarà a ser presumiblement la batlessa. El PSOE manté els escons, 5, però perd un tant per cent de vots, gairebé 4 punts. ara treu 36.79% dels vots i en el 95 40.4.

El PP guanya un escó, passant de 27.4% dels vots al 95 al 34.18 al 99. El PSM manté els seus 2 escons amb gairebé els mateixos vots mentre UPB no treu suficient per aconseguir representació, un 4.09% dels vots.

Pel que fa a la participació, les xifres de 1999 són més preocupants perquè tenen una diferència de gairebé deu punts amb la de 1995. ara participa un 55.46% del cens mentre a les anteriors un 64.39%, una diferència bastant elevada.

Maria Borràs assenyala que darrera de l'augment de vots registrats pel PSOE, la població comença a recuperar-se de l'estigma Peralta i es mostra predisposada a seguir governant amb la col·laboració del PSM i EM. Borràs, representant del PSOE, afirma haver aconseguit recuperar la seva posició ja que és la llista més votada i ha augmentat un regidor a la llista municipal. Diu que comença a remetre l'estigma de Jaume Peralta i que es recuperen els vots de persones descontentes amb EM-IU. Vist els vots i l'experiència de govern tripartit dels darrers quatre anys, es mostra disposada a seguir fent feina conjuntament en el següent mandat. Miquel Pons Velasco (EM-IU) per la seva banda, assegura que la pèrdua d'un regidor és amarga.

PSOE i PSM es reuneixen per veure quines seran les condicions del pacte, la segona formació diu que hi ha quatre punts innegociables per a poder repetir el pacte d'esquerres: prohibir la construcció d'habitatges a la zona de Binissaida, protegir l'entorn de Torre Nova del Rei, ubicar fora del municipi el moll de descàrrega de combustibles i revisar l'impost de l'IBI.

Un tema polèmic en l'anterior legislatura, queda per veure si el PSOE afegeix EM al pacte amb un regidor.

El 3 de juliol de 1999, Maria Borràs és reelegida amb una reedició del pacte de l'anterior mandat.

El consistori amb tretze membres serà constituït per: Maria Borràs Anglada (PSOE, batlessa probable), Gabriel Carreras Albiol (PSOE, segon tinent de batle, delegació de competències a l'Àrea d'Urbanisme, Obres Públiques i Planejament), Francisco Arnau López (PSOE, delegació de competències en matèria d'Esports, Joventut, Participació Ciutadana), Bosco Febrer Pons (PSOE, tercer tinent de batle, delegació de competències en matèria de Sanitat Afers Socials), Irene Coll Florit (PSOE, quarta tinenta de batle delegació de competències en matèria d'Educació, Cultura i Festes), Paco Sanz Pons (PSM, primer tinent de batle delegació de competències en matèria d'Hisenda, així com de Seguretat Ciutadana), Miquel Mont Carreras (PSM, delegació de competències en matèria de Turisme, Entorn Ciutadà, i Medi Ambient),

Miquel Pons Velasco (EM-IU). A l'oposició hi trobam: Juan Cabrera Valenzuela (PP), Santiago Tadeo Florit (PP), Antonio Ferra Allès (PP), Margarita Pou Escubet (PP),

El 19 de juliol de 1999 es designen els membres de la comissió de govern: María Borrás Anglada, Francisco Sanz Pons, Gabriel Carreras Albiol, Bosco Febrer Pons i Irene Coll Florit. La Batllessa amb data a 12 d'agost de 1999, decidí la presidència de les Comissions Informatives en: Francisco Arnau López la Presidència de la Comissió de Personal i Ordre Intern; nomenant com a Secretari d'aquesta al Secretari de la Corporació. Gabriel Carreras Albiol la Presidència de la Comissió d'Urbanisme i Medi Ambient i nomenar com a Secretari l'Arquitecte Juan Jose Tomàs Saborido. Francisco Sanz Pons la Presidència de la Comissió d'Hisenda Economia i Patrimoni i com a Secretari al senyor Interventor Alfons Méndez Vidal. Nomenar com a Secretari de la Comissió de Seguretat i Protecció Civil al senyor Gonzalo Marcos Camps. Irene Coll Florit la Presidència de la Comissió de Cultura, Joventut i Esports i com a Secretaria la senyora Catalina Preto Camps. Bosco Febrer Pons la Presidència de la Comissió de Sanitat i Afers Socials i com a Secretaria a la senyora Clara Garriga Andreu.

L'ajuntament aprova una moció al desembre de 2000, per a demanar al govern que millori el finançament de les corporacions locals.

El novembre de 2000, el regidor del PSM Miquel Mont, romp la disciplina de vot en el municipi i evita que es ratifiqui el conveni del nou centre sanitari tenint a veure amb la polèmica de l'ús dels quarters. El fet provoca una crisi en el se del PSM. al març de 2001, romprà amb la seva formació passant al grup mixt, cosa que deixa en minoria a l'equip de govern. amb ell dimiteixen sis dels tretze militants del PSM a Es Castell. Mont, cofundador del partit, assegura ser fidel a la ideologia que ha mantingut durant 24 anys, segueix mantenint el seu vot a l'esquerra,

Durant dit any, l'incert futur dels antics edificis militars va enrarir les relacions polítiques i ciutadanes i va fer perillar la inversió sanitària del Govern, així com un amago de ruptura en el Partit Socialista de Menorca (PSM).

L'agost de 2001, la plataforma ciutadana de Es Castell protagonitza un acte reivindicatiu a la seu del Consell per reclamar la titularitat pública del quarters. Es va aconseguir la contractació de l'equip redactor del Pla Especial de Reforma Interior (PERI) de la plaça explanada i que Aina Salom no retirés la subvenció per mantenir el projecte sanitari.

El regidor socialista Francesc Arnau dimiteix per l'ús indegut del telèfon de l'ateneu municipal amb el que telefonava a Colòmbia, és substituït per Sara Melià.

L'octubre de 2002, el regidor Paco Sanz deixa el càrrec per motius personals, és el tercer que renuncia en aquest mandat.

Sant Lluís

Tenim un pacte entre PSOE, INME i PSM. Durant els dos primers anys, la batllia fou ocupada per candidat d'INME Francisco Pons Olives, mentre els dos anys restants ho farà el candidat socialista Heribert Anglada. Les candidatures seran:

- PP: Carlota Alberola, consellera d'acció social des del 92, ara concorre com a possible batlessa en el seu terme de residència. Defensa un urbanisme exemplar aplicant les DOT i la llei d'ordenació turística; construcció d'una piscina municipal i un centre per a persones majors; potenciació del sector econòmic i comercial i la revitalització de la vida social i cultural,
- PSOE: Llorenç Carretero, després de dimitir del càrrec d'edil al setembre del 97, reapareix com a alcaldable del seu partit. Destaca la construcció d'una escola infantil; la necessitat de disposar d'un teatre, potenciar els consells municipals...
- PSM: Guillem Mercadal, amb 41 anys es presenta per primera vegada a les eleccions encara que no està afiliat al PSM. Defensa recuperar l'ANEI d'Alcaufar, declarar l'illa de l'aire com a reserva marina, convertir sa Garrigueta en parc forestal públic... Defensar una visió respectuosa amb el patrimoni natural i cultural...
- EM-IU: Alicia Pons, participa per primera vegada a unes eleccions. Defensa propostes ecologistes, més participació ciutadana, serveis públics, frenar la construcció d'habitatges unifamiliars en el camp...
- INME: Miquel Pons, va ser edil des del 83 al 91 i després del cessament de Francisco Pons de fa un any. Defensa la creació d'un centre de dia o la millora de l'atenció domiciliària; un estudi hidrològic o la creació d'una planta potabilitzadora; fomentar la participació ciutadana...
- UPB: Carlos Bedate: constructor i tècnic en informàtica, duu 10 anys residint a Alcaufar. Defensa concloure les infraestructures de les urbanitzacions; augmentar els ingressos de l'ajuntament; dotar a la ruralia de mitjans per a la seva recuperació; fomentar la construcció de camps de golf...

CANDIDATURES	VOTS	% VOT VÀLID	REGIDORS
PP	592	33,96	4
PSOE	545	31,26	4
INME	353	20,25	2
PSM	157	9,0	1
EM-IU	78	4,47	
UPB	18	1,03	-
Cens electoral	3.138		
Participació	1.852	59%	
Vot nul	46	1,46%	
Vot en blanc	63	2%	

Taula. Resultats de les eleccions municipals del 13-06-1999 a Sant Lluís

Els resultats electorals no canvien massa el panorama polític. El PP és la formació amb més vots amb un 33,96% i 4 representants, un menys que a les anteriors, que van obtenir el 40% dels vots. El PSOE té també 4 regidors, un més que a les anteriors, augmentant en vuit punts el tant per cent de vots, ara amb un 31.26 mentre a les anteriors era de 21.4%. INME serà clau per la formació de govern del municipi ja que tant PP com PSOE han tret quatre regidors, i formaran govern amb els dos edils del grup independent, grup que manté els edils i uns resultats electorals molt similars, dels pocs ajuntaments que es presenta la candidatura. El PSM també té la seva representació amb un regidor, mateixa representació i mateix número de vots gairebé.

La participació ha estat menor en aquesta convocatòria, essent com veim a la taula del 59%, mentre a les anteriors va ser d'un 68%.

En aquest consistori, on el desgast que ha sofert el govern municipal els quatre anys passats en triple coalició ha creat algunes dubtes entre els membres del grup que exerceixen de bisagra, l'INME. S'ha convertit amb vuit regidors, en la tercera força de la illa en quant a representació municipal, encara que és la quarta, darrere del PP, PSOE i PSM, en nombre de vots obtinguts. L'equilibri de forces al municipi amb quatre regidories cadascun ha deixat en mans dels independents la clau de la governabilitat de l'ajuntament, l'INME ha aconseguit dos representants. Els dos regidors donaran la majoria al PSOE o al PP, ambdós amb quatre. Pons Victory reconeix que és més factible mantenir l'acord amb els socialistes que cedir a les pressions dels populars. Comenta sentir-se defraudat pel fet de no haver aconseguit el tercer regidor. Mentre el representant insular Pedro Roman, diu que és positiu mantenir la representació municipal amb dues regidories després de la pèrdua d'una persona tant carismàtica de l'agrupació com és Francisco Pons Olives. L'experiència dels darrers quatre anys i les pressions rebudes del PP, fan que la balança s'inclini cap al PSOE, el seu líder, Lorenzo Carretero es mostrava satisfet pels resultats que han estat millors, i deia que era lògic el pacte arrel de la situació dels darrers 4 anys. Mentre el PP de Carlota Alberola ja ha presentat formalment el pacte amb INME. El PSM de Guillem Mercadal, es mostra satisfet pels resultats aconseguits, ja que la pressió era gran, però es queda al marge de les negociacions ja que no es la clau, com abans, per a la governabilitat.

Josep Portella, coordinador insular de EM-IU, es mostra sorprès pels resultats obtinguts pel PSOE en el municipi on segons ell, s'ha premiat una política urbanística agressiva, aparentment criticada i a la nostra manera de veure.

L'INME del municipi posa per a condició pel pacte la batllia, a diferència del cas de Ciutadella, no es persegueix un govern de concentració, sinó la seva intenció és pactar amb un partit concret, per a més de la presidència, assumir dues àrees de gestió i comptar amb dos membres amb veu i vot en la comissió de govern. aquesta proposta sembla tenir més acceptació dins el se del PP que del PSOE que n'han presentat una altra, essent l'únic partit que ha augmentat la seva representació municipal.

Finalment, es produeix un acord d'INME i PSOE per a l'ajuntament. La batllia restarà en mans del socialista Llorenç Carretero durant els dos primers anys i traspasarà a Miquel Pons Victory

a meitat del mandat. És a dir, en torn invers al mandat passat. El PP accepta la solució de govern per al municipi tot i que no la comparteix. Carlota Alberola diu que el pacte de forces d'esquerra que es prepara per al Consell de Menorca ha estat un factor determinant per a inclinar la decisió dels independents en favor del PSOE. No obstant, afirma que el PP exercirà la seva tasca en l'oposició de forma responsable i constructiva i confia que Sant Lluís tenguí un govern estable.

Els 11 representants del consistori seran; Lorenzo Carretero Tudurí (PSOE, batle els primers dos anys), Susana Llambías Ferrer (PSOE, segona tinenta de batle i encarregat de l'àrea de Medi Ambient i Festes), Juana Prieto Ardao (PSOE, encarregada de Sanitat i Serveis Socials), Juan José Pedrosa Porras (PSOE, encarregat de l'àrea de Cultura i Joventut), Miquel Pons Victory (INME, primer tinent de batle, batle en els dos darrers anys i regidor d'Urbanisme i Infraestructura.), Carmen Pons Villalonga (INME, tercera tinenta de batle i regidora d'Esports i Educació), Guillem Mercadal Gonyalons (EM-IU). A l'oposició: Carlota Alberola Martínez (PP, llista més votada), Francisco Pons Olives (PP), Marcelino Fluxa Marques (PP), Inmaculada Bagur Pallicer (PP).

El juliol de 1999, es designen: La Comissió d'Urbanisme e Infraestructura, Comissió de Sanitat i Serveis Socials, Comissió d'Esports i Educació, Comissió d'Economia, Hisenda i Governació, Comissió de Cultura i Joventut, Comissió de Medi Ambient i Festes i Comisión Especial de Cuentas.

A l'agost de 1999 Carlota Alberola dimiteix com a regidora del consistori. El mateix més ho farà Marcelina Fluxa, del PP que es queda amb dos regidors.

El juliol de 2001, Miquel Pons relleva a Carretero en la batllia de Sant Lluís. L'edil tanca el seu mandat amb la compra de l'edifici que albergarà el futur teatre.

El govern de la localitat es defineix com a tranquil, cosa que perdura en els dos darrers mandats amb el bipartidisme PSOE/INME.

El setembre de 2002, Juan Cubas ocupa la plaça de regidor del PSOE vacant després de la dimissió de Francesc Riera.

Es Mercadal

Fins ara, el consistori té batle popular Antoni Pons Fluxà que tot i no obtenir majoria absoluta, comptà amb el suport de l'únic regidor electe de la candidatura d'UPM, Unió Progressista de Menorca, J. Antonio Garriga Rosselló. Ara les candidatures són:

- Acord per Es Mercadal i Fornells: Ramon Orfila; Pere Florit, propugnen un canvi en la política del municipi: major participació ciutadana, gestió dels assumptes de Fornells fets per tots els regidors, embelliment dels nuclis urbans i foment del turisme amb respecte de la llei i defensa del medi natural
- PP: Margarita Borràs, presidenta del partit al municipi amb un aval de setze anys de feina en política municipal, en els darrers vuit ha estat tinenta de batle amb el PP.

Defensa tota la feina feta fins ara criticant la coalició d'acord que l'únic objectiu que té és que ells no governin. El programa del partit propugna millora en infraestructures. L'acompanyen Lorenzo Riudavets i Francisco Pons Triay.

- UPM: Jose A. Garriga, regidor entre el 79 i 83 i des de les eleccions del 87 es presenta per tercera vegada sota aquest partit. Defensa la gestió urgent per arreglar les infraestructures de les urbanitzacions, millora de Fornells com a punt turístic més important, creació de connexions de transports...
- UPB: defensen el foment de la productivitat i els recursos, el foment de l'activitat pesquera, amb una nova darsena a Fornells...

CANDIDATURES	VOTS	% VOT VÀLID	REGIDORS
Acord Mercadal Fornells	793	50,45	5
PP	499	31,74	4
UPM	193	12,18	1
UPB	71	4,52	-
Cens electoral	2.225		
Participació	1.580	71%	
Vot nul	16	0,71%	
Vot en blanc	8	0,35%	

Taula. Resultats de les eleccions municipals del 13-06-1999 a Es Mercadal

Per primera vegada en l'actual etapa democràtica, una opció d'esquerra guanya les eleccions a Es Mercadal. Després de 16 anys de mandat del batle popular, Antoni Pons Fluxà. L'Acord s'alça amb la majoria absoluta, gran sorpresa electoral, per tant Ramon Orfila es convertirà en batle de Es Mercadal i Fornells. L'Acord per Mercadal i Fornells es fa amb un 50.45% dels vots i cinc regidors, els mateixos que aconseguiren en les anteriors eleccions el PSOE i Alternativa a la sala junts, amb un total del 45.8% (19.1 i 26.47% respectivament). aquesta coalició millora el resultat de l'esquerra.

El PP perd un regidor passant de 5 a 4, amb el 31,74% dels vots, gairebé deu punts menys que en les anteriors amb les que aconseguiren un 41.9%.

UPM manté l'escó de representació que tenia a les anteriors, essent l'únic municipi on presenten candidatura, amb un 12,18% dels vots front 11,4% de les passades, un punt més. Essent el seu representant de nou Jose Antonio Garriga Rosselló.

UPB tampoc aconsegueix representació amb un 4.52% dels vots.

Pel que fa a la participació, també disminueix amb uns tres punts, al 95 era del 74,2% i ara és del 71%.

Les onze persones que conformen el consistori seran; Ramon Orfila Pons (Acord, batle), Pedro Pons Florit (Acord, primer tinent de batlle: regidor àrees d'Hisenda i Personal), Catalina Rosselló Riera (Acord, segona tinenta de batlle i batllessa de la localitat de Fornells; regidora de Residus Sòlids Urbans.), Josep Pons Fullana (Acord, regidor Àrees de Cultura, Educació,

Esports i Festes), Maria Rosa Pallars Cardona (Acord, regidor d'Assumptes Socials, Joventut i Medi Ambient), Sebastian Fluxa Carreras (Acord, tercer tinent de batlle, regidor de àrees de circulació; carrers, places i jardins; xarxes d'Aigua potable, xarxes d'enllumenat públic, cementiris i embelliment urbà.). A l'oposició: Margarita Borràs Villalonga (PP), Francisco Pons Triay (PP), Antoni Riera Sans (PP,), Lorenzo Riudavets Pons (PP), José Antonio Garriga Rosselló (UPM,).

A finals de juny de 1999, el cap de llista d'UPM i regidor electe, José Antonio Garriga Rosselló, presenta la seva renúncia a la presa de possessió prevista pel següent dissabte. Garriga, regidor en els darrers vuit anys, al·lega a raons professionals i familiars per a la seva decisió. Serà substituït per José Lloret Balcells, però pot ser que es quedi un parell de mesos la formació sense representació al municipi ja que és el temps que la Junta Electoral podria tardar en processar l'acta. És nomenat el gener de 2002 regidor de turisme per UPM, cosa que neutralitza possibles desmarcaments.

El maig de 2001, es crea una plataforma a favor de la independència de Fornells de Es Mercadal. Entre els impulsors, sis persones, hi ha la batlessa pedania i regidora del govern municipal, Montse Rosselló. El PSOE insta a la mateixa a dimitir el desembre de 2001 si romp la disciplina de l'acord en Es Mercadal. això provoca tensió en l'equip municipal, sobretot per la proposta de delimitació de la zona costanera. Fins i tot es convoca un referèndum, amb el suport de 464 avals, el 56% dels residents. El tema arriba al plenari d'Es Mercadal el gener de 2002 quan s'admet l'expedient per a la segregació de Fornells. a l'abril de 2002 es rebutja per què suposa una disminució de recursos econòmics pel municipi. El Consell aplaça la decisió per a després de l'estiu de 2002. El febrer de 2003, el Consell resol desestimar la proposta per segregar Fornells i 70 persones es manifesten en la seu en desacord.

Ferrerries

Onofre Janer és batle gràcies als tres vots del edils de l'Entesa de Ferreries. Ara les candidatures són:

- Entesa de Ferreries: Tuni Allès, actual segona tinenta de batle.
- PP: Francisco Huguet, Emelia Florit, criticada per repartir unes possibles paperetes del seu partit al centre de salut del poble.
- PSOE: Pau Alfons Garcia Alvarez.
- INME: Onofre Janer Coll (actual batle).

CANDIDATURES	VOTS	% VOT VÀLID	REGIDORS
INME	805	34.92	4
PP	666	28,89	3
Entesa Ferreries	522	22.64	3
PSOE	305	13.23	1
UPB	7	0,3	-
Cens electoral	3.067		
Participació	2.361	76.98%	
Vot nul	14	0,45%	
Vot en blanc	42	1,36%	

Taula. Resultats de les eleccions municipals del 13-06-1999 a Ferreries

Els resultats electorals no provoquen massa canvis en el panorama del municipi, l'INME guanya un regidor a costa del PP. Passa de 3 a 4 i d'un 27.54% de vots al 34.92% del 1999, gairebé vuit punts més. És la primera força al municipi i l'únic cas en què els independents són la primera força a nivell insular. El PP, com deim passa de 4 a 3 regidors perdent 3.3% dels vots amb el 28.89% actual. En PSOE iguala gairebé el resultat anterior amb un regidor i UPB treu el pitjor resultat insular amb un 0.3% dels vots, sense representació a l'ajuntament.

Onofre Janer, ha sortit reforçat i seria el batle inclús amb majoria simple encara que no semblava seva intenció, però diu que no hi ha motius per a no prorrogar l'experiència del darrer mandat amb Entesa.

La participació és molt similar en ambdues convocatòries, al 1995 d'un 79.22% mentre que ara baixa a un 76.98%.

Janer, representant dels independents, analitza els resultats essent conscient d'haver perdut vots per a la gestió de l'àrea urbanística però haver-ne guanyat per la feina feta i haver estirat el vot dels joves. Diu que el PP s'ha confiat per a la imatge de partit, cosa que els ha beneficiat i que els partits d'esquerra han mantingut al seu electorat. Diu que no té cap motiu per modificar l'actual acord amb Entesa i PSOE. Per Entesa, els resultats demostren que la ciutadania dona suport al pacte que ha governat els darrers quatre anys i que la política urbanística i de protecció ha tingut la seva aprovació. Pau Alfons García, del PSOE, qualifica agredolços els resultats, tot i haver contribuït a l'èxit de les autonòmiques, a nivell local es queden a vots d'un segon regidor.

Es suspenen les negociacions entre Entesa i independents a Ferreries ja que no s'arriba a un acord, tot i l'afinitat de programes i d'acció política a més de l'experiència positiva dels darrers quatre anys, el problema radica en els càrrecs.

L'INME d'Onofre Janer està disposat a cedir les àrees de gestió que reclama la candidatura encapçalada per Tuni Allès, governació, cultura (excepte les festes) i joventut, però rebutja la demanda del primer tinent de batle per a n'aquests grup. L'Entesa, tot i que renúncia a la possibilitat de la batllia, sí es planteja participar de la representació municipal a més de la gestió

i per això aspira a la primera tinència de batllia. Per això, s'espera que alguna d'ambdues formacions cedeixi en aquest tema.

Onofre Janer, amb 54 anys, casat i pare de quatre fills, tenia una trajectòria política estretament vinculada a la ideologia centrista essent un dels principals promotors de l'agrupació d'independents de Menorca (INME), que amb modèstia ha aconseguit fer-se un lloc en el panorama polític illenc. D'ençà que al 87 es presenta per primera vegada a les eleccions municipals amb el Centro Democrático y Social (CDS), treballa al costat del seu company de llista Biel Martí gestionant les àrees de Cultura i Esports. El gener del 95 va ocupar la batllia per la mort de Martí, i un mesos després rebia el suport de l'Entesa i el PSOE per continuar al capdavant de l'ajuntament. Com hem vist, les eleccions del 99 li reconeixen la feina feta i li reporten uns millors resultats, jurant el càrrec el juny de 1999. Home senzill i proper, de talant obert i dialogant, ferm defensor del interessos del seu poble i de la capacitat de govern de l'administració més propera a la ciutadania.

Els onze integrants del consistori seran: Onofre Janer Coll (INME, candidat més votat i batle), Roman Sintès Serra (INME, primer tinent de batle, àrees d'Ecologia i Política Medio Ambiental i Esports), Marga Altes Marqués (INME, àrea de Serveis Socials), Carme Marqués Pelegrí (INME, àrea de Festes), Francisco Huguet Rotger (PP, Medi ambient), Emèlia Florit Serra (PP, àrea d'Educació), Gabriel Cardona Allès (PP, àrea de Turisme), Tuni Allès Pons (Entesa, àrea de Governació), Josep Carreras Coll (Entesa, àrea de Cultura), Esperança Pallicer Pons (Entesa, àrea de Joventut), Pau Á. García Álvarez (PSOE, àrea de Sanitat i Consum).

El batle de Ferreries, Onofre Janer, mor l'agost de 1999 quan sofrí un accident amb el seu cavall quan participava en les festes de Sant Bartomeu. L'INME designa a Roman Sintès com a candidat a substituir-lo. El setembre de 1999, finalment, Roman Sintès és elegit batle amb els vots del PP i l'Entesa. Fou un esdeveniment que va commocionar tota Menorca, fins i tot el Consell Insular va decretar dol de manera oficial. Era la quarta vegada que participava en les festes com a caixer batle, però aquesta més reforçat pels resultats de revalida electoral. Per primera vegada en la història de la localitat, la misa de caixers celebrada amb un dia de retard, va esdevenir el comiat a Janer.

El desembre de 2000, el personal treballador del consistori, irromp en la sessió plenària per a reivindicar millores laborals i salarials. Els manifestants duen una pancarta amb el lema "per un sou digne".

Al març de 2001, el socialista Pau García Álvarez dimiteix com a regidor de Ferreries davant les dificultats per a compatibilitzar la seva feina personal amb les responsabilitats municipals.

Les dures crítiques que va llançar contra les postures adoptades pel PP i l'associació de comerciants van motivar la seva substitució pel número dos de la candidatura socialista, Xec Pallicer. Al 2002 dimitiran com a regidors els populars Emèlia Florit i Francisco Huguet, entre els centristes es veu aquest acte per desprestigiar la feina de l'equip de govern.

Es Migjorn

El 1999, al municipi es celebren deu anys de la independència del municipi i es va festejar en dues ocasions, amb un caire més polític que popular per coincidir en any de convocatòria d'eleccions.

Un acte en el qual hi participen els quatre batles que l'han presidit: Andreu Moll, Cristòfol Moll, Manuel Triay i Pere Riudavets. En aquests anys, cap batle ha revalidat el càrrec, posant-se de manifest el bipartidisme del municipi, fins i tot a n'aquestes eleccions, els electors només podien triar d'entre dues candidatures. Manuel Triay presideix el consistori bipartidista, després de guanyar les eleccions per als populars. Candidatures:

- PP: Manuel Triay, actual batle, es presenta a la llista local del PP en el 91 i ara revalida com a número ú de la candidatura. Defensa continuar millorant el municipi; crear un espai cultural i lúdic per als joves; potenciar els esports... un poble millor del que és.
- Acord per Es Migjorn Gran: Pere Riudavets, després de quatre anys en l'oposició, intenta recuperar el càrrec de batle que va ostentar del 91 al 95. Defensa una gestió econòmica transparent, tramitació eficaç d'expedients; una ciutat per als vianants, foment d'entitats; creació de consells municipals d'esports, joventut, educació i cultura...
- UPB: José Pain Esteve, lidera una candidatura, irrupció de la qual romp la bipolaritat entre les opcions de dreta i esquerra. Defensa la promoció de la platja per al turisme estival, construir camps de golf per a la resta de l'any i el turisme de la tercera edat. Canviar el casc urbà per augmentar l'interès turístic...

CANDIDATURES	VOTS	% VOT VÀLID	REGIDORS
Acord es Migjorn Gran	395	50,77	5
PP	362	46,52	4
UPB	6	0,77	-
Cens electoral	909		
Participació	778	85,5%	
Vot nul	6	0,66%	
Vot en blanc	9	0,98%	

Taula. Resultats de les eleccions municipals del 13-06-1999 a Es Migjorn Gran

El resultat electoral és majoria absoluta per Acord i per això, Pere Riudavets recupera la batlia d'Es Migjorn després de quatre anys de mandat de Manuel Triay.

Aconsegueixen 5 regidors i un 50.77% dels vots. a les eleccions del 95 el PSOE aconseguí 4 escons i un 44.6% dels vots, que es sumarien als EM-IU.

Que van ser 7.2% (encara que no aconseguissin representació). En aquest cas, com a Es Mercadal, l'Acord serà la força més votada.

El PP per la seva banda, perd un regidor, passant de 5 a 4 i d'un 47.3% dels vots al 95 a un 46.52% al 99. Únicament 33 vots separen al PP i Acord. UPB tampoc treu representació al consistori, amb menys d'un punt del per cent de vots, un 0.6%.

Pel que fa a la participació, és molt similar en ambdues convocatòries, serà dels únics municipis on en la convocatòria del 99 la participació és més elevada, amb un 85.5% enfront al 84.4% de quatre anys abans. És el municipi amb la participació més elevada.

Per tant, els nou escons de l'ajuntament estaran formats per: Pere Riudavets Fayas (Acord, batle), Pepe Bosch Casali (Acord, primer tinent de batle i regidor d'Esports), Elena Baquero Gonzalez (Acord, segona tinenta de batle), Mandi Segur Jover (Acord, portaveu i regidora de Medi Ambient i Serveis Socials), Pere a. Pons Moll (Acord, regidor de Cultura i Festes, i Comerç i Consum). A l'oposició: Manolo Triay Barber (PP), Bosco Triay Barber (PP), Jaime Riudavets Moll (PP), Antonio Borrás Pons (PP).

El 2001 es va caracteritzar per la dimissió de la portaveu de l'equip de govern Mandi Seguí, la seva retirada permetria a Toni Febrer ocupar una regidoria després de passar de treballar de coordinador de Turisme i Joventut durant un mes. Va passar a un segon pla arran de la presentació d'una denúncia contra el batle per part del PP. S'ha produït un gir absolut de la política municipal amb els acords presos de forma unilateral pel batle, cosa que ha provocat problemes interns que han arribat a litigis judicials.

Com a curiositat general, esmentar que al maig del 2002, més del 10% dels càrrecs elegits en les darreres eleccions municipals ha cessat en política activa en els tres anys de mandat que es duu. Un parell d'apreciacions per a les pròximes eleccions:

El gener de 2000, els verds es constitueix com a partit polític a Menorca. Es tria a Raul Escandell com a coordinador i portaveu.

El gener de 2002, l'INME canvia el seu nom per el d'Unió de Centristes de Menorca (UCM). L'abril el partit de Pedro Roman i el de Maria Antònia Munar (UM) renoven l'acord de col·laboració iniciat al 1999 pel qual, si es compleixen les expectatives electorals, els dura a compartir grup en el Parlament Balear.

El gener de 2003 es crea a Menorca el partit "Ciudadanos en blanco" amb l'objectiu de captar el vot de l'abstenció.

INICIATIVES POLÍTiques

Diferències polítiques apart, el 2000 va ser un any on van abundar les iniciatives per a la preservació del territori, com la moratòria o la compra de patrimoni natural. La normativa territorial cautelar ha estat la major d'actuació urbanística de les que s'han duit a terme. Serà un dels temes que més abunda en aquesta legislatura, veurem com dos grans eixos no resolts a la legislatura anterior ara sí resolen: Camí de Cavalls i accés a les platges verges. També s'ha d'esmentar l'esforç del Govern per fer efectiu el traspàs de competències als Consells, no així

als ajuntaments. S'aprova la Llei dels consells insulars el 27 d'octubre de 2000, criticada pel PP i pels juristes independents, que hi van veure una innecessària potenciació del Consell de Mallorca. augmenten les competències amb lleis com: la d'atribució de competències en matèria d'ordenació del territori (7 de març del 2001), la d'atribució de competències en matèria de serveis social i seguretat social (29 d'octubre de 2001), i la d'atribució de competències en matèria de carreteres i camins (14 de desembre de 2001).

Territori i Medi Ambient

És un dels temes que més ha estat present en la societat menorquina dels darrers anys, una reivindicació que s'ha fet palesa en els resultat electorals del 13J, on el partit abans majoritari, el PP, no n'ha sabut donar resposta (accés a les platges, camí de cavalls, hotels rurals, noves urbanitzacions...). Per això tots els partits el tenen en compte en els seus programes electorals com hem vist.

Propostes plenàries més rellevants.

L'agost del 1999, l'ajuntament de Es Mercadal, com a primera mesura a prendre, paralitza el projecte d'urbanització de Cala Tirant, que preveia un complex de 4.500 places. El batle justifica la mesura en l'aplicació de la legislació vigent i com a signe d'una política de contenció urbanística.

Al setembre de 1999, Ciutadella i Ferreries acorden l'ordenació del torrent d'Algendar i desestimen la construcció d'una dàrsena.

Al govern balear, una de les primeres mesures adoptades, amb Francesc Antic ja al capdavant fou l'aprovació al mes de setembre de 1999 de la Llei de mesures cautelars i d'emergència, relatives l'ordenació del territori i l'urbanisme a les Illes Balears que modificava les DOT i la llei del sòl rústic, aprovades per l'anterior executiu del PP. La Entre les correccions efectuades, s'ha de destacar l'eliminació de l'excepció que possibilita l'ampliació del port de Ciutadella.

És l'any que es paralitza el projecte del port del PP ja que es canvia el consistori i es proposa una cosa més petita.

El consell de Menorca, tot just canvia de signe es posa a treballar amb el tema de l'accés a les platges així com el Camí de Cavalls, el Consell ha aprovat una proposició de llei l'octubre de 1999 per a què el lliure trànsit pel camí de cavalls compti amb el reconeixement legal. El Parlament en podria donar sortida a la proposta en el pròxim mes de febrer. El desembre de 2000, el Parlament aprova la llei del Camí de Cavalls, que atorga al Consell la titularitat de l'antiga via i garantitza el pas públic, lliure i gratuït.

La Coordinadora per sa Defensa del Camí de Cavalls qualifica com a un "esdeveniment històric" l'aprovació de la llei per tots els partits, procés en el que s'hi atribueix un paper clau en el teixit associatiu menorquí. El PP romprà l'acord després que el Consell adjudiqués la

redacció del pla especial del camí sense consultar-los. al juny de 2001, el Consell aprova obrir l'expedient de delimitació del camí d'acord al traçat històric. El maig de 2002, el ple del Consell aprova la delimitació del traçat històric del camí entre aplaudiments, el PP s'hi oposa pel perjudici que suposa sobre l'activitat agrària i la propietat de les finques per on discorre el camí.

El desembre de 2002 comença l'exposició pública del Pla Especial del Camí. El gener de 2003, un auto del Tribunal Superior de Justícia de Balears suspèn parcialment la delimitació del Camí aprovada pel consell el maig. El maig de 2003, la comissió insular d'urbanisme aprova el Pla Especial del Camí de Cavalls.

L'IBANAT retrasa la compra dels accessos a les cales verges al desembre de 1999 per petició del Consell Insular que encarrega un estudi per a determinar si la titularitat d'aquests camins és pública o privada.

L'abril de 2000, Rosselló i Dubon firmen amb la propietat, el conveni que avala l'accés controlat a Cala En Turqueta i Es Talaier, mentre a l'estiu es materialitza l'adquisició del camí a Macarella.

El juliol de 2000, el Consell elabora una norma cautelar que redueix les llicències urbanístiques i deixa en suspensió, tota iniciativa de d'habitatges en sòl rústic, així com el dret de promoció en àrees urbanes i urbanitzables costaneres.

El desembre de 2000, el govern anuncia una inversió de mil milions pel port de Ciutadella, un pla d'usos contemplarà la reordenació dels molls, la creació d'una estació marítima i la utilització de Cala En Busquets com a Dàrsena esportiva. El 2001 es revoca el contracte amb INBEDa i s'adjudica a ETT la redacció de plans d'usos.

Al 2000, Ferreries i Ciutadella arriben a un acord sobre el projecte d'ordenació de Cala Galdana i quasi de forma immediata, Costes ha donat el vist i plau i ratificat el compromís de finançament de l'actuació. Costes també firma un preacord amb la propietat per a la compra de 146 hectàrees de terreny a Cala Mitjana.

al gener de 2001, el ministre de medi ambient, Jaume Matas, anuncia que costes invertirà mil milions de pessetes en ordenar el torrent de Cala Galdana, acondicionar un tram de la vorera marítima nord de Fornells i redactar l'ordenació dels espais naturals d'Alfurí de Dalt.

Al juny de 2001, el Tribunal Suprem ratifica les competències del Govern balear en l'ordenació de la zona costanera i deixa en suspens els projectes del Ministeri de Medi ambient en tant no s'emeten informes vinculants.

El govern inicia al març de 2002, la redacció dels projecte per a la declaració de Monument Natural dels barrancs d'Algendar i Trebalúger (Ferreries) i Santa Anna (Ciutadella).

L'aprovació del PTI (pla territorial insular) abans que acabi el mandat del Consell és una prioritat pel mateix, ja que aborda per primera vegada amb criteri de conjunt i entrant en detall l'ordenació territorial entorn a la sostenibilitat. apuntant a la contenció i conservació passant

per tres grans eixos: ordenació del creixement turístic, completar el sistema d'espais protegits i facilitar l'accés a l'habitatge.

El 25 d'abril de 2003 el darrer ple de la legislatura i deu anys després de la declaració de la Reserva de la Biosfera, es va aprovar un dels projectes més ambiciosos del consell de govern el Consell Insular el PTI, Maria Lluïsa Dubon fou l'encarregada de defensar la redacció definitiva, que es va aprovar tot i l'absència d'informes externs perceptius. Mesos després, el Consell modifica alguns dels punts, atribuint-ho a correccions tècniques. En grans línies: el PTI incrementa la protecció del territori un 40% establert amb anterioritat al 60% de la superfície de l'illa. Es paralitzen expectatives urbanístiques i impedeix el creixement potencial de nous nuclis turístics. En el pla rural, només seran possibles activitats relacionades amb el turisme si estan lligades a l'activitat agrària i les construccions ja existents. Es tracta d'una opció per un model de desenvolupament sostenible per uns i excessivament limitador per uns altres.

Execucions més rellevants.

Al juny de 1999, s'acaben les obres del nou traçat en el tram de la corba perillosa de son Olivaret a Ciutadella. El mateix mes, l'IBANAT compra els accessos a Macarella i Macarelleta, el tram adquirit va entre Torre Saura i Santa Ana. El conseller de Medi ambient, Miquel Ramis, i la propietària Margarita Bagur van firmar divendres dia 11.

La inversió ascendeix a 15 milions de pessetes. L'entitat està estudiant ampliar el Parc Natural de s'Albufera des grau, també està en negociacions d'una part del litoral que permeti l'accés a Son Saura, també una altra zona en via oberta és la de Cavalleria en la costa nord, propietat de la família Olivar Despujol. Tot i que ja hi ha acord, també estan pendants de firma els convenis amb la propietat de Cala En Turqueta i Es Talaier. són accions paral·leles a la inversió de 800 milions aprovada per la direcció general de costes per a la franja del litoral sud de Ciutadella i el govern balear hi destina 50 milions.

El febrer de 2000 es donen una sèrie d'execucions que posen de manifest el canvi en aquesta matèria: l'ajuntament de Sant Lluís, va recuperar per si mateix, una parcel·la de 4800 metres de terreny que el complex turístic Binibeca Club Hotel, havia reservat pel seu ús particular. La comissió insular d'urbanisme, frena l'edificació de quatre habitatges en Son Ametler perquè el volum d'allò plantejat excedeix 13 vegades allò permès. El Tribunal Superior de Justícia anul·la el Pla Especial de la costa sud de Ciutadella, aprovat per silenci administratiu pel Consell a 1996. Dona al pacte de progrés la possibilitat de redactar-los de nou, tot i que l'aprovació no arribarà fins al 2001. I Costes adquireix la finca d'Alfurí de dalt per 339 milions.

El març de 2000, el Consell inicia el desallotjament i neteja de Cales Coves per tal d'arreglar-ho per fer visites. un any després es clausuren les quatre darreres coves. Mentre, L'ajuntament de Maó, estableix una moratòria urbanística parcial i puntual en Sa Mesquida i Es Grau.

El setembre de 2000 s'inaugura la torre de Fornells, que estrena un muntatge informatiu sobre la seva funció com a fortalesa de vigilància.

El juliol de 2002, el Consell subvenciona vuit finques de s'Albufera des Grau. Medi ambient presenta una iniciativa novedosa per al foment de bones pràctiques ambientals en zones protegides, a què destina 66.000 euros.

L'agost de 2002 s'inaugura la nova seu del Consell després de cinc anys de gestions, inversions i obres.

El maig de 2003, la comissió insular d'urbanisme aprova el Pla Especial del Camí de Cavall i de les ANEI de El Toro i Binigaus-Cala Mitjana, el mes següent aprova la de la Vall i la Costa Nord.

El juny de 2003, el parc natural de s'Albufera des grau dobla la seva extensió.

El juliol de 2003, el Consell aprova l'expropiació dels accessos a Son Saura i Macarella.

Benestar Social

Propostes plenàries més rellevants.

Al gener de 2002 s'anuncia la construcció d'un nou centre geriàtric a Menorca que solucionarà totes les llistes d'espera. El mateix mes, el Govern aprova el Pacte per l'ocupació, la cohesió social i el foment de l'economia productiva; la instauració de la renda mínima d'inserció i complement a les pensions més baixes.

El Govern aprova el març de 2002 el pla sociosanitari, document que té en compte les persones majors de 65 anys i les persones amb malalties cròniques.

El juny de 2002, el Parlament aprova la primera llei de Paritat electoral del país, la norma obligarà a elaborar llistes amb alternança d'homes i dones.

L'acció del Govern autonòmic destaca pels ajuts a programes i serveis d'ajuts a la primera infància, per la gratuïtat de l'atenció bucodental fins als 14 anys, per l'augment de les promocions dels pisos de protecció oficial. També crea el Servei d'Ocupació el 15 de juny de 2000.

Execucions més rellevants.

Al gener de 2001, entra en vigor la llei del menor, que posa de relleu la manca de mitjans judicials de l'illa.

Salut

En aquest camp cal destacar la proposta de construcció ja en ple dret de l'Hospital General per l'illa.

Propostes plenàries més rellevants.

A l'octubre de 2000, l'INSALUD duplica la inversió prevista per al nou hospital, que passa a 5.672 milions, essent la inversió més important que fa el ministeri a les illes després del Palma II, manté la data de 2004 per a l'entrada en servei de l'Hospital General. L'abril de 2003, el president del Govern, Francesc Antich i la presidenta del Consell, Joana Barceló, inauguren l'abril l'inici de les obres del futur hospital general.

Al maig de 2001, el ple de Es Migjorn rebutja el nou mapa sanitari insular, que s'adscriu a n'aquesta població a Ferreries i no a Alaïor. Sant Lluís expressa poc després idèntic rebuig en substituir el centre de referència de Dalt Sant Joan, a Maó per el de Es Castell. L'INSaLUD tanca la crisi anunciant una ampliació de l'atenció en aquestes poblacions, tot i que manté la nova configuració.

El novembre de 2001 s'anuncia que la finca de Santa Rita, a Ciutadella, acollirà un centre sociosanitari de 70 places per a ancians, malalts crònics i malalts terminals.

al 2001, el centre sanitari de Es Mercadal està ben avançat sufragat al 90% per la conselleria de Sanitat.

El gener de 2002, es formalitza el traspàs de les competències sanitàries al Govern per 613 milions d'euros. En les negociacions, Madrid no ratifica cap compromís sobre la partida de 162,2 milions d'euros que havien de destinar-se a la construcció dels hospitals de Maó i Inca.

Execucions més rellevants (totes administracions)

El juny de 1999 es van iniciar les obres per a reconvertir l'antic ambulatori de Ciutadella en un centre polivalent de salut i serveis socials.

El maig de 1999 s'inaugurava el centre de dia per a la tercera edat d'Es Migjorn.

A Fornells, al 1999 s'obre la primera farmàcia, i això, juntament amb l'estrena del dispensari metge, provoquen un gran avanç en matèria de sanitat.

Polítiques econòmiques i transports

L'aspecte més a tenir en compte és l'ecotaxa en el plànol econòmic-turístic i la llei de finançament dels consells aprovada pel Govern.

Es convoca una vaga en el sector d'hostaleria per dies entre el juny, juliol i l'agost, en plena temporada per no haver arribat a acords pel tema de la manca d'estabilitat i les 35 hores. Al juny del 1999 es desconvoca per arribar a un acord, és firma el "Pacto por empleo" al gener de 2000, que contempla mesures contra l'estacionalitat turística, la sobreespecialització i la flexibilitat laboral.

L'octubre de 2000, les protestes contra la pujada del preu dels carburants, que al setembre es van donar a nivell nacional, ho feren a Menorca amb uns 170 transportistes que van recórrer en caravana la carretera general, també protestant pel mal estat de les carreteres.

Al juny de 2001, a ple inici de temporada turística es van donar tres dies de vaga del transport discrecional que van crear un gran embós a l'aeroport, el cent per cent dels conductors va secundar l'aturada, per la qual cosa els operadors turístics van emprar cotxes de lloguer i taxis pel trasllat dels turistes. Es signa un acord al juliol.

L'abril de 2002, Menorca acull per primera vegada la Conferència Sectorial d'agricultura, que va reunir a Montgofre a alts càrrecs del ministeri, consellers i directors generals del sector primari de les comunitats autònomes. El ministre Arias Cañete es va comprometre a potenciar les possibilitats del Règim Especial per al ram agropecuari.

Propostes plenàries més rellevants

L'agost de 1999, el conseller de turisme, Celestí Alomar, desferma la polèmica en anunciar la implantació de l'ecotaxa a Menorca.

El gener de 2000, el Consell Insular assumeix les competències en agricultura, pesca i artesanía, dotades amb 345 milions de pessetes.

El conseller Alomar, el maig de 2000, no aconsegueix els suports d'hotelers i empresaris al projecte de l'impost turístic. El juny de 2000, el consell de govern aprova el projecte de llei de l'impost turístic amb l'oposició frontal dels hotelers, que auguren un descens de visitants a conseqüència directa de la mesura. La recaptació anirà dirigida a millores ambientals i agrícoles amb el vist i plau perceptiu dels consells insulars.

El setembre de 2000 s'anuncia que el pla hidrològic destinarà 7.200 milions a Menorca, quantitat que s'inverteix en obres de construcció i reforma o ampliació de depuradores. El mateix moment en què l'IBASAN alerta sobre el deficient nivell de depuració de les aigües de l'illa.

Per primera vegada, al 2000, el govern balear es manifesta clarament sobre el projecte de desviament de la carretera general al seu pas per Ferreries i la conselleria d'obres públiques, inicia les tasques de redacció del avantprojecte de la futura variant. al 2001, el consistori ferrerierenc presenta cinc alternatives de recorregut en el marc d'un estudi informatiu encarregat per la Conselleria d'Obres Públiques. El setembre de 2002 s'aproven les bases del projecte.

El govern aprova al març de 2002 la llei de finançament dels consells.

El febrer de 2003, el Consell de Govern aprova un decret que prohibeix als pesquers desplaçar-se entre illes per feinejar.

Execucions més rellevants (totes administracions)

El Govern crea el novembre de 2000 el Consell Econòmic i Social de les Illes Balears.

El juliol de 2001, comença a funcionar, tot i que de manera un poc precària, l'estació d'autobusos de Maó.

L'octubre de 2001 s'inaugura a Es Mercadal el polígon industrial de Llinaritz, que ha costat 272 milions de pessetes.

El febrer de 2002, el Consell assumeix la recaptació de tributs a tres municipis; Alaior, Ferreries i Es Migjorn.

El dia 1 de febrer de 2003, Menorca es manifesta per un transport aeri digne, econòmic i freqüent. La concentració més nombrosa es va donar a Maó, amb més de 3.000 persones. Tots els partits ho tenen als programes polítics. Crida l'atenció per la quantitat de gent que va congregar, El març de 2003, el Ministerio de Fomento, acorda concedir el servei públic per al transport aeri interinsular.

El maig de 2003, el Consell assumeix el 50% de la gestió de la conservació de les carreteres municipals. aquest és el primer pas per a la insularització del servei segons Joana Barceló.

Educació i cultura

El febrer de 2000, 500 estudiants protesten contra la reforma de la Selectivitat perquè entenen que endureix l'accés a la Universitat.

Propostes plenàries més rellevants

El gener de 2001, Patrimoni delimita la zona de protecció de cada monument declarat bé d'interès cultural. L'abril de 2001, el Govern aprova la Llei de Patrimoni de la comunitat.

L'agost de 2001, els ajuntaments signen una declaració en defensa de la identitat històrica de Menorca.

Execucions més rellevants (totes administracions)

Per al curs 1999/2000 l'escola d'adults de Ciutadella incrementa la seva oferta i ofertarà la ESO.

El gener de 2000, la basílica de Fornàs de Torello presenta un aspecte renovat gràcies a la inversió de 40 milions del Ministeri de Cultura per a restaurar i protegir el mosaic.

Can Salort, a banda d'augmentar les instal·lacions amb dues aules més i comprar la casa del costat, anuncia a l'abril de 2000, la Universitat Oberta per a Majors, dirigida a majors de 60 anys o jubilats, que en la seva primera edició té un èxit de matrícula.

El desembre de 2000 s'inaugura la nova seu del centre de Cultura de Sant Lluís.

El mateix any, l'ajuntament de Ciutadella adquireix el Palau Saura, sense encara saber quin serà el seu ús. Al 2000, l'escola infantil de Es Castell va aconseguir l'homologació de la Conselleria del Govern i va passar a formar part de la xarxa balear de centres d'ensenyament infantil. El mateix any, la nova escola infantil de 0 a 3 anys de Sant Lluís, suposant una inversió de 46 milions.

El 14 de juny de 2001 s'inaugura el Teatre Principal després de cinc anys d'obres.

A l'abril de 2002, s'inaugura a Ciutadella la Universitat Oberta per a majors, el primer pas per a la descentralització dels cursos que ofereix l'extensió universitària de Can Salord.

El juliol de 2002, la sala d'exposicions del Roser de Ciutadella va reobrir després de rehabilitar l'església, hi participen Consell, ajuntament i Govern.

El 2002, Alaïor va haver de solucionar els problemes d'espai per l'alumnat, ajuntant les dues escoles de 0-3 anys i remodelant l'institut Josep Miquel i Guàrdia, esperant per part del govern balear la construcció d'un nou col·legi.

Destaca el Govern, per la creació a nivell autonòmic de desenes de centres escolars d'educació infantil, primària i secundària i per l'ampliació dels cicles formatius de formació professional.

Esports i oci

El gener de 2000, el Consell diu que rehabilitarà les escoles de Santa Àgueda com a alberg juvenil. L'agost de 2001 es decideix que la finca de sa Vinyeta es transformarà en alberg juvenil.

CONCLUSIÓ

En conclusió, veim que la cinquena legislatura democràtica a les illes i Menorca, està marcada per uns resultats electorals que confirmen la desestabilització de la dreta. Tot i en la majoria dels casos, ser la força més votada, no arriba a la majoria absoluta anterior cosa que obre la porta al joc polític i als pactes, imprescindibles per compondre el govern. Així els partits bisagra seran els grans protagonistes en aquest joc, parlem d'Unió Mallorquina (Maria Antònia Munar serà la gran protagonista) a nivell autonòmic i d'INME pel que fa a Menorca.

A nivell autonòmic es formarà el "Pacte de Progrés", un pacte d'esquerres amb Francesc Antich al capdavant, que com hem comentat tindrà molts problemes a nivell intern per les diferents opinions en el sí del pacte i, a nivell extern, amb moltes pressions, també accentuades pel diferent color polític estatal, on el Partit Popular va obtenir una rotunda victòria en les eleccions generals del 13 M.

En l'acció de govern, destaca el traspàs de competències als consells, no així als ajuntaments. La gestió de grans temes com urbanisme i territori, amb per exemple, la declaració de més espais protegits a les illes.

El tema més crític fou l'aprovació de l'ecotaxa, que va marcar un abans i un després en la legislatura. Tema que dóna a entendre el canvi de visió del Govern en el plànol turístic. També cal tenir en compte la tasca legislativa duta a terme autònomament pel que es van dur a terme moltes accions en el plànol social.

En el Consell de Menorca, tenim un altre pacte d'esquerres, amb Joana Barceló al capdavant, que sembla ser que va funcionar molt millor que el Govern. Es van arribar a acords importants en els temes que no s'havien resolt en la legislatura anterior: el Camí de Cavalls i l'accés a les platges. Un dels temes que duran també polèmica, serà el tema de la independència de Fornells.

A nivell municipal, els resultats provoquen quatre batllies de majoria socialista, en dues governen els independents i en les altres dues, els respectius "acords de l'esquerra". Per tant, comptam amb un mapa polític de majoria progressista. Per exemple, s'atura l'ampliació del port de Ciutadella amb el canvi polític. Però això també dura problemes en l'entorn de la gestió dels consistoris.

Cal comentar la gran diferència en tant a la participació de l'electorat en les eleccions, si ho comparem amb les anteriors, en gairebé totes es disminueix, fins i tot, en varis casos es donen deu punts percentuals de diferència.

La ciutadania, tant a nivell insular com en la resta, es manifesta en diferents ocasions, en el sector turístic, en el sector de transports... El 22 de març de 2003, a la convocatòria estatal de rebuig de la guerra d'Irak se li sumaren més de 6.000 persones a Maó.

En general, tenim un canvi de color polític que provoca un canvi en la gestió de l'administració, que veurem si es veu reconegut a les properes eleccions o no.

FONTS CONSULTADES PER A L'ESTUDI

Bibliografia:

- Casanovas Camps, Miquel àngel: *Història de Menorca*. Palma, edicions Moll, 2005. p. 514-516
- Duran, Miquel i Marimon Riutort, Antoni (coords.): *Història de les Illes Balears. Vol. III. Del segle XVIII borbònic a la complexa contemporaneïtat*. Barcelona, Edicions 62, 2004 p. 440-443

Consulta dels anuaris del *Diari Menorca* entre els anys 1999 i 2003 així com consulta documental dels diaris d'aquells anys.

Webgrafia:

Candidatures al Parlament de les Illes Balears

- http://www.juntaelectoralcentral.es/cs/jec/documentos/BALEARES_1999_Candidaturas.pdf

Resultat de les eleccions municipals i autonòmiques de 13 de juny de 1999

- https://ibestat.caib.es/ibestat/page?p=px_tablas&nodeId=a220a221-25fa-4689-b42e-e948d6ee070c&path=sociedad%2FPARTICIPACION%20CIUDADANA%2FElecciones%20auton%C3%B3micas%2F1999
- <https://www.datoselecciones.com/elecciones-municipales-1999/illes-balears>
- <http://www.historiaelectoral.com/abalears.html>
- http://contingutswb.parlamentib.es/juntaelectoral/7/RESULTATS%20OFICIALS%20OPER%20LEGISLATURA_NOU.pdf
- <http://contingutswb.parlamentib.es/juntaelectoral/7/resultats%201999/Resum%20Menorca.pdf>
- https://ibdigital.uib.es/greenstone/sites/localsite/collect/debatsInvestiduraCCAA/index/assoc/IllesBalears_res.dir/IllesBalears_resultados_Electorales.pdf
- https://www.caib.es/sites/processoselectorals/ca/resultats_al_parlament_-64479/

Parlament de les Illes Balears: Diputats i diputades i senadors i senadores /Òrgans /grups/comissions 1999

- http://contingutswb.parlamentib.es/protocol/5/5_diputats_senadors_catala.pdf
- http://contingutswb.parlamentib.es/protocol/5/5_organs_catala.pdf
- <http://web.parlamentib.es/repositori/PUBLICACIONES/5/bopibs/bopib-05-010.pdf>
- http://www.juntaelectoralcentral.es/cs/jec/documentos/BALEARES_1999_Resultados_yElectos.pdf

Consell Insular de Menorca 1999-2003

- <https://www.cime.es/Contingut.aspx?IdPub=1296>
- <http://boib.caib.es/pdf/1999101/mp11650.pdf> (constitució)

Candidatures, eleccions al Congrés i Senat del 12 de març de 2000

- http://www.juntaelectoralcentral.es/cs/jec/documentos/GENERALES_2000_Candidaturas.pdf

Resultats estatals, eleccions al Congrés i Senat del 12 de març de 2000

- https://ibestat.caib.es/ibestat/estadistiques/c668c4bc-a716-4899-a4e9-c312258ae4a5/80761989-f998-481e-bd38-b767fec805ad/es/I3101_200100.px (Congrés)
- https://ibestat.caib.es/ibestat/estadistiques/0c46adba-fbd5-446a-a482-9359c4599be8/765ba75e-8f44-4f92-9a23-6d50909e3dd1/es/I3101_301000.px (Senat)

Diputats i diputades al Congrés 2000-2004

- <https://www.congreso.es/busqueda-de-diputados>

Senadors i senadores per Menorca 2000-2004

- <https://www.senado.es/web/composicionorganizacion/senadores/composicionsenado/senadoresdesde1977/consultaorden/index.html#Comunidad%20Aut%C3%B3noma%20de%20las%20Illes%20Balears>

Participació

- https://ibestat.caib.es/ibestat/estadistiques/a220a221-25fa-4689-b42e-e948d6ee070c/a31e425e-2010-4560-b1eb-2a1a4518a78b/es/I3101_501099.px (autonòmiques 1999)
- https://ibestat.caib.es/ibestat/estadistiques/ad8c0032-2e95-46b2-aba0-5714f4081cdd/9c9f73a6-5873-4e4b-9d76-10c051671431/es/I3101_410099.px (municipals 1999)
- https://ibestat.caib.es/ibestat/estadistiques/0c46adba-fbd5-446a-a482-9359c4599be8/765ba75e-8f44-4f92-9a23-6d50909e3dd1/es/I3101_301000.px (Senat 2000)
- https://ibestat.caib.es/ibestat/estadistiques/c668c4bc-a716-4899-a4e9-c312258ae4a5/80761989-f998-481e-bd38-b767fec805ad/es/I3101_200100.px (Congrés 2000)

Composició ajuntaments

- <http://boib.caib.es/pdf/1999104/p12036.pdf> (Alaior)
- <http://boib.caib.es/pdf/1999108/mp12298.pdf>;
- <http://boib.caib.es/pdf/1999112/p12502.pdf>;
- <http://boib.caib.es/pdf/1999103/p11976.pdf> (Es Castell)
- <http://boib.caib.es/pdf/1999101/p11706.pdf> (Ferrerries)
- <http://boib.caib.es/pdf/1999098/p11480.pdf> (Sant Lluís)
- <http://boib.caib.es/pdf/1999108/mp12296.pdf> (Ciutadella)
- <http://boib.caib.es/pdf/1999120/mp13264.pdf> (Maó)
- <http://boib.caib.es/pdf/1999127/mp14015.pdf> (Es Mercadal)
- <http://boib.caib.es/pdf/1999097/mp11361.pdf> (Es Migjorn Gran)

MANDAT 2003-2007

Elisabeth Ripoll Gil

Miguel Carranza Guasch

Processos electorals i sistema polític insular de l'illa de Menorca

El sistema polític insular està determinat per la configuració de la societat menorquina. És un element que retroalimenta la identitat insular, i al mateix temps aquesta retroalimenta al sistema polític. El sistema de partits i el sistema electoral són elements que al seu torn són producte de la cultura política d'un lloc i són el reflex de la societat, i per això cobra importància la personalitat i la cultura d'una societat. Això, al mateix temps influeix en la fortalesa de les institucions i per tant del sistema democràtic.

Processos electorals 2003 i 2004

Eleccions autonòmiques del 25 de maig de 2003 (Parlament)

En analitzar els resultats d'una elecció, un element de referència fonamental és el resultat de l'elecció anterior, ja que les eleccions se situen necessàriament no sols en un context determinat, sinó també en un continu temporal.

A les eleccions al Parlament Balear del 25 de maig varen obtenir al menys un vot un total de 9 formacions. La llista del Partit Popular l'encapçalà Jaume Matas; la del Partit Socialista Francesc Antich; la del PSM-EN, Pere Sampol, i na Margalida Roselló encapçalant la llista d'Esquerra Unida els Verds.

Quan s'analitzen les eleccions existeix un indicador de la salut democràtica, la cohesió social i la cultura política d'una societat, aquest és la participació electoral. La participació electoral és un índex real i comprovable, a més d'altament fiable en les anàlisis quantitatives. A més, es pot considerar un índex directament relacionat amb la implicació en la política per part de la ciutadania com s'ha esmentat, vinculat, al mateix temps que amb el nivell de cultura política, amb la modernització i el desenvolupament segons la teoria de la modernització d'Inglehart²².

En termes d'anàlisi de comportament electoral, la participació total a l'illa de Menorca va ser d'un 61.16%, quasi 7 punts menys que Formentera – amb la major participació de tot l'arxipèlag – només 3 punts per sota de la participació de Mallorca, i 3 punts per damunt de la participació a l'illa d'Eivissa, que sempre ha estat el territori de l'arxipèlag amb la participació més baixa. En termes absoluts de la participació mitja de tot el territori, la participació a Menorca només va estar 1 punt per sota de la mitja de participació a tot l'arxipèlag – 62,80% – .

²² Inglehart, R. y Welzel, C. (2006). *Modernización, cambio cultural y democracia: la secuencia del desarrollo humano*. Madrid: CIS.

La participació per municipi, destaca Es Migjorn Gran, amb el 79,37% de participació, com el municipi més participatiu de tota l'illa, seguit de Ferreries (75,25%) i Alaior (70,12%), tots tres amb una participació ideal en termes de cultura política per damunt del 70%. Es Mercadal amb el 68,66% seria el quart municipi amb més participació, sent el darrer amb una participació superior al 60%. Ciutadella (59,6%), Sant Lluís (59,58%), Es Castell (57,48%) i Maó (56,88%) serien els municipis amb la menor participació de l'illa de Menorca.

MENORCA	61,16%
Migjorn Gran (Es)	79,37%
Ferreries	75,25%
Alaior	70,12%
Mercadal (Es)	68,66%
Ciutadella de Menorca	59,6%
Sant Lluís	59,58%
Castell (Es)	57,48%
Maó	56,88%

Taula. Participació a les eleccions del 25-05-2003 al Parlament per municipis a l'illa de Menorca. Elaboració pròpia, font: IBESTAT.

El guanyador de les eleccions autonòmiques va ser el Partit Popular, però a l'illa de Menorca fou el PSIB-PSOE amb el 39.05% dels vots i 6 escons (Joana Barceló i Martí, Damià Borràs i Barber, María del Carmen García Querol, Andreu Bosch i Mesquida, Angela Caulés Fuentes i Miquel Gascón i Mir). En segon lloc va quedar el PP amb el 37.35% dels vots dels menorquins i menorquines i 6 escons (José Seguí i Díaz, Guillem Camps i Coll, María Ana López Oleo, José Simón Gornés, Misericordia Sugrañes i Barenys i Assumpta Vinent i Barceló). El darrer diputat corresponent a la circumscripció, va ser Eduard Riudavets i Florit de PSM-Entesa, que va obtenir un 7,88% dels vots.

CANDIDATURES	VOTS	% VOTS	ESCONS
PP	14190	37,35%	6
PSIB-PSOE	13586	39,05%	6
PSM-En	2954	7,88%	1
EM-EU	1744	4,64%	
UCM	1121	3,87%	
EV.Me	1085	3,36%	
PMQ	561	0,93%	
C en B	414	0,90%	
UPB	130	0,37%	
Cens Electoral	59910		
Participació	61,16%		
Abstenció	23721		

Taula. Resultats de les eleccions del 25-05-2003 al Parlament (circumscripció de Menorca). Elaboració pròpia, font: IBESTAT

A nivell d'anàlisi per municipis, el comportament electoral destaca diferències importants, així, el municipi de Ciutadella és en el que el Partit Popular va treure més vots amb un 44,35% dels vots; en el cas del PSIB-PSOE, va ser a Migjorn on va ser més important la seva aportació en termes de vots, amb un 48,22% dels vots en aquest municipi. Es Mercadal va ser el municipi on el PSM-Entesa va treure més vots amb el 14,53%; Es Castell, amb un 7,39% dels seus vots, va ser el municipi més important per Esquerra Unida – Esquerra de Menorca; el municipi de Ferreries va ser el més important per Unió de Centristes de Menorca, amb el 15,11%; per Els Verds de Menorca, el municipi més important va ser Es Castell, amb el 6,59% dels seus vots. Per el Partit Menorquí, Ciutadella amb el 4,06% dels seus vots, va ser el municipi on més votants va tenir. Respecte de Ciutadans en Blanc, Maó va ser el seu municipi on més vots va obtenir amb el 1,58%, i per Unión del Pueblo Balear va ser Es Mercadal, amb el 0,69% dels vots.

Cal afegir en aquest punt, el fet de la poca importància electoral dels partits no estatals envers els d'àmbit estatal, sent que, de les 9 formacions que varen obtenir al menys un vot, tan sols 4 són d'àmbit no estatal, 3 insularistes i PSM, que es pot considerar d'àmbit arxipelàgic. En total, les 4 formacions varen tenir una concentració del vot del 13,05%, amb lo qual es pot dir que a les preferències electorals un de cada deu ciutadans menorquins varen optar per una formació no estatal a la seu del govern de les Illes Balears. Juntament amb el PSM (7,88%) que va obtenir un escó, va estar la Unió de Centristes de Menorca (3,87%), el Partit Menorquí (0,93%) i la Unión del Pueblo Balear (0,37%).

Eleccions municipals del 25 de maig de 2003

Maó

A les eleccions del 25 de maig a Maó, un total de 8 formacions polítiques van obtenir al menys un vot. Amb tot i que va perdre la majoria absoluta, la candidatura encapçalada pel batle Arturo Bagur (PSIB-PSOE), va continuar sent la primera força política amb 10 regidors; el Partit Popular, amb la candidatura encapçalada per Juan Manuel Lafuente va aconseguir 8 regidors. El PSM-Entesa, encapçalat per Bartomeu Febrer, va tenir 2 regidors i Esquerra Unida – Esquerra de Menorca amb Mateu Llabrés com a candidat a batle va entrar a l'ajuntament com a únic regidor de la formació.

En termes de participació electoral, només va participar un 58,21% de la població del municipi de Maó, quasi un 2% més que la participació a les eleccions al parlament del mateix dia, amb tot i ser eleccions concurrents és una data a considerar aquesta caiguda de dos punts en el cas de les eleccions autonòmiques i considerant el fet que va ser el municipi amb la menor participació electoral.

El guanyador de les eleccions va ser el PSIB-PSOE amb el 42,54% dels vots i 10 regidors com ja s'ha esmentat; la segona força més votada va ser el Partit Popular 36,73% dels vots i 8 regidors. PSM-Entesa Nacionalista va obtenir un 9,24% dels vots que es va traduir en 2 regidors; Esquerra Unida – Esquerra de Menorca va obtenir un 5,42% i 1 regidor. Els Verd de

Menorca amb un 3,34%; Ciudadanos en Blanco, 1.66%; Unió de Centristes de Menorca, 0.77% i Unión del Pueblo Balear, 0.29% sense representació a l'Ajuntament.

CANDIDATURES	VOTS	% VOTS	REGIDORS
PSIB-PSOE	4625	42.54%	10
PP	3994	36.73%	8
PSM-En	1005	9.24%	2
EM-EU	589	5.42%	1
EV-Me	363	3.34%	
C en B	181	1.66%	
UCM	84	0,77%	
UPB	32	0,29%	
Cens Electoral	19051		
Participació	58.21%		
Abstenció	7961		

Taula. Resultats de les eleccions del 25-05-2003 a l'Ajuntament de Maó. Elaboració pròpia, font: IBESTAT i Ministeri de l'Interior.

Ciutadella

A les eleccions del 25 de maig a Ciutadella també van estar 8 formacions polítiques les que van obtenir al menys 1 vot. La formació guanyadora va estar el Partit Popular encapçalat per Llorenç Brondo amb 10 regidors i un 41,94% dels vots. El PSIB-PSOE encapçalat per Joan Gorrias, va obtenir 6 regidors amb un 24,76% dels vots; la tercera formació va estar el PSM-Entesa, encapçalada per Joan Bosco Gomila, amb 2 regidors i el 12,02% dels vots. El Partit Menorquí amb el 7,86% dels vots va obtenir un regidor, que va ser Lorenzo Casasnovas i la Unió de Centristes de Menorca va obtenir el lloc de regidor per Pau Lluch amb un 6,35%. La Plataforma Fòrum Ciutadà i Esquerra de Menorca Els Verds, va obtenir el 5,41% dels vots, Ciudadanos en Blanco el 1,24% i Unión del Pueblo Balear el 0,42%.

En termes de participació electoral va participar el 58,64% del cens, en aquest cas, la participació respecte de les eleccions autonòmiques va minvar un punt percentual. En aquest cas es produeix una situació particular respecte de la preferència a participar dels ciutadans balears, sent que al llarg de la història de les eleccions a les illes, després de les eleccions generals, les eleccions locals són les eleccions amb més participació de mitja.

CANDIDATURES	VOTS	% VOTS	REGIDORS
PP	4709	41.94%	10
PSIB-PSOE	2780	24.76%	6
PSM-En	1350	12.02%	2
PM	883	7.86%	1
UCM	713	6.35%	
FC-EU-EM-EV	608	5.41%	
C en B	139	1.24%	

UPB	47	0,42%	
Cens Electoral	19620		
Participació	58.64%		
Abstenció	8115		

Taula. Resultats de les eleccions del 25-05-2003 a l'Ajuntament de Ciutadella. Elaboració pròpia, font: IBESTAT i Ministeri de l'Interior.

Alaior

A les eleccions del 25 de maig a l'Ajuntament d'Alaior van estar només 5 les formacions amb al menys un vot. La candidatura del PSIB-PSOE va mantenir el govern municipal del batle Antoni Gómez Arbona amb 6 regidors i el 46.04% dels vots; la segona formació més votada va estar el Partit Popular amb el 42,60% dels vots traduïts en 6 regidors. La tercera formació, i darrera en obtenir regidors va estar Esquerra Unida – Esquerra de Menorca amb el 8.79% dels vots i la figura de Josep Portella com a candidat d'aquesta formació. Unió de Centristes de Menorca (2,29%) i Unión del Pueblo Balear (0,27%) no van obtenir representació a l'ajuntament d'Alaior.

Respecte de la participació electoral al municipi d'Alaior, va ser una de les participacions més elevades de tota l'illa amb un 68,95%. També una dada curiosa com en el cas de Ciutadella, amb una participació inferior respecte de les eleccions concurrents al Parlament, amb un per cent menys de participació en comparació amb aquestes eleccions, amb tot i la preferència històrica dels ciutadans balears.

CANDIDATURES	VOTS	% VOTS	REGIDORS
PSIB-PSOE	1886	46.04%	6
PP	1745	42.60%	6
EU-EM	360	8.79%	1
UCM	94	2.29%	
UPB	11	0.27%	
Cens Electoral	6109		
Participació	68.95%		
Abstenció	1897		

Taula. Resultats de les eleccions del 25-05-2003 a l'Ajuntament d'Alaior. Elaboració pròpia, font: IBESTAT i Ministeri de l'Interior.

Es Castell

Al municipi d'Es Castell, el 25 de maig de 2003, es pot parlar de 7 formacions polítiques que van obtenir al menys un vot. El PSIB-PSOE, amb el 38,35% dels vots, 5 regidors, encapçalat per Irene Coll, va ser la formació guanyadora al consistori d'Es Castell; la candidatura del Partit Popular, encapçalada per Juan Cabrera, amb el 32,39% dels vots, va obtenir també 5 regidors. També amb representació al consistori va quedar PSM-Entesa amb 1 regidor i el 11,01% dels vots, Esquerra Unida – Esquerra de Menorca amb el 7,72% i Els Verds de Menorca amb el 7,65%. Unió de Centristes de Menorca va obtenir un 1,73% i Unión del Pueblo Balear un 1,06%.

La participació al municipi d'Es Castell va ser d'un 56.78%, en aquest cas continua la dinàmica dels altres municipis amb un descens a la participació respecte de les eleccions autonòmiques concurrents en aquest any, casi un punt per sota la participació electoral en les eleccions al Parlament.

CANDIDATURES	VOTS	% VOTS	REGIDORS
PSIB-PSOE	1088	38.35%	5
PP	919	32.39%	5
PSM-En	315	11.10%	1
EU-EM	219	7.72%	1
EVM	217	7.65%	1
UCM	49	1.73%	
UPB	30	1.06%	
Cens Electoral	5173		
Participació	56.78%		
Abstenció	2236		

Taula. Resultats de les eleccions del 25-05-2003 a l'Ajuntament d'Es Castell. Elaboració pròpia, font: IBESTAT i Ministeri de l'Interior.

Sant Lluís

Al municipi de Sant Lluís les eleccions del 25 de maig de 2003 la candidatura del PSIB-PSOE encapçalada per Llorenç Carretero, amb 5 regidors va estar la més votada amb el 44.60% dels vots, seguida per la candidatura del Partit Popular que va obtenir 4 regidors i el 30,52% dels vots. La formació PSM-Entesa amb el 9,99% dels vots va obtenir un regidor i Unió de Centristes de Menorca amb el 7,63% va tenir el darrer regidor. Esquerra Unida – Esquerra de Menorca va obtenir un 6,77% dels vots i Unión del Pueblo Balear un 0,50%.

En lo referent a la participació política electoral, la participació total d'aquest municipi va ser 60,09%, molt semblant a la participació de les eleccions concurrents al Parlament (59.58%), en aquest cas el principi d'eleccions concurrents iguala la participació es pot dir que es compleix.

CANDIDATURES	VOTS	% VOTS	REGIDORS
PSIB-PSOE	982	44.60%	5
PP	672	30.52%	4
PSM-En	220	9.99%	1
UCM	168	7.63%	1
EU-EM	149	6.77%	
UPB	11	0.50%	
Cens Electoral	3829		
Participació	60.09%		
Abstenció	1528		

Taula. Resultats de les eleccions del 25-05-2003 a l'Ajuntament de Sant Lluís. Elaboració pròpia, font: IBESTAT i Ministeri de l'Interior.

Es Mercadal

Les eleccions del 25 de maig de 2003 al municipi d'Es Mercadal, la coalició Acord d'Es Mercadal i Fornells, encapçalada pel batle Ramon Orfila (PSM-En) va guanyar les eleccions amb el 52,76% dels vots i 6 regidors. La segona força política va ser el Partit Popular amb el 19,92% dels vots i 2 regidors, seguits per sa Unió de Sa Costa Nord que amb el 16,79% dels vots va obtenir també 2 regidors, i la Unió Progressista de Menorca – Partit Menorquí, amb el 9,28% dels vots va obtenir un regidor. La Unión del Pueblo Balear, amb el 0,57% dels vots va ser la darrera opció dels ciutadans.

La participació electoral a Es Mercadal, va ser del 67,96% del total del cens, i de la mateixa manera que la dinàmica de la majoria dels municipis de l'illa de Menorca, va ser un punt per sota de la participació a les eleccions concurrents al Parlament de les Illes Balears.

CANDIDATURES	VOTS	% VOTS	REGIDORS
Acord P.M.F	927	52.76%	6
PP	350	19.92%	2
UCN	295	16.79%	2
UPM-PMQ	163	9.28%	1
UCM	12	0.68%	
UPB	10	0.57%	
Cens Electoral	2637		
Participació	67.96%		
Abstenció	845		

Taula. Resultats de les eleccions del 25-05-2003 a l'Ajuntament d'Es Mercadal. Elaboració pròpia, font: IBESTAT i Ministeri de l'Interior.

Ferrerries

El 25 de maig de 2003 al municipi de Ferreries va rompre amb les victòries del PSIB-PSOE – amb les excepcions de Ciutadella, on va guanyar el PP i Es Mercadal, on el PSIB-PSOE va formar part de l'Acord –, donant la victòria a la candidatura de Unió de Centristes de Menorca encapçalada per Román Sintès amb un 32,34% dels vots i 4 regidors, seguit per l'Agrupació d'Electors Entesa l'Esquerra Ferreries amb un 27,48% dels vots i 3 regidors, el Partit Popular també amb 3 regidors i el 25,89% dels vots va ser la tercera força del municipi i el PSIB-PSOE va ser la darrera opció en tenir un regidor i el 13,96% dels vots. Unión del Pueblo Balear, amb el 0,33% dels vots va ser la darrera opció de la ciutadania.

Respecte de la participació electoral al municipi de Ferreries, aquesta va ser del 75,23%, quasi idèntica a la participació de les eleccions concurrents al Parlament de les Illes Balears.

CANDIDATURES	VOTS	% VOTS	REGIDORS
UCM	792	32.34%	4
ADEEF	673	27.48%	3
PP	634	25.89%	3
PSIB-PSOE	342	13.96%	1
UPB	8	0.33%	
Cens Electoral	3331		
Participació	75.23%		
Abstenció	825		

Taula. Resultats de les eleccions del 25-05-2003 a l'Ajuntament de Ferreries. Elaboració pròpia, font: IBESTAT i Ministeri de l'Interior.

Es Migjorn Gran

A les eleccions locals del 25 de maig al municipi d'Es Migjorn Gran, la candidatura del PSIB-PSOE, encapçalada pel batle Pere Riudavets, va revalidar la majoria amb el 46.06% dels vots i 4 regidors. El segon lloc va ser per el Partit Popular amb el 37,14% dels vots i 4 regidors i l'Alternativa per Es Migjorn Gran, amb el 9,58% dels vots va obtenir el darrer regidor del consistori. Unió de Centristes de Menorca, amb el 7,09% i Unión del Pueblo Balear, amb el 0,13% es van quedar sense representació a l'Ajuntament d'Es Migjorn Gran.

La participació total d'aquest municipi va ser, d'igual manera que a les eleccions autonòmiques, la major de tots els municipis de l'illa amb el 79.96% i conservant la mateixa participació en les eleccions concurrents.

CANDIDATURES	VOTS	% VOTS	REGIDORS
PSIB-PSOE	351	46.06%	4
PP	283	37.14%	4
APMG	73	9.58%	1
UCM	54	7.09%	
UPB	1	0.13%	
Cens Electoral	983		
Participació	79.96%		
Abstenció	197		

Taula. Resultats de les eleccions del 25-05-2003 a l'Ajuntament d'Es Migjorn Gran. Elaboració pròpia, font: IBESTAT i Ministeri de l'Interior.

Anàlisi eleccions concurrents al 2003.

Un element a considerar com a bàsic a l'hora de fer l'anàlisi de les eleccions concurrents és el fet que el bipartidisme era una realitat al conjunt de l'Estat espanyol, cosa que es traduiria en termes electorals a l'illa de Menorca, motiu per reprendre la frase amb la qual Vallès descriu el sistema de partits de l'Estat Espanyol "les Espanyes electorals". En el cas que ens ocupa, a nivell insular a Menorca, es podria dir, tal com ho mostren les dades que s'ofereixen, és que es dona un manteniment de les pautes estatals, la generalització o reproducció del sistema de partits estatal a nivell insular, que és el fenomen conegut com a nacionalització del sistema de partits, la qual cosa demostraria que el model de sistema a nivell d'arxipèlag es reproduïx a nivell insular, obtenint així un sistema de partits asimètric, on les formacions de caràcter estatal, s'imposarien en els resultats electorals deixant fins i tot sense representació a formacions d'índole regionalista o nacionalista.

És una realitat el fet que, durant les eleccions analitzades, el bipartidisme i la nacionalització del sistema de partits es va reproduir en aquests comicis a l'illa de Menorca, amb l'única excepció de l'Ajuntament de Ferreries, on una formació de caràcter no estatal va guanyar les eleccions i es va consolidar al govern municipal.

En termes de participació electoral, la participació a l'illa de Menorca va ser la segona al conjunt de l'arxipèlag amb un 61,16% (63,46% Illes Balears) i un 61,13% (62,85% Illes Balears) per darrere de la participació a Mallorca i Formentera, i molt per amunt de la participació a Eivissa que sempre ha estat l'illa amb menys participació de tot l'arxipèlag. En termes d'importància pel electorat, Menorca i Eivissa van ser les illes on la concurrència va fer més efecte ja que es donen uns índex de participació quasi igual en ambdues eleccions (locals i autonòmiques) a diferència de Mallorca i Formentera.

Respecte de les eleccions locals i la presència de partits no estatals a les eleccions, es farà referència concretament als partits no estatals, o insulars que hagin obtingut al menys un regidor al consistori. De tots els municipis, el PSM va estar el gran guanyador d'aquests partits, però a Ciutadella el Partit Menorquí, a Sant Lluís el partit Unió Centristes de Menorca, a Es Mercadal la Unió de Sa Costa Nord i la Unió Progressista de Menorca, i a Ferreries la Unió Centristes de

Menorca i l'ADEEF (amb el PSM a la coalició), van ser els resultats més significatius per a les formacions no estatals a l'àmbit local.

Eleccions generals del 14 de març de 2004

En aquestes eleccions s'ha de tenir molt present el fet que va condicionar les preferències electorals al darrer moment, que va ser l'atemptat de l'11-M com a conseqüència de la guerra a l'Iraq.

Eleccions al Congrés

El 14 de març de 2004 els ciutadans de tot l'Estat van ser convocats a les urnes, i a l'illa de Menorca es va desenvolupar de la següent manera. A les eleccions al Congrés del 14 de març varen obtenir al menys un vot un total de 15 formacions. La llista del Partit Popular l'encapçalà Mariano Rajoy i la del Partit Socialista José Luis Rodríguez Zapatero.

En termes d'anàlisi de comportament electoral, la participació total a l'illa de Menorca va ser d'un 68.44%, molt semblant a la participació a l'illa de Mallorca (70%) i per damunt de la participació a l'arxipèlag pitiús. En termes absoluts de la participació mitja de tot el territori, la participació a Menorca va ser quasi la mateixa que la mitja de tot l'arxipèlag – 68.84% – .

La participació per municipi, destaca Ferreries, amb el 76.47% de participació, com el municipi més participatiu de tota l'illa, seguit d'Alaior (72.59%) i es Migjorn Gran (72.21%), tots tres amb una participació ideal en termes de cultura política per damunt del 70%, i sent els mateixos amb la major participació que a les eleccions concurrents de 2003. Es Castell amb el 68,05% seria el quart municipi amb més participació, seguit de Maó amb el 67.85%. Ciutadella (67.5%), Sant Lluís (66.2%), i Es Mercadal (62.66%) completarien el llistat de participació de l'illa de Menorca en tots els casos amb una participació per damunt del 60%.

MENORCA	68.44%
Ferreries	76.47%
Alaior	72.59%
Migjorn Gran (Es)	72.21%
Castell (Es)	68.05%
Maó	67.85%
Ciutadella de Menorca	67.5%
Sant Lluís	66.2%
Mercadal (Es)	62.66%

Taula. Participació a les eleccions del 14-03-2004 al Congrés per municipis a l'illa de Menorca. Elaboració pròpia, font: IBESTAT.

El guanyador de les eleccions generals va ser el Partit Socialista, però a l'illa de Menorca fou el Partit Popular amb un 42,95% dels vots de les menorquines, metre que el PSOE va obtenir un 40,7% dels vots menorquins. Més enllà del bipartidisme clàssic de l'Estat espanyol en aquells temps, la tercera força va ser la coalició PSM-Entesa nacionalista, Esquerra Unida, Els

Verds i Esquerra republicana amb el 11,10% dels vots menorquins. Així doncs, els 8 diputats balears al Congrés de l'Estat (1 més que a les eleccions generals anteriors) varen ser 4 per part del Partit Popular (María Salom, Enrique Fajarnés, Miguel Ángel Martín Soledad i el menorquí Juan Salord Torrent).

Amb l'excepció d'Unió de Centristes de Menorca amb un 1,32% dels vots, la resta de formacions polítiques no passaren del 1%, així Unió Mallorquina va obtenir un 0,02% a Menorca, el Grup Verd Europeu un 0,51%, Ciudadanos en Blanco un 0,74%, Agrupación Social Independiente un 0,04%, Izquierda Republicana un 0,24%, Unión del Pueblo Balear un 0,09%, Coalició Treballadors per la Democràcia 0,06%, Falange Española 0,08%, La Falange un 0,04%, Democracia Nacional 0,04% i Movimiento Social Republicano 0,02%.

CANDIDATURES	VOTS	% VOTS	ESCONS
PP	17743	42.95%	4
PSOE	16813	40.70%	4
PSM-En-EU-EV-ERC	4586	11.10%	
UM	9	0.02%	
GVE	212	0.51%	
C en B	306	0.74%	
ASI	16	0.04%	
IR	101	0,24%	
UCM	546	1.32%	
UPB	39	0,09%	
TD	26	0.06%	
FE DE LAS JONS	33	0.08%	
FE	15	0.04%	
DN	15	0.04%	
MSR	8	0.02%	
Cens Electoral	60831		
Participació	68.44%		
Abstenció	19201		

Taula. Resultats de les eleccions del 14-03-2004 al Congrés (circumscripció de Menorca). Elaboració pròpia, font: IBESTAT i Ministeri d'Interior.

A nivell d'anàlisi per municipis, la tendència del vot i els guanyadors està totalment equiparat, així van ser 4 els municipis on va guanyar el Partit Popular (Ciutadella i Es Migjorn Gran amb quasi el 50%, Alaior i Ferreries) i 4 on va guanyar el Partit Socialista (Es Castell amb quasi el 50%, Maó, Sant Lluís i Es Mercadal). On menys vots van tenir els dos grans partits del bipartidisme estatal va ser on la coalició PSM-EN,EU,EV,ERC va obtenir els millors resultats, concretament a Ferreries, on va obtenir un 15,72% i Es Mercadal on va obtenir un 12,35%.

Un altre aspecte a tenir en compte és el fet relatiu als partits estatals i no estatals que s'presentaren a les eleccions generals, de les 15 formacions que varen obtenir al menys un vot a l'illa de Menorca, tan sols 4 es podrien considerar partits no estatals, començant per la coalició

PSM-EN,EU,EV,ERC, amb un 11.10%, Unió Centrista Menorquina amb un 1,32%, Unión del Pueblo Balear amb un 0,09% i Unió Mallorquina amb un 0,02%, amb un acumulat total del vot del 12,53%.

Eleccions al Senat

A les eleccions al Senat per Menorca es varen presentar 9 candidats, José Seguí Díaz del Partit Popular que va ser el guanyador, Antoni Orell Calafat del Partit Socialista, Joan Manel Martí Llufríu del PSM-En, Miguel Pons Velasco d'Esquerra Unida – Esquerra de Menorca, Pablo Lluh Mesquida d'Unió Centristes de Menorca, Margarita Pons Martí de la Falange Española de las JONS, Joaquín González Barrero de Falange Auténtica, Vicente Garau Juan d'Unión del Pueblo Balear i Miguel Vallinas García de Comunión Tradicionalista Carlista.

CANDIDATURES	VOTS	% VOTS
PP	17053	41.85%
PSOE	15100	37.06%
PSM-En	4242	10.41%
EM-EU	2021	4.96%
UCM	802	1.97%
FE de las JONS	181	0.44%
FA	122	0.30%
UPB	98	0,24%
CTC	27	0.07%
Cens Electoral	61599	
Participació	67.96%	
Abstenció	19734	

Taula. Resultats de les eleccions del 14-03-2004 al Senat (circumscripció de Menorca). Elaboració pròpia, font: IBESTAT i Ministeri d'Interior.

MENORCA	67.96%
Ferries	77.31%
Alaior	72.62%
Migjorn Gran (Es)	71.92%
Castell (Es)	67.97%
Maó	67.81%
Ciutadella de Menorca	67.44%
Sant Lluís	66.25%
Mercadal (Es)	65.55%

Taula. Participació a les eleccions del 14-03-2004 al Senat per municipis a l'illa de Menorca. Elaboració pròpia, font: IBESTAT.

Respecte de les eleccions al Senat, és cridaner el fet que, es compleix el fet que a l'electorat no li fan atracció les eleccions per a la cambra territorial, i la sensació de que és una cambra complementària al Congrés fa que, amb tot i que són eleccions al mateix dia, la participació sempre és menor en aquestes eleccions. En termes de formacions insulars i estatals, la diferència entre partits d'àmbit estatal i no estatal, a les eleccions del 2004 al senat, només 2 candidatures a la cambra territorial pertanyien a formacions insulars.

PRINCIPALS INICIATIVES I EXECUCIONS 2003-2007

Administració i política fiscal

Pel que fa a la representació política, el 15 de juny de 2003 els batles de Menorca prengueren possessió del càrrec: Artur Bagur a Maó, Llorenç Brondo a Ciutadella, Antoni Gómez a Alaior, Llorenç Carretero a Sant Lluís, Irene Coll a Es Castell, Pere Riudavets a Es Migjorn Gran, Ramon Orfila a Es Mercadal i Josep Carreras a Ferreries (en aquest cas, el PP atorgà la batllia a l'Entesa). En el Cas de Es Migjorn, el PSOE governava sense cap dedicació exclusiva; el ple de juliol de l'Ajuntament de Es Migjorn provocà una crisi institucional, donat que s'aprovà una retribució pels regidors, a proposta d'Alternativa Pes Migjorn, de 30 euros al mes, 30 euros més per sessió plenària i 60 euros per a cada grup polític. Aquest fet provocà la tensió entre els tres partits (PSOE, PP i Alternativa).

El juliol de 2003 Guillem de Olives Olivares fou nomenat conseller en el departament de Formació i Treball. De Olives, fins al moment Director Insular de l'Administració, representà la quota menorquina de l'Executiu de Jaume Matas. També el juliol de 2003 Juana Francisca Pons Vila fou la persona designada pel Partit Popular per ocupar la Direcció Insular de l'Administració General de l'Estat.

Pel que fa al CIME, entre els anys 2003 i 2007 la presidenta fou la socialista Joana Barceló Martí. La vicepresidenta fou Carmen Garcia Querol, també del PSOE, i després de la seva renúncia el setembre de 2004 s'incorporà Marc Pons.

Amb una perspectiva de reconeixement històric, l'estiu de 2003 l'Ajuntament de Es Mercadal reté homenatge als 87 ex batles i regidors que ocuparen càrrec al municipi des de la dècada de 1920.

Dins els capítols relatius a administració destaquen els intents de segregació de Fornells respecte Es Mercadal. Durant el 2003 el CIME frenà els intents de segregació de Fornells; davant aquesta situació, es va crear la UCN – Unión de Sa Costa Nord, que es presentà a les eleccions de maig i obtingué dos regidors. La Plataforma per la Segregació de Fornells es planteja defensar per via judicial la segregació de Es Mercadal, i l'Ajuntament anuncià que es presentaria en favor del Consell, entitat que rebutjava la segregació.

Entre les execucions municipals podem destacar que l'Ajuntament de Maó presentà el novembre de 2003 la figura de regidor de barri com a proposta per apropar-se a la ciutadania.

L'Ajuntament de Ciutadella posà en marxa el 2004 les obres de reforma de l'interior de l'edifici. Poc abans, el consistori de Ponent visqué una crisi: el 2003 el jutge imposà al regidor del PMQ Llorenç Casasnovas una multa de 3.000 euros per una falta d'injúries comesa contra Luis Camarero, que tingué lloc a Ses Voltes. A més, el batle de Ciutadella, Llorenç Brondo, suspengué Casasnovas, soci de govern, de les seves funcions municipals durant dos mesos. Així mateix, l'Ajuntament de Ciutadella, durant la legislatura 2003-2007, sota mandat del PP, signà dos convenis que pretenien permutar terrenys urbans a canvi de cedir 7.000 m² de sòl industrial de l'ampliació del polígon, per tal d'evitar el pagament en metàl·lic en conceptes d'expropiacions. El 2021 dues sentències condemnatòria obliguen l'Ajuntament de Ciutadella a pagar 2.096.407,50 € per l'incompliment municipal d'aquests dos convenis de permuta.

L'any 2004 Alaïor celebrà el 700 aniversari de la seva fundació (Jaume II dictà la carta fundacional de la població) amb un acte institucional el 29 d'abril, un concert de l'Orquestra Simfònica de Balears, un cicle de conferències i una exposició. També es va realitzar un mosaic humà, un dinar popular i un concert de s'Albaida. Així mateix un cupó de Loteria Nacional va commemorar l'aniversari i es va descobrir l'escultura "Llangardaix d'Aló". També l'any 2004 es va celebrar el primer centenari de la independència municipal de Sant Lluís respecte de Maó amb actes culturals i populars, destacant l'homenatge a tots els batles dels 100 anys d'Història del municipi.

El 2005 l'Ajuntament de Es Migjorn Gran aprovà el ROM – Reglament Orgànic Municipal, un nou marc per regular l'accés al registre municipal, després de la polèmica i crisi institucional vinculada al batle Pere Riudavets, que havia prohibit l'accés a la documentació del registre general.

Pel que fa a política fiscal, s'ha de destacar el fet que el Parlament aprovà, amb l'abstenció d'Unió Mallorquina, la llei que derogava el cobrament de l'ecotaxa. D'altra banda, els municipis tendiren a incrementar les taxes municipals. Així, per exemple, el novembre de 2003 Sant Lluís aprovà una pujada del 12% de l'IBI i del 5% de la taxa de fems, mentre que Maó pujà l'IBI per millorar serveis i substituir l'Impost d'Activitats Econòmiques. L'Ajuntament de Ciutadella l'any 2004 va incrementar l'IPC de dotze taxes municipals, fet que fou denunciat per l'oposició per manca de consens. Aquest increment provocà una crisi entre els partits del consistori. Pel que fa al CIME, per disposar d'una dada de referència, s'aprovà un pressupost de 44 milions d'euros pel 2004.

Un fet cabdal fou l'entrada en vigor el febrer de 2007 de la reforma de l'Estatut (Llei Orgànica 1/2007, de 28 de febrer), que va establir un nou marc normatiu pels consells insulars, que van adquirir la condició d'entitats autonòmiques. Amb aquesta reforma, els consells passaren a ser institucions d'autogovern al mateix nivell que el Parlament, el Govern o el President de la comunitat autònoma (art.39). Equival a una descentralització del poder executiu de la comunitat, donat que hi ha un Parlament i cinc executius autonòmics. Els consells insulars passen també a ser elegits de manera directa, en llista separada de la del Parlament. El nou Estatut també va regular l'organització dels consells insulars, integrats per:

- Ple, amb funció legislativa, la funció normativa, l'elecció i cessament del president i el control i elecció del Consell Executiu.
- President, que designa i separa els membres del consell executiu i dirigeix el Govern i l'administració insular.
- Consell Executiu, integrat pel president, els vicepresidents i els consellers executius.

Pel que fa a les competències dels consells, l'Estatut de 2007 atribueix vint competències pròpies als consells més grans (la majoria ja rebudes a través de les lleis d'atribució). A més, els Consells insulars assumeixen la funció executiva i la gestió d'onze competències tan rellevants com sanitat i educació.

Territori, Medi Ambient i Ordenació territorial

Entre les mesures relatives a Territori i Medi Ambient, podem destacar diverses iniciatives i execucions.

El juny de 2003 la Comissió Insular d'Urbanisme aprovà els plans especials per a l'ANEI de La Vall i la Costa Nord. El juny de 2003 el Parc Natural de l'Albufera des Grau duplicà la seva extensió i disposà de majors mesures de protecció. Un mes després, arribaren al parc eòlic de Milà molins de vent per aportar energia a la xarxa general. Es tractava d'una instal·lació de 4 aerogeneradors de 60 metres. Formaven el primer parc eòlic de Balears, en previsió de començar a funcionar el 2004. La instal·lació fou promoguda pel Consorci per a la Gestió de Residus Sòlids Urbans de Menorca, depenent del CIME, amb la col·laboració del Govern balear. El projecte fou finançat mitjançant un conveni per l'Institut per a la Diversificació i Estalvi d'Energia, pertanyent al Ministeri d'Economia.

També dins l'any 2003, el mes de setembre, Demarcació de Costes va tramitar 123 denúncies per acampades il·legals, mentre que el CIME imposà 26 multes per infraccions de pesca, sumant un total de 18.000 euros. Per la seva banda, la Conselleria de Turisme aprovà una partida de 360.000 euros per rehabilitar la zona de la Penya de s'Indio i el Govern central aprovà el mes d'octubre un pla de regiu que va deixar a les illes un total de 54 milions d'inversió fins el 2008.

El desembre de 2003 Alaïor estrenà una Planta de Triatge per reciclar escombraries, amb la previsió de rebre 500 camions diaris i unes 500 tones de materials de rebuig cada dia.

També fou el 2003 quan la Reserva de la Biosfera de Menorca celebrà el seu desè aniversari en un context de reivindicació d'una llei específica.

El 5 de desembre de 2003 el Consell de Ministres aprovà l'annex del Pla Nacional d'Energia, que contemplava la connexió entre la Península i Balears amb un gasoducte i un cable elèctric, amb una inversió inicial de 607 milions d'euros. Menorca quedava exclosa d'aquest projecte, que preveia la connexió des del municipi valencià d'Oliva, passant per Sant Antoni a Eivissa i a la zona de Es Carnatge a Mallorca. En conseqüència, a Menorca la central de Es Cós Nou continuaria funcionant amb fuel oil per temps indefinit.

Davant la manca d'iniciativa institucional, el 2005 es creà la Fundació Illa del Rei, de caràcter cívic, apolític i sense ànim de lucre, després d'un gran tasca per part de ciutadans voluntaris que no volien perdre el patrimoni i la riquesa natural de l'illot.

A Ferreries, el 2006, es va posar fi als assentaments de Ets Alocs. L'Ajuntament, amb la col·laboració de la Conselleria de Medi Ambient i Demarcació de Costes, establí un termini pel desallotjament i destrucció de les casetes instal·lades en zona ANEI. Amb finançament del CIME, l'Ajuntament dugué a terme l'asfaltat del camí.

També dins l'any 2006 Ferreries i Ciutadella renovaren el conveni amb la Conselleria balear de Medi Ambient per millorar les aigües dels torrent de Cala Galdana.

En relació al camp menorquí, una de les diverses crisis viscudes tingué lloc l'octubre de 2007, quan la consellera Margalida Moner viatjava a Menorca i anunciava que a Sant Lluís s'havia aïllat una explotació en confirmar-se que quinze ovelles es trobaven malaltes del virus de la "llengua blava". Durant les següents setmanes es confirmaren nous casos. El Govern i el Consell anunciaren algunes mesures, com primes per sacrifici, tot i que a final d'any la relació entre institucions i entitats agràries tornaven complicades, en demanar més rapidesa en les accions.

Tots els municipis de Menorca signaren el 2007 la carta d'Aalborg+10, on establien els compromisos per les agendes locals. El 2008/2009 es revisaren els primers plans d'acció municipal que dataven del 2003.

Pel que fa a l'ordenació territorial, la legislatura va estar marcada pel Pla Territorial Insular (PTI) i el projecte del nou dic de Ciutadella, si bé foren nombroses les iniciatives i execucions relacionades amb ordenació territorial.

En primer lloc s'ha d'esmentar l'aplicació del PTI (aprobat l'abril de 2003, abans de les eleccions), pel qual es retiraren 60.000 places turístiques. La nova normativa s'aprovà amb els vots del PSOE, PSM i EM-EU i l'oposició del PP i una part dels sectors empresarials. Es va considerar que el PTI tenia encerts en la protecció del territori però que fou objecte de costoses reclamacions judicials que perjudicaren els fons del Consell (cas Cescarden, amb una indemnització milionària). Menorca fou la primera de les illes que comptà amb aquest marc de planificació del territori.

El PTI incrementava la protecció del territori d'un 40 a un 60% de la superfície de l'illa, paralitzant expectatives urbanístiques. També determinava que a les zones rurals només serien possible activitats vinculades amb el turisme si es trobaven lligades a l'activitat agrària i construccions ja existents.

Amb el PTI incrementà la protecció de les ANEI i del Parc Natural de l'Albufera des Grau. Es presentaren 211 al·legacions, de les que es varen estimar 52, 27 d'elles acceptades i la resta de forma parcial.

El CIME es va comprometre a crear un Servei d'Assessorament del PTI el 2004 per ajudar els municipis a adaptar el plantejament urbà al PTI, i és que a més de l'aprovació de la norma, allò fonamental era la seva aplicació. Per facilitar la tasca el Consell va digitalitzar els cadastres urbans per distribuir entre els ajuntaments. Ciutadella i Ferreries expressaren la voluntat de no integrar-se en l'organisme mancomunat que havia de fer complir el PTI a sòl rústic (en creació durant el 2004 i constituït el juny de 2005 sota el nom de Consorci per a la Protecció de la Legalitat Urbanística en Sòl Rústic). Ciutadella creà el seu propi gabinet, mentre que Ferreries es mostrà reticent a entregar competències municipals al CIME.

Amb aquest PTI Menorca fou la primera de les illes de l'arxipèlag en disposar d'aquest marc de planificació territorial. L'aplicació del PTI generà nombroses polèmiques. El 2005 es varen suprimir 24 contenciosos interposats per propietaris i promotors després d'acordar amb el CIME la requalificació de 468 places turístiques en urbanitzacions a Es Mercadal, Sant Lluís i Ciutadella. L'oposició, encapçalada pel PP, acusà l'equip de Barceló de provocar manca de seguretat jurídica, argument que també considerà EM. Durant el mateix 2005 el CIME intermedià per tal que el Ministeri de Medi Ambient comprès un terreny de 44.000 metres quadrats ubicat a Arenal d'en Castell i que havia estat declarat zona verda amb el PTI.

El desembre de 2003 el GOB denuncià il·legalitats en l'aplicació del PTI i exigí el compliment de la nova normativa. També denuncià l'acumulació d'expedients de disciplina urbanística a l'Ajuntament de Ciutadella.

Altres de les iniciatives i execucions realitzades amb l'ordenació territorial foren les següents:

El 2003 va estar marcat per aprovà l'expropiació dels accessos a les platges de Macarella i Son Saura per part del Consell de Govern (octubre), l'aplaçament determinat per l'Autoritat Portuària fins el 2006 de l'execució de les obres d'ampliació del Cós Nou, el permís atorgat el novembre per a l'ampliació del Camí de Loreto a Alaior en l'adaptació del Pla General d'Ordenació Urbanística al Pla de Canteras, la requalificació de 45.000 metres quadrats de sòl per a equipaments públics a Es Mercadal i l'enderrocament de l'antiga fàbrica de curtits de Sant Pere Vell d'Alaior el mes de desembre, perdent així una part del seu patrimoni.

El novembre de 2003 l'Ajuntament de Maó repregué la urbanització de la Colàrsega, després de nombroses protestes i manifestacions, mentre que l'Ajuntament de Ciutadella conformat el 2003 (PP-PMQ), encapçalat per Llorenç Brondo, atorgà a l'àrea d'Urbanisme un relleu destacat, amb la incorporació de nous tècnics contractats com a càrrecs de confiança.

A Es Castell l'any 2003 també estigué marcat per actuacions urbanístiques, si bé centrant-nos en la legislatura iniciada a partir del mes de maig, s'ha de destacar la remodelació del Carrer Gran, on s'actuà a les voravies, canalitzacions d'aigua, instal·lació elèctrica i arbrat, entre d'altres. Les reformes comptarem amb un pressupost de 660.000 euros, sufragats pel Consell, el Govern balear i la corporació local.

L'Ajuntament de Sant Lluís adquirí el 2003 un pinar a Sa Garrigueta, per tal de convertir-se en parc públic. L'Ajuntament també adquirí dues parcel·les al voltant de l'antiga bateria de costa de Binicolla, amb l'objectiu de crear un alberg pera joves.

L'Ajuntament de Es Mercadal (majoria absoluta de El Acord des de les eleccions de maig), aprofità l'adaptació de les normes subsidiàries al PTI per a redissenyar la trama urbanística del municipi. En aquest sentit, es van requalificar uns 45.000 metres quadrats, que es destinaven a equipaments públics i la construcció d'habitatges de protecció oficial. També es requalificaren 30.000 metres de sòl rústic devora el recinte firal com equipament públic.

A Ferreries l'any estigué marcat per l'ampliació del polígon industrial, amb 31.500 metres quadrats que passaren a engrandir el sòl industrial del municipi.

El març de 2004 l'Ajuntament de Maó va presentar el Pla de Mobilitat que tenia per objectiu convertir el centre en zona de circulació restringida, la creació d'aparcament perifèric i una extensió de la zona blava.

Al municipi de Ciutadella es va inaugurar la reforma del carrer Ses Roques (maig) i a l'estiu de 2004 es va implantar l'ordenança d'usos a les platges i la regulació de la venda ambulant i els artistes de carrer. També a l'estiu es va inaugurar la reforma de Ses Palmeres, un projecte iniciat durant el mandat anterior. Les requalificacions derivades del PGOU provocaren diverses polèmiques, destacant el canvi d'ús residencial a la plaça de bous. Tot i així, la relació entre el GOIB i l'Ajuntament de Ciutadella a partir de 2004 es va traduir en inversions destacades al municipi. L'abril s'iniciaven les obres de la Ronda Sur, amb la visita de Mabel Cabrer, consellera d'Obres Públiques. També el mes d'abril el conseller de Medi Ambient, Jaume Font, inaugurà la desembocadura del Canal Salat a la Platja Gran. El CIME també va executar a Ciutadella un conjunt d'obres el 2004: la reforma de la carretera de Cala Morell, la ruta paisatgística de Punta Nati, la ronda d'accés a Cala en Bosc i obrí els accessos públics a Macarella i Son Saura.

El 2004 l'Ajuntament d'Alaior va comprar els terrenys de Torralbenc per construir la reivindicada depuradora de Cala en Porter, projecte que comptava amb 3 milions d'euros. Així mateix, es rehabilitaren diversos carrers del casc antic incloses en el Pla Insular de Cooperació i s'inicià la remodelació de la plaça de Es Ramal. El 2005 es col·locà la primer pedra de la depuradora de Cala en Porter, amb un projecte valorat en 4,9 milions d'euros i que havia d'arribar a donar servei a 15.000 habitants. D'altra banda, la Urbanització de Son Vitamina fou la primera en adaptar-se al PTI. L'Ajuntament d'Alaior hagué d'invertir 200.000 euros per reforçar el mur a la zona d'ampliació del Polígon de La Trotxa, que patí un despreniment.

El maig de 2004 el CIME aprovà la modificació de les Normes Subsidiàries de Sant Lluís, fet que obrí la polèmica amb el consistori. D'altra banda, el Tribunal Superior de Justícia de Balears ratificà la il·legalitat de la piscina privada de la societat Binibeca Club a zona verda pública. El desembre de 2007 es va dur a terme la seva demolició, després que el TSJIB ratifiqués que contravenia les NNSS.

El 2004 l'Ajuntament de Ferreries iniciava els tràmits per urbanitzar la zona de ses Tres Boques amb l'objectiu de construir, amb el temps, 160 habitatges.

L'any 2004 es va desfermar la polèmica entre l'Ajuntament de Es Mercadal i el CIME per una banda, i el Govern balear per l'altra, arran de la remodelació de la façana marítima del port de Fornells, per qüestions relatives a l'ordenació de la zona portuària. La Direcció General de Ports elaborà el projecte, que incloïa una àrea de serveis, pantalans, una plataforma de 6.000 metres quadrats i una escola de vela. Tant l'Ajuntament com el CIME reclamaren poder participar en la planificació de la zona. També el 2004 es va construir un passeig marítim a Fornells, amb un cost que voltà el milió d'euros i que fou finançat pel Ministeri de Medi Ambient. Anys després la polèmica entorn l'avantprojecte promogut pel GOIB continuava vigent.

Iniciat ja l'any 2005 l'Ajuntament de Maó, dins el seu pla de mobilitat, inaugurà dos pàrquings públics i realitzà una prova pilot en el Dia Sense Cotxes amb accés restringit al centre.

L'Ajuntament d'Alaior, liderat pel socialista Pau Morlà, inicià els tràmits per adaptar el PGOU del municipi a les DOT – Directrius d'Ordenació Territorial – i al PTI; a tal efecte es contractà el serveis de l'empresa GAAT S.L. per un import de 113.200 euros. S'apostà per incorporar nous equipaments, nous habitatges (també de protecció social) i l'expansió del sòl industrial. El PP presentà diverses al·legacions a les propostes.

El municipi de Es Mercadal impulsà de forma destacada el creixement urbanístic en el centre urbà. El PTI retallà el nombre de places turístiques, reduint així les expectatives de creixement al litoral. També la sentència del Tribunal de Justícia sobre Cala Tirant significà l'oblit de milers de places. D'entre les inversions públiques, destacaren les millores del recinte firal i l'edifici cultural polivalent.

L'abril de 2006 el CIME renuncià a ampliar 23 hectàrees de l'abocador de Milà després de que el GOIB denunciés el CIME davant la Unió Europea per tal d'aturar l'avenç del projecte.

L'any 2006 va entrar en revisió el PGOU de Maó, datat de 1987. El nou PGOU fou encarregat per l'equip de govern a un equip tècnic vinculat a la Universitat Politècnica de Catalunya, dirigit per l'arquitecte Josep Parcerisa. El nou projecte preveia la construcció de 1.200 habitatges de nova construcció, entre d'altres iniciatives. EL GOIB va demanar reclamar un informe d'impacte mediambiental. En l'àmbit urbanístic, concretament el mes de novembre, a Maó, es derriu l'antiga fàbrica de bijuteria Catisa, l'hostal El Paso, i l'antic Hospital Militar de Maó. Es dugué a terme el centre d'Educació Infantil de Sant Climent, mentre que altres projectes com els Jardins de Malbúger quedaven pendants. Els canvis urbanístics realitzats durant el 2006 implicaren l'apertura de noves connexions com el Carrer Albert Camus, que enllaçava l'Av. Menorca amb el Cós de Gràcia.

El 2006 l'àrea d'Ordenació del Territori del CIME hagué de solucionar diferències amb el GOIB per a l'aprovació definitiva del PTI. L'equip de govern aconseguí aprovar la modificació del PTI sense el suport del grup popular. El GOIB anuncià la possibilitat d'interposar un contenciós administratiu contra el CIME si no es remetia la modificació del PTI a la Comissió

balear de Medi Ambient per avaluar l'impacte ambiental. El CIME defensà la legalitat del procediment, emparat per la legislació estatal i europea. Tot i les disputes institucionals, l'aplicació del PTI continuà la seva aplicació i la majoria dels municipis havien iniciat ja l'adaptació dels plans generals d'ordenació urbana.

Al marge de les institucions, però des de la perspectiva del medi ambient cal destacar la participació de 80 voluntaris menorquins en les tasques de neteja del litoral provocades pel Prestige.

Sanitat i Benestar Social

En l'àmbit de la sanitat i el benestar social, la legislatura va estar marcada per la construcció d'alguns centres sanitaris i geriàtrics.

Durant el 2003 l'Ajuntament de Sant Lluís realitzà a Punta Prima obres de canalització, provocant l'oposició de veïnats i comerciants, donada la temporada turística (era juny). El mes d'agost Claudio Triay fou nomenat gerent del IB-Salut a Menorca, plaça que perdé el 2002.

El nou equip de govern de l'Ajuntament de Maó atorgà noves concessions de neteja i recollida de fems, passant a una servei diari. Aquesta concessió fou un dels arguments per apujar l'IBI en un 16%.

A Ferreries s'iniciaren les obres de construcció d'un nou geriàtric, per part de l'empresa Antonio Gomila SA. i es van cloure les obres d'ampliació de la unitat mèdica, si bé fins al moment no s'havia incorporat nou personal sanitari.

L'any 2004 es va presentar el Pla d'Inversions en Infraestructures Sanitàries per Menorca; el pla comptava amb 57,7 milions d'euros per infraestructures a desenvolupar durant els següents sis anys. La major part d'aquests doblers es destinarien a la construcció de l'Hospital Mateu Orfila.

Entre les execucions va destacar l Centre de Salut Mental de Sant Miquel a Ciutadella (novembre), finançat per l'IB Salut amb 1,4 milions d'euros i inaugurat per la consellera de Sanitat, Aina Castillo.

A Alaior El CIME i l'Ajuntament inauguraren el nou centre de dia i l'ampliació del geriàtric, obres que comptaren amb 90.000 euros de pressupost, finançat el 50% per ambdues entitats. També es va inaugurar el nou consultori mèdic de Cala en Porter gràcies a un acord entre l'IB-Salut i l'Ajuntament.

A Sant Lluís s'iniciaren les obres del geriàtric i del centre de dia, llur finalització estava prevista per dos anys després.

Els consistoris de Es Mercadal, Es Migjorn Gran i el Govern Balear realitzaren obres per millorar l'abastiment d'aigua als nuclis urbans.

També dins el 2004 el CIME inaugurà la canera de Ciutadella.

Entrant ja a l'any 2005, el 9 de febrer el president del Govern balear Jaume Matas i la batlessa de Es Castell, Irene Coll, rubricaren la formació del Consorci per a la Rehabilitació del Patrimoni de Es Castell, acord que permetria al municipi aconseguir recursos per a la rehabilitació d'immobles d'ús cívic i la construcció de noves infraestructures socioculturals i esportives. En aquest sentit, la consellera d'Obres Públiques, Habitatge i Transports del Govern balear, Margarita Cabrer, i la batlessa Irene Coll, col·locaren la primera pedra de l'edifici destinat a 16 habitatges de protecció oficial, així com del Centre de Dia, que comptava amb finançament del CIME. També durant el 2005 s'executaren obres d'ampliació del cementiri municipal.

El 26 de maig de 2005 es col·locà la primera pedra del nou edifici d'habitatges socials a Es Castell, amb una inversió prevista de 1.594.000 euros. En el projecte, la planta baixa es destinava a Centre de Dia i Club de Jubilats. També a Es Castell i dins el Pla de Desestacionalització Turística promogut pel GOIB amb 1,2 milions d'euros, estava prevista la construcció d'un dipòsit d'abastiment de la xarxa municipal que captava aigua de Toraixa, Trepucó i Son Vilar.

La principal inversió del CIME durant el 2005 foren 7.900.244 d'euros destinats al centre sociosanitari de Santa Rita de Ciutadella. La primera pedra fou col·locada l'abril de 2005, amb la previsió de disposar d'un espai amb 70 places geriàtriques i altres 20 places per a un centre de dia.

A Sant Lluís la primera pedra de la residència geriàtrica i centre de dia, una iniciativa municipal que arribà envoltada de polèmica, perquè la construcció del tercer pis de l'edifici s'executà sense estar aprovat el projecte ni la partida pressupostària.

El Govern balear aportà a Es Migjorn Gran un total de 109.000 euros per a la construcció del centre de dia per a persones grans i un pis tutelat.

El 2006 es va enllestir el nou centre de salut de Es Mercadal, amb una inversió de 1.076.000 euros. El 90% del pressupost fou aportat pel GOIB i el 10% restant per l'Ajuntament, que també aportà el terreny. El centre comptava amb 1.100 metres quadrats, incloent dues consultes generals, una de pediatria, tres d'infermeria, una per a comare i una sala de preparació al part.

També a Es Mercadal El 2006 l'Ajuntament rebé 28.000 metres quadrats dels promotors de Binialmaia, terreny que féu possible l'ampliació del cementiri amb un pressupost de 479.000 euros, finançats a través del Pla Insular de Cooperació de 2004.

A Es Migjorn Gran la Unitat Bàsica de Salut, després de reivindicacions derivades de l'antiguitat de les infraestructures prèvies. Tot i l'estrena del nou espai, es continuaren sol·licitant major dotació de professionals i horaris d'atenció. També es donaren per finalitzades les obres del Centre de Dia de Es Migjorn Gran, amb capacitat per atendre 15 usuaris. La

inversió econòmica vingué de la mà del CIME amb 168.000 euros, del GOIB amb 109.000 euros i l'Ajuntament.

Sens dubte l'obra de major relleu del 2007 fou la construcció de l'hospital Mateu Orfila, inaugurat de manera oficial el 23 de febrer. Fou construït entre 2004 i 2006, amb un cost de 58 milions d'euros i substituïa l'hospital Verge del Toro de Maó, molt deteriorat. La primera pedra del nou hospital es col·loca l'abril de 2003, per part del president del govern que en aquell moment era Francesc Antich, i de Joana Barceló, presidenta del CIME. El nou edifici comptava amb un vint i set mil metres quadrats.

El març de 2007 nasqué la Fundació sobre Discapacitat, integrada per un total de nou entitats, tots els ajuntaments de l'illa i el CIME.

Polítiques econòmiques, transports i turisme

Dins aquesta categoria múltiple tractarem de singularitzar les iniciatives vinculades transport, a turisme i a polítiques econòmiques. Pel que fa al transport cal destacar els esforços per millorar la qualitat del servei aeri i els preus dels vols interilles; respecte al turisme, un element a destacar serien les problemàtiques pel que fa a les competències, mentre que les polítiques econòmiques destacariem l'impuls al creixement de l'espai industrial.

Entrant en l'àmbit del transport, el Consell de Ministres aprovà el novembre de 2003 el servei públic interinsular a Balears, fet que provocà una divisió entre l'opinió pública. El Ministeri de Foment i el Govern de les Illes Balears aprovaren el reconeixement dels vols interilles com a servei públic. El desembre de 2003 el BOE publicà la Declaració d'obligacions de servei públic en el transport aeri interinsular de Balears. Els preus es fixaren en 72 euros pels trajectes entre Mallorca i Menorca i 101 euros pels enllaços entre Menorca i Eivissa, o de 48 i 68 respectivament amb descompte de resident. Per alguns fou una fita històrica i per a d'altres un fracàs. No es regulava el preu pels viatges a la península. L'oposició política i la Mesa del Transport Aeri consideraren que el preu fixat era massa elevat i acusaren el Govern balear de pactar la declaració amb les companyies aèries. En aquest sentit, l'any 2003 fou complex: la declaració arribà el mes de novembre, però ja des d'inicis d'any havien tingut lloc iniciatives i negociacions. En aquest sentit, el mes de febrer tres mil persones reclamaren al carrer un transport digne, i mentre tant, tingueren lloc reunions de l'anterior Pacte de Progrés amb autoritats de Foment, informes del Defensor del Poble, al·legacions reivindicant la regulació de preus amb la península, una moció de José Seguí al Senat i també un canvi de color polític a l'arxipèlag, amb l'arribada de Matas.

Durant el 2004 les reivindicacions entorn les millores dels preus i del servei aeri es van mantenir vigents, convertint-se un dels temes principals de confrontament polític entre els partits estatals majoritaris.

El febrer de 2005, després de negociacions entre el Govern central i el Govern balear, es va aprovar la pujada de l'aportació al descompte de residents dels transport marítim i aeri del 33

al 38%; fou una actualització amb caràcter retroactiu des del dia 1 de gener de 2005, complint així amb una reivindicació de les Balears.

El 10 de març de 2006 la Mesa pel Transport Aeri de Menorca es va dissoldre. Amb un total de 45 entitats adherides, la Mesa criticà el Govern central i la seva manca de compromís amb la dignitat del transport insular, criticant també la pujada de preu dels bitllets.

En relació a la infraestructura aèria, el novembre de 2003 AENA va licitar la nova terminal de l'aeroport i el setembre de 2006 es produí un accident en les obres d'ampliació de la terminal de l'Aeroport de Menorca, amb tres ferits (un greu). Els informes tècnics senyalaren una errada de disseny i sobrecàrrega com a causa de l'accident.

Pel que fa als transport terrestres, l'agost de 2003 l'Ajuntament d'Alaior inaugurà un aparcament per a 130 cotxes per tal de descongestionar el centre del municipi. L'Ajuntament de Maó i el CIME es comprometeren a donar continuïtat al servei de transport escolar al Camí d'en Barrotes. També dins el 2003, concretament el desembre, es va inaugurar la reforma del Camí de Binifabini, que comptà amb una inversió de 600.000 euros per millorar la carretera amb aglomerat asfàltic.

Durant el 2003 tingueren lloc obres de remodelació de la carretera Fornells-Maó i es va inaugurar la nova carretera de Favàritx, després de dècades de deteriorament.

Durant el 2004 el CIME va impulsar el transport d'autobús, ampliant fins a 16 freqüències diàries (deu més que fins aleshores) la línia Maó-Ciutadella, després d'un acord amb Transports Menorca SA, que incorporà dos nous vehicles i cinc xofers per ampliar el servei. També es va posar en marxa la línia Maó-Aeroport, adjudicada a Autocares Torres SA. La Conselleria, encapçalada per Damià Borràs, aconseguia així millorar el transport terrestre de l'illa.

El 2005 entrà en ple funcionament l'estació d'autobusos de Maó.

L'abril de 2005 s'iniciaren les obres de reforma de la carretera ME-16, per millorar la seguretat d'accés a Es Migjorn Gran. El projecte estava finançat pel CIME amb 2,1 milions d'euros.

L'estiu de 2005 s'obrí al tràfic la Ronda Sur de Ciutadella. Així mateix es fa visible l'èxit de la iniciativa del CIME d'incrementar la freqüència de la línia pública entre Maó i Ciutadella. També en temporada estival es va inaugurar el pont de Cala Galdana, finançat pel CIME.

El 2006 el CIME i el Ministeri de Foment signaren un nou conveni de carreteres pel qual Menorca rebria 68,8 milions per reformes viàries i que havien de fer possible la construcció de la variant de Ferreries.

Així mateix es feren efectives millores en el Camí d'en Kane i el 16 de maig el CIME va inaugurar a Es Migjorn la reforma de la Me-16, carretera d'accés des de Es Mercadal. També dins el 2006 el CIME i els ajuntaments de l'illa posaren les bases per reordenar el servei de taxi.

Pel que fa al transport marítim, el juny del 2003 Baleària inaugurà la connexió Ciutadella-Barcelona.

Amb el Govern de Jaume Matas, en conjunció amb el nou Ajuntament de Ciutadella (PP-PMQ), prengué força la intenció de construir un dic exterior al port de Ciutadella.

El desembre de 2003 el Govern adjudicà a l'empresa Europrincipia la redacció del projecte del dic. La Coordinadora en Defensa del Port presentà 3.000 al·legacions en contra del projecte. La manca de consens social entorn el port també es va traduir a les institucions de distint color polític. El conflicte entre desenvolupament econòmic i preservació del medi fou l'element d'enfrontament principal, que arribà a l'Ajuntament de Ciutadella i al Parlament. L'ampliació portuària rebé el suport d'entitats com el Club Nàutic, l'Associació Menorquina d'Empreses Nàutiques i ASHOME; entre els opositors, destacaven el GOB, Amics de la Mar, diverses entitats veïnals, així com partits polítics (PSOE, PSM, Fòrum Ciutadà-EM-Els Verds).

Més enllà del dic, l'any 2004 dugué canvis en el Port de Ciutadella, on després de dècades de reivindicació, s'impulsava de manera definitiva la terminal portuària. Sota la Direcció General de Ports de Cristóbal Huguet es va promoure la redacció del projecte, la compra de l'antic edifici d'Ifrime i el desenvolupament de les obres amb un pressupost de gairebé 2 milions d'euros.

El 2006, després d'una rissaga com a causa més propera, es va acordar la construcció d'un port comercial a Son Blanc (Ciutadella). Després d'alguns desacords institucionals, el president del GOIB, Jaume Matas, va proposar al CIME la creació d'una comissió per consensuar el projecte. La primera reunió tingué lloc a Palma entre el GOIB, el CIME, l'Ajuntament de Ciutadella i el Ministeri de Medi Ambient, però els resultats foren negatius, no arribant a cap acord. Després de la realització de diversos informes i estudis la comissió es va retrobar, produint-se nous avenços provocats per la pressió de diverses entitats usuàries del port, liderades pel Club Nàutic. En aquest context, tingué lloc una rissaga el 15 de juny que precipità els esdeveniments: el GOIB tancà el port fins poder garantir la seguretat (passaren un total de 15 dies amb el port tancat). Pel que fa als projectes, les institucions realitzaren diverses propostes, destacant que el GOIB plantejava el dic a Sa Farola i el CIME a Son Blanc. Mentre, el CIME denunciava que el GOIB feia servir el tancament del port com a mesura de pressió. Cap el mes de juliol el CIME realitzà en ferm la seva proposta de dic a Son Blanc, i fou acceptada el Govern balear. En conseqüència, l'Ajuntament de Ciutadella, el CIME i el GOIB feren públic l'acord en una compareixença a Palma. El 20 de setembre Joana Barceló, Llorenç Brondo i Mabel Cabrer com a responsable de Ports, presentaren el projecte, que incloïa un espigó de 4 metres d'alçada i 465 metres de longitud, que fou criticat per entitats com el GOB, que denunciaven el seu impacte ambiental. L'únic partit que es mostrà contrari al projecte fou Esquerra Unida. El president Jaume Matas es va comprometre a posar la primera pedra abans de les eleccions municipals i autonòmiques. El 9 de maig de 2007, just abans de les eleccions, s'iniciaren les obres.

Posant atenció al turisme, tot i que evidentment té relació amb l'apartat anterior, són diverses les iniciatives a destacar.

Amb l'arribada del Govern de Jaume Matas el 2003 s'elimina l'ecotaxa, impost sobre l'allotjament turístic. La mesura fou ben rebuda entre els empresaris insulars i touroperadors europeus, mentre que quedava sense resoldre com es durien a terme diverses iniciatives que havien de comptar amb pressupost derivat de l'impost turístic.

L'estiu de 2003 el Govern balear impulsà la promoció turística de Menorca però descartà transferir la competència al CIME. Mentre tant, un informe sobre el transport interinsular revelà que el marge de benefici de les companyies aèries superava el 100% respecte el preu final de la tarifa.

Entre els esforços per impulsar el sector, el 2003 IBATUR invertí 60.000 euros en la promoció d'una campanya titulada "Haz que vuelva" per al bon tracte al turista, i el CIME inaugurà el juliol una nova oficina d'informació turística al Port de Maó.

Per contra, el mes d'octubre de 2003 Spanair va suspendre els vols com a resposta a la declaració de servei públic dels vols interinsulars.

Durant el 2004 hi hagué enfrontaments institucionals entorn la promoció turística i la normativa relativa a habitatge turístic. Pel que fa a la promoció turística, el Govern balear establí taules de treball, mentre que des de Menorca es reivindicava major autonomia per realitzar una promoció específica. Algunes iniciatives d'IBATUR foren criticades per l'empresariat menorquí, en considerar que no aportaven beneficis a les "illes menors". El segon assumpte de confrontació interinstitucional fou la regulació de l'habitatge turístic. Mentre el Govern prometia una llei per a l'ordenació del negoci, el CIME feia una passa endavant anunciant una flexibilització i adaptació de la norma a l'illa. Com a resposta, el Govern recordà que tot i que l'ordenació turística estava transferida als consells, la facultat d'establir normatives pertanyia a la Comunitat Autònoma. L'any 2004 va cloure amb la polèmica vigent.

El 2004 l'Ajuntament de Ciutadella va aprovar un nou conveni amb el Govern de les Illes de cessió d'una part de la finca de Sa Vinyeta per la construcció i gestió del primer alberg juvenil de l'illa. El Govern de Matas realitzà una aportació econòmica per iniciar les obres de construcció de l'alberg.

L'Ajuntament de Es Mercadal inicià l'execució d'un programa de dinamització econòmica a través del turisme cultural. Entre les tasques i iniciatives podem destacar l'habilitació de l'edifici de l'antic quarter com a centre d'artesanía permanent, al casc urbà, amb l'objectiu de quedar integrat en un circuit museístic que arreglegaria punts com una antiga ferreria amb eines pròpies de l'ofici, s'aljub del segle XVIII, l'església parroquial de Sant Martí i el Molí de Tramontana. Distintes entitats i administracions havien de col·laborar en la conservació o rehabilitació dels espais que tinguessin necessitat. També a Es Mercadal s'iniciaren a principis de 2004 les obres de la sala multifuncional, comptant amb un pressupost de 2,1 milions d'euros, i ubicada al costat de la Unitat Sanitària, també en fase d'execució.

El 2005 el GOIB establí un Pla Estratègic de Promoció Turística, i juntament amb el Consell iniciaren els tràmits per crear una entitat que aglutinés els esforços en promoció turística.

Després d'algunes disputes, l'agost es va donar naixement a la Fundació Turisme Menorca, de titularitat principalment privada i amb fons de l'IBATUR. Mesos després es creà Fundació Destí Menorca, representava principalment pel CIME i que havia d'assumir tasques d'informació turística, creació de productes i qualitat. Ja dins el 2006 el CIME impulsà l'adhesió de Menorca com a destí a la Spain Convention Bureau per tal de donar a conèixer l'illa en l'àmbit dels congressos.

L'abril de 2006 es va obrir a Fornells, a la cases del Contraestre –seu de Ports i de l'Estació Nàutica- una oficina d'informació turística rehabilitada per Ports de Balears amb una aportació econòmica de 238.298 euros.

El 2006, amb l'aplicació de la Llei d'Habitatges Turístics Vacacionals, el CIME legalitzà un total de 770 places de 144 immobles. Així mateix, es van inaugurar i aprovar alguns hotels, com Cogulló Gran a Maó, que fou aprovat pel consistori.

Respecte a les polítiques econòmiques, s'ha de destacar l'impuls a les infraestructures industrials.

El 2003 l'Ajuntament d'Alaior invertí en l'ampliació del polígon industrial amb la creació de noves parcel·les (reberen la crítica de l'oposició) amb l'argument de construir naus a solars més reduïts i donar així oportunitats a petita i mitjana empresa.

Es Migjorn Gran posà sobre la taula el 2004 la construcció d'un complex industrial amb 20 naus modulars, iniciativa de la Conselleria de Comerç del Govern Balear a través de l'Institut d'Innovació Empresarial. Es preveia una superfície de 8,694 metres quadrats per donar resposta a la necessitat empresarial del municipi.

El febrer de 2007 es va inaugurar a Maó la IV fase del Polígon, amb 530.000 m² quadrats dividits en 160 parcel·les, 10 km de carrers i 1.800 places d'aparcament.

D'altra banda, el 2004 era evident la crisi en la indústria menorquina, especialment de sabates i bijuteria. La creixent competència del món oriental va implicar reforçar els valors de la qualitat i innovació dels productes menorquins, tasca per la qual el Govern balear aportà 600.000, a efectes de promoció comercial dels productes en els mercats nacional i internacional. Pel que fa a bijuteria, el Govern balear signà un conveni SEBIME (Associació Espanyola de Fabricants Exportadors de Bijuteria) aportant 565.000 euros pel Programa de Promoció Comercial.

El 2004, en el camp industrial, destaca la inauguració del parc eòlic de Milà, que comptà amb la presència del ministre d'Indústria, Comerç i Turisme, José Montilla.

El 2005 l'Ajuntament d'Alaior aconseguí el suport del Govern central per executar el projecte de millora de Cala en Porter, en adaptar-se al Pla de Dinamització Turística, que representava una inversió de 3,2 milions d'euros. Durant el 2006 Alaior pogué iniciar les primeres actuacions del Pla de Dinamització Turística, amb una execució prevista fins el 2009, gràcies a un convenir

entre l'Ajuntament, el Govern balear i el Ministeri d'Indústria i Turisme. L'anualitat de 2006 arribava als 585.000 euros i se focalitzaren a Cala en Porter.

El 2005 i a partir de la sintonia entre el Govern balear i la presència de regidors del PP a l'Ajuntament de Ferreries, el Govern donà suport a la col·locació de la primera pedra de les naus modulars a POIFE, així com l'impuls a l'activitat firal en el municipi, destacant les Jornades de Promoció del Turisme Equí organitzades pel Govern balear a través d'IBATUR. Així mateix el CIME impulsà les Jornades de Cultura Popular i Tradicional i les Jornades sobre Residus i Energia.

En l'àmbit de l'agricultura, l'any 2005 les institucions públiques realitzaren aportacions per tal de compensar les adversitats climatològiques i la reforma del PAC que afectaven el camp menorquí. El CIME aportà 150.000 euros i el GOIB aportà 290.000 euros per sufragar costos de transport d'alfals. L'ajuda del CIME i del GOIB serví al sector per fer front a la temporada de tardor-hivern en un any en què la collita fou un 60% inferior a la mitjana anual. L'any següent, el 2006, els temporals de pluja i fred foren substituïts per calor i manca de pluja; en conseqüència, la Conselleria d'Agricultura i Pesca del GOIB adquirí 2.900 tones d'alfals. Altres iniciatives d'ajuda al camp foren els 10 milions d'euros del Govern central, el 5,7 milions pels regants de Ciutadella i els 4,2 milions d'euros pels de Es Castell derivats del Real Decreto contra la Sequía aprovat pel Consell de Ministres.

L'any agrari 2005 també es va caracteritzar per la posada en marxa del CARB – Contracte Agrari de la Reserva de la Biosfera, iniciativa del CIME que tenia per objectiu incentivar pràctiques agràries respectuoses amb el medi ambient. EL CARB era finançat amb fons propis i disposava d'una partida de quasi 269.000 euros. Entre el 2005 i el 2006 el CIME aportà 606.559 euros per les finques adherides al CARB.

Educació i Cultura. Política lingüística

En l'àmbit de l'educació poden destacar-se les construccions de noves infraestructures docents.

El 2003 el CIME aprovà una inversió de 61.000 euros per al Pla d'Adequació de les Escoles Infantils.

Dins el mateix any natural, a Sant Lluís es posaren en marxa les obres d'ampliació del col·legi públic, amb un pressupost de 700.000 euros. L'Ajuntament també es va fer càrrec de l'ampliació de l'escola infantil, inaugurada el mes d'octubre, amb un pressupost de 300.000 euros.

El novembre el batle de Ciutadella, Llorenç Brondo, col·locà la primera pedra de la nova escola infantil; l'obra comptava amb 600.000 euros de pressupost i havia d'oferir 80 places repartides en 6 aules, mentre que a la ciutat de Llevant l'IES Josep Maria Quadrado va celebrar mig segle formant estudiants (l'any següent el GOIB comprometé 4 milions d'euros per la reforma del centre).

A Alaior, el Col·legi Doctor Comas celebrà el 25è aniversari, mentre que el col·legi de La Salle s'amplià, amb un pressupost de 781.000 euros.

El 2003 a Ferreries es va remodelar l'IES Biel Martí i el centre i l'Ajuntament signaren un conveni per tal de poder fer servir l'espai durant els horabaixes per altres entitats, posant així una solució provisional a la manca d'espais.

A la seu de la UIB a Menorca, pel curs 2003/2004, es mantingué l'oferta acadèmica i la carrera d'Empresarials continuà impartint-se, tot i que estava prevista la seva desaparició, donada la rotació dels estudis.

El 2003 la UIMP dugué a terme un programa de cursos sobre la Constitució espanyola, primeres activitats que la institució dugué a terme a Menorca. El programa rebé crítiques del PSM, a causa dels continguts treballats, que foren considerats contraris al nacionalisme perifèric.

El 2003 la UNED celebrà el seu 25è aniversari de presència a Menorca.

Dins l'any 2004, a Maó es va inaugurar l'escola infantil Es Passerells, per la qual l'ajuntament invertí 840.000 euros. El creixement poblacional era un fet i es va fer evident també a Fornells, on es va inaugurar la primera escoleseta de 0-3 anys a Fornells, per a 10 alumnes. A Es Mercadal es va reformar l'escoleseta existent.

Per la seva banda l'Ajuntament d'Alaior i el CIME acordaren donar inici a la construcció de l'escola Es Pouet, de 0 a 3 anys, amb un pressupost d'1,6 milions d'euros, i que havia de comptar amb 10 aules, 2 patis i un espai multifuncional.

L'any 2004 es milloraren algunes infraestructures educatives amb doblers procedents de l'Estat, del Govern balear, del CIME i de distints municipis. A Ciutadella es va inaugurar el col·legi públic Margalida Florit amb presència del conseller d'Educació, Francesc Fiol, projecte impulsat durant l'anterior legislatura del Pacte de Progrés.

També es va estrenar "l'aula dels sentits" del Col·legi Pere Casasnovas, a iniciativa de l'associació de pares del centre i la Coordinadora de Minusvàlids. A Ciutadella, així mateix, es va posar en marxa l'escola infantil Rosa Gener.

Així mateix, els IES Pasqual Calbó i Cap Blanc inauguraren un saló d'actes compartit, que juntament amb altres millores captaren un milió d'euros del Govern balear. A Ferreries es va inaugurar la reforma de l'IES Biel Martí, en la qual es van invertir més de dos milions d'euros.

L'any 2005 fou un any de gestions burocràtiques per donar sortida a projectes de construccions d'infraestructures educatives. Així, per exemple els projectes relatius a l'IES Josep Maria Quadrado i l'IES Maria Àngels Cardona esperaven el vist-i-plau. Entre les execucions cal destacar la inauguració de la reforma i millora de l'IES Francesc d'Albranca, a Es Migjorn Gran, amb una inversió del GOIB de 574.000 euros. També es va inaugurar el CP Pintor Torrent.

Així mateix, una de les notícies de l'any fou la dotació pressupostària per les obres d'ampliació de la seu de la UIB a Alaior. El 2006 les obres es trobaven en execució.

Ja en l'any 2006 es va inaugurar a Alaior una escoleta municipal a Es Pouet, que acollí 150 alumnes. La inversió total fou de 1,8 milions d'euros i fou finançat per l'Ajuntament, el CIME i el GOIB. El centre comptava a 1.500 metres quadrats, 13 aules i una sala multifuncional. D'altra banda, el col·legi d'educació primària de Cala en Busquets acumulà retards, fet que produí problemes entre ajuntament i Conselleria d'Educació del GOIB.

El 2006 començaren a Es Migjorn Gran les obres de construcció de l'escoleta infantil Xibit, a una parcel·la municipal situada davant l'escola Francesc d'Albranca, i també s'iniciaren a Maó les obres del Centro Nacional de Formación del Mar.

En l'àmbit cultural, les activitats desenvolupares foren múltiples i de diversa naturalesa. Destacarem alguns dels aspectes per tal de dibuixar una panoràmica general.

Dins l'any 2003 a Ferreries tingueren lloc dos esdeveniments culturals de magnitud. El primer fou el simposium internacional Hort de Sant Patrici, on deu escultors realitzaren obres en marbre de Carrara i inauguraren un jardí a l'aire lliure; també se va celebrar la tercera edició de la Fira d'Artesania, que tingué entre sis i deu mil visitants i on participen 61 professionals.

A Es Mercadal va arribar la flama del Correllengua el 26 d'octubre i el mes de novembre el baríton Lluís Sintes rebé la Lira d'Or de l'Orfeó Maonès, el Conservatori de Música distingí la trajectòria del guitarrista David Russell amb la Medalla d'Honor i Juan Pablo Vallejo va rebre el Premi Born de Teatre.

El desembre de 2003 l'Institut Menorquí d'Estudis publicà un epistolari entre Francesc de Borja Moll i Josep Salord Fornés, mentre que Miguel Massip va restaurar el teló verd del Teatre Principal de Maó, una peça construïda originalment el 1860 per Francisco Pons amb motiu d'una visita d'Isabel II a Maó. També a final d'any morí a Maó Adolfo Coll Cardona, primer reporter gràfic del diari *Menorca*, autor de nombrosos reportatges sobre l'illa durant cinc dècades.

El 2003 s'aprovà l'expedient de contractació d'obres de restauració del Castell de Sant Antoni (Es Mercadal), gràcies al conveni de col·laboració entre el CIME i la Conselleria d'Obres Públiques del Govern balear.

A Alaior durant el 2003 tingué lloc el progressiu desallotjament del Pati de Sa Lluna, per tal de poder dur a terme una restauració de l'immoble. Les obres havien de comptar amb pressupost de l'ecotaxa (que fou derogada amb el nou govern autonòmic). El 13 de gener de 2005 el Govern formalitzà la compra del Pati de sa Lluna, claustre de l'antic convent de Sant Diego, per 918.000 euros, fent efectiva la titularitat pública de l'edifici. Poc després el conseller de Turisme Joan Flaquer anuncià que es traspassaria la titularitat a l'Ajuntament d'Alaior, que tenia prevista la rehabilitació de l'espai com a centre cultural. La gestió de l'edifici passava a mans d'un consorci format pel Govern, el CIME i l'Ajuntament, essent la rehabilitació de

l'edifici la primera tasca a dur a terme; les obres de valoraren amb un pressupost que superà els cinc milions d'euros.

El 2003 el Fòrum Tercer Mil·lenni, a Alaior, continuà la línia de dinamització cultural a través del Centre d'Estudis Locals, amb la confecció de l'Agenda Local 21. També van tenir lloc diverses exposicions al Centre Cultural San Diego, amb la col·laboració municipal de Gabriel Llambias. En la dinamització cultural del municipi el 2003 també es pot destacar el conjunt de concert de les Joventuts Musicals. El mes d'octubre s'inaugurà a Alaior el Centre Valencià.

Amb una perspectiva cultural, però alhora gastronòmica, podem destacar que el novembre de 2003 el Consell presentà un receptari per fomentar el consum de peix autòcton.

El 2004 *Es Diari*, juntament amb Sa Nostra i el CIME, va organitzar el XIII Premi de Narració Curta Illa de Menorca, on es presentaren 103 relats i resultà guanyador *El finestró d'en Sebastià Pons* de Daniel Piris. El mateix any i amb els mateixos promotors, tingueren lloc les III Jornades de Creació Literària, a càrrec del professor de l'Ateneu Barcelonès, Isidre Grau. Així mateix, el CIME, juntament amb Televisió de Menorca, l'Ajuntament de Ciutadella i *Es Diari* patrocinaren la IV edició de la Marató Fotogràfica del Fotoclub dels Cercle Artístic.

El 2004 l'Ajuntament de Ciutadella adquirí l'obra "Cap de Freixe" i a Sant Lluís es va millorar i ampliar la biblioteca municipal, a més d'impulsar la creació de l'escola de música i arts escèniques.

Dia 1 de març de 2005 nasqué de manera oficial el canal autonòmic IB3, amb l'objectiu de crear un espai comunicatiu que aproximés el conjunt de les illes.

El juny de 2005 el CIME i l'Ajuntament de Maó oferiren un homenatge a l'Ateneu de Maó pel seu centenari. Tant el CIME com el consistori maonès li atorgaren la Medalla d'Or que entreguen les institucions. L'Ateneu havia rebut la mateixa distinció per part del Govern balear l'any 2001. D'altra banda, l'Ajuntament de Maó adquirí pel patrimoni municipal Ca n'Oliver per convertir-lo en espai de cultura.

L'any 2006 s'hagué de tancar al públic el Teatre des Born de Ciutadella per esser sotmès a una rehabilitació de l'espai, després d'acumular deficiències i manca de manteniment al llarg del temps. L'àrea municipal de Cultura no admeté la programació d'activitats i l'equip de govern optà per tancar l'espai, fet que provocà les crítiques de ciutadania i del món cultural. Entre les mancances del teatre destacava la presència d'amiant i el sistema elèctric afectat per la humitat.

A finals d'any l'Ajuntament de Ciutadella realitzà un homenatge al baríton Joan Pons, nomenant-lo Fill Il·lustre, màxima distinció que atorga el consistori. Així mateix, es va adquirir per a titularitat municipal la Casa Saura Morell per tal d'establir la seu de l'escola d'arts plàstiques i l'arxiu municipal.

També dins l'any 2006 el Cercle Artístic de Ciutadella commemorà el 125è aniversari, va rebre la Medalla d'Or de l'Ajuntament i del Consell i el Premi de Belles Arts del Ministeri de Cultura.

La presidenta en el moment era Esperança Pons (dimití el 20 de setembre de 2008 i fou substituïda per Paulí Amorós Fedelich).

El 7 de juliol de 2006 es va inaugurar a Es Mercadal la sala multifuncional, que oferia la possibilitat de desenvolupar activitats diverses vinculades al turisme de congressos o les distintes modalitats artístiques. La construcció de l'espai fou fruit de la col·laboració interinstitucional, incloent el GOIB, el CIME i l'Ajuntament, que assumia la gestió. El projecte costà 2.244.723 euros i fou obra de Josep Maria Villalonga.

L'Ajuntament de Es Migjorn Gran impulsà La Migjornale, una exposició itinerant d'obres d'art en espais públics i habitatges privats.

Pel que fa a qüestions lingüístiques, s'ha de destacar que el 2005 l'Ajuntament de Maó, amb els vots de PSOE, PSM i EM aconseguiren que el topònim oficial de la ciutat fos "Maó" en català. El PP i una part de la ciutadania, en certa manera aglutinada entorn Iniciativa Cívica Mahonesa, es van oposar a la desaparició de la "H". El gener de 2006 es féu oficial al BOE el topònim en versió catalana.

Esports i oci

El 9 de febrer de 2004 el president del Govern balear Jaume Matas i la batlessa de Es Castell, Irene Coll, rubricaren la formació del Consorci per a la Rehabilitació del Patrimoni de Es Castell, acord que permetria al municipi aconseguir recursos per a la rehabilitació d'immobles d'ús cívic i la construcció de noves infraestructures socioculturals i esportives. Una de les primeres tasques que es va acordar executar fou rehabilitar el poliesportiu, pel que es va preveure una partida de 668.000 euros.

També dins el 2004 s'inicià la gestió privada de la piscina municipal de Ciutadella o la subvenció atorgada al UD Maó el 2004.

El 2005 el CIME invertí 420.000 euros al camp municipal de Es Migjorn Gran per a gespa artificial.

També durant el 2005 el departament de Cooperació Local del CIME dirigit per Àngela Caules va presentar un dels grans projectes urbanístics de la institució insular: el parc esportiu i d'oci Bintaufa, que implicava l'enderrocament de l'Estadi Municipal de Maó i la nova construcció de 140.000 metres quadrats. El pressupost d'execució del projecte era de 26,5 milions d'euros, dels quals el 60% anava a càrrec del CIME, del GOIB i dels ajuntament de Maó, Sant Lluís i Es Castell. El 40% restant pertanyia al sector privat.

El 2006 a Es Migjorn Gran es va inaugurar la reforma del camp de futbol Los Nogales, amb gespa artificial i nova il·luminació. La dotació pressupostària fou de 765.000 euros, dels quals el 75% fou finançat pel CIME.

FONTS CONSULTADES PER A L'ESTUDI

Anuaris De Llevant a Ponent, diari Menorca.

Webgrafia

IBESTAT – Institut d'Estadística de les Illes Balears, <https://ibestat.caib.es/ibestat/inici>

Ministerio del Interior, <http://www.interior.gob.es/>

Bibliografia

Inglehart, R. y Welzel, C. (2006). *Modernización, cambio cultural y democracia: la secuencia del desarrollo humano*. Madrid: CIS.

MANDAT 2007-2011

Elisabeth Ripoll Gil

Miguel Carranza Guasch

Processos electorals i sistema polític insular de l'illa de Menorca

El sistema polític insular està determinat per la configuració de la societat menorquina. És un element que retroalimenta la identitat insular, i al mateix temps aquesta retroalimenta al sistema polític. El sistema de partits i el sistema electoral són elements que al seu torn són producte de la cultura política d'un lloc i són el reflex de la societat, i per això cobra importància la personalitat i la cultura d'una societat. Això, al mateix temps influeix en la fortalesa de les institucions i per tant del sistema democràtic.

Processos electorals 2007 i 2008

Eleccions autonòmiques del 27 de maig de 2007 (Parlament)

A les eleccions al Parlament Balear del 27 de maig varen obtenir al menys un vot un total de 6 formacions, 3 menys que a les eleccions de 2003. La llista del Partit Popular l'encapçalà novament Jaume Matas, i la del Partit Socialista Francesc Antich; la del PSM-EN, Biel Barceló, i la novetat va ser la aparició d'Unió Mallorquina, encapçalada per Maria Antònia Munar, l'Agrupació Independent Popular de Formentera per Josep Mayans, l'Agrupació Social Independent per Joaquín Rabasco, Esquerra Unida – Esquerra Menorca representada per Llorenç Pons, i Unió Centristes de Menorca per Federico Álvarez Vinent.

En termes d'anàlisi de comportament electoral, la participació total a l'illa de Menorca va ser d'un 58.71%, quasi 3 punts menys que a les darreres eleccions autonòmiques del 2003, 5 punts menys que Formentera – amb la major participació de tot l'arxipèlag per segona convocatòria consecutiva –, 3 punts per sota de la participació de Mallorca, i 4 punts per damunt de la participació a l'illa d'Eivissa, continuant al capdavant de baixa participació al territori de l'arxipèlag. En termes absoluts de la participació mitja de tot el territori, la participació a Menorca va estar 2 punts per sota de la mitja de participació a tot l'arxipèlag – 60.14% – .

La participació per municipi, per segona convocatòria destaca Es Migjorn Gran, amb el 79,67% de participació, com el municipi més participatiu de tota l'illa, seguit de Ferreries (70.09%) i Alaior (68.47%), tots tres amb una participació ideal en termes de cultura política. Es Mercadal amb el 60,66% seria el quart municipi amb més participació, sent el darrer amb una participació superior al 60%. Ciutadella (57.68%), Es Castell (57%), Sant Lluís (56.03%) i Maó (55.8%) serien els municipis amb la menor participació de l'illa de Menorca. Una dada curiosa en termes de participació és que l'ordre de participació es manté quasi idèntic respecte de la participació a les eleccions de 2003 amb la única modificació entre Es Castell i Sant Lluís.

MENORCA	58.71%
Migjorn Gran (Es)	79,67%
Ferrerries	70.09%
Alaior	68.47%
Mercadal (Es)	60,66%
Ciutadella de Menorca	57.68%
Castell (Es)	57%
Sant Lluís	56.03%
Maó	55.8%

Taula. Participació a les eleccions del 27-05-2007 al Parlament per municipis a l'illa de Menorca. Elaboració pròpia, font: IBESTAT.

El guanyador de les eleccions autonòmiques va ser el Partit Popular amb majoria al Parlament de les Illes Balears, però va ser el PSIB-PSOE, juntament amb Unió Mallorquina i el Bloc qui va formar govern. A l'illa de Menorca fou el Partit Popular (42,27%) i 6 escons (Antònia Gener i Bosch, Cristóbal Huguet i Sintes, Assumpta Vinent i Barceló, Santiago Tadeo i Florit, Misericordia Sugrañes i Barenys i José Simón Gornés i Hachero) el més votat per un marge molt petit en comparació amb el PSIB-PSOE (39,56%) i 6 escons (Joana Barceló i Martí, Miquel Gascón i Mir, Cristina Rita i Larrucea, Ernest Ribalaiga i Briones, Margarita Mercadal i Mercadal i Josep Lluís Carretero i Niembro). El darrer diputat corresponent a la circumscripció, va ser Eduard Riudavets i Florit de PSM-Entesa representant la Coalició PSM-Entesa i Els Verds de Menorca, que va obtenir un 8.85% dels vots.

CANDIDATURES	VOTS	% VOTS	ESCONS
PP	15706	41.27%	6
PSIB-PSOE	13996	39,56%	6
PSM-En – Coalició Els Verds	3278	8.85%	1
EM-EU	1715	5.08%	
UCM	681	2.015%	
C en B	275	0.615%	
Cens Electoral	62991		
Participació	58.71%		
Abstenció	26008		

Taula. Resultats de les eleccions del 27-05-2007 al Parlament (circumscripció de Menorca). Elaboració pròpia, font: IBESTAT

A nivell d'anàlisi per municipis, el comportament electoral destaca diferències importants, així, el municipi de Ciutadella continua sent en el que el Partit Popular va treure més vots amb un 48.42% dels vots, i en es Migjorn Gran també el Partit Popular es va imposar; en el cas del PSIB-PSOE, va ser a Es Castell on va ser més important la seva aportació en termes de vots, amb un 48.22% dels vots en aquest municipi. Es Mercadal va ser el municipi on el PSM-Entesa va treure més vots amb el 44.35%; en el cas dels territoris forts de la Coalició del PSM-Entesa nacionalista Els Verds, Ferreries amb un 13,37% va ser el municipi més important seguit d'Es Mercadal; Es Castell continua sent un territori important per Esquerra unida – Esquerra de

Menorca amb un 6,79% dels vots (quasi un 1% menys que a les darreres eleccions), seguit d'Alaior amb un 6,2%; el municipi de Ferreries va ser el més important per Unió de Centristes de Menorca, amb el 8.73% per segona convocatòria electoral. Respecte de Ciutadans en Blanc, Maó i Es Castell van ser els municipis amb més vots – 1,09% i 1,13% respectivament – .

En lo referent a la diferència entre partits d'àmbit estatal i no estatal, els partits insularistas o arxipelàgics, van estar només 2 formacions amb un total acumulat del 10,865%, baixant respecte de les darreres eleccions la preferència de la ciutadania menorquina cap a aquestes formacions, concretament el PSM (8,85%) que va augmentar 1 punt respecte de les darreres eleccions, i la Unió Centristes de Menorca (2,015%) amb una caiguda de quasi un punt i mig.

Eleccions autonòmiques del 27 de maig de 2007 (Consell de Menorca)

A la convocatòria electoral del 27 de maig de 2007, va ser la primera vegada que els ciutadans i ciutadanes de les Illes Balears triarien als representants de la institució insular després de la reforma de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears.

Així, en aquesta primera vegada d'eleccions al Consell, la concurrència electoral es va traduir en una idèntica resposta respecte de les eleccions autonòmiques amb el mateix índex de participació electoral. En aquest sentit, també a nivell municipal l'ordre de participació va ser un mirall respecte de la participació per municipis a les eleccions autonòmiques (veure la *Taula Participació a les eleccions del 27-05-2007*).

Respecte dels resultats si que va haver canvis. En primer lloc, la candidatura més votada va ser la del PSIB-PSOE amb Joana Barceló com a candidata i primera presidenta del Consell electa amb el 41.84% dels vots i 6 consellers, seguit del Partit Popular amb el 38.97% dels vots i també 6 conseller. La coalició del PSM-Entesa nacionalista Els Verds va guanyar quasi un punt respecte de les eleccions autonòmiques amb el 9.33% dels vots i obtenint un conseller. Esquerra Unida – Esquerra de Menorca va disminuir respecte de les eleccions concurrents amb un 4,68% i Unió Centristes de Menorca va conservar el 2% que va obtenir en les eleccions al Parlament.

CANDIDATURES	VOTS	% VOTS	CONSELLERS
PP	14932	38.97%	6
PSIB-PSOE	14790	41.84%	6
PSM-En – Coalició Els Verds	3325	9.33%	1
EM-EU	1604	4.68%	
UCM	740	2.07%	
C en B	276	0.59%	
Cens Electoral	62991		
Participació	58.7%		
Abstenció	26016		

Taula. Resultats de les eleccions del 27-05-2007 al Consell Insular de Menorca. Elaboració pròpia, font: IBESTAT

Eleccions municipals del 27 de maig de 2007

Maó

A les eleccions del 27 de maig a Maó, un total de 5 formacions polítiques van obtenir al menys un vot i de fet les 5 van obtenir representació al consistori. El PSIB-PSOE va continuar al capdavant respecte dels vots (38,22%) i de regidors amb 9, però va perdre un respecte de les eleccions anteriors. El Partit Popular, va conservar els 8 regidors obtinguts a les darreres eleccions, 8, i un 37,76% dels vots. La Coalició PSM-Entesa Els Verds, va conservar els 2 regidors de la darrera legislatura i el 8,94% dels vots. Esquerra Unida – Esquerra de Menorca va continuar amb el regidor que havia obtingut a la darrera elecció i el 6,48% dels vots, i va entrar amb representació al consistori el Partido Ciudadanos de Menorca amb 1 regidor i el 6,38% dels vots.

En termes de participació electoral, només va participar un 56,46% de la població del municipi de Maó, només un 1% més que a les eleccions concurrents – Consell i Parlament – i dos punts menys respecte de les eleccions anteriors. Continua sent una dinàmica del comportament electoral la darrera preferència dels maonesos entre les eleccions, i concretament en les concurrents, el fet que les eleccions locals són les darreres en importància.

CANDIDATURES	VOTS	% VOTS	REGIDORS
PSIB-PSOE	4175	38.22%	9
PP	4125	37.76%	8
PSM-En-EV	976	8.94%	2
EM-EU	708	6.48%	1
PCM	697	6.38%	1
Cens Electoral	19460		
Participació	56.46%		
Abstenció	8472		

Taula. Resultats de les eleccions del 27-05-2007 a l'Ajuntament de Maó. Elaboració pròpia, font: IBESTAT i Ministeri de l'Interior.

Ciutadella

A les eleccions del 27 de maig a Ciutadella van participar 7 formacions polítiques. La formació guanyadora va estar el Partit Popular amb 10 regidors i un 39.46% dels vots, un punt menys que a les darreres eleccions. El PSIB-PSOE va obtenir 6 regidors amb un 26.63% dels vots, un 2 per cent més que a les eleccions del 2003; la tercera formació va estar el PSM-Entesa, que amb 4 regidors va doblar la seva representació al consistori i el 15.23% dels vots, 3 punts més que a les eleccions del 2003. Unió des Poble de Ciutadella de Menorca, amb 1 regidor i el 5.20% dels vots va ser la darrera formació en entrar al consistori. El Partit Menorquí amb el 4,12% dels vots, va perdre el regidor que tenien i va caure més de 3 punts respecte de les eleccions del 2003. La Unió de Centristes de Menorca amb el 3,92% i el Fòrum Ciutadà i Esquerra de Menorca – Els Verds amb el 3.70% dels vots, van ser les darreres opcions pel electorat de Ciutadella.

En termes de participació electoral va participar el 58,46% del cens, en aquest cas, la participació respecte de les eleccions autonòmiques va augmentar un punt percentual. Així doncs, es torna a una “normalitat” des del punt de vista del comportament electoral i les preferències de la ciutadania per participar més a unes eleccions locals, parlant del comportament normal de la ciutadania quant s’ha d’anar a les urnes.

CANDIDATURES	VOTS	% VOTS	REGIDORS
PP	4583	39.46%	10
PSIB-PSOE	3093	26.63%	6
PSM-En	1769	15.23%	4
UPCM	604	5.20%	1
PM	478	4.12%	
UCM	455	3.92%	
FCEUEV	430	3.70%	
Cens Electoral	19971		
Participació	58.46%		
Abstenció	8296		

Taula. Resultats de les eleccions del 27-05-2007 a l'Ajuntament de Ciutadella. Elaboració pròpia, font: IBESTAT i Ministeri de l'Interior.

Alaior

A les eleccions del 27 de maig a l'Ajuntament d'Alaior van estar només 4 les formacions amb al menys un vot. La candidatura del Partit Popular va ser la primera opció de la ciutadania d'Alaior amb el 45.58% dels vots i 6 regidors, seguit del PSIB-PSOE que també va obtenir 6 regidors però amb el 39,31% dels vots, quasi 7 punts menys que a les darreres eleccions. La tercera formació, i darrera en obtenir regidors – 1 – va estar Esquerra Unida – Esquerra de Menorca amb el 10.21% dels vots augmentant 2 punts respecte de les darreres eleccions de 2003. Unió de Centristes de Menorca amb el 3,01% dels vots va ser la darrera opció de la ciutadania.

Respecte de la participació electoral al municipi d'Alaior, va ser una de les participacions més elevades de tota l'illa amb un 70.04%, augmentant quasi dos punts la participació en comparació amb les eleccions locals de 2003. En aquest cas, torna la normalitat de comportament electoral respecte de la preferència a l'hora d'anar a votar dels ciutadans de les Illes Balears, on després de les eleccions generals, les eleccions amb major participació són les eleccions locals.

CANDIDATURES	VOTS	% VOTS	REGIDORS
PP	1910	45.58%	6
PSIB-PSOE	1647	39.31%	6
EU-EM	428	10.21%	1
UCM	126	3.01%	
Cens Electoral	6032		
Participació	70.04%		
Abstenció	1807		

Taula. Resultats de les eleccions del 27-05-2007 a l'Ajuntament d'Alaior. Elaboració pròpia, font: IBESTAT i Ministeri de l'Interior.

Es Castell

Al municipi d'Es Castell, el 27 de maig de 2007, es pot parlar de 5 formacions polítiques que van obtenir al menys un vot. El Partit Popular amb 812 vots (27,04%) per 10 vots i amb 4 regidors va ser el guanyador de les eleccions per damunt del PSIB-PSOE, amb 802 vots (26,71%) i també amb 4 regidors. Van estar unes eleccions molt competides, doncs l'Agrupació d'electors independents per Es Castell, van obtenir 3 regidors per una diferència de 18 vots respecte del PSIB-PSOE (26,11%). Amb un regidor varen entrar al consistori el PSM-Entesa amb l'11,06% dels vots, i Esquerra Unida – Esquerra de Menorca amb el 6,93% dels vots.

La participació al municipi d'Es Castell va ser d'un 59,99%, pujant quasi 3 punts respecte de les eleccions concurrents al Parlament i el Consell Insular, introduint-se en la realitat de participació i preferències per anar a les urnes dels ciutadans de la resta de les illes.

CANDIDATURES	VOTS	% VOTS	REGIDORS
PP	812	27,04%	4
PSIB-PSOE	802	26,71%	4
AEIPEC	784	26,11%	3
PSM-EN	332	11,06%	1
EU-EM	208	6.93%	1
Cens Electoral	5056		
Participació	59,99%		
Abstenció	2023		

Taula. Resultats de les eleccions del 27-05-2007 a l'Ajuntament d'Es Castell. Elaboració pròpia, font: IBESTAT i Ministeri de l'Interior.

Sant Lluís

Al municipi de Sant Lluís les eleccions del 27 de maig de 2007 la candidatura del PSIB-PSOE, amb 5 regidors va estar la més votada amb el 36,82% dels vots, només 80 vots de diferència respecte del Partit Popular, que va obtenir 5 regidors amb el 33,55% dels vots. La formació PSM-Entesa amb el 19,86% dels vots va augmentar la seva representació al consistori amb un regidor més respecte de les eleccions de 2003, obtenint 2 regidors. Esquerra Unida – Esquerra de Menorca va obtenir un 7,06% dels vots i un regidor.

En lo referent a la participació política electoral, la participació total d'aquest municipi va ser 57,1%, molt semblant a la participació de les eleccions concurrents al Parlament i al Consell amb una diferència de només un punt percentual, en aquest cas el principi d'eleccions concurrents que iguala la participació es pot dir que es compleix, continuant amb una tendència similar respecte de les eleccions anteriors en 2003.

CANDIDATURES	VOTS	% VOTS	REGIDORS
PSIB-PSOE	912	36,82%	5
PP	831	33,55%	5
PSM-En	492	19,86%	2
EU-EM	175	7.06%	1
Cens Electoral	4385		
Participació	57,1%		
Abstenció	1881		

Taula. Resultats de les eleccions del 27-05-2007 a l'Ajuntament de Sant Lluís. Elaboració pròpia, font: IBESTAT i Ministeri de l'Interior.

Es Mercadal

Les eleccions del 27 de maig de 2007 al municipi d'Es Mercadal, l'Entesa amb el 31,02% dels vots i 4 regidors va ser l'opció més votada per la ciutadania d'Es Mercadal. El PSIB-PSOE, que la darrera convocatòria electoral va obtenir en coalició amb el PSM-Entesa 6 regidors, va obtenir tan sols 3 regidors i el 24,28% dels vots. El Partit Popular va coservar els dos regidors que va obtenir al 2003 amb un 20,27% dels vots. Amb un regidor al consistori van estar la Unió de sa Costa Nord, que va obtenir el 14,97% dels vots i Gestió Social – Unió Centristes de Menorca amb el 7,65% dels vots.

La participació electoral a Es Mercadal, va caure quasi 4 punts respecte de 2003, va ser del 63,78% del total del cens. I també va seguir la tendència per igualar les preferències a l'hora d'anar a les urnes de la resta de la ciutadania menorquina, per seguir la tendència a la resta de les Illes Balears.

CANDIDATURES	VOTS	% VOTS	REGIDORS
L'Entesa	580	31,02%	4
PSIB-PSOE	454	24,28%	3
PP	379	20,27%	2
USCN	280	14,97%	1
GS-UCM	143	7,65%	1
Cens Electoral	2954		
Participació	63,78%		
Abstenció	1070		

Taula. Resultats de les eleccions del 27-05-2007 a l'Ajuntament d'Es Mercadal. Elaboració pròpia, font: IBESTAT i Ministeri de l'Interior.

Ferrerries

El 27 de maig de 2007 al municipi de Ferreries va guanyar les eleccions l'Agrupació d'Electors Entesa de l'Esquerra de Ferreries amb el 38,76% dels vots i 5 regidors. El Partit Popular amb 3 regidors va mantenir la seva representació al consistori amb el 25,71% dels vots, seguits del PSIB-PSOE amb el 18,54% dels vots i 2 regidors. Respecte de la convocatòria electoral de 2003 el gran perdedor va estar la Unió Centristes de Menorca que va passar de tenir 4 regidors a 1, amb el 13,72% dels vots.

Respecte de la participació electoral al municipi de Ferreries, aquesta va ser del 70,44%, quasi idèntica a la participació de les eleccions concurrents al Parlament de les Illes Balears, mantenint el seu comportament electoral respecte de la darrera convocatòria.

CANDIDATURES	VOTS	% VOTS	REGIDORS
AEEEF	924	38,76%	5
PP	613	25,71%	3
PSIB-PSOE	442	18,54%	2
UCM	327	13,72%	1
Cens Electoral	3410		
Participació	70,44%		
Abstenció	1008		

Taula. Resultats de les eleccions del 27-05-2007 a l'Ajuntament de Ferreries. Elaboració pròpia, font: IBESTAT i Ministeri de l'Interior.

Es Migjorn Gran

A les eleccions locals del 27 de maig al municipi d'Es Migjorn Gran, la candidatura del Partit Popular es va imposar per poc més de 10 vots a la candidatura del PSIB-PSOE, 4 regidors i el 43,45% dels vots, la candidatura socialista, va conservar els 4 regidors al consistori amb el 41,87% dels vots. L'Alternativa per Es Migjorn Gran, amb el 13,11% dels vots va obtenir el darrer regidor del consistori.

La participació total d'aquest municipi va ser, d'igual manera que a les eleccions autonòmiques i al Consell Insular, i continuant com el municipi més participatiu de l'illa de Menorca, la major de tots els municipis de l'illa amb el 80,93% del cens.

CANDIDATURES	VOTS	% VOTS	REGIDORS
PP	358	43,45%	4
PSIB-PSOE	345	41,87%	4
APMG	108	13,11%	1
Cens Electoral	1028		
Participació	80,93%		
Abstenció	196		

Taula. Resultats de les eleccions del 27-05-2007 a l'Ajuntament d'Es Migjorn Gran. Elaboració pròpia, font: IBESTAT i Ministeri de l'Interior.

Anàlisi eleccions concurrents al 2007.

El bipartidisme clàssic del moment, a nivell de tot l'Estat espanyol, continuarà reflectint-se a les Illes Balears, i per conseqüència, a l'illa de Menorca. A nivell insular a Menorca, es podria dir, tal com ho mostren les dades que s'ofereixen, és que es dona un manteniment de les pautes estatals i del comportament electoral, al mateix temps que l'homogeneïtzació respecte de les preferències a l'hora d'anar a les urnes, paulatinament aniria semblant-se, no només al comportament de la resta de la ciutadania balear, sinó a la resta de la ciutadania de l'estat. Així doncs, la reproducció de la nacionalització del sistema de partits serà una realitat no només a l'arxipèlag, sinó a l'illa de Menorca, fent, en darrer lloc, que les formacions de caràcter estatal s'imposaren en els resultats electorals a les formacions de caràcter n estatal, traduint-se en el fet que les formacions de tipus insular – amb les excepcions dels Ajuntaments de Ferreries i Es Mercadal – no tindrien gaire representació.

En termes de participació electoral, la participació a l'illa de Menorca baixarà respecte de les eleccions de 2003 quasi 3 punts, amb tot i que per primera vegada els menorquins anirien a les urnes per elegir als seus representants a la institució insular. Respect de l'ordre de participació en comparació con la resta d'illes, continua en tercer lloc després de l'illa de Formentera, que sempre és la que més participa, seguida de l'illa de Mallorca, i com a comentari addicional, el fet que es situarà per sota de la participació mitja del conjunt de l'arxipèlag.

Eleccions generals del 14 de març de 2004

Aquestes eleccions vendrien determinades per l'actuació d'en Zapatero durant la darrera legislatura, en la qual es va imposar el seny d'una formació socialista, amb tot i les mancances ja conegudes per mor del bipartidisme vigent.

Eleccions al Congrés

El 9 de març de 2008 els ciutadans de tot l'Estat van ser convocats a les urnes, i a l'illa de Menorca es va desenvolupar de la següent manera. A les eleccions al Congrés del 9 de març

varen obtenir al menys un vot un total de 20 formacions. La llista del Partit Popular l'encapçalà una altra vegada Mariano Rajoy i la del Partit Socialista José Luis Rodríguez Zapatero.

En termes d'anàlisi de comportament electoral, la participació total a l'illa de Menorca va ser d'un 66.10%, dos punts menys que a les eleccions anteriors, superant la participació de les Pitiüses, i dos punts per sota de la participació a l'illa de Mallorca, continuant la dinàmica de participació en termes comparatius, i com a dada curiosa, comparant els tipus d'eleccions, en les eleccions autonòmiques i locals, sempre són per sota de la participació a Formentera, i en les eleccions generals, aquesta xifra sempre canvia. En termes absoluts de la participació mitja de tot el territori, la participació a Menorca va ser quasi la mateixa que la mitja de tot l'arxipèlag – 67,57% – i quasi 8 punts per sota de la participació mitja del conjunt de l'Estat espanyol.

La participació per municipi, destaca novament el municipi de Ferreries, amb el 73,02%, 3 punts per sota de la participació a les eleccions generals anteriors, sent el municipi més participatiu de tota l'illa, seguit d'Alaior (70,01%), els dos únics amb una participació superior al 70%. Es Migjorn Gran (68,54%), Es Castell (66,57%), Maó (65,84%), Ciutadella (65,75%) i Sant Lluís (62,18%) serien els municipis amb una participació superior al 60%, molt per sota de la participació mitja a nivell de l'Estat. Tancaria el llistat de participació el municipi d'Es Mercadal amb el 58,41% de participació. L'ordre de participació és el mateix que a les generals de 2004, però en aquesta ocasió la participació global insular es trobaria quasi 2 punts per sota de les darreres eleccions i Es Mercadal es trobaria per sota del 60% de participació.

MENORCA	66,1%
Ferreries	73,02%
Alaior	70,01%
Migjorn Gran (Es)	68,54%
Castell (Es)	66,57%
Maó	65,84%
Ciutadella de Menorca	65,75%
Sant Lluís	62,18%
Mercadal (Es)	58,41%

Taula. Participació a les eleccions del 9-03-2008 al Congrés per municipis a l'illa de Menorca. Elaboració pròpia, font: IBESTAT.

El guanyador de les eleccions generals va ser el Partit Socialista, i a l'illa de Menorca també va guanyar amb el 46,36% dels vots. El Partit Popular va caure a segona opció de la ciutadania menorquina amb el 41,63% dels vots. Així, per segona convocatòria consecutiva, els escons al congrés es van repartir entre el Partit Popular i el PSOE, els 4 diputats socialistes al congrés varen ser Antoni Garcias Colla, Maria Gràcia Muñoz Salvà, José Manuel Bar Cendón i Miriam Muñoz Resta. Els 4 diputats del Partit Popular varen ser Maria Salom Coll, Enrique Fajarnés Ribas, Juan Carlos Grau Reinés i Maria Antònia Mercant Nadal.

El bipartidisme es va imposar i va quedar més lluny que la tercera força en comparació amb les eleccions generals de 2004. Així, la tercera força va ser Esquerra Unida – Els Verds amb el

4,28% dels vots, seguit de Unitat per les Illes amb un 3,26%, la resta de formacions no va passar de l'1% dels vots a l'illa de Menorca.

CANDIDATURES	VOTS	% VOTS	ESCONS
PSOE	19069	46,36%	4
PP	17124	41,63%	4
Unitat per les Illes	1339	3,26%	
EU-EV	1762	4,28%	
UPyD	225	0,55%	
LV-GV	218	0,53%	
PACMA	103	0,25%	
CenB	132	0,32%	
C's	182	0,44%	
PUM+J	41	0,1%	
PCPE	36	0,09%	
PIIB	11	0,04%	
FE de las JONS	15	0,03%	
PFYV	17	0,04%	
DN	39	0,09%	
PH	45	0,11%	
TD	5	0,01%	
FA	17	0,04%	
ABA	23	0,06%	
AES	11	0,03%	
Cens Electoral	62879		
Participació	66,1%		
Abstenció	21316		

Taula. Resultats de les eleccions del 9-03-2008 al Congrés (circumscripció de Menorca). Elaboració pròpia, font: IBESTAT i Ministeri d'Interior.

A nivell d'anàlisi per municipis, la tendència del vot va donar per guanyador al PSOE a 6 dels 8 municipis, Es Castell, amb quasi el 50% dels vots, va ser per segona convocatòria consecutiva el municipi on el PSOE va guanyar amb més diferència, Maó, Sant Lluís, Es Mercadal, Es Migjorn Gran i Ferreries van ser els altres municipis on el PSOE es va imposar. El Partit Popular només va guanyar als municipis de Ciutadella (46,66%) i Alaior (46,20%).

Un altre aspecte a tenir en compte és el fet relatiu als partits estatals i no estatals que se presentaren a les eleccions generals, de les 20 formacions que varen obtenir al menys un vot a l'illa de Menorca, tan sols 3 es podrien considerar partits no estatals, començant per la coalició Unitat per les Illes, amb un 3,26%, el Partit Illenc de les Illes Balears amb un 0,04%, i Aliança Balear amb un 0,06%.

Eleccions al Senat

A les eleccions al Senat per Menorca es varen presentar 14 candidats, 5 més que a les darreres eleccions. Arturo Bagur Mercadal, per la coalició PSOE-EU-PSM-EV va ser el guanyador, seguit de José Seguí Díaz del Partit Popular, Buenaventura Quevedo Roca “Tim” per C’s, Antònia Ordinas per LV-GV, Juan Moragues Riutort pel partit Familia y Vida, Ambrosio Duque Carretero pel PCPE, Maria Consuelo de la Vega Sestelo (PACMA), Carlos Granado Rincón (UPyD), Eduardo Romero Maté (PUM+J), Rubén Antonio Barranco Medina (DN), Antonio Morell Pons (FE de las JONS), Paula Estades Castell (TD), José Antonio de Imaña Barron (AES) i Jesús José Blasco Lagunilla (CTC), varen ser els candidats al senat per l’illa de Menorca.

CANDIDATURES	VOTS	% VOTS
PSOE-EU-PSM-EV	20816	51,92%
PP	16051	40,04%
C’s	566	1,41%
LV-GV	466	1,16%
PFyV	286	0,71%
PCPE	232	0,58%
PACMA	213	0,53%
UPyD	191	0,48%
PUM+J	74	0,18%
DN	43	0,11%
FEde las JONS	27	0,07%
TD	13	0,03%
AES	6	0,01%
CTC	3	0,01%
Cens Electoral	62879	
Participació	66,09%	
Abstenció	21323	

Taula. Resultats de les eleccions del 9-03-2008 al Senat (circumscripció de Menorca). Elaboració pròpia, font: IBESTAT i Ministeri d’Interior.

Respecte de les eleccions al Senat, en aquestes eleccions respecte de les anteriors, la participació es manté a un mateix nivell que la participació a les eleccions al congrés. Un element que pot destacar és el fet que l’ordre de municipis per participació, també continua sent la mateixa que a les darreres eleccions, set Ferreries el municipi amb la major participació i Es Mercadal el municipi menys participatiu.

MENORCA	66,09%
Ferreries	73%
Alaior	70,05%
Migjorn Gran (Es)	68,54%
Castell (Es)	66,18%
Maó	65,88%
Ciutadella de Menorca	65,83%

Sant Lluís	62,11%
Mercadal (Es)	58,15%

Taula. Participació a les eleccions del 9-03-2008 al Senat per municipis a l'illa de Menorca. Elaboració pròpia, font: IBESTAT.

En fora de la coalició PSOE-EU-PSM-EV, no hi ha cap candidat que representi una formació insular a la cambra territorial, i com a informació addicional, es destacable el fet que en tots els municipis va ser aquesta coalició la opció preferida de la ciutadania menorquina.

PRINCIPALS INICIATIVES I EXECUCIONS, 2007 - 2011

La legislatura 2007-2011 va estar marcada per la recessió que començà l'any 2008 i que generà, a més d'un augment de les desigualtats (atur, emigració...), una crisi de confiança en les institucions. Fou una crisi de caràcter internacional, vinculada directament a l'esclat de la bombolla financera i immobiliària. El creixement econòmic dels anys previs es va contraure, mentre que el dèficit públic incrementà. La crisi provocà que les administracions duguessin a terme retallades en àmbits fonamentals com els serveis socials, fet que incrementà la precarietat del conjunt de la societat. En conseqüència, es visqué un cicle de vagues en el conjunt de l'Estat espanyol en àmbits diversos com la justícia, l'educació, la sanitat o el transport.

Els governs varen impulsar mesures que aviat mostraren mancances, donada l'acceleració de la crisi, i es va optar per atorgar capital als bancs, baixar l'interès i destinar partides a obres públiques. Des de l'inici de la crisi el 2008, es feu notar de manera notable a Menorca, on tancaren empreses com Calçat Gomila Melià, la bijuteria Adyrsa, la planta de El Caserio de Kraft... L'any acabà amb uns sis mil menorquins a l'atur, un 40% més que l'any 2007. A més de l'evident crisi social, les arqués públiques també patiren la crisi; per exemple, a Ciutadella els ingressos en concepte de llicència d'obres disminuïren un 80%.

La crisi econòmica anà de la mà d'una caiguda del consum, de la producció i de les vendes. Es reivindicaren alternatives a la desaparició del teixit industrial menorquí.

L'any 2009 s'inicià amb més de set mil persones a l'atur, superant tots els records de l'illa. Un total de 8 empreses de calçat tancaren el 2009 i d'altres, com Patricia, acomiadaren a part del personal. L'estacionalitat anà en augment. Tant el sector serveis com la construcció i la indústria es van veure profundament afectats.

Durant el 2010 el PIB a Menorca caigué un 1,5%, fent de l'illa la pitjor parada en el conjunt de l'arxipèlag a causa de la crisi.

Administració i política fiscal

El mes de febrer de 2008 es va iniciar una vaga indefinida de funcionaris de Justícia, convocada a nivell estatal i que afectà les Comunitats Autònomes com Balears, que encara no havien rebut les competències de Justícia. La vaga es perllongà entre el 4 de febrer i el 8 d'abril a Menorca, on fou seguida per la majoria dels 63 funcionaris dels jutjats de l'illa. Entre les reivindicacions,

destacà la demanda d'un increment salarial, per equiparar-se a les comunitats on el govern regional pagava els funcionaris. L'aturada de l'activitat judicial afectà al voltant de dos mil cinc-cents tràmits i anà acompanyada de manifestacions, mobilitzacions, talls de trànsit i fins i tot el desallotjament i identificació d'una dotzena de funcionaris del Jutjat de Primera Instància i Instrucció núm. 3 de Maó. Finalment, s'acordà un increment de 190 euros mensuals.

Entrat l'estiu, concretament l'agost de 2008, es visqué una crisi política a l'Ajuntament de Ciutadella. El batlle, Llorenç Brondo, i vuit dels nous regidors del PP, es donaren de baixa del partit per poder rompre el pacte de govern amb UPCM de Joan Triay, tot i que el dia anterior s'havia donat continuïtat al pacte amb Triay. El PP demanà als dissidents que tornessin les seves actes, ja que volien continuar en el càrrec com independents. Un informe jurídic avalà que poguessin constituir el Grup Mixt.

També el 2008 l'ajuntament de Es Mercadal obrí a Fornells una oficina per descentralitzar els tràmits municipals (l'any anterior una sentència del Tribunal Superior de Justícia de les Illes Balears determinà que amb la segregació de Fornells, el municipi de Es Mercadal patiria una mancança de recursos, desestimant la possibilitat de dur a terme el procés d'independència). Així mateix es va inaugurar una nova comissaria de policia local, a un edifici rehabilitat dels antics quaters militars, amb un cost d'uns 75.000 euros.

Durant el 2009 el Govern central posà en marxa el Plan E (Fons Estatal d'Inversió Local), que sostingué l'obra pública a Menorca amb 26 milions d'euros, tot i que la seva incidència en l'economia menorquina fou poc significativa. Durant el 2010 la construcció va accentuar la seva caiguda, tot i el Plan E. Empreses del sector com Edificacions Ramos hagueren de tancar; en aquest cas es perderen els llocs de feina de 50 operaris. El tancament implicà que el Govern hagués de cercar una altra empresa per acabar les obres del col·legi Mateu Fontirroig de Maó, mentre que l'Ajuntament de Ciutadella hagué de denunciar la constructora per no haver conclòs les obres de Can Saura i deixar sense pagar algunes empreses subcontractades.

El 2010 el Govern central de Zapatero hagué de fer front a una vaga general el mes de setembre. A Menorca, concretament a Maó, 2000 persones sortiren al carrer per protestar contra la reforma laboral que abaratia els acomiadaments. La jornada d'atur no fou especialment destacada, i a Menorca, per exemple, el consum d'electricitat només disminuí un 1%. Això no obstant, la divisió entre Govern i sindicats es feia evident. Aquesta divisió es va fer visible el 18 de desembre a Maó, amb una marxa contra l'augment de l'edat de jubilació. Quan els manifestants passaren per la seu insular del PSOE al Cós de Gràcia es produïren xiulades, com a mostra de rebuig al retall en despesa pública.

Arrel de la crisi econòmica, l'any 2010 el Govern central aplicà una sèrie de retallades, destacant la baixada de sou als funcionaris un 5%. En aquest context de crisi econòmica el Consell Insular de Menorca aplicà, el maig de 2010, una baixa dels sous dels alts càrrecs d'entre un 7 i un 9% així com una remodelació de la seva estructura que representaria, en un any i mig, un estalvi de 2,8 milions d'euros, que es destinarien a amortitzar el deute de la institució, que assolía els 41 milions d'euros. La reestructuració del Consell Insular de Menorca va implicar la

supressió del departament de Ciutadania i Família (i l'acomiadament d'Esteve Ferrer) així com l'eliminació de sis direccions insulars: Medi Ambient (Raül Escandell), Cultural (Bartomeu Febrer), Habitatge (Mónica Nagore, que va passar a Treball i Formació), Gestió de Recursos Socials (Mónica Allès), Projectes (Lina Florit) i Cooperació Local. En total, va significar la supressió de cinc càrrecs del PSOE, un del PSM i un d'Els Verds.

Una altra conseqüència de les retallades econòmiques fou la prohibició del Govern central de contraure més deute en aquelles institucions locals que tinguessin un deute major que el 75% dels ingressos. Aquest era el cas del Consell Insular de Menorca, que a més de la reestructuració interna, hagué de reduir el pressupost pel 2011 en un 5,5% en termes globals, destacant la retallada de les despeses socials, que arribaren a un 15% (equivalent a 4,5 milions d'euros).

El maig de 2011 la Fiscalia Anticorrupció detingué l'exbatlle de Ciutadella i els exregidors Avel·lí Casanovas i Gabriel Cardona en el marc de l'Operació Xoriguer, per la presumpta manipulació de concursos públics per valor de 500.000 euros a l'Ajuntament.

Territori, Medi Ambient i Ordenació territorial

Pel que a ordenació territorial, el 29 maig de 2008, fruit d'una convocatòria espontània, al voltant de sis-cents persones es van concentrar a la Plaça de Es Pins, i la meitat van irrompre a l'Ajuntament de Ciutadella, per manifestar-se en contra del projecte de pàrquing subterrani promogut pel consistori (PP-UPCM) i que implicava la desaparició del pinar. El batlle, que participava en una junta, va requerir a la policia local. Els veïnats de Ciutadella crearen una associació per a la recollida de signatures, arribat a sumar 5.500 firmes. Les associacions de veïns de Ciutadella, la Societat Històrico-Arqueològica Martí i Bella i el Consell de Menorca es mostraren contraris al projecte. Així mateix es realitzà una asseguda a plaça el 2 de juny per evitar l'inici de les cates geotècniques. El PP i PCUM acusaren l'oposició d'instigar les protestes i acordaren paritzar el projecte per cercar alternatives. La posterior crisi de l'Ajuntament de Ciutadella, amb la baixa del PP del batlle i vuit regidors, féu que l'equip de govern desistís del projecte definitivament.

També l'oposició de la ciutadania a Maó evità la construcció d'un gran edifici a la zona del port a Cala Llonga, mentre que l'Ajuntament, amb una concessió a SOREA, hagué de fer front a l'excés de nitrats detectat a l'aigua durant el mes d'octubre.

A Alaior el 2008 es va aprovar el Pla General d'Ordenació Urbanística. El PGOU donava llum verda per urbanitzar noves zones a Cala en Busquets, a l'entrada del municipi, la construcció de nous aparcaments i una reordenació de la zona esportiva. D'altra banda, es varen donar episodis d'oposició veïnal a la forma en què es dugueren a terme les obres de millora del carrer Ciutadella.

El CIME, resultat d'una sentència del Tribunal Superior de Justícia de les Illes Balears, hagué de pagar una indemnització per impedir edificar 106 apartaments a una promotora a Son Bou.

A Es Mercadal es produí la remodelació de la badia de Fornells. Ports de les Illes Balears, del GOIB, instal·là dos nous pantalans, ampliant en cent el número de punts d'amarrament.

L'Ajuntament de Sant Lluís donà suport al projecte d'instal·lació d'un parc solar a Binisafuller, tot i l'oposició veïnal. També es realitzaren obres de millora de la carretera d'Alcalfar, incorporant un carril bici. El Consell també ubicà dues rotondes a la carretera Maó-Sant Lluís, d'accés a l'hipòdrom i al polígon industrial.

A Ferreries s'iniciaren els tràmits per una nova depuradora d'aigües residuals, a Tirassec.

Ja dins el 2009 es posaren en marxa els parcs fotovoltaics de Son Salomo i Binisafúl, i Ciutadella es produí un retard i encariment de les obres del dic i la creació de nous trams de carril bici.

El 10 de juliol de 2010 s'iniciaren les obres de la variant de Ferreries, després de més de tres dècades de reivindicacions. Fou l'obra més gran duta a terme pel Consell Insular, amb un cost de 24,7 milions d'euros procedents del conveni de Carreteres signat amb el Govern central. Cap representant del Ministeri de Foment assistí a la col·locació de la primera pedra.

El 2010 també es va iniciar el nou Palau Judicial de Maó, per aglutinar totes les seus judicials del municipi. Les obres tenien un pressupost de cinc milions d'euros i a Alaior s'iniciaren les obres de reforma del Pati de Sa Lluna amb un cost de 5,2 milions d'euros.

El 2011 els propietaris d'embarcacions afectats per una onada de multes imposades per fondejos irregulars per la Direcció General de Costes crearen una plataforma que reivindicà l'ordenació de tot el litoral de l'illa. Les multes superaren en alguns casos els cinc mil euros per embarcació.

Sanitat i Benestar Social

El 2007 es va inaugurar a Ciutadella un nou servei d'urgències i noves consultes d'especialistes al centre de salut Canal Salat.

Entre març i abril de 2008 tingueren lloc set jornades de vaga a l'hospital Mateu Orfila que obligaren a suspendre 1.700 consultes i 72 operacions. Convocada pel Sindicato Médico Libre, que aglutina la majoria de sanitaris tant d'hospital com d'atenció primària, la vaga reivindicà una consolidació de les places interines, la reducció de la pressió a l'Atenció Primària, un increment del preu de les hores de guàrdia i establir un en el pla de formació per millorar les hores d'estudi. A més, a Menorca la vaga també reivindicà un increment del plus d'insularitat. A les protestes també s'hi va afegir el personal sanitari no llicenciat, reclamant un reconeixement de la carrera professional. Després d'algunes negociacions fallides i un increment de les mobilitzacions durant el mes d'abril, el maig de 2008 el Govern balear acordà amb el personal sanitari no llicenciat un reconeixement parcial de la carrera professional; l'IBSalut es va comprometre a pagar cent euros mensuals als treballadors per aquest concepte, més una paga única de cinc-cents euros. Pel que fa als metges el Govern acceptà passar de 19 a 23 euros per hora de guàrdia, un plus anual pels facultatius de les illes menors i s'acordà

també una convocatòria d'oferta pública d'ocupació que prioritzaria els metges interins. El cost total d'aquestes millores representà pel Govern balear una despesa de 8,4 milions d'euros.

L'abril de 2008 es va tornar a obrir la Casa de la Infància de Maó, estrenant noves dependències, i el mes de juliol s'inaugurà un nou centre de salut annex a l'antic hospital Verge del Toro. Les obres tingueren un cost de 700.000 euros i l'espai permetia oferir atenció a 12.000 persones.

L'Ajuntament de Es Castell inaugurà el 2008 dos pisos de protecció oficial (l'any anterior se n'adjudicaren 12), una nova residència geriàtrica, un centre de dia amb capacitat per a 15 persones, un nou Club de Jubilats i un nou centre de salut amb capacitat de donar cobertura a set mil usuaris.

El 2009 el CIME hagué d'atorgar 500.000 euros extraordinaris per garantir la Renta Mínima d'Inserció Social a un major nombre de receptors.

La Conselleria de Treball del Govern balear, hagué d'habilitar ajudes de 420 euros als treballadors que no pogueren arribar a cotitzar sis mesos, donava la brevetat de la temporada turística.

El febrer de 2011 la Fundació per a Persones amb Discapacitat de Menorca culminà la construcció del centre polivalent "Carlos Mir", al Camí de Trepucó de Maó. L'objectiu de l'espai era aglutinar tots els serveis per a persones amb discapacitat de Menorca. El projecte fou finançat amb 140.000 euros de l'herència de Juan Ignacio Balada.

Polítiques econòmiques, transports i turisme

El 2007 el Govern central i el GOIB signaren el conveni de carreteres pel qual Menorca havia de rebre fins el 2014 quasi 69 milions d'euros del Ministeri de Foment i 29,5 milions de part del CIME per finançar obres i expropiacions. El 2008 la comissió tècnica de carreteres del Consell va descartar dur a terme el desdoblament de la carretera general, considerant que el volum de tràfic no justificava el seu impacte.

La variant de Ferreries fou una de les obres de major relleu d'aquesta etapa. Durant el 2008 el CIME expropià terrenys i el Govern central avançà 35 milions d'euros per les obres de la variant. El febrer de 2011 les obres de la variant marcaren una fita en les obres d'enginyeria a Menorca, perquè es donava per finalitzat la perforació del primer túnel construït a l'illa, de 252 metres de longitud. La variant fou l'obra pública més destacada impulsada pel Consell Insular de Menorca fins al moment.

Durant el 2009 el Pla Director de Carreteres es va convertir en un element de disputa entre l'equip de govern i l'oposició. Moltes eren les obres que havien d'iniciar-se, però no arribaven. El debat sobre el model viari de l'illa fou intens. El mes de març es va desbloquejar el conveni de carreteres amb el Govern central, compromentent un total de 68,8 milions d'euros per Menorca, dels quals es comprometeren 32,3 pel desviament de Ferreries, reivindicat durant tres dècades.

En l'àmbit del transport, el 2008 Sant Lluís instaurà al carrer Es Cós la zona blava gratuïta durant 1,5 hores per afavorir la rotativitat de cotxes, decisió que agradà a comerciants però provocà també oposició entre la ciutadania, alguns en contra de la limitació horària i altres perquè volien la peatonalització del carrer.

A Es Migjorn Gran s'iniciaren obres de millora a la carretera que unia el municipi amb Ferreres. L'obra fou d'un cost d'1,2 milions d'euros.

També durant 2008 Menorca es veié afectada per una vaga de transportistes a la península, que reclamava solucions davant l'encariment del preu del combustible. Tot i que els transportistes a Menorca no participaren en la vaga, l'illa patí una manca de mercaderies i després de cinc dies de bloqueig, començaren a arribar mercaderies.

Durant el 2009 es va realitzar un nou desviament de Cala Pilar, s'acabaren les obres de la carretera Ferreries-Es Migjorn Gran i les obres a la Me-8 entre Maó i Sant Lluís. A Ciutadella, les obres d'accés al Camí Vell des de la Ronda Sur implicaren la troballa del jaciment de Montefí.

En el transport marítim, destaca que el 2011 s'inaugurà el port de Son Blanc a Ciutadella. La rissaga de 2006 va motivar la decisió de construir aquest nou port, projecte que fou aprovat pel PP, PSOE i PSM. La construcció d'aquest port ha tingut repercussions en el flux de mercaderies i passatgers per via marítima, en detriment del port de Maó. El 2010 el Parlament i Medi Ambient donaren la conformitat per tal que al dic de Son Blanc de Ciutadella, que en aquells moments estava en construcció, poguessin arribar grans creuers. El dic de Son Blanc, la major infraestructura portuària construïda a Menorca, es va inaugurar el 24 de març de 2011 després de 4 anys d'obres i una inversió de 84 milions d'euros. El projecte fou consensuat entre els dos partits majoritaris.

Pel que fa al transport aeri, durant aquesta etapa no s'assoleixen avenços pel que fa als vols interilles, a causa dels entrebancs amb el govern central i les institucions europees.

Tot i així, el 2009 el Ministre de Foment, José Blanco, inaugurà la primera fase de l'ampliació de la terminal de l'aeroport. El projecte fou qüestionat pels ecologistes, mentre que el PSM, soci de govern a l'illa, considerà que era una obra desproporcionada; fins i tot el Consell instà a Foment a adequar les obres i l'equipament a les necessitats de l'illa. Les noves instal·lacions tindrien capacitat per 5,7 milions de passatgers, més del doble de la capacitat del moment.

El 29 de gener de 2010 es va crear a Menorca, cinc anys després de la desaparició de la Mesa del Transport Aeri, una plataforma reivindicativa contra la discriminació que implica la insularitat.

Pel que fa a polítiques econòmiques, en aquesta etapa destacà la crisi de Kraft. El 2008 el batlle de Maó, Vicenç Tur, demanà al ministre de Treball Celestino Corbacho que actués com a intermediari amb els responsables de Kraft per evitar el tancament de la planta de El Caserio a Menorca. 175 persones treballaven a la planta i 22 finques agràries produïen 13 milions de litres

de llet per a kraft cada any. Del total de 1,63 milions d'euros rebut en subvencions per a la modernització de la fàbrica, Kraft només hagué de tornar al Govern balear una subvenció atorgada el 2006, de 286.000 euros, condicionada al manteniment de la fàbrica fins el 2011.

Igual que en la legislatura anterior, també es continuà ampliant el teixit d'infraestructures industrials i el 2008 a Es Migjorn Gran es va estrenar el polígon. Malgrat tot, la crisi fou notable. Durant el 2010 es va perdre el 15% del teixit industrial de Menorca. Així mateix la fira internacional de bijuteria celebrada fins al moment a Menorca, Eurobijoux, es traslladà a Mallorca; el president del Consell, Marc Pons, va intentar sense èxit evitar el trasllat.

Una altra mostra de la situació en què es trobava l'economia menorquina el 2010 fou la suspensió, anunciada pel Govern balear, de la Fira Hàbitat Menorca per manca d'expositors.

Respecte a les infraestructures tecnològiques s'ha de destacar la construcció del Parc Bit. Així mateix, el 2010 dugué la firma entre el Govern balear i el Consell Insular de Menorca per assegurar els doblers necessaris per desplegar a Menorca la xarxa de fibra òptica, un total de 7 milions d'euros. Menorca era l'illa de l'arxipèlag on major nombre de compres per internet realitzen els consumidors. Segons Carles Manera i Pilar Costa, consellers d'Economia i Innovació respectivament, un 60% dels menorquins majors de 16 anys empraren la xarxa durant el 2010 per comprar béns i productes de consum.

Pel que fa al món agrari, el 2009 s'anunciaren retallades del 40% ens les ajudes del Pla Proagro, principal línia d'ajudes dels llocs. Com a resposta, a la Fira del Camp celebrada a Alaior per primavera, els pagesos concentraren les vaques en senyal de protesta i les associacions agràries es manifestaren amb el lema "El campo se arruina, exigimos soluciones". La relació de la Conselleria d'Agricultura del Govern amb els pagesos era tensa, pels retalls i pels retards en la concessió d'ajudes. El Consell i el Govern es van comprometre a desenvolupar un pla per compensar les retallades de Proagro. A la tardor tingué lloc una protesta unitària organitzada per les quatre organitzacions agràries de l'illa, que reivindicaven, entre altres aspectes, preus justos pels seus productes.

Durant el 2010 el camp menorquí fou l'únic sector de l'illa que acabà amb un PIB en creixement d'un 1%, tot i que la supervivència de les finques es trobava en perill, donat que la cotització dels productes havia disminuït. Respecte el 2009, un 30% més de finques s'havien adscrit al Contracte Agrari Reserva de la Biosfera, sumant ja un total de 195 adscripcions. El CARB era un acord entre el Consell Insular de Menorca i els titulars de les explotacions, mitjançant el qual la finca agrària assumeix uns compromisos respecte a la seva activitat productiva (incorporar i aplicar pràctiques agrícoles respectuoses amb el medi ambient), i l'administració a canvi li atorga ajudes, compensacions i serveis.

Des de la perspectiva turística, el 2009, després d'una caiguda del 15% en l'ocupació hotelera, especialment d'origen anglès, el Consell, el Govern i l'Estat signaren un conveni amb els touroperadors per tal d'impulsar el turisme internacional.

Durant el 2010 el turisme nacional incrementà un 4,5% i el turisme internacional un 3%; arribaren 48.000 visitants més, i l'ocupació hotelera passava del 56% el 2009 al 70% el 2010. El mes de gener de 2010 se signaren convenis turístics pels quals Govern central, Govern balear i Consell donaven 9 milions d'euros en tres anys a touoperadors alemanys i britànics. Malgrat tot, la despesa dels turistes continuà disminuint fins als 108 euros diaris, la mitjana més baixa de Balears. L'atur del sector serveis continuà caient fins el 4.635 desocupats (un 9% més que l'any anterior).

El 2010 el Consell insular, amb Joana Barceló al front de la Conselleria de Turisme, promocionà el Camí de Cavalls a la Feria Internacional del Turisme de Madrid i a la World Travel Market de Londres.

El juny de 2010 es va celebrar a Menorca el certamen de bellesa “Queen of Poland”, que costà al Consell 25.000 euros. El PSM i l'oposició criticaren l'acte, en el qual alguns representants polítics es fotografiaren amb les concursants. El conseller de Cultura i Educació, Joan Lluís Torres, dimití de la vicepresidència de la Fundació Destí Menorca.

Educació i Cultura. Política lingüística

En el sector educatiu, a l'any 2008 al voltant de quatre centes persones es manifestaren a Maó per reclamar solucions a la massificació escolar, denunciat que feien falta més de 450 places. També es va iniciar una recollida de firmes per evitar que el col·legi públic Sa Graduada fos traslladat del centre a la Via Ronda; aconseguiren unes 4.000 firmes però no aconseguiren el seu objectiu. El 2008 a Ferreries s'amplià el col·legi públic Castell de Santa Àgueda, incrementant en cent el nombre de places escolars. El 2011 es va iniciar la construcció d'un centre escolar a Maó després de dècades sense nous edificis.

En l'àmbit cultural, el 2008 va estar marcat per escàndol al voltant del finançament del Festival Internacional de Música de Menorca (FIMM), organitzat per Castillo de Elsinor amb el suport econòmic de Fundació Destí Menorca (Consell insular), que destinà a l'esdeveniment 210.000. Provocà l'oposició de les entitats culturals menorquines i a més, les partides dels 575.000 euros en què es va pressupostar la primera edició es posaren en dubte. En el context del FIMM, celebrat a Es Freginal a Maó, actuaren Bebo Valdés, Estrella Morente y Kool and the Gang.

També durant el 2008 es van inaugurar les sales multifuncionals de Sant Lluís i Ferreries, i a Fornells es va inaugurar el castell de Sant Nicolau, després d'anys de rehabilitació.

El 2008 Es Mercadal tornà a disposar de banda de música pròpia, amb una quarantena de membres dirigits per Rafael Arguimbau i a Es Migjorn Gran es va consolidar La Gran Migjornale, una mostra d'art itinerant.

Així mateix es va celebrar el desè aniversari de la OCIM – Orquestra de Cambra Illa de Menorca amb doble concert a Maó i Ciutadella. També fou la protagonista del 50è aniversari de les Joventuts Musicals de Ciutadella. El Grup Folkloric de Ciutadella complí trenta anys. El grup

folklòric Arrels de Sant Joan complí 25 anys i es va recuperar el Festival de la Cançó Menorquina, després de quaranta anys.

La Conselleria de Medi Ambient del Govern Balear organitzà el 2008 un concert en què tocaren Hombres G.

El 2009 el Teatre Principal de Maó celebrà 180 anys, amb una “Nit de la Cultura” en què s’entregaren els premis 31 de desembre de l’Obra Cultural Balear i l’Institut d’Estudis Balearics concedí els premis Memòria Viva a tres persones i entitats de Menorca: Lluís Casasnovas, la Comissió de Patrimoni de Santa Eulàlia d’Alaior i l’Orfeó Maonès.

El 2009 el Casino de Ciutadella complí 120 anys i el CIME declarà l’Any Albertí, pel 150 aniversari de la mort de Vicenç Albertí. També se commemorà els 80 anys de la mort de Francesc Camps i Mercadal (Francesc d’Albranca), els 50 anys de la fundació de les Joventuts Musicals de Maó, els 50 anys de l’inici del Cine Club de Ciutadella, els 30 anys de la Coral Sant Antoni de Maó i els 25 de la Coral Clau de Sol de Ferreries i 20 la Coral del Centre Cultural d’Alaior. Així mateix el menorquí Joan Pons rebé la Medalla d’Or del Gran Teatre del Liceu de Barcelona.

El 2009, el patrocini institucional del Consell de Menorca, els Ajuntaments i també Sa Nostra féu possible les obres de Pilar Perdices i Carlos Mascaró. Així mateix hi hagué a nivell municipal, les obres “El llangardaix” (de Bartomeu Sánchez i Lluís Castelló) a Alaior i “Cercant el punt” a Maó (Lavayen), resultat de les aportacions municipals de suport a la creació artística a Menorca, i permetent al ciutadà participar en la seva elecció. En l’àmbit musical podem destacar el concert del guitarrista David Russell en el 20è aniversari de la independència de Es Migjorn Gran i de la Filharmònica de Berlin i The King Singers en el Festival de Música de les Joventuts Musicals de Maó.

En el context de la crisi econòmica, l’any 2010 les entitats culturals patiren retallades i una disminució dels ajuts públics. L’autofinançament es convertí en un objectiu fonamental. Així per exemple, el pressupost del Consell pel 2011 retallava en gairebé un milió d’euros la partida per cultural; els ajuntaments també aplicaren reduccions a les subvencions per cultura. L’Obra Social de Sa Nostra, per posar un exemple, el 2011 destinà el gruix dels seus recursos a projectes socials i solidaris en lloc d’iniciatives culturals. Una de les entitats menorquines que féu pública la seva complexa situació fou l’Ateneu de Maó.

Tot i així, el 2010 els esdeveniments entorn l’art es consolidaven a l’illa. Des del 2006, quan sorgí la Gran Migjornale, foren diversos els municipis que desenvoluparen iniciatives de dinamització: Ferreries (Fosquets d’Art), Alaior (Aloart), Es Mercadal (Vesprades) i Ciutadella (Diada d’Estiu de Cultura). Aquestes iniciatives, que portaven l’art al carrer, comptaven amb els artistes i associacions com a organitzacions i rebien el suport de les administracions públiques i dels particulars, que participaven obrint les portes dels domicilis com a espais d’exposició.

El 2010 l’Orfeó Maonès celebrà el 120è aniversari.

A Ciutadella, el 2011, la processó de Sant Antoni es va realitzar sense l'himne nacional, resultat d'un acord del ple del 14 d'octubre de 2010 que dugué a la majoria del consistori a eliminar l'himne del repertori de la Diada (havia estat reintroduït el 2004 pel PP).

El 2011 també fou l'any en què s'obriren les portes el nou espai cultural de Canal Salat de Ciutadella.

El 2009 hi hagué polèmica entorn la llengua. Iniciativa Cívica Mahonesa convocà una manifestació contra “la imposició del català estàndard sobre el menorquí”; hi assistiren representants del PP, UPyD, UPCM i Ciudadanos de Menorca. Poc després es reactivà, després de deu anys, Acció Cultural de Menorca, per promoure la llengua i cultura catalana.

Esports i oci

En el món esportiu cal destacar que el 2008 es va intentar construir un geriàtric i un mini golf a Binixíquer, amb una requalificació prèvia dels terrenys. Davant la gran oposició veïnal, l'Ajuntament de Maó no va donar suport al projecte.

D'altra banda, un total de 14 esportistes de les Illes Balears participaren als Jocs Olímpics de Pequín, entre ells Beth Salom, gimnasta menorquina.

FONTS CONSULTADES PER A L'ESTUDI

Anuaris del Diari *Última Hora*

Webgrafia

IBESTAT – Institut d'Estadística de les Illes Balears, <https://ibestat.caib.es/ibestat/inici>

Ministerio del Interior, <http://www.interior.gob.es/>

MANDAT 2011-2015

Jordi González Vidal

PROCESSOS ELECTORALS I CONSTITUCIÓ DE LES INSTITUCIONS

El 2011 va ser un any en què es visqué un gran canvi polític a la majoria d'institucions. L'any començà amb governs d'esquerres al Consell de Menorca, al Govern balear, al Govern central i a sis dels vuit ajuntaments de l'Illa, i acabà amb el PP dirigint totes aquestes administracions, excepte els consistoris des Mercadal i es Migjorn Gran.

Així s'arriba a les eleccions del 22 de maig de 2011 amb un Govern balear d'esquerres, presidit pel socialista Francesc Antich i al Consell trobem un govern de coalició entre PSOE i PSM-Els Verds, liderat per Marc Pons, després de la dimissió en 2008 de Joana Barceló. El primer mig any de 2011 en els ajuntaments de Maó, Ciutadella, Alaior, Es Mercadal, Ferreries i Sant Lluís també governà l'esquerra, mentre que el PP només ostentà el poder a Migjorn Gran i a Castell. Tot aquest panorama canvià radicalment amb les eleccions. El PP obtingué majoria absoluta al Parlament, al Consell i als ajuntaments de Maó, Alaior i Sant Lluís. També aconseguí el govern en minoria de Ciutadella i Ferreries, i mantenir el des Castell amb una coalició amb Unió Menorquina. Per la seva banda el PSOE tragué majoria absoluta a Migjorn i governà en minoria a Mercadal. L'ascens del PP es veié referendat en els comicis generals del 20 de novembre de 2011 a l'arribar al poder Mariano Rajoy, que posa així fi a una època de predominança socialista al conjunt de l'Estat.

A més de l'ascens del PP i la caiguda de l'esquerra, és remarcable la remodelació del regionalisme de centredreta. Unió Mallorquina empantanegada de corrupció s'extingí el febrer de 2011 com a formació política i sorgiren a Balears nous partits regionalistes de centredreta, com la Lliga Regionalista de Jaume Font (exdiputat i conseller del PP) i Convergència per les Illes de Josep Melià (procedent d'UM). A Menorca el centrisme estava representat fins aleshores per Unió Centrista de Menorca (UCM) que a partir de 2009 dona el pas a Unió Menorquina (UMe), malgrat les coincidències sempre mantingué distància amb UM. Abans de les eleccions de 2011, UMe s'apropà més a la Lliga Regionalista, mantenint açò sí la seva independència.

L'ascens del PP i l'estocada al PSOE tingué molt a veure amb la crisi econòmica i social que esclatà en 2008, i que portà arreu una greu recessió, que en un primer moment es va afrontar amb mesures de reactivació, amb un augment de la despesa pública i després a partir de 2010 s'optà per polítiques d'austeritat i reformes estructurals, no exemptes de contestació social, com la convocatòria de vaga general el 29 de setembre de 2010. A Menorca tres indicadors reflecteixen l'abast de la crisi econòmica. El maig de 2011, ja començada la temporada turística, hi havia a l'illa 5.408 aturats, tres vegades més que el mateix mes de 2007. Quant a la afiliació a la Seguretat Social hi havia a Menorca 31.130 treballadors en actiu, 5.604 manco que quatre anys abans. I per acabar el deute públic, disparat per la despesa pública i per la baixada d'ingressos. En acabar 2010 el deute del Consell era de prop de 42 milions, 17 milions més que

dos anys abans. Els vuit ajuntaments acabaren 2010 amb un deute viu de prop de 70 milions, 8,5 milions més que a finals de 2008.

Abans de les eleccions de 2011 també esclatà al conjunt del país un gran malestar amb la classe política, derivat de la gestió de la crisi i dels nombrosos casos de corrupció, com Gürtel, Palma Arena, els ERE, els casos que afectaven UM... A Menorca, en aquesta època també es destaparen casos de presumpta corrupció, com el cas Mar Blau amb una dotzena d'imputats per falsejar concursos públics de l'Autoritat Portuària per la concessió d'amarraments al port de Maó. A Ciutadella també afloraren els casos Citur, Nerer o el de les Rates, on s'investiguen, en el primer cas, la manipulació de concursos públics i en els altres dos unes permutes que van perjudicar l'Ajuntament, durant el mandat 2003-2007. Poques setmanes abans de les eleccions de 2011, el 29 de març, esclatà l'operació Xoriguer (del cas Citur) on es detingué l'exbatlle de Ciutadella, Llorenç Brondo (PP) i els exregidors Avel·lí Casasnovas i Gabriel Cardona. Dies després també s'imputaren altres dues exregidores d'aquell mandat: Antònia Salord (en aquestes dates regidora d'UMe, igual que Gabriel Cardona) i Antònia Gener, que era la secretària general del PP de Menorca.

Tot aquest clima propicià una indignació col·lectiva que portà al naixement del moviment del 15-M, el maig de 2011, i que anar agafant forma i força en els mesos vinents. Amb aquest panorama arribem a les eleccions municipals i autonòmiques i a l'estrena d'una nova legislatura, amb el PP al poder de gairebé totes les institucions i marcada per la contínua contestació social pels retalls al sector públic (sobretot a la sanitat i a l'educació), de les actuacions sobre el territori (com les obres de la carretera) o per la política lingüística i educativa (com l'aplicació del TIL als centres educatius).

Eleccions autonòmiques 22 de maig de 2011 (Parlament)

A les eleccions del Parlament balear es presentaren, entre les quatre circumscripcions, 34 candidatures, 14 més que en 2007. La llista del PP l'encapçalà José Ramón Bauzá Díaz; mentre que la del PSOE repetí Francesc Antich Oliver. A diferència de 2007, no es reedità l'aliança del Bloc per Mallorca (entre sobiranistes i Esquerra Unida), i el PSM a Mallorca es presentà juntament amb Iniciativa-Verds-Entesa, mentre que ERC i EU concorregueren en solitari. A l'àmbit regionalista de centredreta, un cop extingit UM, es presentaren dues llistes: la Lliga Regionalista i Convergència per les Illes.

En la circumscripció de Menorca participaren 11 candidatures, cinc més que quatre anys abans. El PP presentà com a cap de llista a Santiago Tadeo Florit; el PSOE, a Joana Barceló Martí; el PSM, a Manel Martí Llufríu; Esquerra de Menorca-Esquerra Unida, a Jesús Barrasa Aceituno; Unió Menorquina (agafant el relleu d'UCM), apostà per Félix Ripoll Pons; i Ciutadans en Blanc, a Guillermo Alonso de Armiño Erce. Les cinc candidatures que es presentaren en aquests comicis i que no ho feren en 2007 són Els Verds amb Óscar García Febrero (quatre anys abans participaren en coalició amb el PSM); UPyD amb Laura Mascaró Rotger; UPCM (que s'estrena a l'àmbit insular) amb Antonio Femenías Mesquida; Pacma amb Violeta Colmenero Pérez; i Unificació Comunista d'Espanya (UCE), amb Adrià González Minaya.

El guanyador de les eleccions autonòmiques fou el PP, amb 194.861 vots, el 47,76 per cent dels sufragis vàlids. Bauzá aconseguí la majoria absoluta, amb 35 escons, set més que el 2007. En segon lloc quedà el PSOE, amb 102.724 paperetes (25,18 per cent), i amb quasi la meitat dels vots que obtingué el PP. Els socialistes tragueren 18 diputats, quatre manco que 2007. La coalició liderada pel PSM de Mallorca obtingué 36.181 vots (8,87 per cent) i 4 escons, els mateixos que quatre anys enrere, quan també inclogué a Esquerra Unida. Per la seva banda, les llistes de Gent per Formentera-PSOE i PSM de Menorca es feren amb un diputat cadascú. Ni la Lliga Regionalista, ni Convergència aconseguiren cap escó, quan el 2007 UM es va fer amb tres diputats. També es quedaren sense representació Esquerra Unida, UPyD i ERC. La participació en aquests comicis fou del 58,8 per cent, 1,34 punts manco que en les eleccions de 2007.

A la circumscripció de Menorca, el guanyador també fou el PP, amb 17.479 vots, 1.678 més que en 2007. Representa el 47,73 per cent dels sufragis (2,71 punts percentuals més que fa quatre anys) i vuit escons, dos més. El PSOE perd dos diputats i es queda en quatre, amb 10.276 vots, el 28 per cent dels sufragis. Els socialistes perderen 3.837 vots i més d'11 punts percentuals. El PSM, ara sense Els Verds, millorà els resultats de 2007, aconseguint captar alguns vots de socialistes desencantats i sumà 3.723 paperetes, amb les que retingué un escó. Esquerra de Menorca, Unió Menorquina i la resta de formacions no arribaren el 5 per cent necessari. La participació fou del 58,98 per cent, molt semblant a la registrada al conjunt de Balears i a la de 2007.

CANDIDATURA	VOTS	% VOT VÀLID	ESCONS
PP	17.479	47,73	8
PSOE	10.276	28,06	4
PSM-EN	3.273	10,17	1
EM-EU	1.567	4,28	
UMe	968	2,64	
CenB	857	2,34	
Els Verds	645	1,76	
UPCM	509	1,39	
UPyD	406	1,11	
Pacma	127	0,35	
UCE	64	0,17	
Cens electoral	65.397		
Participació	38.568	58,98%	
Vot nul	651	1,69%	
Vot en blanc	1.296	3,42%	

Taula. Resultats de les eleccions del 22-05-2011 al Parlament (circumscripció de Menorca)

Constitució del Parlament

El Parlament de la VIII legislatura es constituí el 7 de juny de 2011, quan prengueren possessió els 13 diputats menorquins. Per part del PP, Santiago Tadeo Florit, Antoni Camps Casasnovas,

Asunción Pons Fullana, José María Camps Buenaventura, Misericordia Sugrañes Barenys, Alejandro Sanz Benejam, Eulàlia Llufríu Esteva i Margaret Mercadal Camps. Aquesta última renuncià el 23 de juny de 2011, al ser nomenada directora general de Medi Rural i Marí del Govern. Fou substituïda per Manuel Monerris Barberá, que prengué possessió el 27 de juny de 2011. Els diputats socialistes foren Joana Barceló Martí, Marc Pons Pons, Cristina Rita Larrucea i Damià Borràs Barber, i el PSM de Menorca el representà Manel Martí Llufríu.

La Mesa del Parlament la presidí Pere Rotger Llabrès (PP), fins que dimití l'11 de desembre de 2012 en ser imputat en el cas Over. Fou substituït una setmana després per Margalida Durán Cladera. La Mesa estava integrada pels vicepresidents primer Pere Palau Torres (PP) i segon Antonio J. Diéguez Seguí (PSIB), i com a secretàries primera i segona, les menorquines Eulàlia Llufríu (PP) i Joana Barceló (PSIB).

Es constituïren tres grups parlamentaris, el Popular, el Socialista i el de PSM-Iniciativa Verds-Entesa i Més per Menorca (que el febrer de 2013 canvià la denominació per Grup Parlamentari MÉS). A partir de 2012 hi hagué dos diputats no adscrits, Margalida Font de Gent per Formentera-PSOE i l'exdiputat del PP, Antoni Pastor.

Quant a les funcions dels diputats menorquins, a la Diputació Permanent trobem a Marc Pons (a partir de gener de 2013) i a Santiago Tadeo com a membres titulars, i a Asunción Pons, Misericordia Sugrañes, Damià Borràs, Cristina Rita i Manel Martí, com a suplents. Pel que fa a les comissions parlamentàries, Santiago Tadeo participà a la d'Hisenda i Pressupost. Antoni Camps, a les d'Economia; Hisenda i Pressupost; Cultura, Educació i Esports. Asunción Pons, a les de Salut i Economia. José María Camps a les de Turisme; Reglament; Salut; Medi Ambient i Ordenació del Territori; Assumptes Institucionals i Generals. Misericordia Sugrañes, a les de Medi Ambient i Ordenació del Territori; Cultura, Educació i Esports. Alejandro Sanz, a les d'Assumptes Institucionals i Generals; Comissió de Control sobre la Radiotelevisió de Balears; i Reglament. Eulàlia Llufríu, a les de Medi Ambient i Ordenació del Territori; Reglament; Assumptes Institucionals i Generals; i Turisme. Margaret Mercadal, a les de Medi Ambient i Ordenació del Territori; Salut; i Economia. Manuel Monerris, a la de Cultura, Educació i Esports. Joana Barceló, a les d'Economia; Turisme; Assumptes Socials i Drets Humans; i Reglament. Marc Pons, a les d'Economia; i Assumptes Institucionals i Generals. Cristina Rita, a les de Salut; Assumptes Socials i Drets Humans; i Cultura, Educació i Esports. Damià Borràs, a les de Control sobre la Radiotelevisió de Balears; Turisme; Assumptes Europeus; Reglament; i Medi Ambient i Ordenació del Territori. I Manel Martí, a les de l'Estatut dels Diputats; Reglament; i Assumptes Institucionals i Generals.

Constitució del Govern

El 18 de juny de 2011 Bauzá prengué possessió com a president del Govern. Dos dies després es constituí el nou executiu compost per una Vicepresidència Econòmica, sis conselleries i 31 direccions generals. El vicepresident fou Josep Ignasi Aguiló Fuster i la resta de consellers foren Antonio Gómez (Presidència); Carlos Delgado (Turisme i Esports), Rafael Bosch (Educació, Cultura i Universitats), Carmen Castro (Salut, Família i Benestar Social) i Gabriel

Company (Agricultura, Medi Ambient i Territori), Com a representant de Menorca, trobem a Simón Gornés Hachero, nomenat conseller d'Administracions Públiques. Gornés (Manresa, 1967) és llicenciat en història, arqueòleg de professió. Fou conseller de Cultura, Educació i Patrimoni del Consell entre 1995 i 1999, i diputat autonòmic de 1995 a 2011. Quan és nomenat conseller és el primer tinent de batle de Maó i president del PP de Maó. Al govern també trobem dues directores generals menorquines: Juana Maria Camps i Margaret Mercadal.

Durant la legislatura hi hagué quatre remodelacions de govern. La primera esclatà el 6 de juliol de 2012, amb el cessament de la consellera de Salut, Carmen Castro. Agafà el relleu Antoni Mesquida, però la crisi no es tancà perquè el 24 d'octubre del mateix any presentà la dimissió i el substituï Maties Sansaloni. Quedà un Govern sense cap dona a primera línia, una situació que no es donava en cap més executiu autonòmic d'Espanya.

La segona remodelació de Govern tingué lloc el 2 de maig de 2013, quan es cessen als consellers Aguiló, Bosch i el menorquí Simón Gornés. Es creen dues noves conselleries, i es nomenen cinc nous consellers (tres dones i dos homes). Joaquín García es fa càrrec d'Economia; José Vicente Marí, d'Hisenda; Sandra Fernández, de Família i Serveis Socials; Núria Riera, d'Administracions Públiques i portaveu; i com a quota menorquina s'anomena a Joana Maria Camps Bosch, com a consellera d'Educació, Cultura i Universitat. Camps (Ciutadella, 1965) ja estava dins el Govern com a directora general de Treball i Salut Laboral i Bauzá la traspassa a una altra conselleria, en un moment convuls, quan s'acabava d'aprovar el polèmic TIL, que introdueix el trilingüisme a les aules. Llicenciada en dret, advocada i agent de propietat immobiliària, de professió, en el mandat de 1991 a 1995 fou regidora d'Hisenda de Ciutadella.

La tercera crisi de govern es produí el desembre de 2013 amb la dimissió de Carlos Delgado com a conseller de Turisme i Esports i el nomenament de Jaime Martínez. La quarta remodelació de Govern tingué lloc el 26 de setembre de 2014. Bauzá destituï a la consellera Joana Maria Camps, un cop la Justícia tombà el polèmic TIL i després d'haver viscut una autèntica revolta en el món educatiu. Núria Riera agafà el relleu de la Conselleria d'Educació i Cultura i per cobrir la vacant de Riera en la Conselleria d'Administracions Públiques, es nomenà al veterà dirigent del PP menorquí, Juan Manuel Lafuente Mir. Nascut a Maó el 1963, és llicenciat en Dret i advocat de professió. La seva trajectòria política comença en 1994 com a regidor de l'oposició a Maó fins 1996, quan fou nomenat director general de Comerç del primer Govern de Jaume Matas fins al 1999. També fou conseller insular entre 2004 i 2007, regidor de Maó entre 2003 i 2011 i president del PP de Menorca entre 1999 i 2008. Abans de ser nomenat conseller, el setembre de 2014, era assessor jurídic de l'àrea d'Urbanisme de Maó i des de 2015, és diputat autonòmic.

Altres càrrecs rellevants del Govern pel que fa a Menorca foren el de José Luis Gallego Lago (Madrid, 1956) com a gerent de l'Àrea de Salut de Menorca i el de Julián Hernández Sintes (Maó, 1952) com a delegat de la Conselleria d'Educació a Menorca, fins a l'agost de 2013. Posteriorment, i després d'un intent frustrat de nomenar a Guillem Ferrer com a successor d'Hernández, el 20 de setembre de 2013 fou nomenada Maite Torrent (Ciutadella, 1968).

El Govern de Bauzá, com veurem més endavant, estigué marcat per la constant mobilització social contra els retalls a la sanitat i a l'educació, així com la revolta en el món educatiu i en els sectors catalanistes per l'aplicació del TIL i la política lingüística menyspreant el català. Durant la present legislatura es seguí xerrant de corrupció. Es condemnà a presó al president Matas, a l'expresidenta del Parlament, Maria Antonia Munar, i als exconsellers Miquel Nadal i Francesc Buils, d'UM. També el 2012 se cità com a imputat a Iñaki Urdangarín i al seu soci menorquí Diego Torres.

Eleccions autonòmiques del 22 de maig de 2011 (Consell de Menorca)

Si a les eleccions al Parlament en la circumscripció de Menorca es presentaren onze candidatures a les del Consell en concorregueren nou, ja que ni Pacma ni UCE van participar. Així i tot, són tres més que en els comicis del Consell de 2007. El PP amb Santiago Tadeo, Esquerra Unida amb Jesús Barrasa i Ciutadans en Blanc amb Guillermo Alonso de Armiño, presentaren el mateix cap de llista al Parlament que al Consell. El PSOE apostà per l'actual president del Consell, Marc Pons. El PSM, per la que era la tinent de batlia de Ciutadella, Maite Salord Ripoll, i es deslligà dels Verds, que concorregué amb Rafael Muñoz Camps. La llista d'Unió Menorquina fou liderada per Irene Coll Florit i s'estrenaren en unes eleccions insulars, UPCM amb Manuel Félix Campos Santaella, i UPyD amb Palmer Carretero Vilches.

El PP fou el gran vencedor, amb majoria absoluta i el primer partit de la història que aconseguí vuit consellers, dos més que els que tenia. Es beneficià de l'onada de canvi i del desgast del PSOE, per la gestió de la crisi des de les diverses administracions, entre elles un Consell presidit pel seu contrincant. També jugà el seu favor la presentació d'una llista renovada. Tot plegat propicià que el PP obtingués 17.781 vots, 2.754 més que en 2007, i un percentatge del 48,28 per cent, 6,44 punts més que quatre anys enrere. Cal destacar que Tadeo tingué 302 vots més al Consell que al Parlament.

Pel que fa al PSOE la baixada fou considerable. Es quedà amb quatre consellers, en captar 9.762 vots, que representaven un 26,51 per cent. Fou el seu pitjor resultat des de 1979. El 2007, malgrat ser la segona força, quedaren pràcticament empatats amb PP i en 2011 la distància fou abismal, amb 8.019 sufragis i prop de 22 punts de diferència. En quatre anys el PSOE perdé 5.135 vots, prop de 15 punts percentuals i dos escons.

Els PSM, amb 4.237 vots i un 11,51 per cent, obtingué els millors resultats fins a aleshores, encara que el portaran a l'oposició i mantingué un conseller (a 650 vots del segon). Malgrat separar-se dels Verds, tragué 887 vots més que en 2007, aconseguint captar vots de socialistes desencantats. Tragueren 514 sufragis més al Consell que el Parlament, el que porta a pensar que alguns electors votaren el PSOE al Parlament i el PSM al Consell. De fet, ja es coincidència que la llista socialista de Joana Barceló al Parlament respecte a la de Marc Pons al Consell aconseguís 514 vots més, exactament els mateixos que la diferència inversa del PSM.

CANDIDATURA	VOTS	% VOT VÀLID	ESCONS
PP	17.781	48,28	8
PSOE	9.762	26,51	4
PSM-EN	4.237	11,51	1
EM-EU	1.598	4,34	
UMe	1.067	2,9	
CenB	840	2,28	
Els Verds	683	1,85	
UPCM	467	1,27	
UPyD	392	1,06	
Cens electoral	64.139		
Participació	38.607	60,19%	
Vot nul	632	1,64%	
Vot en blanc	1.148	3,02%	

Taula. Resultats de les eleccions del 22-05-2011 al Consell de Menorca

Esquerra de Menorca quedà com a quarta força, amb un resultat semblant al de 2007 i no arribà al 5 per cent necessari. UMe obtingué més vots que en 2007 i fregà el 3 per cent, mentre que Ciutadans en Blanc (que ja no es tornarà a presentar més) fou la sisena llista més votada, experimentant un gran creixement al passar dels 281 vots de 2007 als 841 de 2011, captant part de la indignació existent. Els Verds, que el 2007 van concórrer amb el PSM, caigueren en la irrellevància com a setena força, amb 683 vots, els que li haguessin fet falta el PSM pel segon conseller a costa del PP, però ja se sap que en la política un més un no sempre és dos. UPCM i UPyD tragueren poc més de l'1 per cent dels vots. La participació fou del 60,19 per cent, 1,5 punts més que en 2007 i cal destacar l'augment del vot en blanc que passar dels 805 en 2007 als 1.148 de 2011.

Constitució del Consell

El 25 de juny de 2011 es constituí la nova corporació insular, en la que Santiago Tadeo Florit fou escollit president del Consell de Menorca. Tadeo (Maó, 1968) és diplomad en Ciències Empresarials, assessor fiscal i comptable, de professió. Afilliat al PP des de 1999, un any després fou proclamat president del PP des Castell, municipi on fou regidor entre 2003 i 2011. Fou diputat autonòmic des de 2003 fins el 2019, conseller insular entre 2011 i 2019 i president del PP de Menorca del 2008 fins al 2017.

A la nova corporació, formada per 13 consellers, hi havia majoria de dones, fins a set. Els consellers del PP, a part de Tadeo, foren Pilar Pons Faner, Luís Alejandro Sintés, María Salomé Cabrera Roselló, Joan Josep Pons Anglada, Aurora Herráiz Águila, Fernando Villalonga Bordes i María Nieves (Maruja) Baíllo Vadell. Per part del PSOE, Marc Pons Pons, Joana Rosa Caules Ameller, Noemí Gomila Carretero i Joan Marquès Coll (un cop Lázaro Criado renunciés a prendre possessió). I del PSM, Maite Salord Ripoll.

Tadeo conformà en un primer moment un govern només amb els consellers electes, en previsió d'incorporar un conseller no electe més endavant. El president assumí Ordenació del Territori;

Pons Faner fou la vicepresidenta primera i consellera de Serveis Generals, Hisenda, Treball i Innovació; Luis Alejandro, Mobilitat i Projectes; Salomé Cabrera, Turisme i portaveu de l'equip de govern; Fernando Villalonga, Economia, Medi Ambient i Caça; Aurora Herráiz, Benestar Social i Joventut; Joan Josep Pons, Cooperació, Esports i Habitatge; i Maruja Baíllo, Cultura, Patrimoni i Educació. El 21 de setembre de 2011 es nomenà a Cristóbal Huguet Sintes com a conseller executiu d'Ordenació del Territori, després que fos desimputat d'una peça separada del cas Mar Blau. Huguet dimití el 6 de novembre de 2013 i fou substituït per Marta Vidal Crespo, que prengué possessió el dia 19 del mateix mes. El govern de Tadeo estigué format així per 9 consellers i 12 direccions insulars. L'anterior mandat, del PSOE-PSM, arribà a haver-hi 11 conselleries (tres no electes) i 24 direccions insulars, encara que a partir de 2010 el govern quedà en 10 conselleries i 18 directors insulars.

Quant als consellers de l'oposició, el portaveu del Grup Socialista, Marc Pons dimití el març de 2012, després de perdre la secretaria general del PSOE de Menorca en favor de Vicenç Tur. Entrà com a consellera Margarita Petrus Melià, mentre que Joan Marquès fou el portaveu del Grup Socialista. L'agost de 2014 renuncià a l'acta de consellera socialista Joana Rosa Caules i prengué possessió Àngela Caules Fuentes.

El mandat del Consell estigué marcat, com veurem més endavant, per la problemàtica del transport aeri i per la reforma de la carretera general, que generà mobilitzacions i protestes en contra. També es parlà de les presumptes incompatibilitats del conseller Villalonga, que firmar resolucions de pesca que afectaven els seus negocis. Finalment el maig de 2013 un informe Consell Consultiu descartà les incompatibilitats i el ple del Consell acordà la creació d'una comissió d'investigació sobre la gestió de la pesca, però no només sobre Villalonga, com demanava l'oposició, sinó també de l'etapa anterior quan el PSM era el responsable.

Durant aquest mandat també hi hagué canvis en les executives insulars dels partits. No en el cas del PP, on Tadeo revalidà en el Congrés Insular de juliol de 2012 la presidència, amb el 98 per cent dels vots. Més convuls fou el XII Congrés Insular del PSOE on Vicenç Tur s'imposà a Marc Pons, per 56 a 42 vots. Respecte al PSM, el desembre de 2011 Francesc Pons Morlà fou nomenat secretari general, agafant el relleu d'Antònia Al·lès. El juliol de 2012 dimití per motius personals i el desembre del mateix any la formació decidí en assemblea abandonar el nom de PSM-Entesa Nacionalista i substituir-lo pel de PSM-Més per Menorca i nomenà a Maite Salord com a coordinadora. Per la seva banda, Esquerra de Menorca trià el març de 2012 a Juan Miguel Gomila com a nou coordinador insular, mentre que Unió Menorquina el 2012 decidí integrar-se en el nou partit regionalista, El PI-Proposta per les Illes.

A finals de mandat aparegué un actor nou, Podem, que recollí les reivindicacions del moviment del 15-M i que irrompé a partir de les eleccions europees de 2014. A Menorca es constituïren diversos cercles a l'àmbit municipal d'aquest nou moviment, que culminaren el febrer de 2015 amb un procés de primàries per escollir a Mae de la Concha com a primera secretària general de Podem Menorca.

Eleccions municipals del 22 de maig de 2011

Maó

El PSOE governava el municipi des de 1983, sent el gran bastió socialista de Menorca. Fins al 2008 el batle fou Artur Bagur, que cedí la vara d'un govern tripartit (PSOE, PSM-EV i EM) a Vicenç Tur Martí, que en 2011 es presentà com a candidat socialista. En total als comicis concorregueren vuit llistes, tres més que en 2007. A més de la Tur, trobem el PP, que l'encapçalà una debutant Àgueda Reynés Calvache; mentre que Esquerra de Menorca presentà el regidor Mateu Llabrés Salom; el PSM a la regidora Maria Josep Morell Vivancos; i Ciudadanos de Menorca (no confondre amb Ciutadans) al també regidor, en aquest cas de l'oposició, Carlos Salgado Saborido. Els Verds, que concorregueren separats del PSM, apostaren per Rafel Muñoz Campos; UMe liderà la llista l'exregidora del PSM, Maria Sintes Camps; i Ciutadans en Blanc, fent triplet (Parlament, Consell i Maó) trobarem a Guillermo de Alonso de Armiño Erce.

El PP, per primera vegada, aconseguí ser la força més votada, amb una folgada majoria absoluta i accedí a l'Ajuntament de Maó, després de 28 anys de governs socialistes. Els populars tregueren 13 regidors, cinc més dels que tenien, a l'obtenir 5.450 vots (1.275 més que en 2007) i un 47,58 per cent dels sufragis, prop d'11 punts percentuals més.

El PSOE, com a escala nacional, balear i insular, s'enfonsà i Vicenç Tur pagà el desgast dels socialistes. Tragué 3.538 vots, 637 manco, i un 30,89 per cent, més de set punts percentuals manco. Perdé un regidor, i es quedà en vuit. Pitjor anar encara a la resta de forces d'esquerres, que foren els grans damnificats del tripartit d'esquerres, ja que ni PSM ni EU arribaren el 5 per cent necessari. Per primera vegada en la democràcia recent només hi hagué dos partits representats al consistori de Maó.

Esquerra de Menorca perdé 144 vots respecte a 2007, els suficients per baixar del llindar, al quedar en un 4,92 per cent, 1,5 punts manco que 2007, i quedà sense el regidor que tenia. El PSM, ara sense Els Verds, perdé els dos regidors i passà de la tercera força política a tenir els mateixos vots que Ciutadans en Blanc (371). El PSM es deixà 595 vots, quasi dues terceres parts dels que va treure 2007 i passà del 8,94 al 3,3 per cent. Els Verds, ara en solitari, tragueren 304 vots, que si tots ells haguessin anat a una hipotètica coalició amb el PSM, haurien aconseguit un regidor, a costa del PP, però açò ja és política ficció.

Ciudadanos de Menorca obtingué 372 vots, gairebé la meitat dels que tragué quatre anys abans i que sens dubte la major part transvasaren al PP. C.Me passà d'un 6,38 per cent en 2007 a tan sols un 3,25 per cent en 2011, i perdé el regidor. Per la seva banda els resultats d'UMe són insignificants, tan sols 180 vots, l'1,57 cent. La participació fou del 58 per cent, 1,5 punts més que en 2007.

CANDIDATURA	VOTS	% VOT VÀLID	REGIDORS
PP	5.450	47,58	13
PSOE	3.538	30,89	8
EM-EU	564	4,92	
PSM-EN	381	3,33	
CenB	381	3,33	
C.Me	372	3,25	
Els Verds	304	2,65	
UMe	180	1,57	
Cens electoral	20.018		
Participació	11.602	57,96%	
Vot nul	148	1,28%	
Vot en blanc	284	2,48%	

Taula. Resultats de les eleccions municipals del 22-05-2011 a Maó

La presa de possessió dels regidors, igual que la resta d'ajuntaments, tingué lloc l'11 de juny de 2011. La majoria absoluta del PP donà la batlia a Àgueda Reynés Calvache (Maó, 1967), funcionària de l'Agència Tributària, debutant a la primera línia política, malgrat que estava afiliada al PP des de 2006 i des de 2008 era la secretària general del PP de Maó. Posteriorment fou diputada nacional (2016-2019) i es tornà a presentar, sense èxit, com a cap de llista a les eleccions municipals de Maó de 2015 i 2019, quedant com a portaveu del Grup Popular a l'oposició.

Reynés gràcies a la seva majoria absoluta i a l'única oposició del PSOE, governà Maó de forma còmoda i sense entrebancs, consolidant com a home fort del govern a Salvador Botella. Una de les polèmiques més destacades del mandat tingué lloc durant la campanya electoral quan es va fer públic l'obertura d'un expedient per obres il·legals arran d'una denúncia anònima al xalet de la llavors candidata del PP, per una ampliació sense llicència executada uns anys enrere.

Ciutadella

El que era el gran graner de vots del PP, arribà a les eleccions de maig amb un govern en minoria del PSOE-PSM, després de la dimissió del batle Brondo (PP) el febrer de 2009 i la marxa del PP de tots els seus regidors, excepte un. Sobre Ciutadella planejava una gran ombra de pràctiques corrupteles, algunes per demostrar i altres a punt de sentenciar, com ara el cas de les Rates, la comissió Nerer o el cas Citur, aquest últim de plena actualitat perquè poques setmanes abans de les eleccions de 2011 irrompé l'operació Xoriguer, en la que es detingué l'exbatle i dos exregidors.

Als comicis es presentaren set llistes, el mateix nombre que quatre anys abans. El PP, amb ànim de voler rompre amb l'anterior etapa, concorregué amb una llista renovada, encapçalada per José María de Sintas Zaforteza, que s'estrena en política. El PSOE apostà per l'actual alcaldessa, Pilar Carbonero Sánchez i el PSM per la que havia estat la seva regidora d'Hisenda, Joana Gomila Lluch. UPCM repetí amb Joan Triay Lluch, mentre que Unió Menorquina presentà a Antònia Benejam Anglada, que havia estat una de les regidores de Brondo que

abandonà el PP. Iñaki Silveira Lorenzo encapçalà la llista d'Esquerra de Menorca i Soledad Sánchez Mohamed la del Partit Democràtic Ciutadella, una formació creada per ella mateixa.

El guanyador de les eleccions, malgrat els escàndols dels dos darrers mandats, fou el PP, que tragué uns excel·lents resultats gràcies a la figura de De Sintas. Obtingué 4.915 vots, 332 més i prop de 3 punts percentuals més que quatre anys abans, encara que s'hagué de conformar amb els mateixos regidors (10) que en 2003 i 2007. Un èxit si es té en compte la greu crisi que patí el partit dos anys abans. De fet, es quedà només a 165 vots d'aconseguir la majoria absoluta.

El PSOE sofrí l'enfonsada general i no rendibilitzar els dos anys al govern. Tragué 2.309 vots, la meitat que el PP, i perdé 784 sufragis, prop de 7 punts percentuals i dos regidors. Amb cinc representants, els socialistes no tenien tan pocs regidors des del mandat de 1979-1983. El PSM, en canvi, sí que va saber treure més partit que el seu soci, i ho féu precisament a costa del PSOE i també d'EM, que també perdé prop d'un centenar de vots respecte a quatre anys enrere. El PSM pràcticament tragué els mateixos vots que el PSOE (2.210), 441 més que en 2007, amb prop de 4 punts percentuals més. Fou el millor resultat de la seva història a Ciutadella, i aquestes eleccions foren un punt d'inflexió, per disputar l'hegemonia de l'esquerra al PSOE. Malgrat tot els sobiranistes es quedaren amb els quatre regidors que ja tenien.

UPCM de Joan Triay també rendibilitzà el paper que jugà en l'anterior mandat, fent caure el govern de Brondo i alhora fent una dura oposició a les esquerres. Sobrepassà el milenar de vots, amb 434 sufragis més que en 2007. Passà de tenir un regidor a dos, i és mantingué com el partit que pot seguir arbitrànt la política ciutadellenca, i donar majories a la dreta o a l'esquerra.

Quant a la resta poc a dir. Unió Menorquina, respecte a la UCM de 2007, perdé més d'un centenar de vots (un de cada quatre). Patí d'una banda l'estancament del centrisme insular i d'altra que a l'àmbit local estava estretament vinculat al govern de Brondo, ja que estigué integrat per alguns dels regidors que havien marxat al Grup Mixt, protagonistes d'una de les majors crisis polítiques a Ciutadella. Al final, UMe, igual que EM i PDCT, quedaren lluny del 5 per cent necessari per obtenir representació.

CANDIDATURA	VOTS	% VOT VÀLID	REGIDORS
PP	4.915	42,27	10
PSOE	2.309	19,86	5
PSM-EN	2.210	19	4
UPCM	1.038	8,93	2
UMe	346	2,98	
EM-EU	334	2,87	
PDCT	80	0,69	
Cens electoral	21.057		
Participació	11.828	56,17%	
Vot nul	199	1,68%	
Vot en blanc	397	3,41%	

Taula. Resultats de les eleccions municipals del 22-05-2011 a Ciutadella

El candidat del PP, José María de Sintas Zaforteza, en la sessió constitutiva de la corporació de l'11 de juny sortí escollit alcalde gràcies als 10 regidors del PP i que la resta de partits cadascú votés el seu candidat. Es formà així un govern en minoria, on l'oposició de PSOE, PSM i UPCM era majoritària. De Sintas (Palma, 1972), és llicenciat en Empresarials, empleat de banca i conegut a Ciutadella perquè en el bienni 2008-2009 fou el caixer senyor de les festes de Sant Joan. Fou batle fins al 4 de juliol de 2014, que dimití arran de la mort d'una turista després de l'accident ocorregut durant els Jocs des Pla. La família de la dona morta denuncià al batle, encara que el cas no tingué recorregut penal i fou arxivat. La dimissió de De Sintas destapà una divisió interna dins el govern, sobre qui havia de ser el successor. En un primer moment s'anuncià que la batlessa seria Francisca Marquès, encara que posteriorment el PP optà pel regidor d'Urbanisme, Ramón Sampol, que prengué possessió el 31 de juliol de 2014.

La divisió de l'equip de govern s'agreuja cap al final de mandat, fins al punt que el batle Sampol poques setmanes abans de les eleccions municipals retirà les competències de Policia Local i Protecció Civil a Francisca Marquès i les de Personal a Inmaculada González, per falta de confiança i per qüestions relacionades amb l'organització dels reforços policials de les festes. Eren dues regidores més afins a De Sintas i enfrontades a la direcció del partit a Ciutadella. Al final acabà que el mateix De Sintas es donés de baixa del PP (ahora que s'apropava a Ciutadans) i al juny, un cop passades les eleccions també abandonaren el partit les exregidores Marquès i González.

La corrupció marcà també el mandat, encara que per casos d'anteriors governs. L'abril de 2012 se celebrà el judici del cas de les Rates en el que es condemnà a la cúpula de l'àrea d'Urbanisme del mandat de 2003 a 2007, entre ells els exregidors Avel·lí Casasnovas (PP) condemnat a tres mesos de presó per frau i Llorenç Casasnovas (PMQ) a un any de presó per frau i falsedat documental. Aquest últim, que ja tenia antecedents penals, ingressà a presó el 21 de setembre de 2013 i sortí el 29 de juny vinent. Si la precampanya electoral de 2011 esclatà l'Operació Xoriguer (cas Citur) a la de 2015 irrompé l'Operació Pomada (cas Nerer), iniciada el 28 d'abril amb el registre de les oficines municipals i les seus de les empreses vinculades en les polèmiques permutes de 2005-2007, i amb la imputació dels empresaris, primer, i després ja el gener de 2016 amb la detenció de l'exregidor d'Urbanisme, Avel·lí Casasnovas.

Alaior

Des de 1995 a Alaior governava l'esquerra, primer el PSOE en solitari i en els dos darrers mandats amb un pacte amb Esquerra de Menorca, liderat pel socialista Pau Morlà, que es tornà a presentar com a cap de cartell del PSOE a les eleccions de 2011. Concorregueren cinc llistes, una més que en 2007. El PP apostà per la regidora de l'oposició Misericordia Sugrañes Barenys i EM presentà el també regidor, al govern, Josep Portella Coll. El PSM, que no participava en unes eleccions d'Alaior des de 1987, es presentà (a diferència de la resta de Menorca) amb Els Verds, liderant la llista Francisca (Fanni) Riudavets Florit. La candidatura d'Unió Menorquina l'encapçalà Joaquim Ferrer Lorenzo.

CANDIDATURA	VOTS	% VOT VÀLID	REGIDORS
PP	2.372	52,9	8
PSOE	1.170	26,09	3
PSM-Els Verds	420	9,37	1
EM-EU	310	6,91	1
UMe	108	2,41	
Cens electoral	6.641		
Participació	4.570	68,81%	
Vot nul	86	1,88%	
Vot en blanc	104	2,32%	

Taula. Resultats de les eleccions municipals del 22-05-2011 a Alaior

El PP fou el gran vencedor, amb una majoria absoluta en la qual recuperà el poder local després de 16 anys i llevar-se l'espina de 2007 quan per tan sols 12 vots no tingué la majoria absoluta. Obtingué 2.372 vots, 462 més que quatre anys abans, i més de 7 punts més. El PSOE fou el gran perdedor, patint el desgast nacional i insular, però també el local. Els socialistes tragueren els pitjors resultats de la seva història recent a Alaior, passant de 6 a 3 regidors. Obtingueren 1.170 vots, la meitat que el PP, i 477 manco que en 2007, deixant-se més de 13 punts percentuals. EM retingué el regidor, malgrat perdre més d'un centenar de vots (un de cada quatre), pagant també els desgast del govern de coalició. El beneficiat de la caiguda de PSOE i EM fou la coalició del PSM-Els Verds, que irrompé com a tercera força política amb 420 vots, que li donaren un regidor. Les forces d'esquerra en el seu conjunt passaren de 7 a 5 regidors i sumaren 1.900 vots (175 manco que en 2007), un 42,37 per cent dels sufragis vàlids. Són 472 vots manco que el PP, amb una diferència de més de 10 punts. Per la seva banda, UMe tragué uns resultats bastant minsos, 108 vots i per sota del 3 per cent que arribà UCM en 2007. La participació fou del 68,81 per cent, 1,25 punts menys que en 2007.

Misericordia Sugrañes es convertí en la primera batlessa d'Alaior. Nascuda a Reus el 1956, resideix a Alaior des de 1981. Llicenciada en Dret i advocada de professió, fou regidora a l'oposició des de 1991. A les eleccions de 2017 fou la candidata del PP a Alaior, sent la portaveu del Grup Popular fins a 2011, quan fou escollida batlessa fins al 2019. També fou diputada al Parlament balear des de 1999 fins al 2019 i consellera insular en el mandat de 1999-2003, i novament des de 2019, quan encapçalà la llista del PP al Consell. Des de 2017 és la presidenta del PP de Menorca.

El PP podrà governar a Alaior amb una còmoda majoria absoluta. El principal entrebanc que va haver de fer front just iniciar el mandat fou el problema de liquiditat de les arques municipals. A l'agafar el poder, l'Ajuntament tenia un deute de més de 8 milions (a finals de 2010), a més de les nombroses factures pendents de pagar. Tot açò portà que una de les primeres decisions fou posposar el pagament de les pagues extres dels empleats municipals de juny al mes d'agost, quan es feren efectius els ingressos de l'IBI.

Es Castell

El municipi arribà a les eleccions de 2011 amb un govern entre PP i IPEC, un partit centrista local liderat Irene Coll, format arran d'una escissió del PSOE. Una coalició en la qual es compartí la batlia entre Irene Coll (2007-2008) i Juan Cabrera del PP (2008-2011). Els comicis de 2011 es presentaren sis candidatures, una més que quatre anys enrere. El PP apostà per un nou valor, amb Lluís Camps Pons, mentre que el PSOE presentà a Francesc Arnau López, regidor a l'oposició i anteriorment membre del govern d'Irene Coll, quan encara era batlessa socialista. IPEC desaparegué i agafà el relleu Unió Menorquina, que presentà a Irene Coll Florit. Per la seva banda Juan Miguel Gomila Ribot liderà la llista d'EM-EU, mentre que Amador Mari Puig encapçalà la del PSM, que a diferència de 2007, no s'alià amb Els Verds de Josep Suárez Roa.

El PP li sortí bé l'aposta per una candidatura renovada, i rendibilitzà l'onada favorable als populars i els tres anys de batlia. Obtingué 1.370 vots, 558 més que en 2007, i es quedà amb prop del 43 per cent de les paperetes, quasi 16 punts més que en els anteriors comicis. Aconseguí més del doble de vots que el PSOE (quan en les darreres eleccions sols l'avantatjà per una desena) i amplia la diferència amb el seu soci de govern, en treure sis regidors, dos més que els que tenia. Així i tot, es quedà a les portes de la majoria absoluta, i hagué de tornar a pactar un govern de coalició amb els centristes, encara que ara la batlia ja no estigué a la taula de les negociacions.

CANDIDATURA	VOTS	% VOT VÀLID	REGIDORS
PP	1.370	42,85	6
PSOE	616	19,27	3
UMe	411	12,86	2
EM-EU	359	11,23	1
PSM-EN	214	6,69	1
Els Verds	134	4,19	
Cens electoral	5.492		
Participació	3.267	59,49%	
Vot nul	70	2,14%	
Vot en blanc	93	2,91%	

Taula. Resultats de les eleccions municipals del 22-05-2011 as Castell

El PSOE malgrat una caiguda notable, encara aguantà. Obtingué 616 vots, 186 vots manco, i perdé un de cada cinc votants del 2007 i 8 punts. Els socialistes es quedaren amb tres regidors, un manco. Més vots perdé encara Irene Coll, vista més ara com a regidora que com a batlessa. UMe aconseguí 411 vots, gairebé la meitat dels que tingué quatre anys abans, perdent més de 13 punts, i passà de tres a dos regidors. Així i tot, UMe tornà a ser clau per formar majories, i es tornà a decantar pel PP.

EM-EU, a costa del PSOE, millorà els resultats amb 359 vots, 151 més, amb els que manté el seu regidor. El PSM i Els Verds tragueren més o manco els mateixos vots que 2007, però al concórrer per separat el PSM quedà com a quarta força, encara que mantingué el regidor, i Els

Verds no arriba el 5 per cent necessari i es queden sense representació. La participació fou del 59,49 per cent, mig punt manco que en 2007.

Lluís Camps del PP l'11 de juny de 2011 es proclamà batle d'un govern de coalició amb Unió Menorquina. Camps (Maó, 1970) està afiliat al partit des de 2007, un any després fou nomenat secretari general del PP des Castell, el 2009 entrà al Comitè Executiu del partit i fou batle fins al 2019. Bomber de professió des de 1992, compaginà el càrrec de batle amb la seva feina, el que li valgué crítiques de l'oposició per cobrar dos sous públics, el de bomber, més una assignació mensual per les responsabilitats municipals.

L'abril de 2013, el portaveu del Grup Socialista, Francesc Arnau renuncià i el substituï Joana Escandell Salom, mentre que Prado Urbina fou la nova portaveu. Seguint amb el PSOE, el novembre de 2013 Francisco Manzanares es passa al Grup Mixt, després de ser expulsat pel partit per gravar una conversa entre regidors del PSOE i d'UMe.

Sant Lluís

A Sant Lluís des de 1995 es constituïren diversos governs de centre-esquerre, amb un PSOE predominant, però on també tingué certa força el centrisme. En els darrers quatre anys, la coalició de govern estigué formada pel PSOE i PSM-Els Verds, liderat per l'alcalde socialista Llorenç Carretero Tudurí, que sumava una dècada com a batle. A les eleccions de 2011 concorregueren sis candidatures, dues més que en 2007. Carretero tornà a encapçalar la llista del PSOE, que disputava l'alcaldia als també regidors, Cristóbal Coll Alzina (PP), Remi Lora Buzón (PSM-Els Verds) i Miquel Melià Mercadal (EM-EU). També es presentà l'exregidora d'UCM, Carmen Pons Villalonga (UMe) i Carlos Armenteros López (Ciutadans en Blanc).

El gran guanyador fou el PP, que aconseguí set regidors (dos més que en 2007), que li donaren la seva primera majoria absoluta i recuperà, 16 anys després, el poder municipal. Tragué 1.278 vots, 447 més i 15 punts percentuals més que en les anteriors eleccions. Aconseguí quasi el doble de vots que el PSOE, que en 2007 fou la força més votada. Els socialistes, amb 705 vots, perderen quasi un de cada quatre votants i més d'11 punts percentuals. Patiren un clar desgast, d'una banda propiciat per la caiguda en tot l'Estat i per l'altra per la gestió municipal dels darrers anys, marcada pels nombrosos litigis i sentències judicials en contra dels interessos de l'Ajuntament.

La coalició de PSM-Els Verds, soci del PSOE, també pagà la factura de la gestió dels darrers anys. Tan sols tragué 195 vots, 297 manco que en 2007, i passà de tenir dos regidors a tan sols un. Esquerra de Menorca, que estava a l'oposició, obtingué un resultat molt similar als dels darrers comicis, amb 194 vots que li permeteren mantenir el regidor, però evidencià que no fou capaç d'atreure el vot desencantat amb el PSOE i el PSM. Per la seva banda, Ciutadans en Blanc tragué 129 vots, fregant el 5 per cent, i es quedà a 38 vots d'obtenir representació, que hagués estat a costa d'un regidor del PSOE. Unió Menorquina obtingué uns resultats molt minsos, amb tan sols 66 vots. La participació fregà el 56 per cent, 1,16 punts manco que en 2007.

CANDIDATURES	VOTS	% VOT VÀLID	REGIDORS
PP	1.278	48,39	7
PSOE	705	26,69	4
PSM-Els Verds	195	7,38	1
EM-EU	194	11,23	1
CenB	129	4,88	
UMe	134	2,50	
Cens electoral	4.793		
Participació	2.681	55,94%	
Vot nul	40	1,49%	
Vot en blanc	74	2,80%	

Taula. Resultats de les eleccions municipals del 22-05-2011 a Sant Lluís

Cristóbal Coll (Sant Lluís, 1981) agafà la vara de batle amb 30 anys, després d'haver patit un accident de trànsit en 2002 que el deixà en cadira de rodes amb una greu lesió medul·lar. Llicenciat en Empresarials i empresari del sector de la construcció, fou regidor de l'oposició entre 2003 i 2011 i batle de Sant Lluís fins a 2015. La majoria absoluta li permeté dirigir Sant Lluís sense grans entrebancs, més enllà de fer front a algunes sentències condemnatòries a l'Ajuntament, que malmeteren les arques municipals, com ara la indemnització imposada en 2013 de 9,6 milions després que el PTI de 2003 impedís la urbanització de Son Ganxo a l'empresa Orfila S.L.

Pel que fa al grup socialista cal destacar que el novembre de 2014 es feu públic que el portaveu del Grup Socialista, Llorenç Carretero ja no seria el candidat del PSOE a les eleccions de 2015 i es donà de baixa del partit en el qual militava des de 1993. Seguí dins el Grup Socialista fins a finals de gener de 2015, que passà a ser regidor no adscrit, i començà a preparar el salt com a cap de llista del PI.

Es Mercadal

As Mercadal governava l'esquerra des de 1999. En els darrers quatre anys amb un govern de coalició entre PSOE i L'Entesa que establí que Ramon Orfila seria batle fins al març de 2010 i el socialista Francesc Ametller ostentaria l'alcaldia els darrers 15 mesos. A les eleccions de 2011, a causa de l'augment de la població, es passà de disputar 11 a 13 regidors. Es presentaren quatre llistes, una manco que en 2007. El batle Ametller encapçalà la llista del PSOE, mentre que la regidora del govern, Rosa Palliser Riudavets liderà la candidatura de L'Entesa, agafant el relleu de Ramon Orfila. El PP presentà a una debutant, Antònia Cantallops Llabrés i Unió Menorquina apostà pel regidor de l'oposició de Gestió Social-UCM, Fèlix Ripoll Pons. Donat per acabat, i frustrat judicialment, el procés d'independència de Fornells, el partit que defensava la secessió, Unió de sa Costa Nord (que en 2007 tragué el 15 per cent dels vots i un regidor) decidí no presentar-se a les eleccions de 2011.

El PSOE fou el partit més votat i guanyà la partida a L'Entesa, que quedà com a tercera força. Ametller, en un context de desgast de la marca del PSOE a l'àmbit nacional i insular, rendibilitzà a favor seu la marxa de Ramon Orfila i els seus 15 mesos al capdavant de

l'Ajuntament. Tragué 744 vots, 290 més que en 2007 i un augment de més de 15 punts percentuals. El PSOE aconseguí cinc regidors, dos més dels que tenia en 2007. El PP, per la seva banda, després dels mals resultats dels darrers comicis que quedà amb dos regidors, recuperà múscul i pujà a segona força. Obtingué 577 vots, 198 més que en 2007, amb un augment de més de 10 punts, que li donaren quatre regidors.

CANDIDATURA	VOTS	% VOT VÀLID	REGIDORS
PSOE	744	39,34	5
PP	577	30,51	4
L'Entesa	384	20,31	3
UMe	138	7,30	1
Cens electoral	3.368		
Participació	1.921	57,04%	
Vot nul	30	1,56%	
Vot en blanc	48	2,54%	

Taula. Resultats de les eleccions municipals del 22-05-2011 as Mercadal

El gran perjudicat fou L'Entesa. El relleu generacional amb Rosa Palliser (que prové d'Esquerra de Menorca) no cobrí el buit de Ramon Orfila (del PSM), i perdé un de cada tres votants de 2007, prop d'11 punts percentuals manco i passà de 4 a 3 regidors. Fèlix Ripoll amb UMe tragué uns resultats molt semblants que en els anteriors comicis, i mantingué el regidor. La participació fou del 57 per cent, prop de set punts manco que en 2007, possiblement degut a una alta abstenció a Fornells, on molts electors quedaren orfes de candidatura després de no presentar-se UCN.

L'aritmètica donava per reeditar el govern de coalició entre PSOE i L'Entesa, però l'acord no fou possible. L'Entesa demanà, com havia fet el PSOE en l'anterior mandat, compartir la batlia. Ametller, conscient de la seva força, ho rebutjà, encara que sí que estava disposat a cedir àrees de govern. L'Entesa marxà a l'oposició i el PSOE governà en minoria amb un pacte amb UMe, no sense intentar abans sense èxit un acord amb el PP, per garantir una majoria estable. Francesc Ametller fou proclamat batle amb els vots dels regidors del PSOE i d'UMe, i amb l'abstenció de L'Entesa, i es convertí en l'únic alcalde de Menorca que repetí en el càrrec. Ametller (Maó, 1962) és sotsoficial retirat de l'exèrcit i comptable de professió. Fou regidor d'Hisenda des de 2003 i batle des d'abril de 2010.

Malgrat l'acord amb UMe, cedint una tinent de batlia a Fèlix Ripoll, es tracta d'un govern en minoria, on el PP i L'Entesa si ajunten els set regidors poden tombar les propostes socialistes. No obstant açò, prest el PSOE tingué un aliat inesperat, una regidora díscola del PP, Maria Antònia Alonso Soriano, que en el ple de juliol de 2011 ja evità una previsible derrota del govern. Alonso aquest mateix mes passà de presentar la renúncia a l'acta de regidor (digué que pressionada pel PP) a mantenir-se com a regidora i passà com no adscrita, votant a favor d'algunes de les propostes del PSOE. Inclús feu públic que a les eleccions de maig de 2011, formant part de la llista del PP, votà al PSOE. Del PP també destacà que el maig de 2014 dimití

com a president local i com a regidor, Vicent Gomila, i fou substituït com a regidor per Richard Riera.

Respecte a Fornells, la regidora Constanza Navarro seguí com a batlessa pedània, mentre no es constituís la nova Junta Local. El reglament del nou organisme s'aprovà per ple el gener de 2012 i establí que fos format per set membres, designats pels partits en funció dels resultats electorals de les meses de Fornells i ses Salines. La Junta Local s'estrenà el juliol del mateix any sota la presidència de Richard Riera (PP). Durant el mandat es succeïren tensions entre la Junta, dirigida pel PP, i l'Ajuntament, en mans del PSOE, fins al punt que el batle el març de 2014 llançà una proposta per dissoldre-la i crear un altre organisme. En el ple, el PP advertí que la proposta podria ser il·legal i Ametller decidí posposà la decisió. El canvi de la Junta Local, amb un president i un vicepresident designat pel batle i cinc vocals escollits pels partits en funcions resultats electorals a Fornells s'aprovà el juliol de 2015 i entrà en vigor el setembre.

Ferrerries

Les eleccions de 2011 arribaren amb un govern de coalició entre Entesa, PSOE i UCM, amb en Josep Carreres Coll com a batle d'un poble on mai hi havia hagut cap majoria absoluta i on ni el PP ni el PSOE havien aconseguit l'alcaldia. En els comicis es presentaren quatre llistes, les mateixes que en 2007. Josep Carreres tornà a encapçalar la candidatura de l'Entesa, mentre que el PP presentà a Manuel Monerris Barberà; el PSOE, a Basili Marti Hidalgo; i UMe, a Miquel Carreras Torrent.

El PP aconseguí ser el partit més votat, per primera vegada en la història de Ferreries. Tragué 902 vots, amb un creixement de més de 10 punts i 289 sufragis més que en 2007. Els populars, empesos per l'onada de canvi i gràcies a un popular Manuel Monerris, superaren a l'Entesa per 24 paperetes i sumaren cinc regidors, un més dels que tenien. L'Entesa perdé 3,5 punts i es quedà amb quatre regidors, un manco. Més caigué el PSOE, que es queda amb 320 vots, 122 manco que en els anteriors comicis, retrocedint 5,5 punts, passant de dos a un regidor. El centrisme, amb Unió Menorquina, també empitjorà, amb 259 vots, 68 menys que en 2007, deixant-se tres punts percentuals. El centrisme sigui amb la tendència a la baixa dels darrers anys en el que havia sigut el seu gran bastió illenc, encara que mantingué el regidor i tingué a la seva mà donar la governabilitat al PP o a l'esquerra. Al final optà perquè governés el partit més votat. Com sempre, la participació fou alta, del 70,32 per cent, molt semblant a la de 2007.

CANDIDATURA	VOTS	% VOT VÀLID	REGIDORS
PP	902	36,58	5
Entesa	878	35,6	4
PSOE	320	12,98	1
UMe	259	10,95	1
Cens electoral	3.561		
Participació	2.504	70,32%	
Vot nul	38	1,52%	
Vot en blanc	107	4,34%	

Taula. Resultats de les eleccions municipals del 22-05-2011 a Ferreries

En el ple de la constitució del nou Ajuntament de Ferreries, Manuel Monerris obtingué cinc vots i Josep Carreres altres cinc (els de l'Entesa i el del PSOE), mentre que UMe s'abstingué. L'empat causà que es proclamés batle el candidat del PP, per ser el més votat. Monerris nasqué a Castelló el 1946 i es traslladà a Menorca el 1970. Es convertí en el primer batle del PP de Ferreries. Mestre de professió, fou el director de l'escola pública, primer, i de l'institut, després, a més de jutge de pau i president del club de futbol CE Ferreries. Com a polític fou el secretari general del PP (1998-2003), conseller insular (1999-2003), delegat de la Conselleria d'Educació a Menorca (2003-2007), i des de finals de juny de 2011 diputat autonòmic, càrrec que compaginà amb la batlia, fins al 2015, quan es tornà a presentar com alcaldable, però no guanyà i es retirà de la política.

El PP governà en minoria a Ferreries, ja que UMe renuncià entrà al govern. Malgrat estar en minoria, el PP pogué treure diverses iniciatives, entre elles els pressuposts que s'aprovaren amb el vot d'UMe i l'abstenció d'Entesa i PSOE. Pel que fa als canvis polítics, cal ressenyar les dimissions el 2012 dels regidors Josep Huguet (PP) i Basili Martí (PSOE), que foren rellevats per Pedro Pons i Enriqueta Camps.

Es Migjorn Gran

El darrer mandat municipal abans de les eleccions de 2011 fou dirigit pel batle Andreu Moll, que arribà al poder encapçalant una llista del PP que integrava representants de l'extint partit centrista, INME. Moll governà en un acord contra natura amb Alternativa pes Migjorn, una agrupació d'electors pròxima a PSM i Esquerra de Menorca. Alternativa acabà sortint del govern i deixà el PP en minoria, incapaç d'aprovar uns pressuposts per 2011. Es Migjorn, a més, arribà als comicis amb una crispació política entre populars i socialistes, iniciat anys enrere i que lluny de resoldre's anà a més.

Als comicis de 2011 només es presentaren dues llistes, després que Alternativa decidís no concorre i tampoc es presentà cap llista centrista. La batalla fou entre PP i PSOE, i el guanyador obtindria la majoria absoluta. El PP presentà a la regidora Gemma Fernández Bosch, una candidata jove amb la qual pretenia passar pàgina de la gestió d'Andreu Moll, mentre que la llista del PSOE la tornà a encapçalar el també regidor Pere Moll Triay.

El PSOE fou el partit més votat, amb 424 vots, 79 més que en 2007, i un augment de 12 punts percentuals. Obtingué cinc regidors (un més) i l'única majoria absoluta dels socialistes a tota Menorca. El PSOE, sense rival a l'esquerra, absorbí l'espai buit deixat per Alternativa, que en 2007 aconseguí un centenar de vots. Per la seva banda, el PP tragué 341 vots, 17 manco que quatre anys abans. Els populars mantingueren els quatre regidors i frenaren la caiguda, encara que quedaren lluny de la majoria. La participació fou alta, fregant el 77 per cent, encara que caigué 4 punts respecte als anteriors comicis. També destaca l'augment del vot nul i en blanc, que passa de les 21 paperetes en 2007 a les 71 de 2011, per la falta de referents en el centre i sobretot a l'esquerra del PSOE.

CANDIDATURA	VOTS	% VOT VÀLID	REGIDORS
PSOE	424	53	5
PP	341	42,62	4
Cens electoral	1.088		
Participació	836	76,84%	
Vot nul	36	4,31%	
Vot en blanc	35	4,38%	

Taula. Resultats de les eleccions municipals del 22-05-2011 as Migjorn Gran

Pere Moll agafà la vara de batle l'11 de juny. Nascut el 1971 as Migjorn, encarregat d'una empresa familiar del sector carni, fou regidor de Festes i Esports des de 2003 fins a 2007, any que es presentà com a cap de llista i fou el portaveu del Grup Municipal socialista a l'oposició. Fou alcalde fins a 2019, no sense entrebancs, ja que haurà de fer front primer a diverses denúncies del PP i després a una crisi de govern, que acabà amb la seva expulsió del PSOE en 2017 i la retirada de la vida política en 2019.

Quant a canvis polítics durant el mandat cal destacar la dimissió del regidor del PP, Victor Mari Sales el 2012 i l'entrada de Nancy Lauren Tew. També Gemma Fernández renuncià a mig mandat com a portaveu del Grup Popular a favor de Ramón Verdú. Rellevant fou la denúncia que el PP presentà el març de 2014 contra el batle Pere Moll i la regidora Elena Baquero, per concedir llicències urbanístiques sense informes favorables. El cas s'acabà arxivant el febrer de 2015. No fou l'única polèmica urbanística. En 2014 l'Ajuntament decretà la caducitat d'un expedient d'obres il·legals a la casa del batle executades feia més de deu anys. També el Consorci de Disciplina Urbanística en Sòl Rústic de Menorca obrí expedient i sanció per obres d'ampliació, sense llicència, a la casa del portaveu del PP, Ramón Verdú.

Eleccions generals del 20 de novembre de 2011

A l'àmbit nacional, el president José Luis Rodríguez Zapatero, després d'un fort desgast per la crisi econòmica i social, avançà quatre mesos les eleccions a les Corts Generals. Les convocà pel 20 de novembre de 2011, donant per acabada la IX Legislatura i els prop de vuit anys de presidència de Zapatero. Els comicis generals se celebraren prop de mig any després de les eleccions autonòmiques i municipals que provocaren una gran pèrdua de poder territorial al PSOE. Una legislatura, la que finalitza, marcada per la recessió econòmica i la seva gestió des del Govern central, que passà primer per restar importància a la crisi i després per aplicar polítiques d'austeritat i retalls als serveis públics, que tot plegat portaren una crisi social i política que culminà amb el moviment 15-M. En el cas de Menorca, el mateix maig de 2011 hi hagué les primeres manifestacions dels indignats que concentraren un milenar de persones entre Maó i Ciutadella, i seguiren amb una acampada a la plaça Colón de Maó que es perllongà durant un mes, fins al 19 de juny.

Zapatero cedí el lideratge del PSOE al ministre de l'Interior, Alfredo Pérez Rubalcaba, que a un mes de les eleccions, el 20 d'octubre de 2011, presencià com ETA anunciava el cessament definitiu de l'activitat armada, el que sacsejà la campanya electoral. El PP, que estava fort pel

desgast del PSOE i per la constant espera de Mariano Rajoy, arribava a les eleccions amb tot el vent a favor.

En aquests comicis, Menorca es jugava bàsicament una acta de senador i vuit escons al Congrés, dels quals dos solen ser per a dirigents menorquins. Les eleccions generals de 2011 són les primeres en què s'aplica la reforma electoral que obligava als partits sense representació a les Corts a recollir avals equivalents al 0,1 per cent del cens de cada circumscripció, el que perjudicà els partits petits i farà que es presentin manco llistes.

Congrés

El PP de Mariano Rajoy, com era previsible atenent els resultats de les eleccions autonòmiques de maig, fou el clar guanyador. Obtingué la majoria absoluta amb prop del 45 per cent dels vots i 186 escons, 32 més que en 2008. El PSOE baixà a 110 diputats, 59 manco, amb un percentatge de vot inferior al 29 per cent.

A les eleccions del Congrés, a la circumscripció de Balears, on està en joc 8 dels 350 diputats, es presentaran 11 candidatures. La del PP l'encapçalà Miquel Ramis Socias i de nombre tres trobem el menorquí Juan Carlos Grau Reinés. El PSOE presentà a Pablo Martín Peré, i en tercer lloc a Guillem Garcia Gasulla, com a representant de Menorca, després de descartar a altres socialistes menorquins com Joana Barceló o Arturo Bagur. La coalició entre PSM, Iniciativa-Verds, Entesa i Equo aposten per Miquel Ensenyat Riutort i com a nombre tres el menorquí Silvestre Pons Arguimbau, mentre que en la llista d'Esquerra Unida trobem Alejandro Aparicio Díaz i el menorquí Juan Miguel Gomila Ribot.

El PP guanyà a Balears, fregant el 50 per cent dels vots i s'emportà cinc diputats (un més). El PSOE, que el 2008 havia estat la primera força, perdé més d'un terç dels votants dels darrers comicis generals, i es quedà amb prop del 29 per cent i tres diputats, un manco. La coalició ecosobirana i Esquerra Unida milloraren els resultats de 2008, amb prop de 6.000 i 8.000 vots més respectivament, però quedaren sense representació. La participació a Balears caigué 6,6 punts respecte a 2008 i no passà del 61 per cent.

A Menorca, el PP tornà a ser la força més votada. Aconseguí 1.267 vots més i un augment de prop de sis punts respecte a 2008. El PSOE perdé més de 7.000 vots, un de cada tres votants dels anteriors comicis, i es deixà prop de 16 punts. Si el 2008 els socialistes de Menorca havien tret 1.945 vots més que el PP, el 2011 els populars sumaren 6.505 sufragis més que el PSOE. És el pitjor resultat dels socialistes de Menorca en uns comicis generals des de 1979. EU, a diferència de Balears, aconseguí a Menorca la tercera plaça i tragué 866 vots més que en 2008. La coalició econacionalista també augmentà (1.093 vots més), igual que UPyD que quasi quadruplicà els vots obtinguts (764 més). La participació en aquestes eleccions a Menorca fou del 61,20 per cent, prop de cinc punts manco que en 2008 i molt semblant a la més baixa de la història, la dels comicis de la majoria absoluta d'Aznar l'any 2000.

CANDIDATURA	VOTS	% VOT VÀLID	ESCONS
PP	18.391	47,79	5
PSOE	11.885	30,69	3
EU	2.628	6,78	
PSM-ICV-Equo	2.452	6,33	
UPyD	989	2,55	
Escons en Blanc)	596	1,53	
Esquerra Rep.	645	0,96	
Pacma	275	0,71	
PUM+J	103	0,26	
UCE	52	0,13	
Familia y Vida	33	0,08	
Cens electoral	65.851		
Participació	39.466	61,20%	
Vot nul	741	1,88%	
Vot en blanc	945	2,44%	

Resultats de les eleccions del 20-11-2011 al Congrés (Menorca)

Els vuit diputats nacionals elegits a Balears en aquests comicis foren, per part del PP, Miquel Ramis Socias, Enrique Fajarnés Ribas, Juan Carlos Grau Reinés, Isabel María Borrego Cortés i María de la O Ares Martínez-Fortún; i del PSOE, Pablo Martín Peré, Sofía Hernanz Costa i Guillem García Gasulla.

Representant al PP de Menorca, repetí com a diputat Juan Carlos Grau Reinés (Inca, 1959). Funcionari del Consell, entrà en política en 1995 quan fou nomenat coordinador d'Urbanisme en el Consell, després regidor de Ciutadella (1999-2003), delegat a Menorca de l'Institut pel Desenvolupament Industrial del Govern (2003-2007) i a partir de 2008 fou diputat nacional. En la X Legislatura fou membre de les comissions d'Assumptes Exteriors; Interior; Defensa; Seguretat Viària i Mobilitat Sostenible; i portaveu feu 86 intervencions parlamentàries i presentà 93 iniciatives: 90 preguntes escrites, una d'oral i dues sol·licituds d'informes.

El diputat del PSOE de Menorca al Congrés en la X Legislatura fou Guillem García Gasulla (Lleida, 1947). Llicenciat en Medicina i Cirurgia, fou el responsable de l'Àrea d'Oncologia de l'hospital Mateu Orfila. Es presentà, encara que no en llocs de sortida, a la llista del PSOE de les eleccions del Consell de 2011, com a independent. S'afilià al partit l'endemà de ser nomenat candidat a les eleccions generals. Com a diputat fou membre de les comissions de Sanitat i Serveis Socials; Cooperació Internacional pel Desenvolupament; Seguretat Viària i Mobilitat Sostenible; i de la Comissió per l'Estudi del Canvi Climàtic. Feu 22 intervencions parlamentàries i presentà 403 iniciatives: 353 preguntes escrites, 16 d'orals i 34 peticions d'informes. Garcia Gasulla rompé diversos cops la disciplina de vot. La més sonada fou en la votació de la Llei d'Abdicació, l'11 de juny de 2014, quan després de demanar llibertat de vot al partit (després que Garcia Gasulla i el PSOE-Menorca es posicionaren a favor de reformar la Constitució i fer una consulta sobre la continuïtat de la Monarquia), decidí absentar-se del ple, per no votar en contra del partit. En el ple del 19 de febrer de 2015 votà en contra de la llei del

Pacte Antigihadista, pactada entre PP i PSOE, al·legant que suposava una amenaça per la violació de drets i llibertats i el partit l'imposa una multa de 600 euros. La seva trajectòria política acabà el 27 d'octubre de 2015, quan deixà de ser diputat i el mateix dia es donà de baixa del PSOE.

Senat

En les eleccions del Senat de 2011 es renovaren 208 dels 266 escons de la Cambra Alta. D'ells, el PP n'obtingué 136 (35 més dels que tenia) i el PSOE es queda en 48 (40 manco). La resta foren per CIU (9), Entesa pel Progrés, una coalició entre PSC, ICV i EUiA de Catalunya (7 senadors), PNB (4), Amaiur (3) i Coalición Canaria (1). Dels 208 nous senadors cinc foren de Balears. De Mallorca varen ser escollits Llorenç Bosch Lliteras i Margarita Durán Vadell, del PP, i José Antonio Manchado, del PSOE, a Eivissa i Formentera guanyà el PP amb José Sala Torres; i de Menorca, com veurem tot seguit, l'escó fou per Juana Francis Pons Vila del PP.

A la circumscripció de Menorca, on es juga només un escó, es presentaren set llistes, la meitat de les que concorregueren en 2008, pel canvi de la llei electoral que dificulta la participació dels partits o agrupacions més petites. No es presentaren així fins a quatre partits d'extrema dreta que si es presentaren en els darrers comicis. El PP presentà a Juana Francis Pons Vila, mentre que el PSOE a diferència de 2008 participà en solitari amb Elena Baquero González. La resta de partits d'esquerra, reticents des de l'inici de fer una llista conjunta, presentaren cadascú el seu candidat. El PSM, Joan Carles Villalonga Sintès; Esquerra Unida, Antonio Carrillos Cantó; i EQUO, Rafael Muñoz Campos. Per la seva banda, UPyD apostà per Pablo Sebastián Sánchez Arnoletto i Hartos.org, a Guillermo Alonso de Armiño Erce.

El PP obtingué una còmoda victòria amb 17.224 vots (1.101 més que 2008), empesa pels vents de canvi, per l'augment de l'abstenció i per la divisió de l'esquerra, que es presentà sense cap candidat carismàtic. Els quatre partits d'esquerra (PSOE, EU, PSM i Equo) tragueren entre tots 15.322 vots, prop de dos mil manco que el PP tot sol i 5.701 vots menys que els que tragué la llista unitària d'Arturo Bagur en 2008. L'esquerra perdé un de cada quatre votants respecte a 2008, en unes eleccions on hi hagué menys partits minoritaris. En aquest sentit cal destacar que en 2008 fins a onze llistes obtingueren manco de 500 vots i en aquests comicis cap candidatura baixà de les 600 paperetes. El PSOE quedà com a segona força, amb 10.607 vots; seguit d'EU, amb 2.099; PSM, amb 1.733 i Equo, amb 883. Per la seva banda, UPyD, amb 742 vots, es feu en tot l'espai de centre, després que C.Me-C's no es presentés en aquests comicis, mentre que Hartos.org aconseguí fins a 633 vots, encara que no fou capaç de capitalitzar a favor seu la gran quantitat de vots nuls i en blanc

Capítol a part mereix l'escassa participació amb un 59,57 per cent del cens, sis punts manco que en 2008 i la gran quantitat de vots nuls i en blanc (més de 5.000 paperetes en conjunt, un 14 per cent), explicable bàsicament per l'exclusió dels partits minoritaris i també pel desinterès de la població vers el Senat. Aquest fet propicià que gairebé tots els partits de Menorca tragueren més vots a les eleccions del Congrés que les del Senat. Per exemple el PP la diferència

fou de 667 sufragis; el PSOE, de 1.279; EU, de 529 vots; i UPyD de 257. L' excepció fou PSM i Equo, que al Congrés on es presentaren junts obtingueren 164 vots manco que en les dues llistes separades que presentaren al Senat.

CANDIDATURA	VOTS	% VOT VÀLID	ESCONS
PP	17.224	46,97	1
PSOE	10.607	28,93	
EU	2.099	5,72	
PSM-EN	1.733	4,73	
EQUO	883	2,41	
UPyD	742	2,02	
Hartos.org	633	1,73	
Cens electoral	65.851		
Participació	39.228	59,57%	
Vot nul	2.561	6,53%	
Vot en blanc	2.746	7,49%	

Taula. Resultats de les eleccions del 20-11-2011 al Senat (circumscripció de Menorca)

La senadora per Menorca Juana Francis Pons Vila (Maó, 1964) prengué possessió el 13 de desembre de 2011. Llicenciada en Geografia i Història, i en Ciències Polítiques i Sociologia, és funcionària del Consell. Afiliada al PP des de 2002, fou presidenta del PP des Mercadal (2004-08), directora insular de l'Administració General de l'Estat (2003-2004) i consellera insular entre 2007-11, sent els tres darrers anys portaveu del Grup Popular. En el Senat durant la X Legislatura fou viceportaveu de la Comissió de Medi Ambient i Canvi Climàtic, i membre de les comissions d'Hisenda i Administracions Públiques; Indústria, Energia i Turisme; i Interior. Feu 17 intervencions a projectes de llei, presentà 16 mocions a les diverses comissions i una davant el ple, i intervingué en 23 compareixences d'autoritats i funcionaris a les comissions. Presentà un total de 195 iniciatives parlamentàries, de les quals 190 foren preguntes escrites i quatre orals (una en el ple i tres a les comissions), a més de la sol·licitud d'un informe. Fou senadora fins al 4 març de 2019. Pons Vila protagonitzà un desmarcatge el maig de 2014 al no obeir a Bauzá quan demanà els senadors balears que rompessin la disciplina de vot del PP i votessin a favor d'una moció del PSOE que sol·licitava aturar les prospeccions petrolieres al Mediterrani. La senadora per Menorca votà en contra, com la resta de senadors del PP, excepte els altres quatre de Balears, al·legant que també estava en contra dels sondejos, però que primer calia conèixer les conclusions dels informes i avaluacions d'impacte ambiental.

X Legislatura i primer Govern de Rajoy

El 20 de desembre de 2011 el Congrés investí president a Mariano Rajoy. En el seu primer govern destacaren les polítiques d'ajustament, pujada d'impostos i els retalls de serveis públics, sense oblidar el rescat del sector bancari i una contestada reforma laboral. Unes polítiques que portaren a la convocatòria de dues vagues generals en un mateix any (29 de març i 14 de novembre de 2012), amb un seguiment desigual a l'empresa privada i al sector públic, però que

mobilitzaren al carrer en les manifestacions convocades a Menorca entre 8.000 i 10.000 persones.

Durant aquesta legislatura agafà protagonisme la Corona, primer per apartar a Iñaki Urdangarin de la família reial, després per la imputació de la infanta Cristina, la polèmica cacera a Botswana del rei i al final per l'abdicació de Joan Carles I el 2 de juny de 2014 i la proclamació de Felip VI el 19 de juny. Fou també en aquests anys quan s'intensificà el procés independentista català, amb la convocatòria de la primera consulta sobiranista, el 9 de novembre de 2014. També seguiren aflorant nous casos de corrupció com el cas Bárcenas o la imputació de la família de Jordi Pujol.

A Menorca, el 30 d'octubre de 2012 dimití, nou mesos després de ser nomenat el director insular de l'Administració General de l'Estat, Antoni Juaneda (Ciutadella, 1964), al ser imputat en el cas Over Marketing i en el que Juaneda representava en aquesta empresa relacionada en la trama Gürtel. Fou substituït per Javier López-Cerón Posada (Cartagena, 1958). Finalment Juaneda, anys després, fou desimputat.

Políticament, la legislatura estigué marcada per l'inici del debilitament del bipartidisme, la irrupció de Podem i la crisi del PSOE, que es renovà amb Pedro Sánchez (juliol de 2014) a escala nacional, i Susana Mora a l'àmbit insular. Les eleccions europees, del 25 de maig de 2014, feren palès aquest canvi. En aquests comicis, en el que no sortí cap eurodiputat menorquí, el PP i PSOE de Menorca passaren de representar, entre els dos, el 82 per cent dels vots en les eleccions europees de 2009 al poc més del 50 per cent en les de 2014. El PP a Menorca tragué prop de 6.461 vots, pels 5.604 del PSOE. L'esquerra reviscolà, en part gràcies al creixement d'EU (2.827), el sorprenent resultat d'un Podem que s'estrenava (1.999 vots) i d'ERC (1.716). Un ressorgiment de l'esquerra, i més encara de l'esquerra alternativa al PSOE, que marcarà el camí d'un altre gran canvi que portaran les pròximes eleccions municipals i autonòmiques de maig de 2015.

INICIATIVES POLÍTIQUES

El present mandat començà, com tots, amb nombrosos reptes al endavant. El més urgent resoldre la greu crisi econòmica i els seus efectes a la ciutadania i també a les arque públiques, que en molts casos es traduí en un retall en els serveis públics. Altres qüestions pendents a resoldre a Menorca eren l'etern problema del transport aeri, la reforma integral de la carretera general i la renovació del Pla Territorial Insular (PTI), que estava arribant al seu final, ja que s'aprovà en 2003 i la seva vigència era de deu anys. A tot açò cal afegir altres qüestions que també s'hauran d'abordar en el present mandat com les prospeccions petrolieres, l'imprevist tancament temporal de l'abocador de Milà, els canvis que s'apliquen al model educatiu o l'impuls de la candidatura de la Menorca Talaiòtica perquè la Unesco la declari Patrimoni Mundial.

Els partits majoritaris, en opció de govern, pretenien afrontar aquests reptes de mandat de diversa manera, com es veu plasmat en els seus programes electorals. En el cas de la crisi

econòmica, el PP apostava clarament per donar un major protagonisme al sector privat, amb facilitats pels empresaris i emprenedors, invertir més en les urbanitzacions, així com reduir l'estructura de l'administració i la despesa pública. El PSOE per la seva banda creia necessari diversificar més el model econòmic i reactivar el sistema productiu apostant per la innovació tecnològica, sense oblidar les polítiques de formació i d'ajuda social pels afectats per la crisi. El PSM també parlava de diversificar més l'economia, apostant pel comerç de proximitat i polítiques de suport a les economies alternatives, alhora que vol impulsar Menorca com un destí turístic verd i sostenible, i també donava importància al patrimoni cultural per allargar la temporada.

En quan al model territorial, el PP advocava per una flexibilització del PTI, obrint la porta a nous allotjaments en rústic i inclús permetre grans equipaments, com camps de golf. El PSOE també creia en la flexibilització territorial, encara que més moderada, i proposà permetre ampliar fins a un 30 per cent els allotjaments turístic en sòl rústic i autoritzar albergs pel Camí de Cavalls. El PSM era més partidari de mantenir la filosofia restrictiva del PTI, alhora que creia que s'havia d'augmentar la protecció del litoral i del medi marí.

Pel que fa a la carretera general, el PP portava en el seu programa el desdoblament progressiu de la carretera, mentre que les forces d'esquerra eren partidàries d'una millora basant-se en tercers carrils i que l'ampliació no suposés un consum excessiu de territori. Més acord hi havia en el transport aeri, on tots els partits signaren un pacte d'acció conjunt impulsat per la plataforma El Transport Aeri Ofega Menorca, per acabar amb les tarifes abusives i la manca de vols. Tots els partits apostaven per una tarifa única entre illes i d'una manera o una altra veuen necessari declarar Servei Públic rutes amb la Península.

Deixant els programes electorals enrere, entrarem ara a analitzar les iniciatives polítiques impulsades durant el present mandat. Per fer-ho hem estructurat l'anàlisi en deu blocs temàtics, on es tractaran les polítiques i execucions més rellevants d'aquests quatre anys en les diverses administracions (Estat, Govern, Consell i ajuntaments). Així es tractarà des de la reestructuració de l'administració i les polítiques fiscals, l'ordenació territorial, les iniciatives relacionades amb l'economia en general i el turisme en particular, els projectes relacionats amb el medi ambient, l'ampliació de la carretera, la situació del transport aeri, els projectes portuaris, per acabar amb les mesures impulsades en el sector educatiu, sanitari i cultural.

Administració i política fiscal

El PP assumí el poder a la majoria d'institucions amb un missatge clar de reduir la despesa pública i emmagrir l'administració. Es començà per minvar la presència de càrrecs polítics, com per exemple al Govern que passà d'haver-hi nou consellers i una cinquantena de directors generals al final de l'executiu d'Antich a set consellers i 31 directors generals amb Bauzá. Açò s'ha de sumar l'eliminació d'un centenar d'empreses públiques, encara que en aquest cas cal dir que moltes d'elles només quedava el nom. Igual passà al Consell, on en total es prescindí de set càrrecs, entre consellers i directors insulars, sobre un total de 28 càrrecs polítics que hi

havia abans de les eleccions de 2011. També passà el mateix, encara que en menor mesura, als ajuntaments de l'illa, que reduïren el nombre de dedicacions exclusives i parcials dels regidors, i també en alguns casos s'abaixaren els sous.

La política d'austeritat i la falta de liquiditat també implicà una reducció d'empleats públics, reduint el nombre d'interins, no cobrint les jubilacions d'empleats públics o extingint contractes temporals a les empreses o entitats públiques, com la fundació turística Destí, per posar un exemple. També, sobretot al principi, sorgiren en algunes administracions dificultats per pagar les nòmines o les pagues extres, com a Alaior a mitjans 2011 o la Fundació per a Persones amb Discapacitat de Menorca el setembre del mateix any. Posteriorment, el Govern Rajoy decidí suspendre la paga extra de Nadal de 2012 a tots els funcionaris, que seguien patint la rebaixa del 5 per cent del sou aprovada en 2010 per Zapatero.

El 2013 el Congrés dels Diputats, amb majoria del PP, aprovà dues lleis per complir el control pressupostari marcat per la Unió Europea. Foren la llei d'Estabilitat Pressupostària i Sostenibilitat Financera i la llei de Racionalització i Sostenibilitat de l'Administració Local, conegudes com a Llei Montoro, i que imposà a totes les administracions la reducció de la despesa pública i l'obligació d'aplicar la regla de despesa. Les conseqüències de tot plegat fou una millora de les finances públiques, el que permeté reduir la demora en el pagament de les administracions als proveïdors, açò sí a costa de reduir inversions, la despesa en serveis públics, personal i la reducció, quan no eliminació, de les subvencions, amb el consegüent malestar social que tot açò implica.

Paral·lelament es produí una pujada general d'impostos, aprovada en 2012, que suposà un augment de l'IRPF i de l'IVA. A més es feu una revisió cadastral, que implicà una pujada del IBI a molts pobles, encara que alguns com Alaior, Ferreries, Maó i Es Castell aprofitaren per baixar el tipus impositiu i pal·liar la pujada. A Balears s'ha d'afegir des de 2012 el conegut com a cèntim sanitari que es pagava al consumir combustible, i que en realitat eren prop cinc cèntims per litre. A les illes també s'anuncià la creació de nous impostos verds, que afectarien els cotxes de lloguer, envasos i grans superfícies, encara que el 2013 es tirà enrere i no s'aprovaren, encara que el mal ja estigué fet, perquè moltes empreses de lloguer de cotxes que operen a Menorca matricularen els seus vehicles a la Península, i per tant deixaren de pagar els impostos a les Illes.

Per acabar aquest capítol mencionà també l'aprovació d'un nou sistema de finançament pactat entre Govern i consells, que implicà que a partir 2014 cada any es transferirien al Consell de Menorca un mínim de 33 milions d'euros anuals, per pagar les competències que gestiona el Consell. Una quantitat que no representava una millora substancial al rebut fins ara, però sí que garantia una estabilitat en les aportacions i que el finançament del Consell per part de la Comunitat Autònoma no es basés en convenis puntuals.

Ordenació territorial

El gran repte en la qüestió territorial fou la revisió del Pla Territorial Insular (PTI) per part del Consell. El conseller Cristòfol Huguet dimití en novembre de 2013 sense grans avenços i no pogué complir el compromís d'aprovar en 2012 una norma transitòria. La seva successora Marta Vidal sí que aprovà la Norma Territorial Transitòria (NTT), amb la introducció de mesures temporals a l'espera de fer un nou PTI que no serà realitat en aquest mandat, ni tampoc en el pròxim.

Abans d'entrar amb la NTT, s'ha de fer esment a l'aprovació per part del Parlament el juny de 2012 de la Llei de Mesures per a l'Ordenació Urbanística Sostenible, amb la qual es pretén simplificar la tramitació urbanística, contemplant inclòs que els assentaments en rústic puguin passar a ser urbans, sense exigir serveis bàsics com el clavegueram. Aquesta llei provocà, a part de les crítiques de l'oposició per fer un "urbanisme a la carta", un gran malestar al PP de Menorca, ja que no es volgué incloure les esmenes proposades pel Consell, com qualificar de zones turístiques les urbanitzacions de Cala Llonga i Biníxiquer o permetre els ajuntaments autoritzar ampliacions d'edificacions o legalitzar assentaments en rústic. La crisi causà que el conseller Huguet plantegés la seva dimissió, finalment avortada pel president Tadeo.

La NTT promesa pel febrer de 2012 al final l'aprovà el ple del Consell el desembre de 2014. L'objectiu fou proporcionar una major flexibilització, sobretot el camp. Permeté els canvis d'ús i ampliacions d'edificacions rurals existents, per fomentar l'obertura d'hotels rurals i agroturismes. Es mantingué la prohibició de construir noves edificacions en rústic, encara que com contemplava la Llei Turística de Balears de 2012, es permeté en els allotjaments en rústic implantar com oferta complementària grans equipaments, com ara camps de golf, encara que deixava clar que no pot ser en sòl protegit. També contemplava, com possibilitava la Llei Agrària de Balears aprovada en 2014, que les finques puguin obrir tendes de fins a 150 metres per vendre els seus productes. D'altra banda, la NTT també permetia un creixement de les zones turístiques, amb les anomenades Àrees de Transició, en una franja de 100 metres al voltant dels nuclis turístics, a voluntat dels ajuntaments de reconvertir aquest sol en urbanitzable.

Per acabar aquest capítol territorial també cal esmentar que en 2012 Maó i Ferreries aprovaren els seus nous plans generals d'ordenació urbanística, mentre que l'Ajuntament de Ciutadella el setembre de 2011 acordà sortir del Consorci de Disciplina Urbanística en Sol Rústic de Menorca (en el que havia entrat en 2009). D'altra banda es dictaren diverses sentències relacionades amb l'ordenació territorial com la indemnització de 9,8 milions que ha de pagar l'Ajuntament de Sant Lluís, per no poder complir després de l'aprovació del PTI de 2003 el conveni signat en 1997 per urbanitzar Son Ganxo, o l'anul·lació judicial del Pla General d'Alaior, el novembre de 2014. Ara bé, la sentència que més donà de xerrar fou la de Cesgarden, dictada el maig de 2011 i que obligà el Consell a pagar fins a 28,8 milions, entre indemnitzacions i interessos, per compensar la reducció obligada pel PTI de 2003 de les places hoteleres que la promotora podria construir a Son Bou. Un cas que s'anà enverinant, fins al punt que el Consell presentà una denúncia contra la promotora davant la sospita que durant la compravenda del solar de Son

Bou, la promotora Cesgarden pogués haver incorregut en una estafa processal, ja que la venda es formalitzà després d'haver aprovat el PTI. El 13 de maig de 2014 esclatà l'operació Romàntica de la Fiscalia Anticorrupció entrant al Consell per investigar la presumpta estafa, encara que al final l'Audiència Provincial arxivà el cas.

Turisme i economia

L'agost de 2012 entrà en vigor la nova Llei Turística de Balears, aprovada al Parlament el mes abans, i en la que se sustentà part de l'articulat de la Norma Territorial Transitòria de Menorca, exposada anteriorment. La nova llei permeté una major flexibilització, autoritzà l'obertura d'hotels rurals i agroturismes, amb la possibilitat de construir equipaments com a oferta complementària, contemplà la reconversió de zones turístiques obsoletes i autoritzà un augment d'edificabilitat als hotels de 4 i 5 estrelles.

En matèria turística, el Consell lliurarà dues batalles contra el Govern. La primera fou per la regulació del lloguer turístic en la que el Consell, acollint-se a la Llei Turística, pretén aprovar un reglament específic per Menorca, on s'exposessin les tipologies d'immobles on es permetia el lloguer turístic, com les cases dels nuclis urbans entre mitjaneres i els complexos d'apartaments construïts als anys 80. El Govern, en 2014, en l'esborrany del decret que havia de desenvolupar la llei turística deixà clar que no pot haver-hi reglaments específics per illes. Malgrat tot, acabà autoritzant el lloguer turístic en edificis entre mitjaneres, com demanava el Consell, encara que el decret s'acabà aprovant, l'abril de 2015 ja a les portes d'una nova legislatura.

L'altra batalla que hem fet esment és la transferència de les competències de promoció turística, que el PP de Menorca demanava al Govern des de 2011, fins al 2014 que accepta transferir-les. La proposta del Govern fou una aportació al Consell per les competències de promoció de 893.000 euros el 2015, que augmentaria a 1,2 milions en 2016 i a 1,5 en 2017. El president Tadeo no ho acceptà, ja que no volgué una competència mal dotada i la promoció turística seguí en mans del Govern. El que es transferí per la gestió turística, en aquest cas de l'Estat al Consell, foren les instal·lacions del Llatzeret, amb una dotació de 450.000 euros i que és feu efectiva l'abril de 2015.

En aquest mandat també hi hagué canvis en les fundacions turístiques de Menorca. Arran de la desaparició en 2012 del centenari Foment del Turisme, i amb la presència de dues fundacions públiques Destí Menorca (Consell) i Fundació Turisme Menorca (Govern), es decidí unir esforços baix el paraigua d'una nova entitat, Fundació del Foment del Turisme de Menorca, on hi hagués presència del sector privat. Els estatuts s'aprovaran en aquest mandat, però no es posà en marxa fins a principi del pròxim.

Com havia promès el PP en el seu programa electoral, el Consell llançà un pla de millores de les urbanitzacions. Dotat amb una partida de dos milions en els pressupostos de 2012, a la que s'havia d'afegir una aportació municipal del 30 per cent, en els dos exercicis següents es feren millores a diverses zones turístiques dels vuit municipis de Menorca. Altres projectes que si

s'executaren foren l'obertura de nous aparcaments a Punta Nati, Favàritx, Cala Mitjana i un segon punt d'estacionament a Cala en Turqueta, objecte de polèmica perquè s'habilitaren sense els corresponents permisos al·legant qüestions de seguretat. D'altra banda, el Consell també impulsà l'obertura de les coves de Cala Blanca, promeses per 2015, però la complicació en la tramitació feu que el projecte es retardés i es perdés una inversió finalista de 330.000 euros de Madrid.

Quant al comerç, just iniciat el mandat, el PP retirà el pla d'infraestructures comercials, aprovat de forma inicial per l'anterior govern del Consell, i que impedia les grans superfícies als polígons. El Govern, per la seva banda, aprovà primer un decret sobre el sector comercial (2012) i després una nova Llei de Comerç (2014), on es donà més llibertat d'horaris a les grans superfícies, perquè puguin obrir diumenges i festius durant tot l'any, sempre que els ajuntaments sol·licitin la declaració de zona de gran aflluència turística, com feren Maó i Alaior, on governa el PP en majoria absoluta. Ciutadella, en canvi, no ho demanà, ja que l'oposició majoritària no ho veié en bons ulls, i només podran obrir els festius en temporada turística i un nombre determinat de dies durant la resta de l'any.

Per acabar aquest apartat, hem de destacar els retards en els projectes finançats pels fons estatutaris, pactats en 2009 entre Estat, Govern i Consell. Es tracta, en el primer cas, del projecte d'instal·lació de la xarxa de fibra òptica per connectar més de 70 edificis públics, que amb una inversió de 7 milions havia d'estar acabat en 2012, i es començà a executar en 2014, per enllestir-lo en 2017, després de dues pròrroques. També trobem el projecte del Centre Bit d'Alaior, que havia de ser executat pel Govern amb 5 milions d'euros i que no fou una realitat fins a la legislatura vinent. Encara pitjor resultat tingué el Centre de la Reserva de la Biosfera a s'Enclusa (Ferrerries), dotat en 7 milions d'euros, que havia d'estar finalitzat en 2013, i iniciat el present mandat les obres no havien començat i les arques del Govern estaven buides. Es concedí una pròrroga fins al febrer de 2015, però arribada la data no hi havia ni el projecte aprovat i la inversió s'acabà perdent.

Medi Ambient

Dues qüestions coparen els temes mediambientals de Menorca en el present mandat. Per una banda els projectes de sondejos petrolers al Mediterrani i per altra els problemes en la planta de residus de Milà. Respecte al primer destacà l'oposició als diferents projectes de prospeccions petrolieres que el Ministeri d'Indústria tramitava en aigües properes a les illes, alguns d'ells molt a prop del Parc Natural de s'Albufera des Grau. S'oposaren totes les administracions illenques, des del Govern, al Consell, passant per tots els Ajuntaments, a més d'entitats econòmiques, socials i ecologistes, que alertaven a més del perill mediambiental que podia suposar, també els efectes que tindria sobre l'activitat turística un possible vessament a la costa. El febrer de 2014 s'organitzaren les primeres protestes, on es podien veure en la mateixa manifestació des de polítics del PP, a dirigents ecologistes o membres del moviment dels indignats.

Pel que fa a Milà, destacà que el setembre de 2013 s'inauguraren les obres d'ampliació de l'abocador. Malgrat aquestes millores, el 22 de desembre de 2014 la Comissió Balear de Medi Ambient ordenà la clausura de l'abocador, en detectar filtracions que podien provocar contaminació al sòl. En un primer moment, com que no es podia abocar els residus a les dues cel·les afectades, es decidí depositar-los a les naus de les instal·lacions, però de ben prest sorgeixen problemes de saturació. Amb aquesta situació, el febrer de 2015 l'empresa que gestionava la planta des de 1995, Juan Mora S.A., renuncià a l'explotació del servei al·legant falta de rendibilitat. Assumí el servei el mateix Consorci de Residus de Menorca, que davant la situació decidí enviar els fems a Mallorca, amb un cost de 131 euros per tona (pels 29 euros que costava dur-los a Milà). El primer enviament és feu el 14 de març de 2015 i es perllongà fins al 24 de juliol. En aquest període es traslladaren prop de 5.000 tones, amb un cost total de 720.000 euros, dels quals el Govern en subvencionà 300.000 euros. Mentrestant, el Consell destinà una primera inversió de 430.000 euros per reparar una de les cel·les afectades, que permetrà el juliol de 2015 reobrir parcialment l'abocador, mentre que l'altra cel·la ja s'arreglarà l'any vinent.

Quant a altres infraestructures mediambientals, en el present mandat començaren les obres de la nova depuradora de Ferreries (febrer de 2014) amb un pressupost de 2,4 milions, executat pel Govern, mentre que Consell i Ajuntament adjudicaren la desnitrificadora des Castell (juny de 2015) per 550.000 euros. Amb el que no es va avançar ni un fil fou amb la dessaladora de Ciutadella, unes instal·lacions que s'acabaren de construir en 2010, però que no es posaren en marxa per la falta de connexions amb la ciutat, i per la polèmica en qui havia d'assumir el sobrecost que suposaria el consum d'aigua dessalada.

Carreteres

Les obres de millora de la carretera general fou un dels altres fronts oberts en el present mandat, que enfrontà el PP amb els partits d'esquerres i els ecologistes. Les obres per remodelar de forma integral la principal via de comunicació de l'Illa estava pendent des de 2007, quan se signà el conveni de carreteres amb el Ministeri de Foment, que preveia millores en les carreteres de Menorca per valor de 68 milions. Una de les actuacions més importants fou el desviament de Ferreries, executat en l'anterior mandat per 25 milions, i que el conveni establia que estigués acabat el 2010, encara que s'inaugurà el 20 de maig de 2012. Quant a la resta de millores el conveni determinava que les obres del tram de Maó a Alaior acabessin en 2011; les d'Alaior fins es Mercadal el 2012; des Mercadal a Ferreries, el 2013, i les obres fins a Ciutadella, en 2014.

El PP quan arribà al Consell decidí impulsar el projecte, començant pel tram Maó-Alaior i seguint pel de Ferreries-Ciutadella. Deixà de banda el que havia estat la seva promesa electoral, de desdoblir la carretera general, i apostà per una via que permetés reduir els girs a l'esquerra, el que implica una via plegada de rotondes soterrades i enllaços a doble nivell, el que generarà una forta oposició pel consum de territori i la convocatòria de protestes. L'octubre de 2012 presentà el projecte pel tram de Maó a Alaior amb set enllaços. La Comissió Balear de Medi

Ambient en 2013 autoritzà el projecte, però obligà a reduir les dimensions de les rotondes i eliminà l'enllaç de Loreto. Quedaren així sis enllaços, dels quals quatre són a doble nivell (a l'entrada d'Alaior, a L'Argentina, a Biniai i a Rafal Rubí).

Les obres del tram de Maó a Alaior s'adjudicaren a la Unió Temporal d'Empreses (UTE) formada per Dragados i Antonio Gomila per 9 milions d'euros (IVA inclòs). Les obres començaren el setembre de 2014, amb un termini de catorze mesos. A finals d'any l'adjudicatària presentà una modificació del projecte i decidí paralitzar temporalment les obres, reclamant 2,5 milions més per una sèrie de sobre costos no previstos. El conseller Alejandro s'oposà a la petició de la UTE i s'iniciaren negociacions. L'acord no arribà i l'adjudicatària decidí el març de 2015 reprendre les obres, mentre seguia negociant amb el Consell, fins que arriba el canvi de govern després de les eleccions i es tornen a paralitzar les obres i es rescindeix, amb mutu acord, el contracte d'adjudicació.

En paral·lel, el Consell presentà a finals de 2012 el projecte del tram entre Ferreries i Ciutadella, amb quatre rotondes (dues inferiors), una intersecció i un pas inferior, on també es preveien trams amb tercers carrils. La Comissió balear de Medi Ambient, l'abril de 2014 donà el vistiplau el projecte, amb la condició d'eliminar la rotonda de L'Almudaina i reduir altres enllaços, a més de reubicar la rotonda inferior de Sa Naveta des Tudons, de la que el Consell decidí al final eliminar del projecte. Les obres, amb un pressupost inicial de 9 milions d'euros, no s'arribaren a licitar en aquest mandat.

Per acabar aquest capítol també cal mencionar, per una banda, un altre projecte viari important executat en el present mandat com és la reforma de la carretera d'Alaior a Cala en Porter, amb una inversió del Consell de 2,6 milions, i que fou inaugurat el juny de 2015. I d'altra, cal destacar la pujada de tarifes del transport públic i la reducció de freqüent de les línies d'autobús, inclòs l'eliminació d'algunes rutes com la línia directa de Maó a Ciutadella, amb l'objectiu que el servei no fos tant deficitari.

Transport aeri

La situació del transport aeri, ja de per si molt malmesa a Menorca des de sempre pels elevats preus, la manca de connexions i l'escassetat de freqüències en les rutes hivernals, durant el present mandat fou més que preocupant. A finals d'estiu de 2011 Air Nostrum deixà la ruta de Menorca amb Madrid per falta de rendibilitat. El gener de 2012 Spanair feu fallida i suprimí de cop una vintena de vols setmanals entre Barcelona i Madrid amb Menorca. L'illa quedava d'una banda amb manco competència (el que provocà una pujada de les tarifes) i d'altra quedava sense vols a la capital d'Espanya, fins que el maig vingué Ryanair a omplir el buit. Tanmateix, veient tot el que havia passat la cosa penjava d'un fil i la incertesa era total. I si amb açò no hi havia prou, el Ministeri donà la punteta a l'obligar, a partir de setembre de 2012, a presentar una altra vegada el certificat de resident per poder tenir el descompte del 50 per cent.

Tant des del Govern, com des del Consell i des de la plataforma El Transport Aeri Ofega a Menorca, es demanà al Govern central resoldre el problema de connectivitat. Des de la petició

d'una nova declaració d'Obligació de Servei Públic (OSP) a les rutes entre illes, a la proposta consensuada entre Consell i Plataforma al Ministeri de Foment de vols entre illes amb un preu únic i universal de 30 euros i una OSP amb Barcelona, Madrid i València, amb un mínim de freqüències i una tarifa única universal, amb la que se suprimeixi el descompte de resident.

De totes les demandes, el Ministeri només accedí a crear una OSP amb Madrid, amb una subvenció a una companyia aèria i amb l'obligació de l'adjudicatària a oferir dos vols diaris (matí i vespre) entre els mesos d'octubre i maig, amb un preu de referència de 130 euros per trajecte, 65 pels residents. L'OSP s'aprovà per Consell de Ministres el juny de 2012, encara que no entrà en vigor fins a l'1 de març de 2013, després d'adjudicar el servei a Air Nostrum per 1,5 milions per dues temporades, fins al 28 de febrer de 2015. La primera conseqüència fou que al tenir Air Nostrum el monopoli de la ruta en Madrid en temporada baixa, Ryanair marxà de Menorca, i desapareixen els seus vols barats a Barcelona i Madrid, encara que es garantia la continuïtat de la ruta amb la capital d'Espanya. Malgrat tot, l'OSP no va resoldre la inestabilitat amb els vols a Madrid. Air Nostrum el març de 2014, quan no feia ni un any que operava l'OSP deixà la ruta, al·legant pèrdues. A correuita, el Ministeri modificà les bases i tragué una nova adjudicació per 2,4 milions d'euros, que entrà en vigor (en mans d'Air Nostrum) l'1 d'octubre de 2014 i durà fins al maig de 2016. El canvi, només obligava a operar una freqüència diària, amb un mínim d'entre 10 i 11 vols setmanals.

El Consell, de la mà de la plataforma, seguí reivindicant, sense molt èxit tot cal dir-ho, millores en la connectivitat aèria entre illes. El març de 2014, arran d'un estudi d'una consultora encarregat pel Consell feu una proposta en la qual demanà augmentar el descompte de resident al 75 per cent per les illes menors (per compensar la doble insularitat), mentre no hi hagués una tarifa universal de 30 euros en els vols entre illes. Envià la proposta al Govern, perquè la remetés al Ministeri, però l'Executiu de Bauzá no donà suport al plantejament del Consell.

Ports

L'anterior legislatura acabà amb l'estrena del nou port comercial de Son Blanc de Ciutadella, i en el present mandat Ports de les Illes Balears poques millores executà, malgrat que Son Blanc nasqué amb una terminal provisional. Sí que s'anuncià en 2011 el projecte d'instal·lar ducs d'alba perquè el port de Ciutadella pogués acollir vaixells de major eslora, encara que no es destinà partida pressupostària fins a final de mandat, quan es reservaren 2,4 milions per dos ducs d'alba que permetrien atracar bucs de fins a 180 metres d'eslora. El projecte, amb el canvi de govern, quedà en un caixó.

En el port de Maó aquests anys es culminà la construcció del vial del Cós Nou, adjudicat per 3,2 milions en 2010 i estrenat a finals de 2014. Posteriorment s'instal·là una estació marítima provisional per traslladar els passatgers a aquesta banda del port, amb una inversió propera de 500.000 euros i inaugurada el juliol de 2015. Una de les altres grans actuacions fou el dragat al port de Maó, iniciat en 2013 i amb la que Autoritat Portuària invertí més de 2 milions per proporcionar un major calat i que poguessin atracar creuers més grans. Les entitats ecologistes i els partits d'esquerra es posicionaren en contra, ja que les obres implicaven traslladar fins a

200.000 metres cúbics de fangs i materials contaminants d'antics vessaments de la indústria de la bijuteria a alta mar. El GOB denuncià l'actuació i el 26 de març de 2013 la Fiscalia paralitzà de forma cautelar les obres del dragat. A finals de gener de 2014 Autoritat Portuària i GOB arribaren a un acord, amb el compromís de depositar a terra i tractar part dels fangs contaminants, el que suposà un cost addicional d'1,3 milions.

Altres obres executades aquests anys al port de Maó, en aquest cas municipals, són les millores de les costes d'en Reynés i de Miranda, a més de la posada en marxa en 2013 de l'ascensor que connecta el port amb la resta de la ciutat. També l'Ajuntament i Autoritat Portuària anunciaren en 2014 el projecte d'escales mecàniques a la Costa de ses Voltes, amb un cost de més de 800.000 euros, encara que amb el canvi de govern a l'Ajuntament, en 2015, el projecte es tirà enrere i s'instal·là un segon ascensor.

Per acabar aquest capítol, i en el marc del cas Mar Blau només mencionar que en 2013 la Justícia anul·là l'adjudicació dels 165 amarraments a l'empresa Trapsayates per irregularitats en el concurs de 2008. Després d'aquesta decisió judicial, i desestimat el recurs de l'empresa, en 2014 Autoritat Portuària valorà de nou les ofertes presentades al seu dia i el març de 2015 tornà a adjudicar els amarraments a Trapsayates.

Educació i política lingüística

Si el mandat es caracteritzà per una forta contestació social, fou en el sector educatiu on aquesta tingué un major ressò. El que havia de ser la legislatura de les autopistes de l'educació, en paraules de Bauzá, es convertí en una mobilització constant de la comunitat educativa en contra dels retalls, de l'aplicació del polèmic projecte del trilingüisme, de la llei de símbols i de l'enèsima reforma educativa.

Anem per parts. Els retalls afectaren de ple el desenvolupament del curs. S'obligà els docents a treballar més hores lectives i es reduí la contractació d'interins. La conseqüència, menys docents als centres, les aules es massificaren amb ràtios que superaven els 30 alumnes, el que provocà queixes i protestes dels estudiants, dels docents i les famílies.

El PP en arribar al poder volgué impulsar la seva promesa electoral de modificar el decret de mínims perquè català i castellà puguin ser llengües vehiculars a les aules, en igualtat de condicions i que els pares poguessin escollir la llengua en què els seus fills han d'iniciar l'aprenentatge de la lectoescriptura a partir del curs 2011-12. I així es va fer, però la mesura tingué poca incidència perquè només el 9 per cent dels alumnes de Menorca que varen poder escollir sol·licità fer les classes en castellà en aquell curs. No contents amb açò, el Govern decidí tirar per endavant i deixà de banda l'elecció de llengua, per imposar el trilingüisme a les aules. El 19 d'abril de 2013, dies abans que la menorquina Juana Maria Camps prengués possessió com a consellera d'Educació, s'aprovà el decret del Tractament Integrat de Llengües (TIL). Es passava del decret de mínims que garantia una presència majoritària del català, a establir a partir del curs 2013-2014 una educació a parts iguals entre català, castellà i anglès. De ben prest, la comunitat educativa posar el crit el cel, perquè no només implicava eliminar el

model d'immersió lingüística i reduir la presència del català a les aules, sinó que ni estudiants, ni docents estaven preparats perquè s'impartís assignatures troncal en llengua estrangera. Al final el que acabà imperant fou classes en català i castellà, i alguna assignatura concreta en anglès.

El curs 2013-2014 començà amb una vaga indefinida de docents, que paralitzà els centres educatius durant els primers dies del curs. La vaga no es desconvocà durant tot el curs, però progressivament perdé força, encara que durant tres setmanes tingué una incidència important. La protesta també sortí al carrer amb una gran manifestació convocada a totes les illes el 29 setembre de 2013 i que a Maó reuní a prop de 8.000 persones, seguida d'una acampada que durà vuit dies davant la delegació de la Conselleria d'Educació a Maó. Acabà de caldejar els ànims l'obertura d'expedients a tres directors d'instituts de Maó per la negativa dels respectius consells escolars d'aprovar els nous projectes lingüístics. La Conselleria l'agost de 2013 els suspengué de les seves funcions durant mig any. Finalment a l'octubre de l'any següent s'arxivaren els expedients. Els directors l'abril de 2015 es querellaren contra tres alts càrrecs, en una denúncia que anys més tard seria desestimada.

El TIL acabà el 23 de setembre de 2014 quan el Tribunal Superior de Justícia de Balears el declarà nul, al·legant que s'havia aprovat sense la consulta imprescindible de la UIB. El Govern recorregué la sentència, però a l'octubre es ratificà l'anul·lació. Durant el curs 2014-2015 es van anar canviant altra vegada els projectes lingüístics i acabà així la polèmica experiència del trilingüisme a les aules, així com la carrera política de la menorquina Joana Maria Camps, que fou destituïda el 26 de setembre de 2014.

A partir del curs 2014-15 es començà a aplicar gradualment la nova llei educativa, la LOMCE, aprovada pel Congrés el novembre de 2013 amb els vots del PP. Es començà per primer, tercer i cinquè de Primària i Formació Professional Bàsica. Com a principals novetats destaquen que es reorganitzen algunes assignatures, s'eliminen els cicles educatius de Primària, es pot repetir a tots els cursos, a tercer i a sisè hi haurà una prova externa, s'elimina l'assignatura Educació per a la Ciutadana, alhora que com a alternativa de la Religió es posa l'assignatura de Valors Socials i Cívics.

Quant a infraestructures educatives, en aquesta legislatura s'estrenaren tres nous centres educatius de Menorca, adjudicats en l'anterior mandat. Es tracta de la nova escoles de Ferreries (2,4 milions), estrenada després de l'estiu de 2011 i les noves escoles públiques Maria Lluïsa Serra de Maó i Sa Garriga de Sant Lluís (setembre de 2012), de 450 places per cada centre i una inversió conjunta de prop de 9 milions. També cal destacar, que es tornà enrere la decisió presa per l'anterior Govern de tancar l'escola de Sa Graduada de Maó i cometé una reforma integral valorada en 1,4 milions, que s'estrenà a l'inici del curs 2014-2015.

Entrant en la qüestió lingüística, no cal dir que el Govern de Bauzá no estigué molt per la labor de protegir el català. Al polèmic TIL aplicat per la consellera Camps, cal afegir la llei de la Funció Pública, i en el que se suprimia el requisit de saber català per treballar a l'administració pública de les Illes, excepte els docents i els funcionaris que atenen al públic. La política

lingüística del Govern portà a la protesta dels funcionaris, amb la penjada de llaços quadribarrats (sobretot als centres educatius) reivindicant el català. La resposta del PP fou aprovar la Llei de Símbols, el desembre de 2013, que prohibia la presència de símbols no oficials als edificis públics.

Per acabar aquest apartat hem de fer esment que l'equip de govern de Maó decidí que la denominació del topònim de la ciutat deixés de ser exclusivament en català i s'adoptés la forma bilingüe de Maó-Mahón. Ho aprovà en el ple del 29 d'octubre de 2012, després de descartar la consulta promesa en el seu programa electoral i prescindí també de la denominació de Mahó. El ple del Consell de Menorca ratificà el canvi de topònim de Maó el 18 novembre 2013, després de desestimar 450 al·legacions.

Sanitat i benestar social

La sanitat pública, igual que la resta de serveis públics, estigué marcada en aquesta legislatura pels retalls i les consegüents protestes del sector sanitari, en forma de manifestacions i vagues. Com ja passà amb els docents, es reduir el personal sanitari, prescindint de treballadors interins o no cobrint les jubilacions, tant als centres de salut dependent del Govern, com a alguns geriàtrics i centres de dia municipal, o els centres sociosanitaris dependents del Consell, com fou el de Santa Rita de Ciutadella. En aquest darrer cas, després de les contínues queixes de treballadors i famílies per la manca de personal per atendre als usuaris, el Consell decidí en 2014 augmentar la plantilla.

En aquesta legislatura s'aprovaren altres polèmiques mesures per tal d'eixugar el dèficit de la xarxa sanitària, com el pagament de 10 euros per renovar la targeta sanitària, aprovat pel Govern a principis de 2012. O altres mesures, en aquest cas imposades pel Govern central també a partir de 2012, com l'augment del copagament farmacèutic en la que entraven també els pensionistes o la restricció de l'atenció sanitària als immigrants sense papers, que només podien acudir a urgències, el que provocà que prop de 100 metges de Menorca es declararien objectors i decidiren seguir atenent a tots els pacients.

També es deixaren de banda alguns projectes sanitaris compromesos, com la renúncia del Govern a construir un centre sociosanitari a l'edifici de l'antic hospital Verge del Toro de Maó. El Consell, per la seva banda, també renuncià a la posada en marxa del Centre d'Alzheimer i altres trastorns cognitius de Ciutadella, malgrat que ja s'havia inaugurat el local el març de 2011. Al final, al·legant falta de demanda, encara que en realitat el motiu era la manca de finançament, decidí no obrir el centre i retornà el local a l'Ajuntament, que l'abril de 2013 decidí per ple, amb els vots de PP i UPCM, ubicar en aquestes instal·lacions la casa d'acollida.

Quant a millores sanitàries, el novembre de 2013 el Govern anuncià que el Mateu Orfila comptaria amb un servei de radioteràpia, que evitaria el trasllat a Palma d'un centenar de pacients oncològics. El projecte s'adjudica per un milió d'euros a principis de 2015 i s'estrenà a finals de 2007. També, el desembre de 2014, s'iniciaren les obres del nou centre de dia des

Mercadal, per poder acollir a 30 usuaris, que s'estrenà l'any 2017 amb 17 places, després d'una inversió municipal d'uns 800.000 euros.

Altres equipaments, executats en l'anterior mandat, però inaugurats en aquest, foren el nou parc de bombers de Maó del Consell, que s'estrenà el gener de 2012 després d'una inversió d'1,2 milions d'euros, i el Centre Penitenciari de Menorca, amb un cost de 23 milions d'euro sufragats per l'Estat. La presó, amb capacitat per 210 interns, entrà en funcionament l'estiu de 2011 amb 60 interns i un centenar de funcionaris.

Cultura i festes

El projecte cultural estrella d'aquest mandat fou l'inici del procés per presentar a la Unesco la candidatura de la Menorca Talaiòtica per ser Patrimoni Mundial. La iniciativa es començà a perfilar l'any 2009, encara que no fou fins a 2013 quan s'inicià el procés. La candidatura integrà a 32 jaciments arqueològics i el març de 2015 el Consejo de Patrimonio Histórico decidí que la Menorca Talaiòtica representés a Espanya davant la Unesco en 2016, perquè pogués ser inclosa l'any 2017 a la Llista de Patrimoni Mundial, la qual cosa no s'aconseguí.

També cal destacar que durant aquest mandat, com ja hem comentat anteriorment, es reduïren de forma substancial les subvencions, afectant les entitats i al teixit cultural. La reducció de subvencions més el retard en el pagament d'ajudes ja compromeses feren que s'hagués de repensar i adaptar alguns festivals musicals històrics com els de Joventuts Musicals o el Festival Internacional de Jazz, per posar dos exemples.

Pel que fa a nous equipaments culturals, a Menorca aquests anys s'obriren diverses instal·lacions, la majoria adjudicades en l'anterior mandat, ja que en aquest pocs doblers es pogueren destinar a noves inversions. S'estrenà el Centre de Convencions (2011), el Centre Artesanal (2012) i una nova escola de música (2013), tots tres a Mercadal; el teatre de Sant Lluís (2014); i l'Auditori de Ferreries (2015). Maó també va poder comptar amb un nou centre museístic, Ca n'Oliver, inaugurat el març de 2015, després d'una reforma integral finançada pel Ministeri de Foment per 2,6 milions d'euros. Les antigues cases senyoriales alberguen un centre especialitzat en els segles XVIII i XIX i la col·lecció Hernández Sanz-Hernández Mora. Alaior no tingué tanta sort amb el projecte de convertir el Pati de sa Lluna en un museu, amb un pressupost inicial de 2 milions amb unes obres que començaren en 2010. El febrer de 2012 el Govern ordenà la paralització de la rehabilitació per falta de fons, i es reprengueren un any després, encara que els treballs no acabaren fins a la pròxima legislatura amb un cost per sobre dels cinc milions.

A Ciutadella els nous equipaments culturals previstos també s'encallaren. L'Ajuntament renuncià a la nova escola de música projectada a l'OAR. Sí que començaren les obres de la reforma del Teatre des Born, tancat des de 2006 per greus problemes de seguretat. Amb una inversió de 3,36 milions d'euros del Ministeri de Foment la reforma començà el novembre de 2011, amb previsió d'acabar en 24 mesos. Al final les obres no quedaren llestes fins passat l'estiu del 2014, però saltà la polèmica. Després que l'Ajuntament signés la recepció de l'obra

es detectà nombroses deficiències i el Consistori abans d'equipar el teatre exigí, sense èxit, a Foment que les arreglés. Al final, la reobertura de l'històric teatre, que havia de ser una realitat al 2014, es posposà per uns quants anys més endavant, ja que restava pendent d'una nova inversió per resoldre aquests deficiències i instal·lar l'equipament.

Capítol a part mereix l'edifici de Can Saura Miret, adquirit l'any 2000 per ser la futura seu del Museu Municipal, i objecte d'una rehabilitació integral. Un cop l'edifici estigué enllestit, el govern municipal pactà amb el Ministeri de Justícia cedir-lo, perquè albergués els jutjats, per un lloguer de 108.000 euros anuals, durant dos anys i prorrogable altres dos, el que implicava una inversió per part del Ministeri de 200.000 euros. La cessió, amb els vots a favor de PP i UPCM, i l'oposició de l'esquerra que reclamava un ús cultural, es formalitzà l'abril de 2015, poques setmanes abans de les eleccions municipals, encara que en el proper mandat es rescindí el contracte de lloguer.

Seguint amb Ciutadella, i per tancar el capítol, xerrarem de les festes de Sant Joan, on en 2011 se succeïren unes agressions i vexacions sexuals durant Ses Avellanes que feu que en les pròximes edicions s'augmentés la vigilància i s'impulsessin programes de conscienciació pels joves, tant de Menorca com de fora. El gran problema de les festes vingué després de la mort d'una turista per un accident en els Jocs des Pla de 2014, que obligà a partir de llavors a reforçar la seguretat i redactar plans de protecció, per limitar l'accés als grans actes. El pla de protecció havia d'estar enllestit per les festes de 2015, però a l'acabar el mandat en el mes de juny, encara no estava aprovat i el nou govern sorgit de les eleccions hagué de treballar a correuita perquè es poguessin aplicar les noves mesures de seguretat al Sant Joan de 2015.

CONCLUSIÓ

El present mandat arribà a la seva fi en 2015, el maig en el cas autonòmic i municipal, i a final d'any si ens referim a les Corts Generals i al Govern central, amb les respectives convocatòries electorals. Quatre anys després de l'arribada al poder del PP a la majoria d'administracions es constata que fou un mandat de canvi, amb l'aplicació de polítiques característiques de la dreta. Unes polítiques que anaren aparellades d'una forta contestació social que en el cas de Menorca es desenvoluparen en tres fronts: pels retalls als serveis públics i els canvis laborals; per les polítiques i actuacions que afecten el territori; i per últim per la política lingüística.

La crisi econòmica i els seus efectes marcaren les principals actuacions polítiques executades aquests quatre anys, centrades d'una banda en reactivar l'economia, amb polítiques destinades a afavorir la liberalització econòmica i la flexibilització d'algunes traves (sobretot territorials). I per altra, en sanejar les arques de les administracions, el que es traduí en una reducció de la despesa pública i una pujada general d'impostos, culminant amb tot plegat amb una incipient recuperació econòmica. També, com hem vist, durant el mandat es dedicaren esforços en dibuixar el futur planejament urbanístic i territorial de Menorca, que hauria de culminar amb una revisió del PTI que no s'arribà a fer; així com en l'inici de la reforma integral de la carretera general; i en l'aplicació dels polèmics canvis en l'educació, com el TIL que no aportaren cap millora i que al final s'hagué de fer marxa enrere. També es tractà l'eterna problemàtica del

transport aeri, amb algunes millores com la declaració de servei públic amb la ruta a Madrid, encara que es quedà molt lluny de solucionar els principals problemes.

Políticament, el mandat estigué marcat per la clara hegemonia del PP, al front del Govern central, Govern balear, Consell de Menorca i sis dels vuit ajuntaments de l'illa. Una hegemonia que arribà a la seva fi amb la finalització d'aquest mandat, ja que en la nova etapa política que s'estrenarà a partir de mitjans de 2015, amb la irrupció de noves forces polítiques, un debilitament del bipartidisme i un ressorgiment de l'esquerra, el panorama polític canvià radicalment.

FONTS CONSULTADES PER A L'ESTUDI

- *Diari Menorca*
- *Diari Última Hora Menorca*
- *Diari Última Hora*
- *Diario de Mallorca*
- *El Mundo / Día de Baleares*
- *Ara Balears*
- *El País*
- *La Vanguardia*
- Pàgines web institucionals: Govern de les Illes Balears, Parlament de les Illes Balears, Consell de Menorca, la dels vuit ajuntaments de Menorca, Institut Balear d'Estadística (Ibestat), Congreso de los Diputados, Senado de España, Ministeri d'Interior i Plataforma de la Contractació del Sector Públic.

MANDAT 2015-2019

Jordi González Vidal

PROCESSOS ELECTORALS I CONSTITUCIÓ DE LES INSTITUCIONS

Si 2011 fou el gran any del canvi a favor del PP, el 2015 ho fou per les forces d'esquerra, i més concretament de l'esquerra alternativa. Abans de les eleccions del 24 de maig el PP governava en solitari al Govern balear, al Consell i a cinc ajuntaments de Menorca, i en un altre (es Castell) ho feia en coalició. Els comicis autonòmics i municipals de 2015 canviaren radicalment aquest panorama, capgirant la situació. Els partits d'esquerra accediren al Govern, al Consell i a sis dels vuit ajuntaments de l'Illa.

Un canvi que es feu després d'un revifament de l'esquerra, propiciat més per la irrupció de nous projectes polítics com ara Més per Menorca (que agafà el relleu del PSM, i integrà a més a Esquerra Republicana de Menorca, Iniciativa Verds i Equo) o Podem, i una aliança d'ambdues formacions a escala municipal, que no pas per un ressorgiment del PSOE, que patí igual que el PP la crisi del bipartidisme, evidenciat a partir de les eleccions europees de 2014. Així, l'esquerra, mitjançant un acord tripartit entre socialistes, Més i Podem, recuperà el Govern, presidit per Francina Armengol, i el Consell de Menorca, amb un lideratge compartit amb dos anys de presidència per Maite Salord (Més) i altres dos per Susana Mora (PSOE).

A l'àmbit municipal el gran vencedor fou l'esquerra alternativa i les agrupacions d'electors pròximes a Més, Podem i Esquerra de Menorca, que aconseguiren quatre de les vuit batlies de Menorca, amb un pacte amb els socialistes a Maó, Ciutadella i Ferreries, afegint a l'equació els centristes del PI a Sant Lluís. Per la seva banda, el PSOE obtingué la majoria absoluta a Migjorn i governà en minoria a Mercadal, mentre que el PP mantingué la majoria absoluta a Alaior i el govern de coalició amb El PI a Castell.

S'arriba a les eleccions de 2015 amb una situació econòmica no tan dolenta com la de 2011, amb una incipient recuperació econòmica. Per exemple, el maig de 2015 hi havia 32.403 menorquins afiliats a la Seguretat Social, 1.273 més que quatre anys abans, el que representa un augment de treballadors actius del 4,1 per cent. També hi havia manco aturats. Abans de celebrar-se els comicis, a Menorca hi havia 4.220 desocupats, que són 1.188 menys que el maig de 2011, el que suposa un descens del 22 per cent respecte a quatre anys enrere. En quant el deute públic, les polítiques d'ajustaments i contenció de la despesa de l'anterior mandat es notaren. El Consell acabà l'exercici 2014 amb un deute de prop de 21 milions, 17,7 milions manco que el que devia quatre anys abans. El deute dels ajuntaments pujava a 49 milions d'euros, quasi 21 milions manco que a finals de 2010.

Malgrat les dades macroeconòmiques, els efectes de la crisi encara rebotaven de forma intensa sobre la majoria de la ciutadania. Encara hi havia altes taxes d'atur, hi hagué rebaixes de sous i la majoria de nous llocs de treball que es generaven eren precaris. Si açò li afegim els retalls dels serveis públics que garantien la protecció als més necessitats, al mateix temps que es

destinaren ajudes per rescatar el sector bancari, l'augment del problema de l'habitatge i nous casos de corrupció, el còctel estava servit.

Així, arribem els comicis amb una marca del PP, tant a escala nacional, com balear i menorquina, enormement devaluada, de la que l'esquerra se'n sortirà beneficiada. En el cas del Govern, després de quatre anys trobem un Bauzá, enormement desgastat per una legislatura on la mobilització social fou constant. A escala menorquina, Tadeo no arribava tan marcat com el seu cap de Palma, encara que patirà l'afebliment general del PP així com les polítiques sobre el territori executades a Menorca, com la contestada ampliació de la carretera.

Per la seva banda, el PSOE no estava molt millor. Encara patia el desgast de l'època de Zapatero, malgrat que feu esforços per renovar-se en tots els àmbits (amb Pedro Sánchez a escala nacional; Francina Armengol, a Balears; i Vicenç Tur i Susana Mora, a Menorca), no aconseguí revifar electoralment, patint com el PP el qüestionament bipartidista, encara que en tocar poder tingué més fàcil recuperar-se que el PP.

La corrupció encara marcà l'agenda. La condemna de l'expresident Jaume Matas, la del Parlament, Maria Antònia Munar, l'esclat de casos com Gürtel, els ERE, les causes contra la família Pujol, el Palma Arena, Nóos, o pel que fa a Menorca Citur, Nerer o Mar Blau afectaren tant a PP com PSOE, i no feren més que posà el dit a la llaga del bipartidisme. I tot plegat feu que l'esquerra alternativa comencés a tocar més poder que mai, sobretot a l'àmbit municipal amb les agrupacions d'electors. Mentre, que per la seva banda en l'espectre del centredreta, tant en el seu vessant més regionalista (El PI) com la més espanyolista (Cs o UPyD), no acabaren de sortir beneficiats del desgast del bipartidisme.

A escala nacional, la dinàmica fou diferent. El PP guanyà les eleccions de desembre de 2015, però Rajoy no fou investit president. Els comicis es repetiren el juny de 2016, i després d'una greu crisi del PSOE, aquest cop sí que el PP, després de prop d'un any amb un govern en funcions, pogué aconseguir de nou el Govern central. Açò sí en minoria i fins que la sentència de Gürtel propicià una moció de censura en la qual un ressorgit Pedro Sánchez i un nou PSOE aconseguiren el Govern d'Espanya l'1 de juny de 2018.

Eleccions autonòmiques 24 de maig de 2015 (Parlament)

Entre les quatre circumscripcions per renovar els 59 diputats del Parlament balear es presentaren 24 candidatures, 10 manco que en 2011. La llista del PP la tornà a encapçalar José Ramón Bauzá Díaz i el PSOE presentà a Francina Armengol Socias. El recentment creat Podem concorregué amb Alberto Jarabo Vicente; l'ecosobiranisme es reagrupà sota Més, apostant com a cap de llista per Mallorca a Gabriel Barceló Milta; i es creà una nova marca vinculada a Esquerra Unida, Guanyem que presentà a Manel Carmona Casilda. En l'àmbit més centrista, trobem Proposta per les Illes (PI) de Jaume Font Barceló amb un enfocament més regionalista; i Ciutadans amb Xavier Pericay Hosta i UPyD amb Natalia Prieto Risco, amb una visió més centralista.

En la circumscripció de Menorca, per les eleccions autonòmiques del Parlament de 2015, es presentaren vuit llistes, tres manco que quatre anys abans. La candidatura menorquina del PP la tornà a encapçalar Santiago Tadeo Florit; el PSOE optà per l'exdiputada Maria Jose Camps Orfila; Més per Menorca apostà per la continuïtat de Manel Martí Llufríu; Podem s'estrenà amb Montserrat Seijas Patiño; Esquerra de Menorca es presentà amb Antoni Carillos Cantó; i El PI, amb Joan Carles Forcada Moll. A Menorca no es presentà Ciutadans, el partit d'Albert Rivera, però sí que ho fa el seu partit germà a l'illa, Ciudadanos de Menorca que s'alià amb UPCM i concorregueren amb José Manuel Morales Bosch. Per la seva banda, Recortes Cero participà amb María Sánchez Cuadrado.

El partit més votat a les eleccions autonòmiques fou de nou el PP, amb 123.183 vots entre les quatre circumscripcions, el 42,87 per cent del total. Malgrat aquesta victòria, el resultat fou pobre si el comparem amb el de 2011. Perdé 71.678 vots i es deixà prop de cinc punts percentuals. I el més important obtingué 15 escons manco, quedant-se amb 20 diputats, molt lluny dels 30 que donen la majoria absoluta, portant-lo directament a l'oposició. Pel que fa al PSIB tampoc tragué bons resultats. Aconseguí 81.978 sufragis i un 19,30 per cent. Foren 20.926 vots manco i prop de sis punts menys que en 2011. Perdé quatre escons, quedant tan sols amb 14 diputats. Malgrat tot, el PSOE encara fou la força d'esquerra més votada i la que dirigirà el Govern balear tripartit dels pròxims anys. Podem, que s'estrenava a unes eleccions autonòmiques irrompé amb 63.489 vots, un 14,98 per cent dels sufragis i 10 diputats, mentre que la coalició de Més per Mallorca obtingué 59.617 paperetes, un 14,07 per cent i 6 escons (dos més que en 2011). El regionalisme de centredreta, ara representat pel PI, tornà a assolir representació al Parlament, gràcies als 34.237 vots (8,08 per cent), que li donaren tres escons. També entrà Ciutadans amb dos diputats obtinguts amb els 25.651 sufragis (6,05 per cent). La resta d'escons foren tres per Més per Menorca i un per Gent per Formentera. La participació en aquests comicis fou del 57,13 per cent, 1,67 punts manco que en 2011.

En la circumscripció de Menorca, el PP també fou la formació més votada, amb 11.557 vots, encara que en quatre anys perdé prop de 6.000 sufragis, és a dir que un de cada tres menorquins que el 2011 votà el PP no ho feu el 2015. Obtingué el 30,74 per cent dels vots, 16 punts manco que quatre anys enrere, i es feu amb cinc diputats, tres menys. El PSOE, malgrat l'ensorrament del PP, encara empitjorà els seus resultats. Tragué 8.461 vots, el 22,50 per cent i tres diputats, deixant-se 1.815 paperetes, 5,5 punts i un escó respecte a 2011. Les forces més beneficiats de la caiguda dels dos grossos, foren Més per Menorca i Podem. La coalició ecosobirana aconseguí 6.582 vots i fins a tres diputats, quan quatre anys abans el PSM i Els Verds, que concorregueren separats, aconseguiren prop de 4.000 sufragis i un escó. Per la seva banda, Podem sorprengué amb dos diputats i 5.208 sufragis, al saber captar part del vot socialista i mobilitzar a favor seu els abstencionistes. La coalició C.Me-UPCM, amb 1.938 vots superà el llindar del 5 per cent dels sufragis vàlids, però es quedà sense escó per 257 vots. En canvi, Esquerra de Menorca i El PI no arribaren al 4 per cent dels vots. La participació fou del 56,82 per cent, 2,6 punts manco que en 2011.

CANDIDATURA	VOTS	% VOT VÀLID	ESCONS
PP	11.557	30,74	5
PSOE	8.461	22,50	3
Més per Menorca	6.582	17,51	3
Podem	5.208	13,85	2
C.Me-UPCM	1.938	5,15	
EM-EU	1.437	3,82	
El PI	1.224	3,26	
Recortes Cero	207	0,55	
Cens electoral	67246		
Participació	38.209	56,82%	
Vot nul	610	1,60%	
Vot en blanc	985	2,62%	

Taula. Resultats de les eleccions del 24-05-2015 al Parlament (circumscripció de Menorca)

Constitució del Parlament

La IX Legislatura autonòmica arrancà el 18 de juny de 2015, quan es constituí el Parlament i prengueren possessió els 13 diputats menorquins. Per part del PP de Menorca trobem a Santiago Tadeo Florit, Misericordia Sugrañes Barenys, Juan Manuel Lafuente Mir, Margaret Mercadal Camps i Antoni Camps Casasnovas. Aquest últim renuncià el 27 de febrer de 2019, després de passar-se a Vox, i fou substituït per Asunción Pons Fullana, que prengué possessió el 5 de març. Els diputats del PSOE foren Maria José Camps Orfila, Damià Borràs Barber i Elena Baquero González. De Més per Menorca, Manel Martí Llufríu, Patrícia Font Marbán i Josep Castells Baró. I de Podem, Montserrat Seijas Patiño i David Martínez Pablo.

La presidència del Parlament recaigué en mans de Podem, que malgrat que no entrà al govern de coalició d'esquerres, sí que es comprometé a donar suport parlamentari a PSOE i Més. La presidenta fou María Consuelo (Xelo) Huertas Calatayud, fins al 25 de gener de 2017, quan es forçà la seva sortida, després que el partit morat l'expulsés de la formació juntament amb la diputada menorquina Montserrat Seijas, per presumptament intentar beneficiar a un laboratori d'un altre dirigent de Podem, Daniel Bachiller. A partir del 14 de febrer Baltasar Picornell Lladó, també de Podem, fou elegit president del Parlament.

La resta de la Mesa, en la que no hi haurà cap menorquí, estigué composta pel vicepresident primer Vicenç Thomas Mulet (PSIB); la vicepresidència segona Maria Salom Coll (PP) fins al novembre de 2016, quan fou substituïda per Miquel Vidal Vidal; la secretària primera Joana Aina Campomar Orell (Més per Mallorca); i el secretari segon Miquel Àngel Jerez Juan (PP). Pel que fa a la presència menorquina a la Diputació Permanent trobem a Santiago Tadeo, María José Camps, Montserrat Seijas (fins al 25 de gener de 2017) i Manel Martí, com a membres titulars. De suplents quedaren Damià Borràs, Patrícia Font, Juan Manuel Lafuente i Misericordia Sugrañes, i a partir de març de 2019, David Martínez i Asunción Pons.

Es constituïren set grups parlamentaris: el Popular, el Socialista, el de Podem, Més per Mallorca, Més per Menorca, El PI i el Grup Mixt. En aquest darrer hi hagué els dos representants de Ciutadans i el de Gent per Formentera, el gener de 2017 s'afegiren les dues diputades expulsades de Podem, i posteriorment s'incorporaren Álvaro Gijón i Salvador Aguilera, després d'abandonar el PP i Podem, respectivament. Cal destacar que per primer cop hi haurà un grup parlamentari exclusivament format per diputats menorquins, el de Més per Menorca, i el seu portaveu fou Manel Martí.

Pel que fa a les comissions parlamentàries, Santiago Tadeo participà en la de Turisme; Economia, i la de Control sobre la Radiotelevisió de les Illes Balears. Misericordia Sagrañes a les de Salut; Assumptes Europeus; Reglament; i Medi Ambient i Ordenació Territorial. Juan Manuel Lafuente, a Assumptes Institucionals; Cultura, Educació i Esports; i Assumptes Europeus. Margaret Mercadal, a la d'Economia; Medi Ambient i Ordenació Territorial; i Turisme. Antoni Camps, a Assumptes Socials i Drets Humans; Hisenda i Pressuposts; i a la Comissió d'Investigació de les autopistes d'Eivissa. Asunción Pons, a Assumptes Socials i Drets Humans; Hisenda i Pressuposts. Maria José Camps, a Assumptes Institucionals; Reglament; i Salut. Damià Borràs a les de Medi Ambient i Ordenació Territorial; Turisme; Control Radiotelevisió de les Illes Balears; i a la de les autopistes d'Eivissa. Elena Baquero a les d'Economia; Hisenda i Pressuposts; Cultura, Educació i Esports; i a la Comissió de Peticions. Manel Martí, a Assumptes Europeus, Assumptes Socials i Drets Humans; Comissió de l'Estatut dels Diputats; Reglament; i Comissió de Peticions. Patrícia Font a Assumptes Institucions; Hisenda i Pressupost; Medi Ambient i Ordenació Territorial; Salut; Economia, i Turisme. Josep Castells, a Assumptes Socials i Drets Humans; Economia, Control sobre la Radiotelevisió; Turisme; i Cultura, Educació i Esports. Montserrat Seijas, a Assumptes Socials i Drets Humans; Salut; Comissió de l'Estatut dels Diputats, Reglament; Assumptes Europeus; Medi Ambient i Ordenació Territorial; i Turisme. I Pablo Martínez, a Hisenda i Pressuposts; Assumptes Institucionals; Medi Ambient i Ordenació Territorial; i Salut.

Constitució del Govern

La majoria aconseguida per les forces d'esquerra a les eleccions autonòmiques convidaven a reeditar a Balears un nou Pacte de Progrés, com el que ja s'havia fet entre 1999 i 2003 amb Francesc Antich. Malgrat tot, les negociacions no foren fàcils, a causa d'una major igualtat de forces entre els socis (14 escons del PSOE, 10 de Podem i 9 de Més, entre Mallorca i Menorca), i per les negociacions que es portaven en les diverses administracions, influint unes amb les altres. De fet, l'acord per constituir el nou Govern encallà, en part, per les negociacions per formar el govern del Consell de Menorca, on la correlació de forces (com veurem més endavant) encara era més igualada. Descartada la idea, plantejada per alguns actors, de què la presidència del Govern no recaigués els quatre anys sobre el PSOE, finalment s'acordà que la presidenta seria la socialista Francina Armengol, que es convertí en la primera dona presidenta de la història de l'Executiu balear, i alhora se cedí la presidència del Parlament a Podem.

El 30 de juny Francina Armengol Socias (Inca, 1971) fou investida presidenta del Govern, amb 34 vots a favor (PSOE, Més per Mallorca, Més per Menorca, Podem i Gent per Formentera); tres abstencions (El PI) i 22 vots en contra (PP i Cs). Armengol prengué possessió el 2 de juliol de 2015 i l'endemà nomenà el nou govern, que estigué format per PSOE, Més per Mallorca i Més per Menorca, amb el suport extern de Podem i Gent per Formentera, i basant-se en l'Acord de Governabilitat pactat entre les diverses forces d'esquerra.

El nou govern, amb deu conselleries i 44 direccions generals (13 més que en l'anterior legislatura), estigué format per la presidenta Francina Armengol (PSOE), el vicepresident i conseller d'Innovació, Recerca i Turisme, Gabriel Barceló Milta (Més per Mallorca), sis conselleres socialistes, dos de Més per Mallorca i un de Més per Menorca. Per part de PSOE hi hagué el menorquí Marc Pons Pons (Presidència), Catalina Cladera Crespí (Hisenda i Administracions Públiques), Martí March Cerdà (Educació i Universitat), Patrícia Gómez Picard (Salut), Iago Negueruela Vázquez (Treball, Comerç i Indústria) i Joan Boned Roig (Territori, Energia i Mobilitat). De Més per Mallorca, Fina Santiago Rodríguez (Serveis Socials i Cooperació) i Vicenç Vidal Matas (Medi Ambient, Agricultura i Pesca); i de Més per Menorca, Esperança Camps Barber (Transparència, Participació i Cultura).

Marc Pons Pons (Es Mercadal, 1973), fou la mà dreta d'Armengol. Conseller de Presidència i portaveu del Govern, primer (fins a abril de 2016), i conseller de Territori, Energia i Mobilitat després (fins a final de legislatura i principi de l'atre). Llicenciat en Arquitectura Tècnica i Enginyeria d'Obres Públiques, Pons s'estrenà a la política com a director insular d'Ordenació del Territori entre juny de 2003 i abril de 2004, quan fou nomenat director de l'Administració General de l'Estat a Menorca fins a l'octubre del mateix any. Llavors tornà al Consell, com a vicepresident i conseller d'Ordenació del Territori fins al 18 de setembre de 2008, quan després de la dimissió de Joana Barceló fou escollit president del Consell de Menorca, fins al juny de 2011. A les eleccions del Consell de 2011 es presentà com a cap de llista del PSOE encara que no aconseguí la reelecció. Quedà com a conseller de l'oposició, fins al març de 2012 quan després de perdre la secretaria general del PSOE (que ostentava des de 2004) renuncià a l'acte de conseller. Des de febrer de 2010 fins a 2015 fou diputat del Parlament.

Esperança Camps Barber (Ciutadella, 1964). Llicenciada en Ciències de la Informació, és periodista i escriptora. Resident a València, fou una de les primeres veus de Canal 9, mitjà que veié tancar l'octubre de 2013, després de dedicar-hi 24 anys. Sense militància política, i amiga personal de Maite Salord, també escriptora, fou l'aposta de Més per Menorca per ser la cara menorquina del Govern balear. Agafà el 3 de juliol de 2015 la conselleria de Transparència, Participació i Cultura, on també figuraven les competències de la radiotelevisió pública balear. Dirigí una conselleria composta principalment de menorquins, en mans de Més per Menorca, amb quatre directors generals. Una conselleria en la qual nou mesos després de la constitució del Govern estava impregnada d'un ambient de desavinences i desconfiances entre els seus membres, abocada a una remodelació i amb Esperança Camps al punt de mira. Així, la consellera l'1 d'abril de 2016 cessà, i no escatimà critiques al que havia estat el seu equip i també a Més per Menorca, el partit que l'havia proposada.

La sortida d'Esperança Camps forçà la primera remodelació del Govern Armengol el 8 d'abril de 2016. Marxà també de l'executiu, per motius de salut, Joan Boned, que fou reemplaçat per Pilar Costa Serra, que assumí Presidència, mentre que Marc Pons passà a la Conselleria de Territori, Energia i Mobilitat. Al lloc d'esperança Camps l'ocupà la també menorquina, encara que resident a Mallorca, Ruth Mateu, que fins aleshores havia estat secretària general de la conselleria de Transparència, Cultura i Participació, i que mantingué els mateixos directors generals, entre ells els menorquins Jaume Gomila (Cultura) i Marta Fuxà (Política Lingüística).

Ruth Mateu Vinent (Ciutadella, 1976). Llicenciada en Dret, funcionària del Govern, primer, i del Consell de Mallorca, després. Fou nomenada a proposta de Més per Menorca, malgrat estar afiliada a Més per Mallorca i ser regidora de l'Ajuntament d'Andratx. Fou consellera manco d'un any, fins que el 31 de març de 2017 cessà. Es pactà la seva sortida, com a responsable de la Conselleria de Transparència, després d'esclatar el cas Contractes, que investigava l'adjudicació a dit de diversos contractes al cap de campanya de Més per Mallorca l'any 2015. Tant Mateu com Gomila foren imputats en la causa, ja que alguns dels contractes s'adjudicaren des de la Conselleria de Transparència, Cultura i Participació. Finalment, en 2020 la Justícia arxivà el cas.

La marxa de Mateu provocà la sortida de Més per Menorca del Govern, molest tant amb el PSOE com amb Més per Mallorca, per ser el cap de turc d'una polèmica (la del cas Contractes) que entenen que no afectava la formació menorquinista. Més per Menorca quedà així al marge del Govern fins a final de legislatura, malgrat que continuar defensant (encara amb més vehemència) els acords programàtics, sobretot els que feien referència a Menorca, signats a inici de mandat. La sortida de Més per Menorca implicà que els partits que donaven suport al Govern quedessin en minoria al Parlament, amb 20 diputats (14 del PSOE i 6 de Més per Mallorca), als que hi ha que sumà els 8 de Podem (després de l'expulsió de Huertas i Seijas), amb un total de 28 de 59 diputats. Aquest fet fou utilitzat per Més per Menorca (amb 3 escons), per aconseguir compromisos per Menorca en els pressuposts de 2018 i 2019.

El lloc de Mateu l'ocupà l'eivissenca Fanny Tur Riera, proposada per Més per Mallorca. El 10 d'abril de 2017, Tur fou nomenada consellera de Cultura, Participació i Esports, mentre que les competències de Transparència passaven a Presidència. Tur nomenà com a directora general de Cultura a la menorquina Joana Català Coll, que substituï a Jaume Gomila, mentre que Marta Fuxà continuà al capdavant de Política Lingüística. La darrera remodelació del Govern tingué lloc el desembre de 2017, quan dimití el vicepresident i conseller de Turisme Biel Barceló, després de fer-se públic que una empresa turística li havia pagat un viatge a Punta Cana. Barceló fou reemplaçat per Isabel Busquets Hidalgo, també de Més per Mallorca, assumint la vicepresidència i la conselleria d'Innovació, Recerca i Turisme.

Per acabar aquest capítol només apuntar que hi hagué desavinences entre els socis de Govern pel nomenament d'alts càrrecs proposats pels socialistes, entre ells el veterà dirigent menorquí Francesc Fernández Terrés (al davant de l'Ibiseç), no ben vist per Podem, i d'Antoni Gómez

Arbona (com a gerent Àrea de salut de Menorca) i de Joan Marquès (com a delegat a Menorca de la Conselleria d'Educació), qüestionats per Més per Menorca.

El primer Govern d'Armengol, a més de les diverses crisis de govern, se centrà en un primer moment a resoldre el conflicte educatiu provocat a l'anterior legislatura, deixà enrere les polítiques d'austeritat i aturar els retalls, així com derogar les normes aprovades pel PP que permetien una major construcció en rústic. Així mateix, s'aprovà un nou impost turístic, es pagà el rescat de la dessaladora de Ciutadella i es posà en marxa, hi hagué conflicte amb el Consell pel pagament de les bestretes, s'habilità una residència a Palma per als familiars dels malalts de les illes menors i es posà en funcionament el servei de radioteràpia a l'hospital Mateu Orfila.

La corrupció continuà marcant l'actualitat política balear. A principis de 2016 se celebrà el judici del cas Nóos contra la infanta Cristina, el seu marit Iñaki Urdangarin i el seu soci, el menorquí Diego Torres, a més clar està de Jaume Matas i altres càrrecs del seu govern. La infanta finalment fou absolta, mentre que Matas fou condemnat a tres anys i vuit mesos de presó; i Urdangarin i Torres a prop de sis anys de presó.

Eleccions autonòmiques del 24 de maig de 2015 (Consell de Menorca)

Als comicis del Consell de 2015 es presentaren set candidatures, una menys (la de Recortes Cero) de les que concorregueren en la circumscripció de Menorca en les eleccions del Parlament i dues manco que quatre anys enrere. El PP apostà de nou per Santiago Tadeo, que fou l'únic candidat que es presentà com a cap de llista del Consell i del Parlament per Menorca. El PSOE impulsà a la debutant Susana Mora Humbert, mentre que Més per Menorca tornà a presentar a Maite Salord Ripoll. Podem s'estrenà amb Javier Ares García; Esquerra Unida presentà a Juan Miguel Gomila Ribot; El PI, a l'expresident del Menorca Bàsquet, José Luis Sintès Pons; i la coalició Ciudadanos de Menorca-UPCM apostà per Francisco Tutzó Escudero.

CANDIDATURA	VOTS	% VOT VÀLID	ESCONS
PP	11.928	31,77	5
PSOE	8.462	22,54	3
Més per Menorca	7.038	18,74	3
Podem	4.681	12,47	2
C.Me-UPCM	1.869	4,98	
EM-EU	1.560	4,51	
El PI	1.141	3,04	
Cens electoral	65.356		
Participació	38.155	58,38%	
Vot nul	608	1,59%	
Vot en blanc	868	2,31%	

Taula. Resultats de les eleccions del 24-05-2015 al Consell de Menorca

El PP fou el partit més votat, però també el gran perdedor dels comicis. Passà de tenir una majoria absoluta amb 8 consellers a quedar-se amb cinc. Obtingué 11.928 vots, prop de 6.000 manco dels que tragué en 2011. Aconseguí el 31,77 de les paperetes, el que suposà perdre més

de 16 punts percentuals. Per trobar un resultat tan minso per als populars cal remuntar-se el 1987, amb AP. El PP de Menorca patí el desgast per un convuls mandat, més en l'àmbit autonòmic que no pas insular, i les polèmiques decisions de Bauzà li passaren factura. De fet, el PP a les eleccions del Consell de Menorca tragué 371 vots més que a les del Parlament.

Malgrat l'estocada al PP, el PSOE no sortí beneficiat. De fet, empitjorà els resultats de 2011, que ja havien estat els pitjors de la història. Aconseguí 8.462 vots, el 22,54 per cent, pràcticament idèntic que els que tragué al Parlament. Respecte a 2011, perdé 1.300 sufragis i quatre punts percentuals. Es quedà amb tres consellers, un manco dels que tenia. Malgrat tot, els socialistes aconseguiren mantenir-se com a segona força política, amb una diferència de 1.400 vots respecte a Més per Menorca, encara que empatats a escons, el que serà decisiu per negociar la presidència.

La llista més beneficiada fou la coalició de Més per Menorca. Tragué més de 7.000 vots i prop d'un 19 per cent, el millor resultat de la història en diferència d'una candidatura sobiranista al Consell de Menorca. Són 2.801 vots i 7,2 punts percentuals més que en 2011. Obtingué, per primera vegada, tres consellers, un més que el que tenia el PSM en l'anterior mandat.

Podem irrompé amb molta força, amb 4.681 vots, el que representà el 12,47 per cent dels sufragis vàlids, i entrà al Consell amb dos escons. Cal destacar que Podem al Consell de Menorca tragué 527 vots manco que a la llista del Parlament en la circumscripció de Menorca, el que contrasta amb els 456 sufragis de més que tragué Més per Menorca, a la inversa, el que demostra els vasos comunicants entre ambdues formacions, que feu que una quantitat de votants apostés per Podem al Parlament i per Més al Consell. La nova formació, amb líders totalment desconeguts a Menorca, sabé rendibilitzar la indignació del carrer i aconseguí atreure a molts socialistes desencantats i també abstencionistes. Curiosament, sembla que no captà molts votants procedents d'Esquerra Unida, ja que en aquests comicis aquesta formació tingué uns resultats molt semblants als de 2011 i tornà a quedar per sota del 5 per cent necessari per obtenir representació.

Pel que fa a la coalició d'UPCM-Ciudadanos de Menorca estigué a punt de donar la sorpresa, al fregar el 5 per cent dels vots. Estigué a 472 vots d'obtenir un conseller, a costa de Podem, però al final quedà sense representació. El PI, per la seva banda, obtingué un 3 per cent dels vots, uns resultats semblants els que havia obtingut en 2011 Unió Menorquina. La participació fou del 58,38 per cent, prop de dos punts manco que quatre anys abans.

Constitució del Consell

Amb 8 dels 13 consellers es donà per assegurat des del primer moment la constitució d'un govern d'esquerres. Ara bé, la problemàtica arribà a l'hora de definir com havia de ser aquest executiu. PSOE, Més per Menorca i Podem no van tenir problemes en pactar un programa de govern, però sí qui l'integrava i sobretot qui el liderava. Així, es produïren unes dures i llargues negociacions, on es posaren totes les opcions damunt la taula, manco que el PP tornés a governar. Unes negociacions en les quals també influïren la composició d'altres executius

d'esquerres, com el Govern balear o l'Ajuntament de Maó. Socialistes i ecosobiranistes, amb el mateix nombre de consellers, reclamaren la presidència. Podem, que en aquells moments començava la batalla nacional per prendre el PSOE l'hegemonia de l'esquerra, s'inclinà del costat de Més. Com que en un primer moment no hi hagué acord a tres, Més i Podem pactaren un govern a dos, amb el que comptaria amb el suport obligat del PSOE si volia evitar la continuïtat del PP, però que implicava que els socialistes quedessin a l'oposició. Finalment i al darrer minut es pactà la solució de compartir la presidència del Consell, mig mandat per Maite Salord de Més i l'altre mig per Susana Mora del PSOE.

El 4 de juliol de 2015 es constituí el Consell de Menorca. Maite Salord fou investida presidenta amb els vuit vots favorables de Més, PSOE i Podem. Salord (Ciutadella, 1965) com hem dit serà la presidenta del Consell durant dos anys fins el 7 de juliol de 2017, quan passà el relleu a la socialista Susana Mora. Llicenciada en Filologia Catalana, és professora de secundària i escriptora. Fou regidora del PSM de Ciutadella des de 2005 fins al juny de 2012. Entre 2009 i 2011, després de la dimissió de l'alcalde Brondo i la constitució d'un govern d'esquerres fou nomenada primera tinent de batlessa i regidora de Cultura i Projecte de Ciutat de Ciutadella. A les eleccions de maig de 2011 fou la cap de llista del PSM al Consell i sortí com l'única consellera de la formació ecosobiranista a l'oposició, alhora que era regidor de Ciutadella, també a l'oposició, fins que renuncià el juny de 2012. El desembre de 2012 fou escollida com a coordinadora de PSM-Més per Menorca, encarregant-se de la transició que portarà cap al nou projecte polític de Més per Menorca el 2014. Un cop deixada la presidència del Consell a mitjans de 2017, Salord fou nomenada vicepresidenta primera i portà les àrees de Promoció Turística i Cooperació Local fins a juliol de 2019. El proper mandat, en la que es tornà a presentar com a cap de llista de Més, fou escollida consellera i nomenada vicepresidenta del Consell fins al juny de 2021 quan es retirà de la política.

Salord a més de la presidència assumí les competències de Mobilitat, Cooperació Local i Política Lingüística. Per la seva banda la vicepresidenta primera, Susana Mora Humbert s'encarregà de Projecte Econòmic, Treball, Joventut i Esports. La vicepresidenta segona, Cristina Gómez Estévez (Podem) es quedà Serveis Generals, Participació Ciutadana i Habitatge. La resta de consellers foren, per part del PSOE, Santiago Florit Gomila (Ordenació Territorial i Turística) i Maria Cabrisas Pons (Benestar Social i Família). De Més per Menorca, Miquel Àngel Maria Ballester (Cultura i Educació) i Maria Sellarès Salvans (Turisme, Artesania i Transports). I de Podem, Javier Ares García (Medi Ambient i Reserva de Biosfera).

A l'oposició, integrada en exclusiva pel PP, trobem a Santiago Tadeo Florit, Pilar Pons Faner, Salomé Cabrera Rosselló, Adolfo Vilafranca Florit i Aurora Herráiz Águila, que pujà un cop Luis Alejandro Sintès (que concorregué de nombre tres) comunicà que no agafaria l'acte de conseller. Tadeo, que seguirà tot el mandat com a conseller a l'oposició, renuncià a ser portaveu a favor de Salomé Cabrera.

El govern del Consell estigué compost per vuit consellers i 12 directors insulars, i es prescindí de la figura del conseller electe. L'equip de govern reduí el sou un 5 per cent als consellers i un

14 per cent als directors insulars. Per la seva banda els consellers de Podem es fixaren un salari màxim de 1.940 euros mensuals, equivalent a tres vegades el sou mínim interprofessional i la diferència la donaven al partit i diverses associacions.

El 6 de juny de 2016 deixaren el càrrec de conseller Santiago Florit i Maria Sellarès, que foren substituïts pels que fins llavors eren director insulars, Miquel Company Pons (PSOE) i Miquel Preto Fernández (Més). Els canvis de consellers implicaren una remodelació de les àrees de govern. Company es quedà el departament de Treball, Projecció Econòmica, Esports i Joventut, que fins en aquests moments gestionava Mora, que pes quedà Ordenació Turística i Territorial. Per la seva banda, Preto assumí Transports i Carreteres i la presidenta Maite Salord assumí Promoció Turística i Cooperació Local.

Un any després d'aquesta remodelació, tingué lloc el canvi de presidència. Susana Mora Humbert (Maó, 1982), fou investida presidenta del Consell de Menorca el 7 de juliol de 2017. Llicenciada en Dret i en Ciències Polítiques, advocada laboralista de professió. Abans d'entrar a la política fou assessora laboral del sindicat UGT de Menorca i medidora del Tribunal d'Arbitratge de les Illes Balears. S'afilià al PSOE el 2011 i un any després ja entrà a formar part de l'executiva insular del partit liderat per Vicenç Tur. A les eleccions de maig de 2015 fou la cap de llista del PSOE per al Consell, assumint la vicepresidència primera i dos anys després en compliment de l'acord de govern la presidència, alhora que continuà gestionant l'àrea d'Ordenació Turística i Territorial. Mora el juliol de 2017 fou escollida com a secretària general del PSOE de Menorca. El maig de 2019 es tornà a presentar com a cap de llista a les eleccions del Consell i fou escollida de nou presidenta del Consell, ara per quatre anys.

Amb el canvi de presidència es crearen dues noves direccions insulars, per la qual cosa el nombre de càrrecs públics passa a 22, entre els vuit consellers i els catorze directors insulars. Pocs mesos abans d'acabar el mandat, l'octubre de 2018, el conseller Javier Ares de Podem presentà la seva dimissió i fou substituït per Aram Ortega Adzerías que assumí el departament de Medi Ambient i Reserva de Biosfera.

Aquest mandat del Consell estigué marcat pels canvis urbanístics, amb la derogació parcial de la Norma Territorial Transitòria i l'inici de la revisió del PTI; per les obres de la carretera general, amb el tram de Maó a Alaior paralitzat i precisament la cerca d'una sortida propicià una crisi de govern com veurem més endavant; i a partir d'octubre de 2018 per la gran apagada que tingué lloc a Menorca, que posà en evidència l'aïllament energètic que patia l'Illa. També, com veurem, es tractà de regular el lloguer turístic, resoldre els problemes dels accessos a les platges verges i hagué de fer front el rebuig per part de la Unesco de la candidatura de la Menorca Talaiòtica.

Com tot mandat, en aquest també hi hagué canvis importants en les executives insulars dels partits. En el cas del PP, el juliol de 2016 dimití el secretari general, Juan Josep Pons, i fou substituït per Asunción Pons Fullana. Ja el maig de 2017 es celebrà el Congrés Insular del PP on fou elegida presidenta del partit, Misericordia Sugrañes Barenys, que posa fi a vuit anys de

Tadeo. En l'àmbit balear, Bauzá després de perdre les eleccions decidí no prendre possessió de l'acta de diputat i dimití com a president del PP de Balears, assumint el càrrec de forma interina Miquel Vidal Vidal, fins que el març de 2017 fou escollit Gabriel Company. Bauzá fou nomenat senador autonòmic fins que el gener de 2019 dimití, es donà de baixa del partit i es passà a Ciutadans per presentar-se i ser escollit el maig de 2019 eurodiputat.

Les aigües també foren convulses al PSOE de Menorca. El secretari general Vicenç Tur i la seva número dos, Elena Baquero el 4 d'octubre de 2016 dimitiren. Fou una conseqüència més de la crisi del partit, amb la defenestració de Pedro Sánchez. El detonant fou que el Comitè Insular donà suport a Sánchez i no facilitar el govern central al PP, mentre que Tur plantejà obrir el debat i mantingué una major equidistància. Es constituí una comissió gestora, liderada per María José Camps, que regí el partit fins a la convocatòria d'un congrés el juliol de 2017 on fou escollida com a secretària general la presidenta del Consell, Susana Mora.

Miquel Àngel Maria fou nomenat el juny de 2016 coordinador de PSM, en substitució de Maite Salord. Per la seva banda, Més per Menorca culminà en aquest mandat el seu procés constitutiu iniciat en 2014, quan nasqué com a coalició i passà a ser un partit. En el seu congrés de maig de 2017 Manel Martí fou escollit com a coordinador general.

Pel que fa a Podem, Mae de la Concha passà a liderar el partit autonòmic l'octubre de 2017, mentre es prescindí del càrrec de secretari general del partit a Menorca i passà a ser més una delegació dins l'executiva balear, amb la denominació de secretaria de Menorca, que primer l'ostentà Àfrica Soler i a partir d'abril de 2018 Nati Benejam.

Pel que fa a la resta de partits, Pedro Massa substituí el 2018 a José Luis Sintés al capdavant del PI Menorca, mentre que a principis del 2016 es constituí Ciutadans, amb Eudimio Carrasco al capdavant, aglutinant els membres de C.Me de Maó i d'UPCM de Ciutadella. Cap a finals de mandat també es constituí Vox, el setembre de 2018, amb Dionisio Tobajas com a primer coordinador insular. Fou prest que el partit visqué la seva primera crisi que provocà que el gener de 2019 la direcció provincial suprimís el Comitè de Menorca liderat per l'exregidor del PP, Diego Pons, i deixés a Sem Seguí com a coordinador insular, que ostentà el càrrec pocs dies. A finals de febrer de 2019 el diputat del PP, Antoni Camps anuncia la seva dimissió i fou nomenat candidat i a partir d'abril de 2019 coordinador insular del partit.

Eleccions municipals del 24 de maig de 2015

Maó

El municipi arribà a les eleccions municipals de 2015 després de quatre anys de la primera majoria absoluta i el primer govern del PP al municipi, liderat per Àgueda Reynés, que es tornà a presentar per revalidar la batlia. En aquests comicis concorregueren cinc llistes, tres manco que quatre anys abans, bàsicament per la unió de l'esquerra alternativa al PSOE, en l'agrupació d'electors d'Ara Maó (amb el suport del PSM, Esquerra de Menorca, Esquerra Republicana, Els Verds, Equo i Podem) i que fou encapçalada per Conxa Juanola Pons. Per part del PSOE es tornà a presentar l'exbatle socialista Vicenç Tur Martí. També concorregué Ciudadanos de

Menorca (C.Me, un partit germà de Ciutadans) amb Andrés Spitzer de Juan i El PI, amb Manuel Pecharromán Jiménez.

El PP tornà a ser la força més votada, amb 4.275 paperetes i el 36 per cent dels sufragis vàlids, però quedà lluny de la majoria absoluta aconseguida en 2011. Perdé prop de 1.200 vots i més d'11 punts. Passà de 13 a 8 regidors, el que impossibilità retenir el govern municipal.

El gran triomfador de les eleccions fou Ara Maó, que irrompé com a segona força política, superant el PSOE. L'agrupació de Conxa Juanola aconseguí 3.280 vots que li donaren 6 regidors, sabent capitalitzar l'onada de canvi que es vivia a tot el país i mobilitzar a molts electors d'esquerra que en els darrers comicis havien optat per l'abstenció. Ara Maó tingué més del doble de vots que els que tragueren Esquerra de Menorca, PSM i Els Verds en 2011, quan l'esquerra del PSOE per separada obtingué un dels pitjors resultats a Maó, quedant sense regidors.

Per la seva banda, el PSOE fou la principal víctima del creixement d'Ara Maó i no rendibilitzà a favor seu la caiguda del PP. Seguí a la baixa, i es conformà amb 3.037 vots, passant a tercera posició. Els socialistes perderen 500 vots i més de 5 punts, respecte a 2011. Es quedaren amb 6 regidors, dos manco que quatre anys abans.

Ciudadanos de Menorca pescà vots en les aigües remenades del PP, obtenint 669 paperetes (quasi el doble que quatre anys abans), passà del 5 per cent i es feu amb un regidor. El PI duplicà els vots d'UMe en 2011, encara que de poc li serví, ja que just passà del 3 per cent. La participació fou del 59,42 per cent, un punt i mig més que en 2011.

CANDIDATURA	VOTS	% VOT VÀLID	REGIDORS
PP	4.275	36,02	8
Ara Maó	3.280	27,64	6
PSOE	3.037	25,59	6
C.Me	669	5,64	1
El PI	362	3,05	
Cens electoral	20.240		
Participació	12.027	59,42%	
Vot nul	158	1,31%	
Vot en blanc	246	2,07%	

Taula. Resultats de les eleccions municipals del 24-05-2015 a Maó

La suma d'Ara Maó i el PSOE, amb 12 dels 21 regidors, era l'opció més viable per la formació d'un govern, malgrat els intents del PP de pactar amb PSOE i C.Me. Rebutjat aquest pacte contra natura i davant la posició d'Ara Maó de no voler compartir la batlia, el PSOE no dubtar en donar l'alcaldia a Juanola, però es debaté si havia d'entrar o no al govern. Al final, després d'unes intenses negociacions (en les que també influïren les que es duïen a banda el Consell) el PSOE optà per entrar al govern, després de cedir la batlia però fer-se amb diverses regidories de pes.

Així, s'arribà a la presa de possessió del 13 de juny de 2015 en la que Conxa Juanola fou investida alcaldessa amb els vots d'Ara Maó i PSOE, mentre que PP i C.Me votaren als seus candidats. Juanola (Maó, 1958), funcionària de l'Ajuntament de Maó des de 1988, vinculada principalment al Servei Municipal de Cultura, el que dirigí entre 1997 i 2002, i posteriorment entre 2005 i 2011 fou la gerent de la Fundació del Teatre Principal de Maó. Estretament lligada als moviments socials, principalment l'ecologisme de la mà del GOB-Menorca, entitat que presidí a partir de 1992 i de la que posteriorment formà part de les seves executives, i entre finals de 2010 fins a l'agost de 2014 ostentà la presidència interinsular del GOB. Juanola s'estrenà en política en 2015 com a cap de llista d'Ara Maó, que la portà a la batlia. Fou alcaldessa fins a 2019, quan tornà a encapçalar la candidatura de l'agrupació d'electors, que serà superada pel PSOE i fou nomenada primera tinent de batle i gestionarà les àrees de Cultura i Medi Ambient.

El govern de coalició entre Ara Maó i PSOE no representà grans sobresalts, més enllà d'alguna discrepància puntual. El més destacat fou la dimissió de Vicenç Tur l'octubre de 2016, en plena crisi del PSOE a l'àmbit nacional, quan anuncià que deixava la secretaria general dels socialistes menorquins i renunciava a l'acte de regidor. Héctor Pons assumí el lideratge del grup socialista municipal i Guillermina Moll entrà com a regidora per cobrir la vacant de Tur. D'altra banda, la regidora Isabel López, dos mesos després de ser nomenada directora insular de l'Estat a Menorca pel govern de Pedro Sánchez, el setembre de 2018 renuncià a l'acte de regidora i fou substituïda per José Manuel García.

Ciutadella

El mandat de 2011-2015 acabà a Ciutadella de manera convulsa, després de la dimissió de José María de Sintas, que portà a una divisió en el si de l'equip de govern i de la junta local del PP. Els populars apostaren per les eleccions de 2015 per una renovació de cap a peus, liderada pel conseller Joan Josep Pons Anglada i una llista en la qual no hi havia cap dels regidors del PP i molts independents. El PSOE també feu renovació, amb la jove regidora Noemí Camps Villalonga, escollida per primàries després de descartar-se l'opció de Joana Barceló. El PSM a Ciutadella, a diferència de la resta de pobles de Menorca concorregué en solitari i amb la seva marca PSM-Més per Menorca, i tornà a presentar a la regidora Joana Gomila Lluch. UPCM seguí amb Joan Triay Lluch i El PI optà per Joan Carles Forcada Moll. Es presentà per primer cop una agrupació nova, Gent per Ciutadella, que estigué integrada bàsicament per militants de Podem, amb el suport d'Esquerra de Menorca i Els Verds, i fou encapçalada per Nati Benejam Bagur.

El gran vencedor de les eleccions fou el PSM, que passà de tercera força política en 2011 a ser per primera vegada el partit més votat a Ciutadella. Tragué 3.019 vots, 65 més que el PP i prop de 1.300 més que el PSOE. Augmentà en més de 800 vots i prop de 8 punts percentuals respecte als anteriors comicis, i obtingué dos regidors més, arribant els sis. La victòria del PSM anà aparellada amb l'enfonsament del PP, que perdé 2.000 vots i més de 15 punts, el pitjor resultat a Ciutadella des de 1983 amb AP. El PP passà de 10 a 6 regidors. Els populars, a més del desgast

en l'àmbit nacional i insular, pagaren la gestió i la crisi del govern municipal, així com els casos de corrupció d'èpoques anteriors, però que es judicialitzaren en els darrers anys.

Per la seva banda, el PSOE seguí a la baixa. Després de l'estocada de 2011, quan semblava que ja no podia anar a pitjor, en 2015 aconseguí 1.751 vots, 558 manco que quatre anys abans i es deixà prop de 4 punts. Es quedà amb quatre regidors, un manco dels que tenia. L'altra gran sorpresa fou Gent per Ciutadella, que irrompé amb tres regidors i 1.394 vots, que són més de mil sufragis més que els que tingué en 2011 Esquerra de Menorca, gràcies principalment a l'ascens de Podem. UPCM mantingué idèntics els vots de quatre anys abans i seguí amb dos regidors, mentre que El PI millorà els resultats d'UMe de 2011, però no arribà ni el 4 per cent dels vots vàlids. La participació fou del 51,47 per cent, prop de 5 punts manco que quatre anys abans.

CANDIDATURA	VOTS	% VOT VÀLID	REGIDORS
PSM-Més	3.019	27,73	6
PP	2.944	27,04	6
PSOE	1.751	16,08	4
GxC	1.394	12,80	3
UPCM	1.037	9,52	2
El PI	423	3,88	
Cens electoral	21.533		
Participació	11.083	51,47%	
Vot nul	194	1,75%	
Vot en blanc	321	2,95%	

Resultats de les eleccions municipals del 24-05-2015 a Ciutadella

La victòria clara del PSM sobre la resta de forces d'esquerres feu que no hi hagués dubtes sobre qui havia de liderar el govern. Joana Gomila el 13 de juny de 2015 fou investida batlessa, amb els vots favorables dels 13 regidors de PSM, PSOE i Gent per Ciutadella, mentre que el PP i UPCM votaren els seus candidats. Gomila (Ciutadella, 1967) és llicenciada en Ciències Matemàtiques i professora de secundària. Militant del PSM des de 2003, encara que ha estat a totes les llistes de les eleccions de Ciutadella des de 1999. La seva trajectòria política s'ha centrat en Ciutadella. Els comicis de 2007 concorregué de nombre 3 i s'estrenà com a regidora. El 2009, després de la dimissió de Brondo i la formació d'un govern d'esquerres fou nomenada regidora d'Hisenda. A les eleccions de 2011 encapçalà la llista i fou la portaveu del grup municipal del PSM, a l'oposició. I en 2015 fou investida alcaldessa, càrrec pel qual fou reelegida quatre anys després.

Durant el mandat sorgiren algunes discrepàncies entre els tres partits del govern, la més destacada en la reobertura dels patis interiors dels bars del centre. Malgrat tot sortejaren les diferències sense gaire renou extern i de portes endins. També fou polèmic el protocol establert per l'equip de govern per comunicar-se amb la premsa, el que valgué les crítiques dels mitjans.

Fins a vuit regidors de Ciutadella presentaren la seva dimissió durant el present mandat. Tres d'ells dels partits del govern: la portaveu de Gent per Ciutadella, Georgina Dávila (sense àrea de govern) renuncià el desembre de 2015 i ocupà el seu lloc el nou regidor Sebastià Servera Moll. Per part del PSOE dimitiren l'abril de 2016 Carolina Cerdà per motius personals i un any després ho feu el regidor Juan García, que sortí amb crítiques al PSM i a la batlessa.

Més convuls fou el grup municipal del PP, que després dels resultats (amb sis regidors) entrà en una greu crisi. Al llarg del mandat dimitiren quatre regidors populars, altres quatre renunciaren a agafar l'acta i un altre deixà el partit. A finals de juliol de 2016 dimití el que fou el candidat del PP i portaveu de l'oposició Joan Josep Anglada, alhora que renuncià a la secretària general del PP de Menorca. Ho feu per motius personals i després que hagués dimitit també la seva número tres, Rita Lorente per diferències amb el partit. Una setmana després renunciava la número dos de Pons, Anna Maria Bagur i el març de 2017 dimití la regidora Núria Torrent. El regidor Joan Benejam fou nomenat nou portaveu municipal. La darrera crisi del PP esclatà l'octubre de 2018, quan el regidor Diego Pons es donà de baixa del partit, passà com a regidor no adscrit i marxà a Vox, partit del qual fou expulsat a principis de 2019. Per la seva banda, d'UPCM dimití el febrer de 2017 el regidor Joan Florit.

En aquests anys se seguiren investigant els casos de presumpta corrupció de l'època Brondo. El gener de 2016 en el marc de l'operació Pomada (pel cas Nerer) es detingué a l'exregidor i expresident del PP de Ciutadella, Avel·lí Casasnovas i el seu presumpte testaferro, acusats de suborn, frau a l'administració, malversació i blanqueig de capitals; i continuà la instrucció judicial tant d'aquesta causa com la del cas Citur. Així mateix, el febrer de 2017 l'exregidora Antònia Salord (PP) fou condemnada a un any i mig de presó (que no complir per no tenir antecedents), una multa de 3.650 euros i quatre anys d'inhabilitació pel cas de la desaparició d'un expedient sancionador de disciplina urbanística a un policia local que era amic seu. Una condemna que fou ratificada el juliol de 2018 pel Tribunal Suprem.

Alaior

S'arribaren a les eleccions municipals de maig de 2015 amb un govern sòlid del PP, liderat per Misericordia Sugrañes, que repetí com a cap de llista dels populars. L'esquerra, que en els comicis de 2011 es presentà fragmentada en tres formacions, decidí concórrer en una llista única sota el nom de Junts per Lô. L'agrupació d'electors escollí com a cap de cartell amb un procés de primàries a Llorenç Pons Llabrés, procedent d'Esquerra Unida, el que demostrà des d'un primer moment que la formació, malgrat que hi hagués el PSOE, estava més escorada a l'esquerra. També concorregué El PI, amb Joaquim Ferrer Lorenzo, que ja havia encapçalat la llista d'UMe-Alaior en 2011.

El PP reedità la majoria absoluta. Es feu amb 7 regidors, un manco dels que tenia. Perdé 307 vots i prop de cinc punts percentuals, però aconseguí aguantar l'embat de la unió de l'esquerra i sobreposar-se a un context general de canvi i penalització del PP. Junts per Lô no pogué superar els populars, i es quedà a 79 vots del PP. L'esquerra en 2015 tragué gairebé els mateixos vots (86 més) que quan es presentà dividida en 2011, el que demostrà que no pogué atraure el

seu favor els vents de canvi, com sí que es feu al Parlament, Consell i a la majoria de pobles de Menorca. Per la seva banda, el centrisme, ara amb El PI, millorà resultats (55 vots més), però fou clarament insuficient per obtenir representació. La participació fou del 64,81 per cent, quatre punts menys que en 2011.

CANDIDATURA	VOTS	% VOT VÀLID	REGIDORS
PP	2.065	48,06	7
Junts per Lô	1.986	46,22	6
El PI	163	3,79	0
Cens electoral	6.741		
Participació	4.369	64,81%	
Vot nul	72	1,65%	
Vot en blanc	83	1,93%	

Taula. Resultats de les eleccions municipals del 24-05-2015 a Alaior

Misericordia Sugrañes (Reus, 1956) tornà a ser investida batlessa d'Alaior el 13 de juny de 2015. Fou el càrrec institucional més rellevant que el PP tingué en el present mandat a Menorca, el que li serví com a trampolí per controlar en 2017 la presidència insular del PP. Sugrañes ostentà la batlia d'Alaior fins a les eleccions de maig de 2019, quan deixà l'Ajuntament per encapçalar la llista del PP al Consell de Menorca.

La majoria absoluta del PP li permeté governar de forma còmoda quatre anys més a Alaior. El nou govern format per Sugrañes fou criticat per l'oposició, que denuncià que els costos en càrrecs polítics augmenta fins a un 260 per cent. Un increment que fou degut a la nova dedicació exclusiva de la batlessa (que en l'anterior mandat no cobrava en percebre el sou de diputada), per la creació d'un nou càrrec de confiança, com assessor, i l'augment de dedicacions parcials, que feren passar els sous dels polítics de 56.000 euros anuals a prop de 200.000 euros.

Per altra banda, el regidor d'Urbanisme i Serveis Econòmics, Emilio Agis dimití el març de 2018. Fou substituït pel següent en la llista, Llorenç Cardona, que fins aleshores havia ocupat el càrrec de confiança, i que a partir ara quedà sense cobrir, més quan la Justícia anul·là el novembre de 2018 aquesta plaça al·legant que era contrària a la Llei de Bases de Règim Local. També fou polèmica la concessió de la llicència d'obres per construir un xalet a una societat de la mateixa batlessa, que es concedí en només tres dies, cosa que li permeté esquivar els efectes de la nul·litat del PGOU.

Es Castell

El municipi encarà les eleccions de 2015 amb una coalició de govern entre PP i centristes que es remunta a 2004. El darrer mandat fou liderat pel popular Lluís Camps, que es tornà a presentar com a cap de llista del PP. Concorregueren quatre candidatures, dues manco que en 2011. El PSOE presentà l'exconsellera insular Noemí Gomila Carretero i el centrisme, ara sota les sigles del PI i sense Irene Coll, apostà pel regidor Florencio Conde Camarós. A l'esquerra del PSOE, sorgí una agrupació d'electors SOM Es Castell, que concorregué amb Gabriel Cardona Prunera.

El PP aconseguí millorar els resultats de 2011 amb 88 vots més i un increment de més d'un punt percentual, la qual cosa permeté retenir els sis regidors que ja tenia. Com a segona força irrompé SOM Es Castell, que sobrepassà el PSOE per 129 vots i quatre punts percentuals, i es feu amb tres regidors. L'agrupació d'electors tragué 132 vots més i un regidor més que els que assoliren en 2011 per separat EU, PSM i Els Verds. Els socialistes també incrementaren els vots, en prop d'un centenar i dos punts més que quatre anys enrere, amb el que pogué mantenir els tres regidors. Els únics que perderen vots foren els centristes. El PI es deixà 151 vots i 5 punts percentuals si es compara amb el resultat d'UMe de 2011, i perdé un dels dos regidors que tenia. La participació fou del 59,74 per cent, molt semblant a la de 2011.

CANDIDATURA	VOTS	% VOT VÀLID	REGIDORS
PP	1.458	43,98	6
SOM Es Castell	839	25,31	3
PSOE	710	21,42	3
El PI	260	7,84	1
Cens electoral	5.609		
Participació	3.351	59,74%	
Vot nul	36	1,07%	
Vot en blanc	48	1,45%	

Taula. Resultats de les eleccions municipals del 24-05-2015 a Es Castell

L'endemà de les eleccions, Es Castell estava dividit amb sis regidors del PP i altres sis per l'esquerra, i malgrat la caiguda dels centristes, amb un regidor, tornarien a tenir en les seves mans la governabilitat del municipi. Una altra vegada apostarien per un govern de coalició amb el PP. Lluís Camps (Maó, 1970) es proclamà de nou batle, aconseguint retenir per al PP un segon ajuntament a Menorca. Camps fou batle des Castell durant vuit anys, fins a les eleccions de maig de 2019, quan decidí no tornar a presentar-se, encara que no es retirà de la política, ja que fou elegit diputat del Parlament balear. El govern de coalició transcorregué amb una clara posició dominant del PP, i en la que l'únic regidor del PI, Florencio Conde, fou el primer tinent de batle i regidor d'Urbanisme, Via Pública i Participació Ciutadana. El ple des Castell aprovà a principi de mandat un augment dels sous polítics, tant els salaris dels membres de l'equip de govern com les dietes de l'oposició, encara que els més beneficiats foren el batle Lluís Camps i el seu soci Florencio Conde, que amb la mateixa dedicació parcial passaren a cobrar un 41 per cent més que en el mandat anterior.

Sant Lluís

El municipi arribà a les eleccions amb un govern del PP en majoria absoluta, amb Cristóbal Coll Alcina com a batle. Coll repetí com a candidat dels populars en els comicis de 2015. En total es presentaren quatre llistes, dues manco que en 2011. L'exbatle i regidor Llorenç Carretero Tudurí tornà a presentar-se, però no amb el PSOE sinó com a cap de llista del PI. Per la seva banda la candidatura socialista l'encapçalà Teresa Borràs Atienza, que s'estrenà en política. L'esquerra alternativa, com va fer en altres pobles, s'uní en una agrupació d'electors, Volem Sant Lluís, per una novella en política com Montse Morlà Subirats.

El PP guanyà les eleccions, però perdé la majoria absoluta. Es quedà amb sis regidors, un manco que en 2011, en deixar-se 154 vots i prop de set punts percentuals. Com a segona força irrompé Volem Sant Lluís, amb quatre edils, duplicant els vots i els regidors que en 2011 havien obtingut PSM-Els Verds i EM-EU, el que demostra que sabé captar a favor seu part dels votants socialistes. De fet, el PSOE retrocedí, en deixar-se 222 vots i prop de nou punts percentuals, i es quedà amb dos regidors dels quatre que tenia. Per la seva banda, El PI amb la figura de Llorenç Carretero aconseguí recuperar un regidor pel regionalisme centrista, i passar del 2,50 per cent dels vots de 2011 al 7,55 per cent en 2015. La participació no arribà al 56 per cent, molt semblant a la de quatre anys abans.

CANDIDATURA	VOTS	% VOT VÀLID	REGIDORS
PP	1.124	41,61	6
Volem Sant Lluís	811	30,03	4
PSOE	483	17,88	2
El PI	204	7,55	1
Cens electoral	4.922		
Participació	2.747	55,81%	
Vot nul	46	1,67%	
Vot en blanc	79	2,92%	

Taula. Resultats de les eleccions municipals del 24-05-2015 a Sant Lluís

Així com passà as Castell, El PI tenia la clau del nou consistori, encara que a diferència del municipi vesí, en aquest cas donà el poder a l'esquerra. El nou govern estigué liderat per Montse Morlà, i format per Volem, PSOE i El PI, on predominaren les divergències i les desavinences entre els socis.

Montse Morlà (Maó, 1966) fou investida com a primera batlessa de la història de Sant Lluís el 13 de juny de 2015. Mestra d'Educació Física a l'escola de Sant Lluís i persona vinculada a les associacions esportives de l'illa. No prové de cap partit polític i s'estrenà en política en aquest mandat. Fou batlessa fins al maig de 2019, quan decidí no tornà a presentar-se com a cap de llista a les eleccions municipals, assumint el desgast d'aquests quatre anys, marcats per les desconfiances entre els socis de govern. Intentà fer el salt a la política insular, en presentar-se a les primàries de Més per Menorca per les llistes del Consell de maig de 2019. Al final concorregué com a nombre nou i s'allunyà de la vida política activa.

El mandat a Sant Lluís estigué marcat per les divergències i inclús males relacions personals entre els regidors de govern. La primera crisi esclatà el setembre de 2017, quan es forçà la dimissió de la regidora de Festes, Lluvia Juncadella (Volem), i aquesta deixà el càrrec criticant els seus companys de govern. No era la primera renúncia, abans ho havien fet per motius personals els regidors Olmo Heras (Volem) i Adelaida Ponsetí (PSOE). La crisi grossa esclatà a principis de maig de 2018 quan la batlessa retirà les competències els dos regidors socialistes i al del PI, després de mesos de desavinences. Volem Sant Lluís passà a governar en minoria, amb tan sols quatre regidors. El PP plantejà inclús la possibilitat d'una moció de censura, que finalment el PSOE rebutjà, ja que podria acabar afectant altres governs d'esquerres establerts a

Menorca. Arran de tota la crisi, el desembre de 2018 la que fou cap de llista i portaveu del grup municipal socialista, Teresa Borràs presentà la seva renúncia com a regidora i com a secretària general del PSOE de Sant Lluís.

Es Mercadal

Després de quatre anys de govern de coalició entre PSOE i UMe, liderat per Francesc Ametller, Es Mercadal encarà els comicis municipals de 2015 amb només tres llistes, després que els centristes no trobessin candidat per encapçalar la llista del PI. Ametller repetí com a cap de cartell del PSOE, el PP tornà a presentar a Antònia Cantallops Llabrés i l'Entesa concorregué amb el regidor Damià Coll Pons.

El PSOE fou el gran vencedor de les eleccions, encara que no aconseguí la majoria absoluta. Guanyà sis regidors, un més dels que tenia, a l'obtenir un centenar més de vots i un increment de 6,5 punts percentuals respecte a 2011. Ametller es feu seu el vot més centrista, orfe de candidatura, i també captar votants del PP. L'Entesa també cresqué, amb quatre regidors (un més) i es convertí en la segona força política, en tenir 126 vots més i un increment de més de 7 punts respecte a quatre anys enrere, recuperant-se així de la caiguda registrada en 2011 després de la marxa de Ramon Orfila. El PP, per la seva banda, experimentà una derrota sense pal·liatius, i es quedà amb 3 dels 4 regidors que tenia. Perdé 140 vots i prop de 7 punts percentuals. La participació fregà el 56 per cent, un punt manco que en 2011

CANDIDATURA	VOTS	% VOT VÀLID	REGIDORS
PSOE	842	45,89	6
L'Entesa	510	27,79	4
PP	437	23,81	3
Cens electoral	3.327		
Participació	1.860	55,91%	
Vot nul	25	1,34%	
Vot en blanc	46	2,51%	

Taula. Resultats de les eleccions municipals del 24-05-2015 as Mercadal

Amb aquests resultats, sense un partit centrista frontissa i amb pactes d'esquerra arreu de Menorca, tot apuntava que es formaria un govern entre PSOE i L'Entesa, com s'havia fet en el mandat 2007-2011. I les intencions dels dos partits així ho era, però al final les negociacions no arribaren a bon port, i el PSOE decidí governar en minoria.

Ametller (Maó, 1962), que és regidor des de 2003 i alcalde des de 2010, continuà així ostentant una vara de batle, que retindrà més enllà de 2019. Conscient de la dificultat que podria suposar governar en minoria Ametller permeté que tant L'Entesa com el PP tinguessin veu en les juntes de govern. El PSOE durant el mandat hagué d'anar pactant a dues bandes, en funció de les necessitats, i malgrat governar en minoria aconseguí aprovar els pressupostos, alguns anys amb els vots favorables del PP i d'altres amb l'abstenció de l'oposició.

Respecte a Fornells, entrà en vigor els canvis de format en la Junta Local, en la que hi hauria un president i un vicepresident designat pel batle i cinc vocals dels partits en funció dels resultats electorals de les meses de Fornells. La segona tinent de batle, la socialista Eulàlia Garriga fou nomenada presidenta de la Junta en desembre de 2015 i el regidor del PP i president en l'anterior mandat, Richard Riera, fou designat vicepresident.

Ferreries

El municipi arribà a les eleccions de 2015 amb un govern del PP en minoria, encapçalat per Manuel Monerris Barberà, que tornà a ser el cap de llista dels populars pels comicis de 2015. També repetiren com a caps de cartell, l'exbatle Josep Carreres Coll per Entesa i el regidor Miquel Carreras Torrent pel PI. El PSOE presentà a la també regidora Enriqueta Camps Cardona.

L'Entesa arrasà i aconseguir la primera majoria absoluta en la història recent de Ferreries. Obtingué 7 regidors (un més que en 2011), amb 291 vots més i un increment de més de 12 punts percentuals. El PP perdé prop d'un centenar de vots, quatre punts percentuals i es quedà amb un regidor manco, quatre en total.

CANDIDATURA	VOTS	% VOT VÀLID	REGIDORS
Entesa	1.193	47,95	6
PP	807	32,44	4
PSOE	246	9,89	1
UMe	180	7,23	0
Cens electoral	3.607		
Participació	2.523	69,95%	
Vot nul	35	1,39%	
Vot en blanc	62	2,49%	

Taula. Resultats de les eleccions municipals del 22-05-2011 a Ferreries

El PSOE seguí en retrocés, amb un descens de tres punts percentuals, encara que mantingué el regidor. El més perjudicat, però, fou el centrisme ara amb El PI que amb una pèrdua de quatre punts percentuals, no pogué revalidar l'únic regidor que li quedava en un municipi que durant molts anys havia estat el gran bastió illenc del centrisme polític. La participació fregà el 70 per cent, lleugerament inferior que en 2011.

Josep Carreres (Ferreries, 1960), que havia estat batle entre 2003 i 2011 i regidor des de 1995, ostentà de nou l'alcaldia fins al 2019 quan deixa la política i tornà a la seva tasca docent. L'Entesa amb la seva majoria absoluta podia formar govern sense necessitar cap partit més. Així i tot, insistí al PSOE que entrés el govern, i malgrat les reticències inicials els socialistes accediren a ser el soci minoritari, mentre que el PP quedà sol a l'oposició.

Entesa i PSOE, amb una sòlida majoria, pogueren governar de forma còmoda i sense grans sobresalts. L'exbatle i cap de llista del PP, Manuel Monerris dies després de fer el canvi de poder, a principis de juliol de 2015, renuncià a l'acta de regidor. Fou substituït per Ramon

Sintes, que també dimití l'octubre de 2018 per motius professionals tant com a regidor com a president local del PP. Com a regidora entrà Carla Jorquera, mentre que Pedro Pons assumí la presidència del partit.

Es Migjorn Gran

El municipi més petit de Menorca arribà a les eleccions amb una corporació bipartidista amb el PSOE de Pere Moll al govern i al PP a l'oposició, després que ni el centrisme ni l'esquerra alternativa presentessin en 2011 candidatura, i marcada per una forta crispació entre socialistes i populars. En els comicis de 2015 també només concorregueren PSOE i PP. Els socialistes tornaren a apostar pel batle Pere Moll, mentre que el PP presentà el portaveu del grup municipal, Ramon Verdú Navarro.

El PSOE retingué i inclús ampliar la seva majoria absoluta, amb sis regidors, un més que els que tenia i un increment percentual de més de set punts. El PP perdé un regidor i es quedà en tres, després de deixar-se fins a vuit punts percentuals. La participació, com sempre, fou alta, per sobre del 74 per cent, encara que suposà 2,7 punts manco que en 2011. El que hi ha que destacà, i com passà ja en menor mesura en 2011, hi hagué un gran percentatge de vots en blanc i nul, que junts representaren més del 12 per cent dels sufragis, el més alt amb diferència entre els municipis de Menorca, i segurament correspon a la falta de referents en el centre i a l'esquerra del PSOE.

CANDIDATURA	VOTS	% VOT VÀLID	REGIDORS
PSOE	455	60,26	6
PP	261	34,57	3
Cens electoral	1.098		
Participació	814	74,13%	
Vot nul	59	7,25%	
Vot en blanc	35	5,17%	

Taula. Resultats de les eleccions municipals del 24-05-2015 as Migjorn Gran

Pere Moll (Es Migjorn, 1971), regidor des de 2003 i alcalde des de 2011, fou investit de nou batle fins al 2019 quan deixà la política. No fou un mandat fàcil per Pere Moll, primer hagué de fer front a diverses denúncies del PP, que el portaren a declarar davant els jutjats, i després una crisi de govern de grans dimensions, que acabà amb l'expulsió del PSOE. La crisi esclatà el febrer de 2017, quan els altres cinc regidors socialistes demanaren la dimissió de Moll, al·legant falta de confiança, presumptes irregularitats, ocultació d'informació i poca dedicació. El batle no dimití i els cinc regidors (dels 9 que té la corporació) plantejaren una moció de censura. Al final desistiren de presentar-la i renunciaren a les seves competències, deixant sol el batle, amb l'objectiu de forçar la seva dimissió. Pere Moll continuà endavant i tres dels cinc regidors socialistes (Maria del Mar Ameller, Raquel Al·lès i José Triay) decidiren deixar l'Ajuntament. Quedaren els regidors Anna Brit Sánchez i Salvador Conesa (que fou regidor després de la renúncia a principi de mandat d'Elena Baquero). En substitució dels tres regidors

dimitits el setembre de 2017 en pujaren dos afins a l'aparell del PSOE (Pere Riudavets i Magdalena Goñalons) i un partidari de Pere Moll (Enrique Berlinghieri).

Així es formaren tres grups, l'equip de govern format sols per al batle i pel regidor Berlinghieri, que a més vivia a Eivissa; els tres regidors del PP; i els 4 del PSOE. Pere Moll aconseguí governar el que quedà de mandat amb el suport extern del PP, amb un acord a contra natura, tenint en compte la mala relació tant personal com política entre el batle i els regidors populars, que l'havien portat diverses vegades davant els jutges. Unes denúncies que, malgrat tot el PP continuà endavant, i en el cas de les 19 multes de trànsit perdonades fou jutjat en 2020 i condemnat a 4,5 anys d'inhabilitació per un delictes de prevaricació.

Eleccions generals del 20 de desembre de 2015

El president Rajoy esgotà tota la legislatura i no convocà eleccions a les Corts Generals fins al 20 de desembre de 2015, set mesos després d'unes eleccions municipals i autonòmiques on el PP no obtingué els seus millors resultats precisament, amb un PSOE que no s'havia recuperat i amb partits alternatius, sobre tot Podem, però també Ciutadans, clarament a l'alça. A Menorca estava en joc, com sempre, d'una banda, l'acta de senador per la circumscripció menorquina, i per altra els vuit escons balears el Congrés, que normalment solen ser dos per Menorca (un del PP i un del PSOE), però amb la irrupció de nous partits ja no estava tan clar com quedaria el nou panorama polític. I és que els menorquins solen ocupar el tercer lloc a les llistes, i amb diverses formacions amb possibilitats d'aconseguir representació no es podia saber quants diputats de Menorca hi hauria al Parlament espanyol.

La XI Legislatura s'estrenà el gener de 2016, encara que la impossibilitat de conformar un nou govern feu que aquesta acabés el mes de maig, per anar de nou a eleccions el 26 de juny de 2016.

Congrés

Mariano Rajoy es tornà a presentar com a candidat del PP, mentre que el PSOE concorregué amb Pedro Sánchez, Podem s'estrenà en unes eleccions generals amb Pablo Iglesias; i Ciutadans presentà a Albert Rivera. A l'àmbit nacional els resultats estigueren marcats per la ruptura del bipartidisme, amb quatre partits destacats. El PP fou la llista més votada, a l'obtenir 123 diputats, 63 manco que en 2011. El PSOE quedà en segon lloc amb 90 diputats, 20 manco; mentre que Podem i les seves aliances autonòmiques irromperen amb 69; i Ciutadans, amb 40 escons.

En la circumscripció de Balears es presentaren onze candidatures, el mateix nombre que en 2011. La del PP fou encapçalada per Mateu Isern Estela i com a nombre tres l'exbatlessa de Maó, Àgueda Reynés Calvache. El PSOE presentà a Ramon Socias Puig i, en tercer lloc, a Javier Tejero Isla. Podem optà per Juan Pedro Yllanes Suárez, mentre que la que havia guanyat les primàries, la menorquina Mae de la Concha García-Mauriño, fou desplaçada a nombre dos. Ciutadans presentà a Fernando Navarro Fernández-Rodríguez i com a nombre cinc a la menorquina Joaquina Sintés Campos. Els partits ecosobiranistes s'uniren sota Més, liderat per

Antoni Verger Martínez i com a nombre dos la menorquina Leonor Berja Riudavets. Esquerra Unida concorregué com Unitat Popular Balears-IU, amb Artur Parrón Guasch i el menorquí Carlos Pons Camps de nombre tres. El PI apostà per Jaume Font Barceló, acompanyat pel menorquí Joan Forcada Moll en tercer lloc. La resta de partits que es presentaren foren Pacma (María Beltrán Ferriol), UPyD (Natalia Prieto Risco), Recortes Cero (Luis Juan de la Torre Guzmán) y Familia y Vida (Tomas Calvo Sánchez).

El PP tornà a guanyar a les Balears, aconseguint un 29 per cent del vots, però caigué més de 20 punts respecte als comicis de 2011 i perdé dos dels cinc diputats que tenia. Podem es convertí en segona força política, amb el 23 per cent dels vots i dos diputats, mentre que el PSOE baixà més de 10 punts, i es quedà amb el 18,3 per cent dels vots i dos escons (un manco). Ciutadans, amb prop del 15 per cent irrompé amb un diputat. Més es mantingué amb el 7 per cent dels vots, insuficients per obtenir un escó, mentre que El PI i Esquerra Unida no arribaren ni al tres per cent. La participació a Balears augmentà 2,4 punts i se situà en el 63,35 per cent.

A Menorca, el PP també fou el vencedor, però la caiguda fou considerable. Aconseguí 6.475 vots manco i un descens de prop de 20 punts percentuals respecte a 2011. Podem es convertí en segona força, a tan sols a dos punts i 841 vots del PP. Podem va saber mobilitzar a favor seu electors fins ara abstencionistes i fer-se amb votants més d'esquerres, ja siga d'EU i sobretot del PSOE, que es deixà fins a 4.485 vots i més de 13 punts, el pitjor resultat dels socialistes menorquins des de 1979. Ciutadans es quedà la quarta plaça amb prop del 15 per cent dels vots i Més tragué percentualment manco vots a Menorca que a Balears, encara que es mantingué en nombres similars als comicis de 2011. Esquerra Unida, en canvi, sí que tingué millor resposta a Menorca que a la resta d'illes, però els resultats foren pitjors que quatre anys abans, en perdre més de 1.500 vots, que segurament marxaren a Podem. La participació fou del 65,29 per cent, cinc punts més que en 2011.

CANDIDATURA	VOTS	% VOT VÀLID	ESCONS
PP	11.916	28,17	3
Podem	11.075	26,18	2
PSOE	7.400	17,50	2
C's	6.221	14,71	1
Més	2.513	5,94	
UPB-IU	1.497	3,54	
El PI	542	1,28	
Pacma	371	0,88	
UPyD	170	0,40	
Recortes Cero	89	0,21	
Familia y Vida	37	0,09	
Cens electoral	66.403		
Participació	42.754	65,29%	
Vot nul	457	1,08%	
Vot en blanc	466	1,10%	

Taula. Resultats de les eleccions del 20-12-2015 al Congrés (Menorca)

De les eleccions de 2015 sortiren escollits per la circumscripció de Balears, per part del PP, els diputats Mateu Isern Estela, José Vicente Marí Bosó i la menorquina Águeda Reynés Calvache; de Podem a Juan Pedro Yllanes Suárez i la menorquina, Mae de la Concha García-Mauriño; del PSOE (sense presència de Menorca) trobem a Ramon Socias Puig i Sofia Hernanz Costa; i de Ciutadans, a Fernando Navarro Fernández-Rodríguez.

Águeda Reynés (Maó, 1967) després de deixar la batlia de Maó a mitjans de 2015, encara que seguí com a cap de l'oposició, feu el salt a la política nacional. Prengué possessió de diputada de la XI Legislatura el 13 de gener de 2016, i representà a Menorca en el Congrés també en la pròxima legislatura fins a les eleccions generals de 2019. En aquesta legislatura fallida, Reynés fou portaveu adjunta de la Comissió de Treball i Seguretat social i membre de la Comissió de Foment i de la Sanitat i Serveis Socials.

Mae de la Concha (Gijón, 1954), empresària llibretera, natural d'Astúries encara que resident a Menorca des de 1980. Secretària general de Podem Menorca des de febrer de 2015, en un primer moment havia de ser la candidata del partit morat a les eleccions del Senat a Menorca. Finalment, es presentà a les primàries per encapçalar la llista de Podem per la circumscripció de Balears al Congrés, i les guanyà, encara que el partit decidí posar al jutge Pedro Yllanes com a nombre u. De la Concha l'octubre de 2017 fou escollida secretària general de Podem-Balears, càrrec que compaginà amb la de diputada a Madrid fins al 2019. Després dels comicis de maig de 2019 fou nomenada consellera balear d'Agricultura, Pesca i Alimentació. En la XI Legislatura fou portaveu adjunta de les comissions de Sanitat i Serveis Socials i de la de Polítiques Integrals de la Discapacitat. També fou membre de la Comissió de Defensa i de la de Seguiment i Avaluació dels Acords del Pacte de Toledo.

Senat

Es renovaren 208 escons. El PP mantingué la majoria absoluta, amb 124 senadors (12 manco); el PSOE en tragué 47 (un manco); Podem i les seves aliances, 16; i la resta foren per ERC (6), Democràcia i Llibertat (6), PNB (6), Cambio-Aldaketa (1), Coalició Canària (1) i Agrupació Socialista Gomera (1). Els cinc senadors balears foren quatre pel PP i un per Podem. Per Mallorca, trobem a Miquel Ramis Socias i Catalina Soler Torres (PP) i Margarita Quetglas Quesada (Podem); per Eivissa i Formentera a Santiago Marí Torres (PP) i el de Menorca el tornà a guanyar Juana Francis Pons Vila (PP).

A les eleccions per la circumscripció de Menorca al Senat concorregueren vuit llistes (una més que en 2011). La llista del PP fou liderada per Juana Francis Pons Vila, que optava a la reelecció, mentre que el PSOE presentà a Gràcia Mercadal Marquès. Més, Podem i EU negociaren una candidatura unitària, que fos encapçalada per Marga Benejam, encara que per discrepàncies de darrera hora propiciades per les exigències de la direcció nacional de Podem no fou possible. El partit morat concorregué en solitari amb Brígida Mora Canet, mentre que Més per Menorca i Esquerra Unida presentaren una llista conjunta liderada Pilar Arguimbau Sintès. Ciutadans presentà a Manel Bonmatí Pérez; el PI, a Nicolás Bordoy Riera; Pacma a Catalina Sastre Florit; i UPyD a María Ángeles Fernández Orts.

CANDIDATURA	VOTS	% VOT VÀLID	ESCONS
PP	11.761	28,65	1
Podem	9.657	23,52	
PSOE	7.339	17,88	
Cs	5.160	12,57	
Som Menorca	4.129	10,06	
Pacma	725	1,77	
El PI	696	1,70	
UPyD	242	0,59	
Cens electoral	67.535		
Participació	42.631	63,12%	
Vot nul	1.575	3,69%	
Vot en blanc	1.381	3,36%	

Taula. Resultats de les eleccions del 20-12-2015 al Senat (Circumscripció de Menorca)

El PP aconseguí ser la força més votada i retingué l'acta de senador per Menorca. Malgrat tot experimentà una forta caiguda, al perdre 5.463 vots i més de 18 punts percentuals. Podem quedà com a segona força, a poc més de 2.000 vots del PP. Els socialistes es deixaren 3.268 vots i més d'11 punts percentuals. Com a quarta força irrompé Ciutadans amb més de 5.000 sufragis, mentre que la coalició entre Més i EU, quedà en cinquena posició, en treure uns 500 vots manco que els que obtingueren en 2011 de forma separada PSM, EU i Equo. La resta de partits no passà del 2 per cent dels sufragis vàlids. La participació fou del 63,12 per cent, 3,55 punts que quatre anys abans. Destacà també, com sol passà sempre en aquestes eleccions, un elevat percentatge de vot en blanc i nul de fins al 7 per cent, de forma conjunta, molt menor açò sí del 14 per cent que sumà en 2011.

Si es compara els resultats de les eleccions de 2015 al Congrés amb les del mateix dia del Senat també hi hague sorpreses. El PP aconseguí 155 vots més en el Congrés, mentre que en Podem la diferència es dispara a més de 1.400 sufragis. El PSOE tragué uns resultats molt similars; Cs al Senat obtingué un milenar de vots manco que en el Congrés; i Més i EU de forma separada en el Congrés tragueren 119 vots manco que els que obtingueren junts al Senat.

Juana Francis Pons Vila (Maó, 1964), que ja havia estat senadora en la X Legislatura (2011-2015), repetí en la XI i també ho serà en la XII, fins a mitjans de 2019. En la XI Legislatura fou la portaveu de la Comissió de Medi Ambient i Canvi Climàtic, i membre de la Comissió d'Indústria, Energia i Turisme i de la Comissió Mixta per la Unió Europea.

XI Legislatura i repetició electoral

Els resultats electorals dels comicis generals del 20 de desembre de 2015 suposaren la fi del bipartidisme, i sorgí un Congrés fragmentat on consolidà majories fou més difícil i requeria més capacitat de negociació. El 13 de gener de 2016 es varen constituir les Corts Generals, amb el socialista Patxi Gómez com a president del Congrés i el popular Pio García-Escudero del Senat. Començà el compte enrere. Amb la pèrdua de la majoria absoluta del PP i amb l'aritmètica sorgida de les eleccions, Rajoy declinà l'ofertament del Rei per presentar-se a la

investidura, conscient que els seus 123 escons sumats als 40 de Ciutadans no garantien una majoria estable per governar i que el PSOE no estava per deixar el poder al PP. Després d'una segona ronda de consultes Felip VI encarregà al candidat socialista Pedro Sánchez la formació d'un govern. Sánchez rebutjà l'ofertament de Podem de formar un govern de coalició on Iglesias fos el vicepresident i finalment arribà a un acord d'investidura amb Albert Rivera de Ciutadans. Entre l'1 i el 4 de març es celebrà el debat d'investidura i Sánchez no aconseguí ni a la segona votació la majoria necessària (més vots a favor que en contra), al sumar només 131 diputats (PSOE, Ciutadans, Nueva Canarias i Coalición Canaria) per 219 en contra.

Després de la investidura fallida, el Rei decidí fer a finals d'abril una tercera ronda de consultes amb els representants dels partits polítics, encara que conclou que no hi ha possibilitat de formació de nou govern. El 3 de maig es dissolgueren les Corts Generals i es convocaren eleccions generals pel 26 de juny de 2016.

Eleccions generals del 26 de juny de 2016

Davant la impossibilitat de formar nou govern, l'executiu de Mariano Rajoy seguí en funcions durant més de deu mesos, des del 20 de desembre de 2015 fins a principis de novembre de 2016, després de la repetició electoral i les negociacions entre partits (i una greu crisi en el PSOE) que acabà amb la formació d'un govern del PP en solitari, liderat de nou per Rajoy.

En un context multipartidista, i deixant enrere unes eleccions que s'havien celebrat feia mig any i amb uns comicis on els grans partits presentaven les mateixes cares no s'esperava un gran canvi en l'aritmètica política. El canvi més destacat fou la confluència entre Podem, Esquerra Unida, Equo i altres partits d'esquerres, sota la marca d'Unides Podem.

A Menorca perdurava el dubte si es podrien mantenir els dos diputats menorquins en el Congrés, i la novetat fou que tant en el Congrés com en el Senat, a diferència de les eleccions de desembre de 2015, els tres partits a l'esquerra del PSOE (Podem, Més i EU) presentaren candidatura conjunta. Partien de la base que amb la suma dels vots de 2015 ara podrien arribar a ser la primera força política i arrabassar el PP el tercer diputat i l'acta de senador per Menorca. Però en política, dos més dos no sempre és quatre, com veurem més endavant.

Congrés

A l'àmbit nacional es tornaren a presentar Mariano Rajoy (PP) i Pedro Sánchez (PSOE). Podem s'alià amb Esquerra Unida, amb la marca d'Unides Podem, i en la que tornà a presentar a Pablo Iglesias amb el repte d'aconseguir superar els socialistes. Ciutadans continuà apostant per Albert Rivera. El PP obtingué 137 escons (14 més que mig any abans). El PSOE, amb 85 diputats, es mantingué com a segona força, encara que perdé 5 escons. Unides Podem i les seves confluències territorials tragueren 71 diputats (el mateix nombre que el que assoliren en 2015 Podem, les marques autonòmiques i Esquerra Unida), mentre que Ciutadans es quedà amb 32 (8 manco).

A Balears es presentaren nou candidatures, dues manco que les eleccions de 2015. PP i PSOE canviaren de cap de llista. Els populars apostaren per Teresa Palmer Tous, mantenint com a nombre tres a la menorquina Águeda Reynés Calvache, mentre que els socialistes presentaren a Pere Joan Pons Sampietro, i posaren de nombre tres el menorquí Ricard Terré Alonso. Units Podem Més, malgrat afegir a EU i Més, continuà amb el tàndem de Juan Pedro Yllanes Suárez i Mae de la Concha García-Mauriño. Ciutadans seguí amb Fernando Navarro Fernández-Rodríguez i com a nombre quatre la menorquina Joaquina Sintés Campos. El món sobiranista arribà dividit a les eleccions de 2016, una part decidí participar juntament amb Units Podem, i altra (sobretot representada per Esquerra Republicana) concorregué amb la candidatura Sobirania per les Illes, encapçalada per Mateu Matas Ordinas ‘Xuri’ i com a nombre dos el menorquí Joan Albert Pons Bagur. El PI decidí no presentar-se. Si que participaren UPyD (Karin Desiree Ortuño Liñana), Pacma (María Beltrán Ferriol), Recortes Cero (Luis Juan de la Torre Guzmán) i Familia y Vida (Maria Luisa Santamaría Pérez).

El PP a Balears es tornà a imposar, encara amb més claredat. Aconseguí un 35,1 per cent dels vots, sis punts més que mig any abans, i retingué els tres escons. Units Podem Més quedà com a segona força, amb el 25,4 per cent dels sufragis, set punts manco que els que havien tret per separat Podem, Esquerra Unida i Més en 2015. Es quedà amb dos escons. El PSOE, amb el 20,1 per cent dels vots (1,8 punts més) mantingué els dos diputats i Ciutadans, amb el 14,6 per cent, pràcticament el mateix percentatge que mig any abans, també reeditar escó. Sobirania per les Illes i Pacma obtingueren 1,6 per cent dels vots, i la resta no arribà ni el 0,5 per cent. Així, la distribució d’escons fou idèntica a la de mig any abans.

A Menorca, també s’imposà el PP. Per les eleccions al Congrés aconseguí 1.204 vots més que mig any abans, amb un increment de quatre punts percentuals. Els populars aconseguiren mobilitzar més els seus votants, mostrant-se com a únic partit que pot arribar a formar govern i fer front al creixement de l’esquerra més alternativa. Units Podem Més es consolidà com a segona força, a 874 vots i a dos punts percentuals del PP. La coalició tragué 2.839 vots manco que les tres llistes que es presentaren per separat en 2015, amb un descens de més de cinc punts percentuals. La pèrdua de vots no es pot computar exclusivament que part de Més apostà per Sobirania per les Illes (SI), ja que just arribà a l’1 per cent dels vots, i per açò s’ha de cercar més a què molts votants d’esquerres en aquestes eleccions decidiren quedar-se a casa. El PSOE experimentà un lleuger increment (380 vots més, amb un increment d’1,5 punts), mentre que Ciutadans perdé 300 sufragis i 0,2 punts. La participació fou del 63,13 per cent, un poc punts més de dos punts manco que en 2015.

CANDIDATURA	VOTS	% VOT VÀLID	ESCONS
PP	13.120	32,18	3
Units Podem Més	12.246	30,04	2
PSOE	7.780	19,08	2
C’s	5.921	14,52	1
Pacma	585	1,43	
SI	407	1	

Recortes Cero	120	0,29	
UPyD	58	0,14	
Familia y Vida	49	0,12	
Cens electoral	65.214		
Participació	41.171	63,13%	
Vot nul	402	0,98%	
Vot en blanc	483	1,18%	

Taula. Resultats de les eleccions del 26-6-2016 al Congrés (Menorca)

Dels comicis de 2016 repetiren sis dels vuit diputats que sortiren mig any abans i Menorca seguí amb dos representants. Els nous diputats foren Teresa Palmer Tous (PP) i Pere Joan Pons Sampietro (PSOE). Quedaren Águeda Reynés (PP), Juan Pedro Yllanes Suárez i Mae de la Concha García-Mauriño (Units Podem Més), Sofia Hernanz Costa (PSOE) i Fernando Navarro Fernández-Rodríguez (Ciutadans).

Águeda Reynés (Maó, 1967) en la XII Legislatura fou membre de les comissions d'Afers Exteriors; Foment; Treball, Migracions i Seguretat Social; Indústria, Comerç i Turisme; Igualtat; Energia, Turisme i Agenda Digital; Sanitat i Serveis Socials; Drets de la Infància i Adolescència; i de la Comissió de Seguiment i Avaluació dels Acords del Pacte d'Estat en matèria de violència de gènere. Entre 2016 i 2019 feu 48 intervencions parlamentàries i presentà 167 iniciatives, de les quals 166 foren preguntes escrites i una oral.

Mae de la Concha (Gijón, 1954) fou membre de les comissions d'Indústria, Comerç i Turisme; Agricultura, Pesca i Alimentació; Transició Ecològica; Sanitat i Serveis Socials; Comissió per l'estudi del Canvi Climàtic; Drets de la Infància i Adolescència; i Comissió de Seguiment i Avaluació dels Acords del Pacte de Toledo. Feu 96 intervencions parlamentàries i presentà 23 iniciatives, de les quals 22 foren preguntes escrites i una sol·licitud d'informe.

Senat

Amb la renovació dels 208 senadors, el PP revalidà la majoria absoluta i n'aconseguí 130 (6 més); el PSOE en tragué 43 (quatre manco); Unides Podem i les seves aliances mantingueren 16; i la resta foren per ERC (10), PNB (5), Convergència (2), Coalició Canària (1) i Agrupació Socialista Gomera (1). Els cinc senadors balears que sorgiren de les eleccions de 2016 foren els mateixos que en 2015. Quatre per al PP (Miquel Ramis Socias, Catalina Soler Torres, l'eivissenc Santiago Marí Torres i la menorquina Juana Francis Pons Vila) i un d'Unides Podem (Margarita Quetglas Quesada).

A les eleccions per la circumscripció de Menorca al Senat concorregueren només cinc llistes. Foren tres manco que en 2015, després que El PI i UPyD decidiren no presentar-se i que Podem, Més i EU concorreguéss amb la candidatura unitària anomenada Units Podem Més, encapçalada ara sí per Marga Benejam Coll. El PP tornà a presentar a Juana Francis Pons Vila, mentre que el PSOE canvià de cap de cartell i apostà per Miquel Company Pons. Ciutadans i Pacma presentaren els mateixos candidats que mig any abans, Manel Bonmatí Pérez i Catalina Sastre Florit, respectivament.

El PP revalidà la victòria i Juana Francis Pons Vila continuà com a senadora. Els populars obtingueren prop de 1.500 vots més que mig any abans, amb un increment de prop de cinc punts percentuals. La coalició Units Podem Més es quedà a 1.180 vots dels populars, són manco dels que Podem (tot sol) havia quedat del PP en 2015, però lluny de la suma que l'esquerra esperava. I és que Units Podem Més tragué 1.711 vots i 3 punts manco dels que sis mesos abans havia assolit Podem i la coalició de Més i EU. La coalició d'esquerreres no sols mobilitzà a l'electorat més conservador al voltant del PP i perdé vots entre els qui havien apostat pels partits a l'esquerra del PSOE, sinó que tampoc pogué captar votants socialistes, malgrat que l'electorat sabia que la batalla estava entre PP i Units Podem Més. Així, el PSOE aconseguí millorar un poc els mals resultats de 2015, obtenint 378 vots i 1,6 punts percentuals més que mig any enrere. Per la seva banda Cs es deixà 441 vots i 0,7 punts, mentre que Pacma tragué 223 vots més que en 2015. La participació baixà 2,3 punts i cal destacar que el vol nul i en blanc (que sol ser bastant alt en les eleccions al Senat) passà de representar més del 7 per cent en 2015 al 5,6 per cent en 2016.

CANDIDATURA	VOTS	% VOT VÀLID	ESCONS
PP	13.255	33,40	1
Units Podem Més	12.075	30,43	
PSOE	7.717	19,45	
Cs	4.719	11,89	
Pacma	948	2,39	
Cens electoral	67.372		
Participació	40.966	60,81%	
Vot nul	1.283	3,13%	
Vot en blanc	969	2,44%	

Taula. Resultats de les eleccions del 26-6-2016 al Senat (Circumscripció de Menorca)

Si es comparen els resultats de les dues cambres parlamentàries, s'aprecia que el PP (a diferència de 2015) tragué més vots (135) al Senat que el Congrés, mentre que per la resta (excepte Pacma) fou a la inversa, malgrat que es presentaren més partits. Units Podem Més aconseguí 171 vots més al Congrés i açò que competia amb Sobirania per les Illes per controlar el vot nacionalista. El PSOE la diferència fou menor (63 sufragis) i, en canvi, Ciutadans tragué 1.202 vots més al Congrés que el Senat, el que demostra que molts de votants de Cs al Congrés votaren el PP al Senat. Pacma, per la seva banda, aconseguí 384 vots més per la Cambra Alta.

Juana Francis Pons Vila (Maó, 1964), que sumà tres legislatures com a senadora, en la XII fou membre de les comissions de Medi Ambient i Transició Ecològica; Afers Exteriors; Funció Pública; Indústria, Turisme i Comerç; Cultura i Esport; Economia i Empresa; i de la Comissió Mixta per la Unió Europea. Entre 2016 i 2019 presentà 179 iniciatives parlamentàries (160 preguntes escrites, una oral al ple, 15 orals en comissions i tres sol·licituds d'informes), feu nou intervencions en iniciatives legislatives i 66 intervencions parlamentàries d'impuls polític i de control al govern, entre les quals destaquen 28 mocions en Comissió, una moció al ple, 18 compareixences de membres del Govern en Comissió i dues preguntes orals al ple.

XII Legislatura

Els resultats de les eleccions de 2016 donaven més marge al PP per conformar un govern en minoria, encara que no fou fàcil, ja que sorgí un Congrés més fragmentat que mai. Rajoy, després de pactar amb Ciutadans, es presentà a la investidura a finals d'agost. No aconseguí sortir president en cap de les dues votacions, en tenir només 170 vots a favor (PP, Cs, UPN, Coalició Canària i Foro Asturias) i 180 en contra, entre ells el del PSOE de Pedro Sánchez que es mostra contrari en facilitar amb una abstenció un govern del PP. El debat d'investidura es repetí a la tardar, després d'un convuls Comitè Federal del PSOE l'1 d'octubre de 2016, on es força la dimissió de Pedro Sánchez com a secretari general del PSOE, i obrí el camí a l'abstenció en la investidura. Rajoy sortí investit, en segona votació, amb els mateixos 170 vots, però amb 111 vots en contra, i un PSOE dividit amb 68 abstencions, 15 en contra i la vacant de Sánchez, que dimití també com a diputat per no abstenir-se. Finalment, Rajoy fou investit el 31 d'octubre i el nou govern prengué possessió el 4 de novembre.

Fou una legislatura marcada per la continuïtat de les polítiques d'austeritat aplicades en el primer govern de Rajoy. Políticament fou molt convulsa. Es reprovaren fins a cinc ministres i es presentaren dues mocions de censura. La primera d'Unides Podem amb Pablo Iglesias l'abril de 2017, que no prosperà, a l'obtenir només 82 vots a favor i 170 en contra. L'1 d'octubre de 2017 tingué lloc el referèndum per la independència de Catalunya, la posterior proclamació i suspensió de la República Catalana, i la intervenció de la Generalitat, la destitució del Govern català, la fugida de Puigdemont i l'entrada a presó de Junqueras, i a finals de 2017 la convocatòria d'eleccions autonòmiques a Catalunya.

I així arribem a la segona moció de censura del juny de 2018. Abans Pedro Sánchez, malgrat no ser diputat, havia aconseguit en les primàries del PSOE de maig de 2017 imposar-se a Susana Diaz i Patxi López, i tornà a ser secretari general del PSOE. Un any després es dictà la sentència del cas Gürtel, en la que es condemnà al PP com a partícip a títol lucratiu. Els socialistes presentaren la moció de censura, Rajoy decidí no dimitir i Sánchez sortí elegit president l'1 de juny de 2018 amb 180 vots a favor, de tots els partits excepte PP, Cs, Foro i UPN, i l'abstenció de Coalició Canària. Sánchez conformà un govern en minoria socialista, amb suports externs d'Unides Podem i puntualment també de partits nacionalistes. El primer Govern de Sánchez durà prop de dos anys, quan després de no poder aprovar els pressupostos decidí avançar les eleccions generals el 28 d'abril de 2019, un mes abans que tinguessin lloc els comicis municipals i autonòmics.

A Menorca, el director insular de l'Administració General de l'Estat en el segon govern de Rajoy continuà sent Javier López-Cerón Posada (Cartagena, 1958). Amb l'arribada del PSOE al poder fou substituït per la regidora de Maó, Isabel López Manchón (Barcelona, 1959), que prengué possessió el 19 de juliol de 2018.

El panorama polític d'aquests anys se significà per la fi del bipartidisme, si bé PP i PSOE encara foren els partits més votats, almanco a escala nacional. Es consolidaren els projectes de Podem, que de cada cop s'acostà més a Esquerra Unida, i de Ciutadans. Més cap a la dreta, sorgí Vox,

amb una destacada irrupció, cap a final de legislatura, manifestada a les eleccions andaluses de desembre de 2018. I així s'arriba a un any marcadament electoral, com el 2019, on se celebraren comicis europeus, autonòmics, municipals i fins a dues eleccions generals, l'abril i el novembre.

INICIATIVES POLÍTIQUES

Amb una majoria de governs d'esquerres a Menorca, els principals reptes que es marcaren els executius foren refer moltes de les polítiques aplicades en l'anterior mandat pel PP, sobretot pel que fa als retalls de serveis públics i a la protecció del territori, així com una aposta (impulsada sobretot pels partits més nous) per la transparència i la regeneració política. També es tenia per endavant afrontar altres qüestions pendents com l'etern problema del transport aeri, acabar la reforma de la carretera general, aprovar una revisió del Pla Territorial Insular (PTI), regular el lloguer turístic o seguir amb la candidatura de la Menorca Talaiòtica perquè la Unesco la declari Patrimoni Mundial. A açò cal afegir altres qüestions imprevistes com la gran apagada elèctrica d'octubre de 2018 o el problema dels accessos a les platges verges.

En el cas del Consell, on tornà a governar un tripartit d'esquerres (com ja ho havia fet el mandat de 1999-2003) PSOE, Més per Menorca i Podem firmaren un pacte de línies programàtiques compost per 85 punts (molts dels quals són extrapolables als governs municipals d'esquerres) on s'aposta, entre altres coses, per suspendre immediatament alguns aspectes de la Norma Territorial Transitòria (NTT) i iniciar la revisió del PTI, refer el projecte de la carretera general, millorar el transport públic, fomentar un model econòmic més sostenible, regular el lloguer turístic, elaborar un pla sectorial d'equipaments comercials, impulsar polítiques per evitar els desnonaments, reduir càrrecs i salaris públics, major transparència, i recuperar el consens en política lingüística i promoure el català entre els treballadors públics.

Tot seguit entrarem a analitzar les iniciatives i execucions polítiques més rellevants que s'impulsaren en aquest mandat en les diverses administracions (Estat, Govern, Consell i ajuntaments). Hem estructurat aquest capítol en deu blocs temàtics. El primer dedicat a l'administració i a les polítiques fiscals, el següent a l'ordenació territorial, per seguir amb les iniciatives relacionades amb l'economia i el turisme; continuà amb el medi ambient, amb especial atenció a l'energia; les carreteres; les mesures per millorar el transport aeri; les actuacions relacionades amb els ports; la política sanitària i les mesures relacionades amb el benestar social; amb l'educació i la llengua; per acabar amb la política cultural.

Administració i política fiscal

La bandera dels partits d'esquerra, sobretot els nous, quan assumiren els nous governs fou la de la transparència, fer una nova política, reduir els càrrecs públics i els seus sous. Una cosa i l'altra es compliren a mitges. El Govern balear de coalició entre PSOE i Més (amb Podem fora, però donant suport) incrementà el nombre de consellers a 11, un mes, i també augmentà fins a 44 les direccions generals (13 més). En el cas del Consell sí que es reduïren els càrrecs públics, es prescindí de la figura del conseller electe i l'equip de govern quedà amb 8 consellers (un manco que l'anterior mandat) i amb 12 directors insulars, els mateixos que abans. Així mateix,

també es reduïren els sous, els consellers cobraren un 5 per cent manco i els directors insulars se'ls hi rebaixà el sou un 14 per cent manco.

Pel que fa als ajuntaments, entre els vuit municipis hi hagué onze dedicacions exclusives (una més) i una trentena de parcials (quatre més), encara que se suprimiren diversos càrrecs de confiança. En total, els ajuntaments de Menorca gastaren un 4 per cent més en sous dels polítics. Dit açò, cal matissar que cada consistori fou diferent. Alaior, Ciutadella, Es Castell i Ferreries augmentaren la despesa en càrrecs públics; Es Migjorn la mantingué; mentre que Maó, Sant Lluís i Es Mercadal la reduïren.

Quant a la transparència es crearen portals i es publicaren amb major detall tant les retribucions dels polítics, com la seva situació econòmica personal, amb l'objectiu que un cop acabada la legislatura no hi hagués dubtes sobre si s'havien pogut enriquir amb l'ostentació del càrrec, com passa en etapes anteriors. A Menorca es creà a més una Comissió de Greuges, que servís perquè les queixes dels ciutadans arribessin a les institucions menorquines. Es constituí el novembre de 2015 i estigué format per José Barber, Emili de Balanzó i Gràcia Seguí.

D'altra banda, tímidament i de forma progressiva es començà a deixar enrere les polítiques d'austeritat i s'aturaren els retalls de personal en l'educació i la sanitat, i a poc a poc s'incrementaren les plantilles. Pel que fa a la política fiscal no hi hagué grans canvis, a part de la creació per part del Govern del nou impost turístic, que analitzarem més endavant. Seguiren en vigor les lleis estatals d'estabilitat pressupostària, que limitaven la despesa pública, encara que es flexibilitzà i es deixà a les entitats locals sanejades destinar els superàvits a inversions financerament sostenibles. Així per exemple, el Consell en 2017 pogué invertir fins a 15 milions d'euros del superàvit de 2016, la major part del qual es dedicaren a projectes municipals d'eficiència energètica i millores en la gestió de l'aigua. El 2018 amb un decret aprovat pel Consell de Ministres encara s'augmentà més el tipus d'inversions que podran fer el Consell i els ajuntaments amb aquests romanents, com ara invertir-los en equipaments socials i culturals.

Per acabar aquest capítol mencionar el serial del Centre d'Interpretació de la Reserva de Biosfera a S'Enclusa. A finals de 2017 el Govern va haver de retornar a l'Estat els 7 milions que els havia concedit per aquest fi, més altres dos en concepte d'interessos, per no executar-se a temps (pròrroques incloses), i ni tan sols començar-se, el projecte aprovat en 2009. També fou conflictiu, en aquest cas entre Consell i Govern, el pagament de les bestretes, els doblers que el Govern havia anticipat al Consell des de 2008. El Govern en 2017, reinterpretant la Llei de Finançament dels Consells de 2014 exigí al Consell de Menorca que retornés 8 milions d'euros de les bestretes pagades i a la vegada es negava a cedir-li altres 8,5 milions d'euros pendants. Per la seva banda, el Consell exigia aquests 16,5 milions. Després de molts tires i afluxes, en 2019 es decidí que aquests milions en disputa fossin del Consell per pagar la sentència de Cessarden.

Territori

Menorca acabà el mandat anterior sense el nou Pla Territorial Insular (PTI) i amb una Norma Territorial Transitòria (NTT) a l'actual PTI. Amb l'arribada de l'esquerra al Consell el tripartit es comprometé a derogar la NTT del PP i redactar el nou PTI. Dos anys tardaren en tirà enrere, de forma parcial, la Norma Transitòria. L'octubre de 2017 s'elimina de la NTT la possibilitat de reconvertir les edificacions agrícoles en habitatges o allotjaments turístics i només es permetrà en els edificis principals. Aquests canvis complementen la derogació anterior al Parlament de les lleis aprovades pel PP que permetien legalitzar habitatges construïts irregularment en el camp, la possibilitat de construir nous camps de golf associats a hotels en rústic o poder transformar fars i instal·lacions militars en allotjaments turístics. Unes noves normatives que s'oposaren tant el PP, com els arquitectes i constructors, al·legant que limitava l'activitat econòmica de l'illa.

Paral·lelament, el Consell tragué a concurs la redacció del nou PTI, que el febrer de 2017 s'adjudicà per 413.000 euros a Ezquiaga Arquitectura Sociedad y Territorio SL, que ja havia elaborat el PTI de 2003. El ple del Consell de febrer de 2018 aprovà l'avanç del nou PTI, amb el vot en contra del PP. El mandat acabà sense l'aprovació, ni tan sols de forma inicial, del nou document que ha d'ordenar el territori de Menorca de la dècada vinent. Aquests anys també s'havien d'enllestir els plans generals dels ajuntaments (tots excepte els de Maó i Ferreries, aprovats en l'anterior mandat) que encara no havien adaptat els seus planejaments al PTI actual. El mandat acabà sense l'aprovació de cap nou pla general, encara que els de Ciutadella i Es Mercadal estaven bastant avançats. Menció a part mereix Alaïor, que tenia el seu pla suspès per ordre judicial, el que obligà a mitjans de 2015 a suspendre de forma temporal la concessió de llicències.

En aquest mandat la sentència de Cescarden, dictada en 2011 i que obligava el Consell a pagar prop de 29 milions d'euros, encara donà que xerrar. Per una banda, una altra sentència de 2015 exonerà al Consell de pagar altres 11 milions reclamats per Cescarden i el Consell en 2017 reactivà la querella acusant la promotora d'estafa processal, encara que al final aquesta fou desestimada. D'altra banda, des de Menorca sorgiren nombroses veus que reclamaven al Govern que ajudés a pagar aquesta milionària indemnització, com s'havien fet en casos similars a Mallorca. Finalment, el Govern abans de les eleccions del 2019 accedí a aportar els 8,5 milions de les bestretes per pagar aquesta sentència.

Per acabar aquest capítol territorial destacà que l'Ajuntament de Ciutadella es tornà a incorporar al Consorci de Disciplina Urbanística en Sòl Rústic de Menorca, del que havia sortit en 2011.

Turisme i economia

Com s'ha dit anteriorment, el Pacte d'esquerres esmenà de dalt a baix les polítiques de PP en matèria d'ordenació territorial i turística. Així a principis de 2016 s'aprovà un decret llei que afectà a la Llei Agrària, la Llei de Turisme, a la Llei del Sol i a la Llei de Mesures Urgents per l'Ordenació Urbanística, que junt amb la derogació de la NTT, limitaren els allotjaments turístics en rústic i la impossibilitat de construir nous camps de golf.

El juliol de 2017 el Parlament modifica la Llei de Turisme de Balears, per regular el polèmic lloguer turístic, autoritzant-lo als habitatges plurifamiliars durant un màxim de 60 dies, encara que deixà la darrera paraula als consells i ajuntaments, mentre que continuava prohibit en els mateixos termes fins que les administracions insulars defineixin en quines zones permet el lloguer turístic. El març de 2018 el Consell, després de negociar amb ajuntaments i sense arribar a un consens, aprovà els criteris de zonificació. El lloguer turístic fou permès a les urbanitzacions costaneres i els nuclis de Fornells, Es Grau, Sa Mesquida, Es Murtar i Cala Sant Esteve, on es permeté a tota mena d'habitatges. A la resta de l'illa (nuclis urbans, sòl rústic i urbanitzacions d'interior) quedà prohibit inclòs allà on es permetia fins ara, com les cases de poble aïllades o entre mitjaneres, a l'espera d'aquest aspecte ho pugui regular el futur PTI.

L'altra principal novetat turística de la legislatura fou la tornada de l'ecotaxa. L'octubre de 2015 s'implantà a Balears el nou Impost de Turisme Sostenible, amb un cost per als turistes que oscil·là entre el 0,5 i els 2 euros per persona i nit, que compta amb l'oposició del PP i dels hotelers. L'objectiu era recaptar entre 50 i 80 milions euros anuals per destinar-los a projectes relacionats amb la sostenibilitat mediambiental i turística, però que a la pràctica fou un calaix de sastre on caberen diversitats de projectes. El nou impost es començà a cobrar els turistes el juliol de 2016 i l'1 de gener de 2018 s'aplicà una pujada de l'impost, del qual el turista passarà a pagar entre 1 i 4 euros la nit, en funció de la temporada i el tipus d'establiment. Dels primers repartiments dels fons de 2016 a 2018 als projectes de Menorca li toquen prop de 27 milions d'euros. Cal destacar que els fons sempre es distribueixen en retard, ja que per exemple els dels 2016 es reparteixen per projectes aprovats el 2017, que d'aquí que es liciten, adjudiquen i acaben les obres passa el seu temps. De fet pocs s'acabaren executant durant aquests anys.

En aquest mandat sí que s'aprovà el traspàs de promoció turística el Consell de Menorca que fou una realitat a partir d'abril de 2018 amb una dotació d'1,5 milions d'euros pel primer any, baixant fins a 1,27 milions en 2022. Pel que fa a altres qüestions relacionades amb el turisme, cal destacar l'obertura l'estiu de 2017 de les visites turístiques al Llatzeret, dependent del Consell, mentre que el projecte per obrir i explotar turísticament les coves de Cala Blanca seguia en tramitació i no fou una realitat fins al proper mandat. El que sí que es desencallà fou la reobertura dels patis interiors dels bars i restaurants del centre de Ciutadella que després de dos anys i mig tancats l'abril de 2017 s'aprovà definitivament la modificació del Pla Especial i es van poder reobrir.

Pel que fa al comerç, el juliol de 2016 el Consell aprovà una moratòria que impedí la concessió de llicències per construir noves superfícies comercials de més de 400 metres quadrats, a l'espera del que determini el futur Pla d'Equipaments Comercials, que finalment s'aprovà el gener de 2019 i fixà que les noves grans superfícies podrien tenir un màxim de 1.000 metres quadrats.

Per acabar, cal destacar que en aquesta legislatura es posà en marxa el Centre Bit d'Alaior, inaugurat el gener de 2017 després d'una inversió per part del Govern de 4,35 milions d'euros

per comprar i condicionar un edifici al polígon de La Trotxa per convertir-lo en una incubadora d'empreses.

Energia i medi ambient

En matèria energètica el fet més rellevant durant aquesta legislatura fou sens dubte la gran apagada elèctrica que es produí a finals d'octubre de 2018, i que en algunes zones de Menorca es perllongà fins a 56 hores. El detonant de la falta de subministrament elèctric durant més de dos dies fou meteorològic, per culpa d'un cap de fibló, però la causa real fou l'aïllament energètic que Menorca patia des de feia un any. Anem a pams. Menorca des de 1975 estava connectada per un cablejat submarí elèctric amb Mallorca, el que garantia que si fallava la central tèrmica de Maó, l'illa no quedava sense electricitat. Des de feia anys, Menorca estava pendent de l'execució d'un segon cablejat elèctric, ja que el primer començava a estar obsolet. I així arribem el juliol de 2016, quan per un impacte d'una àncora d'un iot fondejat a Cala en Bosc es rompé el cablejat. La conseqüència més immediata fou l'abocament d'un líquid refrigerant que hi ha a l'interior del cablejat el que obligà a activar el protocol d'emergències i tancà durant tres dies, en plena temporada, les platges de Cala en Bosc, primer, i Son Xoriguer i Sa Caleta, després. Red Eléctrica reparà el cablejat i a partir d'agost tornà a funcionar. Però hi hagué altres avaries, tant a la banda de Menorca com a la de l'altra banda, de Capdepera a Mallorca. Davant açò, Red Eléctrica decidí a finals de 2017 no reparar el cablejat, amb la intenció d'apostar per la segona connexió projectada, tanmateix mentre no s'executa, Menorca quedà aïllada energèticament.

I així arribem el diumenge 28 d'octubre de 2018, quan a les 10 del matí un cap de fibló creuà l'illa i enfonsà cinc torres d'alta tensió, afectant les línies de subministrament que van de la subestació elèctrica de Sa Dragonera de Maó a la des Mercadal i les que van de Sa Dragonera a la subestació de Ciutadella. El sistema estava pensat que si fallava una de les línies, es cobria amb l'altre, però a l'afectar a les dues deixà mitja Menorca, d'Alaior fins a Ciutadella, a les fosques. En total uns 38.000 abonats, alguns dels quals recuperaren l'electricitat el mateix dia, i la resta progressivament fins que Red Eléctrica pogué restablir les torres de les dues línies.

Immediatament, s'activà el Pla de Contingència, que prest es veié insuficient donada la magnitud de la pana. En un primer moment s'instal·laren els 17 grups electrògens per cobrir els serveis més essencials, com els geriàtrics. El dilluns n'arribaren en vaixell 14 més, i el dimarts amb l'avaria quasi resolta en portaren altres 78, a més d'arribar un contingent de 29 soldats de l'UME. L'apagada provocà enormes pèrdues econòmiques, ja que obligà a tancar fins al 65 per cent de les empreses de Menorca i a repatriar fins a 350 turistes de final de temporada. Algunes cases i negocis, a més de quedar-se sense llum, també els faltà l'aigua corrent. L'expedient obert a Red Eléctrica per part del Govern balear conclogué que l'apagada fou per causa major i, per tant, no hi hagué culpables, ni compensacions, més enllà de les que aportin les assegurances i les ajudes públiques.

El que sí que provocà la gran apagada fou l'acceleració de l'esperat cablejat. El mateix novembre el Consell de Ministres aprovà l'autorització administrativa de la connexió, alhora

que es reforçà el Pla de Contingència, centrat en el fet que Menorca tingués a disposició més generadors mentre continuava aïllada energèticament. Les obres del nou cablejat i l'ampliació de la subestació elèctrica de Ciutadella començaran el mateix novembre de 2018. Amb una inversió de 84 milions d'euros, l'enllaç elèctric de 69 kilòmetres que connecta Ciutadella amb Mallorca, estigué llest el juliol de 2020.

Quant a altres projectes energètics, en aquest mandat es comença a plantejar des del Govern la necessitat que la central tèrmica de Maó comencés a abandonar el fuel i el gasoil, i reduís les emissions, qüestions que es deixaran en tot cas per futurs mandats. També, i agafant els projectes tramitats en la passada legislatura, el 2015 Gas Natural presentà el seu pla per implantar-se a Menorca, amb la intenció d'instal·lar una xarxa de canalització d'uns 500 kilòmetres, si bé en 2019 encara estava pendent de rebre l'autorització municipal per construir els seus dipòsits d'emmagatzemament a Mercadal, Maó i Ciutadella.

Pel que fa a infraestructures cal destacar la posada en marxa de la dessaladora de Ciutadella el maig de 2019, vuit anys després que s'acabés l'obra. El motiu del retard, la renúncia de la concessionària, la paralització de les obres i la falta de connexions. El Ministeri de Medi Ambient tingué que sortí al rescat i pagar 20 milions per les instal·lacions, una factura que després passar al Govern. A partir de 2017, un cop recepcionada a l'Agència Balear de l'Aigua (Abaqua) es reprengueren les obres per fer les connexions, perquè l'aigua dessalada arribés a les urbanitzacions del sud i part del nucli urbà de Ciutadella. Abaqua i Ajuntament firmaren un conveni pel qual l'organisme del Govern venia anualment 950.000 metres cúbics d'aigua dessalada a 95 cèntims el metre cúbic, el que suposà un augment en la tarifa d'aigua a tots els ciutadans del municipi.

En aquesta legislatura també es construí la depuradora d'Addaia, amb un pressupost de més de 8 milions sufragats pel Ministeri de Medi Ambient i que no entrà en funcionament fins a mitjans de 2020. També es posà en marxa la nova depuradora de Ferreries, inaugurada el novembre de 2016, amb una inversió de 2,1 milions per part del Govern, encara que restà pendent de resoldre el problema dels fangs tòxics de les antigues instal·lacions, després de decidir invertir dos milions d'euros per exportar-los fora de Menorca pel seu tractament.

En Es Castell el desembre de 2016 entrà en marxa la planta desnitrificadora, per acabar amb els nitrats en l'aigua corrent, amb una inversió del Consell de prop de 700.000 euros, amb doblers dels fons europeus. Per cobrir l'augment de la despesa que suposà aquesta instal·lació, a partir de 2018, l'Ajuntament incrementar les tarifes del servei d'aigua. Maó seguí els passos de Castell i també projectà una desnitrificadora, que seria pagada amb els fons de l'impost turístic, però que s'executà en la legislatura vinent.

Aquests anys es començaren a fer passes per fomentar les energies renovables. S'autoritzà l'ampliació del parc fotovoltaic de Son Salomó en 104 hectàrees, després que l'empresa reduís el seu impacte. El projecte generà certa oposició, capitanejada per la Societat Martí Bella, que aconseguí paralitzar-lo després de portar el projecte davant la Justícia, una qüestió que s'acabarà desencallant ja al proper mandat. Seguint amb les renovables, a finals

del mandat Govern i Consell anunciaren el pla Estratègia Menorca 2030, en la que es preveu pels pròxims deu anys una desena d'actuacions amb un cost estimat de 600 milions entre sector públic i privat per aconseguir que el 85 per cent de la demanda elèctrica de Menorca es cobreixi amb energies netes.

Menció a part també mereix la situació de la xarxa de clavegueram a les urbanitzacions. En aquest sentit, cal destacar que 27 nuclis de Menorca no estaven connectats a la xarxa. El Consell en 2017 destinà una partida de 7 milions d'euros, procedent del superàvit de 2016, per finançar noves xarxes de sanejament, com per exemple a la urbanització de Cala Morell. Cal destacar que estava en vigor una moratòria en la qual, malgrat la normativa europea, es permetia continuar construint en les urbanitzacions que no tenien xarxa de clavegueram. Tanmateix, el juliol de 2016 el Parlament restringí aquesta moratòria acordant que els ajuntaments podien continuar donant llicències als nuclis sense sanejament sempre que hi hagués un pla que en diverses etapes preveïés implementar el clavegueram en un marge de sis anys.

Altres qüestions mediambientals rellevants de la legislatura foren la nova concessió de la gestió de la planta de residus Milà, adjudicada a finals de 2015 a l'UTE Cespa Gestión de Residuos SAU y Adalmo SL, amb la que haurà d'invertir 21 milions amb la modernització de la planta; l'obertura a les visites l'octubre de 2015 de la finca d'Alforí de Dalt, adquirida pel Govern central en 1999; i l'aprovació l'abril de 2019 de la segona reserva marina de Menorca, la de l'Illa de l'Aire, que prohibeix la pesca submarina i en barca entre la zona de Cala Rafalet i Biniancolla.

Carreteres

Amb el tema de les carreteres veníem d'un mandat convuls, amb contestació social en contra del projecte de la carretera general del Consell del PP (sobretot per les rotondes a doble nivell) i que a més acabà també amb desacords amb l'adjudicatària de les obres del tram de Maó a Alaior per qui havia d'assumir els sobre costos. Amb els partits d'esquerra al poder, contraris al projecte del PP, a la tardor de 2015 s'acordà amb la constructora paralitzar el projecte d'aquest tram, deixant les obres mig començades. El febrer de 2016 es rescindí la concessió a la UTE Antonio Gomila S.A. i Dragados, pactant que no hi hauria indemnització i es pagaria el 19 per cent executat. I així quedà aquest tram fins que el setembre de 2017 es reprengueren les obres per construir només la rotonda a doble nivell de l'entrada d'Alaior, que s'acabaren el maig de 2018 després d'una inversió de més de 2 milions d'euros. La resta del tram es deixà per més endavant, tant que en acabar el mandat encara no s'havia decidit com reprendre les obres entre Alaior i Maó. El punt problemàtic era que fer amb les estructures ja construïdes, però no acabades, de les rotondes a doble nivell de l'Argentina i Rafal Rubí. Els partits d'esquerra des del primer moment foren partidaris de la demolició, com s'havia promès en campanya electoral, però no estava clar si legalment es podria fer. Açò precisament provocà una greu crisi de govern entre els socis a finals de 2018, pocs mesos abans de les eleccions, després que Més i PSOE apostessin per la demolició i Podem mostrés els seus dubtes (sobretot en el cas de l'Argentina),

arran de les conclusions d'un informe tècnic que no ho clarificava. El final es deixà pel proper mandat.

Quant a la resta de la carretera, el maig de 2017 començaren les obres de millora entre Ferreries i Ciutadella, després d'aprovar un projecte que consumia manco territori, i en el que s'apostà per construir més tercers carrils. Amb una inversió de 7,5 milions d'euros, i amb diverses pròrrogues, ja que les obres en el tram de sa Costa Nova es paralitzaren per la denúncia de Castillo Menorca, finalment estigué enllestida el març de 2019.

En qüestió de mobilitat també cal destacar que començaren a sorgir problemes de saturació en els accessos de les platges verges de Ciutadella. El Consell l'agost de 2015 decidí tancar el segon aparcament de Cala en Turqueta, habilitat en el passat mandat pel mateix Consell sense els permisos corresponents. El setembre de 2016 l'Ajuntament de Ciutadella clausurà l'aparcament privat de pagament de Macarella. Els problemes en els accessos persistiren, el Consell reforçà els controls i contractà seguretat privada, però no es posa fi al col·lapse. Al final es decidí que a partir de maig de 2018 durant la temporada només es podria accedir a l'aparcament públic de Macarella en bus o bicicleta, tancant el seu accés a la resta de vehicles. I al mateix es feu a Favàritx a partir del juny del mateix any. Per acabar cal comentar que es recuperaren algunes línies de transport públic perdudes en l'anterior mandat, com el bus exprés que enllaça sense parades Maó i Ciutadella.

Transport aeri

Les millores aconseguides en l'anterior legislatura en matèria de transport aeri, com ara la declaració d'Obligació de Servei Públic (OSP) en la ruta amb Madrid, es veieren ja de ben prest totalment insuficients. Al principi del mandat les aerolínies milloraren freqüències hivernals i hi hagué més competència en algunes rutes, com per exemple l'aposta d'Air Europa pel mercat aeri entre illes; es millorà la ruta amb Barcelona (a l'hivern de 2015 a Vueling se li afegeix Air Europa i en 2016, Ryanair); la tornada de Monarch en els vols de tot l'any amb Regne Unit; o els vols directes durant l'hivern de Vueling amb Bilbao. Però l'alegria durà poc, Air Europa deixà la ruta amb Barcelona a principis de 2017 i Ryanair feu el mateix a l'octubre del mateix any; mentre que Vueling també descartà la ruta hivernal de Bilbao; i Monarch l'octubre de 2017 entrà en fallida i suspengué tots els vols, deixant Menorca altra vegada sense connexió hivernal amb Regne Unit. Els problemes en el transport aeri tornaven.

Davant açò, sorgiren de nou velles demandes. Consell, Govern i la plataforma El Transport Aeri Ofega a Menorca insistiren en la petició d'una tarifa plana universal en els vols entre illes, de 30 euros per trajecte, i en la que el Ministeri de Foment acceptà en 2016 defensar-la davant Brussel·les, encara que mai s'ha arribat a aconseguir. També es reclamà un augment del descompte de resident de fins al 75 per cent. Finalment, el Govern central accedí a incrementar el descompte de resident, però només en els trajectes entre illes, encara que cal dir que no fou per la pressió balear, sinó per la necessitat de Rajoy de fermar els pressuposts amb els vots del partit Nueva Canarias. La millora entrà en vigor el juny de 2017. La conseqüència fou que s'augmentà el trànsit interinsular, alhora que les freqüències es mantenien i fins i tot es reduïren,

deixant palès una manca de places, per la qual cosa s'insistí amb la necessitat de modificar l'OSP entre illes per exigir una baixada de preus i més freqüències, encara que el final s'acaba deixant tot en mans del mercat.

L'abril de 2018 Rajoy anuncià que el descompte de resident s'incrementaria fins al 75 per cent també per als vols amb la Península. Ho anuncià en Palma, encara que ho feu després de negociar amb Nueva Canarias els pressupostos per aquell any. Rajoy perdé el Govern el juny, i ja ho aplicà el nou Govern de Sánchez, a partir del 16 de juliol de 2018. La pujada del descompte sens dubte fou una millora, però prest es veié que no era la solució. Les companyies aèries acabaren pujant les tarifes, el que feu que l'augment de la subvenció no es notés gaire en el preu final dels passatges, i davant açò tornaren les demandes d'apostar per una tarifa universal regulada.

Pel que fa a l'OSP amb Madrid, a la tardor de 2016 Air Nostrum es tornà a fer amb la gestió per dues temporades més (d'octubre a maig), amb un cost per part del Ministeri de més de dos milions d'euros. Govern i Consell demanaren més freqüències i vols més barats, per passar dels 130 euros de referència (sense descompte) per trajecte als 90 euros. El Govern central accedí, però tard. Així arribem el 2018, que per falta de temps obligà a treure una licitació provisional amb les mateixes condicions, que seran vàlides només el novembre i desembre. Després a partir de gener traurà un nou concurs aplicant les millores, amb dos vols diaris d'anada i tornada (en lloc d'un), un preu de referència de 110 euros i un cost d'1,2 milions d'euros per 10 mesos d'OSP (gener-abril 2019 i de novembre de 2019 a abril de 2020). Al concurs cap companyia es presentà, el que obligà el Ministeri a treure una altra licitació d'urgència, amb una millora econòmica, de fins a 725.000 euros per quatre mesos d'OSP (de gener-abril de 2019). Amb aquesta nova oferta Air Nostrum es tornà a presentar i es feu de nou amb la ruta de l'OSP amb Madrid.

Quan a la línia hivernal del Regne Unit, perduda amb la fallida de Monarch a la tardor de 2017, la Fundació Foment del Turisme del Consell de Menorca, optà per treure un concurs per subvencionar i poder recuperar la connexió, que guanyà Easyjet, a raó de 450.000 euros per tres temporades, a partir de l'1 de novembre de 2018.

Ports

Durant aquesta legislatura des de Ports de les Illes Balears s'executaren diverses millores el port de Son Blanc de Ciutadella, estrenat en 2011. El juny de 2018 s'inaugurà el nou passadís d'accés de passatgers als vaixells, després de mig any d'obres i una inversió de més d'1,7 milions d'euros. Així mateix, s'instal·là una nova rampa d'embarcament al Moll Oest, que costà prop de 900.000 euros. Descartat des de l'inici el projecte d'habilitar ducs d'alba projectats per l'anterior Govern, l'Executiu d'esquerres preferí invertir 700.000 euros per habilitar i fer operatiu el tercer moll i alhora posà en marxa el servei de remolcador el que possibilità l'arribada de bucs més grans al port de Ciutadella, com els vaixells de la naviliera Corsica Ferries, que permeteren obrir una nova ruta amb França.

Pel que fa al port antic de Ciutadella també s'executaren millores, després que en desembre de 2016 s'enfonsés part del moll sud. En un primer moment s'executà una obra d'urgència per reparar-lo, i després entre el 2017 i el 2019 s'aprofità per fer una reforma integral de tota la zona portuària, amb una inversió d'uns cinc milions d'euros, en la que a part de millorà els molls i els paviments, s'actuà en el clavegueram i es restaurarà l'antiga muralla.

Pel que fa a Fornells, també fou un incident, com l'incendi el febrer de 2016 del restaurant Es Pla, situat en domini públic i en concessió administrativa, el que accelerà la reforma de la zona portuària. L'establiment es tirà baix i Ports decidí fer una primera remodelació de la zona, a l'espera de redactar un projecte de reforma integral del port de Fornells que, d'altra banda, feia anys que l'Ajuntament des Mercadal reclamava. Finalment, el projecte, amb una inversió prevista de 7,5 milions d'euros, es presentà el 2018 i ho feu en polèmica per la intenció d'instal·lar una cantina-restaurant en el domini públic del port, que no agradà els vesins, ni els restauradors, ni els partits de l'oposició. Les obres es dividiren en dues fases. La primera, dotada en un milió d'euros consistí en la renovació de les instal·lacions i serveis dels carrer Governador i plaça del Mar, on es renovà el paviment, eliminar l'asfaltatge i revisar l'enllumenat, començà en febrer de 2019 i conclogué el juny de 2020. La segona fase ja fou el proper mandat.

En el port de Maó, dependent d'Autoritat Portuària de Balears (APB), amb el canvi de govern municipal es decidí no executar el projecte d'escales mecàniques del Parc Rochina i APB accedí a destinar el milió d'euros per instal·lar en aquesta zona un ascensor i condicionar el penya-segat. L'obra es licità en 2018, encara que no s'estrenà fins al 2021. Altres projectes desenvolupats aquests anys en el port de Maó foren en 2015 l'ampliació del moll de Ses Figuerasses (600.000 euros) i la rehabilitació de Calesfonts (146.000 euros). Entre 2016 i 2017 s'adquirí una grua per treure vaixells de gran eslora al Cós Nou (400.000 euros), es condicionà l'Illa Plana (300.000 euros) per millorar els usos esportius i garantir la seguretat, i es feu la nova passarel·la d'embarcament de passatgers a la terminal del Cós Nou (un milió d'euros). En 2018, APB tragué el concurs d'idees per definir les activitats de Cala Figuera, s'adjudicà la passarel·la de vianants entre Cala Corb i Moll d'en Pons (2,5 milions) i s'aprovà la concessió del varador del Cós Nou per 23 anys, amb un cànon de prop de 183.000 euros anuals. A principis de 2019 s'invertí 1,25 milions d'euros en construir un pantalà i reparà un moll de la Colàrsega, construir quatre rampes de varador, remodelar els amarraments del Cós Nou i habilitar 151 nous amarraments a Cala Corb.

El conflicte amb la concessionària Trapsayates, que gestionava 165 amarraments al port de Maó i implicada al cas Mar Blau, continuava vigent. A finals de 2017, Autoritat Portuària revocà la concessió per incompliment dels plecs, però l'empresa no marxà i recorregué davant la Justícia. L'Audiència Nacional donà la raó a la concessionària i continuà gestionant els amarraments, alhora que continuaren en disputa judicial fins al proper mandat. Pel que fa al cas Mar Blau, en la que s'investiguen presumptes irregularitats en la concessió d'amarraments, entre ells aquests de Trapsayates, arribà a judici el gener de 2019. Segueren en el banc dels acusats, entre d'altres, el menorquí Francesc Triay, que havia estat president d'Autoritat Portuària, i l'expresident de la CEOE, Gerardo Díaz Ferrán, pels que la fiscalia sol·licitava 10 i 3,5 anys de presó,

respectivament. Finalment acusats i Fiscalia arribaren a un acord, rebaixant la condemna i evitaren la presó.

Sanitat i benestar social

En matèria sanitària foren diverses les millores que s'aplicaren durant la present legislatura. En primer lloc, es complí la promesa d'habilitar una residència a Palma per a familiars i pacients de les illes menors. La necessitat d'aquesta residència es feu més palès davant la manca de places a Can Granada, amb la que hi havia un conveni amb Salut pel qual es reservaven places per als familiars de les illes menors i que en 2015 s'hagué d'ampliar. La nova residència s'estrenà en 2017, amb 20 habitacions dobles després d'una inversió d'un milió d'euros. S'instal·là en una ala de Son Espases, amb el compromís d'un futur habilitar per aquest fi part de l'edifici de Son Dureta. D'altra banda, el maig de 2016 s'amplià a les 24 hores del dia el servei d'avió ambulància per traslladar a Palma els pacients urgents i en desembre de 2017 es posà en marxa el servei de radioteràpia al Mateu Orfila, anunciat en 2013 i amb el que s'evita el desplaçament a Mallorca de centenars de pacients cada any. Les obres per habilitar el búnquer de radioteràpia costaren un milió d'euros.

També es tirà enrere la pretensió de l'anterior Govern de revertir a l'Estat el solar de l'edifici de l'antic hospital Verge del Toro. El nou Executiu apostà per convertir-lo en un centre sociosanitari. Així en 2017 destinà una primera inversió de 300.000 euros per millores al centre de salut annex i l'antic hospital. Les obres de la primera fase del centre sociosanitari, consistent en la rehabilitació de la façana i l'estructura començaren en gener de 2019, amb un cost de 2,4 milions d'euros. Una altra obra pendent és la construcció del nou centre sanitari d'Alaior, en la que l'Ajuntament decidí finalment que el Govern el construís en la zona de Cala en Busquets, al costat de l'escola nova, i que també serà ja pel proper mandat.

D'altra banda, cal esmentar que es posaren fi als retalls de personal sanitari, i molt a poc es començaren a augmentar tímidament les plantilles. També el mateix juliol de 2015 el Govern decretà que els immigrants irregulars poguessin tornar a tenir accés a la sanitat, després que en 2012 se'ls hi retirés aquest dret. Igualment s'ha de mencionar les protestes que hi hagué entre el personal sanitari, pel requisit del català entre el personal públic. El 17 de desembre de 2017 es convocà a Menorca una manifestació en la qual participaren unes 1.500 persones sota el lema "La llengua no cura". El març de 2018, després de fortes discrepàncies entre PSOE i Més, el Govern aprovà un decret que regulà els requisits del català en el personal sanitari, que els permet presentar-se a processos de selecció encara que no disposin del certificat, però que s'haurà d'acreditar en un termini de dos anys, i si no no podran optar a processos de mobilitat interna ni accedir a la carrera professional.

Pel que fa a millores en infraestructures socials, s'ha de mencionar l'ampliació del geriàtric de Ferreries executada entre 2018 i 2019, amb un cost de 900.000 euros, sufragats a mitges entre Govern i Ajuntament, així om l'obertura del Centre d'Alzheimer de Ciutadella, en 2018. En aquest mandat també es decidí que els quarters de Santiago de Maó acollissin un nou geriàtric i també s'adquirí a la Sareb a principis de 2019 els antics quarters de S'Esplanada des Castell,

per 2,7 milions d'euros (dels quals el Govern pagà 1,3 milions, el Consell, un milió i l'Ajuntament, 400.000 euros), per acollir una residència geriàtrica, un centre de dia i un centre integrat de FP.

Educació i llengua

La legislatura en matèria educativa començà molt més tranquil·la que en el passat mandat. Un cop desterrat definitivament el polèmic TIL i el projecte de trilingüisme a les aules, el nou Govern just prengué possessió ordenà retirar els recursos presentats davant el Suprem contra la sentència que tombava el TIL, i blindà amb un mínim del 50 per cent de classes en català. A la pràctica significà tornar al model anterior de Bauzà i que el català fos la llengua clarament predominant, deixant oberta la possibilitat que els centres educatius apliquessin de forma voluntària alguna experiència trilingüe, però amb una exigència més alta de l'idioma estranger als docents que impartissin assignatures ordinàries amb una altra llengua.

També es començaren a deixar enrere els retalls. Progressivament, encara que més a poc a poc del que volia el sector educatiu, es va anar augmentant les plantilles, sobretot a partir del curs 2018-2019, quan la Conselleria d'Educació baixà la ràtio de 25 a 20 alumnes per aula a l'educació infantil de 3 a 6 anys. Així mateix, en 2017 es convocaren per primer cop des de 2011 oposicions al cos docent, amb 49 places per Menorca. En 2018 tornà a haver-hi oposicions, amb 119 places, i també el 2019, amb altres 87.

Malgrat la certa calma en el sector educatiu, sobretot si es compara amb la passada legislatura, no hi faltaren les protestes i reclamacions per part de la comunitat educativa. En l'àmbit nacional la Lomce, que es començà a aplicar a partir del curs 2014-2015, s'acabà de desplegar, ja que malgrat l'arribada de Sánchez el Govern central en 2018, la llei no es deroga fins al 2020. Contra aquesta llei i sobretot contra les revàlides, l'octubre de 2016 es convocà una vaga d'estudiants, que a Menorca tingué un gran seguiment. D'altra banda, el nou Govern es comprometé a signar un gran pacte educatiu, que al final no acabà de quallar, el que generà recels a algunes plataformes, com ara el Moviment Edu21. També en 2018 esclatà a Menorca un moviment per demanar més recursos a les escoles de 0 a 3 anys, que el Govern i el Consell sols van atendre parcialment.

Pel que fa a les infraestructures educatives, el Govern no emprengué grans obres, encara que sí que feu grans anuncis de cara el futur. Les obres més destacades, i que foren inaugurades en 2019, foren l'ampliació de l'IES Joan Ramis i Ramis amb una inversió de 2,5 milions d'euros, i la remodelació i construcció d'un gimnàs a l'escola Pintor Torrent de Ciutadella, amb prop d'un milió d'euros. Així mateix, cal fer menció a les obres de canvi de teulada a l'escola Joan Benejam de Ciutadella, no tant per l'envergadura de l'obra, sinó pels problemes que causà, primer per l'endarreriment acumulat el que causà que el curs 2016-2017 arranqués en aquesta escola amb les obres en marxa, i després per l'obligació de desallotjar algunes aules per les inundacions provocades per aquesta obra.

La Conselleria d'Educació en aquesta legislatura anuncià l'execució de diverses obres importants, com ara la nova escola des Mercadal i la construcció de l'escola d'adults de Maó als antics quarters de Santiago. També es decidí que el nou Conservatori de Maó es fes a la Sala Augusta, amb una inversió de més de 7,5 milions d'euros, amb l'oposició de les famílies del alumnes que preferien un edifici nou. D'altra banda, també s'anuncià que l'antiga estació marítima de Ciutadella acolliria l'Escola d'Hosteleria de FP. Malgrat tot, i que en els pressuposts de 2019 ja es varen reservar algunes partides per aquests nous centres educatius, es deixaren tots per més endavant.

Respecte a la política lingüística, en aquest mandat es revertiren algunes de les mesures impulsades en l'anterior legislatura. Així es canvià la llei de la funció pública perquè el català tornés a ser un requisit per treballar a l'administració pública i es derogà la Llei de Símbols que prohibia la presència de símbols no oficials als edificis públics, pensada per impedir els llaços quadribarrats. En 2016 s'aprovà la modificació de la llei de Normalització Lingüística, que preveia que els topònims siguin amb denominació català, afectant de ple al nom bilingüe de Maó-Mahón, aprovat en el mandat anterior. Malgrat les advertències del Govern a l'Ajuntament de Maó, el topònim no adoptà com única denominació oficial la catalana fins al 2021.

Cultura

En el camp cultural, el més destacat fou el rebuig de la candidatura de Menorca Talaiòtica per ser Patrimoni Mundial per part de la Unesco. L'informe que qüestiona la candidatura, emès el maig de 2017, reconegué el potencial de la Menorca Talaiòtica i instà a millorar certs aspectes. El Consell es comprometé a refer el projecte per optar en pròximes convocatòries ja en el proper mandat.

En tema de Patrimoni també cal destacar l'adquisició en 2018 del poblat talaiòtic de Son Catlar de Ciutadella per part del Consell per 580.000 euros, l'actuació d'urgència que s'hagué de fer a la Naveta des Tudons en ser objecte de pintades, en març de 2018 i la sanció de 350.000 euros que imposà el Consell per la destrucció de patrimoni en la finca de So Na Parets.

Respecte a les millores en infraestructures culturals cal destacar la reforma integral i el nou projecte museístic del Museu de Menorca, que s'inaugurà el juliol de 2018, després de tres anys d'obres i una inversió de 2,8 milions d'euros pagades pel Ministeri de Cultura. A Alaior, la remodelació del Convent de Sant Diego (Patí de sa Lluna) s'acabaren en 2016, després de sis anys d'obres i una inversió de cinc milions. La proposta de l'Ajuntament és que l'edifici, ja en el proper mandat, sigui un gran centre cultural, amb espais expositius, sales d'actes, un museu etnològic i industrial i que acollí el Centre de la Cultura Gastronòmica de Menorca.

Un altre centre d'art que començà a tramitar-se en aquest mandat fou el d'Hauser & Wirth a l'Illa del Rei del port de Maó, segons l'acord firmat amb la Fundació Hospital de la Illa del Rei, que gestiona l'illot de propietat municipal i que cedí a la coneguda galeria d'art l'ús de part de les instal·lacions per 10 anys, a canvi que executi la remodelació de l'edifici. En 2019, l'Ajuntament donà la llicència d'obres i el centre d'art s'inaugurà en 2021.

A Ciutadella, un cop acabada la reforma del Teatre des Born en 2014, continuava tancat i pendent de resoldre les deficiències detectades en el final d'obra i instal·lar l'equipament. En 2018 es reprengueren els treballs, amb una inversió de 871.000 euros (finançats pel Govern, Consell i Ajuntament), encara que ja s'inaugurà el proper mandat, concretament el 23 octubre 2020. Pel que fa a Can Saura, amb el canvi de govern s'apostà per donar un ús cultural a l'antiga casa senyorial. Així en 2017 es rescindí el contracte que l'Ajuntament tenia amb el Ministeri de Justícia per ubicar-hi els jutjats i Can Saura es tornà a obrir amb una visió cultural. En 2018 es trasllada a Can Saura el Museu Municipal, fins aleshores situat al Bastió de Sa Font, i es començà a redactar el projecte museístic pel nou Museu de Ciutadella.

Sense deixar Ciutadella, cal tractar el tema de les festes de Sant Joan, que després de la mort d'una turista en 2014, s'hagué de replantejar tot el pla de seguretat. El nou Pla Director obligà que a partir de 2016 s'establissin filtres i límits d'aforament al caragol des Born (amb un màxim de 27.000 persones) i el primer toc, com ja s'havia fet l'any anterior en els Jocs des Pla. Tot plegat va fer que en les edicions següents l'Ajuntament tingués problemes per cobrir tot el dispositiu de seguretat, ja que el personal que necessitava entre policies, protecció civil, seguretat privada i treballadors per fer el comptatge era bastant nombrós.

CONCLUSIÓ

Com hem vist el present mandat es caracteritzà per virà cap a l'esquerra, després de quatre anys on el PP dominà el panorama polític illenc. Un canvi al qual se sumà el Govern central, després de la moció de censura de 2018 i que permeté al PSOE governà en minoria. A la majoria d'administracions, com el Govern, el Consell de Menorca i cinc dels vuit ajuntaments es constituïren governs de coalició, però ara amb més força dels partits d'esquerra alternativa, com ara Més per Menorca, Podem o agrupacions municipals d'electors a l'esquerra del PSOE, que evidenciaren la crisi del bipartidisme.

La predominança de l'esquerra feu que les principals actuacions polítiques se centressin a refer les polítiques del PP quant a territori, retallades dels serveis públics i normalització lingüística, acompanyades per una progressiva recuperació econòmica i una millora de les finances públiques amb les quals es pogué tornar a recuperar un cert múscul inversor. També cal destacar, a l'àmbit del Consell, l'execució de la millora de la carretera entre Ferreries i Ciutadella, mentre que el tram de Maó a Alaior continuà paralitzat i la tramitació, encara que no aprovació, de la revisió del Pla Territorial Insular. Es feren passes per millorar la situació del transport aeri i marítim, en aconseguir un augment del descompte de resident fins al 75 per cent, encara que els problemes persistiren. La situació energètica de Menorca fou un altre dels grans assumptes a tractar, sobretot per l'aïllament energètic que patí l'illa i la gran apagada de prop de tres dies que es visqué l'octubre de 2018.

El mandat i el present estudi acaba en 2019, un any marcadament electoral, quan se celebraren comicis municipals, autonòmics i europeus (maig) i fins a dues eleccions generals (abril i novembre) en les que els ciutadans tornaren a apostar per les forces d'esquerres en la majoria d'administracions illenques i també a les Corts espanyoles, que feu que a principis de 2020 es

constituís el primer govern de coalició, abans que esclatés la pandèmia de la covid-19 que centrà durant dos anys tots els esforços de les institucions. Però açò ja dona per un altre treball.

FONTS CONSULTADES PER A L'ESTUDI

- *Diari Menorca*
- *Diari Última Hora*
- *Diario de Mallorca*
- *Menorcaldia*
- *El Mundo / Día de Baleares*
- *Ara Balears*
- *El País*
- *La Vanguardia*
- Pàgines web institucionals: Govern de les Illes Balears, Parlament de les Illes Balears, Consell de Menorca, la dels vuit ajuntaments de Menorca, Institut Balear d'Estadística (Ibestat), Congreso de los Diputados, Senado de España, Ministeri d'Interior i Plataforma de la Contractació del Sector Públic.

CARTELL DEL SEMINARI DE CLOENDA

SEMINARI en LÍNIA:

Processos electorals, iniciatives polítiques i realitzacions dels representants de Menorca a les institucions democràtiques (1977-2019)

Data i hora: 12 de maig de les 16 a les 18 h.

Formulari d'inscripció:

Sala de ZOOM:

Participen:

- Catalina Bosch Cardona (historiadora i professora de secundària)
- Dra. Elisabeth Ripoll Gil (UIB)
- Dr. Joan Josep Matas Pastor (CESAG-UIB)
- Jordi González Vidal (historiador)
- Dr. Miguel Carranza Guasch (UNED)
- Xavier Jiménez González (UIB)

PROJECTE PER A LA CONVOCATÒRIA (any 2020) D'AJUTS A ACCIONS PER MILLORAR EL CONEIXEMENT, LA SALVAGUARDA I LA DIFUSIÓ DEL PATRIMONI HISTÒRIC DE MENORCA. CONSELL INSULAR DE MENORCA

CONSELL INSULAR DE MENORCA

Universitat de les Illes Balears

Departament de Ciències Històriques i Teoria de les Arts

Centre d'Estudis i Documentació Contemporània CEDOC

12 de maig de 2022

Seminari en línia

Inscripció gratuïta

PÀGINA WEB

parlamentarismemenorqui.uib.cat